

T.C.
BOZOK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TEZİN ADI
MECMU'A-YI EŞ'AR
(İnceleme- Metin- Tıpkıbasım)

HAZIRLAYAN
SİBEL ÖZTÜRK
8011050001

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. ZİYA AVŞAR

YOZGAT 2010

T.C.
BOZOK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TEZİN ADI
MECMU'A-YI EŞ'AR
(İnceleme- Metin- Tıpkıbasım)

HAZIRLAYAN
SİBEL ÖZTÜRK
8011050001

TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. ZİYA AVŞAR

YOZGAT 2010

T.C.
BOZOK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ONAYI

Enstitümüz Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı 801105001 numaralı öğrencisi Sibel ÖZTÜRK tarafından hazırlanan “ **Mecmu'a-yı Eş'ar Milli Kütüphane Yz. A 7301 (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım)**” isimli YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 27/08/2010 tarihinde ve saat 14:00'te yapılmış, tezin onayına OY BİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

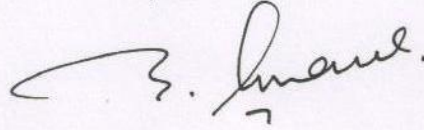
Başkan

Doç. Dr. Ziya AVŞAR

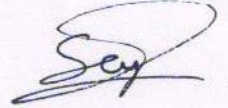
Üye

Doç. Dr. Bekir ÇINAR

Üye

Yrd. Doç. Dr. Seyfullah TÜRKMEN

ONAY:

Bu tezin kabulü, Enstitü Yönetim Kurulu'nun .01...../11...../2010 tarih ve 22... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

.01...../11...../2010

Doç. Dr. Ziya AVŞAR
Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Mecmu'a-yı EŞ'ar (İnceleme- Metin- Tıpkıbasım) isimli yüksek lisans tezimi hazırlamamda benden yardımlarını ve desteğini esirgemeyen, sabırla sorularımı yanıtlayan, bu tezde benden fazla emeği olan başta değerli hocam Doç. Dr. Ziya AVŞAR olmak üzere, bütün okul hayatım boyunca olduğu gibi bu tezi hazırlama sürecinde de benden desteğini bir an olsun bile esirgemeyen, her daim büyük bir kararlılıkla ve sabırla yanı başımda duran, varlıklarından onur duyduğum sevgili aileme ve eşime içten bir teşekkürü borç bilirim.

Hepinize teşekkürler...

Yüksek Lisans Tezi

Tezin Adı

“ Mecmu’ a-yı Eş’ ar (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım)”

Sibel Öztürk

Bozok Üniversitesi

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

2010

ÖZET

Mecmu’alar Türk edebiyatının en önemli kaynaklarından. Fakat bu konu ile ilgili yapılan çalışmaların azlığı mecmu’alara gereken titizlik ve önemin gösterilmediğini ortaya koymaktadır. Oysa mecmu’alar gereken ilgiyi görseler edebiyat araştırmacılarına sağlıktan edebiyata, bilimden kültüre kadar pek çok konuda ışık tutabilecek niteliktedirler. Ancak günümüzde mecmu’a metinlerinin Latin harflerine çevrilme çalışmaları hız kazanmıştır. Bu da edebiyat tarihimiz açısından sevindirici bir hususdur. Yapmış olduğumuz bu çalışma yukarıda belirttiğimiz gibi Edebiyat tarihimizde mecmu’alarla ilgili yapılan çalışmalara küçük de olsa bir katkı sağlamak düşüncesiyle ortaya koyulmuştur.

Milli Kütüphane Yz. A 7301’da kayıtlı olan bu eser bir şiir mecmu’asıdır. İçerisinde 68 tane şairin şiirlerine yer verilmiştir. Şiirin yanı sıra müfred, müseddes, muhammes ve kasideler de bulunmaktadır. Belli bir sıra ve düzen bulunmamakla birlikte şiirlerin sayısında da belli bir oran yoktur. Bir şaire ait bir şiir olabildiği gibi birden fazla şiiri olan şairlerde vardır. 181 varaktan oluşan mecmu’anın çoğu Osmanlıca yazılmış olmakla beraber Farsça kısımları da bulunmaktadır. Basım yılı 19. yy olmakla tam kesin tarihi bilinmeyen eserin birçok şiir mecmu’asında olduğu gibi kim tarafından yazıldığı belli değildir.

Çalışmanın giriş kısmında içerisinde şiiri belli bir sayıyı geçmiş şairlerle elde edilebilen bilgiler doğrultusunda kısa açıklamalar yapılmıştır. Şiirler vezinleriyle birlikte nazım türlerine bakılmaksızın olduğu gibi yazılmıştır. Son kısma da tıpkıbasım eklenmiştir. Böylelikle ilim dünyasının çalışmalarına katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mecmu’a, şiir mecmu’ası, metin, Milli Kütüphane Yz. A 7301

Graduate Thesis

Name of Thesis

“ Mecmu’a-yı Eş’ar (Review-Text-Facsimile) ”

Sibel Öztürk

University of Bozok

Department of Turkish Language and Literature

2010

ABSTRACT

Journals are of the most important resources of Turkish Literature. However; the fewness of the studies made on this issue shows that the necessary attention and importance has not been given on these journals. In fact, once they attract the essential attention, journals are of the quality that can light the way for a lot of subjects such as from health to literature, from science to culture for literature researchers. Yet the diversion studies of journal texts into Latin characters have gained speed nowadays. It is a gratifying issue in terms of our literature history. This study has been prepared in the idea of making even a small contribution to the studies made on journals in our literature history as we mentioned above.

This piece is a poetry journal registered in National Library, Ankara with the number of Yz. A 7031. Poems of 68 poets have been included in this study. In addition to poems, mufreds, museddes, muhammes and qasidas are placed in the study. Together with no order or line, there is not also a certain rate in the number of the poems. It includes a poem belonging to a single poet and besides, there are poems having more than one poem. The journal, most of which was written in Ottoman language, consists of 181 sheets and it also has some parts written in Persian language. The issue year of this piece is 19th century and the exact date is not certain, moreover; the writer of the piece is not known as most of the poem journals.

In the introduction part, short explanations are made in accordance with the information gathered from the included poets who have more than a certain number of poems. The poems are grouped among each other according to their prosody and verse types. The exact copy part is added in the last part of it. Therefore; it is aimed to contribute to the studies of the science world.

Key words: Journal, poem journal, text, National Library Yz. A 7301

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
TEŞEKKÜR.....	v
GİRİŞ	
A. Eski Türk Edebiyatında Mecmu'alar	2
B. Şairlerin Hayatı.....	7
C. Çeviriyazı Harfleri.....	12
I. ZAHİRİYE	13
II. METİN	15
III. DERKENARLAR.....	484
IV. TIPKIBASIM	499
KAYNAKÇA	593
ÖZGEÇMİŞ	595

GİRİŞ

A. Eski Türk Edebiyatında Mecmu'alar

Üzerinde inceleme yapıp Latin harflerine çevirmeye çalıştığımız Milli Kütüphane Yz. A 7301 numarada kayıtlı eser bir mecmu'a¹ özelliği taşımaktadır. O nedenle de mecmu'alar hakkında burada kısa bir bilgi vermek uygun olacaktır.

Mecmu'alar günümüzdeki antolojilere karşılık gelen şiir defterleridir. Mecmu'alar, yazıldıkları dönemin okuyucu zevkinin tespiti, edebiyat tarihi tarafından henüz ortaya çıkmamış belgeleri içermesi, üslup çalışmalarına katkısı, şairin edebi kişiliğinin tespitine ışık tutması ve şairlerin divanının hazırlanmasında ilk başvurulacak kaynaklar arasında olması bakımından birçok araştırmacıya katkı sağlar.²

Mecmu'a Arapça bir kelime olup cem' kökünden gelir. Mecmû' kelimesinin müennesi olan mecmu'a, "toplanmış, toplanıp biriktirilmiş, bir araya getirilmiş şey; top, tüm, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilmiş kitap" demektir. Klasik kültürde edebiyat terimi olarak da defter, türlü konuların bir araya getirildiği yazıları içine alan kitap, şiir defteri anlamlarında kullanılmıştır.³

Mecmu'a kelimesi sözlükte; "a) Toplanıp biriktirilmiş, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, b) Dergi, c) Seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap" anlamlarına gelmektedir.⁴

Mecmu'alar aynı ya da farklı türlerden seçilmiş farklı hacim ve içerikteki metinlerin ve risalelerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan eserlerin ortak adıdır.⁵

---

¹ Mecmu'a hakkında geniş bilgi için şu eserlere bakılabilir: Orhan Şaik Gökyay, "Cönk" , Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C. 8, İstanbul, 1993, s. 73-75; Ali Canip Yöntem, "Edebi ve Tarihi Tedkiklere Yarayacak Eserlerden Bazı Mecmu'alara Dair" , Hayat, Numara 32, Temmuz 1927, s. 103-105; Mustafa Canpolat, Ömer Bin Mezid, Mecmuatü'n-Nezair" Ankara, 1982; Hüseyin Ayan, "Bir Nazire Mecmu'ası", Türklük Araştırmaları Dergisi, S. 7, İstanbul, 1991-92, s. 114; Mine Mengi, "Bir Şiir Mecmu'ası Hakkında", Ankara Üniversitesi Türkoloji Dergisi, C. 7, Ankara, 1997, s.78; Yaşar Aydemir, "Şiir Mecmu'aları ve Metin Teşkilinde Mecmu'aların Rolü", Bilig, S. 19, Ankara, 2001, s. 147-156; Yaşar Aydemir, "Şairlerin Edebi Kişiliğinin Tesbitinde Mecmu'aların Rolü", Türk Kültürü, S. 464, Ankara, 2001, s. 731-744.

² Yaşar Aydemir, "Metin Neşrinde Mecmu'aların Rolü ve Karşılaşılan Problemler" , II. Kayseri ve Yöresi Kültür, Sanat ve Edebiyat Bilgi Şöleni, 10-12 Nisan 2006, Bildiriler, Kayseri, 2007, s. 673-706.

³ Günay Kut, "Mecmu'alar", Dergâh Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, C. 6, İstanbul, 1986, s. 170

⁴ Ferit Devellioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat, Aydın Kitabevi, 2006 Ankara, (23. Baskı), s.596, mecmu'a maddesi.

Mecmu'alar; ayetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, gazeller, kasideler, ilahiler, mektuplar, latifeler, lugazlar, muammalar ve ilaç tariflerinin, faydalı bilgilerin bulunduğu, tarihi belge ve kayıtların derlendiği bir not defteri halinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip, bir düzen, tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidi özelliği kazanmıştır.⁶

Mecmu'aları ana hatlarıyla beş başlık altında toplamamız mümkündür:

- 1) Nazire mecmu'aları
- 2) Antoloji niteliğindeki seçme şiir mecmu'aları
- 3) Türlü konularda risalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan mecmu'alar
- 4) Aynı konudaki eserleri içine alan mecmu'alar
- 5) Tanınmış kişilerce hazırlanmış, yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmu'alar⁷

Günay Kut'un bu tasnife benzer başka bir tasnifi de şu şekilde yapmıştır:

- 1) Nazire mecmu'aları
- 2) Antoloji niteliğindeki seçme şiir mecmu'aları (mecmu'a-yı eş'ar, mecmu'a-yı devavin)
- 3) Aynı konudaki eserleri içine alan mecmu'alar; tababet, ilahiyat gibi. (mecmu'a-yı edviye, mecmu'a-yı ed'kiye, mecmu'a-yı tevârih, mecmu'a-yı muammeyat, mecmu'a-yı münşeât, mecmuatü'r-resâil gibi)
- 4) Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan mecmu'alar (bu tür mecmu'alar nazım-nesir karışık olabilir. Ayrıca Arapça, Türkçe ve Farsça gibi farklı dillerde de yazılmış olabilir).
- 5) Tanınmış kişilerce hazırlanmış yararlı bilgileri (fevâid mecmu'aları) fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmu'alar olarak sınıflandırmak mümkündür.⁸

---

⁵ Mustafa Uzun, TDVİA "Mecmu'a" maddesi, C. 28, Ankara 2003, s. 265.

⁶ Uzun, a.g.md. , s. 265.

⁷ Agâh Sırrı Levend, Türk Edebiyatı Tarihi, Türk tarih Kurumu Basımevi, C. 1, Ankara 1998.

Mecmu'aların bir kısmının sahibi ve müstensihisi belli, bir kısmının ise ne sahibi ne de müstensihisi bellidir. Çoğunun düzenlendikleri tarihler bile bilinmemektedir. Mecmu'alar edebiyattan ilahiyata, felsefeden tıp tarihine, folklardan etnografyaya⁹ kadar değişik konularda bilgiyi kapsadıkları için bu geçmişe oranla daha fazla ele alınmalı ve bu kaynaklardan daha fazla yararlanılıp daha fazla bilgiye ulaşmak amaçlanmalıdır.

İslam kültüründe mecmu'a türü, adı konulmamış bir şekilde ilk olarak Hz. Peygamber zamanında ortaya çıkmıştır. Hz. Peygamberin hadis yazımına izin vermesiyle sahabeler, Peygamber'den duyduklarını, kendi seçimlerine, ihtiyaç ve değerlendirmelerine göre bir araya getirmişlerdir. Bu tarz bir esere, Türkçe'ye "İlk Hadis Mecmu'alarından Hemmam b.Münebbih'in Sahifesi" adıyla tercüme edilmiş mecmu'a örnek gösterilebilir.¹⁰

Mecmu'aların türlerine göre bazı tertip ve şekillere kavuşması ilk örneklerinden birkaç yüzyıl sonra olmuştur. Çoğunlukla Osmanlı ve İran sahasında rağbet gören mecmu'aların kâğıdının kalitesi, rengi, boyutları, şekli gibi özellikleri bakımından birbirlerinden farklıdırlar.¹¹

Mecmu'alar bazen birkaç kişi tarafından düzenlendiği için kendi içinde de farklılıklar göstermektedir. Bunlar kişilerin el yazısı ve zevkleri gibi farklılıklardır.

Mecmu'aların dilleri konusuna gelince, bir dilde yazılabileceği gibi birkaç dilde yazılan mecmu'alar da vardır.

Bazıları manzum, bazıları mensur, bazıları da menzum-mansur olabilirler. Fakat genellikle ilmi ve dini konularda düzenlenmiş olanların mensur, edebiyat alanındaki mecmu'aların ise manzum oldukları görülür.¹²

---

⁸ Günay Kut, "Mecmu'a" Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/ İsimler/ Eserler/ Terimler, Dergâh Yayınları, İstanbul, 1986, C. 6, s.170.

⁹ Yaşar Aydemir, "Metin Neşrinde Mecmu'aların Rolü ve Karşılaşılan Problemler" , II. Kayseri ve Yöresi Kültür, Sanat ve Edebiyat Bilgi Şöleni, 10-12 Nisan 2006, Bildiriler, Kayseri, 2007, s. 673-706.

¹⁰ Uzun, a.g.md. , s. 266.

¹¹ A.g.e.

¹² A.g.e.

Mecmu'alar sadece bir şairin şiirlerini barındırabildikleri ya da bir eserden oluşabildikleri gibi, birkaç eserden oluşan ya da birçok şairin şiirini barındırabilirler.

Şiirleri mecmu'alarda genellikle diğerlerine oranla fazla yayınlanan şairleri kendi içerisinde iki gruba ayırmak mümkündür. İlk gruptakiler, tasavvufi kişilikleri ön plana çıkmış kişilerdir. Bu gruba giren şairlerin manzumeleri çok geniş çevrelerce okunan, ezberlenen, mesaj verme tarafı ağır basan şiirlerdir. İkinci gruptakiler ise, hem kendi devirlerinde hem de kendilerinden sonra etkili olan ve şairler üzerinde etkili olduğu kadar her seviyeden okuyucu tarafından da beğenilerek okunan şiirlerdir. Bu gruba giren şiirlerin estetik açıdan güzel olduğu kadar, aslına sadık kalma anlamında da birinci gruba giren şairle göre daha güvenilir olduğu söylenebilir.¹³

Mecmu'aların tüm bu özelliklerinin yanı sıra edebiyat araştırmacısına sunacağı kolaylıklar da yadsınamayacak ölçüde büyüktür. Mecmu'alar edebiyat tarihi açısından oldukça büyük önem taşır. Edebiyat tarihinin kaynaklarına ulaşmada bazen de bizzat kaynağın kendisi olması doğrultusunda önemlidirler. Bir şairin son yüzyıldaki mecmu'alarda halen adının geçmesi bize o şair hakkında da bilgi verir. Yani bu bağlamda pek çok konu hakkında fikir sahibi olmuş oluruz. Bu sayede beğenilen şairden yola çıkarak da o dönemdeki okuyucu zevkini ve dönemin insanların hangi tarzdaki şiirlerden hoşlandığını anlarız.

Yine mecmu'alar bize şiirlerine yer verilen şairlerin hayatlarıyla ilgili de bilgi verirler. Şöyle ki; söz konusu olan şairin mecmu'ada yazılı olan şiirine bakarak onun hayat felsefesini, yaşayış tarzını, mesleğini, güzellik anlayışını, hangi şairlerden etkilendiğini, hangi şairleri beğenip hangilerini beğenmediğini anlayabiliriz. Dahası bu şairin şiirinden yola çıkarak bu şairin daha birçok çağdaşı hakkında da bilgi edinebiliriz.

Mecmu'aların sağladığı tüm bu olanakların yanı sıra metin tenkidinde birtakım sorunlara da yol açabilmektedirler. Bunlardan bazıları şöyledir:

---

¹³ Yaşar Aydemir, "Metin Neşrinde Mecmu'aların Rolü ve Karşılaşılan Problemler", II. Kayseri ve Yöresi Kültür, Sanat ve Edebiyat Bilgi Şöleni, 10-12 Nisan 2006, Bildiriler, Kayseri, 2007, s. 673-706.

Divanda yer almadığı halde mecmu'alarda bulunan bir şiir, metin tenkidi yapılan çalışmalarda görülemeyen nüshalardan kaynaklanmış olabileceği için divanın eksik olmasına sebep olabilir. Bu durumda yayınlanmış olanın divanın güvenilirliği düşer. Bu durum divanın eksik olabileceğini gösterdiği gibi mecmu'ada bulunan şiirin o şaire ait olmaması da muhtemel bir durumdur. Ya da şair divanın tertip ettikten sonra bu şiiri yazmış olabilir. Dolayısıyla şiir divana girememiştir. Bazen de şairin o şiiri sadece karalama amacıyla yazdığı ve divanına almak istemediğinden dolayı ortaya çıkan bir eksiklik söz konusu olabilmektedir.

Şairler bazen estetik açıdan diğer şiirlerine oranla güzel bulmadıkları şiirleri de divanlarına almak istemezler.¹⁴ Bu bakımdan kaynaklanan bir eksiklikte olabilir. Tüm bunların yanı sıra sadece şairden kaynaklanan değil, tertip eden kişiden kaynaklanan hatalar da olabilir. Bu işle uğraşmaya yeni başlamış bir kişi tarafından tertip edildiğinde şairin şiirlerini başka şairlerin şiirleriyle karıştırmak gibi hatalar ortaya çıkabilir.

Mecmu'alardaki bu kusurlar giderilemeyecek kusurlar değildir. Yeter ki edebiyat tarihi ve edebiyat metinlerinin daha sağlıklı neşredilmesi için gereken titizlik ve önem gösterilebilsin.

Mecmu'alar isimleri ve şiirleri unutulmuş, çeşitli sebeplerle edebiyat tarihinde olması gereken yere gelememiş şairler açısından da en önemli kaynaklar olarak gösterilebilir. Mecmu'alarla ilgili günümüze kadar yapılan çalışmalar çok fazla aydınlatıcı nitelikte değildir. Bundan dolayı yapılacak olan her titiz ve aydınlatıcı çalışma edebiyat tarihimize kaynaklık eden mecmu'aların öneminin ortaya çıkması açısından değerli birer kaynak niteliği taşıyacaktır.

---

¹⁴ Yaşar Aydemir, "Metin Neşrinde Mecmu'aların Rolü ve Karşılaşılan Problemler" , II. Kayseri ve Yöresi Kültür, Sanat ve Edebiyat Bilgi Şöleni, 10-12 Nisan 2006, Bildiriler, Kayseri, 2007, s. 673-706.

B. Şairlerin Hayatı ¹⁵

Figānī: (ö. 938/ 1531-32)

Trabzon'da doğdu. Asıl adı Ramazan'dır. Tıp öğrenimi gördü. Tabib Şah Mehmet'in öğrencisi oldu. Karabālī-zāde aracılığı ile İskender Çelebi'ye tanıtıldı. Yazdığı bir beyit yüzünden vezir İbrahim Paşa tarafından idam ettirildi.

Kaynakların hepsi, yaşasaydı Divan edebiyatının en büyük isimlerinden biri olacağı konusunda birleşirler yeni mazmunlar bulmada usta bir şairdi.

Uşūlī: (ö. 945/ 1538)

Vardar yencesinde doğdu. Öğrenim gördükten sonra tasavvufa yöneldi. Mısır'a gidip İbrahim Gülşenī'ye bağlandı. Şeyhi'nin ölümü üzerine geri döndü ve bazen yenice de bazen de Evrenos oğlu Abdi Bey'in yanında ömrünü geçirdi ve onun yanında öldü. Āşık Çelebi Gülşenīliği Rumeli'de onun yaydığını söyler.

Şiirleri tasavvufidir. Divanı vardır.

‘Ulvī: (ö.983/ 1575)

İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mehmet olup Derzi-zāde sanyla tanındı. Şair Rāyī'nin kardeşidir. Muallim-zāde'ye Manisa müftülüğü sırasında danışment oldu. Bu yolla Celal Bey ve Turak Çelebi ile tanışarak Şehzāde II. Selim'in maiyetine katıldı. Onun padişahlığı sırasında emirle Molla Çelebi'den mülāzım oldu.

Hasan Çalebi şiirini çok över. Divanı vardır.

Mesīhī: (ö. 918/1512)

Piriştine'de doğdu. Asıl adı Mesih veya İsa'dır. Hadım Ali Paşa'ya kâtip oldu. Paşa'nın ölümü üzerine Yunus Paşa tarafından himāye gördü ve bu yolla kendisine Bosna'dan bir tımar verildi.

---

¹⁵ Buradaki şairler metnin içinde sıklıkla şiirlerine rastladığımız şairlerin arasından seçilmiştir.

Mesîhî rind yaratılışlı kendisine has bir tavrı olan şairdir. Āşık Çelebi onu Osmanlı şiirinin direklerinden biri sayar. (Diğeri Necâtî). Latîfî ise tarzını seçkinlere yönelik olarak tanımlar ve bu yüzden halkın onun şiirini anlayamadığını belirtir.

“Divan”, “Şehr-engiz” ve “Gül-i Sad-berg” adlı eserleri vardır.

Revânî: (ö. 930/1524)

Edirne’de doğdu. Asıl adı Hasan Çelebi’de Şücâ; Āşık Çelebi, Riyâzî ve Enis’te İlyas’tır. Evi Tunca kenarında olduğu için akan suya telmihen bu mahlası kullandı. Yavuz Sultan Selim’in yanına Trabzon’a gitti. Bir ara gözden düştüyse de tekrar itibarı arttı. Matbah emini oldu. Ayasofya ve Kaplıca tevliyetleri kendisine verildi. İçki düşkünlüğünü ömrünün sonunda bıraktı. İnşa ettirdiği mescidin bahçesine gömüldü.

Şiiri genelde içkiye dairdir. Divânî, İşret-nâme Mesnevisi ve Sehî’ye göre Hamsesi (işret-nânesi) vardır.

Hayâlî: (ö. 964-1557)

Vardar yencesinde doğdu. Asıl adı Mehmet’tir. Tasavvufa yöneldi ve Baba ali Mest’in hizmetinde bulundu. İstanbul kadısı olan Sarı Gürz tarafından alınıp şehir muhtesibi Uzun Ali’ye teslim edildi. İskender Çelebi’den başlayarak vezir İbrahim Paşa’nın ve padişahın himayesini kazandı. Önce Ulufe bağlandı sonra tımar ve zeamet sahibi oldu. Hayâlî’nin elde ettiği bu mevki dönem şairlerinin kıskanmalarına sebep oldu. Ālî’ye göre “Bülend-edâyı Rum şairlerine gösteren çağının şairler sultanıdır.” Özellikle gazelde en büyük divan şairlerinden biridir. Edirne’de öldü. Divanı vardır.

Necâtî: (ö. 914-1508)

Edirne’de doğdu. Asıl adı kaynaklarda İsâ, Beyânî’de ise Nuh olarak geçer. Sailî adlı bir şairin kuludur. Āşık Çelebi ihtiyar bir kadının oğlu olduğunu söyler. Öğrenim gördükten sonra kâtiplik yaptı. Sultan Bayezid’in şehzâdesi Abdullah Han’ın divan kâtipliğini yaptı. Bu şehzâde ölünce Sultan Mahmut’a nişancı oldu. Müeyyetzâde’den ders aldı. Muhasiblik yaptı. İstanbul’da öldü. Mezarı Vefa’dadır.

Döneminin büyük şairlerindendir. Şiirlerinde deyimler ve atasözleri bulunur.”Münazara-i Gül ü Hüsrev”(Āşık Çelebi bu eserin “Leylî ve Mecnûn” adıyla tamamlandığını belirtir.) “Gül ü Sabâ,” “Mihr ü Mah” ve “Divānı” vardır. İmam Gazālî’nin “Kiya-yı Saadet” ve “Camiü’l-Hikāyat” adlı eserlerini çevirdi.

Emrî:

Edirne’de doğdu. Asıl adı Emrullah’tır. Muhasebe kâtiplik ve tevriye hizmetlerinde çalışmıştır. Kaynaklar durumuna uygun görevlerde çalıştırılmadığını belirtir. Muamma ve tarih düşürme alanının gerçek ustlarından biridir. Şiirleri aşıkâne olmaktan ziyade muhayyeldir. Ölüm tarihi Hasan Çelebi’de 982/1574-75, Riyāzî Faizî ve Enis’de 983/1575-76 olarak kayıtlıdır.

Hayretî: (ö. 941/1535)

Vardar yenicisinde doğdu. Tanınmış Mevlevî şeyhi Yusûf-ı Sîne-çâkin kardeşidir. Kasîdeleri vezir İbrahim Paşanın dikkatini çekti ve ona ihsanda bulunmak istedi. Ancak hemşehrisi Hayâlî tarafından tok gözlü ve kimseye boyun eğmeyen biri olarak tanımlanınca kendisine küçük bir tımar verdi. Bunun üzerine Hayretî Dil-i bîmâr bu denli merhemle tîmâr olamaz diyerek İstanbul’dan ayrıldı. Akıncı beyleri Yahyalı ve Mihailli beylerin yanına giderek himayelerine girdi. Sonunda kör oldu Vardar’da öldü.

Açık sade ve lirik şiirleriyle divan edebiyatının önde gelen isimlerinden biridir. Divanı halk arasında fal açmada kullanılırdı.

Āhî: (ö. 923/1517)

Niğbolu’da Seydi Hoca ile Melek Kadın’ın oğlu olarak dünyaya geldi. Benli Hasan sanıyla tanındı. Ticaretle uğraştı. İleri bir yaşta öğrenime başladı. Yazdığı şiirlerle devrin padişahı Yavuz Sultan Selim’in dikkatini çekti ve kendisiyle ilgilenilmesini istedi. Bunun üzerine Kazasker Kemal Paşa-zâde’nin teklif ettiği medreseyi çevrenin: sen dah büyüğüne layıksın yollu telkinlerine kanarak kabul etmedi. Böylece kendisine kızan padişah ona yeni bir görev verilmesini engelledi. Bir

müddet sonra Karaferye medresesine müderris olarak atandı. Manastırlı şair Haverî'nin kızkardeşiyle evlendi. Çok geçmeden Karaferye'de öldü.

Kaynaklar Âhî'nin büyük bir şair olduğunu belirtmektedirler. Arkadaşı Bursalı Celîlî gibi Hüsrev ü Şirin yazmaya başladıysa da nakşî şeyhi Mahmut Efendi'nin engellemesi üzerine bıraktı. Daha sonra Fenerî-zâde'nin teşvikiyle Anadolu sahasında türünün en güzel örneği olarak belirtilen "Hüsn ü Dil" e başladı. Bunu da tamamlayamadan öldü. Bu eser Haverî tarafından tamamlandı. Kaynaklar mesnevisinin gazellerinden üstün olduğunu belirtir.

Latîfî ilk eserinin Şeyhî'ye nazire olduğunu ve bunun bazı bölümlerinin şairce, daha sonra yazdığı Hüsn ü dil'de kullanıldığını söyler.

Ca'fer Çelebi: (ö. 920/1514)

Taci-zâde Ca'fer Çelebi sanıyla anıldı. Babası Amasya'da II. Bayezid'in defterdârıydı. Hacı Hasan-zâde Mehmet efendi'den mülazım olup Mahmut Paşa medresesinde müderris ardından da inşasının güzelliğinden dolayı nişancı oldu. Kazaskerlik görevine getirildi. Yavuz Sultan Selim'in yakın çevresindendi. Yeniçerilerin Amasya isyanında parmağı olduğu iddiasıyla öldürtüldü. Balat'taki kendi camii bahçesine gömüldü.

Kaynaklar nazım ve nesrinin güzelliği konusunda birleşir. Bunun yanında nesri şiirine kasidesi gazellerine tercih edilmiştir. Şiirlerinin lirik olmadığı da kaynaklarca belirtilir. Divanı ve Heves-nâmesi vardır.

İshāk Çelebi:

Üsküp'te doğdu. Kılıç yapmakla geçimini sağlayan İbrahim adlı birinin oğludur. Öğremini tamamlayıp Kara Bâlî'den mülâzım, müderris ve kadı oldu. Bir ara Yavuz Sultan Selim'in musahibi olduysa da yolda öldü. Ölümü Riyâzi ve Fâ'izî'de 944/1537; Hasan Çelebi de 948/1541-42 olarak verilir.

Çelebi devrinin büyük bilginlerinden ve dikkate değer gazel şairlerindedir. Kaynaklar mevkilerine yakışmayacak hafifliklerini de özellikle belirtirler. Divanı ve Selim-nâmesi vardır.

Raḥmī: (ö. 975/1568)

Bursa’da doğdu. Asıl adı Pir Mehmet olup Nakkaş Bali’nin oğludur. Şair olarak çok genç yaşta üne kavuştu. Sadrazam İbrahim Paşa’nın ve Şehzāde Mustafa’nın himayelerini kazandı. Onların öldürülmesi üzerine elinden tutan olmadı. Öğrenimine devam edip Celāleddin Salih Çelebi’den mülāzım ve Yenişehir’de müderris oldu Yenişehir’de öldü.

Kaynaklar Raḥmī’yi değeri bilinmeyen şairlerden sayarlar. Āli, onu Bursa şairlerinin en iyisi kabul eder. “Şah u Gedā” adlı bir mesnevisi vardır.

Şun‘ī: (ö. 941/1534-35)

Gelibolu’da doğdu. Asıl adı Mehmet’tir. Gelibolu gümrüğünde nazırdı. Kātiplik yaptı. Ümerā taifesindendi. Kanūnī dönemi şairlerindendir.

Kaynaklar, elinden tutan olsaydı büyük bir şair olacağı görüşündendir.

Güzel gazelleri ve divanı vardır.

Nazmī: (ö.955/1548)

Edirne’de doğdu. Asıl adı Mehmet’tir. Kanuni sultan Süleyman’ın bende-zādelerindendir. Ahkām kâtipliğinden sonra sipahi oldu.

930/1523-24 yılına kadar yazılan nazireleri “Mecmuaü‘n-nezāir” adıyla topladı. Kendi nazirelerini de ekleyip Kanuni’ye sundu. Vahib-i Tebrīzī’nin “Risāle-i aruz”undaki vezinlerden her biri için elif kafiyesinde birer gazel yazdı. Bahirler icat etti. Divanı vardır.¹⁶

---

¹⁶ Mustafa İsen’in “Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü” isimli eserinden yararlanılmıştır.

C. Çeviriyazı Harfleri

Sesliler:

a) Kısa   ا : a, e, ı, i, u, ü   ە : a, e   ى : ı, i

            او, و : u, ü, o, ö

b) Uzun   ا , ى : ā   ى : ī   و : ū

Sessizler:

ء	ʾ	ص	ş
ب	b	ض	d,ž
پ	p	ط	ţ
ت	t	ظ	z
ث	ṯ	ع	ʿ
ج	c	غ	g
چ	ç	ف	f
ح	ḥ	ق	q
خ	ḫ	ك	k,g,ñ
د	d	گ	g
ذ	z	ل	l
ر	r	م	m
ز	z	ن	n
ژ	j	و	v
س	s	ه	h
ش	ş	ى	y

I. ZAHRIYE

Uşûlî¹⁷

Fā' ilātün/ Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

- 1- Tîğ-i ḥasret cānuma kār itdü nācān bîḥaber
Ben helāk oldum o zālīm daḥı elan bîḥaber
  - 2- Küfri ezber okudur gerçi firāḳ-ı zülf-i yār
Çekdüğüm ğamdan velī ol nāmüselmān bîḥaber
  - 3- Ğuşşa vü ğam gelmedin hicrūñ helāk itdi beni
Biḥāberdür var ise billāh yārān bîḥaber
  - 4- Zevḳe dāyirdür şafā-yı cām-i la' lüñ eĝlemez
Şūfi aḥmaḳ vā' ız-i şehr ise nādān bîḥaber
  - 5- Ey Uşûlî tañ degül raḥm eylemezse ḥālūme
Çekdüğüm derd ü belā vü ğamdan ol cān bîḥaber
-
- 1- Cennet güllerin dirmek dilersen
Şerī'at gülşeninden çıkma zinhār
-
- 1- Dārem zipīr-i muĝān naḳl ki derdīn-i Mesīḥ
Bāde çün nuḳl-i helāl et zihī naḳl-i şaḥiḥ
  - 2- Men cüdā ez yār yār ez men cüdā üftādest
Ançünīn müşkil ki men dārem gedā üftādest
  - 3- Firāḳem cüdā bekeşed ğam cüdā
Eger mīşevem ez nev yekdem cüdā
  - 4- Āsāyiş-i dü ğitī tefsīr-i in dü ḥarfest
Bā düstān-ı luḫf bā düşmenān-ı müdāmī¹⁸

¹⁷ Bu gazel Mustafa İSEN tarafından çevrilmiş olan Uşûlî Dīvānı'nda bulunamamıştır.

¹⁸ Farsça beyitlerin vezinleri bozuk.

II. METİN

1b

1

Uşulî

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Ākil iseñ ey gönül nādāna virme gönülünü
 adrünü bilmez veli oqlana virme gönülünü
- 2- Bivefālar yolına terk itme cān u başuñi
 Hā-ı Őobet bilmeyen yārāna virme gönülünü
- 3- Ger gülerse yüzüne Őaın inanma sözüne
 Aşlı yodur gerçi kim yalana virme gönülünü
- 4- Gülşen-i firdevse gel ey bülbül-i udsīnefes
 Her yüzüne gülen gül-i handāna virme gönülünü
- 5- Hā olmayañ güzel çün Şuret-i didārdur
 Ey Uşulî bir ten ü bicāna virme gönülünü

2

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ulün

- 1- Giyelüm araya bir köhne Őalı
 Cihānda yürüyelüm lā' lübāli
- 2- alendermeşreb ol ey dil cihānda
 Getürme yüze Őaın il ü āli
- 3- Yüzünde beñlerüne beñzedürler
 Görenler cennet içinde Bilāli

- 4- Öliceğ işigüñde başum olsa
Maħalleñ itinüñ bārī sifāli
- 5- Ayağüñ toprağın dünyāya virmez
Uşūlinüñ odur māl ü menāli

3

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Didiler Ka'be-yi kūyuñda bugün qān oldı
'Āşıkuñ irse birine Ĥaqqā qurbān oldı

2a

- 2- Yirde qalmaz irişür kūy-i murāda bir gün
Rāh-ı 'aşq içre şu kim ĥāk ile yeksān oldı
- 3- Cān viren vuşlat-ı cānāna irişür dirler
Ĥamdülillāh ki yine işimüz āsān oldı
- 4- Yār ola ki yüzümüze gele baqa deyü
Yine göynüklülerüñ beñzi za' ferān oldı
- 5- Bu Uşūlī ayağüñ toprağına qul olmış
Mülk-i 'aşq içre yine başına sulţān oldı

4

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Mübtelā-yı derd-i bīdermān iden sensin beni
Bīdil ü nāşabr u nāsāmān iden sensin beni
- 2- Cevr ile her dem belāsını getürüb başuma
Ĥāne-yi şabrum gibi vīrān iden sensin beni

- 3- Ka‘be-yi vaşluñ harīminden dili maħrūm idüb
Ġam beyābānında sergerdān iden sensin beni
- 4- Tīġ-i miħnetle deliklü gönlümi şad çāķ idüb
Bezm-i ġamda ney gibi nālān iden sensin beni
- 5- Kūşe-yi ġamda Uşūlī bendeñi tenhā koyub
Miħnet ü derd ü ġama yārān iden sensin beni

5

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ülün

- 1- Gönül gördi yine ol hūb zātı
Ki gören kişinüñ gider hayātı
  - 2- Meger rūḫ-ı muşavverdür vücūdı
Ki görmedüm beşerde bu şifātı
- 2b**
- 3- Bulunmaz ġün gibi mişli cihānda
Ararsañ zerre zerre kāyinātı
  - 4- Yüzünden nüşhadur nevrüz ile ‘ıyd
Şaçındandır şeb-i ġadrüñ berātı
  - 5- Uşūlī vechdür ol nūr-i pāküñ
Bu rūḫum rāḫatı cānum hayātı

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

- 1- Cān u dil oldı' aşkla kūyuñ gedācuđı
Gel hey güzellerüñ begi vü pādişācuđı
- 2- Döksün ço hūnumı kim olur tır-i ğamzesi
Yüz biñ benüm gibi kişinüñ hūn bağācuđı
- 3- İzi tozin getürdi şabā oldı armağān
İki gözüñ gibi şağın ol tütüyācuđı
- 4- Ol serv-i hoşşırāma var ey gözlerüm yaşı
'Arz et ayağı tozına bu mācerācuđı
- 5- Çaç cānın almayınca komadı Uşūlinüñ
Allāh ki tır-i müjen kıldı yayğaracuğı

Fā' ilātün / Fā' ilātün/ Fā' ilātün / Fā' ilün

- 1- Ah kim ol bīvefā gitdi vefādār olmadı
Derd ü ğamdan özge bir kimse baña yār olmadı
- 2- Gel 'azāb etme caħīm-i hicre şalma bendeñi
Pādişāhum seni sevdiyse günahkār olmadı
- 3- Derd ile nice yarılmasun yüregüm sīnesi
Pāre pāre olmayınca yāre yarar olmadı
- 4- Bezme bizden ey gül-i ra' nā ki bāğ-ı dehrde
'Andelib-i zārdan gülzār bīzār olmadı

- 5- Nice bir yatur teb-i ğāmda Uşūlī derdmend
Ey dirīġā kimse hālinden haberdār olmadı

3a

8

Rahmī

Fā' ilātün / Fā' ilātün/ Fā' ilātün / Fā' ilün

- 1- Ne dil-i hasta-yı mecrūhuma merhem bulunur
Ne zamān ğuşşaları def' ine hemdem bulunur
- 2- Ne perişānlıġını hātır-ı sevdāzedenin
Merhāmet eyleyüben bir şorar ādem bulunur
- 3- Ne ğam ' aşķ-ı nigārile şikeste dilümün
Rāzını bilmege bir mū'nis-i maħrem bulunur
- 4- Bulamazam niçe kim sa' y iderüm şādlıġı
Şādlık ister iken belki nice ğam bulunur
- 5- Raħmiyā yār visāline karīb olduķça
Āh kim her yañadan māni' -yi muħkem bulunur

9

'Ulvī

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

- 1- Ol pāresi çok geķse ger āvārelerinden
Āvāreleri geķmez anuñ pārelerinden
- 2- Kirpiklerümün hāli hārāb oldu yaş ile
Şu şızmaz iken bir nice dem aralarından

- 3- anum dklb srrumu fş olmaya dirseñ
Tgñ ekb eyle yregm yaralarından
- 4- Gn gibi msellesin ey dilber-i mmtz
Şehrñ ne adar varsa mehprelerinden
- 5- adr eyledi Ulv uluña gz gre gmzeñ
Cn urtarmazsa n'ola addrelerinden

3b

10

Fe' iltn/ Fe' iltn/ Fe' iltn/ Fe' iln

- 1- Yklenb br- gm- la' lñi (seyrn)¹⁹ gtrr
Ntvn gñlme zlm itme yazk cn gtrr
- 2- Sihriyle cmle perrlar teshir itdñ
Var ise la' l-i lebñ mhr-i Sleyman gtrr
- 3- Eyleyen snesini Şev- ruuñla prdg
Beñzer ol Őlibe oynında Glistn gtrr
- 4- Şems-i Tebrzi serin virdgn yoluñda
Őabla-y ara oyub başını devrn gtrr
- 5- Yre didm gzmñ yaşını seylb itme
HŐm ile didi ki ey Ulv seni an gtrr

---

¹⁹ Vezin eksik olduğundan metin tamiri yapılmıştır.

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Bir devāsuz derde düşdüüm veh ki loḡmān bīḡaber
Ḥasta cāna ḡālet-i mevt irdi cānān bīḡaber
- 2- Cān zeneḡdānında ḡaldı ḡastadil ḡayrettedür
Düşdi Yūsuf çāha ammā pīr-i Ken' ān bīḡaber
- 3- Şarmaşub çıḡdı dıraḡt-ı ' ömrüme mār-ı ecel
Aşiyān-ı tende yatur bülbül-i cān bīḡaber
- 4- Giriyeden ağardı çeşmüm zülfüñ özler cān daḡı
Merdümin elden çıḡardı çeşm-i giryān bīḡaber
- 5- ' Ulvīyā ḡurbetde ḡaldum bīkes ü tenhā olub
Cümle yārān ḡaflet üzre cümle iḡvān bīḡaber

4a**Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün**

- 1- Maraž-ı ' aşḡ devāsın leb-i cānāndan şor
Yüri ey ḡasta ḡöñül ḡikmeti Loḡmāndan şor
- 2- Ān-ı ḡüsnine ḡul oldumsa mecāzī şanma
Vā' izā ḡiddeti ḡo aşlını bil andan şor
- 3- Göre ey kuḡl-i cilā nice dökilür şaçılur
Ḳıymet-i ḡāk-i rehi dīde-yi giryāndan şor

- 4- Ten ü bîcânı su‘âl it sitem-i derd ü ğama
Haber-i pireheni Yūsuf-ı ihvāndan şor
- 5- İtlerüñden dil-i ‘Ulvîyi teħabbüs eyle
Bilmek isterseñ anuñ ħālını yārāndan şor

13

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Ne rāzum açmağa maħrem ne bir ğamħ‘ār u hemdem var
Belā küncinde aĝlar baña ancağ çeşm-i pürnem var
- 2- Gözüm merdümleridür saña her dem aĝlayan ħālin
Baña incinme sulţānum ara yirde benüm nem var
- 3- Añılmaz meclis-i ‘irfānda sākî cām-ı Cem herĝiz
Maħabbet bezmidür bunca nice cām u nice Cem var
- 4- Temāşā eyleyenler on sekiz biñ ‘ālemi dirler
Bu çeşm ü ħāmet ü zülf ü dehende özge ‘ālem var
- 5- Felek cevrin ‘adū ta‘nın güzel derdin çeker göñlüm
Nice mesrūr olam ‘Ulvî bu deñlü ğuşşa vü ğam var

4b

14

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Kemānkeşlikde mähirdür ħāşuñ ğāyet hünerverdür
Velikin tîr-i müjĝānuñ bahādur derd dilāverdür

- 2- ‘Acemī sīneye ‘üryān çekersem ey kemānebrū
Ḥadengūñ serv-i kāmēt ğoncalar mümtāz dilberdür
- 3- N’ola cevı eyleyüb her dem niyāz ehline nāz itse
Nigār-ı nāzenīnüm ḥaqqā budur kim nāzperverdür
- 4- Levendāne güzeller gerçi çoqdur şehr-i ḥüsn içre
Benüm çoq sevdüğüm ammā fedāyīdür dilāverdür
- 5- Ne deñlü ‘aşq-ı dilberden ferāğat eylesem ‘Ulvī
Yine bir bīvefāya mübtelā olmağ muğarrerdür

15

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Leb-i la‘l-i revānbaḥşuñ derün u dilde cānumdur
Kemend-i zülfi miskīnūñ ḥayāt-ı cāvidānumdur
- 2- Teb-i tāb-ı muḥibbden raḥm-ı zerd olduğın bu kim
Bahārı ‘ömrümūñ geçdi benüm şimdi ḥazānumdur
- 3- Olupdur deşt-i ğam sīnem belā vārını hercāyī
O vādīnūñ aqarşuyı sirişk-i ḥünfeşānumdur
- 4- Dökülse şāḥ-ı gül gibi yiridür bāğ-ı qalbümde
Nihāl-i tīrūñ ey qaşı kemān ḥātırnişānumdur
- 5- Kelāmum ḥalq içinde n’ola şöhret bula ey ‘Ulvī
Sözüme iltifāt iden o şāḥ-ı nüktedānumdur

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilatün/ Fe' ilün

- 1- Gāh olur ḥasta gönül pister-i hicrānda yatur
Gāh dīvāneşifat kūşe-yi vīrānda yatur
- 2- Bir ġarībem vaṭanumdan beni ayırdı felek
Dil-i bīmārı görüñ her gice yābānda yatur
- 3- Dün gice şubḥa deġin ġarḳ idi ḥün-ı eşke
‘Acabā cism-i za‘ ifüm buñca ḳanda yatur
- 4- Gözlerüm ḳaldı şehā çāh-ı zeneḥdānuñda
Beñzer ol merdüm-i maḥbūsa ki zindānda yatur
- 5- Yaşdanur ‘Ulvīyi gördüm o şehüñ zānūsın
Bir gedādur şanasun mesned-i sultānda yatur

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilatün/ Fe' ilün

- 1- Yār şemşirini her dem baña ḳarşu getürür
Ol ṭabīb-i dil ü cān ḥastasına şu getürür
- 2- Yāre didüm lebi öldürdi firāḳu'l-meyüñ
Didi keyfiyyet-i mey ademe uyḥu getürür
- 3- Kūy-ı yāre iletür ḥasmumı seylāb-ı sirişḳ
Gülsitāna nitekim ḥār u ḥası şu getürür

- 4- Būy-ı zūlfūñ beni gāyetde hevāyī kıldı
Başuma bunca belā kim getürür bu getürür
- 5- Hāl u haṭṭ u raḥ cānāmı görüb ‘Ulvīye didi
Beñzer ol ḥāceye kim nāfe-yi Hindū getürür

5b

18

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Ğurbete düşdüm dirîgā ‘ aşık-ı şeydā olub
Bir ğarīb ellerde kıaldum bīkes ü tenhā olub
- 2- Menzīlūñdür sāyeveş ḥāke mezellet ‘ ākıbet
Evc-i rif‘ atde nidersin gün gibi a‘ lā olub
- 3- İrişür devr-i cemāle zūlmet-i şeb gibi ḥaṭ
‘ Ālemi mihrūñle yaqma ḥüsnüñe ğarrā olub
- 4- Yüzümüz kıalmadı bir daḥı kapuñā varmağa
Halka ḥayfā sırrımız fāş eyledi tenhā olub
- 5- Bülbülāsa ‘Ulvīyi maqşūduñ ağlatmaq mıdur
Ĝülsitān-ı nāz içinde bir ğül-i ra‘ nā olub

19

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Çok çalışdı eline irmedi dāmān-ı ḥabīb
Dest-i gamla n’ola çāk olsa ğirībān-ı ḥabīb

26

- 2- Dil-i derdmendüme ‘ālemde bulunmadı devā
Derd olur derdüme derd üstine dermān-ı ḥabīb
- 3- Çıkısa muṭrib ḥum-ı mey üstine idüp ḥarekāt
Aña minberde nice beñzeyeye elḥān-ı ḥaṭīb
- 4- Bīedeblükdür efendi dilimüñ vuşlatuñı
‘Āşık oldur ki ola zābīṭ-i erkān-ı edīb
- 5- Nāle-yi ‘Ulvīyi kūyunda işidüb yāruñ
Didiler böyle bir işitmedik elḥān ḡarīb

6a

20

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Severin cān ile ol ḡonca dehānı çoḡdan
Şol Ḥüdā ḥaḡḡı ki var eyledi cānı yoḡdan
- 2- Razıyuz eyle şehā ḡāh vefā ḡāh cefā
Devletüñde güzelüm luṭfuñı azdan çoḡdan
- 3- Sīne meydānını şahrā-yı neyistān eyle
Ten-i ḡākiye nazar kııl ki pür olsun oḡdan
- 4- Lālenüñ dāḡ-ı derünun ne bilür sāḡar-ı mey
Açuñ ey ḡonca dehen ḡālünü şorma toḡdan
- 5- ‘Ulvīyi teşne dile yoḡ yere cevr eylersün
Büse-yi la‘ lüñi öpdükçe gelürsün yoḡdan

27

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Nücümile meh-i nev şanma dām u dānedür dünyā
Nice avāre şayd itmiş kebüterhānedür dünyā
- 2- Nice gün yüzlüyi bağruna başub sīneye çekmiş
Nice gencīne pinhān eylemiş virānedür dünyā
- 3- Ecel cāmın şarāb-ı merg ile her gün şundum halka²⁰
Şadā-yı ah ile pür na' ra-yı mestānedür dünyā
- 4- Qadem baş nerdübān-ı kaşr-ı lāhūta kıdemden sen
Fenā taşıyla yapılmış degüldür ya nedür dünyā
- 5- Cihāna nāzır ol 'Ulvī fenādan göz yumub el çek
Qadīmi hādīşāt ile tolu efsānedür dünyā

6b

Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilātün Fe' ilün

- 1- Nāme şerh eyleriken yāre yaşam çāk itdüm
Cism-i fersüdem ol nāme için hāk itdüm
- 2- Ağlamak tutdı beni nāme yazarken yāre
Gözyaşıyla varağ nāmeyi nemnāk itdüm
- 3- Hayret almış beni bir nice zamān geçmiş āh
'Aqlımuñ gitdügünü soñradan idrāk itdüm

---

²⁰ Mısra vezne uymamaktadır.

- 4- Nāme-yi hayretüm irmiş işigine o mehûñ
Gün gibi menzilümi tārüm-i eflāk itdüm
- 5- ‘Ulviyā yazmağıçün ‘ilm-i haqīkī vaşfın
Ġıll u ğışdan dil ü cān āyinesin pāk itdüm

23

Mef‘ ülü/ Mefā‘ ilü/ Mefāī‘ lü/ Fe‘ ülün

- 1- Bitmez yüregüm yaraları işler oñulmaz
Şabr eyleyelüm çäre nedür bitmez iş olmaz
- 2- Peymāne gibi hasret-i la‘ lüñ ile demādem
Bir dem geçer dīdelerüm tolu kıan olmaz
- 3- Günden güne artarsa n’ola hüsn-i dilārā
Gülzār-ı cefānuñ gül-i ra‘ nāları şolmaz
- 4- Bir ğamzesi kıattālı bulub sevmiş o hūñī
Şanmañ ki kışı kışıye itdüğünü bulmaz
- 5- ‘Ulvi kıulunu hışm ile reddetdi didiler
Ol şāh-ı cihāndan bu cefālar hiç umulmaz

7a

24

Uşūlī

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Pelās-ı ğām giye dāmānına ey dil saña yegdür
Yüzüñ döndürme yāruñdan işiği çünkü kııbleñdür

29

- 2- Delerse delseñ ey ‘ aşık (dili)²¹ zülfiyle ol dilber
Delerse bağrunı delseñ saña ne dil senüñ neñdür
- 3- Ne yaraşmış güzel beñler yüzünde ol hasen şāhuñ
Hemānā ol kıara gözlüm güzeller içre bir begdür
- 4- Eger sen künc-i miñnetde oturmaktan toyar iseñ
Göñül gel ‘ aşk küyundan senüñ ĥaddüñ degül geñdür
- 5- Me‘ ānī şaydgāhında şikār almağā ‘ ārifler
Bugün miñnet durağında Uşulī yine bir begdür

25

Mef‘ ulü/ Fā‘ ilātün/ Mefā‘ ilü/ Fā‘ ilün

- 1- Gül gibi gülse reng-i ruĥı lālezār olur
Bir zerre içre iki hilāl āşikār olur
- 2- Sünbülleri ki gül yüzüne tārmar ola
Cān u göñül helākine her tārı mār olur
- 3- Biñ ‘ aşık olsa ĥüsnüñe çok görme sevdüğüm
Bir gülsitānda bülbül-i şeydā hezār olur
- 4- Sīnemde çekdi tīr-i müjeñ şeklini görüñ
Gören didi ki oĥ ne güzel yādigār olur

7b

- 5- Bağlar yoluñı kesmege ‘ azm itme sevdüğüm
Kānlu yaşum ki kıatresi biñ biñ kıatār olur

---

²¹ Vezin eksik olduğundan metin tamiri yapılmıştır.

- 6- Dāyim Uşūlī tane taşın yirse ğam degül
Kim sengsār olan şecer mīvedār olur

Mesīhī

26

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Rūy-i dildāra nazār eyle ki devletdür bu
Kime yüz tatar ise ulu sa' ādetdür bu
- 2- Cān bağışlar söze geldükçe lebūñ hastalara
Ey tabīb-i dil ü cān söyle ne hikmetdür bu
- 3- Olma her hāra muşāhib ruḥ-ı gülgün ile kim
Reng ü rüy ile yazılmış gül-i cennetdür bu
- 4- Şafḥa-yı ḥüsnüñe ḥaṭ geldüğine incinme
Yine ey dost güzelligüñe ḥüccetdür bu
- 5- Zaḥm urmağa Mesīhīye gelürken tīrūñ
Cānı karşı çıkuban didi ne zaḥmetdür bu

27

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Kapuñda şol kadar kanlar ağıtdı gözlerüm yaşı
Ki hep yāķūt u la' l oldı işigüñüñ içi taşu
- 2- Egerçi çok belālar çekmişem o dağlardan līk
Kime feryād idem kim kendü zaḥmumdur belā başu

31

3- Bizi koyup niçün Leylîyi sevdüñ diyü Mecnûna
Dirilüb bir nice ra' nâ güzeller urdılar taşu

4- Eger sehv eyleyüp öykünmeyeydi la' lüñe hâtem
Kimesne aña dimezdi gözi üstünde var kaçu

8a

5- Mesîhî bir sipâhî idi velîkin pâdişâh-ı ' aşk
Ayaklarda görüb kıldı gözi yaşını şubaşu

28

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

1- Bezmimüze yine teşrîf eyledi cânâneler
Göklere çıkşa yeridür na' ra-yı mestâneler

2- Ben şarâb-ı la' l-i dilberden geçerdüm zâhidâ
Korqaram sırlar şalâh-ı tövbemi cânâneler

3- Şem' -i bezme âhumuz şöyle harâret virdi kim
Bâl ü perrin mirvağa itdi aña pervâneler

4- Sâkiyâ gâhi lebüñ öpdüklerince âl ile
Ehl-i bezme gör ne kanlar yutdurur peymâneler

5- Dilrübâlar geldi sür çıkşun Mesîhî cân u dil
Şoĥbet-i hâş içre çün lâyıķ degül bigâneler

29

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

1- Gülşen-i dehr-i şabâ gibi serâser gezdük
Biz vefâ bûyunu gülzâr-ı fenâda sezdük

32

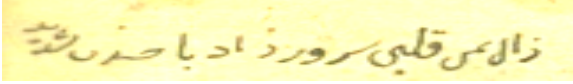
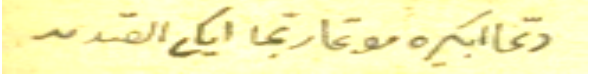
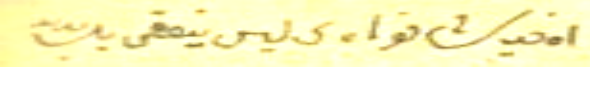
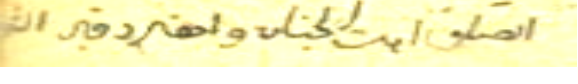
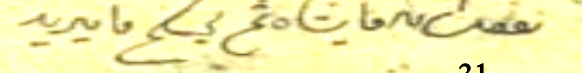

- 2- Zülfine degmeg için virdi icāzet bize yār
‘Ömri çoğ olsun anuñ kim biz aña degmezdük
- 3- La‘ lüñe ideliden kendülerine teşbîh
Meyi emdük şekerüñ başını muhkem ezdük
- 4- İşidürüz ki içen āb-ı hayātı ölmez
Biz karanunlu da emsek lebüñi ölmezdük
- 5- Ey Mesîhî bizi öldürmege ‘ār ideli yār
Hağ bilür dünyeden uşandug u cāndan bezdük

8b

30²²

Fa‘ ilātün/ Fa‘ ilātün/ Fa‘ ilātün/ Fa‘ ilün

- 1- Tā ki rüz-ı ğam şeb-i hicrān gibi oldı mezîd

- 2- Sen gelüb gül gibi şalunduğça her bir hār ile

- 3- Günde biñ kez ger beni katl ide hūni gözlerüñ

- 4- Derd-i ‘aşkuñla ölürsem kânî ide (.....)

- 5- Niçe terkin itsün Mesîhî mihrini mahrūlaruñ

31

²² Bu gazel Mine MENGİ tarafından çevirilmiş olan Mesîhî Dīvānı’nda bulunamamıştır.

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Ne hoşdur tuymadın ağıyar-ı muhdış
Kılasun bezm-i sākī ola şālīs
- 2- Hādīs-i düşmen itdi 'ıyşımı telh
Acıtdı tatlu cānumı havādīs
- 3- Ayrılmaz sīneden fikri raķībūñ
K'olur kāfir cehennem içre lābiş
- 4- Anuñçün eksik olmaz cengümüz hīç
Ki ekser mey durur ğavgāya bā' iş
- 5- Mesīhī kaldı uş bir dost bir post
Öliceκ üstüh'ānum aña vāriş

9a

32

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

- 1- Ben hāsteyi bārik iden ol müy-i miyāndur
Ben bülbüli dilteng iden ol ğonca dehāndur
- 2- Gelmez diyü haţţum öginür yürür o mehrü
Ey devr-i zamān yüzine ur anı utandur
- 3- Mūsā gibi kır elini Fir'avn raķībün
Tā sen şeh-i hūsne diyeler āl-i kırāndur
- 4- Sihr ile meger aķçe getirür o şanem kim
Bir lahızada bu dirhem-i eşk aña revāndur

34

- 5- Şovuqluq iderlerse eger saña Mesîhî
Sen dahı yalıñ yüzlülere aqçeyi yandur

33

Mef' ülü/ Mefa' ilü/ Mefa' ilü/ Fe' ülün

- 1- Ğoncayla çü ağızdan o dilber döker elfāz
Dürc-i dehen içre olurşan dürer elfāz
- 2- Çün vaşluñ añasun kesilür kelimātuñ
Ma' nāsı olıcağız olur mu' teber elfāz
- 3- Lü 'lü' dişüñüñ nazmunı derc eyledüğümce
Silk-i suhanum içre olurşan güher elfāz
- 4- Fehvā-yı derün nicesi ma' lüm olur idi
Ger taşrasına eylemeyeydi haber elfāz
- 5- Taqdir-i ma' ānī-yi bedī' eylemeyünce
Şi' r içre Mesîhî bulunmaz zīb ü fer elfāz

9b

34

Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün

- 1- Beni dil haste koyub ayruğın öldürme meded
Ki beni andan öñürdi dişler tığ-i hased
- 2- Raħmdan şanma beni ol şanem öldürmedüğün
Dirliğümüñ bilür olduğunu ölümden eşed

35

- 3- aşlarıñla lebüñ üstündeki atuñ cānā
Yazdı mecmu‘ a-yı üsnüñde bir iki müfred
- 4- Mihmān olucağaz üccresine şāhid-i mey
Ferağından özüni yavu ılur pīr-i ıred
- 5- Ger mey içdiyse Mesīhī aña ad lāzım olur
ağı lāzım degül incitmek anı feva’l-ad

Revāni

35

Fā‘ ilātün/ Fa‘ ilātün/ Fa‘ ilātün/ Fa‘ ilün

- 1- Dişlemişler ne ılalum leb-i cānānı yine
Ellemişler bu gice ol gül-i andānı yine
- 2- Gitmeye göñli şafāsı şu gibi ‘ālemde
Kim kenār itdiyse ol serv-i ırāmānı yine
- 3- Baña cānum ayıısı vü saña şeftālū gerek
Kim ısırdı ‘aceb ol sīb-i zeneđdānı yine
- 4- ağrı bezm ehline Yārāb lebi sākılık ider
anda reyāncı gibi zülf-i perīşānı yine
- 5- Bilmezem geldiler seyr ider ol māhliā
Niçe gündür ki Revāni göremez anı yine

36

Mesîhî**Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün**

- 1- Ey ' izâruñda şaçuñ demeti sihr-i sâmirî
Vey zenaḥdânuñda ḥâlũñ çâh-ı Bâbil sâḥirî
- 2- Tâḳ-i ebrũñ ile çeşmũñ bir ' imâret yaptı kim
Pâdişehler cân virür olmağa anuñ nâzırî
- 3- ' Āşıkuñ ki biñ ise ḳulun da biñde biridür
Yoluña cân terk ider yoḳdur meger biñde biri
- 4- Degme bir ḳalb ile bâzâr itmese ol sîmteni
Yûsuf-ı Mışrî gibi altun degerdi aḡırî
- 5- Bu ne baḥşîşdür Mesîhî kim ' aṭâ itdükçe ay
Yırtilur ra' d anuñ ardınca çağırî çağırî

Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün

- 1- Gel ey şanemâ cânumı ' Azrâ' ile köyme
Ġamzeñ var iken yoḳ yire anı ḳana ḳoyma
- 2- Ben lâḡarı öldürmege yiter bir işâret
Bir ḳurı kemüğe çaluban tîḡũñi yoyma
- 3- Hecrinde nigâruñ iç ecel şerbetin ey dil
Bu dârü-yı hûş birle ol işkenceyi tuyma

4- Ey rind saña mescide gel diyü imāmuñ
Ceng itdügine alma delüdü aña uyma

5- Fāş eyleyüben sinedeki āteş-i aşkı
Ey aşk Mesih̄inüñ ocağına şü oyma

10b

Uşulī

38

Mef' ulü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ulün

1- oyub beni ey serv-i revān anda gidersün
oyar mı seni bu āh u fiğān anda gidersün

2- Ey serv-i revān gerçi ki hışmından üzüldüñ
Bağlar yoluñı eşk-i revān anda gidersün

3- Pāmāl-i sipāh-i ğām olan dillere raḥm it
Şabr eyle eyā şāh-ı cihān anda gidersin

4- Derdüñ ki seni bekleyeyin çāk ölünce
Öldürmedin ey avli yalan anda gidersin

5- Dilḥasta Uşulīyi yine pister-i ğamda
Cānsız oyub ey serv-i revān anda gidersin

39

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

1- apdı gönlüm Yūsuf'un gürk-i belā ḥānum yetiş
urtar anı gel  Alilik eyle arslanum yetiş

38

- 2- Şāh-ı miḥnet her ʔarafdan ŧaldı ğam leŧkerlerin
Cān u dil mülki ḫarāba vardı sulṭānum yetiŧ
- 3- Ḥasta yatar ğam bucaĝında seni ister göñül
İntizār ile helāk oldum meded cānum yetiŧ
- 4- Gül yüzüne ğam ḫazānında belālı bülbülün
Göñlüm açılmaz gel ey ṭāze gülistānum yetiŧ
- 5- Ayaĝun ʔopraĝı ḫaḳkiçün Uŧülü beñdeñi
Ğamdan āzād eyle ey serv-i ḫırāmānum yetiŧ

11a

40

Mesīḫī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Deḫānuñ işbu çeŧm-i ḫurdebīne
Ne yüzden görüne yā Rabbi yine
- 2- Ḳaŧuñā ger hilāl öykündi ise
Sen anuñ ḳalmaĝıl eksüklüĝine
- 3- Yüzüñe ḫāl ü ḫaṭ geldi nitekim
İki kāfir gele bir günde dīne
- 4- İlāḫī sen beni iletme sīne
ŧarılmayınca yārūñ sīnebesīne
- 5- Mesīḫī ḫaṭ görüb yüzüñde didi
Ḳomañ düşmen yayıldı Rüm iline

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Baña dildār ' arz-ı kāmēt eyler
 ulına g r ne '  l  himmet eyler
- 2- Maabbet mukem olsun diy  hicr n
 Vuc dum ritesin iki at eyler
- 3- Leb n dirg rmege canlar vir rken
 G z n atl me her dem niyyet eyler
- 4- Bu iki mek-i p r ek ile em m
 apua u taıyup idmet eyler
- 5- Mesih  arzu-yı k y-ı dild r
 Seni en ora ehl-i cennet eyler

11b

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Ey  usn ehlin n  hı n'olaydı
 Sen n '  ıqlara meyl n olaydı
- 2- Be yet usn ne mar r olaydun
 G zellik gemey b b k  alaydı
- 3- Raib  cin utub yatmı g ren der
 Bunu ' alın alan c nın alaydı

- 4- Seni dilden geçen gibi iderdüm
Eger dilden gelen elden gelseydi
- 5- Mesîhî ânî şem kıadre irerdi
Seni bir nice kıoynunda bulaydı

43

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Rüy-ı dildāra nāzar eyle ki devletdür bu
Kime yüz tatar ise ulu sa' ādetdür bu
- 2- Cān bağışlar söze geldükçe lebün hastelere
Ey tabīb-i dil ü can söylenir hikmetdür bu
- 3- Olma her hāra muşāhib ruḥ-i gülgün ile kim
Reng ü büy ile yazılmış gül-i cennetdür bu
- 4- Şafḥa-yı ḥüsnüñe ḥaṭ geldüğine incinme
Yine ey dost güzelligüñe ḥüccetdür bu
- 5- Zaḥm urmağa Mesîhîye gelürken tırün
Cānı karşı çıkuban didi ne zaḥmetdür bu

12a²³

44

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Yāra bir tuḥfe kıanı medḥ u şenādan ğayrı
Aña lāyık nem ola ḥayr du' ādan ğayrı

---

²³ Bu varağın sonunda bulunan Mesîhî'ye ait gazel 8b'de de bulunduğundan dolayı tekrar yazılmamıştır.

- 2- ‘Āşık ile ‘āleme rüsvā ideyin hūbları
Baña anlar ne ide cevır ü cefādan ğāyır
- 3- Baña göstermedi bir kimse dağı fūrkatde
Dostluğ yüzleri ey dost belādan ğayır
- 4- Hūblar senden alur fenn-i belāşunda sebāk
Nesne yok bilmedüğüñ mihr ü vefādan ğāyır
- 5- Nazm ile şonuñı kıldı hoşedā yine Mesīhī
Dağı şı‘ rüñ nesi var hūsn-i edādan ğayır

12b²⁴

13a

Uşulī

45

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Buldı ‘āşık cezbe-yi ‘aşk ile vecd-i hāller
Āhır olmadı mı ey vā‘ iz bu kıl ü qāller
- 2- Şevk-i didāruñla ey nūr-i cemāl-i Muşafā
Bir semā‘ itdüm ki cūşā geldiler abđāllar
- 3- Dār-ı dünyāda senüñ mişlüñ güzel gelmez baña
Gerçi naqqāş-ı ezel yazmış güzel timsāller
- 4- Gitdi şabr u gitdi tākāt gitdi ‘aql u gitdi hūş
‘Aşık içinde başuma geldi ‘acāyib hāller

---

²⁴ Bu varakta bulunan Mesīhī’ye ait gazeller 9a’da da bulunduğundan dolayı tekrar yazılmamıştır.

- 5- ʿ Aşq bāzārında böyle çağırır dellālar
Ey Uşūlī ğam degül olmazsa mülk ü mällar

46

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

- 1- anı şol gün kim cemāl-i yār idi eglencemüz
Devletinde her cihetle var idi eglencemüz
- 2- Cān u dil Mūsāsı ğar oldu tecellī nūrına
ır idi seyrānumuz dīdār idi eglencemüz
- 3- Murĝ-i dil ʿ aşq āyetün ourdu bülbül gibi
Hüsni bāĝında gül ü gülzār idi eglencemüz
- 4- Besler idi atlu dillerle velī ūti gibi
Mışr-ı cānda bir şekergüftār idi eglencemüz
- 5- Şobetinde yoĝ idi aĝyārdan avf-ı elem
Ey Uşūlī bir gül-i bīhār idi eglencemüz

13b²⁵

47

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

- 1- Mışr-ı hüsniñ şimdilik sulanı Yūsuf Bālidür
Cān ile ol h āce-yi hüsniñ ulu ol mālıdur
- 2- Aĝzuñ ile āmetüñ zülfüñ benüm çok sevdüĝüm
Ayaĝuñ topraĝı aı baña dūnyā mālıdur

---

²⁵ Bu varaĝın sonunda bulunan Uşūlī'ye ait gazel zahriye kısmındaki ilk gazelle aynı olduĝundan dolayı bir daha yazılmamıştır.

- 3- Tatla ʔoldurdu aǵzun baña hū²⁶
Söyleyimez kimse ğamzeñle cihān ʔattālidür
- 4- Söylenen dillerde şimdi Leylī vü Mecnūn degül
Zülfüñ ile bu dil ü dīvānemüñ aḫvālidür
- 5- Kim durur dervīş Uşūlī dir iseñ şāhum eger
Tekyegāh-ı miḫnetüñ bir iḫtiyār abdālıdur

14a

48

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Başımda işigüñ ʔaşı efendi tāc-ı devletdür
İtüñ ʔatında ḫor olmaḫ ʔapuñda ulu devletdür
- 2- Ayaǵuñ ʔopraǵın ʔoyup cihāna pādişāh olmaḫ
Senüñ devletlü başuñçün baña devlet degül letdür
- 3- Güzel gözlüm gözüm içinde şanma göz ʔarasıdur
Nazarda intizāruñdan ʔonulmuş dāğ-ı ḫasretdür
- 4- Nazīri yoḫdur ol serv-i revānuñ ʔoǵrusu bu kim
Güzeldür çeşm ü ebrüsü velī ʔaddi ʔıyāmetdür
- 5- Ne deñlü ni‘ met isterseñ bulunur ḫān-ı ḫüsn içre
Velikin ‘ aşıḫuñ yine naşībi derd ü miḫnetdür
- 6- Demişsün bizi sevmekden murādı ne Uşūlīnüñ
Murādum senden ey servī hemān mihr ü maḫābbetdür

---

²⁶ Mısranın vezni eksik.

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Ğamdan öldüm hey meded ārām-ı cānum gelmedi
Ol gidelden dağı yerine bu cānum gelmedi
- 2- Qalmadı şabrı dilüñ ārāmı gitdi cānumuñ
Ey dirîğā dağı ol ārām-ı cānum gelmedi
- 3- Başuma qopdı qıyāmet geldi biñ dürlü belā
Āh ol şermende-yi āhir zamānum gelmedi
- 4- Oldum oğlan u qocaldum böyle miñnet görmedüm
Geldi hayfā pırlık ol nevcevānum gelmedi
- 5- Püte-yi cān u dile tır-i belā tırmaz gelir
Ey Uşulı gerçi ol qaşı kemānum gelmedi

14b

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Vücūd-ı muṭlaquñ baħrı ne mevci kim eder peydā
Ene'l-Ĥaḡ nuṭqını söyler eger maħfi eger peydā
- 2- Bu bāğüñ ger haḡiḡātde şuyu bir bāğbānı bir
Velı olmuş haḡāyıkda nice yüz biñ şecer peydā
- 3- Bu toḡuz qubbe vü şeş şü için geldüñ ü hem gitdüñ
Ne geldüğüñ qapu zāhir ne gitdüğüñ qamer peydā

- 4- Nice zaḥmet çeker kesb-i kemāl edince bir ʿārif
Velī çok ƙan yudar kān eyleyince bir güher peydā
- 5- Nice biñ ādem oğlanı helāk olur gerek ya kim
Yalancı ƙaḥpe dūnyāda ola bir reḥgüzer peydā
- 6- Ƙamu nezzāreden ebkār-ı māʿ ni munṭazırlardur
Uşulī gibi tā kim oldu bir şāḥibhüner peydā

51

Feʿ ilātün/ Feʿ ilātün/ Feʿ ilātün/ Feʿ ilün

- 1- Be bu bāzār-ı cihānuñ ƙuru dükkānına yūf
Çenber-i çarḥına vü günbed-i gerdānına yūf
- 2- Olmaya seyl-i fenādan çü ḥarāb āhir-i kār
Günbed-i çarḥına vü ƙaşrına eyvānına yūf
- 3- Tırılır çün ƙamu defterleri ʔomar gibi
Dehr sulṭānlarınıñ defter ü dīvānına yūf
- 4- Olımaz çünki şebīḥün-ı ecelden māni
Hāyına hūyına leşker ü sulṭānına yūf
- 5- Çünki mihmānına her loƙmada biñ zehri verir
Felegüñ kāse-yi çīnisine vü ḥānına yūf
- 6- Bu cihān beglerinüñ ehl-i kemāle dāyim
Ƙuru taḥsīn ile itdükleri ihsānına yūf
- 7- Derd ü miḥnetle helāk oldu Usulī çün kim
Şimdiden soñra ṭabībüñ dađı dermānına yūf

15a

52

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Gerçi zincir-i ser-i zülfüne çokdur şeydâ
Delü gönülüm gibi yok vâdi-yi gamda tenhâ
- 2- Yine dīvāneligüm tutdı görüñ şeydâlar
Zülfü zincirini depretdi gibi bād-ı şabâ
- 3- Durmadın leşker-i gam bu dil-i dīvāne gelür
Bilmezem kanda karar eyleye bu deñlü belâ
- 4- Künc-i miñnetde yatur ölmelü bir hastayem âh
Bu belâlarla eger kalur isem vâveylâ
- 5- Qaldı hicr ile cehennemde Uşulî miskîn
Cennet-i vaşla eger ermez ise vây saña

53

Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

- 1- Ğālemde mey-i Ğaşk ile mestānelerüz biz
Ta' n eyleme zāhid bize dīvānelerüz biz
- 2- Dünyâ evini künc-i Ğarābâta deĝişmüş
Bu genc-i fenâ tālîbi vîrānelerüz biz
- 3- Aldanmamışız manşîb u şāhına cihānuñ
Dervîşlerüz sâkin-i meyĞānelerüz biz

47

- 4- Çün varlıgımız ħarmenini urduķ oda biz
Bu mezra^ç -yı dehrde pervānelerüz biz
- 5- Yer yoğ ise mescidde bize ġam degül ey dil
Çün mu^ç tekif-i kūşe-yi meyġānelerüz biz
- 15b**
- 6- Biñ zīnet iderse özüñi pīrezen-i dehr
Baş egmezüz ol ħaġbeye merdānelerüz biz
- 7- ^ç Aşķ āteşine yanıcı pervāne degülsek
Billāhī Uşūlī bize de yā nelerüz biz

54

Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün

- 1- Yaraşmaz kim sañaa aġyār ile yār olma sulţānum
Gül-i bāġ-ı cinānsın hemdem-i ħār olma sulţānum
- 2- Şalub bu ħüsn-i zībāyı bıraķduñ şehre ġavġāyı
Ķul etdũñ cümle dünyāyı ŧamā^ç kār olma sulţānum
- 3- Yazılmaz naķş mermerde ki düşmüş her ġoñül derde
Yiġitsen degme nāmerde ŧalebkār olma sulţānum
- 4- Cemālũñ döndü ġülzāra şaķın yüz virme her ħāra
Yazıķdur bülbül-i zāra dilāzār olma sulţānum
- 5- Bugün nūr-ı ilāġisin Uşūlinũñ penāhısın
Güzeller pādişāhısın cefākār olma sulţānum

Nihānī**Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün**

- 1- Revān olan başum seyline bulmadı arar çeşmüm
Cihānuñ hūların gözden geçürdi serteser çeşmüm
- 2- Egerçi rüy-i zerdūñ arzūyı ' arz itmegile yār
Velikin la' l-i hūn efşānla āb-1 hıẓr çeşmüm
- 3- O mäh-1 ' ālemārānuñ ğubār-1 haṭṭ-1 ruhsārı
Döker yaşımı her laḥzā ' aceb mi rüşene çeşmüm
- 4- Ne dem ol merdüm-i dīde kızıllar giyse gül gibi
Benümde hūn-1 dilden erguvānlār döker çeşmüm
- 5- Olur dīdemi gözden Nihānī çünki devr eyledi
Bu dehr-i bīvefāya eylemez ayruḳ haṭır-1 çeşmüm

16a

Uşulī**Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün**

- 1- Şafḥa-yı hüsn içre ḳonmuş noḳṭa-yı mevḥūmdur
Yā ki şırr-1 ğayb yāḥud cevher-i cān yā dehen
- 2- La' lin elinde güher dendānları bu yaḥud
Dürc-i la' lin içre dürc olmuşdurur dürr-i ' aden
- 3- Meyve-yi tūbāya sīmīn ṭob aṭub ayağına
Ya beh u ya sīb ya āb-1 mu' allaq ya zeḳān

- 4- Haşılı bir naḥl gelür ḳāmetüñ şimşadı kim
Başdan ayağa görünmez berg ü naz ü şiveden
- 5- Yok yok āb-ı gülden olmamışdurur anuñ teni
Cān u dilden yaradılmıştır vücūdu cümleten
- 6- Bir nazarda cān u dil mülkini yağma eylerüñ
Gün gibi bir daḡı ‘ arz-ı ḥüsn idersüñ vāy sen
- 7- Şebgirāh üstünde dülbendin görenler dirler
Başında bir deste gül ḳomuş e serv-i sitemin
- 8- Dost şevḳiyle nice cān cüssesi olur fenā
Egseñ ey serv-i simten ten ḳabā olduḡda sen
- 9- Düşer üstüñe yā vezīl esdügünce istemez
Fil meşel cān-ı ‘ azīzimdür benüm ol perīhen
- 10- Ey Uşūlī ayaḡı topraḡı gözler nūrudur
Şaḳlasun ānı yüz ü gözden ḥüḡāi zavallımın
- 11- Dīdesi ḳanlı yaşı dökdükçe ‘ uşşāḳuñ gözi
Gülşen-i ḥüsn içre gül gibi şād u şen²⁷
- 12- Ben olayım sāyeveş ḥāk-i derūñda pāyimāl
Bu cihān ṫurduḡça ṫur ey serv-i simendām sen

---

²⁷ Mısra vezne uymamaktadır.

Revānī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Güzel endāmı var gül pīrehendür
Dudağı yufka bir ğonca dehendür
- 2- Güzeller gibi donatmış kadehler
Bugün altunlular giymiş kadehler
- 3- Odur bezm ehlünüñ çeşm ü çerāğı
Odur ' aşıklarunñ yüregi bāğı
- 4- Müteğayyir yanında hāş olıdur
Anuñcün bezmde rakkaş olıdur
- 5- Oqunur hem dahı tāze ğazeller
El üstünde tutar ānı güzeller
- 6- Göze rüşen görünmezdi bu eyyām
Bu ' işret hānede ol olma eyyām
- 7- Kadehler sema' -yı nūr kāre dönmüş
Yine sāki eli pür kāre dönmüş
- 8- Çü ' izzet kapisunuñ halkasıdur
Gözi açıklarıñ ser halkasıdur
- 9- ' Acāyib pehlivan merd efgen olmuş
Müslümānlık yolunda rehzen olmuş

- 10- Ne gerdündür ki cem^ç olmuş nücümü
Ġamuñ şeytânına ider dılcısı
- 11- Diyâr diyü ğamı zindâne şala
Anuñçün daire çizer piyâle
- 12- Şafâ bistânınuñ dolabıdur ol
Vefâ deryâsınuñ gerdânıdur ol
- 17a**
- 13- Oğumağ isterse ^ç işret kitabın
Dağı görmek dilerse faşl u bâbın
- 14- Ne deñlü pîr ile bırağ şağallu
Yeter gözlük yerine iki tolu
- 15- Revâni ^ç işret ile karmân ol
Kocalıq fikrini ço nev civân ol

58²⁸

59

Fâ^ç ilâtün/ Fâ^ç ilâtün/ Fâ^ç ilâtün/ Fâ^ç ilün

- 1- Ta^ç n degüldür olmasa meclisde cânân her gece
Ey gönül ağışamlamaz çün mâh-ı tâbân her gece
- 2- Nice gün toğmaya çarhuñ başına her şubh kim
Meh gibi dilber yatur çoynunda ^ç üryân her gece
- 3- Hâsret-i zülf ü zenehdânuñla ey Yûsuf cemâl
Çağrışub feryâd iderler ehl-i zindân her gece

²⁸ Burada bulunan gazel 9b'de 35 numaralı gazelle aynı olduğundan tekrar yazılmamıştır.

17b

- 4- Meclisüñde şubḥ olunca yanuben yaqılmaya
Mumudur ey mahrū şem' -i şebistān her gece
- 5- Hicran olmuşdur Revāni dilrubālar meskeni
Eksik olmaz tekyedür elbetde mihmān her gece

60

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Qaldı bağlandı gönül zülf-i perīşānuñda
Cān esir oldu düşüb çāh-ı zeneḥdānuñda
- 2- Devr-i ḥüsnüñde komadı rüḥını seyr idevüz
Dikmedüñ bir güle beñzer ki senüñ yanuñda
- 3- Ḥüb olur gerçi şeker lebler ile şöḥbet-i mey
Ruḥun o şor dediler ola şebnümā gül añda
- 4- Gonca üstinde saña ki iki nokta durer
Şol iki ḥākī dövüşmüş lebl-i ḥandānuñda
- 5- Hoş tut ey yār Revāni ruḥuñ gülşen iken
Qanı bir bülbül anuñ gibi gülistānuñda

61

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Benüm sāğar gibi sīmīn beden gül yüzlü yārüm yok
Şurāḥi gibi bir şāfi gönüllü rāzdārum yok

53

- 2- Elifler dağ-ı na' lemdür baña her gece hem pehlü
Dimeñ yer serv kaçad ra' nā hilāl ebrū nigārum yok
- 3- Karār u şabrum ol dilber alub dūn şehirden gitdi
Baña bir çāre eyleñ kim benüm şabr u karārum yok
- 4- Şarab şevk ile birdür Revāni ol şurāhi var
Şınursa şīşe-yi nāmus her giz inkisārum yok

18a

62

Mef' ulü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ulün

- 1- Şol serv gibi 'āfet-i dilcūya ne dirsən
Şol gülle ile sünbül hoşbūya ne dirsən
- 2- Manā' itmeyelüm hāl ü haṭ-ı zülfini nāşih
Şol şebveh ile hālet-i ebrūya ne dirsən
- 3- Bed hūyuñ ile şūfi bahāne şunamazsın
Üftādelerüñ etdügi yāhuya ne dirsən
- 4- Cānānelerüñ vā' desi çok 'āşika ammā
Ġayrıya koyalum hele pehlūya ne dirsən
- 5- Zāhid deyr anmış tevbe lafum cām-ı şarāba
Billāh Revanī bedşū ile hūya ne dirsən

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Gidene gösterse gönül ki şaķın ol māhveşi
Kerem it sözüm işit odlara yakma güneşi
- 2- Gice şöhetde kıomadum ki öper yār elini
Beni eger bendeki kıadehüñi gözi yaşı
- 3- Leb-i meygünü hayālını gönül şaķlayamaz
Şanasın şırça kıadehdür gör ne eger taş
- 4- Hüsn elinde kıılıc añılsa n'ola müjganuñ
Devr-i hüsnünde görüpdür nice def' a şubaşı
- 5- Kıametüñ üzre gören zülf-i siyāhuñı dedi
Çıkdışan ka' be mināresine Bilāl Hābeşī
- 6- Hattı var diyü Revāni kıoma gönülde ğubār
Sen traş ertesi bi kerre gör ol māhveşi
- 7- Dili meclisde şurāhi gibi ağlatdığıçün
Kıadehüñ içi acı şem' üñ aķar gözi yaşı

18b

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

- 1- Yanında kimüñ sencileyin bir şanemi var
Kāfi derler ki zerrece gönlünde ğamı var

- 2- Ayağı tozu gözler mäh-i kuhl-i şafāhāh
Ol ki dertlerine mübārek qademi var
- 3- Alunca qar zülf ü deḥānına nigārlaruñ
Didi ki güzel sevme ki ey dil eleme var
- 4- Ol dilbere vurulursa n'ola server ḥübān
Çü qāmeti zülfü gibi nev' i ālemi var
- 5- Bītān güzel sevdi cihān açda Revāni
Kim servibuyı lāleruḥı goncafemi var

65

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Tāñ degüldür olmasa meclisinde cānān her gice
Ey gönül aḥşamlamaz çün mäh-i tābān her gice
- 2- Niçe gün toḡma pīr-i ḥun başına her şabaḥ kim
Her gice dilber yatur qoynunda 'üryān her gice
- 3- Ḥasret-i zülf zinḥar ānuñla iyi Yūsuf cemāl
Çaḡrışub yād iderler ehl-i zindān her gice
- 4- Meclisüñde şubḥ olunca yanuben yaqılmaḡa
Mumdur ey mähı vü şem' -i şebistān her gice
- 5- Hecrüñ olmuşdur Revāni dilrubālar meskeni
Eksik olmaz tekyedür elbetde miḥmān her gice

56

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Eline lāle almış yine cāmı
Felekden almaқиçün intiқāmı
- 2- Үтүб yāri öper meclisde her dem
Piyāle başı açuқ bir ҳarāmi
- 3- Namaz içinde bulursam nigāri
Dönüb benden yaña virmez selāmı
- 4- Baña yeter cemāl rüy-i dilber
Bağışladum saña Mısrī vü Şāmı
- 5- Revāni ҳamseye baқmazdı her giz
Bu beş beyti eger görse nizāmı

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

1. Tazece bir gōncadur ol dilber-i ra' nācıgum
Yā nihāl-i serveri ol қāmeti bālācıgum
- 2- Ğuşşadan nergis gibi çekdüm ğaribe ğam degül
Bir nazār kılmaz baña ol gözleri şehlācıgum
- 3- Үatlu Үatlu öpdi қarşumda lebüñi cām-ı mey
Bilmezem şāқи ben andan nice āla acıgum

- 4- Pek sever āşıqlaruñ enüñden etüñden seni
Çaçma anlardan ziyān gelmez benüm bāyacığum
- 5- Hey niçün raħm eylemezsin bu Revāni bendeñe
A begüm a pādişāhum a benüm mirzācığum

19b

68

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- 'Āşıka seyr itme ki bir serv-i hoş bālā gerek
Şūfiyā derviş olanuñ himmeti ā' lā gerek
- 2- İrdügüñ her bir kıamı ruhsāra meyl itme gönül
Gün gibi dilber güzeller içre müşennā gerek
- 3- 'Aşka uymasa gönül 'aşkuñ yolunda bir kışı
Velehu āşüfte vü şüride vü şeydā gerek
- 4- Cānum ağırya saña vir büseñ almağa dedüm
Gülerek dilber dedi cānum saña ħalvā gerek
- 5- Sīm ü zerre ister Revāni şimdiki maħbūblar
Ĥātır-ı 'āşıq gibi gezenlere dünyā gerek

69

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

- 1- Ta' n eyledüğüñ 'āşıka peymāne degül mi
Şūfi gele inşāfa da rindāne degül mi

58

- 2- Hūri dedüğüñ şāķi-yi gülçehreye beñzer
Cennet dedüğüñ kūşe-yi meyḥāne degül mi
- 3- Biñ va^ç de-yi vaşlına anuñ hiç inanam mı
Şol ^ç ahdine devr-i maḥyā-yı cānāne degül mi
- 4- Mestī yine tesbīḥūñı ^ç arz eyleme zāhid
Destindeki her nuḳl anuñ dāne degül mi
- 5- Bir desti şarābı getürüb gitdi Revāni
Başed anu ki her işi mestāne degül mi

20a

70

Fā^ç ilātün/ Fā^ç ilātün/ Fā^ç ilātün/ Fā^ç ilün

- 1- Āşinālıķ senüñ ile ezelīdür ezeli
Bize nāz itme iküñde bir güzeller güzeli
- 2- Mey içe içe şurāḥi boğazı virdi ele
Şun dolu şāğarı bulundı kazaķında eli
- 3- Şaķın aldanma gönül vā^ç izüñ o çevresine
Kaçan ola ki melek ola nigāruñ bedeli
- 4- Zāhidā zehirlesen şanma oda yanmayasın
Kişiyē mūcib-i cennet mi olurmuş ^ç ameli
- 5- Nazmına ḥūblarıñ ağızı şuyu aķarsa n'ola
Çün Revāni saña büyük büseye der bir ğazeli

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Yā Rab ne derd olur ki işitmez niyāzumuz
Ġayr ile eyle şalunur ol servi nāzumuz
- 2- Başu koyub ayağ açdu kime ' ayb eyleme
Zāhid ezelde böyle imiş başda yazumuz
- 3- Uyub imāma sen dağı ta' n eyleme emegin
Şūfi birmede var ola virdi namāzumuz
- 4- Bir buseñ ile āhirumı dut yār hālümü
Söyle itme tā ki açıla dildeki rāzumuz
- 5- Nāzlatma gönülüm elümden ey cevri çok güzel
Geldi dedi Revani saña geçe niyāzumuz

20b

72²⁹

21a

73

Muḥammes-i Figānī**Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün**

- 1- Dilberler içre olmayasın dilrubā gibi
' Āşıklar içre olmayasın dilrubā gibi
Sen taht-ı hüsn içinde otur pādişāh gibi
Yılsun yoluñda yeller ile dil-i şabā gibi
Görsün cefā ki cānına mihr ü vefā gibi

²⁹ Burada bulunan gazel 14b'de 50 numaralı gazelle aynı olduğundan tekrar yazılmamıştır.

2- Çü kân-i zülfi gördi gönül ah ü zâr ider
Meydân-ı ‘aşkına yine tobo olmağa iver
Ey pâdişâh-ı hüsni ü eyâ şâh-ı hecr ü ber
Her gün güneş kâpuñda yüzün yerlere sürer
Sen mâha oldu bencileyin mübtelâ ki

3- Ey serv kıadd sünbül-i reyhân kâkülü
‘Âşık durur ezelde saña cân-ı bülbülü
Bu gülistân-ı dehrüñ eyâ tâze ter-i gülü
Çokdur cihânda hüsni ile meşhürdur velî
Yokdur cihânda hüsni ile sen mehlikâ gibi

4- Luğf eyle beğden ile güzel merhabâlar it
Derd ü gamuñla cânına yer yer cefâlar it
Egüb ol vaqıt ‘ahdüñi cânâ vefâlar it
Ben ağladum didem kıo cefâyı vefâlar it
Sen geldüñ ol söze gelişinde vefâ gibi

5- Tîrüne cân kıârşu çıkub der hün âmedî
Versün cüdâ saña güzelüm ‘ömr-i sermedî

21b

Ey dilrubâlaruñ dü cihânda serâmedî
Gördi Fiğânî rakkaşuñı fikr idüp dedi
Kıadd ü balüm büker benüm ağır-i borâ gibi

74

Fehmî

Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilün

1- Zerreves dil ey güneş-i ruhsaruñ eyler arzû
Talib nür cân bülbülü gülzâruñ eyler arzû

61

- 2- Servler şaf bağlamış gülzāra gelmiş gönccalar
Kimi reftāruñ kimi güftāruñ eyler arzū
- 3- Bād-ı şubḥ aşdıkça dil-i Ya‘ kubveş karşı çıkār
Şihhatünçün Yūsufum aḥbāruñ eyler arzū
- 4- ‘Āşık-ı dilḥasteler bālin miḥnet yaşdanub
Her biri nuṭḫ-i Mesih-i aşāruñ eyler arzū
- 5- Cān virüb ‘aşkuñla Fehmī ḥaşr olur rüz-ı cezā
Yine anda ey mülk-i didāruñ eyler arzū

75

Velehu

Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Geçüb yanına didāruñ çün oldı kāmran-ı ḥançer
Revā mı ‘aşıkuñ kanını dökmek her zamān ḥançer
- 2- Bilirüm ḥün-i ‘uşşākı yine dökmekdürür kaçdı
Kaçan ol çeşmi cellādum ele ala revān ḥançer
- 3- Şehīd-i‘ aşkuñ olduğuma bu yetmez mi şāha kim
Yanuñda ey şeh-i ḥübān bulundu cümle kân ḥançer
- 4- Aña eger melek isnādı olur şāh murādı bu
Yanuñda kendüyü toğrı çıkarmağdur hemān ḥançer

62

Fedāyī**Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün**

- 1- Sa' ad-ı simīn-i sāḳi şanmañuz sāğar tutar
Gülbin-i bāğ-ı leṭāfetdür gül-i āḫir tutar
- 2- Dökmek ister ḳanımı ey şeh ḫarāmī gözlerüñ
Mest-i nāz olmuş elinde ğamzeden ḫançer tutar
- 3- Ol şanem raḫm eylemez şol deñlü ağlar añların
Devr-i āḫ ile başum dünyāyı sertāser tutar
- 4- Her ne deñlü taş bağırlı olsalar cānāneler
' Āşık-ı bīçāreler seng-i cefāya ser tutar
- 5- Ey Fedāyī yoluna ḫāk olduğumçün dembedem
Senden olmasun gönül āyinesin mağber tutar

Nev'ī**Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün**

- 1- Yār işi ey dil ḳolay ammā ğam-ı ağıyār güç
Vaşl-ı gül āsān velī şabrı cefā-yı ḫār güç
- 2- Yā leb-i güftār müşkil aşınālık mümteni'
Böyle istignā şatan dildār ile bāzār güç
- 3- Bir oñulmaz yāredür ' aşḳ u muḫābbet yāresi
Ḫaşılı şarılmayınca çāre yok tımār güç

- 4- ʿ Arz-ı hāle yok mudur kūyuna varmak ḥor maḥāl
Mest-i ʿ aşkum şöyle kim güftār güç reftār güç
- 5- Nevʿ iyā esrār-ı ʿ aşkı şaklamak asān degül
Mey içüb keyfiyetini etmemek izhār güç

22b

78

Behiştī

Mefʿ ülü/ Fāʿ ilātün/ Mefʿ ülü/ Fāʿ ilātün

- 1- Mecnūna şevk-i Leylī bir şemʿ -i rehnümādur
Ferhāda ʿ aşk-ı Şirīn bir tatlucuḡ belādur
- 2- Baḡub nihāl-i ḡaddūñ ḡüsnine olma maḡdur
Bu şāḡ-ı ser-i bülendūñ şoñ meyvesi fenādur
- 3- Bir kaʿ bedür ḡapuñ kim ben mürde cisme rūḡum
Bād-ı semūmı anuñ ʿ isī nefes-i şabādur
- 4- Yā Rab cünūd şādı nice zafer bula kim
Ġam-i ḡalʿ ası ḡöñülde bir kāfiri biñādur
- 5- Rāh-ı maḡabbet içre senden hemān murādum
Düşdikçe dil avcısıyla bir kere merḡabādur

79

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

- 1- Mübtelā-yı derd ü ḡam bulsam helālüm söylerüm
Ehl-i hāle rast gelsem ḡaşb-i ḡālüm söylerüm

64

- 2- Ta'nda bir dīvāne görsem eylerin 'arz-ı hūn
Hem demi ehl-i kemāl olsa kemālüm söylerüm
- 3- İtmesün mi ol güneş benden felekde 'ār kim
Bulduğum yerde hemān salar zevālüm söylerüm
- 4- Beñi nigār-ı aḥvālin eger cem' olub settāreler
Şayda ḳabil olmayan vaḥşī ğazalum söylerüm
- 5- Ey Behiştī ḥaşşa olsun dīvar-ı bāb-ı 'aşḳ
Ḳışşahān olub raḳībiyle cidālüm söylerüm

23a

80

Nev'ī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Ḳalbini şāf eyleyen cām-ı şafāya neylesün
'Aşḳla demsāz olan sāz ü nevāyi neylesün
- 2- Bu riyā-yı fıkr ile besdür sıfāl-i kūy-ı yār
Maḥrem-i bezm-i fenā tāc ü ḳabāyı neylesün
- 3- Sālik-i 'ārif vücūdun kendüye yār eylemez
Ġarḳ-ı emvāc ḥayret-i eṣnāyı neylesün
- 4- Serābdur meşn-i yādlar ta'nına 'āşık tūtalum
Eşnālardan gelen seng-i cefāyı neylesün
- 5- Eser-i nazm Yakub Nev'ī çıkardı göklere
Ol şeh-i 'ālī nazār baḳmaz gedāyi neylesün

Muhibbî**Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Fe' ülün**

- 1- Güzeller nâz ile reftâr iderler
Dönerler goncaveş güftâr iderler
- 2- Dehen ikrâr eylemişken büşe yâr
' Aceb noldu bu kez inkâr iderler
- 3- Koyub ' aşıkların ol mâhrûlar
Raķib ile varup bâzâr iderler
- 4- Güzellerden vefâ ummaķ ' acebdür
Cefâ dirseñ iken bisyâr iderler
- 5- Muhibbî ser-i ' aşkı etme izhâr
Şaķin manşürveşin berdâr iderler

23b

Nev'î**Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Fe' ülün**

- 1- Nedür bu tavr-ı lâţif ü nedür bu hoş reftâr
Nedür bu la' l-i şekerbâr u lezzet-i güftâr
- 2- O şive ile tekellüm o nâz ile ĥande
O ĥamze ile baķışlar o nergis-i bîmâr
- 3- O terk-i çeşm-i kemânkeş o nâvek-i müjġân
O ebruvân-ı muķavves o ĥamze-yi tâtâr

- 4- Meded bu nāz ü revişler bu cünbüşler
 omadı zerrece dilde sükūn u şabr u arār
- 5- O nal-ı āmet-i mevzūn nedur te' ālallāh
 Fūtāde sāye şıfat aa cān Nev' -i zār

83

Şem' ī

Mef' ūlū/ Fā' īlatūn/ Mefā' īlū/ Fā' ilūn

- 1- İncinme gördüğümce seni eylesem niyāz
 Zīrā cefāyı artık idersin vefāyı niyāz
- 2- Benden bileydi dünyede āh gül' izār-ı ' aş
 Senden yayıldı ' āleme ey serv-i nāz
- 3- Melek gözlümi geldi bu dünyā sarāyına
 Buldu cihānda gün gibi ey māh-ı³⁰
- 4- Ey gül budāğı sen daı tāze nihālsin
 N'ola büyüdü oldusa böyle ser firāz
- 5- Cānlar ötdi Şem' ī bugün söz ' aşla
 Tā kim getürdi birmege bir şı' r-i cān güzār

---

³⁰ Mısra sonu silik yazıldığından okunamamıştır.

Ḳabūlī**Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün**

- 1- Maḥabbet cānā kār itdi begāyet
İnānet eyle sulṭānum ' ināyet
- 2- Gerekdir bendeñe sulṭānum iḥsān
Ri' ayyet olana lāzım ri' āyet
- 3- Kimi güldür yüzü kimi lāle
Efendi muḥtelif ancaḳ rivāyet
- 4- Ser-i kūyuñda oldur ehl-i ' aşḳı
Biraz aḥbāb bulsun istirāḫat
- 5- Ḳabūlī ' arz idüp ḫālūñ diyāre
Ne ḳorḳarsın helāk ide nihāyet

Ḥayālī**Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün**

- 1- Ğonca-yı nevreste kim derler dehānuñdur senüñ
Ḳırmızı gül yaprağı güyā zebānuñdur senüñ
- 2- Sürüdüb gülzārda ṭübā iden sernigün
Serde ḫaḳḳ-ı ḳamet serv-i revānuñdur senüñ
- 3- Nergis-i bīyār idüb gülşende nābinān iden
Ey ṭabībüm ḫıṣm-ı çeşm cānsitānuñdur senüñ

- 4- Nāfe-yi müşgîn iden sünbülleri mâtemzede
İftirāk-ı turre-yi ʿ anberfeşānuñdur senüñ
- 5- İnceden ince Ḥayālî ḥāş eyler ʿ işreti
Ṭaʿ bına riḳḳat viren mûy-ı miyānuñdur senüñ

24b

86

Ġazel-i Sulṭān Selīm

Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün

- 1- N'ola itsem bugün ol yāren-i pervāya istiġnā
Ger āġāhı idi şāh-ı cihānārāya istiġnā
- 2- Şikārın oldu dil şebbāz-ı ʿ ālem şaydgāhdan
İder ḳāf-ı ḳanāʿ atde bugün ʿ ĩsāya istiġnā
- 3- Ḳapuñda kemterin bendeñ cihān şāhına baş egmez
Gedā-yı kūyuñ eyler cennet-i meʿ āvaya istiġnā
- 4- Metāʿ -yı faḳr ü fāḳıyla fenā bāzārgāhından
Geçüb dükkān-ı ʿ aşḳa dil şatar dünyāya istiġnā
- 5- Selīmī āşānuñda şehā bir ʿ abd-i muḳābildür
Yeridür eylese İskender ü dārāya istiġnā

87

Nevʿi

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

- 1- Baḳma nādān olana ḥüsrev ü devrān ise de
Naḳar it ehl-i dile ḥāk ile yeksān ise de

69

- 2- Bezm-i rindâne gelüb la‘ lüñi ihsân eyle
Ne dilerlerse dirîğ itme eger cân ise de
- 3- Saña ‘uşşâķ hevâs-ı şevke terk eyle diye
Olma demsâz aña Dâvûd-ı hoş elhân ise de
- 4- Hâne-yi qalbini yâb luţfuñ ile nev‘ aynuñ
Mağzen-i sırr-ı hüdâdur n’ola vîrân ise de

25a

88

Nizâmî

Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün/ Fe‘ ilün

- 1- Baña yâr itdi derd ü mihneti yâr
Baña yâr itdügüni itmez ağıyâr
- 2- Neden bîmühresin dersem ider hışm
Baña bilsem neden hışm eyler ol yâr
- 3- İnanmaz miğnet-i hecre raķibüñ
‘Azâb-ı hışma ķâfir eyler inkâr
- 4- Şaçuñ ile ‘anber sarağlamadu
Gözüne nergis-i şehlâ pürsitâr
- 5- Nizâmî çeşm ü zülfüñ yâd idicek
Olur kendi perîşân göñlü bîmâr

70

Harîrî**Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün**

- 1- Şafâ-yı la' l-i nâbuñ görmediler verd-i handānda
Kelāmuñ lezzetini bulmadılar āb-ı hayvānda
- 2- Melek zan eylerisem n'ola şāhum ' unşur-ı pākūñ
Bu hūsn-i hūlkı her giz görmedüm ben nev' -i insānda
- 3- Qarārum hırmenin evvel nazarda virdi yağmaya
Hüdā bilmem ne keyfiyyet kumuş ol çeşm-i fettānda
- 4- Definde seyr iden biñ ile yārūñ iki ebrūsın
Qarār itdi şanur ol āfitābı burc-ı mizānda
- 5- Leb ü ruhsārı vaşfinda Harîrî bir gazel nazm it
Bulunmaya nazirî arasañ divān-ı Selmānda

25b

Ruḥî**Fâ' ilātün/ Fâ' ilātün/ Fâ' ilātün/ Fâ' ilün**

- 1- Kim alurdu gönlümüz yār-ı gül endām olmasa
Guşşayı kim def' iderdi gül gibi cām olmasa
- 2- Qoğmasa bu hāk-i dāne-yi bestedām olmasa
Māverā-yı çarḥide cān mer' i pervāz eylemese
- 3- Pāklık ile ābveş-i aqıta hūlkı-ı pāyine
Kendi qādrin bilse dilber herkese rām olmasa

- 4- Hemnişinin bilse meynūş olduĝumu taqdirce
Düŝmese lâqaydlık semtine bednām olmasa
- 5- Rind olub ma' ŝūq bilse ' aŝıkuñ gönüldigin
Derd-i ' aŝqa Rūhīyā muhtac-ı a' lām olmasa

91

Yeminī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Baña yār olmayub yār olmadı aĝyārdan hāli
Gül-i gülşen nitekim ey dil olmaz hārdur hāli
- 2- Çerāĝ-ı ' aşkı yandurdum erenler tekye-yi dilde
Derūnum olmadı bir dem ĝam-ı dildārdur hāli
- 3- Kesüldü var ise ey dil anuñla nāfe-yi müŝĝinüñ
Dem ü hālüm olmuş irilmez o gül-i ruhsārdur hāli
- 4- Sevdā-yı zülfüñ ile tolandum kūyuñı ey meh
Maḥallenüñ itleri yatmış cihān-ı aĝyārdur hāli
- 5- N'ola ruhsār-ı yār üzre yer itse zülf-i müŝĝini
Bilürsin Yemniyā küncine olmaz nārdan hāli

26a

92³¹

Necātī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Gül yüzüñ gülşen-i cināne deger
Sünbülün ' ism-i cāvidāna deger
- 2- ulluġuñ salţanat beraberidür
Elegüñ günle mekāna deger
- 3- Bir gice esküsi yaşlarınıñ
adriile başı āsmāna deger
- 4- Cān u dil leblerüñ ile zülfe çıkar
Beni öldürmeden saña ne deger
- 5- Ey Necātī güzel dime hūra
Nāgehān bu haber filāne deger

93

'Abīdī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Beni zincīr-i 'aşqa şanma kim bağlanmadum gitdüm
Senüñ dīvāneñ oldum ey perī uşlanmadum gitdüm
- 2- Haremüm kūyuña irmişken ayrıldum bihamdillāh
Döne döne eşigüñ ka' besin olanmadum gitdüm
- 3- N'ola pervāne ki odlara yansam benüm şem'üm
Murādumca saña süz-ı derünüm taġmadum gitdüm

---

³¹ Gazelin vezni bozuktur.

- 4- oğunca yüzüne bağmaduğumdan ğayrı sultnum
Őarb-ı la' l-i ruĥefz ki cna şonmadum gitdüm
- 5- Saña ' aŐıķ olub durduğum mihrne cn virdüm
' Abidym bel-yı ' aŐđdan uşanmadum gitdüm

26b

94

Fe' iltn/ Fe' iltn/ Fe' iltn/ Fe' ilün

- 1- Dil nice rh-ı maĥabbetde misfir olsun
Rĥat-ı bad-ı ' ademde ço mcvir olsun
- 2- Gelmedin ĥatı beni vaşlına irgrse dedim
İŞidüb yr demiŐ vağtine ĥazır olsun
- 3- Zülf-i ruĥsrını örter deyu muğber ise dil
Göre nrı hele ĥatı-ı ruĥı zhir olsun
- 4- Ĥsn ile şöhre-yi fksın ey dil amm
Yrı şoyub saña şapan kişi kfir olsun
- 5- Şi' r ile Şimdi güzeller dağı Şayd olmazlar
Ey ' Abid ne desn bir kişi Ő' ir olsun

95

Mef' ilün/ Mef' ilün/ Mef' ilün/ Mef' ilün

- 1- Bu fn evde řķ-ı künbed-i gerdnı neylersün
Yerin zr  zemn olur bülend-i eyvnı neylersün

74

- 2- ‘ Ādem mülküne bir gün yalnız gitsek gerek şāhum
O gökçe şimdi kullar yurdu ‘ ünvanı neylersün
- 3- Olursan ğayret-i aqrān ile ey talib-i menşub
Ye ‘ uqbāda merātib kaç‘ iden yārānı neylersün
- 4- Esir-i cān olanlar silsile-yi dīvanesi olur
Olub boynu ki kayd-ı ‘ izzet-i devrānı neylersün
- 5- ‘ Abīdī hāne-yi tenden ‘ urūc it beyt-i ma‘ mūre
Deli olma yūri bu menzīl-i vīrāneyi neylersün

27a

96

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Ne Süleymān zamānından cism-i devrānuz
Gül-i harābātda bizi gör ki nice sulţānuz
- 2- Zaķnuñ topuna karşı boyun egsek n’ola kim
Dest-i şāh-ı ğam ‘ aşķuñda seng-i çevġānuz
- 3- Ne için kayd-ı ta‘ alluķla muķayyed olavüz
Bir iki gün bu fenā tekyede ħod mihmānuz
- 4- Seyl-i bārān-ı belā bize küdüret virmez
Degme nesne bizi taġyir idemez ‘ ummānuz
- 5- Nüktedānlar geçeriz gerçi ‘ Abīdī ammā
Yārūñ esrār-ı lebin añlamada ħayrānuz

75

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Bāha-yı ' aşkuñla dil meyhāne şeklin bağladı
 ẖana toľub iki gözüm peymane şeklin bağladı³²
- 2- Eyleyelden dilberā zincir-i zülfüñ arzuca
 ' Āşık-ı aşüfteler dīvāne şeklin bağladı
- 3- ' Ārızuñ sevkiyle cān çıkdı yirinden rakş urub
 Şem' üne pür yakmağa pervāne şeklin bağladı
- 4- Hāne-yi dil şavķ-ı ' aşkuñla toľaldan serbeser
 Serverā sinem benüm vīrāne şeklin bağladı
- 5- Nice yanmasun gönül hecr āteşine ' Abīdiyā
 Şāh unutdı bendesin bīgāne şeklin bağladı

27b

Emrī**Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün**

- 1- Cānı bir dilrubāya ışmarla
 Aradan çık Hudāya ışmarla
- 2- Al geleydin gönül hazīnesinüñ
 Ol büt-i dilküşādeye ışmarla
- 3- Raķ-ı āyinesin mücellā kıľ
 Andan ol mehlikāya ışmarla

---

³² Mısranın vezni bozuk.

4- Dil-i şeydāñı uşlana dirsən
Dilber-i pür cefāya ışmarla

5- Gül için hāk-ı pāyān isterseñ
Emri bād-ı şabaya ışmarla

99

Ġazelliyāt-ı Ĥayretī

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

1- Añsun yine ben ķulunu sultānuma ayduñ
Tuz ekmegi unutmasın ol cānuma ayduñ

2- Āhum irişür yel gibi bir gün hāzer itsün
Yārān varuñ ol şem' i şebistānuma ayduñ

3- Yād ile şalınmaķ aña düşmez kerem eyleyeñ
Benden varuñ ol serv-i hırāmānuma ayduñ

4- Öldürdü beni tiĝ-i firāk ile o zālīm
Göz göre benüm görmesün āķanuma ayduñ

28a

5- Öldürdi yine Ĥayretī derd-i cüdāyī
Yasına irişsün ķanı cānuma ayduñ

100

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

1- Her nefes neydi beni ney gibi nālān itmek
Her maķāmı uyuben ĝayrla seyrān itmek

2- Yoķ yere hūn gözün ķanı ķardı yere āh
Saña mı ķaldı cihānda güzelim ķān itmek

77

- 3- Mihr idüb düşmene düşmez saña üftâdeleri
Sâyeveş ey yüzi gûn hâkla yeksân itmek
- 4- İrmeden ğayr vişâle nedir ey kaşı kemân
Sînemi cevri ü cefâ yeter ne kurbân itmek
- 5- ³³lebleri esrârını şordum didi yâr
Bir ağız sözle necîdi seni seyrân itmek

101

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

- 1- Server emri-i hizmete kâbil geçer kuluñ senüñ
Bende-yi maqbel niçün olmaya maqbülün senüñ
- 2- Kâni 'aşkı şol kadar ma' lüm idenden ey gönül
Bâb-ı gamda kalmadı bir harf-i mechû gül senüñ
- 3- Râh-ı 'aşkuñda añan çoğdur benüm yolsuzluğum
Her ne kuluñ ben kula vardur şehâ yoluñ senüñ
- 4- Sen güzelün Rûmunuñ begler begi olalı
Şâhlardur defter-i hüsnünde ma' zülün senüñ
- 5- Derdüñe ey Hayretî timâr ideliden 'aşk-ı yâr
Gözyaşudur karye-yi miñnetde maşşülün senüñ

---

³³ Mısranın başı silik yazıldığından dolayı okunamamıştır.

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Bezm-i belāda an yuduben bir dem eyledük
Yārānla bugün yine def' -i am eyledük
- 2- Bir yāre eylemişdi ti-i firā-ı yār
an ouyub o yārelere merhem eyledük
- 3- Şimden gerü özüm Şuya lāzım degül bize
Biz cām-ı ' aşkla özü uri-yi cem eyledük
- 4- Mah-ı urrem erdi Hüseyn ' aŐkuna bugün
Tāze düünle yele yine mātem eyledük
- 5- Her mācerādan el yuyub ' ālemden el eküb
ayr ile ayretī yine bir ' ālem eyledük

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

- 1- Āsitānuñ güyiyā firdevs-i ā' lādur senüñ
Hey kıyāmet-i āmetüñ beñzer ki tūbādur senüñ
- 2- EŐigüñ vallah Beytullāh-ı ' ulyādur baña
Veh-i pāküñ ey Őanem nūr-ı mücellādur senüñ
- 3- Zāhidā gel ta' nı o kim kef-i küfr ' āŐıān
a bilür kim ferr-i i' mānuñdan ā' lādur senüñ

- 4- Dāyim ey dil zülfiyle aǵzudur fikr itdügüm
Cümle fikrũñ sib-i hayāliyle mu‘ ammādur senũñ
- 5- Hāyretī naqş it hayālin göñlũñ ur üstine
Mühre-yi mihr-i nigar ile mücellādur senũñ

104

Fā‘ ilātũñ/ Fā‘ ilātũñ/ Fā‘ ilātũñ/ Fā‘ ilũñ

- 1- Çok zamandır hastasıdır dostlar cān Aḥmedũñ
Emsem ölürdü lebin derdümedür cān Aḥmedũñ

29a

- 2- Nice ‘ aşık olmasun şūfi cemāl-i nūrına
Yüzini görse olur kāfir müşelmān Aḥmedũñ
- 3- Ma‘ni-yi tefşīr-i ḥüsnünden yazılsa bir varak
Şaǵmaya ‘ ālem tolu olursa dīvān Aḥmedũñ
- 4- Hey Muḥammed ümmeti billāh mü‘ minler meded
Küfr-i zülfün bilmeyenler dīn ü imān Aḥmedũñ
- 5- Müzehheb-i ‘ aşk içre ümmetinden degüldür Hāyretī
Ka‘be-yi küyunda ḳurbān itmeyin cān Aḥmedũñ

105

Fā‘ ilātũñ/ Fā‘ ilātũñ/ Fā‘ ilātũñ/ Fā‘ ilũñ

- 1- Küfr-i zülfün bilmeyenler dīn ü imān Aḥmedũñ
Nūr-ı ḥüsnün görmemişdür ey müşelmān Aḥmedũñ
- 2- Şāh-ı ‘ aşkum ğuşşa-yı ‘ ālemden āzād olmuş
Cān u dilden bendesi oldı sulṭān Aḥmedũñ

- 3- Şafha-yı nūra yazupdur şanki āyāt-ı defān
‘ Ārızı üzre görinen haṭṭ-ı reyḥān Aḥmedüñ
- 4- Muştafā ḥaḳḳı baña gülberg-i terden ṭāzedür
Ka‘ be-yi ‘ aşḳ-ı ṭarīḳinde muḡeylān Aḥmedüñ
- 5- Muştafāya gerçek ‘ ümmetüñ eger ey Ḥayretī
Cānla Ka‘ be-yi kūyunda ḳurbān Aḥmedüñ

106

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Gözi aşüftelere āfet-i cāndur mimnüñ
Sözi dilḥastelere rūḥ-ı revāndur mimnüñ
- 2- Derdüme şerbet-i şāfi gibi emdür dudaḡı
Söyle datlu dili cānanuma cāndur mimnüñ

29b

- 3- Beni vaḳṭile fehm idemez müy-ı şikāf
Kimse bilemez deheni rāz-ı nihāndur
- 4- Yıḳar eyleye şadı ḳalbini üftādelerüñ
Ḳaşları görünce fettān-ı cihāndur mimnüñ
- 5- Gerçi kim pīr ḳo ‘ aşıḳ verilüb urma ḳo lāf
Olmayan da‘ va-yı ‘ aşḳında yalandur mimnüñ

107

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- ‘ Aceb serv-i ḥırāmāndur ḳad-i bālāsı işḥāḳuñ
Erişmiş meyve-yi cāndur leb-i ḥurması işḥāḳuñ

- 2- Ya t̄aq-ı aşr-ı cennetdür ya od andan  alāmetdür
Begüm yār ey rametdür aşı turāsı ishāuñ
- 3- Ya bir alıcı laındür ya yamacı moolcındür
ıyar insāna bīdindir gōz-i ŗehlāsı ishāuñ
- 4- Ya ra nādur vü amerdür ya nāzik-i lāleterdür
Ya bir māh-ı mūnevverdür daı zībāsı ishāuñ
- 5- Yine ey ayretī ne itdi nice mecnūn-ı  aŗ itdi
Dūŗerdi talara gitdi ŗaı sevdāsı ishāuñ

108

Fā ilātūn/ Fā ilātūn/ Fā ilātūn/ Fā ilūn

- 1- Nice yazam bildirem ben bende saña  arz-ı āl
Ben gedā-yı kūy-ı gām sen ŗāh-ı ilim-i cemāl
  - 2- Baŗumı tīg-i cefā ile kesersūñ dostum
Riŗte-yi cānım benüm senden kesilmekdür maal
  - 3- Gel beni öldür hemān red itme sulānum benüm
Kim ne ŗulm olsun faire ne saña ol vebāl
- 30a**
- 4- Gūn gibi ben zerre-yi nāiz ref it ākdēn
fitābuñ  ıyŗına vü dūŗmanlaruñ olsun zevāl
  - 5- Gōsterib cānā cemālūñ nūrını āyine var
ayretīyi ıl yine bir tūı-yi ŗirīn maāl

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Ey birāder terk-i 'ār itmek dilerseñ 'āşık ol
Halk içinde hūr u zār olmak dilerseñ 'āşık ol
- 2- Dağı nār-ı çāre hem pehlū fiğāne hem nefes
Āha hem dem virde yār olmak dilerseñ 'āşık ol
- 3- Pīr olayın gül gibi başı üzre ehl-i dillerün
Cāhilün gözine hār olmak dilerseñ 'āşık ol
- 4- Mülk-i şüretde ide bir yoğa berāber kendüni
'Ālem-i ma' nide var olmak dilerseñ 'āşık ol
- 5- Düşüben ey Hayretī vādilere manend-i āb
Şevk-i dīdār ile zār olmak dilerseñ 'āşık ol

Mef' ūlü/ Fā' ilātü /Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- La' lüñ firākıyla tolu kāndurur gönül
Zülfüñ hevāsıyla pür şayāndurur gönül
- 2- Şüretde gerçi kim görünür mevzün-ı za' if
Ma' nide devletünde Süleymāndurur gönül
- 3- Bāzice-yi muhābbet elden kıomaz müdām
Kocadı beni bir delü o 'alāndurur gönül
- 4- Bu rübe-yi zamāneye aldanmaz ise ger
Ġam-ı pīşe sende bir kağan aşlandıurur gönül

30b

- 5- Ey Ḥayretī gönül ne durur niçe bilür misün
‘ Āşıkā esir ü ‘ āleme sulṭāndurur gönül

111

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Yine bir āfitaba düşdi gönül
Şeh-i ‘ ālī cenaba düşdi gönül
- 2- Zülf-i sevdāsına dolaşdı yine
Uzun uzak ḥāba düşdi gönül
- 3- Akdı bir serv ayağına şu gibi
Ne ‘ aceb ıztırāba düşdi gönül
- 4- ‘ Aşq ocağına etdi kendüzini
Gör ne nār-ı ‘ azāba düşdi gönül
- 5- Ḥayretī ḥāşılı ḥatā itdüm
Çok ṭarīḳ-i şevāba düşdi gönül

112

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ülün

- 1- Vü meydür ey şeb-i ğam rüz-ı ‘ ıyd ol
Zamānidur gel ey ṭālī‘ sepīd ol
- 2- Siyeh zülfü gibi yeter qararduñ
Cebīni gibi ey bahtum sa‘ id ol

- 3- Biraz bahtum yüzüne āb sepdük
Mezīd ol ey gözüm yaşı mezīd ol
  - 4- Dilerseñ iresin ey dil murāda
İriş bir pīr eşüğine mürīd ol
  - 5- Şanemler şevķine vir cihānda
İresüñ Hāyreti gibi ķadid ol
- 31a**
- 6- Mürīd olmaķ dileriseñ pīr ‘ aşķa
Gerek Şebli gerekse Bāyezīd ol

113

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün / Fā‘ ilün

- 1- Ben senüñ şādık ķuluñum şāh haķķiçün begüm
Eşigüñ terk itmezem Allah haķķiçün begüm
- 2- Āsitān-ı devletüñden sürme beni rüy müşki
İtme maħrüm ol ulu dergāh haķķiçün begüm
- 3- Nev civānsın alma āhın ben faķirüñ her seher
Ehlidür datduğı āh-ı vāh haķķiçün begüm
- 4- Zerrece yolsuzluğum yokdur tarīk-i ‘ aşķda
Bāb-ı Haķķa toğru varan rāh haķķiçün begüm
- 5- Cevr eliyle yıķma göñlün Hāyreti bīçārenüñ
Ka‘ bedür vallah Beytullah haķķiçün begüm

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün / Fā' ilün

- 1- Āşık-ı dindār kim dindār haqqıçün begüm
Nür-ı pāk-i Aḥmed-i Muḥtār haqqıçün begüm
- 2- Başımı kesüñ baña senden kesilmek yoḫdurur
Zülfikār-ı Ḥaydar-ı Kerrār haqqıçün begüm
- 3- Āşkuña çün kim belā didüm belādan dönmezem
Şol ezelden etdigüm ikrār haqqıçün begüm
- 4- Yıkma göñlüm cāna sen luṭf eyle Beytullahdur
Bu eve bünyād uran mi' mār haqqıçün begüm
- 5- Ḥayretī abdalı ḳalma ḥün-ı visālünden ırāğ
Tekye-yi haḳda olan esrār-ı haqqıçün begüm

31b

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün / Fā' ilün

- 1- Toymadı ḥüsnüñ temāşāsına bu göñlüm gözüm
Āfitābum gitme gel etme ḳarāñu gündüzüm
- 2- Gitdüñ ey bu mihr ḳılduñ gözlerim yaşın revā
Āfitābum ṭāli' im düşdi dutuldu yıldızum
- 3- Sāḳıyā şimdengerü şunma üzüm şuyun baña
Ben şarāb-ı Āşḳ cānānile mest itdüm özüm

- 4- ader ile başum arardı āsumān-ı devlete
 ařıtanuñda olaydı bir adem cār u gōzüm
- 5- Zülf-i sevdāsında kim aldı gōñül ey ayretī
 Bir levendüm gūyiyā gitdi yanumdan devletüm

116

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün / Fe' ülün

- 1- Meded meded nicedem neyleyem ne çāre ılam
 Libās-ı şabrı diler dilüñe pāre pāre ılam
- 2- Yüz üzre gözyaşı gibi revān olub bağa
 Meger ki serv-i būyuñ yādına kenāre ılam
- 3- Yanuña varmağa efendi bende yoğ udret
 o bāri arşu ayruğdan saña nezzāre ılam
- 4- Sitāresin duymasın kimse baña kūyuñda
 řerār-ı ehle bu çarhı pür sitāre ılam
- 5- Bir āh idüb od uram şöhre-yi ayretī öle kim
 Biraz bu sūz-ı dili yāre āřikāre ılam

32a

117

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün / Fā' ilün

- 1- Dilerüm cān oynayub ' ařıkuñda cānā ten yağam
 Rağşa girem germ olub meclisde pīrechen yağam

- 2- Bāl ü per yerine bîpervā dil ü cān yandurub
İsterem kim ʿ aşk odun pervāneden rüşen yaşam
- 3- Çāk çāk olmak muqarrerdür hayātum cāmesi
Dest-i hicrānuñdan olmazsa halāş erken yaşam
- 4- El uzatma hār-ı ten dāmānına bir kimsenüñ
El elinde olmağār dirseñ birādersen yaşam
- 5- Sözlürümde Hayretī bir söz var kim umaram
Gün gibi bu Rūmda hasr u çerāğın ben yaşam

118

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün / Fāʿ ilün

- 1- Ben senüñ eşigüñi mesned-i ʿ izzet bilürem
Ayağūñ tozunu sertāba saʿ ādet bilürem
- 2- Baş ile cānı nişār itmege yoluñda senüñ
Der sitem başum için cānuma minnet bilürem
- 3- Şimdi bir hālete ergirdi beni devrān kim
Ayda bir kez yüzüñi görmegi vuşlat bilürem
- 4- Yāreden ben nice vuşlat umayın kim yañılıb
Ger öpem eşügi daşını hıyānet bilürem
- 5- Hayretī görmedüm ammā ki ferāsetle hele
Ben ʿ adem mülkini bir gūşe-yi vaḥdet bilürem

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- apuda ey perı ben bende olsam
Yüzümle ayağın rub' unda olsam

32b

- 2- Eşigünde senün biñ bende vardur
Benüm şahum ne var bir bende olsam
- 3- Sürünüb säyveş bāgınca her gün
Bir ednā bende-yi efkende olsam
- 4- Ğarībüm sürme qahr ile apudan
Ne var bir bülbüli gülşende olsam
- 5- Vişālün meclisinde Hayretı var
Ğazeller oqusam küyunda olsam

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ / Fā' ilātün / Fā' ilün

- 1- Ey lebi şırın senün 'ālemde Ferhāduñ benüm
Sen ki bir hürşid-i Raşşānsın feraşşāduñ benüm
- 2- Giceler sevdā-yı zülfün ile ey leyl-yi hırām
Vādi-yi ğamda gezen Mecnün-ı nāşāduñ benüm
- 3- Leblerün luţfuyla ider derd kim em bendedür
Gözlerün hışmuyla vurmuşdur ki cellāduñ benüm
- 4- Dām-ı zülfüne giriftār olduğum gördi dedi
Ey fenāda ğamdan azād ol ki şayyāduñ benüm

- 5- Gice gördüm düşde Mecnūnı didi ey Ḥayretī
Sen benüm na' dīde şākirdümsin üstāduñ benüm

121

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Lebüñden bendeñe bir halk ihsān eyle sulṭānum
Sevindür ben yetimi şādumāndan eyle sulṭānum
- 2- Niçe bir rūze-yi firqat beni şimden gerü luṭf it
Ya vaşluñ 'ıydına ergür ya qurbān eyle sulṭānum

33a

- 3- Şunub la' lüñ şarābından beni mest-i müdām eyle
Gedāyum n'ola mest ile nādān eyle sulṭānum
- 4- Açıl gel güller açılson cemālüñ gülsitānında
Hezārı yine bülbül gibi nālān eyle sulṭānum
- 5- Çü erdi 'ıyd-ı ekber Ḥayretī bendende öksüzdür
Vişālüñ hūnına bir laḫza mihmān eyle sulṭānum

122

Müstef' ilātün/ Fā' ilün/ Müstef' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Bīgāne gibi kaçma gel qardaşcığum sensin benüm
Ço her ne dirse disün el qardaşcığum sensin benüm
- 2- Ey şivekār-ı pürfiten ey nāz çok nāzuñ yok
Ey Yūsuf gel pīrehen-i ferdā qardaşcığum sensin benüm
- 3- Ey gül-i 'izārı goncafem ey serv būsitān erem
Hem cānımuñ cānānı hem qardaşcığum sensin benüm

- 4- N'ola şeh-i hubân iseñ iklim-i hüsne hân iseñ
Ben-yi bendesin sulţân iseñ  ardaşcıgum sensin benüm
- 5- Bu H ayret -i b lb l ağlatma ey cennet g li
Çık c n gibi bir sevgili  ardaşcıgum sensin benüm

123

F  il t n/ F  il t n/ / F  il t n / F  il n

- 1- Olmadı s bit  adem serv-i h r m num ben m
Etdi serkeşlik yine ol p k-i d m num ben m
- 2- Tağıdub h l ñ gibi h l m per ş n eyled ñ
O misk dir andan ey per ş num ben m
- 3- Ya a yı a   asker mi net-i v c dum k şverini
Hi  l yık mıdur ey devletl  sul  num ben m

33b

- 4- Yolma dursun g l gibi herc i r şen idesin
Ben olam kim  h ey elini m h t b num ben m
- 5- H yret  eyle bu gird b-ı fir k tten h l ş
A a safer ola ey s z -yi ser eşm c n ben m

124

F  il t n/ F  il t n/ /F  il t n / F  il n

- 1- Her pelide baş  oşar serv-i h r m num ben m
Y z virir her h re ol g lberg-i h num ben m
- 2- Her yı anur o maduğ hicri levend ñ h cre sen
R şen eyle her gice şem  -i şebist num ben m

- 3- Ey dirîgâ it raķībũñ şılasına aldanub
Göz göre bir dilguya şayd oldı aşlānum benüm
- 4- Her denī ṭab‘ çeküb pāşā idinme kendüñi
Böyle ‘āli şān iken devletlü sulṭānum benüm
- 5- Ehrimenler sözine uydu kim ey Ḥayretī
İltifāt itmez bu ben mūra Süleymānum benüm

125

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün / Fā‘ ilün

- 1- Bir nihāl-i tāzedür serv-i hırāmānum benüm
Ġoncadur açılmadıķ gülberg-i ḥandānum benüm
- 2- Bīgüneh kullaruñ öldürmek vurur beñzer hemān
Ulu bildüğüñ gice yaşında sulṭānum benüm
- 3- Tāze begdür kulluķ itmek aña müşküldür göñül
Ol güzeller şāhına yanaşma oğlanum benüm
- 4- ‘Āşık o yüz añlamazken Ġonca dilberler müdām
Şaḫyeti bozdı nice ser gitdi cānānum benüm

34a

- 5- Ḥayretinüñ gözüne sensüz qarānudur cihān
Çeşmine sensin biñ ey yüzü raḫşānum benüm

126

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün / Fā‘ ilün

- 1- Virmişisen kullarum çün ‘izz ü nāzum var benüm
Server-i ebr-i nāzuña yüz biñ niyāzum var benüm

- 2- aldı almadı eŖer gnlne cn ger ekem
aŖlara kr eyledi ah gdzum var benm
- 3- Ŗol hm ala tlu dilberler Ŗikr iun mdm
Cm-1 mey gibi elmde Ŗhbzum var benm
- 4- Y ki kyum olanursan diyu bhtn eyleme
t raibnden bilirsin itirzum var benm
- 5- Hyret kdd-i hyliyle dildru yine
Bg-1 dilde bir nihl-i ser firzum var benm

127

F iltn/ F iltn/ F iltn / F iln

- 1- Ger Ŗorarsn knc-i minetde nedr hlm benm
Hsteym gyet mkerrer oldu avlm benm
- 2- Geldi hlm Ŗordu luf ile Hyl rzun
Ŗdmnum kim gzel geldi yine hlm benm
- 3- Yanayn Ŗev-i rhunla nr-1 aŖa gyet
Diyesin aŖla nr oldu bir abdlum benm
- 4- Bir nazarda cn-1 dil mlknce vrn eyledk
Gz gre yadun vcdum mlkn ezlm benm
- 5- Ŗh-1 aŖam birinn altunlu aftandur bana
Penbelerle zeyn olaldan Hyret Ŗlum benm

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün / Fā' ilün

- 1- Günde biñ yüzden toğar bir āfitābum var benüm
Ol sebebden tende teb cānumda tābum var benüm
- 2- Hiç benüm şeydālīgum ' ayb itmesün hüşyār olan
' Aşq-ı dilber gibi bir kıtil şarābum var benüm
- 3- Dembedem kıān eyledükçe gülnihāl ol ey perī
Göñli oluñmasa bilmez bir harābum var benüm
- 4- Kıo huzūrum var olayın derd-i ' aşq-ı yārla
Ey tabīb incitme ben miskīn hābum var benüm
- 5- Gözlerüm yaşı çeker ben hākidür Hayretī
Kūy-ı yāre anda şūyum yā türābum var benüm

Fe' ilātün/ Fe' ilātün / Fe' ilün

- 1- Yine cān derdüne devā buldum
Yine dil zaħmına şifā buldum
- 2- Yine ey tīre-yi gözüñ iden
Pertevi nūr-ı Muştafā buldum
- 3- Eşügi ka' besine yüz sürdüm
Mürde haqqiçün şafā buldum

4- Baña bigānelik iden güzeli
Ḥamdülillah ki āşinā buldum

5- Āsitānı sa' ādetine varub
Yine ey Ḥayretī ğınā buldu

35a

130

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

1- Eşüğinde niyāza başlayalum
Ka' bede gel namāza başlayalum

2- Eridüb qalbimüzi şāf idelüm
Nāle-yi dilgüdāza başlayalum

3- Yāne yāne figānlar eyleyelüm
Dembedem söz ü sāza başlayalum

4- Sırr-ı ' aşkı yeter nihān itdük
Vaḳtidür keşf-i zāra başlayalum

5- Yār kūyına geldük ey muṭrib
Gel maḳām-ı hicāza başlayalum

6- Acı sözü dedükçe şūfi bize
Gelüñüz bize piyāza başlayalum

7- Nāzeninler çü nāza başladular
Ḥayretī biz niyāza başlayalum

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün / Fā' ilün

- 1- Her nefes ben bende ol sultānum eger ağlarum
Ol efendüm ol kerīm eşşenem eger ağlarum
- 2- Her miḥnetde bu gönlüm tıflın ummağičün
Cān u dil eglencesi cānānum eger ağlarum
- 3- Gördükçe ben bu gülzāruñ gül-i ra' nāların
Āh ider ol ğonca-yı ḥandānum eger ağlarum
- 4- Cānuma kār itdigince ğam bu miḥnet ḥānde
Derd ile ol külbe-yi aḥzānum eger ağlarum
- 5- Ṭañ degül Ya' kūbveş gözden çıkarsam Ḥayretī
Ben ki her dem Yūsuf-ı Ken' ānum eger ağlarum

35b

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Bezm-i ğamda dostum ben bende şanma nāşıyum
Miḥnet-i derd ü belānuñ bende bir yoldāşıyum
- 2- Cānla bāş oynamağda yine ey leyl-i ḥırām
' Aşğ meydānında Mecnūnuñ bugün bādāşıyum
- 3- ' Aşğ-ı dilber bir nefes benden nice olmaz Ḥudā
Ġam beyābānında hem yoldāş ü hem ḳardāşıyum

- 4- Zāhidā luṭf it benüm şeydālīgum mağdur dut
Mest-i ʿ aşkum şanma kim meyhāneler ḳallāşiyum
- 5- Şāh ḥaḳḳiçün begün ey Ḥayretī ḥayrān u zār
Ḥangāh-ı ʿ aşk içinde baş açuḳ Bekdāşiyum

133

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

- 1- Gitdi oñulmadı bu bağrumdaki bāşum benüm
Derdden ḳurtulmadı bu oñmaduḳ bāşum benüm
- 2- Tekye-yi ʿ aşk içre abdāl itdi ben dervişini
Nevcivāndur gerçi pīrim oldı Bekdāşum benüm
- 3- Ğam yuyub ben nice ḳān ağlamayayın dostum
Gözyaşıyla ğuşşa olmuşdur şuyum eşüm benüm
- 4- Vermeyen evvel ḳademde bāşını yoldaşlar
Olmayadı ʿ aşk yolunda ayaḳdāşum benüm
- 5- Ğam beyābānında kimden bā kim olsun Ḥayretī
Var iken ʿ aşk ulu bir divāne yoldāşum benüm

134

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

- 1- Ramazānum niçe bir şāyum ḥicrān olalum
ʿ İyd u vaşluña irişdür bizi ḳurbān olalum

36a

- 2- Çün ḥaṭṭuñ ğurre-yi ʿ İyd oldı yüzüñ rüz-ı saʿ id
Biz niçün şavm-ı firāḳuñda perişān olalum

- 3- ‘Arz-ı hüsni it görüb ey mäh hilâl ebrûñı
Yine ‘ıyd oldu diyü hurrem-i handân olalum
- 4- Deñiz ol kolguña koyma sözün zühhâduñ
Gel berü tälibdür dâne-yi ‘irfân olalum
- 5- Ramazân irdi diyü oldu mey-i nâba yaşâğ
Hayretî biz dağı şimdengerü hayrân olalum

135³⁴

Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün

- 1- İrişür ‘arşa âhum ebr-i İbrâhim
Saña ermez mi mâhum İbrâhim
- 2- Yazılır levh-i ‘arşa âhumla
Âh şâhum vü mâhum İbrâhim
- 3- Dâmen-i çarha her gün od bırağur
Nâle-yi şubh ki dem İbrâhim
- 4- Ben bu süz-ı diliyle hâk olucağ
Öt büt-i hergüyâ hem İbrâhim
- 5- Hayretinüñ dil-i harâbını yâb
Ka‘bedür secdegâhum İbrâhim

---

³⁴ Gazelin vezni bozuktur.

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Açalum içelüm müdām açalum
Hiç ayılmayalum müdām açalum
- 2- Nice bir yiyelüm zamāne ğamın
Durmayalum 'aleddevām açalum

36b

- 3- Var meşellet saña helāl olsun
Şüfi қо biz mey-i ħarām açalum
- 4- Baña çig bişmiş ekmegiz 'arağı
Bahta yüz biz şarāb-ı ħām açalum
- 5- Sözi ey Ħayretī uzatmayalum
İçelüm ħāşılı gülām açalum

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Çü düşdüm 'aşkuña dīvāne oldum
Cünün-ı hemdem-i meyhāne oldum
- 2- Çün itdüm 'aşkuñ ile āşinālık
Unutdum kendümi biġāne oldum
- 3- Yine düşdüm senüñ dā' im ğamuña
Ki ya' ni murġ-ı 'aşқа dāne oldum
- 4- Bīhamdülillah geçüb huşyārluġdan
Beķā cāme çeküb mestāne oldum

- 5- Hālilüm gülşen oldu nār-ı ‘aşkuñ
Raħuñ şem‘ine çün pervâne oldum
- 6- Çü Yūnus ‘aşq deryāsına taldum
Bugün hem baħr ü hem dürdâne oldum
- 7- Degülüm çünki ferzīn gibi kejrū
Basāt-ı ‘aşqa ferzâne oldum
- 8- Şehā ma‘nīde gencīne ger anam
Egerçi şüretā vīrāne oldum
- 9- Hārābat içre dervīş Hāyretīyüm
Şarāb-ı ‘aşkuña peymāne oldum
- 10- Yāra bir medħ ü şenādan ğayrı
Aña lāyıkınım ola ħayır du‘ādan ğayrı

Kitābü’l- Faķīr ‘Aliyyül-Ĥakīr

37a

138

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Cünün-ı dervīşe bendeñ didüñ iħsān eyledüñ
Ġamdan azād eyleyüb başına sultān eyledüñ
- 2- Anlaruñ ħayalinden etdüñ uş beni adam diyü
Ululaduñ bir gedāyı ehl-i dīvān eyledüñ
- 3- ‘Arz-ı ħüsn idüb vedā‘ itdükde söyleşdüñ birāz
Yoldāşum şuñ demde i‘māniyla qarān eyledüñ

- 4- Ey gözüm çok başa ʿālemde demüñ olsun mezīd
Meskenüm hār-ı belā peykin gülistān eyledüñ
- 5- Göz yumub bu dehr-i fānīden yine ey Ḥayretī
ʿĀrifāne cān u dil mülküni seyrān eyledüñ

139

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

- 1- Düşmenüñ gün gice yirin fark-ı eflāk eyledüñ
Ben faķirüñ sāyeveş ser menzilin hāk eyledüñ
- 2- Kim şeb-i miḥnet gibi etdüñ qarāñu gündüzüm
Şubḥ şāduķ gice hem çekdüñ yaķam çāk eyledüñ
- 3- Boyaduñ gerçi kızıl kıana vücūdum ey sirişķ
Ġayr naķşından göñül levḥin hele çāk eyledüñ
- 4- Cismümi ey ʿaşķ kılduñ gerçi semt-i nātüvān
Cānumı ğāyet kavī vü ceset çālāk eyledüñ
- 5- Ḥayretinüñ gerçi bir cerʿ ile alduñ ʿaķlını
Maʿ nīde ey sāķi-yi dil ehl-i evrān eyledüñ

140

Mefʿ lü/ Fāʿ ilātü/ Mefāʿ ilün/ Fāʿ ilün

- 1- Dem be dem güzellerüñ nesi ğāyet güzel gerek
Bir pīr işitdi didi güzele göz al gerek

37b

- 2- ʿArz eyleme māʿ il-i faķķa bize faķiyye
Rindāne ten terāne vü zengīn ğazel gerek

101

- 3- Şu oldurur ki' arz-ı huşul-ı vişal ola
Sözünde hāşılı küşenk-i māḥşal gerek
- 4- Bu şimdiki güzeller ile hemdem olmağa
Bir oñmaduḡ ḥaḳīḳati yoḡ mübezzel gerek
- 5- Didüm ecelsiz öldü ḳuluñ Ḥayretī dedi
Bir dirliğinde ölmüş de ne ecel gerek

141

Mef' ulü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ulün

- 1- Beñzetmiş uzun ḳāmet-i diltūsuna yārūñ
Başında ḳavaḳ yeli eşer daḡı çināruñ
- 2- Biñ tāze açılmış güle virmez dili göñlüm
Bir dāḡ-ı ḡamdan sīnede ol lāle-yi ḡamdāruñ
- 3- Gözüm yāşını eyleme ırmaḳ eşigüñden
Aḳar yüzi şuyudurur o bāḡ-ı mihmāruñ
- 4- Ey ḡamze-yi maḥmūrı vü nāzı vü kirişme
İç bāde gibi ḳānumı def' eyle ḥumāruñ
- 5- Ey Ḥayretī şimden gerü gel ḡayrete yüz dut
Terk eyle diyāruñ seni terk eyledi yārūñ

Emrī**Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün**

- 1- Eline aldı çevgānını zülf-i 'anberefşānuñ
Melāḥat ʔopunu ʔobdı güzellerden zeneḥdānuñ
- 2- Zebān üstüne göndermege bir kimse isterseñ
Atılmış oḥdur ey ʔaşı kemānum aña müjgānum
- 3- Bu ḥāli mihmān oldu ʔün ey merdüm-i dīde
Dökülsün dāne-yi eşküñ ziyāfet eyle mihmānuñ
- 4- Diyār-ı miḥnet ü ḡamda beni ey şāh ʔañ-ı ḥüsn
Ümīd-i vaşluñ olmasaydı aldururdu ḥicrānuñ
- 5- Yār-ı mihrībānuñdan ḥaber yoḥ mu nedür Emrī
İşitdük göklere çıḥmış yine feryād u efgānuñ

Fa' ilātün/ Fa' ilātün/ Fa' ilün

- 1- Dil-i ḡamzen durur selā ḥılıcı
Cāna gerçeklerüñ cefā ḥılıcı
- 2- Gözüñe ʔarşu ʔurdu oldu meger
Gerçegüñ kāfire ḡazā ḥılıcı
- 3- 'Āşık öldürmek istedikce gözüñ
Gerçegüñ her yaña şalā ḥılıcı

4- Kese aġyārı yareden o mir̄n
Çün zebānum durur du‘ ā kılıcı

5- N’ola Emrī fenaya varsa cihān
Oldı ol ġamına çün fenā kılıcı

38b

144

‘Abīdī

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Dil görüb kākülüne olalı derdiyle ġayāl
Gelmedi seyirine şıġhat bulub ey ġayāl
- 2- Göricek ġün yüzüñi çarġ uramam za‘ fumdān
Derd-i mihrüñ ġomadı zerre ġadar sende mecāl
- 3- Şafġa-yı māha yazub mührini didi gerdün
Saña irsāl idicek nāmesidür raşd-ı melāl
- 4- Ķaşuña beñzer diyen deyu çeken tuġrayı
Aduñı çekdi senüñ ey şer-i iġlīm-i cemāl
- 5- Ķül yanaġuñ öpeyin şün baña luġf it degecek
Ey ‘Abīdī ġülüverdi o buy-ı tāze nihāl

145

Mef‘ ülü/ Fā‘ ilātü/ Mefā‘ ilü/ Fā‘ ilün

- 1- Ol şivekār olursa eger ‘izz ü nāzda
Üftāde ‘āşıġa dūçār olmaġ niyāzda

104

- 2- ‘Uşşākuñ ahı Ka‘be-yi kūyuñda şubḥ u şām
Bir hoş hevādarı yüzi kıble hicāzda
- 3- Ateşle sīm-i rūyuñ ile cismüñi görüb
Ġam pūteside ‘aşk ile söz ü gedānda
- 4- Emrūñ tutub elin kor taşın üstüne n’ola
Ġaddūñ hevāsı var ‘ilm-i serfirāzda
- 5- Şūfi gice kazā kıılır iken ‘Abīdiyā
Egmiş kıyām-ı kıaddini geçer namāzda

39a

146

Nev‘ī

Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilātün/ Fā‘ilün

- 1- Düşdügün sāye-yi kıaddūñ göricek ḥāk üzere
Reşkden çekdüm elif sīne-yi şad çāk üzere
- 2- Lebūñ öpdükçe bize ḥançerüñi gösterme
Şuya şabr eylemez bir kışi tiryāke üzere
- 3- Ey göñül ğam meye her nesnenüñ olur düşeri
Atılır senüñ cefā ‘aşkı ğamnāk üzere
- 4- Serfirāz ol yüri tecrīd ile mānend-i ‘ilm
Eyle ‘İsā gibi şeyr cāmi‘-yi eflāk üzere
- 5- Dehenüñ fikri senüñ ḥatırlığumda idi
Ġonmadan nokḫa daḥi şafḥa-yı idrāk üzere

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Şol gün ki gelmeye qala ol dilsitān gice
Hecr ile rüz-ı rüşenüm olur hemān gice
- 2- Şevq-i rühunda sālīk-i 'aşqum gelince haṭ
Gündüzüne deñlü gitse qomaz kārban gice
- 3- Gözüm şafāya göñlümi gavgāya ṭav ider
Gündüz 'izārı vü haṭ-ı 'anberfeşān gice
- 4- Ruhsārı pertevinde belürmez o haṭṭ-ı nev
Mehtāb olunca nürdan olmaz 'ayān gice
- 5- Nev' i gāmın birür tek yele ider fezden
Qıışı günleridir az olur ey mihribān gice

39b

'Abīdī**Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün**

- 1- Dil niçe rāh-ı maḥabbetde misāfir olsun
Rāḥat-ı ābād 'ademde qo mücāvīr olsun
- 2- Gelmedin haṭrını vaşla irgürirse didüm
İşidüb yār dimiş vaqte ḥāzır olsun
- 3- Hüsñ ile şöhre-yi āfāqsın ey dil ammā
Yārı qoyub saña ṭapan kişi kāfir olsun

- 4- Zülfi ruhsārını örterçü mağber ise dil
Göre yüri ele haṭṭ-ı ruḥ zāhir olsun
- 5- Şi‘r ile şimdi güzeller daḥı şayd olmazlar
Ey ‘Abīdī ne disün bir kişi şā‘ir olsun

149

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Gülşen-i ḥaddūñdedür bülbülleri güyā kılm
Kākülūñ sevdāsıdur sünbüleri şeydā kılm
- 2- Hecr-i la‘ lūñdür ‘aḳıḳa gözlerüm hemreng iden
Dürr-i rindānuñ firāḳıdur yaşum deryā kılm
- 3- Her gāh ḡam ki ḥāk-i miḥnet içre gizlidür
Bu benüm bārān-ı eşkimdür anı peydā kılm
- 4- Çekilmişdür ‘Abīdī teşne dil³⁵
Āh pür sūzumdur aña şimdi yanub yaḳılan

40a

150

Mefā‘ ilün/ Fe‘ ilātün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ilün

- 1- Hevā-yi göñlümi ḳapdı o kākül-i pürtāb
Görenler añı dediler kebüter aldı kāb
- 2- Meger ki nergis-i cānānı ḥastedür dediler
Çemende gülleri gördüm seḫer ki açdı kitāb

---

³⁵ Vezin eksiktir.

- 3- Ne şūfī dime şarāb adamı ħarāb eyler
Şarāba düşeli şırça saray idindi ħabāb
- 4- Görünce kaçlarıñı ħayret aldı anı meger
Ki tekye eyledi dīvār-ı mescidi miħrāb
- 5- ‘Abīdī kılmasa şedīd-i āh-ı ‘āşıkdan
Felek bendene urmazdı tā ziyāna şehāb

151

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Ayağum adım atmaz bir yere meyħānedan ħayrı
Elim bir nesne tutmaz şākīyā peymānedan ħayrı
- 2- Koya ħavġāyı ey vā‘ iz kulağum nesne ħuş itmez
Şurāħi ħulğuluyla na‘ re-yi mestānedan ħayrı
- 3- ‘Aceb mi zāhidā ħūr-ı behište nāzır olmazsam
Gözüm hiç nesne görmez şāhid-i kāşānedan ħāyırı
- 4- Nice şirīn ü rengīn olmasun ħüftār-ı dilsūzum
Dilim bir nesne zikr itmez leb-i cānānedan ħayrı
- 5- ‘Abīdīnün mekānını şorarsañ ey perī peyker
Yatağı yokdur ol dīvānenün vīrānedan ħayrı

Sālikī**Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün**

- 1- Yandı dil tāb-ı teb ' aşkıyla cānān bīḥaber
Sūziş-i pervāneden şem' -i şebistān bīḥaber
- 2- Ceyş-i ğam dil küşverin yağmada yār āsūde ḥāl
' Ālemi ũtdı fiġān u nāle sulṭānum bīḥaber
- 3- Kākül-i tāb raḥ rūḥ u reng-i lā' lūñ ile āh
Dil perişān sīne sūzān dīde kān bīḥaber
- 4- Derd-i ' aşkı ' aşık-ı şādıkdan iz' ān it dilā
Zevk-i hecr-i yārdan aġyār-ı nādān bīḥaber
- 5- Kūşe-yi firķātde ḳaldum Sālikā cefā dirīġ
Cān u ten ġāfil göñül bīşabr u yārān bīḥaber

' Abidī**Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün**

- 1- Gedāluḳ var iken ' ālemde sulṭān olmamaḳ yegdür
Begüm cem' iyyet-i ḥātır perişān olmamaḳ yegdür
- 2- Giyüb ' āriyeti tāc-ı zerrī şem' -i şebāraveş
Emīr-i bezm-i dehrüm diyü şādān olmamaḳ yegdür
- 3- Çeküb cām-ı fenāyı ' āķıbet çün kim geçersin sen
Bu ' ālem bezminüñ zevķinde ḥayrān olmamaḳ yegdür

- 4- Gül evrākı gibi çün rūzgār-ı eczāñ ider berbād
Berbād bir iki gün cihān bāğında olmamak yegdür
- 5- ‘Abīdiyi hāk-ı kūyı misket olsun damāğūnda
Hevā-yı şevket ü sevdā-yı ‘ünvān olmamak yegdür

41a

154

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Āşinādan kaçan ol āfet-i cānı giydüre
Yādlarla şalınan serv-i revānı giydüre
- 2- Biñ niyāz ile saña gelmeye de gayrılara
Bir қal ile idilen mūy-ı miyānı giydüre
- 3- Bülbül-i bāğ sīnem ‘aşkına yüzümi rūz u şeb
Rūzigara açılan gonca dehānı giydüre
- 4- Künc-i nazar ehline māyil olub il içre
Togrulardan çekilen қаşı kemānı giydüre
- 5- Ey ‘Abīdī saña gündüz görünüb de giceler
Gayrı yerlerde olan mihber cihānı giydüre

155

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Dime cānāneye ağıyar ile şöhet itme
Seni sevsin der iseñ aña naşihat itme

- 2- Niçe meyl eylemezem diyü yemîn eylerse
Mümtenâ^ç dur inanub aña hamâkat itme
- 3- Her ne hâlet ki zühür eyleye dilberdendür
Kimse anuñçün buğz u ^ç adâvet itme
- 4- İhtiyâr elde olaydı dîr adım saña gönül
Hüblar zümresine hiç maḥabbet itme
- 5- Çünkü bunlarla ^ç Abîdî ğarazuñ var senüñ
Ehl-i ^ç ırz olmaduñ diyü nedâmet itme

41b

156

^ç İzârî

Fâ^ç ilâtün/ Fâ^ç ilâtün/ Fâ^ç ilâtün/ Fâ^ç ilün

- 1- Şâķî eyleyince çeşmüme geldi şarâb-1 suraḥ
Rengin olur gözi yiyenüñ la^ç l nâb-1 suraḥ
- 2- ^ç Iyş eylesün şarâbla rindane mest-i meyperest
Meydane ḳordı çâdır-1 âli cenâb-1 surâḥ
- 3- Ğam-1 meclisinde yüregine tuhte dillerüñ
Öykünür yiyecegin idibdür kebâb-1 suraḥ
- 4- Levh-i felekde aḳça durur şanma göz nücüm
Ol mâhını göricek tutmaz âfitâb-1 suraḥ
- 5- Bakmaĝa ḳanlu yaş ile ^ç İzârî ḥabâb ider
Tutmuş yüzine merdüm-i çeşmim niḳâb-1 suraḥ

Kemalpaşazāde**Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün**

- 1- Ma' rifet gerçi ki begzādelere lāyıķdur
Oķuyub yazamaz ise yine beg oğlı yegdür
- 2- Ehl-i 'ilm ođlı olub ħāne-yi dūnyāda
Cāhil olmaķdan ise toğmadan ölmek yegdür

Ĥayretī**Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün**

- 1- Dil-i āşüfte benüm zülf-i girihgir senüñ
Ya' ni dīvāne benüm bend ile zincīr senüñ
- 2- Dermiyān eyleyeyüm cānumı ben lā' lüñi sen
' Ārifāne emelüm bir benüm bir senüñ
- 3- Tīĝ-i emrine boyun virdüm efendi ķavlikām
Gerdan-ı cān benüm ħükm ile şemşīr senüñ
- 4- Bilmezem hiç günāhum ne durur kim ħaţtuñ
Yazdı ķatlüme benüm maĥabbet tiz ver senüñ

42a

- 5- Ĥayretī mürşid-i ' aşķuña mürīd oldı diyü
Uş irādet benüm vü şammet eyā pīr senüñ

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Şāh-ı ' aşq ey dil çü mīrūndür senüñ
Bende vü sulţān esīr-i keder senüñ
- 2- Ğam bucağında kıoma elden ayağ
Meclis-i şādına pīr-i keder senüñ
- 3- Nev civāndur şūretā gerçi dilā
Dilberüñ ma' nīde pīr-i keder senüñ
- 4- Bir nefes elden düşürme ayağı
Döşegüñ olsuñ destgīr-i keder senüñ
- 5- Ğayretī red oluna layık mıdur
Bir yetīmüñ bir faķīr-i keder senüñ

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Ben buyun zūlf-i gergīrūñ senüñ
İdemem dünyā-yı Ğabīrūñ senüñ
- 2- Keşret-i ' uşşākdan ey kaşı yā
Pīre düşmez atduğūñ tīrūñ senüñ
- 3- Dostum bir sada rū maĞcūbdur
Şalunur yan ki şemşīrin senüñ
- 4- Ne belādur şūfiyā başuñda bu
Tılsan-ı tāc u tezvīrūñ senüñ

- 5- Meygede rindān-ı muşallā zāhidüñ
Künc-i ğamdur Ḥayretī pīrūñ senüñ

42b

161

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Kimine ah-ı 'āşıkā ne gerek
Kimine nağme-yi cefā ne gerek
- 2- Bezm-i ğamda şarāb-ı 'aşk için
Geçme kim 'ömr-i cāvidāne gerek
- 3- Saña ey mū-yı miyān cefā yaraşur
Ger cefā eyle ki miyāne gerek
- 4- Esb-i nāz ile o gül olmağičün
Kākülüñ gibi ta zebāne gerek
- 5- Seyr iden kişinüñ çemende müdām
Bile yanınca bir çemāne gerek
- 6- Tā murād olmadur murādum çü mey
Dağı 'ālemde ben baña ne gerek
- 7- Oğusun Ḥayretī ğazellerini
Kime kim şu 'āşıkā ne gerek

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Ben-i mübtelā belā ki beli demişim senüñ
Ey bivefā-yı cefā ki beli demişim senüñ
- 2- Tek razı ol cefa ile terk-i rızā idüb
Ben da' imā rızaña belī demişim senüñ
- 3- Abdāl-ı fāniyim ben eyā bībekā felek
Şanma fenā-yı kabā ki beli demişim senüñ
- 4- Eya bezm-i ğamda mey yerine şāfi kan yudan
Mürde-yi şāfi şafā ki beli demişim senüñ

43a

Emrī Çelebi**Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün**

- 1- Kaşuñ mihrābına küyuñda nice nātüvān qalmış
Degül naqş na' le çek cism-i hamlarda sān qalmış
- 2- Deġānı āhımuñ memdūd olmağ kadeġ-i meydür nevin
Gel ey cān gitme bir dem kim ħayātumdan bir ān qalmış
- 3- Belā-yı zülfüñi ol deñlü çekmiş nāfeveş qal' a
Ki atalardan benüm rūhum der ile işhān qalmış
- 4- Degüldür zülf içinde ħaller yük yük yetür nāfe
O dāğ-ı hiç tarik içre nice nātüvān qalmış

- 5- Etin miḥnet imiş derdiyle cānān leblerüñ almış
Ten-i bīmār-ı Emrī’de ne et ḳalmış ne cān ḳalmış

164

Mesīhī

Mef’ ūlū/ Fā’ ilātü/ Mefā’ lü/ Fā’ ilün

- 1- Ḳaddüñi ḳıl namāz u niyāz içre yā gibi
Gönder fiğānı göklere sırr-ı du’ā gibi
- 2- Şāfi dil olmağ ister isen āyinedār var
Yüz tut hemīşe Ka’ beye ḳıblenümā gibi
- 3- Āhir ḳonar çü zāğ-ı ecel üstüḥ’ānuña
Niçün hevāya tābi’ olasın hümā gibi
- 4- Bir dānesin seḳāvete līkin ‘ ibādete
Biñ ‘ özri bir dem içre ḳılursun nisā gibi
- 5- Terk it zālām-ı ma’ şıyeti tā ki ḳalbüñe
Nūr-ı Ḥudā ḫulū’ ide şems-i duḫā gibi
- 6- Devr-i felekde böyle niçün gāflet idesin
Almış seni çü ḫalḳasına ejdehā gibi
- 7- Ma’ nīde kibr ü kīn ile ḫıtdun ḫavār
Gösterme ḫalḳa kendüzüñi pārsā gibi
- 8- Cismüñ şarart ki ola der-i Ḥaḳda ‘ izzetüñ
Begler yanında merdüm-i zerrīn ḳabā gibi

43b

- 9- Taqvā yolında ger işüñi altun eylesüñ
İzüñ tozını қапуşalar tütüyā gibi
- 10- Bu yolda ol müsāfir irer gice menzile
Kim şubḥ ḥız olursa semend-i şabā gibi
- 11- Ger pādīşāhuñ n'ola ey nevcivān şaқın
Girme vebāle қırma bu ḥalқı vebā gibi
- 12- Mazlūmuñ āhı oқuma olma nişāne kim
Çarḥuñ siperlerin geçer olmaz devā gibi
- 13- Ey pīr қaddüñi eger egdiyse bār-ı faқr
Bir қat nemed yeter saña āl-i 'abā gibi
- 14- Her bir ḡanī ki olmaya anda ḡinā-yı қalb
Ma' nāda ol ḡinā degül elḥaқ 'anā gibi

165

Helālī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Āşikār olmazdı derdüm dāḡ-ı hicrān olmasa
Yandıḡum bilmezdi kimse āh u eḡḡān olmasa
- 2- Göñlüm ārām bilmezdi қāmet-i dildārına
Gülsitāne şāḡ-ı gül serv ü ḡırāmān olmasa
- 3- Kim virirdi ben olmalu ḡasteye bir қatre şu
Künc-i miḡnet ḡānede bu ḡışm-ı giryāne olmasa

4- Ağlayub derdiyle añlarmıydı zār ile hezār
Gel aña qarşu eger gülşende ḥandān olmasa

5- ʿArşā ḳandilin felekde kim çıḳardı her gice
Ey Ḥelālī şuḥ deñlü āh sūzāne olmasa

44a

166³⁶

İşhāk

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

1- Cevr iderdin idemez ^{37c}uşşāk
Gitdi dünyadan kim ḳalmadı bir emel-i mezak

2- Görmez mi zāhirde göresin sen
Gün gibi ḥüsne meşhūr cemʿ -i āfāḳa hem

3- Nāzla serv gibi serkeş olursa yaraşur
Gül gibi ol güzeliñ alnı açıḳdır yüzi aḳ

4- Didi görem lebini sünbüllerin ağzıñ faḳīr
Ḥaberüm yoḳ uyanurken itmişsin yār rak

5- Eşügi itdi pāy-ı būs u güher pāyıñ
Ḳadr-i rifʿ atle başıñ göge irse İşhāk

³⁶ Gazel asıl metinde silik olduğundan dolayı tam olarak çevirisi gerçekleştirilememiştir.

³⁷ Bu arada okunmayan kısım bulunmaktadır.

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- ³⁹idi gice kim himmetimüz
Dilkeş ⁴⁰onmadı mihnetimüz
- 2- Anladum nāle-yi eylemedin serv-i dilcu gidelüm
Ayağ götürelüm elde iken vaktimüz
- 3- Mürg-i dil serv-i serefrāzı hevesiyle uçar
Çadrimüz gibi degildür yücedür himmetimüz
- 4- İki gündür gelürüz giceleri dükkānına yār
Elimizden ne gelür açılmadı devletimüz
- 5- Ey şehriñ güzeli nāz ider oldı İshak
Var gibi şimdi güzel sevgili şöhetimüz

44b**Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün**

- 1- Yār hecrinde neler çekdigümi yād eyle
Billāh ey gam kuluñum gel beni āzād eyle
- 2- Eksük itme sitem-i cevruñü ' aşıklardan
Dil-i vilāyetlerini ' indallāh ābād eyle
- 3- Öliceğ ' aşık-ı miskīni çıkarma dilden
Hayra gir mağbere sen seng ile bünyād eyle

³⁸ Gazel asıl metinde silik olduğundan dolayı tam olarak çevirisi gerçekleştirilememiştir.

³⁹ Mısranın ilk kısmı silik çıktığından dolayı okunamamıştır.

⁴⁰ Bu kısımda silik bir yer olduğundan dolayı okunamamıştır.

- 4- Gel gül ey gönca dehen yüzüme bir kez güle bak
Dil-i gamgînümi bir lahẓā ne vār şād eyle
- 5- Hūblar içre begüm nām u nişān-ı leşkerlük
Öldür İshākī kırma bir ulu ād eyle

169

Mesîhî

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Lāfi ẓo ey ' aşq-ı fenninüñ geçinen ekmeli
Kim nihāyet bulduğūñ vaqtindür anuñ evveli
- 2- Öldürür her kime kim degse eliyle āh kim
Çatl-i merdümden beni öldürmege degmez eli
- 3- Gördi dildāra kemer gibi ıolaştıgum raqīb
Didi maqşūduñ beli midür eyitdüm kim belī
- 4- Degüldüm Ferhād ile Mecnün bu ben var iken
Mülk-i ' aşqa nice sulţān oldu ol iki deli
- 5- Ey Mesîhî tır-i āhuñ ıorıhusundan āsumān
Seb' a-yi seyyāreden idindi yedi çengeli

45a

170

'Ulvî

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Elem çekdüm nigāruñ ' arızından kākülünden hem
Ferāğum var cihānuñ lālesinden sünbülünden hem

120

- 2- Baña hemdem yine dağ-ı maħabbet hem nefes ħātem
Fenā gūlzāruñ geđdüm gūlünden bülbülünden hem
- 3- Nesīm āb-ı gerdün-ı vefāda yoğ esir gördüm
Gözüm nergisüñi yumdum bu gūlzāruñ gūlistandan hem
- 4- Lebünle gerdānuñ bŷy eylemiş sāķi olub fāriđ
Şafā-yı devr-i sāđarda şuraħı kulķulundan hem
- 5- Ĥazān olub bahāruñla ĥumār er nūr-ı ez nem
Begenmez ‘Ulviyā dehrūñ gūlünden bülbülünden hem

171

‘Aħdi

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Göreli bağda benefşe-yi iter
Sünbül-i ĥatına anuñ yaş eker
- 2- Cānı temiz vīr o sehvāre diyü
Ėamzesi ĥavırımı nice devr yeter
- 3- Aldı bir renkle dili gitdi
Görmedüm bu yele bir dağı dilber
- 4- Ağzuma virdi la‘ lin ol dedi tīz
Didüm uyuma şuya mey düşdi leşker
- 5- Ėatlüme vā‘ de eyledi gitdi
‘Aħdi ĥaste-yi va‘ desin gözler

121

Emrī**Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün**

- 1- Ey hüsni-i seher miyānuñ ile nazār eylersin
Gözleyüb raqşuñuñ nevmiñi zār eylersin
- 2- Nāz idüp ol aña hālünñ birsen gizleme kim
⁴¹eylersin
- 3- Gösterirsen eyle şol çeşm-i miski
‘ Āşıkā ‘ arz-ı cemāl itmek ‘ isār eylersin
- 4- Çeşm ü hālün idüb ey zülf-i ‘ izārında tamām
Der dünyāyı bu meskeniñe tār eylersin
- 5- Göricek hāl kārı o⁴²
Emrinüñ ey dide peykār eyler isen

Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Çeşmüm ‘ aceb mi dökse yaşum sine dağına
Aqça döker murādı olan er ocağına
- 2- Tiğ-i gamuyla yaraladı bağrumı benüm
Ol tıfl tıf ma itmek zülfi külāğına
- 3- Māhuñ yüzüne kara vurub gezdürür anuñ
Öykündü varsa yine yārünñ yañāğına

⁴¹ Bu kısım silik yazıldığından dolayı okunamamıştır.

⁴² Satır sonu silik yazıldığından okunamamıştır.

- 4- Ol la' l-i cān fezāsına⁴³
Güyā ki aldı seni hem ꞥucāğına
- 5- Gel ' andelibe ꞥarşu yüzün derdi Emriyā
Kim bile jālelerin didiler ꞥulāğına

46a

174⁴⁴

- 1- Şanma ey leb-i şebnemler gibi ter
İtdigüñ āhı ꞥulağına ꞥotar
- 2- Rūy göstereyin irüb şehrine
Ṭatlusun ne virelüm ey şeker
- 3- Vaslına⁴⁵ naꞥdin
Alalum buseñi la' liñi gönderiver
- 4- Dil tiriñ barmağı ile ꞥakkāk
Didi şunuñla biz berr ü har
- 5- ꞥamer nizeye iremez emr-i hilāl
Ki varur mı ꞥarşusına böyle eğer

---

⁴³ Mısranın sonu silik çıktığından dolayı okunamamıştır.

⁴⁴ Gazelin silik çıkmasından dolayı birçok kelime okunamamıştır. Bundan dolayı şiirin vezni de bulunamamıştır.

⁴⁵ Bu kısım silik olduğundan dolayı okunamamıştır.

Mesîhî**Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün**

- 1- Gülşen-i dehri şabâ gibi serbeser gezdük
Biz vefâ bûyını gülzâr-ı fenâda sezduk
- 2- Zülfine degmeg için virdi icâzet bize yâr
‘Ömri çoğ olsun anuñ kim biz aña degmezdük
- 3- La' lüñe ideliden kendülerine teşbîh
Meyi emdük şekerüñ başını muhkem ezduk
- 4- İşidürüz ki içen âb-ı hayâtı ölmez
Biz kıra günlü de emsek lebüñi ölmezdük
- 5- Ey Mesîhî bizi öldürmege ‘âr ideli yâr
Hağ bilür dünyeden uşanduk u cāndan bezdük

46b176⁴⁶

177

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

- 1- Degül encem kıaluben rahmetüñe nazżâre
Her gece başdan ayağa köz olur çerğ-i dūnâ
- 2- Biz kıadar ehl-i şavâb olmayısar ‘âlemde
Ger hağâmuza bedel eylesin luğ u ‘ağâ

---

⁴⁶ Bu gazel 46a ‘daki 175 numaralı gazelle olduğundan tekrar yazılmamıştır.

- 3- Vāy eger ki baqasın şafha-yı a' mālīmūze
Göresin şabr u zaqñı yüzümüz gibi qarā
- 4- Bunca cürmile bu deñlü kör iken görmeñ
Tig-i havfuñla niçe eyleyeyin qat' -i ricā
- 5- Tatalum ni' metinüñ şükrüne dil şamt imiş
Her qalem hal-i dili birle degül mi gūyā
- 6- Yārab ol laḫzada kim ceyš-i ecelden qorqub
Qal' a-yı qabri adına bu Mesihī me 'vā
- 7- Açıver cennet-i luḫfuñdan aña rūzenler
Zulumāt-ı laḫd içre qoma anı tenhā

47a

178

Necātī

Mef' lü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Ey şöbet eyledüm diyen ol dilistān ile
Yalānı şöyle söyle ki bir zānān ile
- 2- Bağlarlar ise durmaya cennetde zāhidi
Görse yüzüñi sünbül-i ' anberfeşān ile
- 3- İrse elüm ayaguña bir kez yüzüm sürüb
İzüñ tozını turturadım za' ferān ile
- 4- Olursa beni birüñe sen bir yaña zamān
Şāhid-i levlāke bir gün añasın zamān ile

- 5- an ağlayub gnehde bulundumsa dostum
ldrme ben uluğı yuma anı an ile
- 6- Zlfğ oğusun aldı gelr yr-ı Őuđdem
Merđb olur misfır olan armağan ile

179

Rağmı

Mef' iln/ Mef' iln/ Mef' iln/ Fe' ln

- 1- Ne dil hste-yi mecruğuma merhem bulunur
Ne zamn ęuŐsaları def' ine hemdem bulunur
- 2- Ne periŐnluđını hıır-ı sevd zedenğ
Merđamet eyleyben bir Őoran dem bulunur
- 3- Ne ęam ' aŐı-ı nigrı ile Şikeste dilimğ
Rzını bilmege bir mnis-i mağrem bulunur
- 4- Bulamadum nice kim sa' y iderm Ődlıđı
Ődlıđ isterken bil ki nice ęam bulunur
- 5- Rağmiy yr-i merŐline arıb olduçça
Ah-ı kim her yağadan mni' -yi muğkem bulunur

47b

180

Rağmı elebi

F' iltn/ F' iltn/ F' iltn/ F' iln

- 1- a' fdan knc-i ' inda kim dil-i Őeyd yatur
Ger ecel gelseydi grmez Őyle nbed yatur

126

- 2- Cūşa gelse kim ḥabābıdur rūsūm-ı kā'ināt
‘ Aşkdur nāmı fezā-yı dilde birdür deryā yatur
- 3- Pāyınuñ ḥārın çıkarmış sūzen-i şirkānla
Deştde Mecnūn görünce nāfe-yi Leylā yatur
- 4- Var fenā deştin temāşā kııl açub ‘ibret gözin
Niçe İskender türāb olmuş niçe Dārā yatur
- 5- Şāh-ı ‘ālem geçse çekmez başını dāmānına
Künc-i istiğnāda Raḥmī şöyle bīpervā yatur

181

Raḥmī

Mef'ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe'ülün

- 1- Yağ ḥırkañu ‘aşk āteşine ‘ārif-i cān ol
Ey dil yüri serḥalka-yı rindān-ı cihān ol
- 2- Kaṭ‘itse gerek ağlama miqrāş-ı maḥabbet
Vuşlat gicesi şem‘ gibi ḥande zenān ol
- 3- Gözden götürüb ebr şıfat kākülün ey māh
‘Alemlere ḥurşid gibi nūrfeşān ol
- 4- Benden dili kessin dirsün zümre-yi ‘adā
Ḥançer gibi başdan ayaga tır-i zebān ol
- 5- Ḥal eyleyi gör müşkül iş mes'ele-yi ‘aşk
Raḥmī yüri bu ‘arşada müfti-yi zamān ol

127

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Künc-i ' uzlet meskenümdür raht-ı sultān istemem
Mülk-i ' aşkuñ şāhıyım ĩrān u Tūrān istemem
- 2- Rūşen itmiş derūnum pertev-i envār-ı ' aşk
Dā'ire devr itmesün hūrşid-i raşşān istemem
- 3- Nūş idelden sākı-yi devrān elinden cām-ı ' aşk
Zulmet-i ğamda olursam āb-ı hayvān istemem
- 4- Her vişālūñ āhıri ' ālemde ger hicrān ise
Āteş-i firkat-i haķıçün vaşl-ı cānān istemem
- 5- Mürveş-i āhır muķarrer meskenümdür zır-i hāk
Raħmiyā ' ālemde Evrenk-i Süleymān istemem

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Şerār-ı la' lūñi nūş idenūñ gönlünde ğam n' eyler
Vişālūñ bezminūñ devrin sürenlerde elem n' eyler
- 2- Gülūñ hicriyle bülbül öldi diyü mātem itmezse
Çemende nergis-i şehlālaruñ çeşminde nem n' eyler
- 3- Deni devrān elinde bir şikeste cāma dönmüşdür
Şorarlarsa di ey lāle çemen bezminde ğam n' eyler

- 4- Nişār it varuñı āsūde ol devr-i ḥavādişden
Tecerrüd ehlinüñ cībinde ey ḥāce direm n' eyler
- 5- Ğam-ı dilberüñi olmaz vücūd ehline eglence
‘ Aceb künc-i fenāda Raḥmī erbāb-ı ‘ adem n' eyler

48b

184

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Dil kim lebün ḥayāliçün ḳil u ḳāl ider
Sāyildurur ki ḥāl-i ‘ ademen su'āl ider
- 2- Bir manzar açdı ḳaşr melāḥatde ḥüsn-i dost
Biñ şūretilē ‘ aşıḳa ‘ arz-ı cemāl ider
- 3- Abdālsañ fenāyı felekden ğıyās it
Zerīn ḳabāsını çıkarur köhne şal ider
- 4- Nādān olana şāhid-i maḳşüdü el virür
‘ Āşıḳ ḥayāl-i yārla def' -i melāl ider
- 5- Raḥmī lebünle ruḥlaruñuñ vaşfin eyleyüb
Rengīn edāyla ‘ azlin pür ḥayāl ider

185

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

- 1- Yārsız peygüle-yi hicr oldı çün mesken baña
Yine ey ḥayāl-i dost eglence yetersin sen baña

- 2- Bezm-i gülşende şarāb-ı lālegūn nūş itmege
Açıverdi kāsedür her ğonca-yı gülşen baña
- 3- İsteriseñ hāl-i Cemden ger haber nūş eyle cām
Açdı bu rāzı seher ki ğonca-yı gülşen baña
- 4- Bād-ı ğamdan tende sönmezise n'ola şem' -i cān
Al fanūs örtüsidür kanlu pirehen baña
- 5- Dikmeğiçün tiğ-i ğamzeñ çāki hūrşid ile
Rište-yi zerīn ile ' İsa virür sūzen baña
- 6- An-ı hüsnuñ seyr idüb gitdi qarār u ' aql u hūş
Düşmen itmez dostlar anı ki itdüm ben baña
- 7- Bu hüsni-tırazuñ kemāl ile hayālātın görüb
Raħmiyā taħsīn idüb Hüsrev ide aħsen bañ

49a

186

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Elin çekmezse daħı dil ol iki ebruvān benden
Müjeñ tīrini at cāna kemān senden nişān benden
- 2- Tenümde zaħm-ı tiğüñdan meded ayırma peykānuñ
Derūnum şerħasın şerħa zamān senden dehān benden
- 3- Melāmet-i ' arzġāhında ' aceb bir ' ahd-i dilbersin
Vefā vü miħribānlıklar nihān senden ' ayān benden

- 4- Cefā qaşırını yoğ idüb vefā kâşânesin âbâd
Şağın hâlî qalur cânâ zamân senden cihân benden
- 5- Du‘ â-yı seyf-i hađđıçün çekerseñ Rađmiye tiğüñ
Diriğ itmeye cânını emân senden revân benden

187

Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilün

- 1- Nâylar virür fenâ-yı bezm-i ‘ âlemden haber
Câmdan şu reşk virür keyfiyet-i Cemden haber
- 2- ‘ Uğdemi hâll itmedi bir bâd ola remmâl-ı çarđ
Yâr vişâlınden haber şorsam virür ğamdan haber
- 3- ‘ Aşđ hâlâtın mağabbet ehline eyleñ su’âl
Mürşid-i kâmil bilür ol İsm-i A‘ zamdan
- 4- Bezm-i hüsninde kim olmuşdı nigîn-i la‘ l-i yâr
Ħande itdi lebleri virdi o Ħâtemden
- 5- Seyr-i dilber geldi qan itdi fezâ-yı sînede
Nevk-i peykânın dilâ tüt vir ol demden
- 6- Ħađđ-ı la‘ l-i yâr olmuş mazhar-ı esrâr-ı ğayb
Kimse bilmez Rağmiyâ bu râz-ı mübhemden

‘Aṭā

Mef‘ülü/ Fā‘ilätü/ Mefā‘ilü/ Fā‘ilün

- 1- Cām üzre her ḥabāb hevādan ḥaber virür
‘Āşık vücūdı kimi fenādan ḥaber virür
- 2- Ğamzeñ ḥadengi teseyyür-i belādan virür nişān
Ḳaşuñ kemānı ḳavs-ı ḳazadan ḥaber virür
- 3- Ben ḥasta sen o yār işüginde görüb didi
Yoḳdur bu derde saña devādan ḥaber virür
- 4- Dil āsitān-ı yāri dilinden düşürmez āh
Bimār-ı ‘aşḳ-ı dār-ı şifādan ḥaber virür
- 5- Biñ cān virür fütāde baña vardur dimiş
Bir cān bulunmadı mı ‘Aṭādan ḥaber virür

Velehū**Fe‘ilätün/ Fe‘ilätün/ Fe‘ilätün/ Fe‘ilün**

- 1- Bar idi dünyede eglencem o ḥod yār degül
Āhdan ḡayrı baña kimse hevādār degül
- 2- Miḥnet-i gerdiş-i ‘ālemden iken zār olma
Andan ey dil ‘acabā ḳanḳı bimār degül
- 3- Ya bu miḥnetle kimüñ dünyede başı ḥoşdur
Ya bu derd ile dili ḳanḳı bimār degül

- 4- Dem mi gice efşāke irişmez āhı
Gözi mi var şubha dek encüm gibi bīdār degül
- 5- Tükeli devr-i felek dikdiği heb tāt-ı belā
‘Acabā başına kimüñ bu cihān dāar degül
- 6- Dehr seng-i ğam ile yapılı bir hāne imiş
Hāşılı hiç içinde devr⁴⁷ degül
- 7- Bir yaña yār-i ğamı bir yaña ālām-ı cihān
Hālimüzden bed ‘Aṭā kimse haberdār degül

50a

190

Hilālī

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Şikest olsa şürāhī-yi cām-ı meclis berqarār olmaz
Meşeldür sākīyā baş gitse ayak pāyidār olmaz
- 2- Şarāb-ı nābdan şūfī geçerdüm ihtiyār olsa
Bilürsin mest olanlarda ki evvel ihtiyār olmaz
- 3- İrişe sāye tūb ile Sidre haqqıçün yārin
Bugün yoluñda her kim ey sehī qad hāksār olmaz
- 4- Ruḥuñ yād ile ey gül dem mi var gülzār-ı kūyuñda
Hābāb-ı eşk-i gülgündan kenārum lālezār olmaz
- 5- Hādeng-i ğamzesi tenden geçüb kār eyledi cāna
Hilālī ol kemān ebrūya beñzer ğamzekār olmaz

---

⁴⁷ Bu arad silik kısım olduğundan okunamamıştır.

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Gelse nāz ile lebün ğonca-yı ğandān eyler
Söze gelse rehinün bülbüli nālān eyler
- 2- Seni ayaklara ol zülf-i semensā düşürüb
Seni āşüfte dilā turre-yi tarrār eyler
- 3- La' lün evşāfını ğülşende şabādan işidüb
Ğoncalar ey yüzi ğül çāk-ı ğirībān eyler
- 4- Her kaçan şāneleyüb tağıda sünbüllerini
Hāl-i 'uşşākı ol ğül çehre perişān eyler
- 5- Ğülşen-i kūy-ı nigārında Hilālī 'uşşāk
Bülbül-i ğasta gibi nāle vü feryād eyler

Ğayretī**Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün**

- 1- Cānuma kār itdi firķat ben helāk oldum helāk
Dostlar tāk oldu tākāt ben ben helāk oldum helāk
  - 2- Gel nazar kııl 'āleme luţf eyle istiĝnāyı ğo
Hāy zālüm hāy āfet ben helāk oldum helāk
- 50b**
- 3- Ğāsītān-ı devletünden bir ğedā eksildi tüt
Pādişāhum saña şıĝhat ben helāk oldum helāk

- 4- Tākatüm tāk oldu vü ğāyet zebūn oldum zebūn
Bīmecāl oldum hey āfet ben helāk oldum helāk
- 5- Hāyretī gitdi du‘ ādan yād idüñ şimdengirü
Hāy yārān-ı maḥabbet ben helāk oldum helāk

193

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Yine sen Leylī ḥırāmum beni Mecnūn itdüñ
Başdan tāzeledüñ derdümi ma‘ yūn itdüñ
- 2- Ey yüzi āyet-i Hāḡ yine ne efsūn itdüñ
An-ı vaḥdetde elif kāmētümi nūn itdüñ
- 3- Bir elif çekmiş idüm yanına bir dāğ urduñ
Yine dil derdini cānā bir iken on etdüñ
- 4- Çeng-i ‘ aşkuña düşen cānı ḡalāş eylemez
Sen kendüñe ki ḡan itmegi ḡānūn itdüñ
- 5- H̄ān-ı vaşluñı nevāle idüben ğayrilere
Hāyretinüñ yine başlu ciġerin ḡūn itdüñ

194

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ülün

- 1- Güzelsiz ben ḡuluñ yoḡdur ḡarārı
Ki gülsüz bülbülün yoḡdur ḡarārı
- 2- Perişāndur ḡara zülfünden ayru
Bu miskin sünbülün yoḡdur ḡarārı

135

51a

- 3- Şarāb-ı la' l-i nābuñ şevki ile
Delürmişdür mülüñ yoqdur qararı
- 4- Beni bülbül gibi zār itmeyince
O şūh şenlügüñ yoqdur qararı
- 5- Qapūndan dūr kıla Hayretī
Efendisiz quluñ yoqdur qararı

195⁴⁸

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Cān-ı yār ayrılığı kār itdi
Tiğ hicrān-ı dilfikār itdi
- 2- Nāgehān cān u dil kebūterni
Ben ' uqāb-ı gam-ı şikār itdi
- 3- Ki kılaydı bu çeraħı bu qulun
Baña şol naqş kim nigār itdi
- 4- Ğayrdan ben şikāyet eylemezem
Baña her neyledi ise yār itdi
- 5- Bülbülüñ āşiyānın itdi diken
Yuvasın qarğanuñ bahār itdi
- 6- Qanğı beg ā benüm efendicegüm
Bir qulından bu deñlü 'ār itdi ise

---

⁴⁸ Gazelin bazı beyitleri vezne uymamaktadır.

- 7- H̄ayretī her belāña sulṭānum
Heb belī vire iḥtiyār itdi

196

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Gören gün yüzüne eyā efendi
Ölem mi ḥasretile yā efendi
- 51b**
- 2- Dirimiş gayrı şāhidin de oldı
Niçün müdde' i ḥāşā efendi
- 3- Cefā tıgıyla yüz biñ pāre kılsañ
Yüzüm döndürmezüm aşlā efendi
- 4- Dile öldür dile aşlā dimem baq
Ḳuluñ ḳurbānuñum aşlā efendi
- 5- Ḳabül itdün bizi redd it raḳıbi
İken yüz virmeñ ammā efendi
- 6- Gezüb Mecnün gibi mir'at-ı belāda
Eşed-i rāh u vāv ile efendi
- 7- Ḳara bāzūlu derviş H̄ayretinüñ
Nedür başında bu sevdā efendi

197

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Sensiz eglenmez gönül uçmağ ile
Murğ-ı vaḥşī eglenür mi bāğ ile

137

- 2- K̄ara z̄ülfile göñüller şayd ider
Murğ-ı ç̄apük avlanur mı ağ ile
- 3- Lālezār olmuş durur s̄inem benüm
Dāğ-ı ğamla t̄aze t̄aze dāğ ile
- 4- Sākiyā baħr-i ğama ğarğ olmadın
Destġir ol z̄evrağ-ı ayağ ile
- 5- Olunmaz hem dem raķibe Ĥayretī
Hemnefes olur mı b̄ülb̄ül z̄ağ ile

52a

198

Raħmī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Oldı ben ĥastaya ĥāk-i der-i dilber pister
Bağmayam çarğ eger olsa mücver pister
- 2- Minnet eylerse felek ser qomayam va'llāh
Mīhr-i bālin ola ki māh-ı münevver pister
- 3- Z̄ülf-i miskīne yārūñ t̄ayanur ĥāl-i ruħı
Rum şāhı gibi kim ola mu' teber pister
- 4- Bir avuc ĥāke yeter kūy-ı firāğında baña
' Āşık-ı zār şağın şanma ki ister pister
- 5- Sen düşün pister-i semmūrı ferāgatle şehā
Eşigüñ ĥār u ĥası Raħmiye yeter piste

138

Revānī**Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün**

- 1- Lāleveş alma ele sāğar-ı yār olmayıcağ
 alma şoĥbethū pesen tāze bahār olmayıcağ
- 2- Didi bir pīr baña açma güllerle şarāb
 Her olu başına bir boşa kenār olmayıcağ
- 3- Zāhidā tevbeler olsun daĥı mey içmeyeyin
 Sāķī birağınca dehen-i lāle' izār olmayıcağ
- 4- anını içmelüdür mey yirine şol kişinūñ
 Heves-i şoĥbet ide sāķī-yi nigār olmayıcağ
- 5- Yār göñlümde Revānī omadı şabr u arār
 'Āşık olan nicedür ĥüsrev-i arār olmayıcağ

52b

Vālī**Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün**

- 1- Geçüb yanına dildāruñ çün oldı kāmran ĥançer
 Revā mı 'āşıkuñ anını dökme bir zamān ĥançer
- 2- Bilürem ĥün-ı 'uşşāķı yine dökme durur aşdı
 açan ol çeşm-i cellādum ele alsa revān ĥançer
- 3- Şehīd-i 'aşkuñ olduĥuna bu yetmez mi şāhum
 Yanuñda ey şeh-i ĥübān bulundu cümle nān ĥançer

- 4- Aña ergilik isnâdı olur şâhâ murâdı bu
Yanuñda kendüyi toğrı çıķarmaķdur hemân ĥançer
- 5- Ĥicâb-ı ebre girdi mâh-ı nev zan itdüm ey Vâlî
Kaçan gördüm niyâm içinde olduğın nihân ĥançer

201

Raĥmî

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

- 1- Ėarķ olaldan ķanlı yaşum içre cism-i nâtüvân
Vâdî-yi ĥayretde ķaddüm oldu řâĥ-ı ergüvân
- 2- Oķlarıyla sînemi zeyn eyledi ol ķařı yâ
Bülbül-i dil-i güyânı içre ķıldı âşiyân
- 3- Dil lebüñden büse alırken ider zülfüñ hüçüm
Gerçi dirler şu içerken âdemi řoķmaz yılan
- 4- Ėanda gitsem dâmenüm elden ķomaz Zâl-ı zamân
Derd ü miĥnetle beni beñzer toğurdı toğân
- 5- Rüy-ı zerdüm sürĥ-ı eşkümler müzeyyen olalı
Raĥmiyâ oldum belâ bâğında mîr-i ' ařıķân

202

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

- 1- Alsa ibriķ-i zerin mihr-i dıraĥřân eline
Nâzla degmeye şu dökmege cânân eline

- 2- Sîne çākini görüb cān şorıcağ didi gönül
Toğrı yoldur bu çıkar bir ucı hicrān eline
- 3- Şunmadı cāmı gönül isteyicek pīr-i muğān
Yok gibi bir viricek nesnesi oğlan eline
- 4- Leb-i la' lūñ gibi seyr itmedi rengin güheri
Niçe dem kanlu yaşum düşdi bedehşān eline
- 5- Hüsrev-i mülk-i sühan olduğın vire haber
Raḥmiyā bu gāzelüm ger ire sulṭān eline

53a

203

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Cüy-ı eşküm ākuban beñzedi Nīl ü Ārasa
Düşeli vādī-yi ' aşkuñda hevā vü hevese
- 2- N'ola dil bülbüli feryādını eylerse hezār
Gül gibi yüz virir ol ğonca dehen ḥār u ḥasa
- 3- Ol kadar sīnemi peykānlarla zeyn itdüm
Güiyā murğ-ı dilüm girdi demirden ḳafese
- 4- Şehsüvārum şanasın rūm ilinüñ gerçegidür
Döneli nālelerüm anı ya nice cerese
- 5- Dilberüñ lebleri üstindeki ḥāl-i siyehi
Raḥmiyā beñzedi sükker üzerinde mekese

Nihānī**Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün**

- 1- Revān olan yaşum seyline bulmadı arar çeşmüm
Cihānuñ cūların gözden geçürdi serteser çeşmüm
- 2- Egerçi rüy-ı zerdüñ var zeri ' arz itmege yāre
Velikin la' l-i hūnefşānla anı şer çeşmüm
- 3- O mäh-ı ' ālemārānuñ ğār-ı haṭṭ-ı ruhsārı
Döker yaşımı her laḫza ' aceb mi düşe ter çeşmüm
- 4- Nidem ol merdüm-i dīde kıızıllar giyse gül gibi
Benüm de hūn-ı dilden erğuvānlar giyer çeşmüm
- 5- O nūr-ı dīdeyi gözden Nihānī çünki devr itdi
Bu dehr-i bīvefāya eylemez artık nazar çeşmüm

Maḳālī**Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün**

- 1- Yār kim lütf idüb kenāra gele
Beñzer ol ' ide kim bahāra gele
- 2- Çeşm-i dilde ḫamayāl-i ' arızın yār
Ol perīdür ki çeşme sāra gider
- 3- Kehkeşāna şanma āh pür şererüm
Yo idübdür sipihre vara gele

4- Sa' âdetdurur ki hücreye yâr
49cem' -i a' zâsına gele

5- Hâşâ Lillâh kuluñ Maqâlî gibi
Bir belâkeş bu rûzgâra gele

53b

206

Şem'î

Mef' ulü/ Fâ' ilätü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

1- Eşküm döküldi dâne gibi kıddüm oldı dâm
Şayd olduğın işideli ey kebk-i hoş hırâm

2- Her câyılığda meh gibi hiç yokdur eksigüñ
Mâhiyyetüñ bilindi senüñ ey kamer-i tamâm

3- Kâfir-i raqîbe câm-ı lebüñ eyleyüb helâl
Cânâ revâ mıdur idesin ' âşîka harâm

4- Yoluñda cân virenlere serkeşlik eyleyüb
Her bir cisme dehr-i denî gibi olma râm

5- Lâyık degül ki şem'î yine nâr-ı hicr ile
Sen ğayrilerle ' ıyş idesin ey kamer müdâm

---

⁴⁹ Bu mısranın başında katlanmış kısım olduğundan dolayı okunamamıştır.

Belîğ**Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün**

- 1- Dilimüz añlayamaz şūfi bizüm qāl ehli
Bîzebân söyleşelüm varısa bir hāl ehli
- 2- Sañanat-ı faqr ile faqr itmekmiş 'ālemde
Ne bilür qadrin anuñ memleket-i me'āl ehli
- 3- Vaz gel 'aklile sen yār olmazsın ey dil
Ehli var başka anuñ da behey abdāl ehli
- 4- Cānı cānān yolına virmede ihmāl itme
Ki iremez menzil-i maqşūdına ihmāl ehli
- 5- Her dem eliyle Belîği öper ol serv-i enīn
Görmedüm hūn-ı sirişküm gibi bir al ehli

54a**Behiştî****Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün**

- 1- Müşk bu lik saçına qalmışdur
Fitnelik beñlerine qalmışdur
- 2- Tîğ-ı hicrūñ elinden a zālīm
Ne girīban ne sine qalmışdur
- 3- Kullaruñ içre nāmurād hemān
Begüm ancak kimine qalmışdur

- 4- Raḥm ider yoḡ baña benüm ḥālüm
Erḥame'r-Rāḥimîne ḡalmıřdur
- 5- Gitdi dil ey Behişti yāre revān
Bilmezin cān ne nesine ḡalmıřdur

209

Ra'yī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Evc-i a' lāda heb melekrūlar
Ol perinüñ ḡanadı ile uḡar
- 2- Ezilürse lebüñe ḡarřu n'ola
Başını örtse ḡurı şeker
- 3- Ḡařr-ı dilden niřān-ı zaḡm ḡadenk
Ser-i mismār-ı ḡam durur ekşer
- 4- Ṭaḡ-ı gerdün ne deñlü sengin ise
Bād-ı āhum yine anı şarşar
- 5- Bulunur mıyıldı böyle ey Ra'yī
O yüz olmasa it raḡibi eger

54b

210

Sulṭān Cem

Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1- Olmaḡa yāre hemnefes nidelüm
Vardurur cānda bu heves nidelüm

145

- 2- Dil virenlerde şâne buldı hemīm
Zülf-i dildāre destres nidelüm
- 3- Ğ Ārızuñ hasretinden aqıdurdum
Dideden Nıl ile Aras nidelüm
- 4- Hele biz dirdük iltimās idelüm
Hāşıl olursa mültemes nidelüm
- 5- Cem nice istemeye vaşluñı kim
Gitmedi cāndan ol heves nidelüm

211

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Gözlerüñ kaçduma hañçer çeksün aşüb için
Ğālib olanlar kaçan hañçer çeker mağlūb için
- 2- Şoḥbet olsa gel cismüme cismüñ için n'ola kim
Hoş devādur Yūsufuñ pırāheni Ya' k̄üb için
- 3- Qo yüzüm toprağı zer sürsün berāt-ı hüsnuñe
İy şanem çün rık hācetdür kamu mektüb için
- 4- Her kaçan zülf-i serendāzuñ şala çevgān-ı misk
Ğ Āşık olanlar başın meydāna atar toḅ için
- 5- İşigüñ gözile şulayub seḫer pāk itmege
Hūr-ı cennet deste bağlar sünbülün cārüb için
- 6- Gird-i la' lünde haṭṭ-ı yāqūtuñuñ kim şivesin
Cān virürdi görse ger yāqūb ol üslüb için

- 7- Yār didi yoluma cān terkin it ey Cem didüm
Cāna qalur mı muhib olan kiři maħbūb için

55a

212

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- La' lüñüñ metni beyān olmazdı her tafşil için
Hatt-ı miskinüñ havası yazmasa ta'dil için
- 2- Yā qaşuñ 'ıyd ayıdur qurbānuñ olsun hūblar
Şimdi mi oldı melek qurbān İsmā' il için
- 3- Cāmi' -yi hüsñüñi qandil-i ruħuñ tezyin ider
'Anberin zincir aşaldan zülfüñ ol qandil için
- 4- Qanda ki pāyuñ nişānı şekl-i mihrāb eylese
Niçe yıllar secdegāh olur o yir Cibril için
- 5- İşigünden ayrı gamdur hāşilum didüm didi
Şimdi mi oldı vañan terk eylemek taşşil için
- 6- Muşhaf-ı hüsñinde münzel sūre midür hatt-ı yār
Āyet-i rahmet midür yaħud bu ol tenzil için
- 7- Geçdigince hāk-i pāyuñdan nişān kıldı diyü
Ārzü yüzün sürer Cem qapuña taqbil için

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Beni red itme қапуңдан bir dem ey şāhum benüm
Kim odur yüz süreceк 'ālemde dergāhum benüm
- 2- Şem' -i rūyuñ ḥasretinden her seḥer ki ey şanem
' Arş қанділін uyarır şu' le-yi āhum benüm
- 3- Āsitānuñdan beni red itmesün bir dem Ḥūdā
Ki işigüñüñ toprağıdur devlet ü cāhum benüm
- 4- Gün yüzüñ göster қoma zülfüñ ḡamından şubḥa dek
Yire dökme yaşlarum seyyāresin māhum benüm
- 5- Āh-ı Cemden ey meh-i nāmihribān eyle ḥazer
Ki oda yaқа 'ālemi āh-ı seḥergāhum benüm

55b

Behiştī**Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün**

- 1- Қанда görünse lezzetile şeker
La' l-i şīrinüñe senüñ baş eger
- 2- Çārsü-yı derūnum ise gönder
Andan tesyir-i müjeñ ziyāde geçer
- 3- Ḥam yanında sürāḥī ey sāķī
Beñzer ol tıfle kim anasın arar

- 4- Nice kılsun namāzı şūfī kim
Abdestüñ yerinde yeller eser
- 5- Qoñ ‘ ilāc eylemeñ Behiştīye
Derd-i ‘ aşkı anuñ mizācı çeker

215

Necātī

Mef‘ ūlü/ Fā‘ ilātü/ Mefā‘ ilü/ Fā‘ ilün

- 1- Ey şöhet eyledüm diyen ol dilsitānıla
Yalanı şöyle söyle ki biraz inanıla
- 2- Bağlarlarise durmaya cennetde zāhidi
Görse yüzüñi sünbül-i ‘ anberfeşānıla
- 3- İrse elüm ayağuña bir kez yüzüm sürüb
İzüñ tozını tartardum za‘ ferānıla
- 4- Öldürse beni bir yaña sen bir yaña zamān
Şāyed ola ki bir gün añasın zamānıla
- 5- Qan ağlayub günehte bulundumsa dostum
Öldürme ben kuluñı yuma qanı qanıla
- 6- Zülfüñ қоhusın aldı gelür bād-ı şubhedem
Mergüb olur müsāfir olan armağanıla
- 7- Tıtdı cihānı şöhet-i şi‘ rüñ Necātiyā
Dünyāya sıgmaz olduñ o birkaç yalanıla

Rahmī**Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün**

- 1- Bāğa gir nāzla ol serv-i serefrāz gele
Hayra maqdem diyü her küşeden āvāz gele
- 2- Gelmeye şekl-i raķible ruḥ-ı yāre bedel
Niçe kışlaruñca 'ālemde niçe yaz gele
- 3- Kesb-i ḥāl itse n'ola ḥālūñ añıldıkça gönül
'Āşık oldur aña āvāz-ı mekes saz gele
- 4- Çenk gibi ne düta kıaddüme hemta bulunur
Ney şıfat nāle-yi dilsüzıma demsāz gele
- 5- Kıılmağa murğ-ı me' ānī bu gülşende şikār
Ṭab' -ı Rahmī gibi sen şaneme ki şehbāz gele

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Dün gice sīneme bir dilber-i ra' nā çekdüm
Şubḥa dek la' l-i lebinden mey-i ḥamrā çekdüm
- 2- Buldum sāğar-ı la' lüñ gibi bir dāfi' -yi ğam
Gerçi meyḥānede çok cām-ı muşaffā çekdüm
- 3- İki çeşmümde iki rişte-yi eşki aķıdub
Levḥa-yı çehreme bir ḥatṭ-ı musannā çekdüm

4- Lücce-yi eşki ele alub idüb nāmını vird
Ol perī peykeri taḥayyür idüb esmā çekdüm

5- ‘Aşķ sultānı berāt-ı ğamı gönderdi baña
‘Ulviyā ḥün-ı cigerden aña tuĝrā çekdüm

56b

218

‘Ulvi

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

1- Bāĝa vardum kūy-ı yāri bir seḫer yād eyledüm
Ḥāṭır-ı diltengi açdum gül gibi şād eyledüm

2- ‘Andelīb-i ḥoşnevā gibi şafālar kesb idüb
Ĝuşşa vü ğamdan dil ü cān murĝın āzād eyledüm

3- Serve baķdum ķāmet-i cānānı ańdum aĝladum
Aķıdub enhār-ı eşki ḫayli feryād eyledüm

4- Biçmegiçün şāhid-i ma‘ nāya nazmum ḫil‘ atin
Ṭab‘ umı endāze-yi ziynetle üstād eyledüm

5- Nazmum içre ańmadum lafz-ı raķıbi ūetmile
Ya raķıb ismini ańdum başķa bir ad eyledüm

6- Umarum kim ‘aybumı setr ide aşķāb-ı nazār
Sergüzeştüm nazm idüb bir kıṭ‘a icād eyledüm

7- Şā‘ ir-i siḫr āferīnler bülbul olsunlar diyü
Bāĝ-ı nazmumda gül-i şadbergi bünyād eyledüm

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Derdümi bilmege ey dilber-i ' ayyār benüm
Hınçer-i ğamzeñ ile gel yüregüm yar benüm
- 2- Seng-i ta' nile yaqar hñane-yi qalbi her dem
Mütevelliyi midür gönñlümün ağıyar benüm
- 3- Niçe bir küh-ı belānuñ olayın Ferhādı
Nice bir yar yıqar üstüme ol yār benüm
- 4- Vaşf-ı cām-ı mey-i la' lüñle kelāmum göricek
Mest-i lāy-ı ' aqlum oldı nice huşyār benüm
- 5- ' Ulviyā evc-i şadākatde hümā pervāzum
Hemcenāhım olınmaz Ca' fer-i tayyār benüm

57a

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Beni şermende iden ' arız-ı gülgünüñdur
Sürür-ı hayretde koyan qamet-i mevzünüñdur
- 2- ' Aqlumı ğāret iden turre-yi tarrāzuñdur
Beni dīvāne kılan çeşm-i pürefsünüñdur
- 3- Hısta cānum leb-i şirīnüñe Ferhād oldı
Delü gönñlüm resen-i zülfüñe Mecnünüñdur

- 4- Bağrumı ‘ūduñı bezm-i belāda yaqmaq
Ey şeh-i mülk-i bekā zulm ile qānūnuñdur
- 5- ‘Ulviyi zevq-i vaşluñla n’ola şād itseñ
Çok zamāndur ki seng-i ‘āşık-ı maḥzūnuñdur

221

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Şu deñlü müşkil işdür ‘āşığa cānāndan ayrılmaq
Añā nisbet ḥayāt-ı sermedidür cāndan ayrılmaq
- 2- Gülāb-ı kūyuñ añdum cānuma kār eyledi ğurbet
Vaṭandan ğam yemezdüm olmasa yārāndan ayrılmaq
- 3- Ğamuñdan istemez bir laḥza ayrı düşmegi gönüm
Kişi miqād olunca güç olur yārāndan ayrılmaq
- 4- N’ola Ya‘ qūbveş ağarsa çeşmüm giryeden her dem
Beni pīr eyledi ol Yūsuf-ı Ken‘āndan ayrılmaq
- 5- Ḥalāş it ‘Ulviyā imānuñı kayd-ı ta‘ alluqdan
Bilürsin ḥayli müşkildür bu ḥāristāndan ayrılmaq

57b

222

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Gerçi kim ‘āleme çok dilber-i mümtāz gelür
Ḥaḳ budur kim saña beñzer güzelüm az gelür

- 2- Hāşre dek dāmenüñ elden omaz āvāre gönül
Sen anı şanma cefā itmekle vāz gelür
- 3- Hāşret-i la‘ lüñle bīkes ü tenhā olalı
Bezm-i ğamda mekes āvāzı baña saz gelür
- 4- Kime aşd itdi ‘ aceb yine hāramī ğamzeñ
Güş-ı cānā ser-i kūyuñdan bir āvāz gelür
- 5- Gerçi yüz biñ bulunur yoluña cānlar virici
Şanma ‘ Ulvī gibi bir ‘ āşık-ı serbāz gelür

223

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Şehā kūyuñda göñlüm kim gedā-yı mestmendüñdür
Erenler hāı baş u cāna ılmaz bil levendüñdür
- 2- Cefā taşın atub incinme yār itdikce düşünāmi
Gerek sögsün gerek döksün gönül hoş gör efendüñdür
- 3- Gülinden gülbüninden ‘ ālemin ‘ uzlet viren halka
Cemāl-i dilpesendüñdür nihāl-i serbülendüñdür
- 4- Sevüb her bir sitemkārı şikāyet itme ālī‘ den
Seni ey dil iden rüsvā-yı ‘ ālem kendü kendüñdür
- 5- Nazar ıl ‘ Ulviye apuñda şāhum bunca demdür kim
Ġarībüñdür faırüñdür uluñdur derdmendüñdür

Ġazeliyyāt-ı Ġayretī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Pertev-i nūr-ı Ġüdādur ' aşq-ı pāk
Ya' ni sırr-ı Muştafādur ' aşq-ı pāk
- 2- Ġarq olur bir kaçre seyle k̄āyināt
Baħr-i ' ālem Murtażādur ' aşq-ı pāk
- 3- Sālik-i rāh-ı haq̄īkat olana
Rāhberdür rehnümādur ' aşq-ı pāk
- 4- Jenkden mirāt-ı qalbi kıldı şāf
Merve haq̄qıçün Şafādur ' aşq-ı pāk
- 5- Qulıyuz qurbānyuz ey Ġayretī
Mülk-i dilde pādīşādur ' aşq-ı pāk

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Rehnümā-yı Ġağdur ' aşq-ı pāk
' İlm-i taħqīke sebağdur ' aşq-ı pāk
- 2- Mekteb-i tevħidde dil tıflıne
Her ne ta' lım itse hağdur ' aşq-ı pāk
- 3- Sāqī-yi Kevşer elinden içmişüz
Bezm-i Ġağda bir ayağdur ' aşq-ı pāk

4- Sālik-i rāh-ı Hüdā olanlara
Böyle bir keskin yarağdur ‘ aşğ-ı pāk

5- Hayretī anuñla görür işidür
‘ Āşığa gözdür kulakğdur ‘ aşğ-ı pāk

226

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

1- Muvşal-ı Hağğdur bilürseñ ‘ aşğ-ı pāk
Nür-ı muğlakğdur bilürseñ ‘ aşğ-ı pāk

58b

2- ‘ Ārifüñ kesb-i ‘ aşğ ile müdām
‘ İlm-i muğlakğdur bilürseñ ‘ aşğ-ı pāk

3- Nidügin her bātıl anuñ añlamaz
Pertev-i Hağğdur bilürseñ ‘ aşğ-ı pāk

4- Mācerā-yı māsivādan ey yuyub
Ğalbi armağğdur bilürseñ ‘ aşğ-ı pāk

5- Cān virüb alduñsa da ey Hayretī
Saña aylığğdur bilürseñ ‘ aşğ-ı pāk

227

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ülün

1- İşigi ħākiyüm ben bāb-ı ‘ aşğıñ
Ğapusı kelbiyüm erbāb-ı ‘ aşğıñ

2- Gözüme tütüyādur başuma tāc
Ayağı toprağı aşğāb-ı ‘ aşğıñ

156

- 3- Niçe şebbâz-ı ʿirfânum diyenler
Yanında peşedür ʿuqqâb-ı ʿaşkuñ
- 4- Nücüm ile bilinmez ey müneccim
Nedür aḥkâm-ı usturlâb-ı ʿaşkuñ
- 5- Melâmetdür melâmetdür melâmet
Şorarsan nidügin erbâb-ı ʿaşkuñ
- 6- Muḥâlif olmuş idi rûzgârum
Beni ğarḳ itmese girdâb-ı ʿaşkuñ
- 7- Ƙalırdum nigün-ı çâh-ı belâda
Eger cezb itse ƙıllâb-ı ʿaşkuñ
- 8- Dil ü cân ḥânesi oldu münevver
Tolaldan pertev-i mehtâb-ı ʿaşkuñ

59a

228

Ġazeliyyât-ı Necâti Beg

Mefâʿ ilün/ Mefâʿ ilün/ Feʿ ülün

- 1- Ƙuluñdur meh ƙapuñda ac eger toḳ
Ne lâzım söylemek ƙul eksik artuḳ
- 2- Niçün ƙuluñ dura itler uluya
Dimez miyidüñ ki ƙulluḳdan ululuḳ
- 3- Depinmesün iñen minberde vâʿ iz
Kimüñle cenk ider aña uyan yoḳ

- 4- Kim inkār eyler ise tütüyāya
Ayaguñ tozın ilet gözine şoq
- 5- Necātī kıocalıkda oldı ‘ aşık
Dirīgā geldi gec vaqt irdi konuq

229

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Ten esāsın yıqdı kııldı cān evin ābād-ı ‘ aşk
Dilde seng-i hicre şaldı ağır bünyād-ı ‘ aşk
- 2- Derd ü miñnet ger bu ise i‘ tiqādum oldurur
Çekmedi Mecnūn belā ve görmedi Ferhād-ı ‘ aşk
- 3- Kāmet-i āzāduña şimdi hevādār añılur
Nidüginini bilmez iken serv ile şimşād-ı ‘ aşk
- 4- ‘ Aşkı te’lif idenūñ ‘ uqbāda olsun rūhı şād
Gerçi dünyāda bizi itmedi bir dem şād-ı ‘ aşk
- 5- Ey Necātī derd-i ‘ aşka nice kul olayın
K’eyledi dünyā ğamından ben kulın āzād-ı ‘ aşk

230

Mef‘ ūlü/ Fā‘ ilātü/ Mefā‘ ilü/ Fā‘ ilün

- 1- Oldı ve olısar ne ki yazıldı māsebaq
Leyl ü nehār içün ne kıara diyelüm ne aq
- 2- Kıymazdı baña ğamze-yi bedmest sākiyā
Kıoltuq vezīri olmasa yanuñdaki kıabaq

158

- 3- orarın ola serv gibi dāmenūñ heb el
ol günde kim gele bir ayağ zre bin ayağ

59b

- 4- Yz srmezisem ayaguñ tozına  a ile
Biñ kez abā gibi varayın Ka beye ba
- 5- uluñdurur Necātī eyā kimyā azır
şini altn ile biricek yzine ba

231

Mefā iln/ Mefā iln/ Mefā iln/ Fā ln

- 1- Benm sevmem ne verir sende himmet olıca
Neye yararar iki badan maabbet olıca
- 2- Geñiz gelr saña fi  ibādet etme velī
G olur  aıa bir nesne  ādet olıca
- 3- arāb-ı nāb didgñ nedr ne ki meydr
b b kii mest  melāmet olıca
- 4- Ri āyet eyle ne deñl gerekse  uāı
Ki pādiāh beg olmaz ra iyyet olıca
- 5- Necātī ayağı tozun getrmedñ ele
Ne mkil olurmu bada devlet olıca

232

Fā ilātn/ Fā ilātn/ Fā ilātn/ Fā iln

- 1- Olalı buranla dergāh-ı dilberden ırā
h u efgān oldu im iidenlerden ırā

159

- 2- Ey benüm hālüm şoranlar nolduğum bilmez misin
Zerrenüñ ahvālını hurşid-i enverden ırak
  - 3- Almayam devrânı nesne virseler bir habbeye
Kıymeti olmaz şadef kim ola güherden ırak
  - 4- Görinür nūr-ı cemālünden dehānuñ çeşmesi
Gerçi olur āb-ı hayvān şems-i aḡāverden
  - 5- Ey ğam-ı dilber şaḡın cān u gönülden çıkma kim
Pādişeh cāyiz degül odur ola eşārdan
  - 6- Dögeyin kendü elümle leblerüñ çün yaşımı
Şol kimesne gibi kim ola tenüñ sükkerden
- 60a**
- 7- Pābūs-ı şehr-i yāre sa' y it olma nāümīd
Ey Necātī kimse görmez devleti ardan ırak

233

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Naşıl bahārdur heves-i sebze zār ol
Bir lāle çehre ile mey-i hoşgüvār ol
- 2- Bir dem içinde biñ yaşamaḡ arzu ise
Bir laḡza serv gibi çemende qarār ol
- 3- Nergis gibi cihānda gözünüñüz baḡarken
Bir serv ayağma zer ü sīmi nişār ol
- 4- Nice işāret eyledüğü āsetin ele
Gül-i dāmenini sırruñıza perdedār ol

- 5- Nürını gül diler gibi cümle cerāyimüñ
Bir kûşe-yi çemende gülüñ ihtiyār ol
- 6- İntizār-ı eşed minelmevtedür hadīs
Olan yine derdli bir intizār ol
- 7- Bir yıl uyķuna gül gibi pinhān ol ķadeh
Vaķti durur Necātī gülüñ āşikār ol

234

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Çeşm-i mestūña düşer mi dembedem ķan eyleñ
Zülfüñe mey ķıldı merdüm-i dil perişān eyleñ
- 2- Bütün vişālüñ gencine cāy itmezidük dostum
Nideli dil-i ma' muresin cevriile virān
- 3- Uyusun tek rāhāt ile nergis-i bīmār dost
Yüzüm üzre gözlerüm yaşumı bārān
- 4- 'Aşķ işi şekl-i belādur pādişāhum tapuña
Müşkilini ķullaruñ āsāndur āsān

235

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Ey Necātī 'aşķdan 'āşıķlara maķşūd ne
60b
'Iyd-ı vaşla irişüb cānını ķurbān eylemek

- 2- Sāḳiyā ğam leşkerine ḥüsn-i tedbîr eylemek
Sāġar-ı demidür şarāçla aġız bir eylemek
- 3- ‘Āşîḳum ḳālū belādan erme yolundan beni
Kimsenüñ ḥaḳḳı degül taḳdîri taġyîr eylemek
- 4- Borcum olsun cān u baş üstine ḳurbān olduğum
Tîr-i ğamzeñle kemend-i zülfüñe yir eylemek
- 5- Tıfluñ ḥarc eyledüm ‘ömrüm civān itdüm seni
Semend-i yigitligümdür cevrüñe beni pîr eylemek
- 6- Yazmayınca ḥāşiye ḥattı-ı muġber ḥaddüñe
Müşkil olur āyet-i ḥüsnüñi tefsîr eylemek
- 7- ‘Āciz ü sergeşte iken bir ḳalender zülfüñüñ
Yandı bu bir nātuvāne iki zincîr eylemek
- 8- Ḳuşûrı budur kim Necātî ‘anbere ki ḳurbān ola
Dostum lâyıḳ degül ḥayr işi te’ḥîr eylemek

236

Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/ Fe‘ ülün

- 1- İllā ey Yūsuf Ken‘ānı Mışruñ
‘Azîzi ‘ālemüñ şulṫānı Mışruñ
- 2- Gözümden gitmesün ḥaddîn ḥayāli
Kenār-ı Nîl olur seyrānı Mışruñ
- 3- Beglig beklenmesün ḥaddinde zîra
Ḥabeş oldığı yok sulṫānı Mışruñ

162

- 4- Şeb-i zülfüñde kandilli cemālūñ
    Çonısun kim budur erkānı Mışruñ
- 5- Tavāf-ı Ka‘ bedür kūyı Necātī
    Saçı şāmuñ ruḡ-ı ḡandānı Mışruñ

61a

237

Mefā‘ ilün/Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Cemālūñ muşhafı Ḥaḡḡı mübārek ḡalur zülfüñ
    Ki ṡavus merkebile yüzülmüş dalıdur zülfüñ
- 2- Meger bir yüce serviden yere düşmüşdür anuñçün
    Çararmış cümle endāmı şikeste ḡaldür zülfüñ
- 3- Ne cānile vere dil kim siyāsetḡāh-ı ‘aşḡuñ
    İki cellāddur çeşmüñ iki çengāldür zülfüñ
- 4- Bugün o meraḡda dolmaḡda ḡanı baḡādur ḡamzeñ
    Bugün aşmaḡda başmaḡda ḡatı ḡattāl zülfüñ
- 5- Necātī her müslümānuñ görüb ḡaydını
    Baña geldikce her dāyım işi ihmāldür zülfüñ

238

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Cānımuñ cānı degül mi leblerüñ
    Yüregüm ḡanı degül mi leblerüñ

- 2- Hüsni-i bezmde haṭṭ-ı müşkînil
Râḥ-ı reyḥâni degül mi leblerüñ
- 3- Derd ü ger sen kaçan gelseñ söze
Cevherüñ kânî degül mi leblerüñ
- 4- Aşkuñuñ olmalusına dostum
Cân derer bânî degül mi leblerüñ
- 5- Ey Sikender-i kadr haṭṭ-ı Hızruñuñ
Âb-ı hayvânî degül mi leblerüñ
- 6- Ni' metullâh degül mi bûseler
Şâh-ı ḥandânî degül mi leblerüñ
- 7- Olıcaḳ sîb-i kelâmî ğabğabuñ
Naḳl-i zebânî degül mi leblerüñ

61b

239

Mef' ulü/ Fâ' ilätü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

- 1- Gül-i muşḥaf-ı şabâ yeli açdı varaq varaq
' Aşḳ âyetini bülbül oḳudı sebaḳ sebaḳ
- 2- Ḥicründe gökde iĉer mihr iĉer zehri ṭâs ṭâs
Ḥicründe lâle yerde yudar ḳân çanaḳ çanaḳ
- 3- Göreydi lâle ḥaddüñi bu satveler senüñ
Sögendi ğonca ağzına bülbül varaq varaq

- 4- Cān-ı gülşende zülf-i ' izāruñ hevāsına
Reyhān deste deste semenler kucak kucak
- 5- Kūşe nişin olanları gördüm ki ' ākıbet
Āhū gözüñ yanağın ararlar bucağ bucağ
- 6- Vaşf-ı ruhuñla yazmağa şı' rin Necātinüñ
Kāğıd tutarlar elde çiçekler tabağ tabağ

240

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Felekleri oda ursun gönül қа' nālelerüñ
Ben umarum ki görem bir nefesde biñ eserüñ
- 2- Beni ölüm oğına uğradurur ğamzeñ
Dilendi nāy gibi şorma hālını cigerüñ
- 3- Beni bu hālde gören du' ā diler ki ölem
Ne şebih var bilürin yüzi kanludur seferüñ
- 4- Misāl-i nergis-i şehlā gerek mi zerrin tāc
O şeb yolunu gözet gündüzi göre tut nažuñ
- 5- Ne katı bihaber olduñ harif-i şihhat-i beden
Şerār-i nāyile sākiler aldılar hāruñ
- 6- Necāti beñlerüñi leblerüñle vaşf ideli
Çeker iken çıkarur sözde gerçi kim şekerüñ

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Eyle yüz vecih ile āyine tedbīrūñ senūñ
Bağrına başmağıçün bir laḥza taşvīrūñ senūñ
- 2- Sīneme zaḥm cıgerdüz itügi iylikleri
Bir bir arḫamdan çıkardı 'āḫıbet tīrūñ senūñ
- 3- Kāh leb ki ḫadd eger dil ḫasta cānın gezdürir
Kim ecel gibi arar kāh-ı şimşīrūñ senūñ
- 4- Olmuşum ser menzil-i kūy-ı melāmetde muḫīm
Şükr aña kim imediler bu degül yirūñ senūñ
- 5- Başuñı ḫoduñ Necāī ayağı tozında kim
'Arz ola 'ızz-i ḫuzūra ḡadr-i taḫşīrūñ senūñ

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fā' ilün

- 1- Bahār mevsimidür gülsitāna varuñ görüñ
Güli müşāhede eyleñ cemāl-i yāri görüñ
- 2- Çiçekleriyle çemen şoḫbetini eylemege
Gecāyı gündüze ḫatıb gelen bahārı görüñ
- 3- Çemende nergis-i şehlāyı ḫoş tutuñ zinhār
Hemān anı görüñ ol çeşm-i pürḫārı görüñ

- 4- Görünmez oldu cihānuñ gözine bāğ-ı cinān
Hüdā kerīmdurur cām-ı hoş güvārı görüñ
- 5- Necātiye çemen eyyāmıdur uyarsañız
Şadā-yı bülbül ele can kezā o yāri görüñ
- 6- Elḥamdülillāh eyledi terk-i cefā ḥaṭṭuñ
Yazdı niğın la' lüñe naqş-ı vefā ḥaṭṭuñ görüñ
- 7- Hüsñüñ günine göz kamaşır baqmazduq
'Āşıkları eserüñdi ey mehlikā ḥaṭṭuñ görüñ
- 8- Erc olalı kenāra sene-yi derc-i la' lüñüñ
Yāquta ḥarf atar senüñ ey dilrubā ḥaṭṭuñ görüñ

62b

243

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Göñül ger kulusuñ bir şāhid ol
Belāya şabr kııl Allāh ile ol
- 2- Yaluñuzluk bir Allāha yaraşur
Göñül sen girye ile āh ile ol
- 3- Şeb-i rıḥletde ey şem' -i hidāyet
Hele bir laḥza ben gümrāh ile ol
- 4- Anuñcün çeker işkence zāhid
Saña der ikrārını eger ehl ol

- 5- Eyā şūfî-yi alender Necāî
Ögünmez manşıb ile cāhla ol

244

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Zāhidü'l Kā' beye ayanma gel ey kevden gel
Cān u dil pīşî keş ālet-i işüñe uzan gel
- 2- Ru-ı şaranc-ı muabetde beni māt idicek
Boyadu hāl-i siyāhı duy var ögeren gel
- 3- Leblerinden dil ü cān buse temennā idicek
Lāg idüb zülf-i siyāhı duy olan gel
- 4- Geldi şebbāz-ı maabbet ki cihān in şikār
Merabā āyir-i ferunde hemīşe sen gel
- 5- Hālet-i ' aşı Necāîye danışdum duy kim
Her cefākāra gönül vermeyelüm oqlan gel

245

Mef' ulü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Ol günden erse tır-i am olma dilā ol
Gökden ne yağıdı kim anı bir itmedi abül
- 2- Müjgānuñile eşk-i derūnum olur ziyād
Şol o gibi ki sözüñ har-ı şeydāda duul
- 3- Zülf-i siyāhı baş egmeye ben şikesteğe
Kim dost yüz vuralı gönüllendi bu fuzül

168

63a

- 4- Tūbā-yı addūñ ile gören ey gül-i behiřt
addūñe minnethā uy tūbāya bī uřul
- 5- Bād-ı fenā ğubāruñı tā kim şormaya
Var ey Necātī kūyına řasret-i yeřile o

246

Mef' ulü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Çün tevbelüsün isteme ey dil řarāb-ı al
Sāķī sözini şayma ayağı elüñe al
- 2- Göñlümi zülf-i ayağa urarsa ğam degül
Bāzar-ı ğüsn içinde beğen gör birisin al
- 3- şöyle revāndurur ki alur yur yur arar
Serv-i sehī yazarlar ise addūñe miřāl
- 4- Dünyāda her ne varsa terkindedür hemīn
şanma ki māl üstüne kef geçedür kemāl
- 5- Bayram irişdi her kişi beğ gibi řādumān
Miskin Necātī mu' tekif kūře-yi ğilāl

247

Mef' ulü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Oldı ğam-ı zamāne ele mübtelā göñül
Vü bir belā-yı ğam oldı baña bir belā göñül

- 2- Dil-i dermendi bende çekildi ğurūrla
Bağlamış Allah Allah o zūlf-i dütā gönül
- 3- Yeter belā-yı ‘aşka benüm yanuma girüb
Kaşdı budur kim ata beni o dünyā gönül
- 4- Giden tūtalum ey yüzi ħurşid-i kemāl it
Saña güzellük eyledi şāhum dilcā gönül
- 5- Ferhāda şan‘at öğredür oldı Necātiyā
Ġam mektebinde oturalı üstüne gönül

63b

248

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Nāleye āhınıñ ursañ ey gönül Ferhāda gel
Bağruña taşlar başub tağlar gibi Ferhāda gel
- 2- Sen gönülden çıkdıġuñdur ġayrıya yār olduġuñ
Eksük ise ey kamer ruġ yāda varma yada gel
- 3- Çekmek isterseñ bugün bār-ı ta‘ alluğdan elüñ
Serv gibi sebzear-ı ‘āleme āzāde gel
- 4- Maġv olur naqs-ı emel mānende-yi ħaṭṭ-ı mezār
Ĥāk-i pāy-i ħānşāne ‘ārifüñ sāde gel
- 5- Oñmaduğundan bilki oldı Necātī Pişekār
Şan‘at öğrenmek eger maqsūdsa üstāda gel

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Kāş ider ağızını lebündeki hāl
Sırr-ı ğayıbı çü nokta-yı ruqāl
- 2- Añar ikeñ çāhı havz-ı billürın
Tutduğıñ çeşme-yi revān-ı zülāl
- 3- Bāşeden geçdüñ hūdāşın yokdur
Gel kemend-i şaçunu boynuma şal
- 4- Ğamze kıl fāşunuñ kaftanını
Küşver-i cāy-ı kıl cū gele al
- 5- Ğaşk-ı hamını tat cihāndan geç
Kıl meyile Necātī def' -i melāl

Mef' ulü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Turub çemende ey gül dāy-ı serv-i muttaşıl
Ruhsār u kadd-i yāre düşme üzül gil
- 2- Āb-ı hayāt içdüğ ise ey hüccete Hızr
Haţţ-ı leb-i nigāra berāber dirilme gil
- 3- Gülşende turub oturcağ yer bulunmadı
Kad ü gadāruñ ideli serv ü güli hacil

64a

- 4- Cismüm melek ki ğam ile inceldi şöyle kim
Düzen eyiler iseñ ikini ol kıl be kıl

- 5- Münkerdür ehl-i hırka Necātī maḥabbete
Meşhūr nüktedür ki ‘ adüvvülmā-yı cehil

251

Fā‘ ilātün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ülün

- 1- Leb-i la‘ l-i nigārı gözleyelüm
Bāde-yi hoşgüvārı gözleyelüm
- 2- Berre-yi serv-i çenārdan ne biter
Varalum kıadd-i yāri gözleyelüm
- 3- Şem‘ vār ortaya atılmayalum
Cām gibi kenārı gözleyelüm
- 4- Gül ḥayāsızluḡ itnese yüz leylüm
Dilber-i gül‘ izārı gözleyelüm
- 5- Ğulğuli şışenüñ baş ağrısıdur
Sāğar-ı mey ḥumārı gözleyelüm
- 6- Nice bir alaya şümāra vara
Bizde rüz-ı şümārı gözleyelüm
- 7- Düşdi zevraḡ-ı Necātī baḥr-i ğama
Çāre ne rüzigārı gözleyelüm

252

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Ayru düşdüm dostlar serv-i bülendümden benüm
Rastı ben böyle olmazdum efendümden benüm

172

- 2- Giderilden dest-i Һasret ğam belāsın aňmaya
Yine kendüm yaňa nürum kendü kendümden benüm

64b

- 3- Niçe kez ol serv-i serkeş gördi ki ayaklar raķīb
Dimedi bir kez ki el çek derdmendümden benüm
- 4- Bendler geçdi baňa zülf-i siyāh dost kim
Halk-ı  alem pend alurlar Şimdi pendümden benüm
- 5- Ey Necātī baňa bu devlet yeter kim ehl-i derd
Tāzeler cānını Ői  r-i dilpesendümden benüm

253

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Fikr-i sevdāyı ser-i zülfüň ucundan güzelüm
KıŐŐa-yı Leylī vü Mecnūna dönübdür meŐelüm
- 2- Őevķ-i hürŐid-i cemālünde dāmānuňdan eŐer
Bulmadum zerrece hiç oldu ķamu maĥŐalum
- 3- Őerbeti çün lebinüň her çine dil Őerbet ola
Anı ben ĥasta luţuf ile bu yer emelüm
- 4- Bilmezem kim niçe ĥançerdurur ey dost-ı dilkeş
Hiç eŐer eylemedi aňa füsün-ı ĥayalüm
- 5- Devr-i ĥaddünde gelüb ĥaţtuňı maĥv itdi lebüň
Ey diriĝā döĝünüb   ömr irişdi ecelüm
- 6- Nice rengin diyemem lāle ruĥuň meĥdini kim
Gül gibi ĥurrem olur her kim oķursa ĝazelüm

- 7- Ben Necātī kapuñuñ hākine yüz sürdüğüm ol
Umaram bir gün ire elifüñ öpmege elüm

254

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Şāmīler itmesün deyu ikide bir hücüm
Götürdi zülf kıanumda seni yazdı mähīyüm
- 2- Dünyā bütün benüm dise yarım ağız lebüñ
Cān-ı ' azīz kılarak ecel itmeye hücüm

65a

- 3- Hiç idebile mi lebüñüñ şīvesini hiç
Ağızdan öğrenile mi ihyā gibi ' ulüm
- 4- Hälüñ cefāyı hūşe-yi zülfüñden öğrenir
Özüme göre kıradur ey bīvefā özüm
- 5- Olamağa güzelleri māni' olur faқыe
Monlalaruñ şikārda olur liķası şevem
- 6- Ölüm işi haķ işidür andan kim incinir
Yarı Necāti ğayr ile görmeğedür ölüm

255

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Meygün lebüñ hayāli ile kıan aķar yaşıum
Kim didi tīr-i ğamzeñe kim kıana kıarışam
- 2- Çok yaşasun ki çeşm dola baħr ü ber geçüb
Geldi getürdi der-i deründan ğaber-i şem

174

- 3- Kuhl olmaz ise gözlerine hâkpây-i dost
Ağlayu ağlayu añı gözden çıkar yaşum
- 4- Sen sürür kıldı gülşen-i hüsn içre ihtiyâr
Ey bîbedel degüldür iken bînażar yaşum
- 5- Şalsun yeridür ayağı tozun derim derim
Çün kaçre kaçre üstüne güler koşar yaşum
- 6- Hâke bir dine vişâlün bedel degül
Biñ bil olursa hasretle dostlar yaşum
- 7- Āhum dütonı göklere çıkıdı Necātiyā
Bir demde eyledi sefer-i baħr ü ber yaşum

256

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' lün

- 1- At kemend-i zülfüni ben mübtelāya dostum
Kim bāş açub durmuşam derd ü belāya dostum

- 2- Az qalıbdur kim gözüm yaşıyla āhum ateşi
Yerleri vü gökleri vire fenāya dostum

65b

- 3- Ğonca ağzuñdan ne söz açıldı kim ħandān olub
Gül çıkardı cübbesin verdi şabāya dostum
- 4- Ne revādur kim arağdan baħar iken āfitāb
Ey ana karşı gelesin mehlikāya dönem
- 5- El getirübdür Necāti kim güzeller olmasun
Hāzır ol gel sen daħı iş bu du'āya dostum

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Gözüm müjeñi vü dīde giryāndan al bu dem
Şū gibi gönülüm aqđı revānandan al bu dem
- 2- Gördüm ki gitmeyince gönül yüz yumaz gözüm
Vardum cigerde kaçre kadar қandan al bu dem
- 3- Ruhsār-ı dılfırıbe zırılılar giydürdi haç
Şebnemler ile şāhn-ı gülistāndan al bu dem
- 4- Uyub hevāya terk-i diyār eylesem n'ola
Bir kaçreyim ki lücce-yi 'ummāndan al bu dem
- 5- La' lüñ yeter Necātiye dünyā vü āhiret
Kevşer şu ile çeşme-yi hayvāndan al bu dem

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Gönlümi sensiz añlayamaz serv ile semen
Serv ü semen gelür baña tābut ile kefen
- 2- Sen sīmten-i nigār ile terlik değışdürür
Bir pīrehele minbere çıkduqça yāsemen
- 3- Ey māh-ı hüsñ mihr-i melek bir nigeh gelüb
Ger şem' -i gice karşıña yenmezse işte ben
- 4- Şalam şaçuñı çünkü vefāsızdur ol zaqn
Bīāb olunca çāh ne lāzım aña resen

- 5- Cān virme çeşm-i dilbere ver ser-i Necātiye
Hey noldı şöyle dersüñiz olmasun mı yāren

259

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Hāyāl-i yār öñine hāzır eden
Dil ü didüm bulundı huşk u terden
- 2- Lebün vaşfin işitmiş goncalardan
Gül açılmış anuñçün çin seherden
- 3- Sevād-ı dāde melek dil senüñdür
Neñ eksük pādişāhum baħr ü berden
- 4- Baña bir buse ver olsun raķibün
Halāş ol dostum hayrile şerden
- 5- Eger şirin lebüñe öykünürse
Göreyüm teñri dād olsun şekerden
- 6- Yüzüñi gördüm atdum 'ıyşa bünyād
Kim işe ibtidā hoşdur seherden
- 7- Göñül aşk odna yanar gözüm benüm
Necāti teñri şaķlasın beterden

260

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Bir içim şu umaram hañçer-i tırānuñdan
N'ola bir kez açarsañ ne keder yanuñdan

177

- 2- Gül-i cennet gibidür dermek ile eksilmez
Büse luḡ eyle bize ḡonca-yı ḡandānuḡndan
- 3- Yāre cānum der imiḡsin ola mı bize raḡīb
Olmaz isem seni bīzār ideyin ḡābuḡndan
- 4- Himmetüḡde yine buḡrān ḡörünür cānfu'adla
Ben senüḡ ḡurtulamayam nice ḡicrānuḡndan
- 5- Atalarından bugün öḡ aḡdı Necāḡi yār
Yine mümtāz olasın gibi heb aḡrānuḡndan

66b

261

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' lün

- 1- Ḳıbledür 'uḡḡāḡa ol vech-i ḡüsn
Ka' bedür her ḡande gözükdüḡse sen
- 2- Ḳopar imān ile Ḳur'an ile
Ḥadd ü ḡaḡḡuḡ ḡasretinden cān deren
- 3- Ten gerekmez tiḡ ḡam-ı mecrūḡuma
Kim ḡehīd-i 'aḡḡa yāraḡmaz kefen
- 4- Hey demezsüḡ yol baḡar baḡlar keser
Ṭurre-yi ḡarār-ı zülf-i pür ḡiken
- 5- Aḡız aḡub ḡāka ḡalır ḡoncalar
Leblerüḡ ḡülḡende vaḡf itdükce ben

6- Hısta gönüller deminden oldu Şağ
Dim bd-ı Őab olsun esen

7- Ey Nect iŐun altın eyledi
Kimy-yı  aŐkuna ol Őimten

262

F iltn/ F iltn/ F ln

1- Revnağ bulalı bu ĖaĖ miskn
Yüz yire Ėodı benefşe miskn

2- Yer pd Şu  rzun önünde
Hsnne zamne itdi TaŐsn

3- h ile gönül ki yr herdem
yine gibi olur nevbn

4- Olalıcağ ey gönül Sitre
Ne fyide verir eşk-i pervn

5- Gün yüzüne mh yknrmŐ
yye Necti gözünü ideyin

67a

263

Ėazeliyt-ı Hyl Bey

F iltn/ F iltn/ F iltn/ F ilün

1- Dil bugün düşdi o mh serv-i bldan cd
Zerre gibi fitb-ı  lem rdan cd

179

- 2- Deşt-i hayetde n'ola hayran isem Mecnûn var
‘ Aql u şabr u fikr derîn düşdüm bir ārâdan cüdâ
- 3- ‘ Aşka düşdüm başuma üşdi belâ vü derd ü gâm
Gitti olmadı gönül ‘ âlemde gavğadan cüdâ
- 4- Her kişi yârın temâşâ itmede bir kûşede
Ben hayâl-i yâr ile kıaldum temâşâdan cüdâ
- 5- Şû-yı eşkile Hayâlî pâyimâl oldu gönül
Olalı buhrân ile sen serv-i bâlâdan cüdâ

264

Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilâtün/ Fâ‘ ilün

- 1- Ka‘ r ile fahr eyleyen dergâh-ı şulţân istemez
Dûd-ı âhı sâyesinde tāk-ı eyvân istemez
- 2- Şol gedâ kim kıldı istiğnâ serîrin tekyegâh
Genc-i bād ur dile taht-ı Süleymân istemez
- 3- Gâm ile dūd-ı âhı zulmetinde nûr olan
Āfitâbı kendüye şem‘ -i şebistân istemez
- 4- Sened-i-i hurşide vermez genc-i târuñın gedâ
Göz yuman mîr-i cihândan mihr-i Raşşân istemez
- 5- Şol kime kim penbe-yi dâğın demâdem tâzeler
Gül kıoparmaz şâhdan geşt-i gülistân istemez
- 6- İsteyen gelsün geçen geçsün şalâdur ‘ âleme
Pâdişâh-ı ‘ aşk dergâhında dermân istemez

- 7- Ey Ḥayālī bītekellūf ḥūn-ı dil nūş eyleyen
Minnet ile Ḥızr elinden āb-ı ḥayvān istemez

67b

265

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilūn

- 1- Ey seyl-i eşk ḥāne-yi cismüm ḥarāb kııl
Zulmetserā-yı cilvegehi āfitāb kııl
- 2- Mecnūn olunca didi saram ey felek benüm
Leylī maḥallesinde sefāl-i kellāb kııl
- 3- Gel ey ḥusūd-ı mālīk-i mülk kelām iseñ
Evşāf-ı Ḥüsrevān sa' ādet-i ḥabāb kııl
- 4- Şimşīr-i ebrār-ı Selīm ile ḥākde
İskenderūñ dehānını memlū-yı le' āb kııl
- 5- Evşāf-ı bārgāh-ı Süleymān eyleseñ
Deyu ḥased eden ile ḥazer ictināb kııl
- 6- Şābüre tāc-ı devleti gider cenīnūñin
Dārāyı añ ḥikāyet-i Efrāsiyāb kııl
- 7- Vaşfla aradu anı revān ile rezmde
Behrāmı göredün çıkarub tāze şāb kııl
- 8- Ferdūsi-yi kelām olmaz isen benüm gibi
Nār-ı ḥas dil ile cānuñ yüz biñ ' azāb kııl

- 9- Hürşid-i himmet ide zemîn kerd-i zeredür
Ol zerreden vücûduñı varsın harâb kııl
- 10- Ey kerd-i âhum eyleyicek seyr-i âsumân
Nâz ile âfitâba vü mâye ‘ itâb kııl
- 11- Çünkim Hâyâlî sen saña olduñ mücâb-ı dost
Benden işit naşîhatı ref‘ -i hicâb kııl

68a

266

Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün

- 1- Maḥabbet cāmın ey zâhid aladuñ ele bilmezsin
Meger kim şîşeye nâmusı dâşa çalabilmezsin
- 2- Gider tâc ile hırkañ kim bunuñ gibi ḳabâ yûñle
Ḳabûl itmez seni baḫr-i maḥabbete dalabilmezsin
- 3- Eger şa‘ şa‘ a-yı cürmünde bir gūyâ zebân olsa
Cemâl-i yârüñ ey gün sen ḳılıcın şalabilmezsin
- 4- Çeküb zaḫmumdan almaḳ yolumadır peykânı bāruñ
Sen ey hemdem baña bilmem ne verdüñ alabilmezsin
- 5- Hâyâlî gibi ger ‘ aşîḳ saña dâğ üsti bâğ olmaz
Melâmet ṭablını derbend-i ğamda çalabilmezsin

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Gonça azğına düşer mi jāle-yi dendān ide
Serhad-i gülzārda kaşd-ı leb-i cānān ide
- 2- Serve yol mıdur alub mürğ āşiyānın başına
Kendüyi rāh-ı vefāda kılsın aqrān ide
- 3- Oñmasın gül bitmesün sünbül eger ey lāleruḡ
‘ Ārız-ı zülfüñ katında da‘ vī-yi rüchān ide
- 4- Lāle lāyık mı alub sevdā-yı ḡālūñ başına
Tıḡ-i muḡmeli tenin hem çāk ide hem kān ide
- 5- Öykünürse nāleme bülbül Ḥayālī göreyin
Bāḡbān anı kafes küncinde der-i zindān ide

Mef' ulü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Ey ‘ aşq-ı yāre bende-yi fermān olan başum
Vey taḡt u tāc-ı ‘ āleme sulṡān olan başum
- 68b**
- 2- Kānıyla ta‘ ne daşlarını la‘ l-i renk idüb
Ver ü bālā güherlerine kān olan başum
  - 3- İyi bir gedüḡine bu cihānuñ konulmayub
Ġām ellerinde senüñ beyābān olan başum
  - 4- Ol benüm firāk ile ‘ ummān olan yaşum
Şoñra ḡabāb-ı lücce-yi ‘ ummān olan başum

- 5- Çevgânına irâdet-i haqquñ rızâ virüb
Çün kûy-ı mâh-ı mihrle ğılţân olan başum
- 6- Her gûn Hıyâli gibi idüb bir maķâmı yir
Her giçe bir vilâyet-i mihmân olan başum

269

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

- 1- Gerdenümde dime bu zülf-i siyâhumdur benüm
Hâyî zâlim boynuña düşmüş vebâlũñir benüm
- 2- Halka bir mâhı dutub gerdünü yirinden teben
Şâm-ı ğamda kuvvet-i bâzû-yı âhumdur benüm
- 3- Şâh-ı 'aşķum penbe-yi dâğuma egmez tâc gibi
Şol gedâ-yı bîser ü pâlar sipâhumdur benüm
- 4- Bezm-i hüsn içinde ey dil çeşm-i ebrû-yı Nigâr
İki merdüm iki şüh-ı geç külâhumdur benüm
- 5- Ey Hıyâli faķr-ı şâminuñ kilâb-ı kûyunuñ
Her belâsı bir libâs-ı 'izz ü câhumdur benüm

270

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

- 1- Âyine her gûn koyar dildârı tenhâ koynına
Nâzile Yûsuf girür gûyâ Züleyhâ koynına
- 69a**
- 2- Çıķmadı yâruñ leb-i fikri dil-i ağyârdan
Aldı ol la'li dirigâ seng-i hârâ koynına

184

- 3- Rāh-ı gülzār-ı vefāda cismini iden ğabbār
Rūzigār ile girer bir verd-i ra' nā koynına
- 4- Dāmenine seng alub kühsār-ı cenk itmek diler
Koyduğıçün muḳaddemüñ naḳşını şahrā koynına
- 5- Niçe gözyaşı Ḥayālī ' aşḳ içinde oldı maḥv
Girdiler ırmağlara gūyā ki deryā koynına

271

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- ' Āşıḳum dīvāne bend itsün beni zencirler
Lācerem zincir ilen zuyūr bulurlar şirler
- 2- ' Ārižuñdur çin gülistānı güzel miskin ğazāl
Yāḳışuñ itmiş aña müjgānlaruñdan tırler
- 3- Yā meger kāfir gözüñ imān gelmiş zīn olub
Almış eṭrāfin ḳadüñ ' uryān olub şimşirler
- 4- Yaḳdılar nār u melāmetle fitilin dāğımuñ
Bir çerāğ idindiler ben nāmurādı pırler
- 5- Firḳat öldürdi Ḥayālī ḳuluñı luṭf it yetiş
Sen mürüvvet kānına lāyıḳ mıdur te'ḥirler

272

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Şabanuñ ḥāṭırı kūyunda yārüñ pür ğubār ancaḳ
Benüm gibi o daḫı bir perişān rūzigār ancaḳ

- 2- İletdüm tuḥfe-yi cān-ı ḥaḳīri yāre ‘ arz itdüm
Gelüb nāzile ol gülruḥ didi bu yādigār ancaḳ
- 69b**
- 3- Elimde āl-i ṭolciveş meyi gördi didi şūfi
Be bu kendü ayāgile ele gelmiş şikār ancaḳ
- 4- Ḳamer bir penbe dāgumdur çarḥ-ı āverde encem hem
Derūn-ı āteşinümden çıkan birḳaç şerār ancaḳ
- 5- Şeb-i ‘ıydü’lyedi gerdün helākdur cānum gerdān
Ḥayālī daḫı açmaz zāhidā pīrizekār ancaḳ

273

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Nedür cān kim anı sen nāzenīn cānāne virmezler
Saña ‘ aşıḳ olanlar yoluña cānāne virmezler
- 2- Leb-i sevdāsı gönümde yaraşur zāhidā yāruñ
Bu bir la‘ l-i muşaffādur anı mürgāna virmezler
- 3- Ḥarābāt erleri bir seng-i bālīn itseler anı
Serīr-i devlet içre mesned-i sulṭāna virmezler
- 4- Züleyḫāsın şu kim tuḡyān-ı nefsinden cüdā kıldı
Anuñ mışr u cüdü Yūsufun zindāna virmezler
- 5- Ḥayālī ‘ aşḳ-ı Leylāya heves kılduñ velī anı
Belā deşinde her Mecnūn-ı sergerdāna virmezler

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Her ne an kim yutı dil la' l-i leb-i dildārdan
Dökdi āhir firat anı dīde-yi unbārdan
- 2- Seyrisitān eyleseñ addin temāşā ılmana
Servler bāş aldurırlar bāgde-yi dīvārdan
- 3- Rūy-ı zūlfūñ yādına dil baqladum iy mubee
Her ne teklif eyleseñ eyle büt-i zūnnārdan

70a

- 4- Lertzeler eylerdi mızrābuñ elüñde muribā
Şir gayb işitmeseydi perdeyi o tārdan
- 5- Meyperest olsun ayālī diyu her meyanda
ālī devr içinde olmaz bir muşāabet yārdan

Mef' ulü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Da' vā-yı üsn ılmağa 'ālemde ey Nigār
Sen dilistān ile büt-i inüñ cānı var
- 2- Peykānları bedende gelüb olalı muim
am-ı leşkerine oldu benim āhının işār
- 3- anlı yaşımla yaz mana dil mācerāsını
Ruşsār-ı zerdüm oldu benim lev-i zernigār
- 4- apuñda göge urdı başum olalı şehā
Ben 'āşık-ı felekzede kūyuñda āksār

- 5- Kimdür H̄ayālī dir iseñ ey serv hoş h̄irām
Bir derd-i esīr-i ‘ aşık-ı bednām rūzigār

276

Fā‘ ilātün / Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün / Fā‘ ilün

- 1- Dil melek oldı meded şol gözleri bīmārdan
Derdüme dermān irişmez ol şeker güftārdan
- 2- Ğam şebinde firķatūñle cānum alduñ duymadum
Gel beru şulh idelüm bir būseye inkārdan
- 3- Vaşluñ eyle cānum istibdāl iderseñ n’ola kim
Kim kaçār ‘ ālemde eya dil-i aşlı bāzardan
- 4- Pādişāh-ı mülk-i h̄üsnüm diyu kerem um şehā
Kim vefā gelmezi cānda çerh-i kej reftārdan

70b

- 5- Ey H̄ayālī ‘ ömr-i zāyi‘ itmeyem dirseñ eger
H̄ālī olma zor içinde bir muzāhib yārdan

277

Mef‘ ülü/ Fā‘ ilātü/ Mefā‘ ilü/ Fā‘ ilün

- 1- Göñlüm bir āfet-i dil ü dīn mübtelāsıdur
Öldürdigine kendü yine kıan bahāsıdur
- 2- Yaşum biri birine koyubdur deñizleri
Irmağlarada şu gözemek tā cerāsıdur
- 3- Şultān-ı ‘ aşk kendüye h̄aş eyledi beni
Sīnemde gördi dāğumı şāhin yuvāsıdur

188

- 4- Gerçek sipāhlarla yine oldı semenfes
Gūyā Ḥayālī Rūm ilinūñ kethūdāsıdur
- 5- Hiç itmedüm huzūr-ı gönül hānesinde ben
Senūñ cefā-yı yārla bir yıkılāsıdur

278

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Sen şehūñ girür isen māh alub eline
Ḥarc ur gökde melāik yüzi pīrrāyesine
- 2- 'Aşq-ı dīvānesiyem farkdaki pīrlirimūñ
Niçe mecnūn gibi şehbāz gelür sāyesine
- 3- Dem olur kūy-ı ḥarābatda bir derdkeşūñ
Çerḫ-i çārumda Mesīḫā iremez pāsına
- 4- Yaşımuñ cūyı fūrūş oldı görüb deryāyı
Terk ider tıfl-ı figānı göricek dāyesine
- 5- Ḥadd-i bīṭākat olub erdi Ḥayālī cāna
Döndi şol ḥāceye kim el ura sermāyesine

71a

279

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mef' āilü/ Fā' ilün

- 1- Meyl eyledūñ egerçi cihānuñ şafāsına
Nūşına nişi degmedi bālī belāsına

- 2- Kūyundan ol mehūñ beni devr eyledūñ deyu
Çerhūñ yapışdı ūd-ı fīgānum yaķāsına
- 3- Adım behişt-i rāyına şatdı o hāle ben
Beñzerse böyle beñzesin oğul atasına
- 4- Āb-ı revāna baķ ki gönūlde ķomaz ğubār
Kūyuñda ķıl nazār gözümūñ tā cerāsına
- 5- Göz merdūmi Hāyālī dūşüb baħr-i eşķūme
Girdāba dūşdı çıķmadı merkez ķarāsına

280

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Fer viren tā meh-i cemāl bilcemālindür senūñ
Mühre hañcerler çeken iki celālūñdür senūñ
- 2- Cānına ' aşıķlaruñ iy lāle dağ dağ belā
Ola leb cānbaħşuñuñ üstünde hālūñdür senūñ
- 3- Kāri-yi hān-ı muħabet eyleyüb her dāğumu
Cismūmi zīn eyleyen 'ıyd-ı vişālūñdür senūñ
- 4- Gerdeninde zūlfini gördüm su 'al itdüm didi
İy fetāda boynuma dūşmüş vebālūñdür senūñ
- 5- Ğayrılarla yārdür şimdi Hāyālī dirseñ
Hāşālillāh pādişāhum ol hayālūñdür senūñ

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Hāndile olalı leb-i cānān göre göre
Reşkinden oldu gonça-yı hāndān göre göre
- 2- Qan yaşla döndi niçe mercāna kirpigüm
Āhum yeliye lücce-yi 'ummān göre göre
- 3- Zincirler ile zīnemdür yāhud oldu mı
Zülfüñ gamıyla hātır-ı zindān göre göre
- 4- Kuşlar yuvası şanma gam-ı rūzigārdan
Oldı derün-ı serv-i gülistān göre göre
- 5- Zülfüñ kalalı gülle-yi 'uşşākla kıla oyun
Şürmünden oldu tob ile çevgān göre göre
- 6- Bezm ehline şurāhı giçe dökdi derdini
Aktı gözünden ayağına qan göre göre
- 7- Bu şi' r-i pür selāsete baqsun Hāyāli şāh
Görmek dilerse āb-ı ferāvān göre göre

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Hāyālüñ hemdemi yaşum düşüb ruhsāra yaşdanmış
Nedim şahididür kim bāliš-i rūzgāra yaşdanmış

- 2- Hilāl-i cāmeden sen çekmede merdüm şefiķ gibi
Otāġuñ mest olub başuñdaki destāra yaşıdanmış
- 3- Ser-i kūyuñda gördüm arķa virmıř ķara bir ‘ aşık
Ķanatmıř tāze dāġın ħārlar gülzāra yaşıdanmış
- 4- Ķomuř bir dāř Mecnūn bāşı görmüř dūřde Leylāyı
O dāřı niķe yeller āra ķoķmuř āra yaşıdanmış
- 5- Ħayālī deflerle zūlfine yārūñ esir olmuř
Güneř yollara dūřmüř sāyeler dīvāra yaşıdanmıř

72a

283

Fā‘ ilātūn/ Fā‘ ilātūn / Fā‘ ilātūn / Fa‘ ilūn

- 1- Dāġlarca ideyin minneti Ferhāda yine
Vireyin tıfl-ı dili şan‘ at-ı üstāda yine
- 2- Vaĥřet-i ābād-ı ġama añdurayın Mecnūnı
Getürüb āh ile vādileri feryāda yine
- 3- Rehine geldi der-i miyāna alınmadı ħayf
Bir ķadeĥ bādeye yüz ħırķa vü seccāde yine
- 4- Gird-i bādeye nedür ħāl didüm döndi didi
Beni ħāk itmiş iken verdi felek bāda yine
- 5- Ħarem-i vaĥdete irgürdi Ħayālī yolın
Vā‘ iz-i şehr daĥı lāyile ilāda yine

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Melāmet mülkine mālîk olub tā kim ' ilim çekdüm
Selāmet defteri erķāmına evvel ķalem çekdüm
- 2- Görüb sāğarda ' aks-i la' l-i yāri reşkden öldüm
İçince ķānını anuñ niçe derdüm elem çekdüm
- 3- Muķīṭ-i ' aşķda ben ol nihenüñ şayd yatayum kim
Yed-i deryāyı lerzān eyledüm mürgeñe dem çekdüm
- 4- Eşügi atlar ile hem sefā oldum biķamdillāh
Bu zevķi bulmadum şehlerle gerçi cām-ı Cem çekdüm
- 5- Ḥayālî küçe-yi meyķāneye bir doğrı yol buldum
Getürdüm ayağı sermest olub ğavğadan el çekdüm
(Getürdüm ayağı ' ışret diyārına ķadem çekdüm)

72b

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Mihr ü meh iki ıřıķdur tekye-yi eflākde
Tekyenüñ ķurbanlarıdır geşt idenler ķākde
- 2- Her zebāna āteř-i dilden zebān-ı ķālî ile
Şerķ ider sūz-ı dili sīnemdeki her ķākde
- 3- Şāhid-i maķşūd ķalmaz bul heves dillerde cāy
Şāhlar miskin idinmez menzil-i nāpākde

- 4- Her fenā ehline bir serişte-yi maqşūdmuş
Mār-ı minfer aşalar kim dārimiş zahhākde
- 5- İy Hıyālī ‘ aşq-ı yālūñ yüzlü bir maḥbūbmuş
Şöyle görmüş bir kişi āyine-yi evrākde

286

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Yeñidür şu qaşradan ki ol anuñ soñı ḥarāb
Rind-i şarāb ḥ‘ār u cām içre bir ḥabāb
- 2- Cem‘ it özüñi öyle perişān raqm mişāl
Fāñi cihāñı şıfır gibi hiçe kııl ḥesāb
- 3- Meyl itme yüzde zülfüne kim qonmaz aña murğ⁵⁰
Bir gülistān içinde aşılırsa bir ‘ azāb
- 4- Sevdā-yı zülf-i dilber ider tıre göñlümi
Gün-i pertevine ḥāyil oldu nitekim seḥḥāb
- 5- Yerde gerek Hıyālī yüzüñ sayeveş senüñ
Başuñı göge irerse de mānend-i āfitāb

287

Mef‘ ülü/ Fā‘ ilātü/ Mefā‘ ilü/ Fā‘ ilün

- 1- Qaşuñ hilālını meh-i tābāna virmezın
Kün ruḥlaruñı şem‘ -i şebistāna virmezın

---

⁵⁰ Mısranın vezni bozuk.

73a

- 2- Ak şehre elüñi yüzüñi idin eline
Miskin şuçuñı mülk-i kıaramāna virmezın
- 3- Haıtuñı sebze vara Semerkıande leblerüñ
İzüñ tozını kuıl-i şafāhāna virmezın
- 4- Göz kıarasını miskin iden ' aks-i la' lüñi
Zulmet içinde çeşme-yi hayvān virmezın
- 5- Ben ol Hayālīyüm ki işüñüñ gedālılığın
Taht-ı ' acemle milket-i ' Oşmāna virmezın

288

Mef' ulü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Hem ki nazm-ı seririnde şāhib-i erkānum
Hem ki āb rüh-ı melek-i āl-i ' Oşmānum
- 2- Şabā mişāl-i sebk rüh şü gibi meyyāl
' Adūya āteş ü aıhbāb hāke yektānum
- 3- Beni Medīne-yi ' ilm oldu bāb-ı şāh-ı Necef
O dergehüñ itsem ol kıapuda derbānum
- 4- Evāb gibi baña dime şanma ādem iseñ
Ki pişezār-ı kerāmetde şir-i ğırānum
- 5- Çü batn-ı hüt emīnüm çü zeyl-i Yūsuf baña
Çü ' İsi ehl-i necātum Şu' ayba çobānum

- 6- Kelām gibi bülendüm hüner gibi cūş-ı hāl
Gözüm gibi güzelüm baht gibi handānum
- 7- Ne deñlü olduñ ise seyl gibi ālūde
Özüñi baña irişdür ki ‘ ayn-ı ‘ ummānum
- 8- Yüzime çekildi bu perde-yi şūret
Hayāl-i yār-ı cihānum harīf-i fettānum
- 73b**
- 9- Hayālī meşreb-i ahrār bulmuşum lākin
Esir-i silsile-yi āsumān gerdānum

289

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Bu kat kat kanile dolmuş dil-i cānāne tapşurdum
Vefā tomarını bir gonça-yı handāna tapşurdum
- 2- Haddüñ gamzesi peykānına gönümde yir itdüm
Züleyhāveş diriğā Yūsufum zindāna tapşurdum
- 3- Taratdum çeşme-yi hurşid-i ‘ ummāna keder verdüm
Ayağı toprağın çün dide-yi giryāna tapşurdum
- 4- Bu gönüm bedidin simruha irgürdüm bihamdillāh
Elimde bāzumı sulţān-ı ‘ ālişāna tapşurdum
- 5- Hayālī nakşına bakub küşāde olmağa dāyim
Bu şi‘ r-i nāzeninüm defter-i dīvāna tapşurdum

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Bu nazm-ı ibdārile fehm it ne söylerüm
Dīdār-ı hāḳ ābrūḫ-ı minnet-i küşverüm
- 2- Münide nazm-ı küşverinüñ tādārıyum
Şüretde gerçi başı açık bir ḳalenderüm
- 3- Dürr-i kelāmumu şadef-i kāyinātda
İddāk iden kişi beni añlar ne güherüm
- 4- Bu ādem ol durur dirleriken Mesīḫi var
Her berāt uğrayı beni şanur kim bir ḫarum
- 5- Sende libās-ı Fāḫir ü bende bu nazm-i pāk
Sen cism-i perver olduñ ü ben rūḫ-ı bedrüm

74a

- 6- Tīḡ-i zebān terk-i güle nāmdur bāña
Başlar kesici ḳanlar aḳıtmaz dilāverüm
- 7- Ben ol Ḥayāliyüm ki çökübdür guşşanı
Yine du' ā-yı devlet idüb şükr eylerüm

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fā' lun

- 1- Göñli seni dileyü her cenāba yüz dutdı
Ḥayāli ile teşne-yi serāba yüz dutdı
- 2- Nişānuñ elemine ey meh-i ḫurūf kevkebden
Müneccim enceme monla kitāba yüz dutdı

- 3- Cihān-ı ‘aks-i rūḥuñ tā ki düşdi maḥlūkuñ
Kimisi nāra kimi āfitāba yüz dutdı
- 4- Çarargāhı mı idi bir zamānda bir şāhuñ
Göñül sarayuña şimi ḥarābe yüz dutdı
- 5- Ḥayālī yāri ararlar yeri kūyı dolanub
Fiğānlarum göge yaşum türāba yüz dutdı

292

Fa‘ ilātün/ Fa‘ ilātün/ Fa‘ ilātün/ Fa‘ ilün

- 1- Ne ğam ey nāle belā eylese pāmāl beni
Çeker billah olub ‘āleme dellāl beni
- 2- Cezbe-yi ‘aşk ile şūrīde-yi dergāhum ben
Mest ü yābuñ mı şanduñ be hey abdāl beni
- 3- Deşd-i kūşenişinedür ḥasm-ı mey ey sākī
Bāṭımı şāfi anuñ eylemedi hoş ḥāl beni
- 4- Ka‘ be-yi derūnum dūd-ı dilim şālımdur
Bürüsün vādi-i ğamda buseye şāl beni

74b

- 5- Mūya döndüm ğam-ı zülfi ile getür toprağdan
Çıkdüğunca göge iy nāle ile al beni
- 6- Cismimi iletir ise taḥta-yı remel üzre şabā
Remellerle araya bulmaya remmāl beni
- 7- Cür‘ asın cām-ı Ḥayālinüñ içerseñ diyesin
Ḥaşre dek mest ide bu bāde-yi kıtāl beni

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Yoluñda ser virüb şuña serverlük eyledi
Meydān-ı ' aşk içinde dilāverlük eyledi
- 2- Kim ki bu çerh-i pīrzene māyil olmadı
Merdāneler içinde bugün erlük eyledi
- 3- Zünnār-ı zülfün eyledi bīraķibe ' arz
Görigi ol şanem niçe kāfirlük eyledi
- 4- Peykān-ı yār sīneme geldi yüreklenüb
Dil deldi cānum aldı cigerderlük eyledi
- 5- Dilden Hāyāli şüret-i evrāki kazıyub
Dīvāne meşreb oldı қalenderlük eyledi

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

- 1- Sūzen-i dildüz-ı ğamzeñdür baña hāyil olan
Yoħsa eylerdüm mücerred қаşdını ' İsä gibi
- 2- İtmezem gülzār-ı seyrin bülbül-i gūyā gibi
Miskinüm қāf-ı қana' at olalı ' aźā gibi
- 3- Kūhveş çek dāmenüñ şaħrā-yı ' ālemden göñül
İki yaқа issi olmaқ isteseñ dībā gibi

- 4- Bir içim şu minnetin çekdürme naḥl-i ḳaddüñe
51

- 5- Zerre deñlü ḳılmaduñ dehre Ḥayālî i' tibār
Ṭobuñ itmesün gönülde mihr cihān ārā gibi

75a

295

‘Abīdī

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Çerḥ irgürüb murādına düşmenleri dirîḡ
Sen şeh yanında ḳoydı ben ḥākiri dirîḡ
- 2- Her laḫza seyr-i ḡamzeñ ile şādumān kimin
Şimdi helāk ider beni ḡam-ı ḥançer dirîḡ
- 3- İksir-i ḥāk-i kūyuña ünyā yüzün sürer
Hicrān eli de ben gezerin serserî dirîḡ
- 4- Ḡam-ı sāḡarı ki sem melāliyle ṭoludur
İçürdi firḳatüñ baña ol sāḡarı dirîḡ
- 5- Senden ırāḡ olalı ‘Abīdī şikeste ḫāl
Olmadı derd ü miḫnet ü ḡamdan berî dirîḡ

296

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

- 1- Ol güliçün ol ḳalender sūsen esāmî şādef
Rāh-ı bāḡ-ı ‘aşḳ içinde eyle vāruñ berṭaraf

---

⁵¹ Satır tamamen silik çıkmıştır.

- 2- İncinür her dem şadā-yı seyl-i ekşümden benüm
 olguna yine akamasun mı lü'lü dīn şadef
- 3- Görünen sīnemde yer yer sīne-yi dāgum degül
 Cūş idüb deryā-yı dil üstünde peydā oldı kef
- 4- Seyr-i bedri meclisde añlarsa o māhuñ nārına
 Niçe serde cismine dāg üstüne dāg urdı def
- 5- Nefsini ednā bilen a' lābilür Allāhını
 Ey ' Abīdī bu durur mefhūm ul men ' aref

297

Mef' ulü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Gelmez lisān-ı āle su' āl ü cevāb-ı ' aş
 Böyle beyān ider bunı ey dil kitāb-ı ' aş
- 2- Zerrāt görünür baña ecrām-ı kāyināt
 Kāşāne-yi dile oğalı āfitāb-ı ' aş
- 3- Mekān-ı ' arşdan geçecek na' ralar opar
 Feryāda gelse şev ile mest-i şarāb-ı ' aş

75b

- 4- Zāhid bilürdi ben yine uğrar ğam eger
 Bir kez çala gūşına şuret-i rebāb-ı ' aş
- 5- Sen pādişāh-ı hūsne ' Abīdī esīr olub
 Oldı apuñda hūsrev-i ' ālicenāb-ı ' aş

Fe' ilātün / Fe' ilātün/ Fe' ilātün / Fe' ilün

- 1- Şafha-yı dehri tutub vaşf-ı cemāl-i luṭfuñ
Dāstān oldı kamu ḥalka kemāl-i luṭfuñ
- 2- Ne felek sofra-yı cūduñda toḫuz çini ṭabaḫ
Çekilür 'āleme her laḫza nevāl-i luṭfuñ
- 3- Olsa mergüb n'ola derd-i sefīd bedrūñ
Ġonça-yı mähnevi açdı şimāl-i luṭfuñ
- 4- Ṭās-ı zer mihr-i felek çeşme-yi iḥsānuñda
Ṭaḫ neyler meger āb-ı zülāl-i luṭfuñ
- 5- Niçe bir şāyim-i 'acַz ola 'Abīdī ömrün
İrgüre 'ıyd-ı ümīdine lā' l-i luṭfuñ

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Ne semte 'azm iderseñ menzil-i rif' at ḫonaḡuñdur
Biri yirinden i' lāna felek toḫuz otāḡuñdur
- 2- Semend-i āsumān ile diyār-ı şarkdan ḫurşīd
Sevād-ı Şāma bir günde varur çābuñ ulaḡuñdur
- 3- N'ola Ferḫat senūñ olsa erenler himmeti bil ki
Ricālül ḡayb huşka 'adl ü dād iki ḫonāḡuñdur
- 4- Nice baş egmesün şāha saña a' dā-yı girdibār
Elüñde tiḡ bir ān-ı zafer yālūñ yerāḡuñdur

- 5- Terakkī şem‘ in varsa ‘aceb mi bezm-i luţfuñun
‘Abīdī hāngāh-ı dehr içinde bir çerāğandır

76a

300

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Āteş-i ‘aşk ile bir yüregi büryānum ben
Acıyub ağlamalı ‘āşık-ı giryānum ben
- 2- ‘Ömr-i pāyāna ire ‘aqlumı cem‘ idemeyem
Kākülün zikri ile şöyle perişānum ben
- 3- Her gören sen gözi sermesti olur lā ‘aql
Nice olur hāli bu halkuñ aña hayrānum ben
- 4- Hūake başduñ ser-i kūyuñda görüb ben kuluñı
Ben şanurdum ki şehā hākile yeksānum ben
- 5- Bāş virelden reh-i ‘aşkıñda ‘Abīdī yārı
Şaf-ı ‘uşşāğda serhīl-i şehīdānum ben

301

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün

- 1- İremen bezm-i şafā başsuña hürmet bulmaz
Düşmeni ayağuşa pāye fir‘ at bulmasına
- 2- Bil ki ey şāhid-i kāşāne senün ile bütdür
Da‘ vī-yi hüsni cemāl eylese şüret bulmaz

- 3- ‘Ömr-i ‘uşşāk ile mehrūlar meşhūr
Yohsa anlar yaluñuz hūsn ile şöhret bulmaz
- 4- Hāşre dek yārelerüm āğız açub söylese ger
Kışşa-yı derd ü gam yār hikāyet bulmaz
- 5- Marāz-ı ‘aşk ‘Abīdī ne ‘aceb miḥnet olur
Kaḅı ‘āşık ki buña uğrasa şihhāt bulmaz

76b

302

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Bize ey dil bütün dünyā diger bir yār-ı cān olsa
Söz añlasa güzel sevse tarīk ü nükte olsa
- 2- Demādem ehl-i diller meclisinde gonca leblerle
Tekellüm eyle de tūti şıfat şāhib-i yār olsa
- 3- Cemāl-i āfitābı baḅr-i ‘ālem tāba ta‘n eyler
Bize bir māh-ı Enver-i āfet-i derd dermān olsa
- 4- Yolına cān-ı şirini fedā idüb kul olurduk
Dil alur luḅf ile bir Hūsrev-i Şirīn olsa
- 5- ‘Abīdī bir nażar-ı bāzīde maḅbūb olan kimse
Ġazelhān-ı zarīf ü kāmil ü rind-i cihān olsa

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Beni zincîr-i 'aşka şanma kim bağlanmadum gitdüm
Senüñ dīvāneñ oldum ey peri ⁵² gitdüm
- 2- Hārîm-i kūyuña irerse ayrıldum bihamdillāh
Döne döne işigüñ ka' besin tolandum gitdüm
- 3- N'ola pervāne gibi odlara ansam benüm şāhum
Yaradımca saña sūz-ı derūnum yandum gitdüm
- 4- Toyıca yüzüne bakmaduğumdan gayrı sulţānum
Şarāb-ı la' l-i rūḥ efzāña cānā ⁵³
- 5- Saña 'āşık olub derd ü ğam mihrüñe cān virdüm
' Abīdiyim belā-yı 'aşkdan uşanmadum gitdüm

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- K̄ara zūlfüñ görüb gitdi⁵⁴
Bu āhile perişān rūzigārum
- 2- Senüñ şol Ka' be-yi kūyuñ yolunda
Benüm vaḳf olsun iki göz pıñarum
- 3- Şabā dem urduğunca kākülüñden
Mezārum üzre raḳş ura ğubārum

⁵² Bu arada okunamamış bir krlime var.

⁵³ Mısranın sonu silik çıktığından dolayı okunamamıştır.

⁵⁴ Mısranın sonu silik çıktığından dolayı okunamamıştır.

- 4- Ölice sen şacı leylî yolunda
Ola Mecnûna sırruma hâksârûm
- 5- İdicek hâveri kabrümde her âh
Yana sūz-ı dilimden hemcivârûm

77a

305

Fā' ilātün/ Fā' ilātün / Fā' ilātün / Fā' ilün

- 1- Süleymân-ı zamânuz hem cism-i devrânuz
Gül-i harâbâta bizi gör ki nice sulţânuz
- 2- Riĳkatiniñ tobuma kârşu suyun ekseñ n'ola kim
Dest-i şâh-ı gam 'aşkuñda seniñ çevgânuz
- 3- Ne için kayd-ı ta' alluĳla muĳayyed oluruz
Bir iki gün bu fenâ tekyede ĳod mihmânuz
- 4- Seyr-i bārân belâ bize kudûret virmez
Degme nesnemüzi tefsîr idemez 'ummânuz
- 5- Nükte eyledikçe deriz gerçi 'Abîdî ammâ
Yâruiñ esrâr-ı lebin añlamada ĳayrânuz

306

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

- 1- Ne açıldıĳ ĳazâ-yı gülşene gül-i pirenlerle
Ne şalındıĳ murâd üzre büy-ı serv-i semenlerle

- 2- Hāķir oldunsa istiġnā iderler bilmezüz yārab
Niye varur bizim aĥvālimüz sīmīn bedenlerle
- 3- Kıla nāĥoş-ı pūrĥūn iderler ħalb-i ‘uşşāķı
Ĥaṭādur ‘aşķ u meşķ itmeñ ĥaṭā meşķ-i ĥıtenlerle
- 4- Gidüb ‘aķlile cān zūlfünde yāruñ ħaldılar gördüm
Velī gönderdüm anlara oda ħaldı ħalanlarla
- 5- Vefā eyleñ diseydüñ incinürler söylemezler hem
‘Abīdī söyleşilmez ĥaķ budur ġonca deĥānlarla

307

Fe‘ ilātün/Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Niçe dil tīrūñe nişān olsun
Niçe bir ħāmetüm kemān olsun
- 77b**
- 2- Ġarazuñ cān ise benüm rūĥum
N’ola ĥoş yoluña revān olsun
  - 3- Ġülşen-i vaşluñ içre ey gül-i ter
Būlbül-i dil ħo şādumān olsun
  - 4- Virmezisem yoluña mā meleküm
Ĥuluñum didigüm yalān olsun
  - 5- Şaķla dilde ‘Abīdī fāş itme
Ġam-ı dildārı ħo nihān olsun

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fā' lün

- 1- Nice olsun senüñ kaddüñ toğru
Koltuğunda yatur anuñ uğru
- 2- Kalgır şeh olunca devletden
Bir had-i tenüñ siyeh kaçan āhū
- 3- Beni ister diler o şeh deyu imiş
İstenür hayli düşmen-i bedhū
- 4- Her kaçan gögsüñi koşdursañ
Dir gören gün düşdi ay hemrū
- 5- Bunca yıldur ' Abīdī ' āşıkdur
Yaşısır yāre olsa hem pehlū

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Ğamuñ ile pamāl olan dil-i vīrānı añmazsın
Eyā ihsān idersin gine vaşluñı itmezsin
  - 2- Lebüñ cāmını bir kez öptüğüm egerse sen yine
Ğam-ı hicrūñle kanlar yutduğum devrānı görmezsin
- 78a**
- 3- Dimişdüñ qarḥ-ı dāğum göricek bir buse haqquñdur
Be hey zālīm unutduñ hiç haq-ı nāmını añmazsın
  - 4- ' Adū bir kez çağırmaqla varırsın ya her dāyim
Nice feryād ider bu ' āşıq-ı nālānı añmazsın

- 5- Nice şoĥbet yüzünü görsün   Ab di derdmend n kim
T b b m yıl ge er ol ĥasta-yı buĥr nı a mazsın

310

F  il t n/ F  il t n/ F  il t n/ F  il n

- 1- K ş a-yı baĥrı n'ola itsem ĥik yet bi de bir
  Arz-ı ĥ le d şmez oldu  nki fırsat bi de bir
- 2- Daĥları yıkmaĥ elif  ekmek ĥes b-ı   a ĥda
Serde bird r ey şeh-i melek Mel ĥat bi de bir
- 3- Bi de bir ben birine cem  eylese  yazılmaya
Ĥ l-i ruĥs ru dan mı ĥ sn-i le afet bi de bir
- 4- Bi  yılı n ba dur iri mek vi  l-i dilbere
Olmaz amm    a ĥa y r ile vu lat bi de bir
- 5- ⁵⁵erb b-ı i inde   Ab diye me el
Ehline d şe olur fenn-i kit b bi de bir

311

F  il t n/ F  il t n/ F  il t n/ F  il n

- 1- Biz ⁵⁶devr i re c m-ı dilk  aya m lik z
M lk-i   a ĥu n Ő hiyuz Őır a saraya m lik z
- 2- C mdan seyr eylemez D yim Őaf  devr nını
Ő fi biz  yine-yi    lemn m ya m lik z

⁵⁵ Mısranın ilk kısmı silik  ıktıĥından dolayı okunamamı tır.

⁵⁶ Burada silik yazılan kelime olduĥundan dolayı okunamamı tır.

78b

- 3- On sekiz biñ ‘ālemi āşüfte itmiş kendine
‘Aşq dirler edna bir dilrubāya mālīküz
- 4- Biz şeh-i dutyāya istignā şatarsaq yir yir
Hākpāy-i yāre irdik kimyāya mālīküz
- 5- Ey ‘Abīdī n’ola vaşf itseñ miyānile lebin
Biz hayāle qādirüz bīmekīn edāya mālīküz

312

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Ağlayayın bülbülāsā derdile nālān olub
Sen cihān bāğında gel ey goncaleb ḡandān olub
- 2- Ref iderdüñ ḡādken ben zerre-yi ey āfitāb
Bir gice ḡamḡāneme başsañ ḡadem miḡmān olub
- 3- İde bir kez görmez oldı yüzüñi ey māh-rū
Gün gibi her cābın olduñ āfet-i devrān olub
- 4- Niçe bir deşt-i belā vü ḡamda ey Leylā ḡarām
Girdibād āsā gözüm Mecnūn-ı sergerdān olub
- 5- Ḗayd-ı miḡnetden ‘Abīdī ger ḡalāş isterse dil
‘Ālem-i ıtlāḡa düşüb dilveş ‘uryān olub

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Gedalık vāriken 'ālemde sulṭān olmamaḡ yegdür
Begüm cem' iyyet-i ḡaṭır perişān olmamaḡ yegdür
- 2- Giyüb 'āriyeti tāc-ı zerī şeb'-i şebārādur
Emīr-i bezm-i dehrüm deyu şādān olmamaḡ yegdür

79a

- 3- Çeküb cām-ı fenāyı 'āḡıbet çünkim giresin sen
Bu 'ālem bezminüñ zevḡinde ḡayrān olmamaḡ yegdür
- 4- Bu evrāḡı gibi çün rūzigār eczāñ ider berbād
Bir iki gün cihān bāḡında ḡandān olmamaḡ yegdür
- 5- 'Abīdī ḡāk-i kūy-ı meskenet olsun dimāḡuñda
Hevā-yi sevtir sevdā-yı 'ünvān olmamaḡ yegdür

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- ḡayālī evde ṭāḡ-ı künbed-i gerdünü neylersin
Yerüñ zir ü zemīn olur bülend eyvānı neylersin
- 2- 'Adem mülkine bir gün yaluñız gitseñ gerek nişān
Öñüñce şimdi ḡavilli yudub' ünvānı neylersin
- 3- Varasın ḡayret-i akrānı ile ey ṭalib manşıb
Ya 'uḡbāda merātib ḡaṭ' iden yārānı neylersin

- 4- ⁵⁷olanlar silsile-yi dīvānesi olur
Alub boynuñda kayd u ʿ izzet-i devrānı neylersin
- 5- ʿ Abīdī hāne-yi tenden ʿ urūc it beyt-i maʿ mūre
Dili öyle yūri bu menzil-i vīrānı neylersin

315

Feʿ ilātūn/ Feʿ ilātūn/ Feʿ ilātūn/ Feʿ ilūn

- 1- Āşinādan kaçan ol āfet-i cānı giyer de
Yādlarla şalınan serv-i revānı giyer de
- 2- Salik-i niyāzla saña gelmeye de gayrlara
Bir kul ile yedilen mūy-ı miyānı giyer de
- 79b**
- 3- Bülbül-i bāğ-ı ğam-ı ʿ aşķına yüzünü dürüb
Rūzigāra açılan ğonça dehānı giyer de
- 4- Genc-i faṭr eyleye māyil olub il içre
Ṭoğrulardan çekilen kaşı kemānı giyer de
- 5- Ey ʿ Abīdī saña gündüz görmez niçeler
Ğayrı yerlerde olan her bir cihānı giyer de

316

Mefāʿ ilūn/ Mefāʿ ilūn/ Mefāʿ ilūn/ Fāʿ lūn

- 1- Bu ṭāne lāciverdī zer-i baft otağūñ olsun
Mihriyle meh önünce iki şulağūñ olsun

---

⁵⁷ Mısranın başındaki kelime silik yazıldığından dolayı okunamamıştır.

- 2- Sulţān-ı baĥr ü bersin devlet-i serîri özle
Her dem nesîm-i himmet çābuñ ulaĥuñ olsun
- 3- Çerĥ-i berrîne hem ser olub livā-yı ‘adlũñ
Ser menzil-i sa‘ ādet dāyim ũonaĥuñ olsun
- 4- A‘ dā-yı bed nihāda ‘azm-i sefer ũılınca
Tĩĥ-i zafer yanũca daluñ budā‘ uñ olsun
- 5- Luţf it ‘Abīdīnũñ gel uyar çerĥ-ı ũem‘ ĩn
Bu tekye-yi cihānda yanar çerāĥuñ olsun

317

Fā‘ ilātũn/ Fā‘ ilātũn/ Fā‘ ilātũn/ Fā‘ ilũn

- 1- Ehl-i tevĥīdũñ velī hicr gökle gũyādur senũñ
Ĥamdũñi tesbīĥ idinmişdür ũamu eşyā senũñ
- 2- Ey ũoĥuz deryā-yı eflāki mu‘ allāĥ ũurguran
Ĥudretũñ aĥrinde buña ũaĥredür deryā senũñ
- 3- Āfitābuñ ũem‘ i zāt-ı pākũñe rũũen delīl
Birliĥũñe zerre deñlü ũübhe yoĥ aũlā senũñ

80a

- 4- Kibriyā ki bundan artuĥ rehnũmā olur mı kim
Faĥr-i ‘ālem gibi bendũñ vardur ey Mevlā senũñ
- 5- Himmet idũb yarlıĥa yārab ‘Abīdī mücrũmi
Yũzi ũara bir ũuluñdur gerçi ol ednā senũñ

Ca' fer**Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün**

- 1- Fānī ölüm kim elümde tolu cāmum vardı
Rüşen itmemiş yüzümi bir mäh-ı tamām vardı
- 2- Ne iderdi cür'alar yer yer şürāhīler dağı
Gösterirlerdi tevāzu' ihtirāmum vardı
- 3- Bir elimde sā'id-i sīmīn bir elde cām-ı zer
Bulmuşıdum her ne kim dünyāda kāmum vardı
- 4- Hicre düşerse kayırmaz ey muķīm-i kūy-ı yār
Bir zamān anda benüm dağı maķāmum vardı
- 5- Hırşīdimi şimdi fırķatde görüb bir vaķitdi
Anları hayli içinde hayali nāmum vardı
- 6- Kimse taķdīm idemez yanında adum añmağa
Yoğsa ol maķbūba çok dürlü beyānum vardı
- 7- Bunca tellāķ bendesiydüm itmedi bir gün añub
Noldı şunda Ca' fer ulu bir 'alāmum vardı

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Şaçunđa küşte diller çok bilinmez kemteridür 'āķl
Dehānuñ ğıybet itmişdür kemānum anda elhāşıl

80b

- 2- Ne odı söyünür bir dem ne bir yerde qararı var
Ne beñzer kerem-i şebtāba şeb firqatde cānı var
- 3- Şu yanından gezer qalmaz derāğuş itmesün kimse
Mişālūñdür rızāmuz yoq k^c ola kimseyi⁵⁸
- 4- Ola kim bağlana diller varıb gelmez ola ağıyār
Qılayın kūyuñ eṭrāfına gözüm yaşla baḥr gülzār
- 5- ‘ Aceb mi bilmese Ca^c fer özi var mı yāḥud yoq mı
Alubdur fikr-i yārānı olubdur kendüden nümādār

320

Fā^c ilātün/ Fā^c ilātün/ Fā^c ilātün/ Fā^c ilün

- 1- Her ne dilüñe anuñ damāğuna da şaçuñ sevdāsı var⁵⁹
Aña raḥm it kim başında ‘ ālemüñ ğavğası var
- 2- Ḥüsn ile sāḥırleri kendüye mağlūb itmege
Gözledür her sā^c ātinde bir yed-i Beyzā var
- 3- ‘ Ālem-i ḥüsnüñ bahārı ellerindür ruḥlaruñ
Bu ne serdür her birinüñ bir şeb-i tārā var
- 4- Lāle vāla ḥaddüñe ḥayrān benefşe zülfüñe
Her birinüñ rü sitem başında bir sevdāsı var
- 5- Ca^c ferā gel ğam ye bülbül-i hezār olsa helāk
Ya ne bir pervāne şem^c üñ şanma kim pervānesi var

⁵⁸ Mısranın sonu katlandığından dolayı okunamamıştır.

⁵⁹ Satır vezne uymamaktadır.

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Bir kezicek öpeyin seni ey mehlikā gele
Vaqt ola t̄ālī' imde kimesne çıka gele
- 2- Göñlüm riyāya başladı ' aşık evlā gibi
Azdı bu qorqarum başına bir belā gele

81a

- 3- Yār eşigüñe zāhid-i şad sāle ger tura
Bizden beter remīde dil-i mübtelā gele
- 4- Bīmārum ol hevā ile kim hasta şormağı
Şāyed bahāne eyleye bizden yaña gele
- 5- ' Ömrüñ vefā iderse görürsen vefāyı dir
Ca' ferā du' āsın ki ' ömürden dağı gele

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

- 1- Gülşen-i hüsnüñ ne nāzuñ bāğ-ı ' izz ü nāz olur
Kānda nergis nāvek efgen gül kemendāndāz olur
- 2- ' Āşık ol kebk-i hıramānı ' aceb mi kılsa kayd
Hemdem-i şāhin-i ' āşık olsa meks şebbāz olur
- 3- Geh dem-i t̄āvus olur şüretde geh sırr-ı ' azāb
Sünbül-i gül gör kime ne şüret-i bāzār olur
- 4- Kış irişdi qoma elden dāmeni anuñ ol kim
Açılıb meclise gelse gül açılıb yāz olur

- 5- ʿAşķ-ı sevdāsı ider esrār-ı ʿaşķı halka fāş
ʿAşķla meşķ ey büt-i çin ü hıtā ʿummān olur

323

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

- 1- Şamarı itdi çün bir mehlikāya uğradum
Ne ʿaceb hāl oldı baña ben belāya uğradum
- 2- Dermiyānuñ kazāsını kopar idi başuma
Baķmış oldum bir nazār hāke kazāya uğradum

81b

- 3- Zülfün añub dāima añladığumdan añla kim
Ne özün uzun perişān daķı aya uğradum
- 4- Ğayretümden titredüm dem urdı ʿaşķından şabā
Tıtdı hummālar beni nāhoş hevāya uğradum
- 5- Bir bunuñ gibi sitemkāra şataşmadum daķı
Gerçi Caʿ fer niçe niçe bīvefāya uğradum

324

Mefʿ ülü/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Feʿ ülün

- 1- Cennet dirim kūyuña cānā ʿacayib olmaz
Kim pertev-i hüsnuñ ile seng anda şeb olmaz
- 2- Zülfüñle neden ebr-i bahār olsa muʿarız
Ter-i dāmen olanlarda hayā vü edeb olmaz
- 3- Tāb-ı teb-i hicrāndan eşer komadı her giz
Haţtuñ gibi bir sumħa-yı taʿvızteb olmaz

217

- 4- Ğamdan lebüme gelse de cebümdeki cānum
Sīnemle bu cān cāna olub lebbeleb olmaz
- 5- Budur ölümüm isteye kim hicr-i elemden
Kırtulmağa anuñ gibi Ca´ fer münīb olmaz

325

Fā´ ilātün/ Fā´ ilātün/ Fā´ ilātün/ Fā´ ilün

- 1- Günde yüz kez görse bilmez ol büte ra´ nā beni
Neylesün bir demde yüz şekle koyar sevdā beni
- 2- Kaṭre kaṭre gözyaşıdur çehresinde jāleler
Ağlar üstümde bütün her nergis-i ra´ nā beni
- 3- Örgene bāri hayālūñden vefā āyetini
Ki odur ğam günlerinde añlayan cānā beni

82a

- 4- ´ Aql u şabr u cān virelden umduğum bu mıydı kim
Vāri-yi ḥasretde koyub gitdiler tenhā beni
- 5- Tāş ata tūş olduğı şeydāya cānān tıfldur
Ca´ ferā eyler bu sevdā ´ ākıbet rüsvā beni

326

Fā´ ilātün/ Fā´ ilātün/ Fā´ ilātün/ Fā´ ilün

- 1- Rüz-ı ´ ıyd oldı öper her kişi dildāruñ elin
Baña el virmedi fırsat kim öpem yārūñ elin
- 2- Gül degül bu görinen yine şeb-i ´ ıydde māh
Kef-i dilber gibi ḥannāladı gülzāruñ elin

218

- 3- Görmez olaydı gözüm ey gül-i ter nergisvār
Görmeseydim etegüñde senüñ ağıyaruñ elin
- 4- Xanı devlet ki çemenlerde ayak seyrin idem
Elüme aluben ol şūḥ-ı sitemkāruñ elin
- 5- Öp öperseñ ne kadar sāķi-yi gülruḥ ayagın
Zāhidā öpme velī zāhid-i mekkāruñ elin

327

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Xavline aldanmañuz bir 'ahd ü cānsızdur ol
İtdigi ikrāra tırmaz mı ne imānsızdur ol
- 2- Yokdurur mihr-i vefādan zerrece andan eşer
Şive ü nāşir ü cefā isterseñ oransızdur ol
- 3- Derd-i dilden bir devā şordum raķibe didi kim
Cān u dil derdine dermān öyle dermānsızdur ol
- 4- Her ne dil kim menzil-i 'aşķ olmaya olur ḥarāb
'Āķıbet vīrān olur şol ki sultānsızdur ol

82b

- 5- Hicr ile eyler gezer 'ömri қаpuñda Ca' ferüñ
Bülbül-i qudsi iken ḥayfā gülistānsızdur ol

328

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Derd-i ḥasret ile cihāndan baña rıḥlet yegdür
Ki vaṭandan şanma 'āşıķa-yı ğurbet yegdür

219

- 2- Cān çıķub gitse ķayırmaz dile miskīn gelicek
Ki bālūñ yüzlülerūñ ĥucceci ĥalvet yegdūr
- 3- Nisbet idüb güle beñzer dime gör ruķlarına
Gül-i terden meh-i ruķsārına nisbet yegdūr
- 4- Çekme minnet ruķ-ı cānān vār iken cennet iķün
Seng-i ʿārifsūñ ķademine minnet yegdūr
- 5- Yāri taķrīk ile göz ķatlūme menʿ eyleme göz
Dostlarım Őerden ise ĥayra lelālet yegdūr
- 6- Ehl-i dildūr seni dūnyālara virmez Caʿ fer
Dü cihāndan aña bir ĥüb ile sıĥhat yegdūr

329

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

- 1- Öldürür ʿāķir belālarla ğam-ı ĥicrān beni
Ķanlar ağla ey ķadeķ ey Őemʿ -i meclisyān beni
- 2- Cān olupdur dilber ki mūy-ı miyānına esīr
Bir ķılıyla bağlamıŐdur ol gözi fettān beni
- 3- Baķmadum gün yüzine yāŐ ile tıldı gözlerüm
Gör ne maķrūm eyledi bu dīde-yi giryān beni
- 4- Şol hevāya kim Őabā ilet ğubārum gerige
İsterüm bir gün o gördi ĥāk ide dura beni

83a

- 5- Var iken mecʿ muʿ -y1 ʿālem deñlü ʿaķlum Caʿ ferā
İtdi dīvāne bahār-ı Őalʿ at-ı cānān ben

Rahmî**Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Fe' ulün**

- 1- ' İzāruñda bu zülf-i ' anberālūd
Görinür āteş üzre nitekim dūd
- 2- Dehānı vaşfi cānā cevher-i ferd
Sözün ketm-i ' ademden oldı mevcūd
- 3- Nücūr it nār-ı ' aşka cism-i pākūñ
Ya nice āteşe hoş bū olur ' ūd
- 4- ' Adūlardan varılmaz kūy-ı yāre
Der maqşūdumuz hayfā ki ma' dūd
- 5- Vişāl olsa n'ola Raḥmīye hicrān
Ḥalīle gülşen oldı nār-ı Nemrūd

Mecdî**Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün**

- 1- Seḥer bezm-i çemende jāle ile ḡonca-yı aḡmer
Meyile şubḡa kılmış şışedür azḡında bir elmā
- 2- Maḡabbet bürc üstinde felek bir gök kebūterdür
Aña ḡurid ile meh iki āne Beyza-yı Beyzā
- 3- Görüb kendün ḡaḡ-ı cānāne beñzetme ḡazer kılm kim
Seni āyine saña gösterir ey tūḡı ü ḡūyā

- 4- Gelüb meclisde yan kaşı yaçar pervâne miskîni
‘ Aceb kı̇n yağı olmuşdur anuñ şem‘ -i bezm ārā
- 5- Ğam-ı hālũñle Mecdî olsa cānā-yı kır būs ile
Mezārı üstüne pür mekseden birse hārā

83b

332

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ülün

- 1- Esen olsun cihanda bād-ı seher
Ki getürdi baña saçların eser
- 2- Mātem seher-i dilbere nisbet
Dügüne varmalu qarā günler
- 3- Kimũñ yüzũñ koyub baçar güneşe
Gözine şa‘ şaқа şoқar hançer
- 4- İki ebrũñuñ üstündeki hāl
Şanaki řāvusudur açar şehper
- 5- Cünd-i aklıyla cenk için Mecdî
Āhidan giydi başına miğfer

333

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Hāyāl-i la‘ lũñ ile dem be dem kı̇nlar yuşar çeşmüm
Seçer miyāne gibi ‘ aşık-ı hũnĩn çeker çeşmüm

- 2- Maḥabbet mācerāsın kış ile ağlaşa ger her dem
Sirişk-i seyl-i çeşmümden niçe vādī iĉer çeşmüm
- 3- Geçürse leşker-i encüm-i şümār eşkini gezden
Şebîhün itmesün incü deyüldür şabr-ı çeşmüm
- 4- Atarken seyl-i eşki dem be dem çeksün aña hükmi
Boyunumuz aña tutamaz anı ey sîr-i çeşmüm
- 5- Eridüb bağı yağmın Mecdiyā dökdi gözi nûrun
Gece gündüz kitâb-ı hüsn-i cānâne baĉar çeşmüm

84a

334

Ġazeliyât-ı Şun'î

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

- 1- Lebün ' aĉsi ile cā ĉaşları cām-ı melâlîdür
Anuñĉün bu dil-i dīvâne mest-i lâ'übâlîdür
- 2- Ol iki sünbül ey servüm gülistân-ı ' izāruñda
Biri biriyle yoldaş iki taze gül nihâlîdür
- 3- Belî ağzuma sögdükce bu söz bu cism ü cān şıĉhât
Dilâ ol pîr olası gonĉa hoş ağzı du' âlıdur
- 4- Görüb ĉaşını ' ıyd-ı vaşlın umduğı dil-i miskîn
İşidüb ol hilâl-i ebrü iti kim ĉayâlîdür
- 5- Bu ĉanlı ĉanlı taze dāğlarla göñli şafinün
Nigārâ bâğ-ı ' aşkuñda ĉaranfiller sefâlîdür

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Cāme-yi ten ki kaçan sīneñe muhkem şarılr
Keñ yaqadan görüb ey gonça-yı bu cānum ıarılr
- 2- Şöyle kār itdi ğamuñ zehri baña içüben
Zühreler çāk olur ey dost yürekler yarılr
- 3- Vaşl için yalvarı yalvarı aña bitdi işüm
Bermurād iti yıllardur o şeh yalvarılır
- 4- Beni öldürdi bu gün hasreti ol sīm tenüñ
Hasretüm gibi kefen geldi baña pek şarılr
- 5- Bir ulu hānķah añılsa ya şeyh-i 'azīz
Şun' iyā meyüñle de pīr-i muġāna varılır

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Başıma derd ü belā gerçi gözi kaşıdur
Ey dil āmmā ki ser-i zülfı belā başıdur
- 2- Bezm-i ğamda dil ü cān 'aşķ-ı mübīn içre yürür
'Aķlı başdan şavalum ol irade-yi nāşidür

84b

- 3- Hānķerüñ ne yüz gele cān u gönül milketine
Biri sancaķ begidür birisi şubaşısıdur
- 4- Şayd iderler niçe dilberleri anuñla yine
Duķter-i riz şūlaruñ kim bugün oynaşıdur

- 5- Bir k ul oğlına k ul oldu yine Şun'ı bendeñe
Anuñ ey Őāh ser-i z lfi yoluñ başıdur

337

Fā' ilāt n/ Fā' ilāt n/ Fā' ilāt n/ Fā' il n

- 1- Zaħm-ı tıg n Şanma kim g nl me zaħmet g sterir
Hağ ider ol yārdan saña maħabbet g ster r
- 2- Şems-i dilkad n Őaran yok ħalkı ey maħŐer g ni
Kim kad-i bālāñı ol gāyet kıyāmet g ster r
- 3- Hātem olaldan kadem-i mihr-i hilāl ebr nla
Ol beni bir mağ ile ey māh  al' at g ster r
- 4- Dost dıdārına ol Şem' -i h dāyıd r bu g n
Cāmdan niĉ n bize zāhid ferāgāt g ster r
- 5- Şun' iyā cām iĉ m dām andan g rin r n r-ı ħađ
G rel m āyine-yi devrān ne Ő ret g ster r

338

Mef'  l / Fā' ilāt / Mefā' il / Fā' il n

- 1- Dilgeř ider cemāl ñi Őevk ñle dağı var
Şan Şimdi  olunur bir açıkdur  erāđı var
- 2- Beñzetme g ř-ı yāri gel ey hezār-ı g l
Ol māh işde kim bile yir n k lāđı var
- 3- Ğam leşkerini ħicr-i leb nden niĉe Őayām
Māh-ı Őabā mıdur mey-i nābuñ mesāđı var

225

85a

- 4- Gūşına dimegil şadef incine işidüb
Ey baħr o şāh kim bile yirüñ kulağı var
- 5- Şun^ç i felekde yir idüb olur haķķa yakın
İsā şıfat kimüñ ki cihāndan ferāğı var

339

Fā^ç ilātün/ Fā^ç ilātün/ Fā^ç ilātün/ Fā^ç ilün

- 1- ‘Aks-i serviyle revān olduķca ey dil-i cuybār
Şan gider bāhr-i kıtāsıyla semend-i şehriyār
- 2- Şevķ-i dīdār güle mest olmuş katı buñca şem^ç
Tācını bād-ı şabā kapmış eşinden ‘ömrü vār
- 3- Ğabģabuñ zülfüñle toģ ayinedür şān aşlu
Cāmi^ç -yi hūsnüñde ‘anber silsileyle ey Nigār
- 4- Çerħi aţlās ister olmayız ĳabā-yı rāħat
Kim aña bu ne felek bir tekedür toķuz kenār
- 5- Bir kulağı küpeli yāre kulaķdan ‘āşıķam
Şun^ç iyā ĳaim bükilüb olsa tañ mı küşvār

340

Mef^ç ūlü/ Mefā^ç ilü/ Mefā^ç ilü/ Fe^ç ūlün

- 1- Bir cām ile ĳaldı yine sākī beni Mecnūn
Beñzer ki dilā itdi şerāba o gül efsūn

- 2- Ey server-i hūbān seni arayı arayı
Çan derleyüben çıktı ayakdan mey-i gülgün
- 3- Seyr itmege ol mäh mu melekler gice gündüz
Rūzenler açar ay ile günden yaña gerdün
- 4- Hatm eyleyen ey hāce menem Muşhaf-ı aşkı
Velleyliye dek okumuş ancak anı Mecnün
- 5- Hūbān-ı kelām içre bugün ehl-i yanında
Ey Şun'î çanı Yūsuf-ı nazmum gibi mevzün

85b

341

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fā' lun

- 1- Beni içdüñ deyu şüfi ne için anda çeker
Varuram meygedeye çünkü huyum anda çeker
- 2- Yem-i eşkümde gözüm küştî göreñler kirpik
La' l ucundan öper ikende perākende çeker
- 3- Eyledi cān u dili zülf-i muqayyed ol şāh
Bilemedüm kulları bende niçün bende çeker
- 4- Şun'î çandan diye çandum biçandine deyu
Çande bulunu deyu bulsa anı bende çeker
- 5- Yaraşur āhuma çapuñda irerseñ n'ola bir
Dem olurlar ki melekler begüm özünde çeker

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Didüm derbāne kim niçünedür cānāne baġludur
 ati keşret olur yosa dedi nādāna baġludur
- 2- Aılmadan bigāne cennetile tevbe apusu
 Der-i cānānla çünkim der-i meyhāne baġludur
- 3- Bizi fırat Őbinde luf it olur gelsün uyumuz
 Niçe yıllardurur kim ey gözi mestāne baġludur
- 4- Gönül hāriyla nergisden gele tā dikmeye dil göz
 Bu gonca heykeli Őa gül-i handāna baġludur
- 5- Deli mecnūna teşbih eyleyüben na'leme Őun' i
 Bu ma' nī fikrini o kim bizim dīvāna baġludur

Mef' ulü/ Fā' ilātün/ Mefā' ilü/ Fe' ulün

- 1- Ey vaşlile Şular ki bugün batiyārsuz
 Añmañ beni ki hiç ola mı batyārsuz
- 2- Pīr muġān-ı meygedede görmedüm bugün
 Etmeñ ta' accüb aġladığım itiyārsuz
- 3- Şüret viren baña o perī peykerümdür
 Yüzümü tutardı yosa bu devlet nigārsuz
- 4- Ol mihr ü māh çehre hevāşı yoġise ger
 Ey eş vāre böyle neden bīarārsuz

- 5- Biñ olsa Şun'î gibi n'ola ruḥuñ eyleyen
Olmaz gül-i cinān bilürsin hezārsuz

86a

344

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Oḡuñ kuvvetlügün girüb kemānuñ
Dökerler ḡānını ben nātüvānuñ
- 2- Meger tīrūñ perīdür ey ḡaşı yā
Ki añdı a' zını āḡir kemānuñ
- 3- Ḳadeḡ azḡını açdı ḡalı ḡayrān
Görüb bezm-i cemālūñde dehānuñ
- 4- Şu deñlü ağladı sāḡarlık içün
Gözine ḡān oturdı āḡir anuñ
- 5- Görünmez Şun' iye şürmünden ey dost
Kemer ḡoçduḡı bellüdür miyānuñ

345

Fe' ilātün/Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Ele āyine alub yüzüñüze baḡınuñ
Ey cemāl ehli görüñ Şun' ini siz baḡınuñ
- 2- Boyun egdiḡi araḡdan buña ḡuzı gibi
Eya gönül ' aşıkısın canluca bir baḡınuñ

- 3- Bizi bir cür' a ile ola ki yerden götüre
Döşemelü olduq ayağına tırub sağınuñ
- 4- Çünkü biñler oqunur yanına hañçer-i ' aşık
Bād-ı ahum nideyin şabrımuñ evrāqınuñ
- 5- Şun' iyā gül gibi mec' mu' asını tağıtdı
Bād-ı ahum ne ideyin şabrımuñ evrāqınuñ

346

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Hālını zülfüñle perīşān bu dil-i maḥzūnuñ
Leyli biñ dürlü belā ile geçer mecnūnuñ
- 2- Çünkü baş koşdı bu dil ol şacı şebdize yana
Terk idem mi hiç ayağını mey-i gülgūnuñ
- 3- Yandum ol pençe-yi ḥurşīdūñ elinden yandum
Ki başar-ı dīdesine yaluñ ayaq her dūnuñ
- 4- 'Elif-i şūr-ı ḥavādiş ider ehl-i sebzi
' Acele etdiği devrinde budur gerdūnuñ
- 5- Şun' i hoş vādiye iletdü cünūnuñ fennin
Levh-i ' ālemde hemān bir adı var maḥbūbuñ

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Döndi benden āsiyāb-ı çerḫ ey meh n'ola kāş
Dikseler ḫabrüme kendüm dökmeḫ için iki tāş
- 2- Ḫaç başuñ ile olursun sen muḫābil ey göñül
Ejdehā-yı zülf-i dildāra ki ol ḫaldurdı bāş
- 3- N'ola götürsek ayağı ehl-i bezm-i 'āleme
Sāḫī-yi devrān ecel cāmuna dermiş kim ṭolāş
- 4- Şam ezānına Bilāl-i zülf-i barmaḫ gūş ider
Ka' be-yi ḫüsnüñ diyārında ḫaçan ḫarāra ḫāş
- 5- Ḫaṭṭ-ı ruḫsārına ne söz kim yazarlar ehl-i Rüm
Şun' ī-yi abdalüñ iş' arından eylerler tırāş

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Ey ḫara günlü dil didüm ise Nigāra baḫ
Didüm mi saña ki şü gibi didār yāre baḫ
- 2- Sen baş açuḫ mı içdüñki yār ile görüb
Od düşdi cāmuñ içine yüri yāluñ ayaḫ
- 3- Olduñ o māha mekteb-i 'aşḫ içre mübtelā
Mecnūndan ey göñül ne için eyledüñ sebḫ

- 4- Dirler ki yazıcağ bu ğarīb belākeşe
Ol derdmend-i defteridür dīni yazıcağ
- 5- Yaşumı sildi şefkat idüb dāmen-i felek
Şanma āfağda görünmedi Şun^ç iyā şafağ

349

Mef^ç ülü/ Mefā^ç ilü/ Mefā^ç ilü/ Fe^ç ülün

- 1- Dimişdi mey iç Cem gibi tā cūş anda cānuñ
Sözi kulağumda küpedür pīr-i muğānuñ
- 2- Her dānelerüñ çerhine toğunsa n'ola şem^ç
Yüzvir dir ise her yeri başdan aşar anuñ
- 3- Şoğbetde senüñçün yine ey dil döğünür def
Güşına çalındı varise āh figānuñ
- 4- Meclisde toğunsam n'ola ben çerhine cāmuñ
Döne döne öper lebin öpte dilüm anuñ
- 5- Göñlünde yüri var yer iden bār-ı remīnüñ
Çün görmedük ey Şun^ç ī vefāsını nūmānuñ

87a

350

Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün/ Mefā^ç ilün

- 1- Hilāl ebrü güzellerle olur zeyni bu dünyānuñ
Belī gencilenir güzelliği kandise vīrānuñ

- 2- Yolunda sāye gibi olmayınca ḥākle yeksān
İremez ayağına kimse ol serv-i ḥırāmānuñ
- 3- Egerçi kirpigüñ āfet geçer cān u dil almağda
Ser-i zülfüñde öte ucubdur ey dost fettānuñ
- 4- Murādı taşları ehl-i ḳubūruñ bağladı şaflar
Namazın ḳılmağa cān virenüñ ‘aşḳıyla cānānuñ
- 5- Felek-i encem ile bir ṭāvusdur cevelān ider Şun‘ī
Demādem rif‘ati bāğında ol sultān-ı ḥübān

351

Mef‘ūlü/ Fā‘ilātü/ Mefā‘ilü/ Fā‘ilün

- 1- Beñzer ki nāyzenler idüb siḥr üfürdüler
Kim mevlevīlerüñ yine bāş çevirdiler
- 2- ‘Uşşāḳ gördiği gibi dīdāruñı senüñ
Ey serv yüzlerin şū gibi seyre sürüler
- 3- Öyküñdi zülf-i yāre anuñçün benefşenüñ
Gök gök idüb de cismini boynunu burdular
- 4- Bir ḳısmı metā‘dı ey dil-i ḥarīr-i zülf
Dilberler anı veh ki ayağa düşürdüler
- 5- Meclisde sāḳī şīşe çevirseñ ki Şun‘inüñ
Ġuşşayla ğam-ı yüregiñ şīşe çevirdiler

233

Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1- Şüreti şem' veyā kefi-yi hürşid
Şırça parmağı gūyiyā billür
- 2- Sevilesün rāst dirseñ tayanur
Yüzüni tırmala kulağını bur
- 3- Dil ni ol bilür anuñla emişür
Leb-i rāzını ney-i şekerden sor
- 4- Zāhid abdeste yüz yumaz içeli
Zehir eden anuñcün ol el yur
- 5- Kazıduğından arıydı geçdi şem'
Şun' iyā ideli o mihrüm zuhür

87b

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Dün gice içdi bizümle ol büt-i fettānımız
Kellemüz kırduqca sāķi küredi imānımız
- 2- Mübtelāyuz guşşa derdine bize şun cām-ı mey
Sāķiyā çün şişe çekmekdür bizüm dermānımız
- 3- Şānenüñ beñzer dili degmiş ey bād-ı şabā
Kim şikeste hāl olubdur turre-yi tarrānımız

- 4- Ay göredük yıldıza yoçdur bizüm hiç tãñumuz
Mihr ü mâha baçmazuz var iken ol fettãnımız
- 5- Mihr ü mâhı n'eyleriz biz bezmimizde ey felek
Var bizüm sãķĩ gibi bir âfet-i devrãnımız
- 6- Ol bütüñ şevķ-i ruħuyla nãra açduķ şem' veş
Kellemüz kırduķca sãķĩ küredi imãnımız
- 7- Āsumãn üzre melekler incinür feryãddan
Āsitãnında işimiz Şun' iyã efğãndur

354

Mefã' ilün/ Mefã' ilün/ Mefã' ilün/ Mefã' ilün

- 1- Ne içün ķande ey şeh la' lüñi ağızı rãzın virmez
Ezildise leb-i şirĩnüñe ol kelle başın ez
- 2- Ĥavãdiş-i oķın ķavs-i felekde gör atan kimdür
Çıķub menzilibemenzil çarķı sen ey tĩr-i āhum gez
- 3- Raķĩbã niçün ol şehden hicãb u vehm itmezsin
Be Peyğamberden utanmaz behey Allãhdan ķorķmaz
- 4- Seni dilbendveş bir kerre şarmaķ ey ĥüsn-i şemsi
Cihãnda yek durur ĥamsĩn naķd-i 'ömrden şad kez
- 5- 'Ucüzdur mekkãr ortada ġayr ile ey Şun' ĩ
Şuķluk itmeden dur duķter-i rezle efkãruñ ez

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Gerçi bülbül sözi kıatı sözdür
Hıağ budur gül yüzi de berk yüzdür
- 2- Süz-ı tebden bilürdi tebhāle
Şanma la' l-i lebindekin yüzdür
- 3- Bek çeküb na' rayı başmağa sāķī
Rez kızına ne virirseñ ucuzdur
- 4- Eşk-i çeşmümde sünbülün ' aksi
Güiyā cüy içinde kıunduzdar
- 5- Şun' i yaşum kıılan ' anıķ-i Yemen
Taht-ı dil tādārı hürmüzdür

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Dimesünler dil-i Mecnūna o bir tađ eridür
Derdle ger ide bir āhı o çün tağ eridür
- 2- Yüregi yağını pervāne gözi yağını şem'
Eridürse n'ola ikisi de ocağ eridür
- 3- Eski dāğın yeñi dāğile eritdi bu göñül
Dāğ dāğ üstine kıorsa n'ola çün dāğ eridür

4- Kılıcın ‘arşa aşarsa n’ola kandil gibi
Yüreginden ki şular meclisüñe bāğ eridür

5- Şun‘î bu pîrezen-i dehre tekilik çağını
İtmedüm şarf dirise sözünñ çağ eridür

357

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

1- Cemāl-i pürkemālünñ za‘ file cism-i hilāl eyler
Beli ince hayāli ey güneş şāhib kemāl eyler

2- Şifā var mı marīz-i ‘aşka bu kânün-ı hikmetde
Lebünñden hasta dil anuñ cevābını su ’āl eyler

3- Şafā-yı kalble sāğar-ı la‘l-i lebünñi öpdükçe
Umar kalbüm şafāyile ire fikr-i muhāl eyler

4- Miyānuñ vaşfi tab‘umdur iden ey lebi gonça
Beli ince hayāli dāyima ehl-i hayāl eyle

5- Dehānuñ şöyle nāpeydādurur kim Şun‘î-yi hasta
Benüm rūhum ‘ademdür ise andan intiķāl eyler

88b

358

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ülün

1- Şoyunmuş gördüm ol ten nūra beñzer
Tutunmuşdur ya ol tennūra beñzer

237

- 2- Benüm sīnemle gören sīnesin dir
Kim ol tennūra bu ten nūra beñzer
- 3- Gezer Mecnūnleyin yaluñ olub dil
Kuşanmış şevk ile tennūra beñzer
- 4- N'ola biñ zer virüb kucmağ ol māhı
Anuñ sīmīn teni billūra beñzer
- 5- Yüzine n'ola altun hāl korsa
Yaraşur Şun' iyā ol hūra beñzer

359

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Bülbül laṭīfe eylese gül açılır güler
'Asruña söylese ref' i-yi yüzün durer
- 2- Dil bendüni o şāha Selīmī şarığ disem
Biñ dürlü nāz u şīveler eyler virir şarar
- 3- Mihrāba varmağın koyuban kaşuñı müdām
Mihrāb gibi şoñra yüzi kıbleden döner
- 4- Gülzāra bülbül uş talebile uçub gelür
Ey bād-ı gönçe kim birini almağ diler ider
- 5- Cān Yūsufin düşerse ne tañ Şun' iyā gama
Çāh-ı lahd-i 'azābımı şol kim aña düşer

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Çaň mı feryād eylesem ol gül' izārumdan cüdā
Bülbül-i āvāreyüm düşdüm medārumdan cüdā
- 2- Nāfeveş hūn eyleyüb bağrum şaçun sevdaları
Düşürüb şahrālara itdi diyārumdan cüdā
- 3- Cān virürsem la' l-i şirīnūñden ayru hüsrevā
Rūh-ı Ferhād olmaya bir dem mezārumdan cüdā
- 4- Öliceğ ğamdan beni yā Rab hālī eyleme
Olamam ğurbetde tā kim ğamkūsārumdan cüda

89a

- 5- Rūzgāriyle çok deper ne itsem tañemdür
Şun' iyā itdi beni evvel bahārumdan cüdā

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

- 1- Niçün baña ey gözleri fettān nazaruñ yoğ
Hicrūñle bu ben ğasta dil öldüm ğaberūñ yoğ
- 2- Çan oldı ciger lāle şıfat deşt-i ğamuñdan
Bir bencileyin ' āşığ-ı hūnīn cigerūñ
- 3- Demāver olan cevri cefāyı baña kısalduñ
Ben ' āşığ-ı üftādeye bilsem nelerūñ yoğ
- 4- Ol ğamzesi tır zeğan-ı bākisi eyā dil
Bir dağı cihānda ilerūñ yoğ çekerūñ yoğ

- 5- Ol sîm beri sîneye Şun'î çekmezsın
Dünyâ tolusı çünki senüñ sîm ü zerüñ yoğ

362

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

- 1- Oldı dîvâne gönül silsile-yi būsından
'Ağlı yetürdüm anuñ gönçe lebi būsından
- 2- Leblerüñ kanlılığın biri birinden şorarın
Ki şorarlar güzelüm koñşı koñuşusından
- 3- Al fânūsını gönçe çıkarub meskenden
Gösterür her gice gül şem' ini fânūsından
- 4- Duğter-i rez leb-i şirînini hemşire dimiş
Şordum ol hüsreve ki gönçe-yı hoşbūsından
- 5- Eşigüñde o şehüñ dönüb şâhî olurlar
Şun' iyâ âh u figânlarla gelen güşından

89b

363

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

- 1- Va' deler virme beni öldürmege ey mehcibân
Va' deye göynür bilürsin çünki 'ömr-i nâzenîn
- 2- Câmi' -yi kâdrüñde güyâ bağlamamış şîşedür
Mâh n'ola bu felek ey hüsrev-i rüy-ı zemîn

- 3- Halka-yı kıddüm bir altun hâtem itdi derd ü gam
Tâze dâğum la' lden oldı aña ey şeh nigîn
- 4- Hıarc iderdüm yoluña şu gibi eşküm naqdi
Aña dağı kurutam qalmadı ey dür-i sîmîn
- 5- Ol kıyâmet vaşl uman nide figân itsün dağı
Hıaşr olunca idelüm ey Şun'î feryâd u enîn

364

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Fe'ülün

- 1- Dehānuñ pür dür ü la' lüñ mükerrer
Yüzüñde leblerüñ rûh-ı muşavver
- 2- Gözüñ üzre qaşuñ var disünler
Nemedki sen dağı var ol qalender
- 3- Bize diller virür yanında yārüñ
Ögünsün yanına qalursa hançer
- 4- Çü bildi san' at altun bilezikedür
Cefâdan cism-i zerdüm halka eyler
- 5- Raqīb-i yāri öldürdüm düşdi yār
Nażar kıldum ol def'î hayye beñzer
- 6- Dil alduñ sen birinden olalıdan
Yüzüñ rümdü zülfüñ uc eller
- 7- Ne carübdur cemālüñ muşhafından
Dilüm neñ öpse bu Şun'î-yi çāker

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Mihrüñle öldügiçün eyā āfitāb-ı ħad
 ucar beni vü ' izzet ider ħāk olur leced
- 2- aı bula diyü severüm ben güzelleri
 Nicesi yā Şanem dirken didi yā Őamed
- 3- Yaduñ cefāyla beni Tañrı yaa seni
 Sen māha daı bu dura bir āfitābı ħad
- 4- Gel abrüme götür beni yerden kıyāmet
 Dirler ħavānzar olur mevtden eşed
- 5- Şun' i ħatım görüb nazar itmez baña dime
 Ol ħata bamaz idi omaz bamaa demler

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

- 1- ıble seyr-i küy-ı dildārum baña
 Saña ey Ka' be-yi ırdan merħabā
- 2- Dembedem andil-i cāmuñ sāiyā
 İçi yanar āteŐ-i meyden yaña
- 3- Her maāmı seyri der ol māh-ı nev
 Rāstı kec kec gelür birden yaña

4- Çünkü şağlar genc-i hüsnin zülf-i dost
Mâr dirsem lâyıq u ejderaña

5- Mey muhik dirlerse n'ola encümüñ
Açılur kalbi kişinüñ Şun' iyā

90b

367

Hilālî

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

1- Gören āyinede ey dil benümle naqş-ı cānānı
Şanur Mecnün ile Leylāyı taşvir itmemiş mānî

2- Cemāl-i yāri gördi gül gül olmuş hālet-i meyden
Çeküb çāk itdi gül şevkile gülşende giribānı

3- Gören ol mihr-i cānānı binüñ altınlı cāmeyle
Şanur devr eylemiş seyyārelerdür mäh-ı tībānı

4- Şarāb-ı nābdan 'aks-i cemāl-i yāri gördikçe
Tulu' itdi şafağdan şanurum mihr-i dirahşānı

5- Dil-i Ya' kūb-ı maḥzūnı Hilālî inledi her gün
Meger ol Yūsuf-ı şānî unıtdı devr-i mizānı

368

Fehmî

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

1- Şevkle sevdi bu gönüm yine bir mähveşi
Kim anuñ mihri hevādār eridür güneşi

243

- 2- Demidür eyle teraḥḥüm baña kim ayrātımız
‘ Āşıkuñ āh-ı seḥergāhile gözi yaşı
- 3- Muḥteremdür ḥarem-i Ka‘ be-yi ḥüsnüñde saçuñ
Nitekim ravza-yı cennetde Bilāl-i Ḥabeşī
- 4- Ḳatı göñlünden anuñ kime şikāyet ideyüm
Şabr-ı nāçārile bāri urayum başa taşı
- 5- Yine bir vechle yüz derdi ruḥuñ zülfüñe kim
Kimse şanma ki biñ bendile indüre başı
- 6- Ḥāk idüb cümlesini dutma şehā ḥanekden
Göz göre balçık ile örtme iginde güneşi
- 7- Dil-i şadpāre-yi Fehmī niçe bir ḳurtarayım
İḥtiyārum mı ḳalur göricek ol gözi ḳaşı

91a

369

‘ Abīdī

Mef‘ ūlū/ Fā‘ ilātū/ Mefā‘ ilū/ Fā‘ ilün

- 1- Ol ince bellinüñ ḫaḳılınca ḳuşağına
Bir niçe yerde bend geçildi bacağına
- 2- Gün şanma ben şehi ğamuñ āh-ı şerārını
Altun bir ḳadı sāyil-i çarḫuñ çanağına
- 3- İçdürme iki ḫoluyı dök dök ḫatını revān
Başdurma müdde‘ inüñ ayağın ayağına

- 4- Öyküdi gibi gönçe-yı büte nesim-i bāğ
Hısmile yırtub ağzın iletdi kulağına
- 5- Urmazdı ey ʿ Abīdī anı tū murgā bahār
Öykünmeseydi gönçe nigāruñ yañağına

370

ʿ Ayānī

Mefāʿ ilün/ Feʿ ilātün/ Mefāʿ ilün / Feʿ ilün

- 1- Nedür bu tarz-ı nümāyiş nedür bu garrāluk
Nedür bu tarz-ı tarāvet nedür bu raʿ nāluk
- 2- Nedür ʿ aceb bu güzellik bu nāz u istignā
Kimesne mişli görümüş degül temāşāluk
- 3- Nedür o kāmēt-i mevzūn o şive-yi refār
Nedür o naḥl-i dilārāndur o bālāluk
- 4- Nedür bu zülf-i muʿ anber bu kākül-i müşkīn
Zihī tarāvet ü ān-ı zihī muṭarrāluk
- 5- Görünce kalmadı şabrum o ḥadd-i gülgünü
ʿ Ayānī dilde yine tazelendi şedāluk

371

ʿ Abīdī

Mefʿ ülü/ Fāʿ ilātü/ Mefāʿ ilü/ Fāʿ ilün

- 1- Ol şivekār olursa eger ʿ izz ü nāzda
Üftāde ʿ aşıka düşer olmaḳ niyāzda

245

- 2- ‘Uşşākuñ ey Ka‘be-yi kūyuñda şubḥ u şām
Bir hoş hevādur ey yüzi kıble Hicāzda

91b

- 3- Eski isem rūyuñ ile cismüñi görüb
Ġam yuta sende ‘aşḫ ile söz ü güdāzda
- 4- Emrūñ tutub elin ḫor baş üstine n’ola
Ḳaddūñ hevāsı var ‘alem-i serfirāzda
- 5- Şūfi gice ḫazā ḫıuriken ‘Abīdiyā
Egmiş ḫıyām-ı ḫaddini geçmiş namāzda

372

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Dil gidüb kākülüñe olalı derd ile ḫayāl
Gelmedi sīneye şıḫḫat bulub ey ruḫları al
- 2- Göricek gün yüzüñi çarḫ o dimem za‘ fumdān
Derd-i mihrūñ ḫomadı zerre derūnumda mecāl
- 3- Şūfi-yi māha yazub mihrini derd ü kederden
Saña irsāl idicek nāmesidür şanma melāl
- 4- Ḫanuña beñzeyedin diyü çeken tafrasını
Aduñı çekdi senüñ ey şeh-i iḫlīm-i cemāl
- 5- Gül yañağın edebin şun baña luḫ it diyicek
Ey ‘Abīdī güli virdi o boyu tāze nihāl

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Meyve-yi la' l-i revān miḥnetüñ umarmış aġyār
Olmasun bāġ-ı cihānda göreyin berḥūrdār
- 2- Lütf idüb ḳullarınuñ defterine yazar iseñ
Dil-i ġamġin yazılır ey şeh-i 'ālī miḳdār
- 3- Beñzemez zülf-i siyāhına o māhuñ dirler
Ḳara ḳayġuya batub tañ mı ḳararsa şeb-i tār
- 4- Ruḡ-ı zerdin görün ey şeh ḳuluña meyl itdi
Reşkden yüzini püretirse 'aceb mi dīnār
- 5- Şevḳdür nāle ile oldı 'Abīdī hem dem
Cāndan olmazsa eger zār olur ey dil-i bīdār

92a

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1- Ḥadeng-i ġamzesine sīnede nişāne arar
O ḳaşı yā beni öldürmege bahāne arar
- 2- Didüm gönül ḥaṭuñ içinde ḥālūñi gözler
Didi hemīşe ġubār içre murġ dāne arar
- 3- Oḳuñ ki tende gezer cān ile dili beñzer
Şu bir misāfire kim şehir içinde ḥāne arar

- 4- Egerçi urmağıçün geldi ise cān nağdin
Derūn-ı sīnede ğamzeñ ħadengi yana arar
- 5- ‘Abīdī bu güzellik levḥ-i ḥāṭıra yazsun
Şu kim zamānede bir şi‘ r-i ‘āşıkāne arar

375

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Göñlüm alduñ hey güzel bu dilrübālıklar nedür
Ḳul idindüñ ‘ālemi bu pādişāluğlar nedür
- 2- Senden ayrılmam diyü göñlümden ayırduñ beni
Ḥāy ‘ömrüm ḥāşılı bu ya bu cüdāluğlar nedür
- 3- Āşinālarla idersin yādlıklar çün müdām
Yādlarla ya bu deñlü āşināluğlar nedür
- 4- Bendeñe ‘ahd eylemişdüñ kim vefālar idesin
İtmedüñ ‘ahde vefā bu bīvefāluğlar neden
- 5- Gāh ağlarsın geh iñlersin ‘Abīdī derdmend
Düşemedüñ firḳate bu mübtelāluğlar nedür

376

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Dūd-ı āhum gice itdi ṭas-ı çarḫı ḳapḳara
Şubḫ aña virse eşāş-ı mihriyle aña cilā
- 2- Gün getürmüşdür yañağından ḥaber-i cām gele
Aña nağd-i zāle-yi ayağ deri virse n’ola

248

3- ‘ Anberīn gīsūların gerçi virürsin deste
Alur ammā cāmdur ‘ ömrüm nesīm-i miksā

4- Ben gedā için der-i dildārda buldum diyü
Bulduğın söyler ile dā’im ‘ adū-yı bed liqā

92b

5- Ol güzeller şāhına şundum ‘ Abīdī sözlerüm
Üstüme hışm ile atub niçe söz itdi baña

377

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

1- Ğamze-yi müşk ucından niçe ğavğalar ola
Fitne-yi hāl-i ruħuñla ne temāşalar ola

2- Kākülün kim şalına milket-i hālüm üzere
Hey ne diller almasa anda ne ğavğalar ola

3- Bu leṭāfetle bu hāletle görünürseñ eger
Halk-ı ‘ ālem götüri vāle-yi şeydālar ola

4- İdi aħmayasın diye intiḥāqumdur
Ben yetimün gözi yaşı aқа deryālar ola

5- Gel götür ḥākden üftāde ‘ Abīdī giren
Hey ne diller almasa anda ne ğavğalar ola

378

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

1- Şanma encüm dillinüb nāvek-i āhumla dilā
Oldı çarḥ-ı aṭlasınuñ penbesi yer yer peydā

249

- 2- Virme dil naqdini bir t̄azeye didüm yāre
Göñlümüñ sen mütevellisi misin didi baña
- 3- Hiç diñelemedi meclisde ‘adū-yı nāmesāz
T̄urmadı ayrıldı itdi gice beyhūde şadā
- 4- Yoğidise gele gizli ḥaberi rūyuñdan
Ne fişıldardı kulağına gelüb bād-ı şabā
- 5- Getürüb sīm-i gömüci ile k̄alkındı
Āhımuñ bād-ı hevāsı ile ‘Abīdī deryā

93a

379

Ġazeliyyāt-ı Āhī

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ülün

- 1- Sehüñ kūyuñ beni āşüfte gördi
Du‘ ālar oқыub üstüme urdı
- 2- Düşelden senelük sevdālarına
Şabā bīçāre çok yeldi yupurdı
- 3- Lebüñi sāgar öpdigin işidüb
Biraz meclisde mi aşdı köpürdi
- 4- Gözüñ şayururak da‘ vetci oldı
Lebüñ kanuma girdi ḥaṭ getürdi
- 5- Ayaklarda ğubār olmuşdı Āhī
Ser-i zülfüñ anı yerden götürdi

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Ne ceng eyler iseñ kūyuñ bu cism-i nātüvān için
Ne lāzım bunca ğavgalar bir iki üstüñān için
- 2- N'olur 'ālemde bir tārīh idüb ey yār-i sengīndil
İşigüñ taşını dikmek mezārumda nişān için
- 3- Belini çenk iki bükmüş elinden zār idüb aĝlar
Na' rā-yı 'aşk-ı pīr itdi beni bir nevcivān için
- 4- Geçürdüm 'ömr-i devrānın hevā-yı zülf-i yār ile
Naşīb olmadı çok yeldim bir 'ömr-i cāvidān için
- 5- udümünden benüm Āhī olurdu gözleri rüşen
İzi tozını yārāna iletsem armaĝan için

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Gördiler kim cānlar alur ğamzekār peykānını
Her kişi tende emānet şaqlar oldu cānını
- 2- Pehlivānluk onı 'aşkuñda destān itme kim
anlu yaşlarla pür itdüm sīnemüñ meydānını
- 3- Geçdi çün devr-i kamer ğün yüzlüler meydāndur
Sürsün ol gül yüzlü süren geçdi devrānını
- 4- Şöyle cānum acıdur şīrīn lebüñ öpdükçe kim
Meclisüñde sāĝarı bulsañ içerüm anını

93b

- 5- Gönlegüñ Ahî göge boyadı dūd-ı āhdan
Gör niçe rengile olur ol levend oğlanını

382

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Yāre bir tuhfe kanı medh-i şenādan ğayrı
Aña lāyık nem ola ğayr du' ādan ğayrı
- 2- 'Aşq ile 'ālemi rüsvā ideyin hūbları
Baña anlar ne ide cevr ü cafādan ğayrı
- 3- Baña göstermedi bir kimseyi ferhunde
Dostluq yüzleri ey dost belādan ğayrı
- 4- Hūblar senden alur fitne belāşın sebaq
Sen bu eylemedüğün mihr ü vefādan ğayrı
- 5- Nazmuñı hüsnuñe kıldı hoş edā yine nesih
Dağı şî' rüñ neyi var hüsni edādan ğayrı

383

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Dehānuñ uşbu çeşm-i ğurdebīne
Ne yüzden görine yā Rab ⁶⁰
- 2- Kaluña ger hilāl öyküñdi ise
Sen anuñ qalmağıl eksüklüğine

⁶⁰ Mısranın sonu katlandığından dolayı okunamamıştır.

3- Yüzüñe hâl u haṭ geldi nitekim
İki kāfir gele bir günde dīne

4- İlāhī sen beni eyleme sīne
Şarılmayınca yārūñ sīnesine

94a

5- Mesīhī haṭ görüb yüzüñde didi
Ḳomān düşmen yayıldı rüm iline

384

Uşūlī

Mef' ūlū/ Mefā' ilū/ Mefā' ilū/ Fe' ūlūn

1- Ḳoyub beni ey serv-i revān ḳanda gidersin
Ḳoyar mı seni āh u fiġān ḳanda gidersin

2- Ey serv-i revān gerçi ki çeşminden irüldin
Baġlar yoluñı eşk-i revān ḳanda gidersin

3- Pāmāl-i sipāh-ı ġam olan dillere raḥm it
Şabr eyle eyā şāh-ı ciḥan ḳanda gidersin

4- Derdüñ ki seni bekleyeyin çāk olunca
Öldürüben ey ḳulı yalan ḳanda gidersin

5- Dil ḳasta Uşūlīyi yine pister-i ġamda
Cānsız ḳoyub ey serv-i revān ḳanda gidersin

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- apdı g nl m Y sufun g rk-i bel  c num yetiş
urtar anı gel 'alilik eyle arslanum yetiş
- 2- ş h-ı mişnet her arafdan şaldı am leşkerin
C n u dil m lki ar ba vardı sulanum yetiş
- 3- asta yatur am bucağında seni ister g n l
İntiz rile hel k oldum meded c num yetiş
- 4- G l y z ne am az nında bel lu b lb l n
G nl m aılmaz gel ey t ne g list num yetiş
- 5- Ayağuğ toprağı aı n Uş l  benden n
amdan az d eyle ey serv-i ir m num yetiş

94b⁶¹**Fe' ilāt n/ Fe' ilāt n/ Fe' ilāt n/ Fe' il n**

- 1- Geri zincir-i ser-i z lf ne odur şeyd 
Del  g nl m gibi yo va' di-yi amda tenh 
- 2- Yine d v neliğ m t td  g r n şeyd lar
Z lf-i zincirini deprettdi b d-ı şab 
- 3- Durmadın leşker-i am bu dil-i d v ne gel r
Bilmezem anda ar r eyleye bu değl  bel 

⁶¹ Bu varağın sonunda bulunan Uş l 'ye ait gazel 15b' de bulunan 54 numaralı gazelle aynı olduğundan dolayı bir daha yazılmamıştır.

- 4- Künc-i miḥnetde yatur olmalu bir ḥastayum āh
Bu belālarla eger ḳalurisem dār-ı belā
- 5- Ḳaldı hicrile cehennemde Uṣūlī miskīn
Cennet-i vaṣla eger irmezise vāy saña

95a

387

Āhī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Kim kemān ebrūlaruñ beñzetdi ḳurbān ayına
Aferīn olsun anuñ ḳurbān olayın rāyına
- 2- Cānımu ḳurbān idüb pāy itdiler meh pāreler
Ol ela gözlüm benüm gelmez mi ḳurbān ayına
- 3- Cān ḳuzusını benüm boynuma ḳurbān eylemek
Sen hemān bir kerre ḳurbān iste ḳaṣuñ ayına
- 4- Hā çeker ebrūlaruñ ḳaşı kemānlar ḳalbine
Tīr atar ğamzeñ gözi aḫularuñ alayına
- 5- Ḥūblar bayrāmlıḳ en'ām idüb 'aşıḳlara
Her güzelden Āhīnūñ bir buse düṣdi pāyına

388

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Āh-ı kim kūyından āhumdur beni mehcūr iden
Yārdur zīrā mekānından ğubārı dūr iden

255

- 2- Leşker-i hūbāna sen māhı muţaffer lebleri
 alb-i uşşāka sipāh-ı uşşayı mansūr iden
- 3- Ben feraḥşādum am u uşşañla aşkımdur benüm
 Hüsñüñi hūrşid gibi ālemlere meşhūr iden
- 4- İşidüb cān virdigüm dildār sökmüş sīnūme
 Ol duadur dostlar abrüm benüm pür nūr iden
- 5- Begligüñ var Āhiyā hiç kimseyi görmez gözüñ
 Aşķ cāmudur seni ḥodbīn ü hem mağrūr iden

389

İlmī

Mefulü/ Fāilātü/ Mefāilü/ Fāilün

- 1- Cennet gerekse ulşen-i kūy-ı nigāra gel
 Dīdārise arāz-ı nazār it rūy-ı yāre gel
- 2- Bāğ-ı belāda göz yaşı cūş itdi giryeden
 Ey serv-i bostān-ı leāfet kenāra gel
- 3- Āh itme zūlf-i yāri perīşān iderse yār
 Şabr idelüm gönül elem-i rüzgāra gel
- 4- Ey şehriyār-i zūlm-i adū sele terk iden
 Gel ḥālel ağla ḥāl-i der-i şehriyāra gel
- 5- İtdüñ tamām gitdi dilā ḥüsn-i kışşası
 Meydān ger ḥikāyet İlmī-i zāra gel

256

Āhī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Dün gün artar eksik olmaz rüy-ı zerdüm var benüm
Hiç eṭibbā-yı cihān bilmez ne derdüm var benüm
- 2- Dutmasun mı āh u zārum 'ālemi bülbül gibi
Reşk-i gülzār-ı irem bir tāze verdüm var benüm
- 3- Şerḥ-i duzaḥ itdügüñden şanma vā' iz kerīmi
Kendü yaşum ağlarum bir ğayr-ı derdüm var benüm
- 4- Cām-ı mey şun tār u naql ü ğam açılsun sāḳiyā
Göñlümüñ āyīnesinde yine derdüm var benüm
- 5- Hāk-i pāy-i yāre sürdüm bu mezellet ceḥresin
Yüzüm ağ alnum açık kimden ne derdüm var benüm

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Şehā bir dilber-i nāmihribānsın
İken şīvelüce şāh-ı cihānsın
- 2- Kıyānetsin kıyāmet koparursın
Meger kim fitne-yi āḫir zamānsın
- 3- Koyub bülbüllerüñ zāğile olma
Revā mıdur çü bir hoş gülsitānsın

- 4- Eginde almağıl ʿ aşıkuñ ahın
Ayā pīr olası tāze civānsın
- 5- Bugün hūbān-ı ʿ ālem çākerüñdür
Gönül tahtında şāh-ı kāmrañsın
- 6- Bu Āhī derdle Ferhāduñ oldı
Ki sen ol Hüsrev-i Şīrīn zebānsın

96a

392

İshāk

Feʿ ilātün/ Feʿ ilātün/ Feʿ ilātün/ Feʿ ilün

- 1- Gerçi Yūsuf gibi mümtāz u güzel nādir olur
İki ʿ ālemde nazīrūñ dahı yok söz bir olur
- 2- Her güzelle şalınan kesb-i zārafet idemez
Her gülistān okıyan şanma ki heb şāʿ ir olur
- 3- Mūcib-i mihr ü vefā ola mı haṭṭuñ gelicek
Bir iki gün hele şabr eyleyelüm zāhir olur
- 4- Şimdi dünyāda huzūr ol kişinüñdür cānā
Ki itüñ gibi kapuñda dün ü gün hāzır olur
- 5- Yalıñuz cānla cānān ele giremez İshāk
Devlet ol kişye kim sīm ü zer kādır olur

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Olub dil bir nigāruñ mübtelāsı
Yolında ölmedür derd ü belāsı
- 2- ' Acebdür mülk-i istiğnāyı ' aşkuñ
Baş egmez degme sulţāna gedāsı
- 3- Göñül ol beni vefāya karşı her dem
İken āh itme götürmez hevāsı
- 4- Şu kim cān naqdi ile vaşl-i yāre
Harīdār olmadı bir pul bahāsı
- 5- Nezāketle seni tenhāda İşhāk
Ne varmış öpmeye hey kucılası

96b

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Yoğidi bu vech ile hergiz peşimān olduğum
Bilmirem kendüm bilelden böyle hayrān olduğum
- 2- Āteş-i ğamla göyünmüşdür derūnum şem' veş
Şādliqdan şanmañuz zāhirde hāndān olduğum
- 3- Bu misāfir hāne teri halid eylerdi şanur
Görine devlet hāne bin gice mihmān olduğum

- 4- Cān cemālũñ ʿıydınuñ müştākıdur göster yüzũñ
Hay Kaʿbem hay kıblem hay kırbān olduğum
- 5- Seyr-i gülzār eylemekden sensiz ey ārām-ı cān
Yeg gelür baña esır-i bend-i zindān olduğum
- 6- Bir şacı Leylī nigāruñ kışşa-yı hicriyledür
ʿĀleme Mecnūn gibi İshāk destān olduđum

395

Fāʿ ilātũn/ Mefāʿ ilũn / Feʿ ũlũn

- 1- Felek-i dil çıkmadın kenāra dağı
Mevc-i ğam şaldı bir diyāra dağı
- 2- Firķat öldürmedin görem dirdüm
Gitdi şinden gerü ne çāre dağı
- 3- Beni ʿaşkında ey melek öldürür
Mübtelā itme bir nigāra dağı
- 4- Ğarazuñ cān ise gel al kırtar
Borcumu var mı intizāra dağı
- 5- Baña cevır itse dağı var ol yār
Noldı bilsem bu rüzgāra dağı
- 6- Hey ne müşkil-i nihān güzel sevmek
Vāz gelmek güç āşıkāra dağı
- 7- Bağre ishāk çāre ölmekdurur
Kimse itmez bu derde çāre dağı

97a

396

Āhī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Bir yürek yağı ciger vaşlası cān pāreciği
Cigerüm pāreledi ğamze-yi mekkāreciği
- 2- Bağrumu lāle gibi odlara yandurdı benüm
Göreyün kim cigere uğraya her pāreciği
- 3- O kadar kirpik oқи pārelere atdı beni
Bir siyeh çerdecigüñ hāl-i siyekāreciği
- 4- Yüzüm ağ alnum açıkdur benüm ağyārı koma
Kendü kazancıdurur kendü yüzi kareciği
- 5- Bezm-i ğamda bugün Āhī yine āvāre yürür
Eksik olmaz hele ol şöhetüñ āvāzeciği

397

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ülün

- 1- N'ola hālüm ki esīr-i ğam-ı hicrān oldum
Bilmezem neyleyeyem vālih ü hayrān oldum
- 2- Kendümi dāne-yi hālüh gibi cem' itmişken
Zülfühni yād idicek bād-ı perişān oldum
- 3- Baña kār eylemez ey kaşı kemān tīr-i cefā
Devletühnde müjenüh tötölu peykān oldum

- 4- Ey mu' abber o mehüñ kulluğın ile ta' bîr
Dün gice ' âlem-i rü 'yâda sultân oldum
- 5- Çanı bir şâh kemâl issi ki ola saña zahîr
Âhiyâ dutalum eş' ârda Selmân oldum

97b

398

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

- 1- Gerçi kim bülbül sever her dem gülüñ bir târesin
Sen baña ey gönçe leb gülberg-i terden tâzesin
- 2- Bülbül-i şüridenüñ güş eylemezsin nâlesin
Ey gül-i ter düñlemezsın bülbülüñ âvâzesin
- 3- Bir bûyı sengin dilüñ ' aşkında cân virdi diyü
Çabrimüñ üstindeki mermerde ' ömrüm yazasın
- 4- Her gedānuñ kıddine giydürdi ' aşkuñ cāmesin
Kim bu zibā hil' atüñ bozduñ hemān ⁶²
- 5- İrmez ol māhuñ kulağına figānum Âhiyâ
Gerçi āhum añladur çarhuñ der ü dervâzesin

399

Mef' ulü/ Fâ' ilätü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

- 1- Göster kaçūñı kıdd-i hilālüñ dü tāh ola
Çöz zülfüñi ki çehre-yi ' anber siyāh ola

---

⁶² Mısranın sonu katlandığından dolayı okunamamıştır.

- 2- Çokdan raķibe seg-i derdüm lik kırkarum
Küyuñ inile ortada bir iřtibāh ola
- 3- Cānānenüñ řarāb-ı leb-i la' li varken
Sākī piyāleyi bize şunmak günāh ola
- 4- Tiĝ-i cefāyile ölicecek sīnem üstine
Sūsen döküñ niřāne-yi řimřir-i āh ola
- 5- Luřfeyle serv öykünemez saña ger aña
Güliden řabā vü nergis-i zerden külāh ola
- 6- Göñli evi yapılmaĝa yok çāre Āhinüñ
Kıldı hemīn şöyle şu yer kim tebāh ola

98a

400

‘Abīdī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Dime cānāneye aĝyār ile şoşbet itme
Seni sevsin dir iseñ aña naşihat itme
- 2- Ğayra meyl eylemezem diye yemin eyler ise
Mümteni' dür inanub aña řamāķat itme
- 3- Her ne hālet ki zuhūr eyleye dilberdendür
Kimseye anuñçü bu ' izzet u ' adāvet itme
- 4- İřtiyār elde olaydı dir idüm saña göñül
Hūblar zümresine hiç mařabbet itme

- 5- Çünkü bunlarla ‘Abīdī ğarazuñ var senüñ
Ehl-i ‘arz olmayıduñ diyü nedāmet itme

401

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Dil niçe rāh-ı miñnetde misāfir olsun
Rāhatābād-ı ‘ademde o mücāvır olsun
- 2- Gelmedin ızır beni vaşlına ırğurse didüm
İşübüb yār dimiş vaqtine āzır olsun
- 3- Hüsni ile şöhreyi āfāksın ır dil ammā
Yāri oyub şaña apan kişi kāfir olsun
- 4- Zülfi ruhsārını örter diyü muğber ise dil
Göre nūrı hele aṭṭ-ı rūyı zāhir olsun
- 5- Şi‘ rileyi şimdi güzeller dağı şayd olmazlar
Ey ‘Abīdī ne disün bir kişi şā‘ ır olsun

98b

402

Mef‘ ülü/ Fā‘ ilātü/ Mefā‘ ilü/ Fā‘ ilün

- 1- Ol anca bellinüñ aılınca uşağına
Bir niçe yerde bend geçildi k‘ ağına
- 2- Gün şanma ben leh-i ğamuñ āh-ı şerārını
Altun bıradı sāyil-i arḫuñ anağına

- 3- İdürme iki oluyı dök anını revān
Başdurma müdde' inüñ ayağın ayağına
- 4- Öyküdi gibi oneye yine nesim-i bāğ
Hışmile yırtub ağızın iletđi ulağına
- 5- Urmazdı ey ' Abidi anı tomruğa bağār
Öykünmeseydi one nigāruñ yañağına

403

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1- Hevā-yı önlümi apdı o kākül-i pür tāb
Görenler anı didiler ötür aldı seğāb
- 2- Kemrüñe nergis-i cānānı ħastadur dirler
Çemende gülleri ördüm seğher ki açdı kitāb
- 3- Be şüfi dime şarāb ādemi ħarāb eyler
Şarāba düşeli şırça serāy idindi ħabāb
- 4- Görince aşlarıñı ħayret aldı anı meger
Ki tekye eyledi divārı mescid-i mirāb
- 5- ' Abidi ılmasa şebdiz-i āh-ı ' āşığdan
Felek semenderine urmazdı izyāna şihāb

İshāk

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Elüñden cām düşmezmiş begüm 'ıyşuñ müdām olsun
Lebüñiz kaçresin içdümse kan olsun harām olsun
- 2- Kuluñ bir cür' aya degmez mi ol cām-ı maḥabbetde
Vefāsız dilrübālardan begüm saña selām olsun
- 3- Ese gör cān hicrdür beni bir dem koyan tenhā
Dil-i ğamg'inümü añlar ḥayālüñ müstedām olsun
- 4- Hüdādan diledüm kimse giriftār olmasun 'aşқа
Güzellik sana ḥatm olsun belā bende tamām olsun
- 5- Yazıkdur āsitānuñdan begüm redd itme İshākı
Kaçuñda kullaruñ çoқdur o da kemter ğulām olsun

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Yār hicrinde neler çekdigümü yād eyle
Bi'llāh ey şanem kuluñum gel beni āzād eyle
- 2- Eksik itme sitem-i cevrüñi 'āşıqlardan
Dil vilāyetlerini 'adlile ābād eyle
- 3- Ölicek 'āşıq-ı miskīni çıkarma dilden
Ḥayra gir maқberesin seng ile bünyād eyle

- 4- Gel gül ey gönçe dehen yüzüme bir kez güle bak
Dil-i gamg'inümü bize lahza ne var şād eyle
- 5- Hūblar içre begüm nām u nişān ister iseñ
Öldür İshākı kayırma bir ulu ad eyle

99b

406

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Yine dil murgına bu zülf-i siyah dām oldı
Uçdı rāhatlığı bīākat ü ārām oldı
- 2- Ad u şān ehli geçüb 'aşkuñı zühde değışen
Ne didi ne oqıdı illere bir nām oldı
- 3- Yolumuz düşer ise mescide şūfī varuruz
Ġarazuñ da' vet ise var yeter ibrām oldı
- 4- Bir arada iki dildāruñ cemālin görürük
Ne mübārek güne irdik iki bayrām oldı
- 5- Yine firqat görünür ölmege sa' y it İshāq
Ne turursın ire gör menzile ahşām oldı

407

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Nice hoş dilden idi kim ki kıymetimüz
Dilerüñ dervişlerüñ olmazdı miñnetimüz

- 2- İçelüm bâdeyi ayılmadın ölüb gidelüm
Ayağ götürelüm elde iken ⁶³
- 3- Murğ-ı dil serv-i serfirâz hevâsına uçar
Kadrimüz gibi degüldür mevcedür himmetimüz
- 4- İki gündür gelürüz gelmedi dükkânına yâr
Elimüzden ne gelür işlemedi devletimüz
- 5- Biri şehrüñ gözine nâz ider oldı İshâk
Var gibi şimdi güzel sevmek ile şöhretimüz

100a

408⁶⁴

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Çünkü ider ider
Gitdi ki kıldı ⁶⁵
- 2- Beni mâ zâhir saña sensin gū
Ey hüsle meşhūr cem' āfâk
- 3- Nâz ile serv gibi serkeş olub serbeser
Gün gibi ol güzelüñ alnı açıkdur yüzi aq
- 4- Ben giderüm lebi sineden ağızımı hîz
Şabrum yok uyanur gibi olmuş yaprak

⁶³ Mısranın sonu katlandığından dolayı okunamamıştır.

⁶⁴ Gazelin büyük bir kısmı asıl metinde silik çıktığından dolayı vezin de hatalıdır.

⁶⁵ Beyitte silik yerler olduğundan dolayı okunamamıştır.

- 5- Eşügi itdi pāy-ı⁶⁶
Qadr-i rif' atle başuñ göge irerse İshāk

409

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Bir haşırüm yoğiken külbe-yi aḥzānumda
Bu riyā şekli görünür ten-i 'üryānumda
- 2- Merdüm-i dāde ciger küşelerümi niçe bir
Görirüm gezer yetimüm gibi dāmānumda
- 3- Sāyemi basamadın gün toğıcağın bilürin
Başa ol gün mi toğar sāye görem yanumda
- 4- Yedigüm ayrı giderken seg-i küyuñla benüm
Görmedüm nān u nemek ḥaqqını yārānumda
- 5- Baña ol nāme-yi a' māl yeter Āhī kim
Yār ḥaṭṭıyla gazeller ola dīvānumda

100b

410

Āhī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Şaçların çözsün bulutlar ra' d kılsun nāleler
Qabrüm üzre ḥaşre dek yansun göyünsün lāleler
- 2- Şāḥ-ı gül devrānıdur yelsün yapursın bād-ı şubḥ
Gönçe-yı servüñ ayağına şu döksün jāleler

⁶⁶ Mısranın sonunda silik kısım olduğundan dolayı okunamamıştır.

- 3- Hastalıkdan şöyle tenhāyum bu ğurbet hānede
Penbe ile aĝzuma Őormaz remed tebhāleler
- 4- an yudub ölenlerüñ derd-i derünın yazmaĝa
Bir varadur lālenüñ aĝzında her pergāleler
- 5- Şol adar od yadı āhum baŐlarına Āhī kim
Göklere aĝdı geüb benden fiĝān u nāleler

411

Mef' ulü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Dāĝ oldı lāle gibi dil-i bīarārımız
Himmetle gör neler bitirür hāksārımız
- 2- Őehbāzıyuz bu mīŐe-yi ' aŐuñ ki her zamān
Őāhin baıŐlu bir bülabāndur Őikārımız
- 3- Deryālarız ki gözler irişmez u' āmıza
Her hār u has ile dolsa mı kenārımız
- 4- Abdāllaruz ki her arafa yā ' Alī diyü
Diller uzatdı sinedeki Zü' lfiārımız
- 5- Bir vat ola ki ' ibret iün halkā Āhiyā
Tārī ola ilelere seng-i mezārımız

101a

412

Mef' ulü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

- 1- ' Ālemde mey-i ' āşk ile mestānelerüz biz
Ṭa' n eyleme zāhid bize dīvānelerüz biz
- 2- Dünyā evini künc-i ḥarābāta degişen
Bu künc-i fenā ṭālibi vīrānelerüz biz
- 3- Aldanmışuz guşşa-yı şāhına cihānuñ
Dervīşlerüz sākīn-i meyḥānelerüz biz
- 4- Çün varlığımız ḥırmenini urduḵ oda biz
Bu mezra' ada mürde-yi pervānelerüz biz
- 5- Bir yoğise mescidde bize ğam degül ey dil
Çün mu' tekif-i küşe-yi meyḥāneyüz biz
- 6- Biñ minnet iderse özini pīrezen-i dehr
Baş egmezüz ol kaçısa bir dānelerüz biz
- 7- ' Aşk āteşine yanıcı pervāne degülsek
Bi'llāh Uşulī bize di ya nelerüz biz

413

Ca' fer

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Dostum sendeki şol perçem-i tāb-ı şikenc
Ejdehādur ki olubdur yeri anuñ ser-i genc

271

- 2- Nazar it baña ki her gedeñi tur asıla
Oldı ‘aks-i ruḥ-ı zerdile serāser tā renc
- 3- İre mi vaşla düşen firḳate didüm didi ki
Ni‘ met-i genc bulur her ki çeke miḥnet ü renc
- 4- Benden encümi meh-i zerdüñi niṭ‘ -ı fāsüña
Sen şeh-i ferruḥ ile oynamak ister şatranc
- 5- Seni gördükce oḳur tāze ḡazeller Ca‘ fer
Bülbül oldı gül-i ter karşıusına ḳāfiye senc

101b

414

Ḡazeliyyāt-ı Ca‘ fer

Mef‘ ülü/ Mefā‘ ilü/ Mefā‘ ilü/ Fe‘ ülün

- 1- Zülfini ruḥı üstinde ḳılub bād-ı meşveş
Her dem nice miskīnün urur cānına āteş
- 2- Hün oldıḡına derdle dil-i dilber olur şād
Rengīn olıcaḳ ḥāne belī tıfl gelür ḥaveş
- 3- Mestāne gözüñ berg-i kāndār olaldan
Oldı cigerüm ḡanzelerün tīrine tirkeş
- 4- Pervānelerin yaḳmaḡıçün āteş-i ‘ aşḳa
Giymişdi yine şem‘ gibi cāme-yi zerkeş
- 5- Her laḫza ḥayālünle nigār ol Ca‘ fer
Bir ḥāne durur naḳş-ı nigārile münakḳaş

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

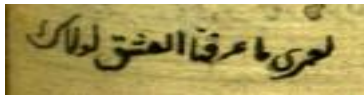
- 1- Serv mâyilduğına addüñe acet mi delil
Yok ilāf aña ki ⁶⁷
- 2- Niçe řāhib nazarı gözleri ol lāle ruuñ
ıldı nergis gibi her kūřede cellād-ı 'alil
- 3- Kūyuñ ehli țaraf-ı eřmümü gözlerse n'ola
Mış alkına temāřa ki olur ün-ı leb Nil
- 4- şem' i pervāne gibi oda yaarlar şanma
Pertev-i üsnüñe inkār idüb isterse delil
- 5- Āhir alām ser-i zülfüñe sevdā idinüb
Getüre Ca' fer ele bulursa 'ömr-i țavil

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Olubdur țig-ı hicrūñle ciger āk

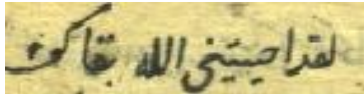

- 2- Cihān olsaydı pür ūr u ferıřte

102a

- 3- Lebüñden içmişise āb-ı ayātı

⁶⁷ Mısranın sonunda silik kısım bulunduğundan dolayı okunamamıştır.

- 4- Şaķın ey dil firāķı Şanma āsān

- 5- İŞiginde çü virdik Ca' ferā baş

417

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Söylemek kaçd itdigümce yāre derd ü ĥayretüm
Ağlamak tutdı beni güftāra қalmaz қudretüm
- 2- Görmedüm ol māh ben baқdum aŐaęa yuқaru
Yerde gökde yıldızum yoқdur ki mihr-i devletüm
- 3- Ne içün sen Şem' -i tābāna revān cān virmeyem
Yoқ mıdur 'ālemde bir pervāne deñlü ğayretüm
- 4- Ölmezem ey cān ölümdeñ tā ölünce ümidüñi
Cevrüñi çeksem gerekdür tāқа olınca tāқatüm
- 5- Rüz-ı maĥŐerde diye Mecnūna Ca' fer ĥālümü
Kim dilümü o bilür ancaқ ol añlar ĥāletüm

418

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Kaпuñdur қible-yi erbāb-ı ĥācāt
İŐigüñ menba' -yı 'izz ü sa' ādet

- 2- Bizümle şoḥbeti ferdāya şalma
Bilürsin çünki fi 'tte 'ḥir-i āfāk
- 3- Şifādur la' l-i çeşmi ḥikmetü'l' ayn
Rumūz-ı ğamzesi şerḥ-i işārāt
- 4- Çü vāsl-ı va' desin ferdāya şaldı
Çıkardı cān u dil heyhāt heyhāt
- 5- Lebūñ vaşf eylese Ca' fer gören dir
Zihī şir'in maḳāl pür ' ibārāt

102b

4119

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1- Şafaḳdan itdi meh-i nev çü āşikār ḳadeḥ
Şun imdi bāde-yi la' lile zernigār ḳadeḥ
- 2- Şu deñlü mest olur oldı ki götürilür elde
Olalı şevḳ-i lebūñle şarābh'ār ḳadeḥ
- 3- Dem-i şabāḥ oluban çün aratdı şabūḥ
Ṭulū' iderse ne tañ āfitābvār ḳadeḥ
- 4- Lebūñ ḥayāli gelicek ḥaṭuñ ḥayāli gider
Ki şāf ider dil ü cānı ḳomaz ğubār ḳadeḥ
- 5- Senūñle bir dem olımaya lebbeleb Ca' fer
Ger ide ḥākini devrān hezār bār ḳadeḥ

Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1- Vaşluñı virme cāna begcegizüm
Şatma cānı cihāna begcegizüm
- 2- Dermeyāndur dü ' ālemüñ varını
Seni bir kez kucana begcegizüm
- 3- Gerek öldür beni gerek dirgür
Kul senüñdür bigāne begcegizüm
- 4- Bāg-ı hüsni içre dilberüñ cāmın
İçelüm ' aşıkāne⁶⁸
- 5- Kuluñuz zülfüñede hoş geçelüm
Böyle kalmaz zamāne begcegizüm
- 6- Ca' ferüñ kaşdı vaşf-ı hüsünüñdür
Şi' r arada bahāne begcegizüm

Figānī**Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün**

- 1- Her kaçan nāz eylese ol serv serāzādum benüm
Sineden çıkmak diler rüh-ı feraḥşādum benüm
- 2- Şol kadar seng-i sitem urdı dil-i mecrūhuma
Döymeye taşdan demirden olsa bünyādum benüm

---

⁶⁸ Mısra vezne uymamaktadır.

- 3- La' lüñi koyub eger meyl eylerisem sükkere
Çalmaya ağzumda ey şin dehen-i dādum benüm
- 4- Şol kadar gezdüm beyābān-ı gam-ı hicründe kim
Kendü şehrumde bilirsin bir kişi adum benüm
- 5- Pır olası nevcivānuñ koma elden kıddini
Togrı yoldur ey Fiğānī saña irşādum benüm

103a

422

İşhāk

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Ey dīde hūsn-i yārda yemīnden özgeye
Zinhār bakma hākim-i āşkuñ yasağı var
- 2- Gūyā bizüm televvün-i hātırla göñlümüz
Bir pādişehdurur ki mūnaqqaş otağı var
- 3- Gül bāğdan üzülmedi işitmedi gibi
Evşāf-ı hūsnüñi ne 'aceb pek kulağı var
- 4- İşhāk mihr ü mähla ma' mūre-yi cihān
Bir tekyedür önünde bir iki çerāğı var

423

Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilätün/ Fā' ilün

- 1- Ben seni gördüm güzeller içre müstenā seni
Anuñiçün sevmedi göñlüm gözüm illā seni

- 2- Yaram ağır hiç birikmese vefâñı söylemez
Bîvefâdur didiler baña bütün dünyâ seni
- 3- Reşk-i hüsn-i gülşen-i cennet degül mi ruĥlaruñ
Bir nazarda niçe bilmeñ ey gül-i ra' nâ seni
- 4- Hâl idindi kendüye vaĥdetde keşret zevķini
Ĥüblar cem' iyyetinde gözelin tenhâ seni
- 5- İsterüm kim tal' at-ı hüsnüñ kimesne görmesün
Her gören sevmek muķarrerdür begüm zîrâ seni
- 6- Dermend İshâķ kanı zer pür-i hünerüñ senüñ
Ĥamdülillâh gördük âşüfte-yi şeydâ seni

424⁶⁹

103b

425

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

- 1- Terk idüb sen şâh yüz döndürsem ol dergâhdan
Kıbleden dönsün yüzüm nevmid olam Allâhdan
- 2- Şol kadar çekdüm elif şol deñlü yaķdum dâĥlar
Kim serâser çeşmüme bir ĥil' at itdüm âhdan
- 3- Leblerüñle goncalar bilsem ne nisbet itdi kim
Yaķası açılmadıķ sözler çıkar efvâhdan

---

⁶⁹ Bu gazel 99a'daki 402 numaralı gazelle aynı olduğundan tekrar yazılmamıştır.

- 4- Kāmet eylerken namāza sen kıyām itdūñ meger
Kim mü ʿezzin kendözinden geçdi ⁷⁰
- 5- Kūyuña ğarm eyler Āhī kim naşib olmadı āh
Gerçi kendi Kaʿ beye ammā ki döndi rāhdan

426

Mefʿülü/ Fāʿ ilätü/ Mefāʿ ilü/ Fāʿ ilün

- 1- Dirler ki ʿ aşık olana ya şabr u ya sefer
Şabrum dükendi lāzum olupdur baña sefer
- 2- ʿ Aşkın müsāfidini iken yaqma gün gibi
A kıblegāh-ı Kaʿ be-yi maqşūdum a sefer

104a

- 3- Dil bir yaña çeker beni cān bir yaña çeker
Elkışşa vācib oldı baña bir yaña sefer
- 4- Görsem yüzüñi göñlüme ölmek gelür şehā
Zirā begüm mübārek olur gün toğa sefer
- 5- Dilber maħallesinden ırağ itme Āhiyi
Yazık degül mi eyleye bir mübtelā sefer

427

Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün

- 1- Nigārā hāşilum zülf-i semenbūyuñda bir būdur
Ki bu ʿ ömri dirāzumda hemān varmada bir budur

⁷⁰ Mısranın sonu katlandığından dolayı okunamamıştır.

- 2- Benüm ebrūlarum şanuñ bu iki haţţ-ı alnumda
Başımda ey kemān ebrū yazılmış kıara yazudur
- 3- İzüñ tozunı dürtesem n'ola gözümle yerlerde
Efendüm cevherüñ kıadrin bilene göz terāzūdur
- 4- Akıtdum kıara yirlere şu gibi kıanlı yaşum āh
Saña bu göz neler eyler dağı ey serv-i dılcūdur
- 5- Yazardum haţţ-ı leb vaşfin devāt-ı çeşm-i Āhiden
Velī bu kıan olacağın içi iken kıara şudur

428

Mef' ulü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Ol bīvefā baķub yine ben mübtelāsına
Didi ki derdmendine ben mübtelāsına
- 2- Ola ki tırüñüñ dile toğruldığın görem
Aldanmazuz bir egri kıaşuñ mācerāsına
- 3- Cān naķdine metā' -y1 ğam-ı hicrin aldığum
Her kim ki gördi didi ucuzdur bahāsına

104b

- 4- Ağyār ile mu' āmeleden degmez elleri
Biz dikmedük bir al ucı yele merħabāsına
- 5- İşhaķ gibi şiveme cefākeş gerek kışı
Dā'im taħammül ide cihānuñ belāsına

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- H̄asta gönlüm şormağa gelmezse cānān bir daḥı
Gitdi ḳaldı gelmedi bu cisme cān bir daḥı
- 2- Ger beni öldürmez iseñ durmaz iseñ 'ahdüñe
İtmeyem hergiz senüñle 'ahd ü peymān bir daḥı
- 3- Bildürüpdür ḡālibā la' l-i lebün miḳdārını
Şatmaz oldu kendüyi yāḳūt-ı mercān bir daḥı
- 4- Erte bir gün meh gibi hercāyīsın dırler saña
Her yaña tenhā kecile itme seyrān bir daḥı
- 5- Yalvarub İshāḳ dildāra lebinden öpe gör
Olamayayın diriseñ soñra pişmān bir daḥı

430⁷¹

105a

431

Gazeliyyāt-ı Fiḡānī**Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün**

- 1- Āhū-yı fiten-i ḥüsn eyā Türk-i Moḡol Çin
Kim gülşen-i ḥüsnüñde yatur nāfe-yi mişḳīn
- 2- Çöz zülfüñi tā kim kese zünnārını rāhib
Göster yüzüñ imāna gele şūfī-yi ḥodbīn

⁷¹ Buradaki gazel 96b'deki 392 numaralı gazelle aynı olduğundan dolayı tekrar yazılmamıştır.

- 3- Ol kâfire senüñ nice müddet demin urdum
Kim kûşe-yi mihrâba geçüb dağı tutar kin
- 4- Hâk oldı hevâñile dil olmadı mu‘ammer
Kim âb-ı vişâlüñ kıla hicr odını teskîn
- 5- İştise Fiğāñi sözüñi gökde melâ’ik
Yerde irişür gūşuña âvāze-yi taḥsîn

432

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Yine biñ nāzile dilber gezer geh toğrı gāh egri
Nihāl-i ḳadd-i mevzūnın ider geh tođrı gāh egri
- 2- Dil ü cān almağa cānāneye sihr eyledi çeşmüñ
İder iğmāz-ı ‘aynile nazar geh toğrı gāh egri
- 3- ‘Aceb eyitdi ğamzeñle bu gönüm ey gözi fettān
Gelüb üstine ḥançerler çeker geh toğrı gāh egri
- 4- Meger kim cüst ü cū eyler seni kūyuñda ey mehrū
Gözüm yaşı revān her dem aḳar geh toğrı gāh egri
- 5- Fiğāñi dilrübālarda ḥaḳīḳat ḳalmadı şimdi
Bugün ‘aşıḳlar anuñçün gezer geh toğrı gāh egri

105b

433

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Elif-i sīnem üzre na' l-i siyāh
Şanasın haṭṭ-ı üstüvāra hilāl
- 2- Meh-i nev gökde na' l-i esbüñ ile
Bir yire gelse yiri şaff-ı ni' āl
- 3- Gülşen-i miḥnet oldı sīnem āh
Dāğlar gül elifler anda nihāl
- 4- Kāmetüñde bu kākülüñ oldı
Şem' -i kāfūr üzere devr-i menāl
- 5- Bāğ-ı ṭab' -ı Fiğānīde şimdi
Açılır ṭaze tāze verd-i ḥayāl

434

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Murādı gönümün senden vefādur
Ki ol cevriye çoğdan mübtelādur
- 2- Benüm her ḥālüm ḥāl-i siyāhuñ
Bilür bilmezlenür yüzi qaradur
- 3- Kimüñ kim bir büt-i sīminberi yoğ
Eger şāh-ı cihān ise gedādur

283

- 4- Mekes el açuban zārīlīg eyler
Murādı hālle dilden du‘ ādur
- 5- Aqar şudur meger göñlüñ Fiğānī
Ki her serve aqar göñül belādur

106a

435

Ġazeliyyāt-ı Āhī

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Güzellik nevbaharında cihān bāg-ı bahār olsa
Baña ol yüzi gülşensiz gerekmez ger hezār olsa
- 2- Şuvār-ı esb-i nāz olmuş güzeller pādişāhıdur
Atı öñünce seyr itsem baña bir şehvār olsa
- 3- Lebi gönçe beli ince güzeller çoqdurur ammā
Öpülse dermiyān olsa kuculsa derkenār olsa
- 4- Ne zībā qaşr idi elhaq zümürüd rengi eflāküñ
Bināsı pāyidār olsa esāsı üstüvār olsa
- 5- Qamer gibi yüzi beñlü güzeller pādişāhıdur
Benüm mäh-ı siyeh çerdim ‘aceb mi hāldār olsa
- 6- Başum alub giderdüm ben ‘adem mülkine dek Āhī
Öte yanında dünyānuñ eger bir rehğüzār olsa

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Uçmasun yañlış haberler ol hümānuñ üstine
Āşiyān-ı zāğa varmağ düşmez anuñ üstine
- 2- Toğrudur çünkim elif gibi nihāl-i kıadd-i dost
Noğta koyan kimdurur ' ālemde anuñ üstine
- 3- Āh-ı serd irişmesün bārid nefesler çoğdurur
Esmesün bārid yel ol serv-i revānuñ üstine
- 4- Kaşları yayı gibi biñ dürlü sözler söylemez
Kimse toz kondurmaz ol ebrū kemānuñ üstine
- 5- İdüñüz yārāna kim şöhetbeşöhet diyeler
Bir gazel didi bugün Āhī felānuñ üstine

106b

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Āh kim hālī degül bir lağza gönlüm āhdan
Neylesem biçāre dil kıurtulmadı eyvāhdan
- 2- Sīneme çekdüm ' Alīnūñ Zülfikārı şeklini
Hem anuñ etrāfını zeyn eyledüm yā şāhdan
- 3- Sernigün gördüm bugün ağıār-ı merdūdı yine
Beñzer ol şeytānı sürdük ey melek dergāhdan

- 4- Dilberā seni raqībūñden şaķınsa dil n'ola
‘ Āşıkını kişi şaķlar sevdüğüm bedh'āhdan
- 5- Āhī firqatde fiğān eylerse cānā tañ mıdur
Niçeler öldi bilürsin derd ile eyvāhdan

438

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Tığ-i hicrile benüm şimdi dilüm yar hele
Demi ola bŷy-ı leşüz senüñ ile var hele
- 2- Ey cefāhŷ geledi dünyeye ben şimdiye dek
Görmedüm sencileyin dağı cefākār hele
- 3- Bunca yoluñda fedā itmiş iken cān u dili
Bir selāmuña dağı degmedük ey yār hele
- 4- Hele sen cevr ü cefā itmede eksik ķomaduñ
Bu dağı böyle ola ey yüzi gülzār hele
- 5- Āhiyā rağm ide şāyed işidüb ol gül-i ter
Kılayın derdile bülbül gibi ben zār hele

439

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- İşitdüm bir cefākāra o mihr ü mübtelā olmuş
Biğamdi'llāh benüm gibi o dağı mübtelā olmuş
- 2- Dimişler kim vefāsızdur ' adūlar yār için yāre
Meded hey ol semensāya yazıķlar iftirā olmuş

286

107a

- 3- Gezerken nāzla gördüm efendiyle efendisin
Biri sidre-yi kıad olmuş birisi müntehā olmuş
- 4- ‘ Aceb mi ol güneş tal‘ at kıamerle iktirān olsa
Perīdür kendü cinden biri ile āşinā olmuş
- 5- Nigāruñ çeşmi Āhī-yi münevver olmuş ol gülruķ
Çerāğ-ı çeşm-i maķşūdı o mihrüñ rüşenā olmuş

440

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Cemālūñ şem‘ -i t̄abile yanan dillerde dāğ olmaz
Gözūñ bīmārı olan dil olur derdle sāğ olmaz
- 2- Yüzūñ mehtāb-ı şevkınden ne t̄añ olsa gice gündüz
Cemālūñ şem‘ -i rüşendür aña beñzer çerāğ olmaz
- 3- Didüm cānā ‘ izāruñda neden yok h̄üsn-i dilārā
Didi gülzār-ı cennetdür cemālüm anda zāğ olmaz
- 4- Görüb ārāyiş-i h̄üsnüñ āl-ı la‘ lūñle sevgüme
Kıaçan kim şehr donansa mey içmege yasağ olmaz
- 5- Be Āhī üstüñe bir gün doğar gün gibi ol mehrū
Yigitsen çünkü başuñdan senüñ devlet ırağ olmaz

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Ol elif kāmete bir serv-i dilārā dimezüz
Serv-i kıaddür ol elif kıad biz aña lā dimezüz
- 2- Tūbī-yi cennet ise kıuçmağa el virmeyecek
Dilber-i serkeşe biz serv-i dilārā dimezüz
- 3- Rūma sulţān u vezīr olursa dağı ger
Baş egüb biz çeledi kimseye paşa dimezüz

107b

- 4- Yazaruz la' l-i lebün yādına rengin ğazeli
Deyicek şi' r deriz biz aña inşā dimezüz
- 5- İçerüz Āhī mey-i nābı çü her hūb ile biz
Biz kıul oğullarına vaqt olur ağa dimezüz

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Nigārā çeşm-i fettānuñ be ğāyet ğamzekār ancağ
Cigerden tīr-i müjġānuñ çeküb cāna kıyar ancağ
- 2- Güzellik cāme hābında yatub maġrūr-ı hūsn olma
Nazar kııl hāl-i ' uşşāğa ki ' ālembin kıarār ancağ
- 3- Ğubār-ı hāk-i pāyuñuñ nesīm-i şubħdem her dem
Koyub bu merdüm-i çeşmeyi didi hoş-i yādigār
- 4- Raķīb-i bedlikā cānā cihānda bulmamışken yer
Neden aña bu ' izzet kimseñ kūyuñ ile aranacağ

- 5- Cihānuñ māl-ı mülkini virirseñ āhiye almaz
Nigārā senden umduğı hemān buse kenār ancağ

443

Emrī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün /Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Mahbes-i çāh-ı zağndan gönül olmadı ħalāş
Muşhaf-ı ħüsnüne karşı oğudı biñ ihlāş
- 2- Eşigüñ tākına çek tār-ı saçuñla gönülüm
Kubbe-yi çerğde ey meh yine bir kandil aş
- 3- Cānı bir buseye bāzār idelüm şun lebüñi
Yeter ey Yūsuf-ı gülçehre ayağüñ beg aş
- 4- Görüb cism-i sefid-i sīmi rağīb⁷²
Didi bir levh-i nüħās üzre iki pāye şu aş
- 5- Dür-i dişin vaşfı bilinür şadef-i şi' rümde
Nazm-ı deryāsına Emrī olalıdan ğavvaş

108a

444

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Bu fūrkat-i şebüñde ħomaduñ ey Mehlikā geldüñ
Şafā virdüñ gönül mir' ātına şāhum şafā geldüñ
- 2- Bezm-i rencide ħıldıñ ħādken ref' eyledüñ 'ömrüm
Ele alduñ yığığ gönülüm yüzüm üzre başa geldüñ

---

⁷² Satır vezne uymamaktadır.

- 3- Raḥum eyleyübeñ Ken' ān-ı ğamda çekdügüm ḥaz ne
Göñül Ya' kûbuna ey Yûsuf-ı ḥüsnüm bahâ geldüñ
- 4- Şānede tıramaz geçerdüñ ey ey ḳaddinüñ yār
Ne yeller esdi şimdi toĝrılıb birden yaña geldüñ
- 5- Meger kim cezbe-yi ' aşkuñ idüpdür ḳalbüñe te 'şir
Unutmuşduñ dil-i ' Ulvî-yi sulţānum aña geldüñ

445

Mef' ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ūlün

- 1- Beñzerdi nigāruñ ḳadd-i bālāsına bîşek
Şimşād ü çemen olmasa bir gölgesi gökcek
- 2- Bāzār-ı fenāda sıĝar āvāzesi çatmış
Ol şāh-ı cihānvārî itdi yine dernek
- 3- Tūṭı-yi dil ü cāna demirden ḳāfes oldı
Peykānuñ ile pür olalı çeşm-i müşek
- 4- Ḥaṭṭ-ı ruḥuñı eyle tırāş ey yüzi māhum
Bir ḥaṭ ki ğalaṭ yazıla eylerler anı ḥak
- 5- 'Ulvî gibi def' itmege zāhid ğam-ı dehri
Tenhā yüri meyḥāneye rez-i duḥterini çek

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Rindler zümresinüñ yiri ħarābāt ancağ
Dāyimā işleri heb ħağğa münācāt ancağ
- 2- Şun' -yi ħallāğa göre ħalvesi maħlūķātuñ
Pertev-i şems-i cihāntāb ile zerrāt ancağ
- 3- Bezm-i keşretten elin çekmeden ey zāķi daħı
Ehl-i vaĥdet geçinür şūfi ' acib zāt ancağ
- 4- Eyleseñ diğķat ile arz u semāvāta nazār
Māsivā ārāda olam mı ħayālāt ancağ
- 5- Taĥtasını taĥtaya virdi niçe dārā cihān
Bu ķādar şevket ü ħaşmet ķurı dārāş ancağ
- 6- Zāhidā sīne-yi bīķīneme irgürme şikest
Çehre-yi dilberi seyr etmege mir'āt ancağ
- 7- Beni sevdüñ mi didi yār sūkūt itdüñ sen
Ĝarażı ol şehüñ ey dil seni iskāt ancağ
- 8- Ben gedā nice idem da' vī-yi ferzāneligi
Dostum nuţ' -ı felekde niçe şah mat ancağ
- 9- Bildürür zümre-yi ' irfāna rumūz-ı ' aşķı
' Ulviyā her saħnuñ keşf-i kerāmāt ancağ

109a

447

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Sen şekerleb olıcağ meclis-i meyde sākī
Zümresine nüş idelim kıandedür ol kıān ulı
- 2- Şıve vü nāz ile bir gün kederüñ asıcağ
Korkarın öldürür ol şöıra peşimān olalı

448

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Diyār-ı ğurbete düşdüm didüm gerçi saña yā hū
Şaķın devletlü başuñçün unutma ben kıuluñ yā hū
- 2- Tarih-i ' aşkı gerçi begāyet-i pür hātır dirler
Refik olursa tevfiķüñ baña bu yola ne kıorķu
- 3- Kıoma ğam gerdünü dilde şafā-yı hātır isterseñ
Kudüretten bir olmaz yoluna pāk itmeyince şū
- 4- Miyānuñla dehānuñçün dil ü cān cenke düşmüşdür
Hemān yok yere ğavğādur ne ol vārur da ne bū
- 5- Beni bir vechle peydār idipdür hālet-i ' aşkuñ
Düşüm gibi gelür oldu kıaçan fikr eylesem uyķū
- 6- Serāser ' ālemüñ halkın helāk itme ki istersen
Behey zālüm be hey kāfir nedür bu çeşm ü bu ebrū

- 7- Begüm maḥbūba cān virir sözine baḫma İshāḫuñ
Ne var ḫaṭ-ı kelām itse ‘ aceb mi olıcaḫ şayrū

449

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Ol nigāruñ çeşm āfet-i ğamzesi ğammāz imiş
Şehrimüz dilberlerinde cilveden mümtāz imiş
- 2- Günde biñ kez ölmege ‘ aşḫuñ yolundadır dile
A benüm çok sevdüğüm ben şanırdım āz imiş
- 3- Hüb rular pīşesi maḥbūblar endīşesi
Şimdi bildüm yedüğüñ cevır ü cefā vü nāz imiş

109b

- 4- Deldi geçdi ğamzesi şanmadı göñlüm pīşesin
Ol kemān ebrū ne ğāyet hūb tır endāz olur imiş
- 5- Ol güzeller şāhınuñ gördüñ mi İshāḫı yine
Göñül mürğün hoş şikār itmiş ‘ aceb şehriyār imiş

450

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Ey göñül eller gehi bayram iderler geh düğün
Sineñe yer yer düğün ḫo sen de dāşlarla degin
- 2- İledüb leb virene būsıñ alamazsam eger
Ey lebi ğonca yüzi gül var yüri sen de öğün
- 3- Göñlümün āyinesi şandıkca seng-i cevırle
Bir nazarla ol gözi fettān evrānı bütün

- 4- Hey begüm ferzāña oldur dil bugün ‘āşıkları
Hiç añar mısın peşimān olduguñ yārın ki gün
- 5- ‘Aşğ meydānında Ferhād ile Mecnūn evvelā
Cān u bāş oynadı gitdi şimdi bezmdür ola
- 6- Ğamzeñüñ cellādına ben bildigüm İshākadur
Çarşu varıb boynını dutmağ degül mi ben boyun

451

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- İsterüm zād-ı ğamuñ dilde ferāvān olsun
Ki cihāndan sefer itmek baña resān olsun
- 2- Gele ey ğam bu gece şohbet-i hāş eyleyelüm
Bir sen ol bir de hemān didü giryān olsun
- 3- Gitdi şimden gerü benden saña kul oldı gönül
Elimüzden ne gelür bāşına sultān olsun
- 4- Çomaduñ sinede çün tırüñi ey kâşı kemān
Bāri peykānı ço bir derde dermān olsun
- 5- Ben degül niçe niçe cān-ı muqaddes cānā
Şol muqavves қаşa buña cānla қurbān olsun

110a

- 6- Gice gönder ruğ-ı cānāna neden bunca ҳased
Ey güneşvār ne sen ol ne meh-i tābān olsun
- 7- Bir kez öpdüm uyanub nāzla dildār didi
Hele İshāğ saña bu dağı ihsān olsun

Āhī

Mefā' ilün/ Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1- Ne naqş ider bizüm ile nigārī gördüñ mi
Ne fitneler qoparur rüzigārī gördüñ mi
- 2- Qaçıb qaçıb araqadan dönüb dönüb yüzüme
Qapa qapa baqan ol gül' izārī gördüñ mi
- 3- Direk direk döğülen qapuñda dūd-ı dilüm
' Alem ' alem göge aqan şerārī gördüñ mi
- 4- Bu qanlı qanlı yaşumdan revān olub göz göz
Bu çeşme çeşme aqan cūybārī gördüñ mi
- 5- Şorar irüşdüğüne Āhī göz yaşın döküb
Qabā-yı sürhle ol gül' izārī gördüñ mi

Fe' ilātün/ Fe' ilātün /Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Hey ne fitne başıdur turre-yi taraf-ı külehüñ
Zālīmüñ öte ucudur ser-i zülf-i siyehüñ
- 2- Tūtiyā gibi qaparlar ser-i kūyuñda şehā
Degme gözler mi görürler ' acabā gerd-i rehüñ
- 3- Qaşlaruña meh-i nev gösterüb eksikligini
Anuñ işini tām itdi meh-i cādūsuñ

- 4- Gözüñ üstünde aşuñ yoğdı  lemde göñül
Olmasa na lıçası naşı eger secdegehüñ
- 5- sitānuñdan ırāđ itme iken hī kim
Ehl-i dil ulları yānında gerek pādişehüñ

110b

454

Fā ilātün/ Fā ilātün/ Fā ilātün/ Fā ilün

- 1- Sīne-yi şadpāremde dāđ-1 nihānum var benüm
Öksüzüm oynumda bir göynüklü nāmum var benüm
- 2- Ben didüm la l-i leb-i yāre sözüñ vār ise āyet
Didi söz söylemege aña ne cānum var benüm
- 3- Kimse görmesin deyu düşde ayālūñi senüñ
alkı uyutmağa āh u fiđānum var benüm
- 4- N'ola bāđ-1  aşđda urrem olur isem gül gibi
Bir şacı leylī būyı server ü ānum var benüm
- 5- hiyā aña baña bāđ-1 cinān u kevşeri
Kim lebi Kevşer yüzi bāđ-1 cinānum var benüm

455

Fā ilātün/ Fā ilātün/ Fā ilātün/ Fā ilün

- 1- Nālišümden giceler yummaz gözini ne felek
h ki ol meh  ālemi incitdi yerden göge dek

- 2- Bilmezem ne t̄ālī' -yi ferhunde h̄ālūñ var ki hiç
Her kişi öksesini göge çıkarur ey melek
- 3- İncinüb ol goncaleb dil bülbülinüñ āhına
Didi luş eyle yüri billāh bizden öterek
- 4- Ol şanem her seng-i dilden eylemez t̄iġin dir̄iġ
Sen gerek řān u gerekse derdle t̄āř ol yürek
- 5- Alnuña meh yüzüñe mihr-i cihān ārār imiş
Dostum Āhī seni göge çıkarur giderek

456

Fe' ilātün/ Fe' ilātün /Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- şol şadar lāle gibi şanlara ġarķ oldu tenüm
Şabrüm üzre açılan lāleye döndi kefenüm
- 111a**
- 2- Vaşlaldur ki ciger zaşmını bend itmek için
Yārelü s̄inemüñ üstünde benüm p̄irehenüm
  - 3- Çekerüm h̄ārını ol gülşen-i ' ömrüm gülünüñ
Kendi bāġum çemenidür yaķa kendi dikenüm
  - 4- H̄ançerüñde dikilen şanlı yürekler gibidür
Her söġütde duran elma ser-i řābrümde benüm
  - 5- Yerde pehlūlarumuñ naķřı ile āhın hemān
Bir şaşıra şarılırum dime döndi bedenüm

Fe' ilātün/ Fe' ilātün /Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Ne muşāhib bulunur derd ü ğam-ı yār gibi
Ne ferāgat yeri var hāne-yi humār gibi
- 2- Bir bilün başına gün toğmaduñ üftādelerün
Yerlere çalma iken sāye-yi dīvār gibi
- 3- Götürüb noқта gibi ortaya atdı beni çerğ
Başladı kendü kıyı çizmege pergār gibi
- 4- Bu yaralı kolumı dāğ-ı ğamuñla niçe bir
Dest-māliyle isim boynuma tomar gibi
- 5- Bu kıyāmet bizi ferdāya şalur Āhī yine
Yārına kaldı işim va' de-yi didār gibi

Fe' ilātün/ Fe' ilātün /Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Güle ta' n itse ruhuñ cevhi var ey serv-i bülend
Yaraşur la' l-i lebün eylerse ğonçaya hāzer
- 2- Öykünür zülfine yārūñ varsa elden ele seng
Görmedüm dağı anuñ gibi yüzi kara levend

111b

- 3- Lebi vaşfin işidenler ışırub parmağını
Rūylar kande bulunur ola bunuñ gibi känd
- 4- Göñlüm ider baña rüşen vār anuñ hançerine
Beni başdan çıkarır bu dil-i düşvārpesend

- 5- Āhīnūñ irmez eli zūlfūñe ey māh senūñ
Atar evc-i felege hissetle gerçi kemend

459

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Āşık oldum bir cemāl-i canfezāyı görmedin
Āşıkile imān getürdüm Muştafāyı görmedin
- 2- Göklere ağdı deġānum āteş-i āhum gibi
Yanarum yerden göge bir mehlikāyı görmedin
- 3- Göklere uçurdılar dün bir hümā-yı tal' atı
Uçdı göñlüm şāhbāzı bir hümāyı görmedin
- 4- Cān deġer didüm ħaṭā itdüm ayırıkdan la' lūñe
Müşkil olur cevherī ṭutmağ bahāsı görmedin
- 5- Her ne cevri itse yeridür Āhī ol dilber saña
Böyle dil virmek neden ol bīvefāyı görmedin

460

Fe' ilātün/ Fe' ilātün /Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Derd-i ħāsret bu deġül kim ola firḫat bākī
Derd o durur ben ölem ḫala bu ħāsret bākī
- 2- Sīne geçdi müjeñ daġı ṭurur dilümde henüz
Çıkdı peykān dilüm ḫaldı cerā' at bākī
- 3- Cān çıkınca hele ben ḫidmetüm eksik ḫomadum
Eger olmazsam efendi yine ḫidmet bākī

299

- 4- Bīvefādur bu felek ‘aşk u maḥabbet çoğ olur
Ne ḥüsn sende ne ḥod bende maḥabbet bākī
- 5- Şoḥbeti var mey-i nābile bugün Āhīnūñ
Yüri ey şūfī senūñle yine şoḥbetimüz bākī

112a

461

Ġazeliyāt-ı Āhī

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün /Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Ey leb-i gönca yanūñda ḳomağıl ağıyārı
Çünki olmaz gül-i gülzār-ı cinānūñ ḥārı
- 2- Güzel oldur ki vefā eyleye ‘aşıklarına
Ḥāce olur ki ri‘āyet ide hizmetkārı
- 3- Baña ol māh gibi döne döne cevr eyler
Göreyin yerlere geçsün felek ğaddārı
- 4- Denk ider yār firāḳıyla cefākeşlerini
Meyve-yi vaşlını şunmaya raḳıbe bārı
- 5- Gördüğü dilbere Āhī nice meyl eylerse
Şā‘ irūñ çünki güzel sevmedür ancak kārı

462

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Gördüler kim cānlar alur ğamzeñūñ peykānını
Her kişi tende emānet şaḳlar idi cānını

- 2- Pehlivanluḡ adını ʿālemde destān itmege
Ḳanlu yaşlarla pür etdüm sīnemüñ meydānını
- 3- Şöyle cānum acıdur şirin lebüñ öpdükce kim
Meclisüñde şāʿ irüñ bulsam içerdüm ḳānını
- 4- Geçdi çün devr-i ḳāmer gün yüzlüler devr ider
Sürsün ol gül yüzlü sürsün kimden devrānını
- 5- Göñlegüñ Āhī göge bu yādı dūd-ı āhdan
Görünce rengiyle olur ol levend oḡlānını

463

Feʿ ilātün/ Feʿ ilātün /Feʿ ilātün/ Feʿ ilün

- 1- Güllere dönse ʿaceb mi yüregüm pāreleri
Ḡoñçaveş āḡar açar her yakadan yāreleri
- 2- Uşda vardum deyuben göñlümi āvāre ḳılır
Cānuma geçdi benüm ḡamzeñ oḡı yāreleri
- 3- Uyḡu baḡı getürür gibi şāçuñ ʿuḡdeleri
Uyḡusuz ḳodı ḳamu bülbül-i bīçāreleri
- 4- Nergis el adamınıñ böyle mi olur resm şehā
Görüben yüz çevirir ʿāşık-ı bīçāreleri
- 5- İşidüb ḡayrıya düşürdüñ mi zülf-i seḡī
Saña mı ḳaldı be Āhī didi yüz ḳaraları

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Ben serve niçe beñzedeyin add-i dilberi
Tübā vü Sidre olmaya anuñ berāberi
- 2- Bir vech ile arāveti vardur yañaġunuñ
Pejmürde gösterirse devādur gül-i teri
- 3- Müşkīn saçını dilüm düzüb mürġ-i cāniçün
Baġlar ucına dāne-yi ħāl-i mu' anberi
- 4- Ĥaṭṭ-ı siyāh ' aksini eşkümdedür gören
Şankim geçer cihān şuyını şām leşkeri
- 5- Bir dilrubāya baġladı gönölünü Āhī kim
' Aynıya gelemez işbu cihānuñ güzelleri

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Kemānkeş aşuñ atdıķca bu cāna tīr-i müjġanı
Ĥasedden düşmenüñ cānā urur cismindeki cānı
- 2- Nifāķ idüb göz idermiş apuña saña ki ammā
Şaķın iġvāsına uyma begüm kör eyle şeytānı
- 3- adeḫ nüş eyleyüb yāre durub ikrām-ı tam itdüm
Didi billāh buyur ḫānum ki şöḫbetdür Süleymānı

- 4- Ruḥ-ı zībāya meyl itmez didiler zāhidi ammā
Meger bir zerrece yoḡdur anuñ gögsünde imānı
- 5- Cemāl-i ʿālem ārāsın temāşā iderek yārüñ
Düşerdi nāgehān Āhī kemend-i zūlfine cānı

466

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

- 1- Sīnem içre ʿaşḡ bir ḡamḡāne bünyād eyledi
Seng-i miḡnet ile derd divārın ābād eyledi
- 2- ʿAşḡdur dürlü libāsiyla tecellī eyleyen
Kāh özin şīrīn ḡıldı kāh feryād eyledi
- 3- Mest-i bīḡoş oldu şanmañ cām-ı şahbādan beni
Kim benüm bīḡodluḡumu bir perizār eyledi
- 4- Ḳurı derd ehline Āhī yine şīrīn yādigār
Kūhken gitdi velī ʿālemde bir ād eyledi

113a

467

Feʿ ilātün/ Feʿ ilātün /Feʿ ilātün/ Feʿ ilün

- 1- Nergisüñ dikmek içün gele yavuz nazarı
Bāzubend itdi şabā şāḡ-ı güle ḡonçaları
- 2- N'ola eşḡümle ruḡ-ı zerdüme meyl eylese yār
Meyl ider çünki güzeller göricek sīm ü zeri

- 3- Dir idüm zülfine olaşma gnl eslemedn
Yiridr şimdi saņa her ne iderlerse yeri
- 4- Geldgnce dil-i mihmn-1 gamuņ ddelerm
ekdgi hn-1 cigerdr nne mhaşı
- 5- Vaş-1 hsnnde ferd olsa ‘aceb mi h
Gn gibi şu‘ le virir nki şerk-i kfri

468

Fe‘ iltn/ Fe‘ iltn /Fe‘ iltn/ Fe‘ iln

- 1- Leblerin yd idicek cemimze cn geldi
Gnl abdalı yetiş tekyeye urbn geldi
- 2- Sevin ey dil ki saņa derd  gamum yr gelr
şhbet esbbı gerek hcreye yrn geldi
- 3- Zhid bizde yusbetle helk olmuřduņ
Mey-i nbıyla biraz beņzmze n geldi
- 4- Prlikde delkanlıluğum aņdurdı şarb
şimdi bu devr-i zamnda bize oğln geldi
- 5- ‘Ařķ rzını igen imege a‘ d işidr
Syleme h biraz şhbeta ndn geldi

469

Mef‘ iln/ Mef‘ iln/ Mef‘ iln/ Mef‘ iln

- 1- Senn kyuņ ne cenk eyler bu cism-i ntuvn in
Ne lzım bunca gvglar bir iki o shn in

304

- 2- N'ola 'ālemde bir tāriḥ ide ol yār sengīn dil
İşigüñ t̄aşını dikseñ mezarumda nişān için
- 3- Benüm nuşūr a' mālūme yeterdi rüz-ı maḥşerde
Seg-i kūyuñ izi olsa bir itmede nişān için
- 4- Benli cenk iki bükdi elinden zār idib efgān
Hevā-yı 'aşq pīr etdi beni bir nevcivān için

113b

- 5- Geçerdi 'ömr-i dārende hevā-yı zülf-i yāriile
Naşīb olmadı çok yeldüm bu 'ömr-i cāvidān
- 6- Qudümünden benüm Āhī olurdu gözlerüm aydın
İzi tozını gönderse ḥabībüm armağan için

470

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Nigārā çeşm-i fettānuñ be gāyet gamzekār ancaq
Cigerden tīr-i müjgānuñ çeküb cāna kıyar ancaq
- 2- Güzellik cāme ḥābında yatub maḡrūr-ı ḥüsn olma
Nazar kııl ḥāl-i 'uşşāka ki 'ālebīn qarār ancaq
- 3- Ğubār-ı ḥāk-i pāyuñuñ nesīm-i şubḥdem her dem
Qoyub bu merdüm-i çeşme-yi rüy ḥoşun yādigār
- 4- Raqīb-i bedliqā cānā cihānda bulmamışken yer
Neden aña bu 'izzet kim iseñ kūyuñla arāncaq
- 5- Cihānuñ māl-ı mülkini virirseñ Āhīye almaz
Nigārā senden umduğı hemān buse kenār ancaq

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- İşitdüm bir cefākāra o mihr ü mübtelā olmuş
Biĥamdillah benüm gibi o daĥı mübtelā olmuş
- 2- Dimiřler kim vefāsızdur ' adūlar iĥün yāre
Meded hey ol semen sāye yazuĥlar iftirā olmuş
- 3- Gezerken nāz ile görüm efendiler efendisın
Birisi serv-i ĥād olmuş birisi müntehā olmuş
- 4- ' Aceb mi ol güneş şal' at ĥamerle iĥtirān olsa
Perīdür kendü cinsümden biriyle āřinā olmuş
- 5- Nigāruñ çeşmini Āĥī münevver itmiş o gülruĥ
Çerāĥ-ı çeşm-i maĥşüdü o mihrüñ rüřenā olmuş

114a

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Cemālün şem' -i tābıyla yanan dillerde dāĥ olmaz
Gözün bīmārı olan dil olur derdile sāĥ olmaz
- 2- Yüzün mehtāb-ı řevĥinden ne řaň olsa gece gündüz
Cemālün řem' -i rüřendür aña beňzer çerāĥ olmaz
- 3- Didüm cānā ' izārunda neden yaĥ zülf-i ĥüsn ārā
Didi gülzār-ı cennetdür cemālüm anda zāĥ olmaz

- 4- Görüb ārayış-i hüsnuñ al-i la' lüñe sögmese
Çaçan kim şehr donansa meyi içmege yasâğ olmaz
- 5- Be Āhî üstüñe bir gün doğar gün gibi ola mehrü
Yigit sen çünki başuñdan senüñ devlet ırâğ olmaz

473

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Çabirde dökülen gözi yaşı nigārimuñ
Nergis-i tirdi dāyiresinde mezārimuñ
- 2- Sūsenler olmasun mı benüm rūḥum üsti kim
Hañçerlerinden ölmüşüm ol gül' izārimuñ
- 3- Hākim ziyāret eyleyenüñ kaşları yeri
Şan naqş-ı na' l-i esb durur şehvārimuñ
- 4- Mihrüñ şehīdi olalı sīnemde dilberā
Bir zerresini yerde kıomazlar ğubārimuñ
- 5- Kūyunda Āhiyā gören āhum şı' ārını
Nūr indi şanur üstüne ḥāk-i mezārimuñ

474

Fe' ilätün/ Fe' ilätün /Fe' ilätün/ Fe' ilün

- 1- Kime feryād ideyin nāle vü efgānumdan
Kime kıan ağlayayın dīde-yi giryānumdan
- 2- Dil-i tennūrında ciger yandığı yetmez midi kim
Yedi geçerdı beni ğam dağı berānumdan

307

- 3- Silesim h n-ı cigerle n'ola g zyaşlarını
Çü ciger k şeler md r ki gel r c numdan

114b

- 4- Sineye çekdi deyu y regi ay aşı kem n
Y reler ağız  şerdi baňa her yanumdan
- 5- Saňa maħlař t r-i  h  kim ider aduňı y d
Her azel kim ouna defter u d v numdan

475

Mef ' il n/ Mef ' il n/ Mef ' il n/ Mef ' il n

- 1- Ne bils n halk-ı '  lem ben nice hemdemden ayrıldum
G z m yaşıyla bir ben bil r m kim amdan ayrıldum
- 2- Nice şihhat bulam şimden ger  ben hasta ey b r n
ab b-i c n u dil olan meyħ rumdan ayrıldum
- 3- ' Aceb mi dostlar d v ne olsam k h-ı firatde
řunuň gibi per  y zly g zel  demden ayrıldum
- 4- Yaamı  k id b amdan hay l olsam ' aceb mid r
řunuň gibi beli ince lebi oncamdan ayrıldum
- 5- Varırsaň k y-ı dild ra řab  řor h l-i  humdan
' Adem m lkine ' azm itd m diy r-ı amdan ayrıldum

476

Fe' il t n/ Fe' il t n /Fe' il t n/ Fe' il n

- 1- Bir elif çekdi yine s neme c n n bu gece
řan řarıldı baňa bir serv-i h r m n bu gece

- 2- İken on derdi ke dün gece meclisde idüñ
 ande aşamlayasın ey meh-i t̄abān bu gece
- 3- Seni dün gece raı̄b ile görüb şobetde
 Düşdi yaluñ kılıca şem^ç -i şebistān bu gece
- 4- Yine bilsem ki ^ç acerb kimlere hem kāse idüñ
 Ki cihān olmuş idi nāle vü efgān bu gece
- 5- Rindler şobetine alı̄b olan ^ç ārife dek
 Āhīnūñ hücre sine cem^ç ola yārān bu gece

115a

477

Fe^ç ilātün/ Fe^ç ilātün /Fe^ç ilātün/ Fe^ç ilün

- 1- Zāhidā içüñ eger sen de bizim şerbetimüz
 Gül gibi zāhir olurdu saña keyfiyetimüz
- 2- Ey ^ç azizüm nie bir ^ç ālemlle dellāl olalum
 Yūsuf-ı Mıřrī bizüm bilmeyicek kıymetimüz
- 3- Sīne ablını dögüb āh livāsın ekeriz
 Hem livāmuz ekilür hem dögülür nevbetimüz
- 4- Der-i meyāne durur devlet-i sermedide līk
 ālī^ç i gör ki bugün işlemedi devletimüz
- 5- Oudu da^ç vet idüb uramadı dā'ireye
 Ol perī ehre abül eylemedi da^ç vetimüz

- 6- İçerüz bir ayağı sākīye biñ minnetile
Elümüze virür ol ikide bir hürmetimüz
- 7- Rüz-ı la^ç lüñde senüñ şöyle yasâğ oldu yine
Ki şarābıyla harām oldu bizim şöhetimüz
- 8- Gözüme şîşeleri izi tozundan turulub
‘ Aceb ol günlere Āhī ire mi sâ^ç atimüz

478

Fā^ç ilātün/ Fā^ç ilātün/ Fā^ç ilātün/ Fā^ç ilün

- 1- Qaddüñüñ mäh-ı felek mihriyle sergerdānidur
Qaddüñüñ serv-i sīmī āşüfte vü hayrānidur
- 2- Gizleme zülf-i arakrızun külāhuñdan çıkār
Dilberā çün yüzüñüñ ebr-i gülāb efşānidur
- 3- ‘ Aqs-i la^ç lüñle gören der çeşm-i pür eşküm benüm
Dürr-i mercānla müzeyyen sayrefi dükkanıdur
- 4- Gülsitānda berg-i gül şanemüñ dağlamış odun
Küşte-yi hār-ı gam olan ‘ andelībün qanıdur
- 5- Hüzn-i Ya^ç kübile Āhī mübtelā kıldı beni
Mısr-ı hüsnüñ ol şeker-i leb Yūsuf-ı Ken^ç andur

115b

479

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Bülbül-i şeydā n'ola itse fiğān u nāleler
Düşlemişler gonçanuñ gülşende la' lin jāleler
- 2- Sözüñ müjganlaruñ āli ile cān riştesin
Sīne-yi şad pāreden göz dikdiler māl alalar
- 3- Eşk-i hūn efşānidur Ferhāduñ ey şirīn sühan
Açılanlar yer yerin deşt-i belāda lāleler
- 4- Ben zebūnuñ şehlere lāyık mı ey kebk-i hırām
Mürğ-i cānda şayd için şebbāz-ı zülfün şalalar
- 5- Dāğlardur kūyiyā ben bülbülüñ cānında āh
Āhiyā ol gonçanuñ la' lindeki teb hāleler

480

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Şol melek hū kim kıılır şimdi felek iqbāl aña
Raħm ide şāyed gönül vāriyle ' arz-ı hāl aña
- 2- Çehre-yi zerdüm benüm fāş itmesün deyu gamuñ
Çekdi hūn-ı dīdeden eşküm niķāb-ı el aña
- 3- Lāleler şanmañ görinen dāmen-i kühsārda
Çeşm-i pür hūnum giyermişdür ķabā-yı āl aña

- 4- Pāyimāl olalı zülfüñ gibi cānā der gören
Olmasun bir kāfire vāқи' olan aḥvāl aña
- 5- Ğarķ olur deryā-yı ğamda Āhī āşüfte ḥāl
Hızr gibi yetişüb raḥm itmesüñ filḥāl aña

481

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Gözlerüm yaşı şarāb-ı erguvān oldu baña
Senden ayru içdügüm ey dost ḳān oldu baña
- 2- 'Aql u şabrum kārbānın urdı bir kāfirinüm
Hey Müselmānlar bu yolda çok ziyān oldu baña
- 3- Seyre çıkdum yār ile aġyārı gördüm nāgehān
Vāy bu kāfir cūş belā-yı nāgehān oldu baña
- 4- Cām-ı meyden añladum 'aks-i lebüñ esrārını
'Ālem-i ervāḥdan bir sür' iyān oldu baña
- 5- Tıtmayınca 'ālemi āhum ben Āhī ölmedüm
Kendü āhum 'āķıbet nām u nişān oldu baña

116a

482

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Hā çeker başum beni durmaz bu deryādan yaña
Seyre çıkmışdur meger dilber Ḳalatadan yaña

- 2- andesin ey serv kim bun gl  nergsleri
Gz ulg olmudurur sen serv-i bldan yaa
- 3- Her arm gamda h em olan dilberlere
Yz evirmek mi gerekdr byle ardan yaa
- 4- Ka' be aı ola Frenk olanı ıblem olmasa
Kfirm ger bir dem basam kilisdan yaa
- 5- rmedn m-ı ecel h yakın ol a ile
Vatidr imden ger 'azm ile me'vdan yaa

483

Veleh

F' iltn/ F' iltn/ F' iltn/ F' iln

- 1- amze oına nin olmaa cn u ten baa
alka alka dlar giderdi bir c baa
- 2- Gzlerm berg-i semen gibi gzdi ande sen
Prlik vatinde gel ey serv-i smn sen baa
- 3- astayum marr ut billh eglendmse gel
Ey ecel ky-ı 'ademde bir nefes eglen baa
- 4- anernden ekdgm er olmaz h ol mehn
Diller olsa are dek abrmde her ssen baa

Velehū**Fe' ilātūn/ Fe' ilātūn /Fe' ilātūn/ Fe' ilūn**

- 1- Saña yanmağa yeter hālūmi gāh baña
Elif-i sīne ile dāğ-ı dilūm āh baña
- 2- Kimler ile geceler kimleriyle aḥşamlar
Kim iki hafta durur gelmedi ol māh baña
- 3- Kirpigūñ yine sīnemde iki zaḥm urdı
İki göziyle naẓar eyledi ol şāh baña
- 4- 'Aşkı terk eyle baña 'aḫdūñ ile ol yüridi
Gör ne ağular ider bu dil-i gümrāh baña
- 5- Rūz-ı firḫat nicedür gösterem Āhī diyemiş
Baña ol günleri göstermesün Allah baña

116b**Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilātūn/ Fā' ilūn**

- 1- Bağrına taşlar başub ben ḥasta için ağlar
Ḳabrūm üzre ağlar saçların çözmüş bulutlar ağlar
- 2- Şol kerem itmiş ki cūdı nevbahār-ı ḥüsn dost
Deşt ü şahrālarda zincirin sorar ırmağlar
- 3- Niçe bir ḳoçsun seni altun beneklü cāmeler
Niçe bir yaḳsun beni bu ḳanlı dāğlar

- 4- Ben bu ğurbet hāne-yi firqatde eylerdüm sefer
Yaşlarum qanlu şular gibi yolumu bağlar
- 5- Şü gibi çağlar geçer ‘ömrüm güzellik çağumda
Şanma Āhī sen benüm eşk-i revānum çağlar

486

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün /Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Şarılıbdur bedenüm penbe-yi dāğ tenüme
Kim ki zerrece yere qalması pīrāhenüme
- 2- Şoyunub ‘aşq ile Mecnün gibi ‘uryān olurum
Yañılıb kimse yapışmaya benüm dāmenüme
- 3- Qande yer bār-ı girān ü ğamum ü mişnet varsa
Yār-ı cānum kesī muşkem tolanur gerdenüme
- 4- ‘Ālemüñe halkını qo hālüme hayrān itme
Gel gülünc itme beni dostuma düşmenüme
- 5- Şabrımuñ hirmenidür sīnede cānum Āhī
Āh kim sūz-ı dil-i āteş bırağur hirmenüme

487

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün /Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Nice taħrīr ideyin nāmede derd ü elemüñ
Bağrı yufqa kağıduñ gözleri yaşlu qalemüñ
- 2- Nāmenüñ barmağına rişte-yi cān bağladı dil
Ki varub benden elin öpe o şāh-ı keremüñ

315

- 3- Nāmede nām-ı hümāyunuñı taḥrīr ideli
Yeri bāş üzeredür ol nāme müşkin raḡamuñ

117a

- 4- Ğam-ı ḥicrūñle neler çekdüğümi yazdumdı
Nāmenüñ ḡaddini büki sanemā bār-ı ḡamuñ
- 5- Ne bilür nāmeñe sürḥ eyleye ḥālüm Āḥī
Firār elif çıḡmaya ḡarnını yararsuñ ḡalemüñ

488

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Niçün öyküñde deyu la' l-i leb-i cānāneye
Şāḡīyi gör kim ne ḡanlar yutdurur peymāneye
- 2- Şem' -i serkeş güllesi ḡazdıḡça bezm-i yārde
Germ olub her dem yaluñ ḡançer çeker pervāneye
- 3- Gördi ' uşşāḡuñ başında devleti yaḡ raḡm idüb
El şuñar da' vet ḡılur çıḡarsa devlethāneye
- 4- Yaralandın ölmege cān virüben ben ḡasta āḥ
Niçe ' aşıḡdur şu kim cān virmeye cānāneye
- 5- Bādeden başını ḡaldurmaz ḡabāb-ı mey gibi
La' l-i nābuñ şevḡine Āḥī düşüb meyḡāneye

489

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Çıḡarsa n'ola sīnemde benüm düd-ı siyāḡ egri
Duḡunı toḡrı çıḡsun tek olursa düdḡāḡ egri

316

- 2- O ad bālā vü zülfe egri diyār ısn pür aub
Memālik fitne eh zālüm alem serke sipāh egri
- 3- Benüm rāh-ı maabbetde gūnāhum n'oldı a zālüm
Gūnāhlular sana orı ola ben bīgūnāh egri
- 4- İgende kejev olmasun bizümle beydā-ı ālūñ
Geh-i atranc maabbetde degüldür rāh-ı āh egri
- 5- Nergisī yūzi beñlü güzeller pādīāhıdur
Yaraur māh-ı nev gibi giresūñ eb-külāh egri
- 6- Gehī meyāne yolunda gehī mecdededür Āhī
arāb-ı mest-i ak olmu yürür ki orı geh egri

117b

490

Fe' ilātün/ Fe' ilātün /Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- anemā görmeyeli kūe-yi dükkānda seni
İtdi gözüm yaı ürmende-yi aı sīmını
- 2- Eyledi cevr ü cefā tīrine göñlümi niān
Vāy ne o bilürimi i bu göñülden geeni
- 3- Dil-i mecnūn fer-i ürrem olursa n'ola ger
Leylīnūñ atınuñ eski olidür pīreheni
- 4- Vāh ki cellād-ı am u asret ü zülfūñle büyük
Beni dāra eyledi boynuma daıb reseni

- 5- Āhī bir şūḥ-ı cefākāra gönül virdi yine
Nideyin neyleyeyin seni vay vay beni

491

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Cāme-yi sebzile bir serv-i büendüm vardı
Sayesinde şahidüm bir beg efendüm vardı
- 2- Uçdı elden altun üsküflü güzel şāhin gibi
Bir kebūter sīneli şahbāz efendüm dārın
- 3- Dāmenimin bilirüm kendüm ciger kūşum gibi
Eşk dirler bir delūkanlum nidem benüm vārdı
- 4- Nidelüm irgürmedüñ canbāz-ı cānı zülfüñe
Kıl kalem ile yazıcağ nice bir bendüm vārdı
- 5- Ey baña teñri selāmin virmeyen bir vaqt ola
Diyesin Āhī gibi bir derdmendüm vārdı

492

Mef' ulü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ulün

- 1- Andan berü kim başduñ ayağuß yüzüm üzre
Nağş oldu na' liçüñ yeri iki gün üzre
- 2- Tā ḥaşre degin sebz-i maḥabbet vire ḥākim
Şaçın çözüb ağlarsa bulutlar bendüm üzre
- 3- 'Aynumda degül kuḥl-i şafāhān benüm ammā
İzüñ tozınuñ minneti iki gözüm üzre

318

118a

- 4- anlı yaşumu deftere yazmak deldikçe
almaz şaılır şevk-i dilümden sözüm üzre
- 5- Ben bir baş aık Rum ili abdalum Āhī
Yodur dönüşüm cān virürin bu sözüm üzre

493

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- řarāb-ı erguvān içsem lebüñsiz baña ān olsun
İçerseñ sen benim anum efendi nūř-ı cān olsun
- 2- Elüm şol ān olasıdan yuyuban tevbe itmişdüm
Nařuħuñ la' l-i řerrīni gözüm ān itdi ān olsun
- 3- Ezülsün devr-i ĥüsnünde benim 'ömrüm de ān olsun
İlāhī umarum senden ki 'ömrüñ müstedām olsun
- 4- Ĥüseynüñ ağızın añmağa dilüm varmaz benim ammā
Ĥasan Balinüñ azğında zebānum tercümān olsun
- 5- İtümdür demiş ol dilber ululamış seni Āhī
Kemāl-i devleti artsun 'azīz ü kārman olsun

494

Mef' ulü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ilün

- 1- 'Uřřāuñı öldürmek ise sende mürüvvet
Aħsent senüñ bāzūña ollaruña uvvet

- 2- Raḥm eyleyüben dār-ı şifāsında ṭabībüm
Nāfi‘ deyu içürdi bu dīvāneye şerbet
- 3- Dāyim baña cevriyle cefādur işüñ ammā
Şimdengerü it mihrü vefākār-ı nübüvvet
- 4- Hışmıyla nazār eyleyüb āşüfteñi her dem
Öldürmege kaçd itme be hey gözleri āfet

118b

- 5- Cānına cefālar ideyin der imiş ol yār
Andan ne gelürse görürün cānuma minnet
- 6- Qadim bükülür çiledür sīnem urur def
Ağyār ile ol yār kaçan kim ide şoḥbet
- 7- Ger hūr u ḥākīr itse be Āhī seni ol yār
İncinmese ki ‘ uşşāka odur ‘ izzet ü ḥürmet

495

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Vaz‘ idelde bāgbān şun‘ -i ḥadüñ gülşeniz
Hā-yi gayret kilidüñ şad pāre kılmışız
- 2- Gül ğam-ı ḥaddüñle düşmüş ḥançer-i ḥad üstüne
Qān bulaşdı gülşen içre buldılar yer itmişiz
- 3- Gün toğar şanma hikāye ḥāne-yi çarḥın seḥer
Āfitāb-ı ḥüsnüñe karşı açarlar rüzeni
- 4- Gevher-i kaçr içre āhum bilinende söyünür
Eyledi hāle çerāğ-ı māha çehremüz imdi

- 5- Şanakim peykānı yāduñ dele qanda sürh olur
Āteş-i ğam tāba dil navek-i feyzinden dile
- 6- Kūyu kim her dem sūtūñhāne-yi āhından yanar
Bīsūtūn itdi varub Ferhād gibi ⁷³
- 7- Şanmanuz yetdi Āhī emri-yi vehminden fikr
Bile yatur gice ki nesnen çıkar fer-i cevşeni

119a

496

Emrī

Fe' ilātūn/ Fe' ilātūn /Fe' ilātūn/ Fe' ilūn

- 1- Zūlf-i dildāra ki derdin dil-i maḥzūn söyler
Gūyiyā Leyliye aḥvālını Mecnūn söyler
- 2- Çağıran ri' ad degül nāleyle ger siyehiyle
Yār bīmīhr idügin 'āleme gerdūn söyler
- 3- Şerḥ ider cevri ü cefāñı ğam-ı 'aşq ile dil
Bu 'ilmi şanki telāmīz ne qānun söyler
- 4- Bulurum qāmını serv ile vezni itmegi
Rastī-yi şā'ir olan kimesneye mevzūn söyler
- 5- Bir ğazel söylemiş Emrī reşküñ vaşfında
İşidenler didiler heb redd-i meknūn söyler

---

⁷³ Mısranın sonu katlanmış olduğundan dolayı okunamamıştır.

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Dilde derdüñle belā vü miḥnet ü ğam vardur
Dīde-yi terde ḥayālüñdür dahi nem vardur
- 2- Lāle-yi ḳabrüm ' araḳrīz oldı sor sīneden
Çehre pende ḳatre ḳaṣım ūanma ūebnem vardur
- 3- La' l-i dürbāruñ ḳızıl yāḳūtdan bir ḥaḳḳadur
Ki anda ḥasret tīġinüñ zaḥmına merhem vardur
- 4- Sen de ūanma ey gönül elḥaḳ ğam-ı dildār kim
Ḥaṭırında her ḳiūinüñ lā cürüm hem vārdur
- 5- Görmemiş kimse vücūdun misli ma' düm Emriyā
Zerrece yoḳ ol ğüneū yüzlerde bir fem vardur

119b

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Eline aldı çevġānını zülf-i ' anber efūānuñ
Melāḥat topunı ḳapdı ġüzellerden zeneḥdānuñ
- 2- Eger bān üstüne ġöndermege bir kimseye isterseñ
Atılmış o ḳadar ey ḳāūı kemānum āña müġānuñ
- 3- Ḥayāl-i ḥāli miḥmān oldı çün ey merdüm-i dīde
Döḳülsün dāne-yi eūküñ ziyāfet eyle miḥmānuñ

- 4- Diyār-ı miḥnet ü ğamda beni ey şāh-ı melek ḥüsn
Ümīd-i vaşluñ olmasaydı öldürürdi hicrānuñ
- 5- Meh-i nāmihribānuñdan ḥaber yoḡ mı nedir Emrī
İştdüñ göklere çıkmış yine feryād u efgānuñ

499

Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1- Dile ğāmzeñdurur selā kılcı
Cāna kirpiklerüñ cefā kılcı
- 2- Gözüñe karşı tırdı oldı mekr
Kırpigüñ kāfire ğazā kılcı
- 3- 'Āşık öldürmek istedikçe gözüñ
Kırpigüñ her yaña selā kılcı
- 4- Kese aġyārı yardım umarın
Çün zebānum durur du' ā kılcı
- 5- N'ola Emrī fenāya varsa cihān
Oldı ol ğamze çün fenā kılcı

120a

500

Fe' ilātün/ Fe' ilātün /Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Seni ḳoyub dil ü cān ğayrıya māyil mi olur Emrī
Gökde ḥurşide iren zerreye ḳāyil mi olur

323

- 2- Ğonçafemler beni senden ayıramaz ey meh
Zerreler hiç güneşüñ tábına háyil mi olur
- 3- Niçe çäre ideyin göñlüme ‘aşkuñda senüñ
Dâne kim odlu yere düşe o hâşıl mı olur
- 4- Şanma āhum benüm ey mäh feleklerde vardur
TİR endāz-ı ğamum āhuma menzil mi olur
- 5- ‘Arz idem virdi gözi yaşlarını Emrī saña
Güneşe leşker-i seyyāre muķābil mi olur

501

Figānī

Velehū

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün /Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Ağlar isem beni bir dem acıyub dīdelerüm
Göreyin dursun iki gözine hūn çekerüm
- 2- Yerden üstün ola gerdün göreyiz haşre degin
Geh cihān içre benüm üstüme oldur dönerüm
- 3- Görünen şanma şefiķ dökice çerhüñ ey meh
Yüzünü hāne yudı sille-yi āh seherüm
- 4- Cān virüb cān aluruz pister-i miħnetden göñül
Ağlasun anuñ için kanı bu dem dīdelerüm
- 5- Ğam-ı ħicrūñ ile Figānī zer-i ğün oldı
Daħı meyl itmesün aña eyā sīmberüm

Ġazeliyât-ı Mesîhî**Mef' ulü/ Fâ' ilätü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün**

- 1- Öyküñdi gerçi leblerüñe ey nigâr-ı la' l
Şoñra velî kızar dı olub şer müsâr-ı la' l
- 2- Ķanlu yaşumdan it yine güş-ı dâruñı
Ķande olur o deñlü lañif-i ibdâr-ı la' l
- 3- ' Aks-i lebüñ düşerse şehâ mâcerâya
Cüy-ı mey ola âb u taşı ibdâr-ı la' l
- 4- Dirhem bağışlamaz felek aĝlatmayınca ĵân
Bir aĵçe viriyse alur şad hezâr-ı la' l
- 5- Bu bezm içinde cür' a-yi mey yir dökülür
Gel ey gedâ ki bunda olur ĵâksâr-ı la' l
- 6- Ey ĵâce bekle sâhil-i deryâ-yı dîdârumu
Kim mevc urduĝunca çıkar bişümâr-ı la' l
- 7- ' İzzet dilerseñ iç mey-i süraĵi Mesîhî kim
Ķân yutmayınca bulmadı çün i' tibâr-i la' l

Velehü**Fâ' ilätün/ Fâ' ilätün/ Fâ' ilätün/ Fâ' ilün**

- 1- Çün ĵaşuñ mihrâbına kılam namâz eyler gönül
La' lüñi yâd idüb oĵur sûre-yi Kevşer gönül

- 2- Hāngāh içinde zāhid nitekim evrād oğur
Mekteb-i meyhānede maħmūrluğ yazur göñül
- 3- Gülşen-i ħüsñünde itdikçe gezer bād-ı şabā
Reşk idüb pīrāhenüñ diş üstüne ditrer göñül
- 4- Şalduğunca sâc id-i sīmīnlerin nāzile yār
Şağ u şolda şanasın kim el şalub ister göñül
- 5- Ey Mesīhī kıomadı şu gibi her cā yayılğın
Kānde kim bir serv-i kıad görse aña aķar göñül

121a

504

Fāc ilātün/ Fāc ilātün/ Fāc ilātün/ Fāc ilün

- 1- Cemc olur her geçe necm-i māh tābān üstüne
Şan üşer pervāne-yi şemc -i şebistān üstüne
- 2- Sen ħak-i mülkin kıara zülfüne mağlūb eyledüñ
Ġālib idi gerçi kim Rūm ol kıarāmān üstüne
- 3- Āyetile küfrüne ħükme itse zülfüñ vechi var
Çünki zülfüñ ayağın uzatdı Kıur'an üstüne
- 4- Başuma üşer biħā gördükçe kūyuñ atları
Şol gedālar gibi kim cemc ola kıurbān üstüne
- 5- Kıapuña vardı fiğān ile Mesīhī güyiyā
Nāleye yapışdı çifdi çerħ-i gerdān üstüne

Velehū**Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün**

- 1- Göñlümi pürtāb kıldum zülf-i perçin üstüne
Ola kim yol yola ol ruhsār-ı nergis üstüne
- 2- Cān u dil Ferhādını şādān kılduñ ey şabā
Yoħsa uğrayı mı gelduñ qaşr-ı şirīn üstüne
- 3- Hıl' at-i zülfi nigāruñ kapladı ruhsārını
Kāfiri gör kim yine qaşd eyledi dīn üstüne
- 4- Dirliğimde kılmadum ħod ħāk-i pāyuñ kesbini
Ol degmede başasın bāri kadem sīn üstüne
- 5- Ey Mesīhī seng-i miħnet yaşdanursan yeridür
Hārılar bāş qor çün ol bālīn nesrīn üstüne

121b**Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün**

- 1- Şevķim ziyāde olmağın anuñ duvāğına
Bir gonca bağladum yine göñlüm kabağına
- 2- Bezm ehline tolaşdı gice yār için kadeħ
Beñzer şürāhī nesne qoyubdur kulağına
- 3- Sākī şu deñlü tırdı gice ħizmetüñ hem
İndi şürāhinüñ kara şular ayağına

- 4- Dildāra dil virib yine bir naḥl-i ṭab' -1 bend
Bir tāze gonca baḡladı bir gül budaḡına
- 5- Āh eyleme Mesīḥī yanub nār-1 ḡasrete
Olmaz fitile çünki maḡabbet çerāḡına

507

Velehū

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Āsmān-1 sīne yeter giden penāhumdur benüm
Anda dāḡ u derd ü ḡam mihr ile māhumdur benüm
- 2- Āhum ile yüze yüz olduḡça çerḡūñ her giçe
Yüzünü ḡara ḡılan devr-i siyāhumdur benüm
- 3- Bāḡ-1 nāz içinde ol serv-i ḡirāmān eyleyen
Ṭoḡrı bilüñ dostlar bu bād āhumdur benüm
- 4- Ey gül-i ter tīḡ-i ḡāruñ ḡānumu döküḡüne
Lālezar u gonca gülistān güvāhumdur benüm
- 5- Ey Mesīḥī gün degüldür āsumānda görinen
Şāzlıḡdan göḡe itdü ḡam külāhumdur benüm

122a

508

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Ney gibi ger tā ḡıyāmet nāle vü zār eyleyüm
Sezmezem kim baḡt-1 ḡāb ālūdı bīdār eyleyüm

328

- 2- Çeşmüñile kâmetüñ kaşuñ tururken ey şanem
Nergis ü serv-i hilâle bakmağa ‘âr eyleyüm
- 3- Ger kâpana bâb-ı tevbe cürmümüz ‘afv olmayub
Âhum ile niçe yerden ‘arşa yollar eyleyüm
- 4- Dostlar bilüñ ki dilberden aşılacak rakîb
Gel yürümezse cihânı başına dâr eyleyüm
- 5- Hâşıl etmez ey Mesîhî çün beni nizâd-ı çerh
Kendümi tās-ı mezelletde nice zâr eyleyüm

509

Velehü

Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün/ Fe‘ ülün

- 1- Şeb-i zülfüñde hâttuñ gösterir nür
Meger kim gerdenüñde şem‘ -i kâfür
- 2- Sekiz uçmağı ger toköz tolana
Saña beñzer bu ile melek yâ hür
- 3- Gözüm görmez şehâ hâl-i ruhuñuz
Ki gözden noқта gitse göz olur kör
- 4- Baқardı rakîbe çeşm-i mestüñ
Belî mâyil olur ekşiye maħmür
- 5- Elif bâ bilmeyen ümmiler oқur
Cemâlüñ muşhafından süre-yi nür

6- Mesîhî hoş kıyâmet sözlerüñ vār
Meger kilik-i harîriñ dem-i şūr

7- Benüm ebyâtuma düzd el şunarsa
Femen yārabbi Hāzalbeyt-i ma' mūr

122b

510

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

1- Sînemde zaḥm-ı tîrüñ olupdur dehānveş
Peykānuñ ol dehende olupdur zebāneş

2- Şu deñlü zaḥm urdı baña yeter goncafem
Kim güller ile taldı tenüm gülistānveş

3- Gördükce beni cenke düşer köpük içre eyler
Ortalarında ben qaluram istiḥvānveş

4- Qaçmazdı benden ol şanem āhū-yı vaḥş revā
Āhumla neylem olmasa tîr ü kemānveş

5- Tañ mı eşigüñi felege virse Mesîḥ
K'ol āsitān olupdur añā āsmānveş

511

Velehū

Fe' ilätün/ Fe' ilätün /Fe' ilätün/ Fe' ilün

1- Eger efsün-ı ecel bağlamaz ise dehenüm
Cān virirken lebüñüñ zikri ola her sūḥanum

- 2- Sen semen çehre için ger beni devrân ide hâl
Yüzümüñ aklığına vire şehâdet kefenüm
- 3- Hâr-ı kûyuñ bulunursa ayağumda öliceğ
Hüriler sūzan-ı ğamzeyle çıkara dikenüm
- 4- Şol kadar toğ tüfeke urdı havâdiş baña kim
Raḥneden kal' alaruñ bedcana döndi bedenüm
- 5- Hüsrev-i Rûm diye baña Mesîhî şeksüz
Ger ire gūş-ı saḥâle kellât-ı ḥüsnüm

123a

512

Velehū

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Ārızuñda erdi āḥir la' lüñe zülf-i tavîl
İşidürüz müddetile cān bulur şu içre kıl
- 2- Gözlerüñ bir büseñi biñ cāna virir ey şanem
Mest-i cömerd olduğına bu daḥı biter delîl
- 3- Zülfüñ la' lüñ görüb görmüş zülâma āb-ı hazır
Yād idüb lafzuñı kendüden şoğumuş selsebil
- 4- Mışr-ı ḥüsnüñ çeşm-i giryāndan cüdā lâzum degül
Muttaşıldur Mışra çünkim dāimā deryā-yı Nîl
- 5- Ey Mesîhî şanma müjgānuñ gözümde görünen
Dilberüñ belî ḥayālinden bitübdür gözde kıl

Velehū**Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilūn**

- 1- Aldı eline tır-i kazā vü kemān ecel
Bul yeñi beni eyleye yārab nişān ecel
- 2- Haṭṭuñ beni ne vaķit öldüre kim bilür
Kayir-i şemlü olunca irer nāgehān ecel
- 3- Çıplak göricegiz beni cāndan esirgeyüb
Bir pīrehen getürdi baña armağan ecel
- 4- Ben firķatūñde kūyuñi umduğum iş bu kim
Dirler ider kişye ma' āmin ' ayān ecel
- 5- Hālüm benüm şu demde ' ayān ola saña kim
Kabr içre eyleye beni bir gün nihān ecel
- 6- Gizlenmeyince saña meddik Mesihā
Kim ne yaña ki kaçsuñ olur dīdebān ecel

123b

Velehū**Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilūn**

- 1- Hālüm ne bilsün el benüm o kaşı yāy ile
Ben bilürem ne çekdügimi bir Hüdāyile
- 2- Şūfi şarāba hiç ide mi tevbe-yi Naşūḥ
Şol kim mey içe ol meh-i Yūsuflikāyile

- 3- Sermest elinde ayāğ çıқа geldi meclise
Ol kādeme getürdi pür itdi şafâyile
- 4- İrişdi vaşl-ı bāķīye şol kim ‘alā kadr
Kať -ı ‘alākadur işi tīg-i fenâyile
- 5- Vird geçe rūha rāhatı dendānı sevgüsü
Şun‘î kılur hilāl uzun uzun hevâyile

515

Şun‘î

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün /Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Kankı ‘āşıkuña ğubārda cānān olmuş
Tahtını yel götürüb kendüsi ile olmuş
- 2- Görelî nūr-ı cemālını taparken nāra
Götürüb parmağını şem‘ -i Müselmān olmuş
- 3- Haťt-ı sebzi n’ola kázansa anuñ la‘ linden
Ericcek Hızır hayāt-ı ābına pinhān olmuş
- 4- Ger şeb-i ğamda şorarsañ dil-i hasta hālin
Şem‘ gibi gözi giryān özi biryān olmuş
- 5- Şun‘î bād bile perī ruları teşhîr itmiş
Ol gedā hātem-i cāhile Süleymān olmuş

Velehū**Fe' ilātūn/ Fe' ilātūn /Fe' ilātūn/ Fe' ilūn**

- 1- Ayağum adum atmaz bir yere meyḥānedan ğayrı
Elüm bir nesne tutmaz sāḳiyā peymānedan ğayrı
- 2- oya ğavġāyı ey vā' iz ulağum nesne ġuř itmez
řurāḥi ulağı ile na' ra müsemmandan ğayrı
- 3- ' Aceb mi zāhidā ḥūr behiřte nāzır olmazsam
Gözüm hiç nesne görmez řāhid-i kāřānedan ğayrı
- 4- Beni řirīn ü rengīn almasun ġüftār-ı dilsūzum
Dilüm bir nesne zıkr itmez leb-i cānāndan ğayrı
- 5- ' Abīdīnūñ mekānını řorarsañ ey perī peyker
Yatağı yokdur ol dīvānıñ vīrāndan ğayrı

Fiğāni**Fe' ilātūn/ Fe' ilātūn /Fe' ilātūn/ Fe' ilūn**

- 1- Gözümün uřruñ eylese ḥayālūñ n'ola cāy
şeh-i ' ālemdür idinse yeridür şırça řarāy
- 2- şeb-i firatde gözüm ḥābile cenk eylemege
Meşreden baġladı ey meh yete bir ale alāy
- 3- Bām-ı çerḥ üstüne nāmum ıķan tıfl gibi
Ařaġa in ki oruar ıġırır der eyü ey

- 4- Bir nefes nāleme dem urmağa ҡomaz deyüben
Gösterir illere barmaq̄la beni bezmde nāy
- 5- Ayağı illere taḳsīm ide sen meclisde
Niçün ey sāḳī Fiḡānī ҡavlüñe dikmeye pāy

124b

518

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Cā be cā ey sīm ten cismümde dāḡ-ı ħun feşān
Aṭlas-ı zerd üstüne altun beneklerdür hemān
- 2- Şāh-ı ' aşḳum oldı āfāḳ içre ey ħurşid-i ħad
Dūd-ı āhum üstüne pür lā cevirdi sāyebān
- 3- Kendi nālem ' arş ҡāndīlin ıııḳub uyarmağa
Dūd-ı āhum anuñ ardunca getürdi nerdübān
- 4- Yerde gökde zerdveş şabr u ҡarārüm ҡalmadı
Görmeyelden gün yüzüñi ey mehī nā Mihribān
- 5- Ey Fiḡānī buñca sevdā zülfi-yāriile
Dūd-ı āhum başın alub göklere oldı revān

519

Velehū

Fe' ilātün/ Fe' ilātün /Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Dökmege ҡanıñı ħalḳuñ ki müjeñ āl eyler
Bize geldikce doḳunmaz geçer ihmāl eyler

- 2- Merdüm-i dāde kenār itmege ol serv-i kıaddi
Yetmemiş iki dereden Őu gōtūrüb el eyler
- 3- Temrenini baturubdur dil-i hākāde ‘aceb
Tīrūñ ey kıāş-ı kemān sīnemi ğarbāl eyler
- 4- Doğruluk itdügüm için meded ey servi revān
Sāyeveş yerlere çalar beni pāmāl eyler
- 5- Gül yüzüñsüz idemez tab‘-ı Figāñi efgān
Gülşenüñ bülbülünü faşl-ı hazān lāl eyler

125a

520

Mesīhī

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ülün

- 1- Eyā hūsn eyleyenüñ Őāhı n’laydı
Senüñ ‘āşıklara meylüñ olaydı
- 2- Beğāyet hūsnüñe mağrūr olayduñ
Güzellik geçmeyüb bākī kıalaydı
- 3- Raķībi can dutub baķıb gören didi
Bunuñ ‘aķlın alan cānın alaydı
- 4- Seni dilden geçen kimisi ideydüm
Eger dilden gelen elden gelseydi
- 5- Mesīhī ey Şanem kıadre irerdi
Seni bir gece kıoynunda bulaydı

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Fe' ülün

- 1- Baña dildâr-ı ' arz-ı kâmet eyler
Kulına gör meh'âl-i himmet eyler
- 2- Maḥabbet muḥkem olsun deyu hicrân
Vücüdüm riştesin iki kat eyler
- 3- Lebün dirgürmege cânlar virirken
Gözün katlüme her dem niyet eyler
- 4- Bu iki 'uşşâkuñ pür eşkile çeşmüm
Kapuña şu taşuyub ḥidmet eyler
- 5- Mesîḥî arzū-yı kūy-ı dildar
Seni eñ soñda ehl-i cennet eyler

125b

Revānî**Fâ' ilātün/ Fâ' ilātün/ Fâ' ilātün/ Fâ' ilün**

- 1- Germ olub bu mürğ-i dil kılduqça cânân ile baḥş
Güyyâ hüdhüd durur k' eyler Süleymân ile baḥş
- 2- Leblerünçün ehl-i dillerle n'ola kılsam cedel
Şimdi mi oldı şarâb üstüne yârân ile baḥş
- 3- Şafḥa-yı rüşen durur ḥüsnün kitâbından güneş
Kankı gün yüzlü qalırsın mâh-ı tâbân ile baḥş

- 4- Ey řabīb-i cān niçün bīmārdur dāyim gözün
Çün lebün eyler řifā bābında lořmānile başs
- 5- Gözlerine nükte-yi la' lin Revānī añma hiç
Bir kişi müşkildür itmek iki fettānile başs

523

Fe' ilātün/ Fe' ilātün /Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- N'ola derlerse baña ' aşık-ı řeydādur bu
Hele derler saña da dilber-i nümādur bu
- 2- Her diyenün sözine uyma beni itme helāk
Olma mağrūr begüm řüsnuñe dünyādur bu
- 3- Başamaz kimse güneş yüzüne gözler şamaşır
Kişinün ' aklı gider özge temāřādur bu
- 4- Kimi ağlar kimi güler kimi feryād eyler
Bilmezem küy-ı řabībümde ne ğavğadur bu
- 5- Vaşf-ı şaddünle gören şi' r-i Revānī didi
Bāğ-ı cennetde açılmış gül-i şoşterdür bu

126a

524

'Ulvī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fā' lun

- 1- Çemende sünbül-i zülf-i niğāra beñzetedüm
Nesim-i şubhı dil-i bīřarāra beñzetedüm

338

- 2- Uçar hevâyile bir tâze berg-i gül gördüm
Semend-i hüsn ile ol gül' izâra beñzeldüm
- 3- Şitâ şedâyidini ğam şebine beñzedmek
Bahâr-ı gülşene dehr-i nehâra beñzeldüm
- 4- Hilâli gördüm ayrıktan geçile rikât idüb
Ki şemme-yi serâb-ı rûy-ı yâre beñzeldüm
- 5- Ruḡ-ı nigârı ḡaṭṭ-ı müşkbâr ile 'Ulvî
Benefşe zâra aḡar cûybâra beñzeldüm

525

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün /Fe' ilâtün/ Fe' ilün

- 1- Āsmânîler giyüyüb görmiş nigârum göklere
İrişürse pîr peder feryâd u zârum göklere
- 2- Āsitân-ı yârda şanmañ göreyin girdibâd
Şar şar âhum ile irmişdür gubârum göklere
- 3- Çerḡ-i minâda degül ebr-i siyâhile nücüm
İrdi ey meh dūd-ı âh pür şerârum göklere
- 4- Mâh-ı nev na'l oldı encem dâğlar ḡânüm şafaḡ
Dögünüb taşlarla döndi cism-i zârum göklere
- 5- Dir 'âlemde Mesîḡühñ derd-i 'aşkıyla yanub
'Ulviyâ çıḡdı şadâ-yı âh u zârum göklere

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Hārāmī hışmını yārũñ řarāb-ı erguvān tıtdı
Hemān ol merdüm-i maħmũre dõnmũřdũr ki řān tıtdı
- 2- Dil uzatduñ deyu la' l-i leb-i cānbaħř-ı dildāra
řabā bir sille urdı ğõnça-yı azğın hemān tıtdı
- 3- şeb-i zulmet degũl ey meh yũzũñi řaķlayub ğunden
Deħān-ı nār-ı āhum ũstũñe bir sāyebān tıtdı
- 4- Őamer řehreñle yanmış řarř-ı dāğumdan olurken nũr
Ĝurũrundan ħavf irdi anı ol ħaķ nān tıtdı
- 5- 'Adem-i şehrine ğitdi hicr-i la' lũñle dil-i 'ulvĩ
Ricāl-i ğayb ğibi mũlk-i nāzıra mekān tıtdı

Mef' ũlũ/ Fā' ilātũ/ Mefā' ilũ/ Fā' ilũn

- 1- Bir bĩkesũm ki ħālũme maħrem bulunmadı
Őanlu yaşum ğibi baña hemdem bulunmadı
- 2- Dārũřřifā-yı 'ālemi ğeşt eyledũm dirĩĝ
Ölmekden özge yāreme merhem bulunmadı
- 3- Mĩr ũ gedā faķĩr ũ ğanĩ heb esĩr-i māl
'Ālem elũmde bir dil-i bĩĝam bulunmadı

- 4- Demler durur ki biñ yataruz her biri ben lebüñ
Bezm-i ezelde sürügümüz dem bulunmadı
- 5- ‘Ulvi getürdi cânını tuñfe qabül kııl
‘Arz etmege huzürüña nesnem bulunmadı

127a

528

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Fā‘ lun

- 1- Qabā-yı sebzile ol mümyā-yı seyr eyle
Miyān-ı sebzede ser-i revānı seyr eyle
- 2- Efendüm sīneme gel çeşm-i hunfeşānuma baq
Biraz fezāyı biraz gülistānı seyr eyle
- 3- Zemīni gül gül iden qanlı yaşuma naqar it
Şu yollara dökülen ergüvānı seyr eyle
- 4- Şarāb-ı qanıyla bir tutar oldı halk-ı cihān
Ne fitneler ide devr-i zamānı seyr eyle
- 5- Elüñe āyine al ‘Ulviyā qalender vār
Seyāhat it yūri durma cihānı seyr eyle

529

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Dil-i mecrūhuma yetmez mi dil-i efkārılgı
Bir yakadan ide sīneñde dil-i āzarılgı

- 2- ⁷⁴fırkat vuşlat n'ola mekân olsa
Bir görür ehl-i fenâ yoqluğ ile dârlığı
- 3- Ser viren dâr-ı ser-i zülfüne Manşür gibi
Ehl-i 'aşk içre alur boynına serdârlığı
- 4- Bu olur perver-i hicr ile seher gonça-yı bāğ
Nitekim vüs'at-i dünyâyıla el dârlığı
- 5- Tîğ-i zerrîn olalı âteş-i âhum 'Ulvî
'Aşk-ı sultânı baña virdi silahdârlığı

127b

530

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

- 1- Meskenet kesb eylemez hâk ile yeksân olmayan
Genc-i 'aşka mağzen olmaz kalbi virân olmayan
- 2- Şayd olursın 'âkıbet 'uşşâka nağd-i cânla
Ey metâ'-yı vaşlına 'âlemde imkân olmayan
- 3- 'Āşık u ma'şuk ey dil ittiḥādın añlamaz
Vaşlâ hicrân yanında cümle yeksân olmayan
- 4- Yâri çekdüm sîneye didüm inanmadı 'adū
Münkir olur haq söze kalbinde imân olmayan
- 5- Ehl-i diller yiridür ol şâh-ı ḥüsnüñ dergehi
Gelmesün bu bezme 'Ulvîveş süḥandân olmayan

---

⁷⁴ Mısranın başı silik yazıldığından dolayı okunamamıştır.

Fe‘ ilātün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ilün

- 1- Dilberüñden şaķınma cānı şaķın
Eyleme cānuña ziyānı şaķın
- 2- Vireyin cümle hānmānı saña
İle bāğ itme cānum anı şaķın
- 3- Şaķla cism-i laṭifi āfetden
Yā Rab ol şūḥ-ı dilsitānı şaķın
- 4- Gele şāyed yoluña ey ḥūnī
Zulmle dökme bunca ḳanı şaķın
- 5- ‘Ulviyā tütmasun cihānı şerer
Yaḳma āhuñla āsitānı şaķın

128a

Sultān Bāyezīd-i Şānī**Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün**

- 1- Ciger tennūr-ı sīnemde dem olmaz kim kebāb olmaz
Gün olmaz rüz-ı hicründe gözüm yaşı şarāb olmaz
- 2- Göñülde seng-i cevruñle ğamuñ bir hāne yaptı kim
Devām-ı dūr-ı cerḫile zevāl irüb ḫarāb olmaz
- 3- Baķılsa nażar-ı çeşm-i ḫayālüñ görünür anda
Dü ‘ālem ḫayāl olursa ḫayālüñ ḫicāb olmaz

- 4- Gözüm yaşı işigüñe giderher laḫza sâ'ıldür
Niçün ebvâb-ı şefkatde ekâbir fetḫ-i bâb olmaz
- 5- Firâḫ odına kûyuñda nigârâ 'adliyi yaḫma
Buyurdı çünki Peygamber-i heşt içre 'azâb olmaz

533

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

- 1- Lebün şun kim ḫaṭuñ geldi dimek cânâ cevâb olmaz
Ki Hızra âb-ı ḫayvân içmege zulmet ḫicâb olmaz
- 2- Müjeñ kurbânların ḫanda şayarsın ey kemân ebrû
Ḫılıçdan cân viren gerçek şehide çün ḫisâb olmaz
- 3- Dilâ her sâde rû virmez saña dilber tesellîpesen
Ki her cürm-i dırâḫşında cihâna âftâb olmaz
- 4- Felek ṭāvūsı bâl ü per yaḫarken süz-ı âhında
Başı üstinde Mecnûnuñ-ı ḫüş ḫuşlar kebâb olmaz
- 5- Ne şâfi-yi muşaffâsın sen ey süzî-yi şâfi dil
Ki maḫbûb dimeye tâc ve yine ḫırkañ ḫicâb olmaz

534

Ḫudsî

Mef' ulü/ Fâ' ilätü/ Mefâ' ilü/ Fâ' ilün

- 1- Yaşum dökken ḫayâlidür güşvârıdur
Bağrum yaḫan firâḫ-ı ruḫ-ı tâbdârıdur

- 2- Dīvānelik berātıdurur durdı rūzgār
Mecnūn başında şanma ki seng-i mezārıdur
- 3- Ey gözlerümde mesken idinen hayāl-i yār
Bi'llāh gāfil olma ki deryā kenārıdur
- 4- Donatdığına şerha ve dağile sīnesi
‘Āşık sevinmesün mi ki naqş-ı nigārıdur
- 5- Şol keç külāh u teng-i qabā zer kim nigār
Bilür misüz be Qudsī kimüñ şehvārıdur

128b

535

Nazmī

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Anuñ kim mesned-i ‘ālemde bir ‘ālī cenāb olmaz
Sa‘ādet şadrına irüb ‘azīz ü kāmyāb olmaz
- 2- Bugün ‘ālemde her kim devlet ü ‘izzet bulam dirse
Cenāb-ı devletüñ mānendi bir ‘izzet me’āb olmaz
- 3- Bir ağız sürdüm emsem var mı la‘ lüñden baña yāķūt
Ki ondan özge ben dilhastaya şāfi cevāb olmaz
- 4- Niçe demlerdürür kapuñda qan yaşum olur sā‘ il
Ne özge mācerādur bu aña bir fetḥ-i bāb olmaz
- 5- Dem ola hācetüñ Mevlā revā ide murāduñca
Günehkāruñ dime Nazmī ‘āsī müstecāb olmaz

Şubhî**Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Fe' ülün**

- 1- Cihānda var mı bir dil bîgam olmaz
Ġam u derd ü belāya hemdem olmaz
- 2- Gider şol gün yüzüñden zülfüñi kim
Bulut gitmese 'ālem hürrem olmaz
- 3- Beni gördükçe kaçā tañ degül yār
Perīdür kim enīs-i ādem olmaz
- 4- Bu hüsñüñ mevsimine olma mağrūr
Kişiyē bu sa' ādet her dem olmaz
- 5- Neler çekdi bu Şubhî 'aşk elinde
Şehā biñde birini dirsem olmaz

129a**Nazmî****Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Fe' ülün**

- 1- Dem-i vaşla irer bir hoş dem olmaz
Cihānda andan özge bir dem olmaz
- 2- Reh-i 'aşk içre ġam çokdur velīkin
Ġam-ı hicrāna beñzer bir ġam olmaz
- 3- Seni ey serv-i gülruğ görmeyince
Dil ü cān 'andelībi hürrem olmaz

- 4- Bu ben dilhasteye ey cān ṭabībi
Leb-i la' lūñ gibi hiç emsem olmaz
- 5- Perī peyker güzeller sevmeyenler
Bahāyümdendür ašlā ādem olmaz
- 6- Ne bilsün ' aşıkuñ ḥālāt-ı ' aşkın
Ḥarīm-i ' aşka ol kim maḥrem olmaz
- 7- o Nazmī zāhidile ' aşk baḥşin
Ki ma' külle nādān mādem olmaz

538

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Bende yok gül ārzūsı itmezem serve heves
Dehr bāğından baña bir serv-i gülruḥsār bes
- 2- Kārbān-ı ' aşk ile seyr eyle miḥnet deştini
Key nidā-yı müjde-yi vaşl eyler anda her ceres
- 3- Tā cevirlerle gerekmez hem dem ola ehl-i ' aşk
Ne yaraşur bülbüle hüdhüdle olmağ hem nefes
- 4- Naḥl-i kıddüñ şöyle ' ālīdür ki ḥurmā-yı lebüñ
Dirmege virsüñ icāzet irmege yok destres
- 5- Eylesün bizden teḳaddüm yār işiginde raḳīb
Şuya ne noḳşān gelür üstine gelse ḥār u ḥas

Ca' fer

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

- 1- Zülfin ruḥı üstinde kılub bād-ı meşveş
Her dem nice miskīnūñ urur cānına āteş
- 2- Hūn oldığına derdle dil dilber olur şād
Rengīn olıcaḳ ḥāne belī tıfle gülrühveş
- 3- Mestāne gözüñ terk-i kemāndār olalıdan
Oldı cigerüm ğamzelerūñ tırine tirkeş
- 4- Pervānelerin yaḳmağıçün āteş-i ' aşḳa
Giymişdi yine şem' gibi cāme-yi zerkeş
- 5- Her laḫza ḥayālūñ ile nigār ol Ca' fer
Bir ḥanedurur naḳş-ı nigāri ile mūnaḳḳaş

Vaşfi

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

- 1- Meygūn lebūñūñ yādına ey sāḳi-yi mehveş
Şun nūş idelüm bir iki sāḡar-ı mey mehveş
- 2- Zāhid sözini işidicek mey iḳerüm kim
Serd olsa hevā lābüd olur ḥānede mehveş
- 3- Sīnem dilerüm kim ola pür tır nigārā
Yanuñda ne ḥavf itdigini görelī mehveş

- 4- ʿ Aşkın şehine konmağa nakkâş-ı havâdiş
Dil hânesini eyledi kanile münakkaş
- 5- Vaşfi ki haţtuñ vaşfını teşvîşe yazdı
ʿ Ayb itme şehâ ger ki ola haţtı mehveş

130a

541

Nazmî

Mefâʿ ilün/ Feʿ ilâtün/ Mefâʿ ilün/ Feʿ ilün

- 1- ⁷⁵şoĥbet-i ĥâş
Bulurdum ola ġamuñdan efendi bende ĥalâş
- 2- Senüñle ben olam ide beni zamâne çü ĥâk
O demde zerrelerüm ola bezmüñe rakkaş
- 3- Seni musahĥar idem diyü ey perî cândan
Oĥur hemîşe ʿ avâm u ĥavâş vird-i cevâş
- 4- Geçile nâm ile incinse tañ mı kÿyuñ iti
Bilürsin anı ki elĥâş-ı lâĥibü'lĥâş
- 5- Bu Nazmî pesendür pâña irem diyü dâyim
Olupdurur güzelüm baĥr-i ʿ aşkuña ġavvâş

---

⁷⁵ Sayfanın üstü yırtıldığından dolayı okunamamıştır.

‘Aṭā

Mef‘ ülü/ Fā‘ ilātün/ Mef‘ ülü/ Fā‘ ilātün

- 1- Ger gün yüzüne karşı kendüyi kılmasin ‘arz
Kim muraķī senüñle beyne’semā’i ve’l‘arz
- 2- Cān vireli lebüne bizden kesildi ey dost
Ger çākimiş maḥabbet miķrāz oldığı ķarż
- 3- Gözüm yaşımı ben de kūyuñda şarf ideyin
Aķçası çoķlara çün ḥac eylemek olur farż
- 4- Girībānuñ dil-i ‘umķuna nice irişür
Maḥzen tecelli oldu ol yerde tülle ‘arz
- 5- Vaşl-ı dehān-ı yāre sa‘y it ‘Aṭā ķo fikri
Bir dem yaķın yegdür biñ kere kılmadan farż

130b

Nazmī

Mef‘ ülü/ Fā‘ ilātün/ Mef‘ ülü/ Fā‘ ilātün

- 1- Nice ide melekler ḥüsnini ṭapuña ‘arz
Kim anlaruñla farķuñ ⁷⁶
- 2- Gün yüzüñ üzre ey māh bir zerre fehm olunmaz
Var mı diyü dehānuñ biñ kere eylesem farż

⁷⁶ Sayfanın üstü yırtıldığından dolayı okunamamıştır.

- 3- Rūşen bu kim cihānı kılmadıçün münevver
Meh mihr-i tal' atüñden nūr u ziyā olur qarż
- 4- Deryā-yı 'aşk olamaz 'umkına had ü pāyān
Hergiz kıyāsa gelmez hem anda tülle 'arz
- 5- Hicründe haste Nazmī hālını n'ola şorsañ
Olmuşdurur 'ıyālet ey cān tabībi çün farż

544

Revānī

Mef' ulü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Devr-i ruhuñdan olalıdan āşikār haṭ
Dürinde göñlümüñ yazılıbdur gubār-ı haṭ
- 2- Reyhāncıdur ki deste-yi sünbül götürmeden
Bezm-i ruhuñda derilmiş ey gülzār haṭ
- 3- Toz kunduğımı üstüñe dil istemezdi ah
Şimdi nidem ki kıldı ruhuñda qarār haṭ
- 4- Haṭtuñı beñlerüñ ne 'aceb rūşen eylese
Çün noḡtalarla rūşen olur ey nigār haṭ
- 5- Yarüñ Revānī meşq-i haṭuñ şakla cānda kim
Ehl-i kalem içinde olur yādigār haṭṭ

131a

545

Nazmî

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Haddüñde kim bu vech ile qarār kıldı haṭ
İklīm-i hüsne ṭurmayuban al qarār haṭ
- 2- İtdi nihān-ı kūsūfla mihr-i cemālüñi
Haddüñde oldı çün güzelüm āşikār haṭ
- 3- Ne yüz qarāsıdur buña qarşumda göz göre
Büse kenār ide lebüñi ey nigār haṭ
- 4- Ben bīsītäre 'āşıka göstermez oldı gün
Hüsñüñ harīmine olalı perdedār haṭ
- 5- Gūyā ki Hind tāciridür Çinden itdi 'azm
Rūma getürdi şatmağa huşk-ı Tatar haṭ
- 6- Nesh itdi la' lüñüñ haṭı yāķūt haṭṭına
Olmaz anuñ mişāli muḥaķķaķ gubār haṭ
- 7- Vaşf-ı haṭuñ bu Nazmî şu resmile yazdı kim
Anuñ mişāli olmaya bir şivedār haṭ

546

Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Gösterdi çünki lüṭf ile la' l-i nigār haṭ
Devr-i ruḥında buldı yine iztibār haṭ

352

- 2- Reyhān ḥaṭuñ ‘aceb mi ki yāḳūti nesh̄ ide
La‘ lūñle buldı çünki bugün iştiḥār ḥaṭ
- 3- Devr-i ḳamerde görmedi kimse ve görmeye
Bu ḥüsn ü bu leṭāfet ile ide ār ḥaṭ
- 4- Bu veche lüṭf u şübüh bulunmaya fi’lmeşel
Ḥurşid şafḥasına yazılsa hezār ḥaṭ
- 5- Nazm içre ḳıldı mātem-i vaşf-ı ḥaṭuñ raḳam
Mergüb olur cihānda belī yādigār ḥaṭ

131b

547

Şem‘i

Meḫ‘ülü/ Mefā‘ilün/ Meḫ‘ülü/ Mefā‘ilün

- 1- Sāḳi n’ola itmezse sen rūḥ-ı revāndan ḥaz
Dil mürdeler itmez cān ile cihāndan ḥaz
- 2- Bār-ı ḡam-ı dünyāyı cāndan götür ey sāḳi
Mest olmayıcaḳ itmez dil devr zamāndan ḥaz
- 3- Bir cür‘a mey-i ‘aşḳuñ virmez felege zevḳin
‘Āşıḳlar iderlermiş dünyāca her āndan ḥaz
- 4- Yay ehli büküb ḳaddüñ āhuñ oḳına ey dil
Dilberler iderlermiş tırile kemāndan ḥaz
- 5- Şem‘i ruḥunuñ zevḳi nūr āyetidür dilde
Biñ cānile dil eyler bu vird-i zebān ḥaz

Naẓmī**Mef' ūlū/ Mefā' ilün/ Mef' ūlū/ Mefā' ilün**

- 1- Sensiz kim ider cāy-ı kŭyuñda cihāndan Һaz
Dindār olur çün Firdevs-i cināndan Һaz
- 2- Gŭlzār-ı cemāl içre nāzile olan olsuñ
Cān u dil ider cānum sen serv-i revāndan Һaz
- 3- Şevķ-i mey-i ' aŗķuñla dil na' ra urur her dem
Mestāneler eylerler feryād u fiġāndan Һaz
- 4- Ol ķāmet ü ol ebrŭ bir anda alur biñ dil
Bu Һŭsn ü bu ānile kim itmeye andan Һaz
- 5- ' Iyŗ ile mŭdām elden ķoma ayaġı Naẓmī
Cām-ı meyile olur çün devr-i zamāndan Һaz

132a**Ḥasbī****Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün**

- 1- Nālemŭñ yerden göge yitdigin idüb istimā'
Zŭhre-yi zehrā urur dŭn gŭn řafāsından semā'
- 2- Vaŗluña dil vireli oldum Һayātumdan cŭdā
Ḥālet-i nez' ūmde cānā ķalmadı cānā nizā'
- 3- Ṭutmayub ūlfet kimesneyle elif tek vāḫid ol
Çekme gel ey dil elem ' ālemde vaķt-i inķitā'

- 4- ‘ Aşka bünyād urmasa ‘ ālemde üstād-ı ezel
Ben özümden niçe ‘ indiyāt iderdüm ihzā‘
- 5- Hicr-i cānānile kıldı Hāsbi dünyādan sefer
El-vedā‘ ey ‘ aql u şabr vey zühd ü taqvā elvedā

550

Nazmī

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Kilk-i ‘ aşkuñ üstine cānile dil eyler semā‘
Kim bu mülke ikisi hem müşterekdür hem müş‘ ā
- 2 Vaşf-ı hüsnüñ güş idelden çarha girüb rüz u şeb
Bir yaña meh bir yaña mihr-i münir eyler semā‘
- 3- Nitekim her kişiye müşkildurur şām-ı ecel
‘ Āşıkā andan eşeddür dostum rüz-ı vedā‘
- 4- Cān u dil cānı gibi şaqlar demādem ‘ aşkuñı
Gerçi dirler külli sırrın cāvizü’lişneyn şā‘
- 5- Vaşf-ı dendānuñda nazm-ı dürnişārın Nazmnüñ
Āferin oğur nigārā her kim eyler istimā‘

132b

551

Ahmed

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Görmedin cān terkin eyler bīnizā‘
Vaşf-ı hüsnüñi kim itse istimā‘

355

- 2- Cān deger dirsem n'ola la' lüñe kim
Yok bahaya istenür evvel metā'
- 3- Şormağ isterdüm lebirāzın didi
Küllü sırrın cāvizü'lişneyn şā'
- 4- Ağdı başına hevāsı zülfünüñ
Ol hevādan ser vurur dāyim semā'
- 5- Būse elḥaḳ zehr-i ḳātil görünür
La' l-i nūşinüñden itdikle vedā'
- 6- Cān-ı 'āşık düşdi la' lüñ fikrine
Buldı sālīk sırr-ı ḡayba ıttılā'
- 7- Her şeb Aḥmed rūzuñadan tā seḡer
Görinür āhum çerāğından şu' ā'

552

Mesīḡ

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Zāhidüñ ḳılma sözine istimā'
Gel mey iç 'ömr-i 'azīzi ḳılma zā'
- 2- Āferin eflāk üzre mihre kim
Feth ider bir tobla bunca ḳılā'
- 3- Mihre baḳsam sensiz ey ḳaşı kemān
Gözlerümi çıkarur tır-i şu' ā'

356

- 4- Ger urursa boynumu tîġ-ı ecel
Baña şimşirüñden olmaz inkıṭāʿ
- 5- Söyleme bülbül gibi çok ey Mesîḥ
İrmesün ol gül ruḥa tā kim şudāʿ

133a

553

Zihni

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

- 1- Kāmetüñ vaşfın eyledin istimāʿ
Sebzede serv-i sehî eyler semāʿ
- 2- Görmedin Mecnün ölür ey Leylā zülf
Vaşf-ı ḥüsnüñ her kim itse istimāʿ
- 3- Ağlasam vuşlat deminde n'ola çün
Kim eşeddür munadan ḥîn-i vedāʿ
- 4- Şakla her elden kumāş-ı ḥüsnüñi
Kim düşer elletse kıymetden metāʿ
- 5- Zihniyā vaşf-ı dehān-ı yāri қо
Çünkü yokdur sırr-ı gayba itṭilāʿ

554

Aḥmed

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

- 1- Hālüñ ey gül yüzlü komuş lālenüñ baġrında dāġ
Haddüñ uyarmış şeb-i ʿıyd içre bir sîmîn çerāġ

357

- 2- Gerçi dāğ urmuşdı evvel cānuma hindū beñüñ
Geldi hatt-ı fitnekāruñ urdı dāğ üstine dāğ
- 3- Zāhidüñ pendı yübüset virdi sākî meclise
Bir kadeh şun kim pür ola rûh-ı rāhatdan dimāğ
- 4- Kūh-ı ğamda meyve-yi vaşlın umarsın ey gönül
Bende ol t̄ali‘ mi var k’ola saña tağ üstine bāğ
- 5- Aḫmedi hicründe görüb niçe bir gülsün raķīb
Ancılayın bülbüle lāyık mıdur bu cevr-i zāğ

555

Ḥasbî

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Bu cemālüñsüz baña cennet ne fikr-i bāğ u rāğ
‘ Aşķuñile kılmışumdur iki ‘ ālemden ferāğ
- 2- Gice gündüz āteş-i hıcre dutuşdum yandım
Tā ki düşdüm ğün yüzüñden ayru zülfüñden ırağ
- 3- Sensizken bir dem bu cānum tende ārām eylemez
Öldürür ben bendeñi şāhum demādem ağlamağ
- 4- La‘ l-i leb-i gülde mühr-i ḫālüñi mühr eylerüm
Pāre pāre yara yara şerḫa şerḫa dāğ dāğ
- 5- Nālesinden Ḥasbinüñ incinme kūyuñda begüm
Sür raķibi kim yaraşmaz gülşen-i cennetde zāğ

133b

556

Helāki

Fe' ūlün/ Fe' ūlün/ Fe' ūlün/ Fe' ūlün

- 1- Uşŭlile dilberüñ elin dutar def
Semā' u şafāyile ' aşık geçer kef
- 2- Lebüñ büselikden ki şir'in ' ameldür
Kılur rasti her maqāmı müşerref,
- 3- Yüzüñ şafhına beñzedürdüm haţtuñla
Haţ-ı sebzle ger yazılaydı muşhaf
- 4- Du' āya çınar el götürmüş yanınca
Tırur ' arz-ı hācāta şaf şāf şaf şaf
- 5- Helākiye teklif-i ' aql itme vā' iz
Bilürsin ki Mecnün degüldür mükellef

557

Nazmī

Li-mürettibühu

Fe' ūlün/ Fe' ūlün/ Fe' ūlün/ Fe' ūlün

- 1- Nigāruñ ki naqşile zārı kıla def
O dem cāndan diyü muṭrib geçer kef
- 2- Namāz içre kıblemler kılurlar niyāzı
Saña karşı şāfı şāfā ehli şaf şaf

359

- 3- Yazılmışdur üstinde esmā-yı ḥüsnā
Cemālūñ senūñ bir ḥaṭı çün muşḥaf
- 4- Sen ol şems-i burc-ı şerefsin ki cān
Cemālūñ kıılır her maḳāmı müşerref
- 5- Umarum bu ben mūr-ı mazlūmı Naẓmī
Süleymān-ı devrāna ʿ arz ide āşaf

134a

558

İşḫāk

Feʿ ilātün/ Feʿ ilātün/ Feʿ ilātün/ Feʿ ilün

- 1- Eritür cevri gözün zülfüñile yār olıcaḳ
Uğrınūñ günü toğar günü şeb-i tār olıcaḳ
- 2- Yār odur vaḳt-i muşibetde gele hemdem ola
Ġam-ı hicrūñ gibi olsa kişiyē yār olıcaḳ
- 3- Şiḥḥat-i ʿ ömri çoğ olur elemi az olanūñ
Menzili artığ olur kişi sebükbār olıcaḳ
- 4- Dil yüzün gördiği dem cānını eyler teslīm
Erteye ḳomaz öder borcını bāzār olıcaḳ
- 5- Her seḫer kūyuña ʿ azm eyleyüb uçmağa nedür
Kişi İşḫāk gibi bülbül-i gülizār olıcaḳ

Naẓmī**Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün**

- 1- Seyr iden yārle her dem n'ola aġyār olıcağ
Güle noqşān ire mi hem dem añā ħār olıcağ
- 2- Yār u mehpāresinüñ mihr ü vefāsını görür
Ṭālī' i bir kişinüñ kendüzine yār olıcağ
- 3- Dembedem āh u fiġān olur işi āh u fiġān
Kişi bir yār-i cefākāra hevādār olıcağ
- 4- Eyle bāzāruñı beñzerse gör ey ħā'ce-yi ħüsn
La' lüñe nağd-i revānile ħarīdār olıcağ
- 5- Qılsa kūyuñda bu Naẓmī yeridür zār-ı hezār
K'artırur zārını bülbül yeri gülzār olıcağ

134b**Nihānī****Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün**

- 1- İtmezem 'ıyşa heves tāze baħar olıcağ
Sebze ü sāz u mey ü rüy-ı niġār olıcağ
- 2- İçmezem āb-ı ħayāt olur ise cām-ı şarāb
Sāķi bir sīmber ü lāle 'izār olıcağ
- 3- Heves-i vuşlat iden qāni' -yi dīdār ola mı
Geh derāġuş gehī büse kenār olıcağ

- 4- Didüm ey dost ne çok ‘ aşık-ı üftâdelerün
Gül gibi güldi didin ola hezâr olıcağ
- 5- Virme her gözleri ahûya Niḥānî dil ü cān
Bîtekellûf zer ü sîm ile şikâr olıcağ

561

Revāni

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Lāleveş alma ele sâğar-ı yâr olıcağ
Kılma şöḥbet hevesin tâze baḥar olıcağ
- 2- Didi bir per baña içme güzeller ile şarâb
Her tolu başına bir bûse kenâr olıcağ
- 3- Zāhidâ tevbeler olsun daḥı mey içmeyeyin
Sâki bir gonca-yı dehen lâle ‘ izâr olıcağ
- 4- Kānını mey yerine içmelidir şol kişinün
Heves-i şöḥbet ider sâki nigâr olıcağ
- 5- Yâr gönlümde Revāni ḳomadı şabr u ḳarâr
‘ Aşık olan niçedür şabr u ḳarâr olıcağ

135a

562

Nazmî

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Meclisün şevki olur sâki nigâr olıcağ
Bâdenün zevki olur bûse kenâr olıcağ

362

- 2- Sensiz ey yüzi gül neyleyeyin kûyuñı
‘ Andelib uğraya mı bāğa bahār olıcağ
- 3- Benligim bilmediler bezm-i belā içre benüm
Ney gibi her dem işim nāle vü zār olıcağ
- 4- Turmaz ikrāra yine eyler ise qavl ü qarār
Yār-i hercāyī olub ‘ āşığa yār olıcağ
- 5- Nazmīyā şanma kenār ola miyānın yārüñ
Nağd-i cān ortada işār u nişār olıcağ

563

Qıvāmī

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ülün

- 1- Görürse nazm-ı dürbārum ferezdağ
Öpüb başına qoya diye şaddağ
- 2- Diyelden çeşmüñe cāzū nigāra
İşiden didi itdüñ sihr muṭlağ
- 3- Eşk-i gevherleri cānā cihānda
Qomadı lüṭfla dürlerde revnağ
- 4- Ne yüzle öykünürmüş zülfüñe misk
Aña nisnet o ḥod bir qara toprağ
- 5- Qıvāmī bāğ-ı cānuñ revnağıdur
Şol iki nergisile gonça zanbağ

363

135b

564

Ṭālī'ī

Mef'ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe'ülün

- 1- Nergislerüñüñ üstine düşmez uyanıkluğ
Mest-i mey-i nāz olana yaraşmaz ayıkluğ
- 2- 'Āşıklarüña buse mi var bürdeci ey dost
Görünmez anuñiçün dehenüñ vāy bu yoğluğ
- 3- Ğāyet şıkdı dil ser-i zülfüñle ceb oldı
Beñzer ki yine bād-ı şabā itdi qopuğluğ
- 4- Qaşd itdi dimiş la' line yārüñ bīāğyār
Göz göre o kâfir virse qana tağluğ
- 5- Ğam leşkerine māğazarı Ṭālī'ī miskīn
Cān qabla ħün-ı cigeri çekdi qomağlıq

565

Nazmī

Mef'ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe'ülün

- 1- Yoğ yire dehānuñ baña söğse n'ola çoğluğ
Cānā kişiyे çoğ iş ider āh bu yoğluğ
- 2- Çeşmüñle dehānuñ göricek virdi revān-ı cān
Dil tıfli çıqub 'ammite şan itdi qopuğluğ
- 3- Gel cevri qoban bülbüle dil gül yüzüñe qarşu
Ey gonçe gider çünki bahār irse şuvuğluğ

364

4- anlu yaşı la' lüñ içündür dimiş ağıyār
Gör kāfiri yok yere virür ⁷⁷

5- ađ görelı cānā leb-i la' lüñde bu Nazmī
Geldi ğam ile āyīne-yi cāna onukluk

136a

566

Rahmī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Sāiyā alsañ ele bezm içre bir rengīn adeđ
' Aks-i ruhsāruñdan olur ğün gibi la' lin adeđ
- 2- Ğülşen içre lāleye arşu benefşe açmaña
Cevresine açe dizer eylemiş zerrīn adeğ
- 3- Bezm-i vaşl-ı yāre irmez kelle-yi cām itmeyen
Böyle vaz' itmiş omuş gitmiş ol enīn adeğ
- 4- Öpdi diyü dest-i sāī-yi şürāhī eliyle
Ter düşüb meclisde oldı dilbere rengīn adeğ
- 5- 'Iyş u ' işret 'āleminde Ramiyā iskenderiz
Devr idüb destümde oldı cām-ı 'ālem bīn adeğ

567

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Derlese yār ruı kāküline tāb virür
Bāğān niteki şeb-i būya sührāb virür

---

⁷⁷ Mısrarın sonu katlandığından dolayı okunamamıştır.

- 2- Dāğımı tuḥfe diyü yāre n'ola ʿ arz itsem
Gāh olur şāha gedā bir gül-i sīrāb virür
- 3- Beni öldürdüğünü ğamzesi dir çeşmine şan
Kendünüñ öz ḥaberin destüme sührāb virür
- 4- Devletimi tez felek virse n'ola nādāna
Gāh olur pāre-yi laḥmī saña қаşşāb virür
- 5- Tīz olur Raḥmī dile alsa ʿ adūnuñ ḥaberin
Şol dilāver gibi kim tīğma zehrāb virür

136b

568

Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün

- 1- Ḥaṭ-ı nevreste şanmañ ol mehi ḳadūñ ʿ izārında
Ḥızır dur ḥāba varmış çeşme-yi ḥayvān kenārında
- 2- Biten güller degüldür ḥāksārı üzere Ferḥāduñ
Açıldı cānib-i Şīrine rūzenler mezārında
- 3- Şikest oldu murādum berg ü bārı seng-i miḥnetle
Ben ol köhne dıraḥtum miḥnet ü ğam-ı kühsārında
- 4- Sarāy-ı sīnesinde ʿ ankebūt-ı ʿ aşḳ tārıdur
Şarılan reg digil dūd ehlinüñ ḥısm-i mekārında
- 5- Vücūdum ʿ aşḳ-ı cānānile şöyle nātüvān oldu
Beni sāyemle fark itmez görenler rehğüzārında

- 6- Derūnum gönçeveş pür hūn olursa yeridür çünkim
Gül-i maşşūdum açılmaz ārām-ı şāhsārında
- 7- Kenār-ı kılzüm-i miḥnetde gūyā şāh-ı mercāndur
Görinen Raḥminūñ müjgānı çeşm-i eşkbārında

569

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Nidem kim āh idersem üstüḥ'ān üstinde ten ditrer
Şabādan nitekim fānūs üzere pirehen ditrer
- 2- Ğam-ı zülf ü kad u rüyuñla cānā ḥayrete varub
Perişān oldu sünbül ney şekerle yāsemen ditrer
- 3- Ne rāz açdı şabā gök pirehenle ḳadd-i dilberden
Gögermiş süsenüñ endāmı derd ü nātüvān diter
- 4- Görüb reftārını gülşende ol serv-i ḥırāmānuñ
Teb-i ğamdan ki 'āşık olub serv-i çemen ditrer
- 5- N'ola ger Raḥmiyā giyerse ebrden gerek sincānı
Kebūd itmiş tenin sermā bu çarḥ-ı pīrezen ditrer

137a

570

Mef' ülü/ Fā' ilātün/ Mefā' ilün/ Fā' ilün

- 1- Yitirdi cevri-i yār u cefāyı zamān baña
Bu serde oldu bir baña bār-ı girān baña

367

- 2- Miḥnet şebinden zülf-i siyāhuñı kaç´ idüb
Ey şem´ mātem eyleyüben ağlayan baña
- 3- Giysem ´ aceb mi şebpere gibi siyāhlar
Göstermez oldu mihr yüzün āsmān baña
- 4- Deryā görince kanlu yaşum açmış dilā
Söyler bu sırrı remz ile āb-ı revān baña
- 5- Hüsrev gibi zamānda Raḥimī ferī dolam
Himmet iderse ḥazret-i şāh-ı cihān baña

571

Velehū

Mefā´ ilün/ Mefā´ ilün/ Mefā´ ilün/ Mefā´ ilün

- 1- Qarār u şabr gitdi kaldı cism içinde cān tenhā
Düşübdür şanki yārinden cüdā bir nātüvān tenhā
- 2- Añladur bezm-i gāmda üstüh´ānum ney gibi her dem
Açaldan sen ´ adūlarla şarāb-ı ergüvān tenhā
- 3- Gül ile nergis ey dil gülşen içre göz kulağ olmuş
Bugün gülgeşt idermiş diyü ol serv-i revān tenhā
- 4- Dile peykānuñı gönder baña dil yādumın itsün
Niçe şerḥ eylesün derd-i derūnı zebān-ı tenhā
- 5- Toğardı başuma burc-ı şerefden gün benüm Raḥmī
K´ide hicrūme bir gün ger ol māh-ı cihān tenhā

Velehū**Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün**

- 1- Bir ayak teklif iderse ol kamer tal' at baña
Bezm-i devrān içre sākı el vire devlet baña
- 137b
- 2- Ger görürse ehl-i diller hālūme hayrān ola
Dilber-i esrār-ı 'aşkuñ virdi bir hālet baña
- 3- Tabl-ı 'aşkı niçe yıl Ferhād çaldı gerçi kim
Mehter-i 'aşkum dönübdür şimdilik nevbet baña
- 4- 'Iyş ider ādem şanub her gün raķīb dīv ile
Gerçi ay olur görünmez ol perī Behçet baña
- 5- Añıcaķ kūyum itidür dirimiş dilber müdām
Raħmiyā yiter cihān içinde bu devlet 'izzet baña⁷⁸

Velehū**Mef' ulü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün**

- 1- 'Aşķ āteşine sīnemi dil eyledi kebāb
Dīvānevār kendüzini eyledi harāb
- 2- Şal şāhbāzuñ eldeyiken al şikāruñı
Her cīfe üzre ķonma şaķın nitekim ğurāb
- 3- Dehrüñ ķarār yok diyü feryād itdi hūbı
Güş idicek bu nükte-yi çarķ urdı āsiyāb

---

⁷⁸ Satır vezne uymamaktadır.

- 4- Dürr-i beķāyı bulmaĝa ĝavvāş-ı dil gibi
Göz yumdı yine düşdi fenā baħrine ĥabāb
- 5- Yārũñ hevā-yı zülfıyile Raħmiyā ĝoñũl
Ne yerde ve ne gökdedurur nitekim seħāb

574

Velehũ

Fe' ilātũn/ Fe' ilātũn/ Fe' ilātũn/ Fe' ilũn

- 1- Dil diler tıĝuñı ger olsa maħabbet ĝālib
Meyl ider āba kime olsa ĥarāret ĝālib
- 2- Māsivā maħv olur dilde maħabbet ide cũş
Olmaz mevc urıcaķ baħre kedũret ĝālib

138a

- 3- 'Aql u fikrũm taĝıllur veh ne temennā-yı vişāl
Göriceķ yāri olur cũmleye ĥayret ĝālib
- 4- Bũlbũlũñ ķanı meĝer tutdı ĝũl-i ra' nāyı
Nażarāt 'arız-ı zıbāsına ĥamret ĝālib
- 5- Kũyuñ añub n'ola ķan aĝlar isem ĝũlşende
Ĝurbete düşse olur ādeme riķķat ĝālib
- 6- Raħmiye yār-ı vişālın n'ola iħsān itse
Lāyık oldur ki ola beĝlere himmet ĝālib

Velehū**Fe' ilātün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün**

- 1- İŖigüñ kıble itdi ehl-i necāt
Refe' u'llāhu qadrihüm derecāt
- 2- Ka' be-yi kūyuña gelen gitmesiz
Lā yüridü'lvuqūfi bi'l' irfāñ
- 3- Baş iderseñ zekāt-ı hüsñüñi ger
Ben faqīrüm ü müsteħaq-ı zekāt
- 4- Leblerüñ vaşfını yazarken dil
Oldı ħālüm elümde çöb-i nebāt
- 5- Raħmiyā tevbe kıılma nüş it mey
İtbe' u'ssiyā'eti bi'lħasenāt

Velehū**Mef' ülü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün**

- 1- Vā' iz ki naql ü bādeden eyler müdām baş
Avradı yoq dilinde ħelāl u ħarām baş
  - 2- 'Aql-ı ħakīm devr-i teselsül diyü müdām
Zülf ü ruħuñı görüb ider şubħ u şām baş
- 138b**
- 3- Yüzün kızardub öpdi diyü la' l-i dilberi
Meclisde itdi ħayli piyāleyle cām baş

- 4- Hüsni kitâbı mübhem iken geldi haţ-ı yâr
Ahşâm irişdi olmadı âhîr tamâm baĥş
- 5- Keyfiyet-i kelâmumu zevk itse Raĥmiyâ
Bezm-i süĥanda eylemeye şeyĥ-i câm baĥş

577

Velehû

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

- 1- Yâr virmezse zekât-ı ĥüsniyi yoĥdur ĥarac
Bu meşeldür şabru'şşabr miftâĥu'lferec
- 2- Ka' be-yi küyuñda çâk itdüm girîbânum seĥar
Na' ra-yı Lebbeyk irince nâgehân min külli fac
- 3- Yâr raĥm itdi baña gördükde sînem çâkini
' Âşıkı sermenzile irgürdi âhîr bu nehec
- 4- Ĥâk-i âdem tâ ezel ' aşkile olmuşdur sirişt
Aĥa evlâda el' uşşâĥ ve'lbâķî hec
- 5- Taĥ' -ı Raĥmî zâhidüñ bârid sözin gûş eylemez
Râst gelmezmiş niyâma olıcaĥ şimşîr kec

578

Velehû

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

- 1- Ĥaţtı ' asker çekdi yârüñ bî' aded
Cümle dil şehri ĥarâb oldu meded

372

2- Vermesün diyü ħarāba ʿālemi
Ĥālī ye ʿcücine ħaṭṭı çekdi sed

3- Dāğlar sīnemdeki yer yer elif
Gūyiyā bir gonca lebdür servḳad

139a

4- Dāyimā eyler muzāʿ af ḳaddümi
Vāv-ı zülfüñ ħasreti ey ḳaşı med

5- Penbe-yi dāğile zeyn oldı tenüm
Raḫmiyā kūyuña gidem bir nemed

579

Velehū

Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün

1- Tebessüm itdügi vaḳṭin leb-i cānperver-i dilber
Dizilür rişte-yi al üstine gūyā iki gevher

2- Dolar başum aḳar her dem bu çeşmüm kūzesinden yaş
Gönül gülzār-ı kūyuñ içre bir dolab olub iñler

3- Cihān bāğında reşk itdi görenler ḳāmet-i servüñ
Düşübdür bīdüş eyle lāle-yi ḳançerlere ʿarʿar

4- ʿAceb mi ʿaşḳa dirsem kīmyā ey sīmber-i dāyim
Ḳara ḫāk diridim şimdi ama eylemişidür zer

5- Ferāğat eyle esmādan riyāzat çekme ey Raḫmī
Bilürsin uğramaz dāyir be hiç ola perī peyker

Velehū**Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn**

- 1- Melāmet tahtına şehkişver-i hūsn içre haydardur
Ki 'aşkı zūlfikārele gönül mülki musahhhardur
- 2- Ğam-1 'aşkile mihr ü meh tecerrüd ihtiyār idüb
Felekler tekyegāhında bugün iki alenderdür
- 3- Ğayāl-i kākūlile dūd-1 āhum şām-1 hicrine
Çekilür halka halka çarha gūyā şekl-i ejderdür
- 4- Gören add-i dūtāmı çeşmile āsitānında
Şor ol erbāb-1 devletde bir iki halka-yı zerdür

139b

- 5- Lebi vaşfile yārūñ şı' r-i Raħmī silk-i nazm içre
Dizilmiş rişte-yi āl üzre gūyā gevheridür

Velehu**Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn/ Mefā' ilūn**

- 1- Felek-fersā bu fülküñ kim mekāmı baħr-1 aħzardur
Hilāl-āsā cemāl-i mihr-i dilberden münevverdür
- 2- Bu 'ālem tekyegāhında gider geh şara geh ğarba
Başında tācı var gūyā mücerred bir alenderdür
- 3- Dökülmüş deste deste saçları yanına düşmüşdür
Fenā-fi'llāh olubdur şimdi cāmilerle hemsedür

4- Yürür āb üzre bīpervā kerāmet ehlidir gūyā
Şabāveş bīper ü bīpā ter olmaz dāmeni erdür

5- Menāzil-i kaç´ ider bir an içinde Raḥmiyā ammā
Hazerātı gibi her dem ğıdāsı bād-ı şarşardur

582

Velehū

Mefā´ ilün/ Mefā´ ilün/ Mefā´ ilün/ Mefā´ ilün

1- Degül ey lāle ḥad gülşendeki serv-i revān yer yer
Görüb ḳaddūñ çemen āh eyleyüb çıkdu duḫān yer yer

2- Naşībüm şehd-i ´ işret olmayaldan nīş-i mihnetle
Tenüm şol ḫāne-yi zembūra dönmüşdür hemān yer yer

3- Derūnum baḫr-i miḫnetdür tenüm girdāb-ı ḫayretdür
Anuñ emvācıdur cānā degüldür üstüḫ´ān yer yer

4- Vücūd-ı dāğdārum neydi āh-ı pür şerārumdan
Nihāl ḫüsnüñe döndi kim ola āteşfeşān yer yer

5- Ğubār olsa vücūdum ğam yemezdüm Raḥmiyā ğamdan
Kilāb-ı kūy-ı dilber itse ger ḫākim mekān yer yer

140a

583

Fā´ ilātün/ Fā´ ilātün/ Fā´ ilātün/ Fā´ ilün

1- Yār ebrūsı arakrīz olsa ḫoşter gösterür
Zāğlansa nitekim şimşīr-i cevher gösterür

375

- 2- ‘ Aks-i la‘ lüñ sâkiyâ sâğarda seyr itsem n’ola
Bir ‘ aceb âyinedür rûh u muşavver gösterür
- 3- Ğâfil olma mâh-1 nevdan gâh lu‘ bet bâz-1 dehr
Halkı her nev‘ ile oynatmağa çenber gösterür
- 4- Bünlülüñ kanı dutub gülşende gül-i bīmārdan
Hār-1 feşād oldu kan almağa neşter gösterür
- 5- Raḥmiyi nālān idüb aġyārı şād eyler felek
Tūṭi-yi gūyā duruken zāğa şeker gösterür

584

Velehū

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Maḥabbet sūzişinden zāhid-i nādāna virmezler
Ġidā-yı rûh-1 insānidür ol ḥayvāna virmezler
- 2- Ğurūrın def‘ kılasun cām-1 ‘ irfān isteyen ‘ ārif
Bu meclisde şu kim sermest ola peymāne virmezler
- 3- Vücūduñ maḥv kııl esrār-1 ‘ aşk isterseñ ey abdāl
Anı kendü özinden geçmeyen ḥayrāna virmezler
- 4- Ma‘ ārif ehlinüñ zevķine cāhil iremez zīrā
Ḳabā-yı atlas-1 şāhiyi her ‘ uryāna virmezler
- 5- Beķā bul Raḥmiyā terk eyle varuñ zümre-yi ‘ irfān
Fenā peygūlesini milket-i ḥaķana virmezler

376

140b

585

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Seher gün gibi dilber kendüyi her dem 'ayān eyler
Çalan mehruları seyyāreveş ol dem nihān eyler
- 2- Degül jülīde mūları gören Mecnūn-ı 'aşkum ben
Hevā-yı murğ-ı miḥnet başum üzre āşiyān eyler
- 3- Gözüm içre ḥayālūñ dilberā gaybdur ol murğūñ
Ney içre dembedem baḥrūñ kenārında mekān eyler
- 4- Tenümde zaḥm-ı tīgīñ içre peykānuñ zebān oldı
Dehān açdı ğamum āh eyleyüb her dem fiġān eyler
- 5- Aña çi şūretā Raḥmī ğam u ğuşşayla pīr oldum
Velī ma' nāda dāyim 'aşk-ı dilber nevcivān eyler

586

Velehū

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Derūnumda qarār itdi ḥayāl-i zūlf-i dilberler
Tutubdur güyiyā vīrānumı bir niçe ejderler
- 2- Şabā ruḥsāruñ üstinde perīşān kılsa zūlfüñi
Şanasın niçe miskinlerdür resīm üzre ditrerler
- 3- Helāk eylerse ey ḥūnī dil-i şadpāremi ğamzeñ
Mezārumdan çıka süsen yerine kanlu ḥançerler

- 4- Nigāruñ zülf-i ebrūsıyla ey dil muttaşıl seyr it
 ulağına añlub fitneler ta' lım eylerler
- 5- ulađ ursa n'ola ol sım ten eş' aruña Raħmı
 Yaraşur güş-1 şehde dāyimā zırā ki gevherler

587

Velehū

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Bu gün Mecnūn-1 ' aşkum devr elinden bir melālüm var
 Yürürüm vādī-yi hayretde bilmem kim ne hālüm var

141a

- 2- Belādur şāhsarı berg ü bārı miħnet ü ğamdur
 Dıraħt-1 ' aşk dirler bāđ-1 dilde bir nihālüm var
- 3- Gedā-yı kūy-1 yārüm cerr çün bāzār-1 ' aşk içre
 Şikest olmuş elümde kāse-yi serden sifālüm var
- 4- Rumūzın ħurdedānlar idemezler zerrece idrāk
 Dehān-1 yāre beñzer yine bir nāzūk ħayālüm var
- 5- Cevābın viremez müfti-yi ' alem ey Mesihā dem
 Kitāb-1 ' ilm-i iħyāda lebūñden bir su'ālüm var
- 6- Belādan ğam yimezdi ' arşa-yı ' aşkda ħāk olsa
 Diseñ Raħmı gibi bir ' āşık-1 şūrīde hālüm var

Velehū**Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün**

- 1- Zebānından raķībūñ işbu cism-i nātüvān düşmez
Dehānından hemān ol zāğa beñzer üstüñ'ān düşmez
- 2- ' Aceb cellād-ı hūnīdür felek tīg-ı havādişle
İder gün başına biñ kan velī boynına kan düşmez
- 3- Çemende қaddümi āhumla ' aşkuñ қabz-ı baş eyler
Elinden bir dilāver gibi kim tīr ü kemān düşmez
- 4- Sirişküm pāyına isār iderken didi ol hūnī
Bu dağı bir düşeşdür ey fütāde her zamān düşmez
- 5- İrişdür menzil-i maқşūdına āh itmesün Raḥmī
Şınıқ atduğı oқ anuñ yere ey āsmān düşmez

141b**Mef' ulü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün**

- 1- Yer yer elif ki sīnemüñ üstinde vardur
Şehr-i belāda her biri bir rehğüzārdur
- 2- Deryā-yı ' aşkuñ içre şālik-i sefīnesi
Bir gün kenār olur güzelüm rüzgārdur
- 3- Naқd-i cihānı şuğra gibi hiçe say dilā
Zirā cefāsı yār gibi bişümārdur

- 4- Meygün lebüñ hevāsı ile dāyimā ḥabāb
Düşmüş şarāba bencileyin bīḡarārdur
- 5- Yaḡdı vücūd-ı Raḡmī seylāb-ı ġam velī
Dilde binā-yı ‘ aşkı henüz üstüvārdur

590

Velehū

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Dil-i pürderdimüñ sermenzili şahrā-yı ġurbetdür
Ceresdür nāleler feryād-ı sīnem kūs-ı rıḡletdür
- 2- Şüreyyā şanma naḡş itdi ġirüben kebkiñ-i şeklin
Felek ḡaylice ‘ ālemde nigārā sikke şüretdür
- 3- Kübūd itseñ n’ola cismüm serāser seng-i miḡnetle
Dil-i dīvāneme şāhum sincābī-yi ḡil‘ atidür
- 4- Görüb na‘ l-i semendüñ şeklini ger n’ola āḡ itsem
Şikeste dillere ol şehsüvār dāġ-ı ḡasretdür
- 5- Sirişk-i Raḡmiye cānā nazār kıлма ḡaḡāretle
Ḥazer it eşk-i çeşmi ‘ āşıḡuñ deryā-yı raḡmetdür

591

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Gülşen-i dehri şabā gibi serāser gezdük
Biz vefā büyımı gülzār-ı fenāda sezdük

380

Mesîhî

142a

592

Mef' ülü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ülün

- 1- Teşbîh iden ebrûñı hilâle berü gelsün
Taḥsîn idem itdügi ḥayâle berü gelsün
- 2- Bir ayağı üzre dikilüb yâre dimiş serv
Billâh diñ ol ḳadd-i nihâle berü gelsün
- 3- Ney gibi 'ayân eyleyen sırr-ı derûnı
Hemdem olalum bir gice nâle berü gelsün
- 4- Bedr oldığı dem öykünemez ḳaşuña cânâ
Ġurre olıcaḳ söyle hilâle berü gelsün
- 5- Nüşın eyleyelüm Raḫimiye 'aşḳ şarâbın
Hemrenk olalum sâḳi piyâle berü gelsün

593

Velehü

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

- 1- Tenüm gülzâr-ı gamdurur elifdür bir budağ anda
Görinen aḳ gülidür penbelerle tâze dâğ anda
- 2- Ḥam-ı ebrûda ḥâlûñ mi yaḫud bâğ-ı melâḫatde
Letâfet şâḫıdur inmiş ḳarâr itdükse zâğ anda
- 3- Ruḫuñda ṭab-ı ḫüsnüñ berḳ urur zülf-i siyâhuñdan
Şanasın dir Meriyemdür ki yaḳmışlar çerâğ anda

381

- 4- Cihān bir bezm-i nānīdūr elinden sāḳi-yi dehrūn
Açılır bāde-yi ğam gerçi devr itmez ayağ anda
- 5- Vücūd iḳlīmīni terk it ‘adem vādīsine ‘azm it
Ki birdi Raḥmiyā şek yok yaḳīn ile ırağ anda

142b

594

Fevrī Rāst

Mef‘ ūlū/ Fā‘ ilātū/ Mefā‘ ilū/ Fā‘ ilūn

- 1- Ey pehlivān-ı ma‘ reke-yi kirvedār tīg
Merden-i berd vaşf-ı şiken kārzār tīg
- 2- Pākīze ṭab‘ u pāk serişt-i cihānnümā
Rūşen ḥamīr ü şāf-ı dil āyīnedār tīg
- 3- Ḳattāl u ḥūnfeşān u serefrāz-ı ma‘ reke
Şīr-i dilir ü server-i zū’liḳtidār tīg
- 4- Tünd ü ğuzūb u tīz ü ciġerdūr cerī mūḥīb
Ḥūnrīz ü cenk-i cūy-ı ḥıdīv-i diyār tīg
- 5- Merdüm ribā u ḥasm-ı keşinde ‘adū fiken
Āşüb-ı āştī ü yel-i nāmdār-ı tīg
- 6- Ḳahhār-ı bī‘ ināyet ü cebbār-ı bīkerem
Ḥ‘ālḥ‘ār-ı bīḥimāyet ü heybet şī‘ār tīg
- 7- ‘Anḳā-yı Ḳāf rezm-i ‘iḳāb u fezā-yı cenk
Şehbāz-ı kūḥ ḥiddet ü merdüm şikār tīg

- 8- Cellād-ı bīemān siyāsetgeh-i vefā
Ahen-i dil-i ādeme kaçı kīnedār tīg
- 9- Dönmez yüzi şavaşda hiç a‘ dā-yı denīden
K̄albe ʈoğunmadur işi cizmez kenār tīg
- 10- Rāh-ı gāzāda ne yer iĉer ne yatur uyur
Çalışmağıla oldı bu resme nizār tīg
- 11- Hāmī-yi mülk ü hāfız-ı dār u diyārdur
Şāhuñ yanında bulsa n’ola i‘ tibār tīg
- 12- Hākan-ı dehr ü Hāzret-i Sultān Selīm kim
Yanında olmağıla ider iftiḥār tīg
- 143a**
- 13- İskender-i zamāne ü Cemşīd-i vaĉt kim
Kītī nümādurur aña āyinedār tīg
- 14- Bir pādīşāh-ı memleket-i ‘adl ü dāddur
Yanında yir idinüb olur kāmkar tīg
- 15- Ref ī hilāl ‘ıyd-ı zafer olur āşikār
Alsa eline şāh-ı felek iĉtidār tīg
- 16- K̄ılıc yüzini ıssı olur diseler ne var
Her dem başına ḥasmınuñ odlar yaĉar tīg
- 17- Destinde k̄an ʈamar k̄ılıcından ne ʈoğunub
A‘ dāsı miğferine olur pür şerār tīg
- 18- Deryā-yı cūd u baḥr-i keremdür senüñ elüñ
Bir dil gibi anada eyā şehr-i yār tīg

- 19- Boynı kulağı pür zer ü zebür güzel gibi
Olmuş kenāruña külli-yi bahtiyār tîğ
- 20- İksir iderdi sîm ü zere ğarķ olubdurur
Şāhum yanuñda olalı hizmetgüzār tîğ
- 21- Deryā-yı keffüñ içre eyā kılzüm-i kerem
Olmuş niheng-i demkeş ü merdüm-i şikār
- 22- Alsañ elüñe yüzi güler göñli açılır
Düşmen eline düşse bulur inkisār tîğ
- 23- Şanma hilāl-i ‘arşa-yı çarķ üzre görinen
Çekdi ‘adū-yı devletüñe rüzigār tîğ
- 24- Tîğile iftiḥār ider erbāb-ı salṭanat
Zāt-ı şerifüñile ider iftiḥār tîğ
- 143b**
- 25- A‘ dā-yı dîn başları üstinde yir ider
Sen şehr-i yāre olalıdan hemcivār tîğ
- 26- Gökden inen giceyle degül āteş-i şihāb
Her şeb çeker ‘adūña felek tābdār tîğ
- 27- Vird-i zebān-ı ḥāl idinürse ‘aceb midür
Dāyım bu maṭla‘ ile ider iftiḥār tîğ
- 28- Sen aldığuñca yanuña ey şehr-i yār tîğ
Merdāneler içinde bulur i‘ tibār tîğ

- 29- Bir demde bāğ-ı rez mi ü deşt-i ğānī hep
Mānend-i āb-ı cārī kıılır lālezār tīg
- 30- Şem^ç-i münīr iken yine bir gör hūneveş
Haşma otağ-ı dehri kıılır teng ü tār tīg
- 31- Bāz-ı sefīd gibi süzülse alayını
Zāğ-ı ^ç adūnuñ ol dem ider tārmār tīg
- 32- Şanma ucında gūşile kelle-yi ^ç adū
Şāh-ı zaferdurur ki virür berg ü bār tīg
- 33- Aşhāb-ı cenk vaşlına cān virür ilse
Her sāderū güzel gibi ^ç arz-ı ^ç izār tīg
- 34- Yollar kesici belde tırur rāhzen gibi
Merdānellikle bulsa n'ola iştiḥār tīg
- 35- Tā ^ç arşa aşdı tīgını Fevrī ki kapuña
Tezyīn idüb getürdi nice ābdār tīg
- 36- Sen şehir-i yār gibi cekerdür ceri durur
Vaşfuñda itdüm anuñiçün ihtiyār tīg
- 144a**
- 37- Her beyti şi^ç rimüñ ḥatı zībā güzel gibi
Sen şāha tuḥfe kaçdına elde tutar tīg
- 38- Taḥsīnler itdi ḳodı şimşīrūñ añıcaḳ
Her beytimüñ ayağına lebi ihtiyār tīg
- 39- Evşāf-ı tīgüñ içre ḳuluñuñ zebānıdur
^ç Ālemde bulunursa kıılı kırık yarar tīg

- 40- İklīm-i nazmı ben kılcumla açubdurın
Gelsün berü şavaşıma her kimde var tīg
- 41- Şehler yanında gördüm olur mu‘teber kılıç
Şunsam ‘aceb mi ben de saña bir güzār tīg
- 42- Ben bir faķır iken kapuña peşkeş diyü
Şāhā getürdüm ança güzel yādīgār tīg
- 43- Sen dağı lütf ile ne var altun idüb işüm
Gönder baña bir esbile bir zernigār tīg
- 44- At binenüñ kılıc kuşananuñ benüm velī
‘Āriyyeti dürleri şeh atım müste‘ār tīg
- 45- Lütf it baña ki sözde zebānum kılıcdurur
Şāyed gerek ola saña ol dürişār tīg
- 46- Gel sözi kes ço kışsa-yı uzatma ey gönül
Bulmaz uzun olunca egin i‘tibār tīg
- 47- Nazm eyle bir ğazel kim işitdükce şevkle
Çāk ide sīnesin niteki zü’lfikār tīg
- 144b**
- 48- Bir kez havāle eylese ğayra nigār tīg
Ġayretle toķunur dilüme şad hezār tīg
- 49- Şol deñlü uralar bedene tīgı hūblar
Kim mülk-i dilde oldu demirden hişār tīg
- 50- Hün-ı dilümle şanma yüzünüñ kıızıllığın
Ġamzeñ yanında kızdı olub şermsār tīg

- 51- Çalma yüzine gel bir ucı kıanımı alub
Hıayr eylemez şakın saña ey ğamzekâr tığ
- 52- Olmışdı tığ-ı ‘ açıla dilim dilim dilim
Halk itmeden zamānede perverdigār tığ
- 53- Ey dil kıo şi‘ ri hıayr du‘ a eyle řāhe kim
Hıayr du‘ ādur aña sa‘ adet medār tığ
- 54- Tā şem‘ -i bezm-i ma‘ reke-yi kārzār olma
Hıurşid-i āsumān gibi her tābdār tığ
- 55- şunsun řalāhdār-ı zamān destüñe senüñ
Düşmenşiken sinān ile nuşret şi‘ ār tığ
- 56- Başından eksik olmasun a‘ dā-yı kıarüñüñ
Sertiz ü hünfeřān u ‘ adükeş yarar tığ

145a

595

Remzi Efendi

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Didiler seni şakın tutar cefāsın taşına
Geldi heb didükleri ben mübtelānuñ başına
- 2- Akıdı ‘ ālem mācerā-yı eşk ucından çeşmüme
Dünki kıanludan řikāyet kııldılar şubaşına
- 3- Naķř-ı pend-i hüsn-i dilber baña bir naķř itdi kim
Āferin olsun bu naķř-ı dilüñtenk naķķařına

- 4- Cānı yoḡdur öyküneşāh-ı gül-i ra^ʿ nā sañā
Gerçi rengīn cāmeler giymiş içine taşına
- 5- Remziyā ben ağlamaḡdan yüz çevirmezdüm nidem
Baḡmaz ol iki gözüm bir dem ġarībūñ yaşına

596

Aḡmed

Fā^ʿ ilātün/ Fā^ʿ ilātün/ Fā^ʿ ilātün/ Fā^ʿ ilün

- 1- Ol şanem kim Leylī-yi zülfin gire gir eylemiş
Zaḡm idüb Mecnūnına tedbīr-i zincīr eylemiş
- 2- Didüm ey gül ruḡ bu ḡaṡṡ yüzünde neyler didi kim
Lāciverdile benefşe bāḡı taḡrīr eylemiş
- 3- Āh-ı ^ʿāşıḡdan şaḡınmazduñ dirīḡā kim ḡaṡuñ
Dūddur āyīne-yi hūsnūñe te^ʿşīr eylemiş
- 4- Ḥācibūñ devrinde ḡaṡuñ ḡaṡ getürmiş ḡanuma
İki egri şāhidile gör ne tezvīr eylemiş
- 5- Ḥaḡ livā-yı ^ʿaşḡını şubḡ-ı ezelden Aḡmedūñ
Mīhr-i hūsnūñ gibi ey meh āsumāngīr eylemiş

597

Ḥayālī

Fā^ʿ ilātün/ Fā^ʿ ilātün/ Fā^ʿ ilātün/ Fā^ʿ ilün

- 1- Yāra gelür ^ʿaḡlumı ḡabem gözüne ḡaşuna
Āferīn şad āferīn bu şūretūñ noḡta başına

388

145b

- 2- Meşhedi taşını Mecnūnuñ ‘alāmet şanmañuz
Seng-i miñnetdür ki yağdurdı zamāne başına
- 3- Derd ile cān virdüğim sögler zebāñ-ı hāle
Zahm idüb ey sebg-i dil baqsam mezārum taşına
- 4- İşidüb benden rumūz-ı ‘aşq Ferhād itdi fāş
Sırrını olmazımış açmak kişi yoldaşına
- 5- Vārını itdi Hāyālī yār ayağına nişār
Āferīn şad āferīn bu la‘ l-i gevherpāşına

598

Ķamerī

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Mışr-ı hüsñünde ki kim kıldı gönül cān u seri
Şam-ı zülfünde imiş aldı lebünden haberi
- 2- Haberi firqat-i gülden çü beyān itdi şabā
Bülbülün lāle şıfat kan ile taldı cigeri
- 3- Cigeri ğamzeñ oğı deldi diledin geçüben
Cānuma irdi revān dutmadı sinem siper
- 4- Siperi pāreleyüb tırüne cāngir yazasız
Başa doğarsa bu devlet güneşinün eşeri
- 5- Eşeri kılcı belirmez bilününe bilmezem
Ne ümide dolaşur işbu sa‘ ādet kemeri

389

- 6- Kemerî himmetile bilûne bağladı İlah
Ki kemer beste ul itdi saña Şems ü ameri
- 7- amerî bedr ü hilâl eyleyüb Allâh aı
Ki kemer beste ul itdi saña Şems ü ameri

146a

599

Ca' fer

Mef' ulü/ Mefâ' ilü/ Mefâ' ilü/ Fe' ulün

- 1- Zülf gibi benden ki yüzün yâr çevirdi
Ėam Ėamzesi gibi ciğerüm Şişe çevirdi
- 2- Beñzetdi uzun yay çöpü siyeh-i aşını
Dilber işidüb anı biraz çekdi çevirdi
- 3- Nâzıklük ile sencileyin yüze Ėülüb Ėül
Bülbülleri Ėörseñ ne yuvalardan uçurdi
- 4- Seyr ide diyü ĖülŐene sen lâle 'izârı
FerrâŐ-ı Şabâ yollaruñı sildi süpürdi
- 5- Öykündigini Ėül ırmen-i Ėüsnine yârüñ
İŞitdi Şabâ iŐma Ėelüb esdi Őavurdi
- 6- MurĖ-ı dil ü cân ĖülŐen-i kûyuñda Şeb ü rûz
Feryâd u fiğân ile Şehâ Şehri Ėöçürdi
- 7- ÖĖündi dudaĖuña iyü varumdı Şeker
Kendüyi cihân alkınuñ ağzına düŐürdi

- 8- Hacetle kızardı gül-i ter bād-ı seherden
Ruhsāruña öykündüğünü yüzüne urdı
- 9- Dil derdini tomara yazam dir idi Ca' fer
Tomār dağı yüz çevirüb kâğıda burdı

600

Sine-çāk-i Merhūm

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Hāmdülillāh ol dūr-i yektāyı bildüm nidügin
Bir nem içinde yedi deryāyı bildüm nidügin
- 2- Zülf-i kāfirkeş cānān ben duraldan boynuma
Çays Mecnūn iden Leylāyı bildüm nidügin
- 3- 'Aşq cārūbile gönlüm hānesin pāk ideli
Hağ o mıdur didügi me'vāyı bildüm nidügin
- 4- Zāhir ü bātında gördüm Hağdan özge nesne yok
A'lem imiş añladum 'anğāyı bildüm nidügin

146b

- 5- Vech-i insānda okuyub otuz iki āyeti
Ādem oldum 'allemü'lesmāi bildüm nidügin
- 6- Kefheyā' aynşād añladum ma' nāsını
Ya' ni mermūzāt-ı māevhāyı bildiüm nidügin
- 7- Cümle izdād-ı vücūdı Hağ imiş yıl ay 'umū
Tek varubem қalamadı eşyā bildüm nidügin

- 8- Çünkü bildüm lâ u illâ ile bitmez şûfî iş
Yūsuf-ı lâ eyledüm illâyı bildüm nidügin

501

‘Ömrî

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Girmeyince onına dilbere el şunmayalar
Seveler hem on ikisinde iki şanmayalar
- 2- On ikisinden irince yine on dördine hem
Öpeler hem kucalar üstine el şunmayalar
- 3- Küççük andan irişince yigirimi yaşına
İniş olsun yoğuş olsun bineler inmeyeler
- 4- Çün yigirmiden aşā tāzece yigitcek ola
Ardına uymayalar anı uṭandurmayalar
- 5- Budurur mezheb-i ‘Ömrî ki anadan küççük
Şekerise de mekes gibi aña ḳonmayalar

602

İbn-i Kemāl Paşa Müftü’s-şekaleyn

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ülün

- 1- Cemālün lālezārı böyle ḳalmaz
Bu gülzāruñ bahārı böyle ḳalmaz
- 2- İgen cevri eyleme bülbüllerüñe
Güzellik nevbahārı böyle ḳalmaz

392

- 3- Cemālũñ gülşenine olma mağrūr
Geçer hũsnũñ bahārı böyle almaz

147a

603

‘Abĩdĩ

Fe‘ilātũn/ Fe‘ilātũn/ Fe‘ilātũn/ Fe‘ilũn

- 1- İncinür şem‘a nazardan nergis-i bĩmār dost
Añma anuñçũn gĩremezdi pũr envār dost
- 2- H̄asta çeşmin bağlamışdur destine u el ile
Üstine şaldı ulın ya turre arar dost
- 3- Çeşm-i hũnālũdın ‘ināb-ı nāfĩ‘ dũr diyũ
Ĝayb bāėından getũrmiş la‘l tũsın gũftār dost
- 4- Çeşm-i bĩmār iin aħzār ama kuħl
Kuħl-i miskidũr ġubār-ı ģať-ı ‘anerbār dost
- 5- Ey ‘Abĩdĩ girmeseydi nie merdũm tũsına
Ĝar-ı hũn olmazdı bĩyle ġamze-yi bĩmār dost

604

Fe‘ilātũn/ Fe‘ilātũn/ Fe‘ilātũn/ Fe‘ilũn

- 1- ‘Aş-ı kim oldu miħr-i dil ü cāndan ģāric
Bir ġũherdũr şādef-i kevn ü mekāndan ģāric
- 2- Ehl-i ‘aşuñ dime kim ‘aşlemi yodur şũfĩ
Başa bir ‘ālemi var ģadd-i beyāndan ģāric

393

- 3- Ruḥ-ı zerd anuñ yire⁷⁹
Olmayıcaḳ saña sulṭān-ı cihāndan ḥāric
- 4- Derd ü ğam-ı muṭṭazili ide uşūli bu ḳadar
Her ne naĝme ki ola şūb-ı me‘ āndan ḥāric
- 5- Umaruz çehre ‘ademüne yine dāḥil olavuz
Ey ‘Abīdī çekerüz bunca zamāndan ḥāric

605

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Ṭob-ı āhumdan olursa ḳal‘ a-yı devvār feth
Olmaz ammā kim ḥişār-ı ḥasret-i dildār feth
- 2- Bir ḥam-ı serbestedür ğonçe-yı derd-i mey-i zer
Keff gül ider devr-i ṭılsımını anuñ herbār feth
- 3- Ten odundan aldı cān naḳdin ḥarāmī kirpigüñ
Göñlümüñ ḳaflin bıçaĝıyḳa idüb ey yār feth

147b

- 4- İsm-i ğaybīde dehānuñ mu‘ ammādur ki hiç
İtmedi her giz anı bir kāşif-i esrār feth
- 5- Ey ‘Abīdī ol şehüñ devlet-i dehāndur yüzi
‘Aks-i müjgāndan anuñ üstüne eder feth

---

⁷⁹ Satır eksik yazılmıştır.

‘Ömrî

Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün/ Mefâ‘ ilün

- 1- Güzellendükce dildāruñ işi cev̄ ü cefā oldu
Zāyid olduçça h̄üsni gittigince b̄ivefā oldu
- 2- Vişāle irmedüm cānā muḥaṣṣal görmedüm luṭfi
Yoluñda çekdigüm derd ü belālar heb hecā oldu
- 3- Çekildüñ bezre-yi ‘ aşğa vişāle yol bu vāridür
Ṭarīḳ-i kūy-ı cānāne maḥabbet rehnümā oldu
- 4- İken çok kıl u kāl itdi miyānuñda senüñ ‘ uşşāḳ
Lebüñ vaşfında ammā kim ḳatı rengin edā oldu
- 5- Şikār itmek ḫavāsına düşünme ‘ Ömrî cānā mey
Güzeller evc-i rif atde uçar şimdi hümā oldu

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün /Fe‘ ilātün/ Fa‘ lün

- 1- Geleli Rūma letāfet ile añladı nāmı
Yūsuf-ı Mışrı unutturdı murād-ı şāmı
- 2- Ḥaḳ bu kim eyledi ‘ ünvan-ı melāḫatde zuhūr
Ḳıldı ol şāḫ h̄üsni bende nākāmı
- 3- Her gören h̄üsni h̄üdā dār-ı ḫayrān oldu
Bilmezem nice ola şūrīde dilüñ ārāmı

- 4- Seyre çıkmış meger ol naḥl-i dilārā baḡa
Bāḡ-ı servüñ görelı lerzede-yı endāmı
- 5- Ḳatı ālüfte vü sermet olurum ey ‘Ömrī
Her ḡāçan zevḡ ile görsem o gözi bādāmı

148a

608

Raḡmī

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Seyr idelden yāḡıṣuñ Şekl-i hilāle māyilüz
Mümiyānuñ görelı ince ḡayāle māyilüz
- 2- Āteş-i pervāneyüz ‘Ulvī nihādüz Şu‘ lemüz
Şem‘ veş-i nūr dilfürüz-ı cemāle māyilüz
- 3- Minnetile cām-ı cem nüş itmezüz ey per deyu
Bī tekellüf gerçi bir Őunmuş sefāle māyilüz
- 4- Şāḡ-ı tūbāya ta‘ alluḡ riştesin bend itmezüz
Bāḡ dahı içinde bir nevres nihāle māyilüz
- 5- Ḳāb-ı ḡavseynüñ rumūzun bilmişüz rüz-ı ezel
Raḡmiyā anuñçün ol iki hilāle māyilüz

609

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Alsa ibriḡ-ı zeri mihr-i dirāşşān eline
Nāz ile dikmeye Şu dökme ye cānān eline

- 2- Sîne çākini görüb cān şorıcağ didi gönül
Togrı yoldur bu çıkarur evc-i hicrān eline
- 3- Şunmadı cāmı gönül işicek-i pīr-i muğān
Yok gibi bir viricek nesnesi oğlān eline
- 4- Leb-i la' lūñ gibi seyr itmedi rengin güheri
Niçe dem kānlu yaşum düşdi bedehşān eline
- 5- Hüsrev-i mülk suhan olduğumı vire haber
Raḥmiyā boğazuma ger ire sulṭān eline

610

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ülün

- 1- Oldı ben hastaya ḥāk der-i dilber-i pīster
Bağmayam çerğ eger olsa mücevher-i pīster
- 2- Minnet eylemezse felek ser kūyum dāmenine
Mıhr-i bālin ola ger māh-ı münevver-i pīster
- 3- Zülf-i müşkine yārūñ tanıyor ḥāl-i ruḥı
Rūm-ı şāmī gibi kim ola mu' ammer-i pīster

148b

- 4- Bir evc-i ḥāk yeter kūy-ı ferāgatda bañā
' Āşık-ı zār şağın şanma ki ister pīster
- 5- Sen düşün pīster-i semmūrı ferāgatla şehā
İşüñüñ ḥār u ḥası Raḥmīye yeter pīster

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün (Fa' lün)

- 1- ' Aybbîn olub itme dīdeñi bāz
Dikse gözün ginelerle ey şebbāz
- 2- Gelme ey şāhbāz-ı sidrenişin
Mülk-i lāhūta idelüm pervāz
- 3- Şeb-i hicrān ğarib müşkülmüş
Zülf-i dilber mişāli tül u dırāz
- 4- ' Āşıkuñ pīşesi niyāz oldı
Dilberün muqtezāsı şebbūh u nāz
- 5- Vaşf idelden o yār-i zibāyı
Raḥmiyā oldı her gözün mümtāz

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Nidem kim āh idersem üstüh'ān üstünde ten dutar
Şabādan nitekim fānūs üzere pīrehen dutar
- 2- Ğam-ı zülf ü kıdd-i rüyuñla cānā ḥasrete varub
Perişān oldı sünbül bişeker ile yābın dutar
- 3- Ne rāz açdı şabā gök pīrehenle kıdd-i dilberden
Gögermiş süsenün endāmı dır dır nātüvān dutar
- 4- Görüb reftārını gülşende ol serv-i ḥırāmānuñ
Teb-i ğamdan ana ' āşık olub serv-i çemen dutar

- 5- N'ola ger Raḥmiyā giyse eşerden gerek sincābī
Kebūd itmiş tenin ser pā bu çerḥ-i pīrezen dutar

149a

613

Remzī

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

- 1- Kimüñ ki yāri sencileyin ser-i nāz ola
Yüz biñ belāya uğrar ise günde āz ola
- 2- Gel secde eyle şūfi bu peyveste қаşlara
Miḥrāba karşı tā ki namāzūlnāmāz ola
- 3- Hicrān-ı қаşından ağlama ey ' andelib dil
Bir gün bahār-ı vaşl ola gel büte yā ola
- 4- Yüzüñ қatında aya münevver didükleri
Vech-i ḥaқıқat olmaya şāyed mecāz ola
- 5- Öldürse Remzī cevr ile ol dilberüñ seni
Şabr it şikāyet eyleme şāyed ki nāz ola

614

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Bir yaña yārüñ cefāsı ta' n-ı şerān bir yaña
Ola mı yā Rab bu aḥvāl-i perişān bir yaña
- 2- İki çeşm-i ḥunfeşānum bir yaқadan cüş idüb
Zaḥm-ı sīnemden revān olub aқar қān bir yaña

- 3- İki derde mübtelāyum bize dermānı yoğ
Bir yaña derd-i melāmet dāğ-ı hicrān bir yaña
- 4- Qāmet-i dilber hevāsıyla düşüb şahrālara
Gitti ‘ar ‘ar bir yaña serv-i hırāmān bir yaña
- 5- Başa yārūñ kim çıkarmazdı ser-i zülfile kim
Bir müselmān bir yaña bir nāmüselmān bir yaña

149b

615

Fehmī

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Vişālūñ şerbetin hicr güle bīmār olmayan bilmez
Ṭabībüm merhemūñ qadrin dilfikār olmayan bilmez
- 2- Ne miñnet çekdügin sevdā-yı zülfüñle dil-i miskīn
Periřān-ı hātır zülf-i siyekār olmayan bilmez
- 3- Hevā-yı gonça-yı la‘ l-i lebūñle bülbul-i cānuñ
Ne kanlar yutduğun āzerde-yi hār olmayan bilmez
- 4- Şafā-yı neşve-yi cām-ı vişālūñ zevkin ey sākī
Ḥumār-ı bāde-yi çerik ile evkār olmayan bilmez
- 5- Belā-yı rūzigār rūzigārı Fehmiyā hergiz
Hevādār-ı qaşd-ı belā-yı dildār olmayan bilmez

Nihānī**Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün**

- 1- Bedenden zaḥm-ı tır-i hicrūñ ey kâşı kemān gitmez
Hâşâr-ı derd ü ğamdur her dem andan dîdebān gitmez
- 2- Şifā' -yı mihr-i enver şanma ḥalkūñ çekmege cānın
Felek cellādınuñ her dem elinden resmiyān gitmez
- 3- Şefiḳ kim nār-ı āhumdan yaḳar şām u seḫer dehri
Görinen şanmañuz gerdündur üstünden dumān gitmez
- 4- Nihānī niçe cān ḳurtarsın ey şāḥ-ı simkārüm
Elinen ğamzeñüñ bir laḫza tîğ-i cānistān gitmez

150a

‘Ayānī**Mef' ulü/ Fā' ilätü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün**

- 1- Dergāh-ı ḫaḳdan isteriz ancaḳ murādımız
Erbāb-ı ‘izz ü cāha degl istinādımız
- 2- Bir ‘ārifiz ki sākın-i genc-i ḳanā' atdür
Allahadur tevekkülümüz inḳiyādımız
- 3- Ehl-i deryāyı şorma bize şüfi bilmezüz
Yoḳdur zamana ḫalkı ile ittiḫādımız
- 4- Dāl oldı derd ile bir elif ḳad için deyu
Maḫbüb sevmekle ‘aceb ḳıḳdı ādımız

- 5- Taḥsīn ider ‘ Ayānī işiden kelāmuñı
Ḥayli ziyāde oldı saña i‘ timādımız

618

Raḥmī

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Fā‘ lun

- 1- Fiḡān ider yine bülbül bahārı görmüşdür
Benüm gibi ura bir gül‘ izārı görmüşdür
- 2- Benefşe bir figen olmuşdurur perişān ḥāl
Meger ki sünbül-i zülf-i nigārı görmüşdür
- 3- Benüm o şadrnişīn-i maḥabbet cānān
İçine girmedi manşūr dārı görmüşdür
- 4- Şu deñlü cenneti vaşf itdi ‘ āleme vā‘ iz
Meger ki ravza-yı küy-ı nigārı görmüşdür
- 5- Vücūd-ı ‘ āleme Raḥmī ‘ adem dir ise n’ola
Umūr-ı dünyede çok i‘ tibārı görmüşdür

619

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Köhneyüb gerçi olur gülşen-i ‘ ālem tāze
Ḥüsn-i cānāne gibi olmaya her dem tāze
- 2- Yāsemin gibi çemende kıanı bir şāḥid-i pāk
Yudı cüy içre idüb sermetin tamtāze

402

150b

- 3- Ğam gidüb kũyuña varsam iderin kesb-i huzũr
Cennete girse olur niyete ki ādem tāze
- 4- Tĩrũũũ zahmı añulsın diriseñ sĩneye gel
Örseler tĩz ögũlũr yāreye merhem tāze
- 5- Sāyeveş pāyına dũş bir güzeli sev Raħmĩ
Serfirāz ola vũ şimşār gibi hem tāze

620

Fā' ilātũn/ Fā' ilātũn/ Fā' ilātũn/ Fā' ilũn

- 1- Sākĩyā alsañ ele bezm içre bir rengĩn kadeħ
‘ Aks-i ruħsāruñdan olur gün gibi la‘ l-i kadeħ
- 2- Gülşen içre lāleye karşı benefşe içmege
Cevr-i sĩne aķçe dizer eylemiş zerrĩn kadeħ
- 3- Bezm-i vaşl-ı yāre irmez gülle-yi cām itmeyen
Böyle vaż itmiş kumuş gitmiş ol āyin-i kadeħ
- 4- Öpdi deyu dest-i sākĩyi şürāhĩ āl ile
Ter dũşũb meclisde oldu dilbere rengĩn
- 5- ‘ Iyş ü ‘ işret ‘ āleminde Raħmiyā İskenderiz
Devr idũb destũmde oldu cām-ı ‘ ālembĩn kadeħ

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Elin çekmezse dağı dil ol iki ebruvān benden
Müjeñ seyrini at cāna kemān senden nişān benden
- 2- Tenümde zaḥm-ı tīgüñden midür ayırma peykānuñ
Derūnum şerḥa sen şerḥa zamān senden dehān benden
- 3- Melāmet 'arşa kāmında 'aceb bir 'ahd-i dilbersin
Vefā vü mihrbānlıklar nihān senden 'ayān benden
- 4- Cefā kaşırını yak idüb vefā kāşānesin ābād
Şaḫın ḥālī kalur cānā zamān senden cihān benden
- 5- Dā'imā sufi Ḥaḫḫıçün çekersüñ Raḫmiye tīgüñ
Diriğ itme cānını amān senden revān benden

151a

Emrī**Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fā' lün**

- 1- N'ola ey sīm beden göñlüñe eşk aḫsa eşer
Ki gümüş aḫçe durur taşā urursañ da geçer
- 2- Uram tīgüñü bir kez dağı sīnemde görem
Bu meşeldür ki şu aḫduğı yire girü aḫar
- 3- Ne olur didüğümde niçe der idi ki gör
Ele ayağa al eyle ḥam-ı ebrüña nazār

- 4- Leb-i ruhsāruña kim beñzede goncayla güli
Birinüñ kulağı burgu irinüñ ağızı koçar
- 5- Hiç añar mı müjeñ tırini Emrī der eylemiş
Dostlar ol kaşuñ bānuñ oķı dilden mi çıkar

623

Fe' ilātün/ Fe' ilātün /Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- İki kaşuñ iki rā Muşhaf-ı ruhsāruñda
İki zülfüñ iki dāl āyet-i dīdāruñda
- 2- Şanma ebr-i sefid içre meh-i nev şandum
Hıasm-ı ebrüñi görüb küşe-yi destāruñda
- 3- Bekle küyuñ ola kim çıka yāruñ göresin
Başuña gün toğa dil-i derd-i dildāruñda
- 4- Şa' şa' a şanma güneş hāme-yi zerle her gün
Åh şāhıum yazar ey meh der-i dīvāruñda
- 5- Emrīnüñ dün şanma azgına geldi cānı
Bir kez uçunca seni la' l-i güherbāruñda

624

Velehū

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' lün

- 1- Ehl-i diller leb-i şīrīnūñe şükr dirler
Lebüñ içre sözüñe ki kand-i mekker dirler

405

2- Neferdür ‘arızuñ üstünde dehānuñdur meyüm
Anuñiçün ruħuña mäh-ı münevver dirler

3- ‘Anber ‘ālūd olalı ħāl ü ħaṭṭuñda zülfüñ
Aña dil sūhteleri şem‘-i mu‘anber dirler

151b

4- Şanma dāğ urduğıña incineler ‘aşıklar
Dāğ kim senden ire aña gül-i ter dirler

5- Zerd-i sīm ayağı toprağına o sīm tenüñ
Emriyā baña sözüñ yüzüñe beñzer dirler

625

Velehū

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

1- Maħabbet ateşi yanar belā ocağıdur başum
Añılamış bād u āhdan deħānıdur iki қаşum

2- Beyābān-ı ğam-ı ‘aşkıñda sen ħurşid-i ruħsāruñ
Bulunmadı benüm sāyemden özge bir ayaқdaşum

3- Gözüm merdümlerine kim eyitdüm ağlayum derdüm
Nigārā yüzümi ol dem kıızıl қana yudı yaşum

4- Ĥayā dürr dendānuñla kılmamışdur şadef-i mānend
Sirişküm baħr içinde benüm çeşm-i güherpāşum

5- Şafaқ şanma doқınur pāyına yāқutdan şalħāl
Veled kim ola ey Emrī ‘arūs-ı dehr oynaşum

Velehū**Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fa' lün**

- 1- Didüm ki tîr-i ğamzeñ dilde neden bildürmez
O qaşları kemānum didi geçen bildürmez
- 2- Gözüm 'adem iyārın meşher-i vücūda geldüm
Hiç ol miyān görünmez hiç ola dehen bildürmez
- 3- Su ile ğubār yazmamış kudret-i debîri hergiz
Gül-i şafhasına haṭṭ 'anber-i sekn bildürmez
- 4- Ola hūr-ı şüretin dil hūr okusa 'aceb mi
Bir noḡta ḡomuş aġzumı ammā iken bildürmez
- 5- Bīmārdur diler Emrîyi göre vardum
Bu nāle nişdilür ammā beden bildürmez

152a

Velehū**Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün**

- 1- Bendedür dil bir efendinüñ ḡadār-ı ārına
Baş egimez bāġ-ı dehrüñ serv-i şimşārına
- 2- Bir kez ey meh ḡorḡarum eşkümlē āhumdan benüm
Bir hîred ire zemān vü āsumān bünyādına

- 3- ‘ Aşq anında ne var Mecnūnı ilzām eylesem
ābil-i şākird olan gālib olur āsitādan
- 4- Olmaşaydı ey şanem kūyuñ oyub hāyāl āşrın
Gelmezidük ‘ ālemūñ dir arāb-ı ābādına
- 5- Şāhbāz-ı çeşm-i dildāra uçar cān mürġini
Ey ‘ Abīdī şayd olmadın ecel şabādan

628

‘ Abīdī

Fe‘ ilātūn/ Fe‘ ilātūn /Fe‘ ilātūn/ Fa‘ lūn

- 1- Muttaşıl oynuna alub oçar ol sīm seni
Olmasun iki yaasını görem paresini
- 2- Eşkimūñ yerlere düşer yüzi gördükçe seni
N’ola açmaz ise ben atı ihāta idicek
- 3- Gözlerüm başda kūyuñı yāş itdükiçün
Perelik olsa geçerdi yere gördükde
- 4- Ey ‘ Abīdī müjesi tır geçer gönölümden
Bulsa idüm der idüm yāra gönölünden geçeni

629

Revānī

Fā‘ ilātūn/ Fā‘ ilātūn/ Fā‘ ilātūn/ Fā‘ ilūn

- 1- Dembedem taht-ı Süleymān gönöl yād eyle
Her nefes āhuñ ile çekmegi berbād eyle

408

- 2- Ol civānuñ ʿamm-i haṭṭın çekemez ḥasta göñül
Cesimin ey pīr-i ecel ḳatlüme irşād eyle
- 3- Ḥāne teninde velī derd dile ğām oldı yüzi
Mısrā-yı nāle çıḳub ṭaşrada feryād eyle
- 4- Ḳuluñu sem de eger gel beni āzād eyle
Ol bu mey serv-i revānser olmam ey mirḳat

152b

- 5- Ey ʿAbīdī müjesi bizi geḳer eylenmez
Sen gerekse sipr-i sīneñi polād eyle

630

Mefʿ ülü/ Fāʿ ilätü/ Mefāʿ ilün/ Fāʿ lün

- 1- Hemdem geḳer güneş yine ola bīvefāyla
Ḥürmet için nişedi meger aña āhile
- 2- Biñ kere suñdı ağızuma bir demde laʿ l-i yār
Bir būsesini almadı biñ belā ile
- 3- Uğurlayan gelür gider ey dost kūyuña
Bir toz ḳopar yine aramızda şabāyla
- 4- Yoldan geḳerken āhum işitdi didi nigār
Bīḳāre ʿömrini geḳirür rāh u ābla
- 5- Meyl eylemez Revānī saña yār-i mehliḳā
Kim yıldızı bir işimdi ki ben mübtelāyla

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- ' Aşk-ı derdinden derd-i ' alemde destān olduğum
Çeşm-i mestüñden der idüm lahza aḫzān olduğum
- 2- Hāṭırum cem' iyet ister sāḫiyā şun sāğarı
Ġam dīn-i zālüm elindendür perīşān olduğum
- 3- Dāne-yi ḫālūñ yele verdi bu ' ömrüm ḫāşılın
Ol havādandur bulutlar gibi giryān olduğum
- 4- Gün gibi hercāyi bir mehrūyi sevmişdür gönül
Çanı yoluñda senüñ ḫākile yeksān olduğum
- 5- Ka' be-yi kūyuñ Revānī ḫo ṭāḫ itsün ṭavāf
Hay Ka' bem ḫāy ḫıblem ḫāy ḫurbān olduğum

153a

Ḳaşıde-yi Aḫmed Paşā**Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün**

- 1- Ey ḫaşr-ı felek rif' at vey ṭāḫ-ı mu' allā
Yā ḫıble-yi ālī sen veyā Ka' be-yi ' ulyā
(Her bāb ile benzer ḫapunaCennet-i Mev' ā)⁸⁰
- 2- Gerdūnda ne saḫfuñ gibi bir beyt ola ma' mūr
Cennetde ne ferşüñ gibi bir ' arş ola a' lā

⁸⁰ Ahmet Paşa Divānı'nda ikinci mısra bu şekilde yazılmıştır.

- 3- Hem zāt-ı ʿimāda işüğüñ mesned-i ʿālī
Hem menzil-i Maḥmūda ḳapuñ maḳşad-ı aḳşā
- 4- Hācet elin urmaġa ṭavāf içre melāyik
Kaʿbe ḳapuñuñ ḥalḳasıdur ʿurve-yi vüşḳā
- 5- Şan āyine-yi ġaybnümā oldı deḥānuñ
Ki idi dü cihān naḳşını ġün gibi sevdā
- 6- Mirḳatüñe bir pā yeri idi çarḥ-ı muṭlaḳ
Eyvānuña bir ṭāḳ toḳuz ḳubbe-yi ʿuzmā
- 7- Düşmüş yapılıurken göge şahnuñdan iki heşt
Kim perī meh olmuş biri mihr-i felekārā
- 8- Görür ser-i ḳāşruñda iden kimse nazāra
Ne ṭārum pervāne-yi ḥurdil gibi ednā
- 9- Düşüre sipihr üzre külāhını başdan
Her kim baḳa çarḥ üstüne şahnuñdan aşāġa
- 10- Vaşf itdügüm ol şafa durur ki işid ḳāmer
Hacletle niḥān itmiş özün cennet-i meʿvā
- 11- Şol ḳāşr ki anuñ şemsesi şerminden ider şems
Şeb sāyesi altında gece gündüzün ihfā
- 12- Bir ḥāḳ-ı zebercedden içer rüzın zerrīn
Kim ide ʿarūs melek ola ḳaşrı temāşā
- 13- Şol bāġ-ı ḥubān kim pür ola ḥūrla ġılmān
ġüyā ki meleklerle ṭolar Kaʿbe-yi ʿUlyā

- 14- Şol şafa ki zülfün aña cārüb ider şular
Süpründüsünü gözlerine kuhl iden hūra
- 153b**
- 15- Bir kūşesidür şafasınıñ sahn-ı dü kevnüñ
Bir fürcesidür ‘ arşasınıñ sāḡa-yı ‘ uqbā
- 16- Bir nükte oğudur kim atar bu kim ānı
Şol tır-i melek ki oldı dil ḡurreme sedā
- 17- ‘ Aql anda mühendisdür ü devlet aña mi‘ mār
Ḥazm anda mübāşirdür ü ṭālī‘ aña binā
- 18- Her şubḡ gereçi taşır idi şevr ile gerdün
Ger gice ḡaşā döker idi necm-i semādā
- 19- Geh gāhkeşān gāh eyledür ḡırmen-i mehden⁸¹
Ṭolāb-ı felek lüle dökerdi aña māh
- 20- Ki şafāsı divārına cām olmağa rüşen
Nūr alur idi ‘ āriyete māh-ı mücellā
- 21- Ḥurşīd işidüb didi ki ey māh yerüñ bilir
Ben var iken ol mertebe degmez saña zīrā
- 22- Çārüp şıfat-ı beste miyān olsa yeridür
Kim yüz sürüyüb işigüñi pāk ide ḡūrā
- 23- Ferrāşalaruñ çalduğı çārüb ile hem şubḡ
Kāfūr-ı ḡubār ile ṭolar ḡubbe-yi binā

---

⁸¹ Satır vezne uymamaktadır.

- 24- Bezmüñde yanan şem' den uyarmağa qāndil
Her gice gelür revzeniñe mäh-ı mu' allā
- 25- Nāhid-i nevāsından ider bezmüñi mağnī
Muṭriblerüñ alsa ele qānun ile şeş tā
- 26- Aqvāl-i mağannīñi semā' itmege her şeb
Ta' lıme gelür çengin alub zöhre-yi zehrā
- 27- Çün maṭbaḥınuñ dūdınadur çarḥı şu arar
Ṭolarsa dimağına ne tañ her gice sevdā
- 28- Şol serv ki divāruña naqş eyledi naqqāş
Teşbih olunmağa yarardı aña ṭübā
- 29- Ṭübā eger aşılmasa cennetde nigū sār
Şafuñda ki serv olmasa bu vecihle du' ā
- 154a**
- 30- Şād ile geçer ' ömr gibi tāze vü ḥurrem
Şol āb-ı revān kim bu sarāy içre ider icrā
- 31- Kevşer mi bu yā şerbet-i cüllāb-ı revānbaḥş
Yanar lebin ki itdi cinān bāğını isqā
- 32- Hem baḥr-i sipihr anda ḥabāb-ı göz ender
Hem Ḥüt-ı felekdür aña dil teşne vü zam' ā
- 33- Bu ḥavz mı ya çeşme-yi ḥurşid-i cihān tāb
Bu ferş mi ya Cām-ı Cihānbīn-i mücellā
- 34- Mir'at-ı müzehheb aşar altun resen ile
Ḥurşidle ola levḥa-yı zerrīnüñe hemtā

- 35- Ȧolāb olub āşüfte-yi bostān-ı sarāyuñ
Yaşlar dökeyin nāle kılar vālih-i şeydā
- 36- Şimden gerü bozulsa ne tañ çenberi çarhuñ
Kim bu nāle ider sersiz eflāk işin inşā
- 37- Ȧaşruña kaçan pākine bir māh ile eflāk
Kim mihr-i liķālar Ȧoludur bunda zevāyā
- 38- Āhūlar olur bunda perīpeyker ü müşgīn
ȦūȦiler olur bunda şekerhānde vü gūyā
- 39- Her gün ser-i kaçruña çıkar mihr-i dilefrüz
Kim şāh-ı nişīnüni gezüb kıлма temāşā
- 40- Nā geh görünür gözüne bir māhlikā kim
Kerem olub ider rüzuna neden gönderen liķā⁸²
- 41- Bālā-yı sarayuñda Ȧutar kaçır-ı ref' üñ
Gerdūnlaruñ üstüne ki bir hayme-yi vālā
- 42- Tā kim Ȧoġa sa' d ılduzı ol burc-ı şerefden
Māhıyla muķārin görüne Cem' -i Şüreyyā
- 43- Şol māhlikādan ki қalur kaçruñı menzil
Ȧurşīd-i cihāntāb ki felek farkına қor pā
- 44- Sulţān-ı selāţın-ı cihānşāh Muᡥammed
Cemşīd-i қader ü Ferīdūn-ı қazārā

---

⁸² Satır vezne uymamaktadır.

154b

- 45- Yoğidi cihān mülkini münevver ne taḥrīr
Kim levḥde kılmışdı qalem adın tuğrā
- 46- Hürşid toğar ṭālī^ç olur fetḥ-i ufukdan
Çün şubḥ şıfat keşf idesin sen yed-i beyzā
- 47- Hāk-i deri a^ç yān yüzine kuḥl-i cevāhir
Ger deri rulet-i yüzine dāde-yi bīnā
- 48- Kim çākerinüñ mañşub ider maşruq u mağrib
Kemter kulunuñ baḥşışidür milket-i dünyā
- 49- Luṭf u kerem ü ḥulq-ı seḥāvetle müzeyyen
Fazl u hüner ü ^ç ilm ü şecā^ç atle mücellā
- 50- Anuñçün olur sözleri şeker gibi şīrīn
Kim şīr ü şekerle itmiş al dāye mürebbā
- 51- Bir ḥabbe durur himmeti mi^ç yārına nühçarḥ
Bir қаtre durur cūdı yeminde yedi deryā
- 52- Kevkeb gibi her burc ṭolar kevkebe-yi şāḥ
Çarḥuñ yedi қat қal^ç asını ger қıla yağmā
- 53- Bir pūte durur tirūñe bu beyzā-yı zerrīn
Bir ḥalқа durur nīzeñe bu çenber-i dü pā
- 54- Ṭab^ç uñ görünür қāmet-i dilber gibi mevzūn
Şi^ç rūñ oқunur ḥaṭṭ-ı şanem gibi dilārā

- 55- Bir ıfl-ı sebķ ħūn ola ger ‘ aķla küllī
Bu pīr-i ħiredger göre ıab‘ uñ gibi dānā
- 56- Cān āyine-yi ħūsnūñ ile tūıı-yi nāııķ
Dil ebr-i ‘ aıāya gele deryā-yı güherzā
- 57- Kılur kılıcuñ ‘ arııda aıılduğın i‘ lām
Ĥurıııd ki ıarĥ üzre ıeker tığ-i mücellā
- 58- Tızāb-ı sıfat ıunki diler āheni tek
Getürse n’ola fetĥ-i kūten leyle ıamerā
- 59- Rām oldu bugün emrüñe bu tevsen-i gerdūn
Kim fıkeñ hilāl urdı felek fıanki temennā
- 155a**
- 60- Āhū-yı felek gördi seĥer fıır-i livāñı
Ĥūn-ı ıākerinden fıubĥ oldu dem ālā
- 61- Māĥ-ı ‘ alemūñ burc-ı ıamer kııldı zemīni
Kim na‘ l-i semendūñle hilāl oldu hüveydā
- 62- ıün fıubĥ-ı fıafā fııdķ ile mihrūñden ura dem
Rūıendil olub bulsa ne fıañ fıal‘ at-ı garrā
- 63- Dīvān-ı ıazā iıre ıalem ıekdi ‘ Uıarıd
Kılmağā ıader fıafıasına ĥükmūñi imzā
- 64- Bir gün görünür rāyuñ ile gün gibi dūıen
ıol sır ki nihān itmiıı idi perde-yi ferdā
- 65- ‘ Adlūñle yatur mest oluben bāđ yolunda
Zerrīn külehiyle geceler nergis-i fıehlā

- 66- ‘Ahdũnde fiġān itmedi bir kimse meġer ki
Devrũnde laķab çekmedi bir kimse meġer yā
- 67- Māh olmaġũçũn meclisũne micmere gerdān
Her ŧeb pũr ider kāsesini ‘anber-i sārā
- 68- Ger ķaŧr-ı felek rif‘ atũne ķible nazāra
Yok yire göġe çıķduġuna utana nũmā
- 69- Bu maŧla‘-yı ġarrāya düzer ŧuret-i arāheng
Bostān-ı sarayuńda öten murġ-ı hoŧāvā
- 70- Ey ķibleġeh-i ehli ŧafā ŧol ruġ-ı zibā
Vey ġalkā-yı Beytũ’lĤarem ol zũlf-i semensā
- 71- Dil ġaŧŧ-ı ġubāruńı görũb oķudı reyġān
Rũŧen bu ki ider noķta-yı ġālũń anı ġũnā
- 72- Hııır-ı ġaŧtuń iriŧmese ķanlı yaŧum ey dost
Ķılurdı gözũm zevraķını ġarķa-yı deryā
- 73- Dökmüş ķadeġ-i sime zer-i surġ-ı müzābı
Sāķi ki ġazāb itdi elin bāde-yi ŧahbā
- 155b**
- 74- Ķan yaŧı aķıdur ķabaġum ġiyib ŧürāġi
Alduķça lebũń bũselerin kāse-yi ġamrā
- 75- Yā çekmesũn āhũ gözüne mekr ile ķaŧuń
Kim ķıldı ġarem ķũŧesini menzil ü me’vā
- 76- ġisũlarına tāb virür dost ki ya‘ni
ŧeġ ‘ahdi durur baġlu ġerek zũlmet ü sevdā

- 77- Tîğ ile tutar ğamzesi iqlim-i cemāli
İslām diyārın nitekim şāh-ı mu‘ allā
- 78- Çün eyledüñ ol Ka‘ be-yi ‘ālīyi ‘imāret
Oldı aña taḥvīl bugün kıble-yi ‘ulyā
- 79- Boyaya idi kāğıd-ı zerrīn ki eflāk
Her şubḥ kıılır mühre-yi mihr ile mücellā
- 80- Pergār çeküb kıavs-i kıuzah defter-i çarḥa
Ḥurşīd-i zerefşān ider altunla muḥaşşā
- 81- Şol gevher-i nazm ki aña irmedüğüñçün
Deryāya düşer ğayret ile lü‘lü-yi lālā
- 82- Şol midḥat-ı ‘ālemi ki medḥinde bu Mışruñ
Şafuñdaki zerdūḥda taḥrīr ola şāhā
- 83- Cān u dil ile niteki bel bağlayub itdüm
Medḥüñ hevesin ḥāme gibi başuma sevdā
- 84- Tolaşdı siyeh baḥtum ucundan dilüme kııl
Kim yazamadum şülsüni pür ḥarfüñüñ ammā
- 85- Düzdüm tabaḳ-ı ‘arzda bir silk-i cevāhir
Kim tā kııl ola meclisüñe ‘aḳd-i Şüreyyā
- 86- Bir nazm ki aña ḫāk kıalır rişte-yi pervīn
Bir şi‘r ki ḥayrāndur anuñ luḫfuna şa‘rā
- 87- Kıande bula medḥüñ gibi şīrīn şekeristān
Aḫmed gibi bir tūḫi-yi tergüy-i şekerḥā

88- Nice ki cihān bāğını göstermege Һurrem
Gülzār-ı felekde açılır bir gül-i zībā

156a

89- Tā gülşen-i nilüferi zeyn eyleye encüm
Bir ھاatre-yi şebnem görüne sebze-yi mīnā

90- Bahtañ güneşi maşruķ-ı devletde münevver
‘Ömrüñ güli gülzār-ı sa‘ ādetde muṭarrā

91- Servüñ ki şerefbāğına bir gülbīn-i terdür
Var iki budagında iki ğonca-yı ra‘ nā

92- Aşluñı serefrāz idüb ola dāyim ü bākī
Fer‘ üñi refi‘ eylesün Allah-ı Te‘ ālā

93- Bünyād-ı sarāyuña budur aḥsen-i tāriḥ
Kim ide mübārek ھاpuña ḥayy-ı tūvānā

157a

633

Kaşide

Fe‘ ilātün /Fe‘ ilātün /Fe‘ ilātün /Fe‘ ilün

1- Ey muḥīṭ-i keremüñ ھاtresi ‘ummān-ı kerem
Bāğ-ı cūd ebr-i kefüñden ṭolu bārān-ı kerem

2- Maṭla‘-yı şubḥ-ı zafer mihr-i zekā ebr-i ḥayā
Āsumān-ı ‘azamet dāver-i devrān-ı kerem

3- Tāc baḥş-ı ser-i sultān-ı salāṭin-i cihān
Zīnet-i taṭṭ u niğīn ḥazret-i sultān-ı kerem

- 4- Zıll-ı Haqq Şāh Muḥammed ki eṣūgi gökinüñ
Kemterin ılduzı olur meh-i tābān-ı kerem
- 5- Ayağı toprağıdur cevher-i iksir-i ḥayāt
Āsitānı tozıdur sürme-yi a' yān-ı kerem
- 6- Açılır ḥulq-ı nesimiyle gül-i gülşen-i cūd
Bezenür luḫf-i zülāliyle gülistān-ı kerem
- 7- Baḫr-ı aḫzar ne durur ḫulzüm-i cevrinde ḥabāb
Ḳatre-yi feyzi nedür ebr-i dürefşān-ı kerem
- 156b**
- 8- Güni bir demde nişār itdügimi gencüñ ' öşrin
Ḥaşre dek vezn idem bekef mizān-ı kerem
- 9- Bıḫıyās olalı iḥsānlaruñ ey ḫüccet-i cūd
Ḳāṭı' oldı cedel-i ḫaşmuñı bürhān-ı kerem
- 10- Bir melek hüy meliksin ki dem-i luḫfuñla
Kevşer-i cūd aḫıdur ravza-yı Rıdvan-ı kerem
- 11- Ne kerāmet ḫodı Haqq zāt-ı kerimüñde
Ayağıñ başduğı yir çeşme-yi ḫayvān-ı kerem
- 12- Bulmasa ger nām-ı şerifüñle şerefnāme-yi cūd
Ebr olurdu ḫamu defter ü dīvān-ı kerem
- 13- Gün gibi salṫanatuñ tobi göge ağsa ne tañ
Saña buldı bu meydānda çü çevgān-ı kerem
- 14- Baḫr-ı cūduñ nice şerḫ ola ki onun reşhasıdur
Ḥāşıl-ı ḫān-ı seḫā māye-yi ' ummān-ı kerem

- 15- Salṭanat ḥil' atini ḳaddüñe ḥayāt-ı felek
Rāst biçmese açılmazdı girībān-ı kerem
- 16- Ne ḳadar zer var ise dest-i zereḫṣānuñ ile
Ḥarf-i zer gibi perākende ḳılır ey kerem
- 17- Sīm-i şüretde sitem şekline yazıldığıçün
Ṭağıdursın anı düşman gibi ey kār-ı kerem
- 18- Gök tennürında ḳurı ḳurs oḳınur mihrle māh
Ḥün-ı luṭfuñla firāvān olalı ḥān-ı kerem
- 19- Kāse-yi hırs ṭoyar sofrā-yı iḫsānuñdan
Dest-i in' āmuñ ile 'ām olalı nān-ı kerem
- 20- Mihr-i cüduñ çemen-i luṭfa zereḫṣān olalı
Gülşen-i dehri bezer nergis-i büstān-ı kerem
- 21- Kimyā oldı ḳamu ehl-i seḫānuñ nazarı
Olalı ḥāk-i deriñ ser meh-i lebiṣtān kerem
- 157a**
- 22- Yerüñüñ medḫüñ oḳusun sen ururdu leyle
Āsumān-ı baḫtuñ ola menzilüñ eyvān-ı kerem
- 23- Nice bir gemliye bu ḡonca-yı gülzārda ümīd
Biz nūruñun dem-i luṭfuyla gülistān-ı kerem
- 24- Şū tabūrumuz utanur kendi mürebbāyı
Beni niçün tebbüre ḡuşsa-yı 'ummān-ı kerem
- 25- Beni ḥūr eyleme çün 'izzetisen virmişdüñ
Luṭfuña olma peşimān ki budur şān-ı kerem

- 26- Ȓutmamuşdur çünki hacālet yüzüne ğadr anuñ
‘ Ayba pūşi olamasa ba‘ id olmaya
- 27- ‘ Āmed-i luţfuñ eger bizde liyākat yoĝise
Lāyık it luţfuñ ile luţfuña ey kān-ı kerem
- 28- Ne kerem ola ki maķlūb idene anı ğunāh
Ne ğunāh var ki zebūn eylemeye ān-ı kerem
- 29- Nice kim duta varaķ-ı şaf ğalin defter-i cevri
Niçe kim yaza ķalem defter-i dīvān-ı kerem
- 30- Niçün iflāsum ola mūcib-i ta‘ līl-i ‘ aţā
Niçün ağlaşam ola bā‘ iş-i ğırān-ı kerem
- 31- Ne revādur ki cihān luţfuña ğarķ olmuşken
Ķapu ķapu dolanam bulamayam nān-ı kerem
- 32- Ķullāvuz ğālimüz añlatmaĝa ğeldūñ ķapuña
İntiţāruz kim icāzet vere sultān-ı kerem
- 33- Ħüsrevābād şehā luţfuñı dil şerĝ idemez
Gerçi medĝūñle tolar defter-i dīvān-ı kerem
- 34- Āteşin-i keremūñde pūr olur dāmen-i çerĝ
Āsitānuñda açıldıķça ğirībān-ı kerem
- 35- Zerrūñü mihr saçılır ķaţre-yi bārān yerine
Çünki cevruñ bu ledinden yaĝā nīsān-ı kerem
- 36- Būy-ı zūlfūñden urur misk gibi dem ki tıtar
Ħoş revāyiĝle cihān bāĝını reyĝān-ı kerem

157b

- 37- Aḥmedüñ ğam maķası kesdi dilin Şem^ç gibi
Saña rüşen dimez ḥālini sulṫān-ı kerem
- 38- Sen Süleymān ne dille öge bir mūr-ı za^ç if
Getüre nuṫka meger luṫfuñ ile anı kerem
- 39- Ḥusrevā pāreledi cevr ile Şabrum yaķasın
Destĝir olsa demidür baña dāmān-ı kerem
- 40- Medḥüñ bülbülini ğam ķafesine ķoma kim
Ḥayfdur ṫütiye zehr ey Őekeristān-ı kerem
- 41- Ekrem-i ıṫlaķsın ey vāŐıta-yı ^ç aķid-i kirām
Her le'imüñ sözin iŐitme budur Őān-ı kerem
- 42- Ḳul ḥaṫā itse n'ola ^ç afv-i ŐehenŐāḥ ķanı
ṫotalum iki elüm ķanda imiş ķānı kerem
- 43- Umaram cürmümi ğark itmege raḥmet Őuyına
Mevc-i iḥsānuñ ile cūŐ ide ^ç ummān-ı kerem
- 44- Bir ķara ṫopraĝam iḥyā-yi memāt itmek için
Yaĝa cūduñ bulıdından n'ola nīsān-ı kerem
- 45- Ger daĝumdan ķalem-i baḥtum yüzün iķbāl ile pāk
Mevc-i luṫfuñdan eger ḥoŐ ide naĝamāt-ı kerem
- 46- Nice ki iķlīm-i mürüvvetde geķe ḥükm-i vefā
Nice ki eyvān-ı ^ç atā dura dīvān-ı kerem

- 47- Dest-i ihsānun ile yapıla bünyād-ı seḫā
Pāye-yi ḳadrūñ ile yucala eyvān-ı kerem
- 48- Nice kim Ka‘ be müsāfirlerini luṭf-ı İlāh
Raḫmeti ḫānına her sāl ide miḫmān-ı kerem
- 49- ‘Iyd-ı ferḫundeñe ḳurban idüb a‘ dāña felek
Sen eḫibbāña buyur āb-ı seḫā nān-ı kerem
- 50- Ḫasumuñ ‘ömri ire tāriḫ gibi pāyāna
Nāmuñı nāme-yi iḳbāl ide ‘unvān-ı kerem

158a⁸³

158b

634

Ḳaṣīde

Mef‘ ūlü/ Fā‘ ilātü/ Mefā‘ ilü/ Fā‘ ilün

- 1- Hengām-ı ūşeb ki küngüre-yi ḳaşr-ı āsumān
Zeyn olmış idi ūşu‘ lelenüb ḳaşr-ı āsumān
- 2- Ḫayl-i kevākib içre yanup meş‘ al-i ḳamer
Şaḫn-ı semāda rüşen idi rāh-ı keh-keşān
- 3- Dest urmuş idi kilik-i ūşihāba debīr-i çarḫ
Ṭuḫrā-nüvīs-i ḫüküm-i ḫudāvend-i ins ü cān

159a

- 4- Bezm-i felekde urmuş idi zühre sāza çeng
‘Ayş u safāda ḫurrem ü ḫandān u şāmdān

⁸³ Bu varak boş hiçbirsey yazılmamış.

- 5- Bu çarh-ı çenberide tutup devr uşulini
Deffâf-ı mihr kılmış idi çihresin nihân
- 6- Bir tığ-i zernişân ile girmişdi ‘arsaya
Şemşîrbâz-ı ma‘reke-yi şahın-ı âsumân
- 7- Tedbîr-i mu‘zamât-ı umûr-ı cihân için
Yakmışdı şem‘-i fiķreti Bircîs-i nüktedân
- 8- Bâlâ-yı çarh-ı heftüme Keyvân-ı kühnesâl
Oturmuş idi niteki Hindû-yı pîlbân
- 9- Etrâfa şaldı şa‘şa‘asın güşe güşe mihr
Oldı ufukda mühr-i Süleymân gibi ‘ayân
- 10- Kıldı bu hâli dîde-yi ‘ibret müşâhade
Tuydı bu sırrı ‘âkıbetü’lemlr güş-ı cân
- 11- Kim bu nizâmı virmedi ‘âlem sarâyına
İllâ ki yümn-i devlet-i Şâh-ı cihânsitân
- 12- Bâlânişîn-i mesned-i şâhân-ı tâcdâr
Vâlânişân-ı ma‘reke-yi ‘arsa-yı Keyân
- 13- Cemşîd-i ‘ayş ü ‘işret ü Dârâ-yı dâr u gîr
Kisrî-yi ‘adl ü re’fet ü İskender-i zamân
- 14- Sultân-ı şarķ u ğarb şehensâh-ı baħr u ber
Dârâ-yı dehr Şâh Süleymân-ı kâmrân
- 15- Ol şehsüvâr-ı memleket-i ‘adl ü dâd kim
Atı öñince olsa revâ ğusrevânüzzamân

- 16- Serkeşlik itdi emrine beñzer peleng-i çarh
Zencir ile getürdi yine kehkeşân Keşân
- 159b**
- 17- Şâhibvücüd-ı memleket-i luğf u cüd o kim
Mebzül hân-ı luğfına maşşül-i baħr u kân
- 18- Müştâk büy-ı hulkına ‘ atğâr-ı nevbahâr
Muhtâc dest-i himmetüñe hâce-yi hazân
- 19- Devründe kimse cevr-i sitemgerden inlemez
Bîşer‘ ider iderse eger çeng ü ney figân
- 20- ‘ Adluñ katında cevr ü sitem dâd-ı Keykubâd
Hışmuñ yanında luğf u kerem qahr-ı qahramân
- 21- Lerzende görse havfuñ ile teb tutar sanur
Bağlar şihâb gerden-i gerdüna rîsmân
- 22- Tîguñ ‘ adem diyârına rüşen-i tarîkdür
A‘ dâ-yı dîni tırma kılıçdan geçür hemân
- 23- Deryâmisâl-i ‘ askerüñ içre ‘ alemlerüñ
Feth ü zafer sefinesine açdı bâdbân
- 24- Minqârına dilerse alur çarhı dânevâr
‘ Anqâ-yı Qâf-ı qadrüñe bir tu‘ medür cihân
- 25- Çevgân urupdur aña ezel dest-i himmetüñ
Ol dem bu demdurur ki döner kûy-ı âsumân
- 26- Bâğ-ı senâ vü gülşen-i medhüñde mürğ-i dil
Bu nazm-ı rûhbağşı oğur şu gibi revân

- 27- Cān olmayaydı ol dehen ey şüh-ı dilsitān
Niçün olurdu cān gibi ya dīdeden nihān
- 28- Ruḥsāruñ üzre turralar olmuş girih girih
Gūyā Hicāza bağladılar Şāmiyān miyān
- 29- Görsün nihāl-i serv-i şanavberḥırāmuñı
Ayruḳ çemende beslemesün bāḡbān-ı bān
- 30- La‘ lūñ ḥayāli ḥoḳḳa-yı ḥāṭırda var iken
Yāḳūt-ı nāba olmamış idi mekān kān
- 160a**
- 31- Kıldı sücūd ḥaddüñe karşı gül ü semen
İtdi kıyām kāmētüñe serv-i bütsān
- 32- Tıtdı cihānı pertev-i ḥüsnüñ güneş gibi
Tıtdı şadā-yı ‘aşkuñ ile kāḥ-ı Künfekān
- 33- Eflāke çıkdı velvele-yi ‘arşa-yı zemīn
İndi zemīne gulḡule-yi āsmāniyān
- 34- Bāḳışıfat ne bülbül-i rengīnedā gele
Ne ola tal‘ atüñ gibi ferḥunde gülsitān
- 35- Ḥüsnüñ güliyle bāḡ-ı cihān gülşen-i irem
Her sū hezār bülbül ü şad gūne dāstān
- 36- Dergāh-ı Ḥaḳḳa yüz tıtalum bermezīd ola
Cāh u celāl-i salṭanat u baḥt-ı Cāvidān
- 37- Şem‘ -i beḳāñı bād-ı fenādan nigāh ide
Dāmān-ı ‘avn u ‘ismet-i dārende-yi cihān

- 38- Bezmūñde baht sāķī vü ikbāl hemnişin
Cām-ı sipihir sāġar-ı pūlād-ı zernişān

635

Kaşide-yi Bākī Efendi

Fe' ilātün/ Fe' ilātün /Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Rūhbaşş oldı Mesīhā şıfat enfāş-ı bahār
Açdılar dīdelerin hāb-ı ' ademden ezhār
- 2- Taze cān buldı cihān irdi nebātāta hayāt
Ellerinde harekāt eyleseler serv ü çenār
- 3- Döşedi yine çemen nat' -ı zümürüdfāmın
Sīm-i hām olmuş iken ferş-i harīm-i gülzār
- 4- Yine ferrāş-ı şabā şahn-ı ribāt-ı çemene
Geldi bir kâfile kōndurdı yüki cümle bahār
- 5- Leşker-i ebr çemen mülkine aķın şaldı
Turma yağmada yine niteki yağı Tātār

160b

- 6- Farķına bir nice per taķınur altun tellü
Hıyl-i ezhāra meger zanbaķ olubdur serdār
- 7- Dikdi leşkergeh-i ezhāra şanavber tūġın
Hıymeler kurdı yine şahn-ı çemende eşcār
- 8- Döşedi mihr-i felek yolları dībālar ile
İtdi teşrīf-i çemen mülkini sulţān-ı bahār

- 9- Şubḥdem velvele-yi nevbet-i şāḥī mi degül
Şavt-ı mürgān-ı hoşelhān u şadā-yı kūhsār
- 10- Çemen eṭfālīnūñ uyḥuların uçurdı yine
Şubḥdem gülgüle-yi fāḥte gülbāng-i hezār
- 11- Dāye-yi ebr yine goncalaruñ şebnemden
Başına gonça dizer niteki eṭfāl-i sığār
- 12- Mevsim-i rezm degüldür dem-i bezm irdi diyü
Sūsenüñ ḥançerini tutdı serāpā jengār
- 13- Semenüñ sīne-yi sīmīnin açup bād-ı seḥer
Çözdi güleşende gülüñ dügmelerin nāḥun-ı hār
- 14- Pīreḥen berg-i semen gūy-ı girībān şebnem
Gülsitān oldu bu gün bir şanem-i lālezār
- 15- Zīb ü fer virmek için rūy-ı ‘arūs-ı çemene
Yāsemen şāne sabā māşıta āb āyinedār
- 16- Dür ü yāḳūt ile bir naḥl-i murassa’ sandum
Erguvān üzre dökilmiş ḳaterāt-ı emṭār
- 17- Şīşe-yi çarḥda gör bunca muraşşa’ naḥli
Nice ārāste ḳılmış yine şun‘ -ı Cebbār
- 18- Berg-i ezhārı hevā şöyle çıkardı felege
Pürkevākib görünür günbed-i çarḥ-ı devvār
- 19- Dem-i ‘İsā dirilür būy-ı baḥūr-ı Meryem
Açdı zanbak Yed-i Beyzāyı kef-i Mūsāvār

20- Zanbağũñ ğoncasıdur bāġa ğümüş bāzũbend
Za' ferān ile yazılmış aña haıı-tı tũmār

161a

21- Dehen-i ğonca-yı ter dũrlũ leıā 'ıf sũyler
Ēũlp aıılsa 'aceb mi ğũl-i renginruhsār

22- Cām-ı zerrini ıolu bāde-yi ğũlreng itmiş
Ēũl-i ra' nā seheri kılmaġ iıũn def' -i ġumār

23- Ēũher-i furşatı aldurma şaıın devr-i felek
Sĩm ũ zerle ğũzũni boyamasun nergisvār

24- Cām-ı mey şatreleri sũbha-yı mercān olsun
Ēelũnũz zerk u riyādan idelũm istiġfār

25- Lāle sahrayı bu ġũn kān-ı Bedahřān itdi
Jāle ğũlzāra niřār eyledi dũrr-i řehvār

26- Dāmenin dũrr ũ cevāhirle pũr itdi ğũl-i ter
Ki ide ġāk-i der-i Ēāzret-i Paşaya niřār

27- řāhib-i tiġ u şalem mālġk-i cām u ġātem
Āsaf-ı Cem' azāmet dāver-i Cemřidvekār

28- Āsumānpāye ġumāsāye ' Alĩ Paşa kim
İremez řāk-i celāline kemend-i efkār

29- řāġ-ı ğũl neşv ũ nemā bulsa nem-i luıfından
Ola her ğonca-yı ter bũlbũl-i řirĩngũftār

30- Āb u ğũl mũřġ ũ ğũlāb ola ıemen řāhnında
Bũy-ı ġulıııyla ġuzār itse nesim-i esġār

- 31- Ȧab^ç -ı veĸĸādın eger āteş-i raĸşān görse
Ȧızara ahker-i sūzān nitekim dāne-yi nār
- 32- Güneşi keff-i zerefşānına beñzer dūr idüm
Almasa māha^ç atā eyledüğün āhir-i kār
- 33- Şöyledür keff-i güherpāşı yemān itmek olur
Ki^ç atāsından irer bahre ĸinā kāne yesār
- 34- Manzar-ı ĸaşr-ı sa^ç ādetden anuñ re^ıyi gibi
Rūy göstermedi bir şāhid-i ĸurremdīdār
- 161b**
- 35- Bāğ-ı cūdında nihāl-i kereminden derilür
Luĸf-ı bīminnetinün mīvelerinden herbār
- 36- İşigi taşı imiş yüz süreceĸ ĸayf diyü
Ȧaşdan taşa döger başını şimdi enhār
- 37- Manzar-ı himmetinüñ küngüre-yi rif^ç atine
İremez şarşar-ı tūfan-ı fenā birle ĸubār
- 38- Serverā cānı mı var devletüñ eyyāmında
Sünbülün tırrasına el uzada şāĸ-ı çenār
- 39- Eylemez kimse bu gün kimse elinden nāle
Bezm-i^ç işretde meger muḡrib elinden evtār
- 40- Şer^ç a uymaz n^ıidelüm nāle vü zār eyler ise
Gerçi ĸānūna uyar zemzeme-yi mūsikār
- 41- Geşt iderken çemen-i medh ü senāñı ĸātır
Lāyih oldu dile nāğāh bu şi^ç r-i hemvār

- 42- Gül gibi gülşene kılsañ n'ola ' arz-ı dîdâr
Hayli dökildi saçıldı yoluña fasl-ı bahâr
- 43- Reşk-i dendānuñ ile hançere düşdi jâle
Berg-i sūsende gören itdi şanur anı qarâr
- 44- Geçemez çenber-i gîsūy-ı girihgîrūñden
Gerçi kim za' f ile bir kılca kalupdur dil-i zâr
- 45- Turralar milket-i Çîn nāfe-yi müşgîn ol hâl
Gözūñ āhū-yı huten gamzelerūñdür Tātâr
- 46- Dil-i mecrūha şifābahş ruh u la' lūñdür
Gülbeşekkerle bulur kuvveti tab' -ı bîmâr
- 47- Degme bir gevheri kirpügine salındurmaz
Görelî la' l-i revānbaşsuñı çeşm-i hūnbâr
- 162a**
- 48- Qoma Bāqî kuluñı cür' aşîfat ayakda
Bahş için gelse eger bülbül-i hoşnağme hezâr
- 49- Puhtedür gayrılar eş' arı velî puhte piyaz
Hâm ' anberdür eger hām ise de bu eş' ar
- 50- Hām var ise eger micmere-yi nazmumda
Dāmen-i luţfuñ anı setr ider ey fahr-i kibâr
- 51- Baħr-i eş' ar yiter urdı sûtür emvācın
Demidür k'ide du' ā dūrlerini zîb-i kenâr
- 52- Lālelerle bezene niteki dest ü sahrâ
Nitekim güller ile zeyn ola dest ü destâr

53- Nitekim lālelere şebnem olup üftāde
Güllere bülbül-i şeydā geçine ʿ aşık-ı zār

54- Gül gibi hurrem ü handān ola rüy-ı bahtuñ
Sāgar-ı ʿ ayşuñ ola lāleşifat cevherdār

636

Kaşide-yi Bākī Efendi

Feʿ ilātün/ Feʿ ilātün/ Feʿ ilatün /Feʿ ilün

- 1- Perde-yi şām olıcağ mihre niķāb-ı ruhsār
Zāhir oldı gözüme hey ʿet-i ebrū-yı Nigār
- 2- Āfitāb üzre meger hāme-yi dest-i kudret
Çekdi bir med nitekim hācib-i rüy-ı dildār
- 3- Kamerüñ altına ya safha-yı eflāk üzre
Rā yazupdur qalem-i şun ʿ -ı Celil ü Cebbār
- 4- Bir güneş yüzlü firāķında felek hasret ile
Var ise hañçere düşdi nitekim ʿ aşık-ı zār
- 5- Mevsim-i ʿ ayş u tarabdur şeb-i ʿ id irdi diyü
Muṭrib-i çarḥ eline aldı meger müsikār
- 6- Güyiyā hāzır olur irte şalāt-ı ʿ ida
Dāl tācın başına geydi sipihr-i ğaddār
- 7- Kehrübā sübhasın aldı ele çarḥ-ı sālūs
Ḥalka cevri eylemeden ya ʿ nī ider istiğfār

162b

- 8- Dehr bir şāḥ-ı sefīd urdı felek micmerine
Meh-i nev şanma şafaḡda görinen zerd ü nizār
- 9- Māhı şayd itmek içün baḡre şalup ḡullābın
Meh-i nev tıtdı meger sāḡil-i deryāda ḡarār
- 10- Ḳara yaḡlaşdı şeb irdi diyü keştī-yi hilāl
Bādbān açmış ider sür‘ at ile ‘azm-i kenār
- 11- Çizmege dā‘ire-yi şemse-yi māhı felege
Aldı üstād-ı zamān destine zerrīn pergār
- 12- Māh-ı nev dām ḡırbup dökdi kevākib erzen
Umaruz k’ola yine ‘ayş u şafā mürġi şikār
- 13- Ḳodı bir pāre yaḡı tās-ı zerendūda felek
Şıvara tā Ramazān teşnelerin saḡḡāvār
- 14- Eseridür görinen urdı mihekk-i şāma
Şatıcaḡ şayrafī-yi dehre felek bir dīnār
- 15- Bāmdan düşdi dilā taşt-ı meh-i nev bu gice
ġüft ü ġüy ile pür olsa n’ola şehr ü bāzār
- 16- Urdı çevġān-ı zeri ġüy-ı zümürüdġūna
Meh-i ‘īd oldı yine tevsen-i gerdūna süvār
- 17- Ḳamerī yaḡalu bir hūb serāser geydi
Ola tā bezm-i ḡudāvende felek hidmetkār

- 18- Vāriş-i ‘ilm-i Nebî Hâzret-i Qādîzāde
Efzāl-i ehl-i zamān eşref-i eşrāf u kibār
- 19- Füşehā vü bülegā bezmine mîr-i meclis
‘Ulemā vü fuzalā zümresine şâhsüvār
- 20- Bu ‘Alîhikmet ü Hâtemkef ü Nu‘mânmezheb
Muştafâhulq u Mesîhâdem ü Yūsufdîdār
- 21- Mâh-ı nev mîl-i zer almış ele kehhâlşifat
İşiginden çeke tâ dîde-yi gerdûna gubār
- 22- Eline girmek için fazla-yı hân-ı keremi
Meh-i nev destin açar niteki şâhs-ı cerrār
- 163a**
- 23- Güneşüñ zerre kadar kadrine nokşân gelmez
Eylese nûr-ı cihântâbını huffâş inkâr
- 24- Ne şeref câh ile ger olsa zamānen sâbık
Gül-i ter şoñra gelür gülşene evvel has u hâr
- 25- Şadr-ı ‘âlîye geçürse n’ola nādâni felek
Dâ’imā nâkıısı a’lâya çıkarur mi’yâr
- 26- Bir olur mıydı bu gün kıymet-i ehl ü nâehl
Nâkıd-ı çarç eger eylese teşhîs-i ‘ayâr
- 27- Ezelî böyledür âyîn-i sipihr-i gaddâr
Ki gülüñ hâbgehi hâr ola hâruñ gülzâr
- 28- Serverâ mihver-i gerdün-ı fezâ’ıl kalemüñ
Merkez-i himmetüñ eflâk-ı me‘âlîye medâr

- 29- Ravza-yı ʿilm-i tarāvetde nem-i hāmeñ ile
Tāzeler gülşen ü bāğı nitekim ebr-i bahār
- 30- Noktalar kim dökilür hāme-yi müşgīnūñden
Her biri şāhid-i maʿ nāya olur hāl-i ʿizār
- 31- Bir güherdür söz aña ṭabʿ -ı şerīfūñdür kān
ʿİlm bir baḥrdurur sen aña dürr-i şehvār
- 32- Kādi-yi maḥkeme-yi ʿālem-i bālā Bircīs
Müşkilin müftī-yi re ʿyūñden ider istifşār
- 33- Bu kadar nūrı güneş kandan iderdi taḥsīl
Olmasa re ʿy-i cemīlün yüzine āyinedār
- 34- Bu fezā ʿil ki saña Bāri Te ʿālā virmiş
İtmeyüpdür daḡı bir nākil-i aḡbār iḡbār
- 35- Kelimātum yirine dürr ü güher nazm itsem
İdemez mertebe-yi fazluñı eş ʿār eş ʿār
- 36- Rif atum kaşrı şala saḡı-ı semāya sāye
Eger olursa aña bāni-yi luḡfuñ mi ʿmār
- 163b**
- 37- İrdi söz ḡāyete Bāķī ne dimek lāzumdur
Hāl ma ʿlüm ḡod ey ḡāce-yi ʿālīmīḡdār
- 38- Nitekim her ser-i māh ola bir altun kandīl
Zīver-i dā ʿire-yi çenber-i çarḡı-ı devvār
- 39- Māh-ı nev gibi teraḡḡīde demādem ḡadrūñ
Çeşm-i encüm gibi baḡtuñ gözi dāyim bīdār

Ḳasīde-yi Bākī Berāy-ı Muḥammed Çelebi**Fe' ilātün /Fe' ilātün /Fe' ilātün /Fe' ilün**

- 1- Urınup başına bir tāk-ı mücevher sünbül
Oldı iḳlīm-i çemen taḥtına server sünbül
- 2- Şehlevendāne şikest eyledi ṭarf-ı külehin
Gögsinüñ dügmelerin çözdü serāser sünbül
- 3- Oldı gülşen yine bir dilber-i müşgīn mergül
Şol ḳadar virdi añā zīnet ü zīver sünbül
- 4- Çihre gül sīne semen çeşm-i mükeḥḥal nergis
Ḥaṭ çemen ḡoncadehen ca' d-ı mu' anber sünbül
- 5- Yazdurup müşg ile boynına ḥamāyil ṭaḳdı
Kendüye itmek için ḥalkı musaḥḥar sünbül
- 6- Şaḥn-ı gülzāra gelüp eyledi ' arz-ı dīdār
Jālelerden ṭaḳınup ḡuşına gevher sünbül
- 7- Beñzer ol bŷy-ı dilāvīz ile mŷy-ı yāre
Başlar üzre n'ola ger eyler ise yir sünbül
- 8- Yine gömgök tere batmış çıḳa geldi çemene
Nevbahār irdi diyü virdi ḥaberler sünbül
- 9- Beden-i pāki neden böyle olurdu ḥoşbŷ
Olmasa müşg ü gülāb ile muḥammer sünbül

- 10- Var ise bencileyin ‘āşık-ı zār olmışdur
Gök gök itmiş döginüp cismini yir yir sünbül
- 11- ‘Aşķ sevdālarına uğramasa kalmaz idi
Mūy-ı jülide ile bir ten-i lāgar sünbül
- 12- Yine Fir‘avn-ı şitā ceşşine Mūsāmānend
Eyledi elde ‘aşāsını bir ejder sünbül
- 13- Nev‘arūs-ı çemene māşıtadur faşl-ı bahār
Kim anuñ hāme-yi müşğinine beñzer sünbül
- 164a**
- 14- Nev‘arūs-ı çemene māşıtadur faşl-ı bahār
Kim anuñ hāme-yi müşğinine beñzer sünbül
- 15- Sākıyā zevraķı sür bād-ı bahār esdi yine
Sebzezār oldı yem-i aķđar u lenger sünbül
- 16- Şaĥn-ı gülşende yatupdur gice var ise meger
Ki taķınmış seherī başına güller sünbül
- 17- Bürüdi kendinüñ etrāfını bāl ü per ile
Yine tāvüşşifat cilveler eyler sünbül
- 18- Yine ferrāşşifat destine cārüb almış
Ki ide ĥidmet-i ĥāk-i der-i dāver sünbül
- 19- Fāzıl-ı dehr Muĥammed Çelebi kim eflāk
Bāğ-ı fazlında toķuz dānelü bir ter sünbül
- 20- Olamaz rehğüzeri ĥākine hempā ‘anber
İdemez tırrasına kendüyi hemser sünbül

- 21- Geldi bir Hindū-yı bīçāreşıfat işigüñe
Ġaraızı bu ki kapuñda ola çāker sünbül
- 22- Bāğ-ı luţfuñda meh ü mihr iki ahķar nergis
Keremüñ gülşenine sünbüle kemter sünbül
- 23- Būy-ı ħulkuñla güzār eylemese bāğa nesīm
İdemez ħalk dimāğını mu‘ atţar sünbül
- 24- Balsa bārān-ı seĥāñ ile eger neşv ü nemā
Ķad-i bālā çeke mānend-i şanavber sünbül
- 25- Ebr-i cūduñdan eger irse nem-i in‘ āmuñ
Bitüre ħāre gül ü lāle vü mermer sünbül
- 26- Ger toķınsa nefes-i luţf u dem-i iĥsānuñ
Gidere dūd-ı kebūdı vire āzer sünbül
- 27- Nūr’baĥş olsa eger bāğa çerāğ-ı luţfuñ
Şem‘ vār eyleye eţrāfı münevver sünbül
- 164b**
- 28- Cür‘ arız olsa eger gülşene cām-ı keremüñ
Tuta nergisşıfat elde ħadeĥ-i zer sünbül
- 29- Ĥāline ‘ ayn-ı ‘ ināyetle nażar eyler iseñ
Göz açuþ ide nażar niteki ‘ abher sünbül
- 30- Bezmüñe gelmek ile bu ne kerāmetdür kim
Dimeye şayf u şitā bitüre micmer sünbül
- 31- Dāne ĥaţ jāle nuķat şafĥa-yı müşgīn ma‘ nā
Yazdı levĥ-i çemene bir ġazel-i ter sünbül

- 32- Ğam-ı ğīsũñ ile āşũfte degũl ger sũnbũl
Ne iũn bũyle perĩşān olur ekser sũnbũl
- 33- Var ise urralaruñ bāĝ-ı cinān sũnbũlidũr
opmadı baĝdan ol resme mu‘ anber sũnbũl
- 34- Ğoncanuñ cānı mı var ykũne la‘ l-i lebũñe
Zũlfũñe aç başı var ola berāber sũnbũl
- 35- Bāde-yi la‘ lũne hemşire şarāb-ı gũlfām
Zũlf-i mũşĝĩn-i semensāña birāder sũnbũl
- 36- Hũb olur ‘arĩzuñ ũstinde o ha-ı mũşĝĩn
Āb-ı nāb ire urur tāze vũ hoşter sũnbũl
- 37- Lāle reşk-i ruħ-ı gũlgũnuñ ile pādergil
Ğam-ı zũlfũñle perĩşān u mũkedder sũnbũl
- 38- Nice teşbih idem aĝzuña bir ebkem ĝonca
Nice nisbet ılam ol zũlfe berāber sũnbũl
- 39- Dũdlar ıdı yanup reşk-i ruħuñ nārına bāĝ
Cābecā şanma emende ĝorinenler sũnbũl
- 40- Ruħlaruñ ũzre yatur zũlf-i semensā gũyā
Gũl-i terden idinũr kendũye bister sũnbũl
- 41- Ha-ı mũşĝĩn-i leb-i la‘ lũñe mānend olmaz
Bulsa ger perveriş-i eşme-yi Kevşer sũnbũl
- 165a**
- 42- Yaraşur zũlf ũ ruħuñ vaşfına defter yazsam
Kāĝıdı berg-i gũl ola ha-ı defter sũnbũl

- 43- Levh-i hātırda haṭuñ naḫşını taşvîr itdüm
Olmadın şafha-yı gülzâra muşavver sünbül
- 44- Nazm-ı eşhâsa kıyâs eyleme Bâkî şî'rin
Ola mı her giyeh-i huşke berâber sünbül
- 45- Gerçi sünbül çoğ olur gülşen-i 'âlemdür bu
Lîk rengîn ü muṭarrâ olamaz her sünbül
- 46- N'ola ḫadr ü şerefüñ sâlbesâl olsa mezîd
Her yıl arturmadadur dâneyi dirler sünbül
- 47- Götürüp tâ ki şehensâh-ı bahâruñ tûgın
Getüre cünd-i şitâ üstine leşker sünbül
- 48- Ser-i a' dâña ṭaḫa seng-i melâmet güller
Ola düşmenlerüñüñ başına şeşper sünbül

638

Ḳaşıde-yi Bâkî Efendi

Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilâtün/ Fe' ilün

- 1- İtdi şehri şeref-i maḫdem-i sultân-ı cihân
Reşk-i bâğ-ı İrem ü ğayret-i gülzâr-ı cinân
- 2- Şâdmân oldu bu gün devr-i kühensâl yine
Vuslat-ı Yūsuf ile niteki pîr-i Ken'ân
- 3- Rüşen oldu açılup dâide-yi Ya' kûb-ı emel
Demidür menzil-i 'işret ola Beytü'laḫzân

- 4- Ol zamān irdi ki biñ şevk ile ʔāvūs-ı şıfat
İde şahñ-ı harem-i bāğ-ı cihānda cevlan
- 5- Mehçe-yi rāyet-i mansūr-ı cihānefrūzı
Matla‘ -yı şubh-ı zaferden yine oldı tībān
- 6- Umaruz kim bulına Ka‘be-yi maqşūda vüşul
Geçdi çün devlet ile yirlü yirine erkān

165b

- 7- Devlet iqbāl kılup eyledi tāli‘ yārī
Hāşılı üstümüze döndi sipih-r-i gerdān
- 8- Nice dem derd ile dembeste ʔalup goncaşıfat
Bağrumuz delmiş idi mihnet-i hār-ı hicrān
- 9- Hāmdü li‘llāh vişāl-i şeh-i ferhundehişāl
ʔalbümüz açdı yine niteki verd-i hāndān
- 10- Güher-i kān-ı kerem naqđ-i hayāt-ı ‘ālem
Rūhdur cismi cihān milketine hükmi revān
- 11- Hāfız-ı dīn-i ʔavī hāmī-yi şer‘ -i Nebevī
Tāyi‘ -yi emr-i Hudā tābi‘ -yi naşs-ı ʔur‘ān
- 12- Husrev-i Cem‘ azamet dāver-i hāķānsatvet
Belki eñ kem ʔulı Cem ‘abd-i hāķiri hāķān
- 13- Dāver-i devr-i zamān Şāh Süleymān ol kim
Yüz sürer pāy-i semendine mülük-i devrān
- 14- Şāh-ı Cemşidçeşm husrev-i hurşid‘ alem
Ser ü serdār-ı serefrāz-ı selātīn-i zamān

- 15- Hāk-i rāhı güher-i tāk-ı selātın-i cihān
Ayağı toprağıdur sürme-yi ‘ ayn-ı a‘ yān
- 16- Tācdārān-ı cihān sāyenişin-i ‘ alemi
Serfirāzān-ı memālik yolına serbāzān
- 17- Güher-i tākı ziyāsıyla memālik rüşen
Hānçer-i ‘ adli cilāsıyla cihān pürleme‘ ān
- 18- Harem-i kadrine bir günbed-i zerkār felek
Aña bir tāk-ı muraşsa’ kemer-i kākheşān
- 19- Āteş-i şu‘ le-yi şemşir-i cihāntābından
Küfr ü ilhād tebhānesin itdi sūzān
- 20- Tācdārā başına teng ola tāk-ı dārā
Hidmet-i hāk-i derüñ bilmez ise rif‘ at-i şān
- 166a**
- 21- Felek-i salţanatuñ seb‘ a-i seyyāresidür
Kāmkārā o yedi ser‘ alem-i nūrefşān
- 22- Eyledi leşger-i manşuruñ o bayrağlar ile
Vādī-yi nuşret ü deşt-i zaferi lālesitān
- 23- Ğāziler pāy-i semendin yine hınnāladılar
Hün-ı a‘ dayı o dem k’eylediler seyl-i revān
- 24- Tūb idüp kellelerin ‘ arşada tıguñ dāyim
Düşmen-i dīni bu üslūba kıılır sergerdān
- 25- Ser-i a‘ dāñı boyar kıana demādem kıılıcuñ
Anlara halk anuñçün didiler sürhserān

- 26- Luṭf-ı ḥaḳḳ ile bu gün oldu eyā kān-ı kerem
Bir nice faẓl senüñ Őān-ı Őerīfñde ‘ ayān
- 27- ‘ Adl  dād-ı ‘ Ömer  Őıdk u Őafā-yı Őıddık
‘ İlm  ‘ irfān-ı ‘ Alī hilm  ḥayā-yı ‘ OŐmān
- 28- Saña Kisrīyi ‘ adāletde mu‘ ādil ttsam
Faẓladur sende olan devlet-i dīn  ėmān
- 29- Ravza-yı dīn  ᐇemenzār-ı Őerī‘ at olalı
Matar-ı luṭfuñ ile milket-i Rm ābādān
- 30- Menzil-i zendeᐇa v mecma‘ -yı ilḥād olalı
Sarsar-ı ᐇaḥruñ ile ḥıṭṭa-yı ėrān vīrān
- 31- Maḥv olupdur ser-i Şemşir-i cihāngīrñ ile
Levh-i ‘ ālemde olan naᐇŐ-ı ᐇalāl u tuᐇyān
- 32- Ḥalᐇ rāhatda sehāb-ı keremüñ feyzinden
Belī uyḥu getürür tab‘ a hevā-yı bārān
- 33- Bāreka’llāh zehī PādiŐeh-i ‘ ādil kim
Őarᐇdan ᐇarba deᐇin buldı cihān emn  emān
- 34- LevhaŐa’llāh zehī salṭanat-ı ᐇāhire kim
ᐇāfdan ᐇāfa cihān cümle mutī‘ -yi fermān
- 35- ‘ Arsa-yı medḥ  Őenānuñ bulımaz pāyānın
Peyk-i endīŐe eᐇer biñ yıl olursa pyān
- 166b**
- 36- Oldı medḥ-i suḥanārāñ ile Şi‘ r-i Bāᐇı
Rif‘ at-i pāyede hemsāyeyi nam-ı Selmān

- 37- İrdi Selmāna sözi şî' ri kemālin buldı
Luţfuña kaldı eyā husrev-i şāhibdīvān
- 38- Baħr-i nazm içre bu gün dürr-i girānmāye iken
Hāk-i zilletde alupdur nitekim gevher-i kān
- 39- Hākden aldur eyā dāver-i dīnperver kim
Nuşhadur cümle serāpāy hadīş ü ur' ān
- 40- Her seħer tā ki nücüm üzre niyām-ı şebden
Çıkara tīĝ-i cihāngīrini mihr-i raħşān
- 41- ılıcuñ üstün ola niteki tīĝ-i hūrşīd
Sāye-yi salţanatuñda ola āsūde cihān

639

asīde-yi Bāķī Efendi

Fe' ilātün/Fe' iātün /Fe' ilātün/Fe' ilün

- 1- Zer ü gevherle kılup zīver-i efser hātem
Zīb ü zīnetde geçer hemser-i ayşer hātem
- 2- Nām ile tutdı cihān mülkin olursa āñ mı
Mālik-i Cām-ı Cem ü tēc-ı Sikender hātem
- 3- Meş' al-i māhdur ol gevher-i şebtāb meger
Geçinür çenber-i gerdün ile hemser hātem
- 4- İdüp elmāsdan āyīne vü zerden şāne
Gösterür hāla yine şīve-yi duħter hātem

- 5- Faşş-ı pîrûze ne hoş yaraşur anda seyr it
Oldı bir tûṭiye gūyā kafes-i zer ḥātem
- 6- Tā ki bennā-yı ḳader yapdı sa‘ ādet ḳaşrın
Oldı ol tāk-ı felek rif‘ ate manzar ḥātem
- 7- Ḥalkadur devr-i ḳadeh la‘ l şarāb-ı gülgün
Rind-i meyhāreye hoşdur tolu sāgar ḥātem
- 167a**
- 8- Reşḳ-i la‘ l-i leb-i dildār ḳurutmuş ḳanın
N’ola ger böyle nahif olsa vü lāgar ḥātem
- 9- Cismine na‘ l kesüp farkına bir dāğ urmuş
Var ise sevdi meger yār-ı sitemger ḥātem
- 10- Vādī-yi ‘ aşḳa düşüp taze cevān sevdi meger
Bükdi ḳaddin nitekim pîr-i mu‘ ammer ḥātem
- 11- Ḥasret-i la‘ l -i leb-i yār ile tahsîl itmiş
Ten-i lāgar ḳad-i çenber ruḥ-ı aşfer ḥātem
- 12- Nusḥa yazdursa ‘ aceb olmaya bādām üzre
Teb-i hicrāna ‘ ilāc eylemek ister ḥātem
- 13- Ṭavḳ-ı zerrîn ṭaḳınup yine ḳazıtmış ḳaşın
İḥtiyār eylemiş üşlûb-ı ḳalender ḥātem
- 14- Bu gülistānda yiter ‘ ārife bir gül çünkim
Ṭakunur farkına bir dāne gül-i ter ḥātem
- 15- Beyza-yı ṭā‘ ir-i devletdür o dürr-i şehvār
Āşiyān şeklini bağlarsa n’ola ger ḥātem

- 16- Göz kulağ oldu serāser gözedür āfākı
Bulalı kırb-i vezīr-i şeh-i kışver hātem
- 17- Gözün üstinde kaşuñ var dimedi kimse dağı
İdeli hizmet-i paşa-yı dilāver hātem
- 18- Kerem-i keff-i güherpāş-ı ‘ Alī Paşadan
Buldı zerrīnkemer ü tāk-ı mücevher hātem
- 19- Eli ihsān u ‘ atā mevcin urur deryādur
Ne ‘ aceb ger ola ğarķ-ı zer ü zīver hātem
- 20- Baħr-i eltāf-ı keremdür keff-i gevherbahşı
N’ola girdābşifat olsa müdevver hātem
- 21- Nice deryā diyemem keff-i güherrīzine kim
Anda ğavvāşşifat buldı güherler hātem
- 167b**
- 22- Var ise necm-i hidāyetdür o fass-ı rüşen
K’olur anuñla nice sālīke rehber hātem
- 23- Burc-ı devletdür eli eylese peydā ne ‘ aceb
Hey’et-i māk-ı nev ü sūret-i aħter hātem
- 24- Dür-i sīrāb ile gör gülbün-i engüştinde
Jāle düşmüş gül-i nesrīne ne beñzer hātem
- 25- Serverā mūmlayup ism-i şerīfün saklar
Kā’inātı ne ‘ aceb kılsa muşahħar hātem
- 26- Tavķ-ı fermāne çeküp gerden-i teslimlerin
Nice āzādeleri eyledi çāker hātem

- 27- Felek engüsteri-yi qadrüne pîrûze nigîñ
Qapladı nâmuñ ile ‘âlemi yekser hâtem
- 28- Görinür naqş-ı nigîninde sevâd-ı mührüñ
Devletüñ barmagina mâh-ı münevver hâtem
- 29- Yazdı hoş âyet-i Nûn ve’lKalem engüştünde
Ne midâd istedi ne hâme ne mıştar hâtem
- 30- Şeref-ı nâm-ı şerîfüñden olursa hâlî
Bulmaz rağbet-i halhâl-i kebüter hâtem
- 31- Nâmuñ âfaka salar nefha-yı ‘ûd u ‘anber
Meclis-i devletüne olalı micmer hâtem
- 32- Zâr u sergeşte-yi tās-ı gam idüp düşmenüñüñ
Pençe-yi bahtın ider beste-yi şeşder hâtem
- 33- Dest-i qahruñdan eger sille toqınsa görünür
Dîde-yi düşmenüne halka-yı ejder hâtem
- 34- Görür eltâfuñ ile maşlahat-ı tıgı qalem
Bitürür qahruñ ile hizmet-i hançer hâtem
- 35- Var ise irdi der-i luţfuña şey’lillâhe
K’eylemiş qâsesini pürzer ü gevher hâtem
- 36- Fetḥ-i bâb-ı keremi her ki qapuñdan bilmez
İhtiyâcı eline halka-yı her der hâtem
- 168a**
- 37- Şol qadar irdi hedâyâ şeref-i medhüñle
Ki benân-ı qalemüm oldı serâser hâtem

- 38- Tuḥfe-yi bezmüñ için bu ğazel-i rengîni
Levh-i zerrîne yazup eylesün ezber ḥâtem
- 39- Eyleyüp ‘ayş-i ḥayâl-i leb-i dilber ḥâtem
Câm-ı zerrîn ile çeksün mey-i aḥmer ḥâtem
- 40- Şekl-i ḥâl ü dehenüñ ḥâtem-i pîrûze nigîn
Dostum görmedüm aĝzuñ gibi ḥoşter ḥâtem
- 41- Gerçi nâzûklık ile aĝzın arar engüştüñ
Dimez ammâ dehenüñ sırrını gizler ḥâtem
- 42- Ten-i sad pâre ki şekl-i kafes-i zergerdür
Dâĝlar dilde olupdur aña yir yir ḥâtem
- 43- Ḥasret-i la‘l-i lebüñ baĝrını pürhün itmiş
Dâĝ yakmaĝa ḳomış gögsine aḥker ḥâtem
- 44- Dehen-i teng-i dilâvîzüñe beñzer bulsa
Ḥâl-i müşĝîn ile ger ḥaṭṭ-ı muânber ḥâtem
- 45- Düşse âyînesine pertev-i nûr-ı ḥaddüñ
Vire ḥürşîd-i cihântâb gibi fer ḥâtem
- 46- Sînemüñ dâĝı ile cism-i dütä-yı zerdüm
Kıldı engüşt-i belâda beni bir zer ḥâtem
- 47- Şararup mihnet ile beñzi kızarmış çeşmi
Var ise baḥt-ı siyekâruma aĝlar ḥâtem
- 48- La‘l-i dildâr gibi ola mı ḥandân yâḳût
Dehen-i yâr gibi ḳanı suḥanver ḥâtem

- 49- Bî ' aded hâtem ile tapuna geldi Bâkî
Ki nice Rûm harâcını deger her hâtem
- 168b**
- 50- Çoma ayağda bu maşnû' u muraşsa' nazmı
Elde hoş yaraşur ey Āşif-ı şafder hâtem
- 51- Bulnamaz dâ'iresin bu güher-i nâyābuñ
İtmesün bir dağı bu devrde zerger hâtem
- 52- Hâtem-i nazma bu gün kimse bu hükmi viremez
Nice müfsidler ider gerçi müzevver hâtem
- 53- Bedel olmaz buña zirâ ki senüñ nāmuñadur
Tutamaz mühr-i Süleymān yirin aher hâtem
- 54- Tâ bu eyvân-ı muraşsa' kemer-i 'âlîde
Taka engüşt-i hilâle meh-i enver hâtem
- 55- Mesned-i sadr-ı vezâretde serefrâz olasın
Kıla teslim şehensâh-ı muzaffer hâtem

640

Kaşide-yi Bâkî Efendi

Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilâtün/ Fâ' ilün

- 1- Gülşene altun varaqlar zeyn idüp bād-ı hazān
Güyyā zerkūblar dükkāmı oldı gülsitān
- 2- Rişte-yi bārān gümüştel sīmkeş ebr-i harîf
İki çarha döndiler güyyā zemīn ü āsmān

450

- 3- Berg-i bīdi bāğda āb-ı revān üzere görüp
Didiler akmış ğılāfından bu tīğ-i zerniṣān
- 4- Rehgüzār-ı bāğa sertāpā dökilmiş berg-i zer
Şandum altun tebsiler ḳonmuş simāt-ı ḥusrevān
- 5- Bāğda gerdān ider evrāḳı şanmañ girdbād
İndiler seyyāreler kılmağa seyr-i būsitān
- 6- Perr ü bāl açmış yeşil tūṭī iken berg-i çenār
Zerd olup serpençe-yi şehbāza dönmişdür hemān
- 7- Rāygān aldum şanurdı la‘l u yāḳūtı velī
Şimdi naḳd altun şayar ṭurmuş niḥāl-i ergavān
- 8- Ḳanlu yaş dökmiş ruh-ı zerd ü ğubārālūdına
Var ise dehrūñ fenāsın añdı mīr-i ‘āşıkān
- 169a**
- 9- Saḷṭanat tācın geyen ‘ālemde mağrūr olmasun
Nice sulṭān bögrin almışdur begüm bād-ı hazān
- 10- Gerçi merdāne şoyındı girdi meydāne dıraḥt
Geldi kış başdı velīkin virmedi aşla emān
- 11- Destbürd-i şarşarı āḥir görüp şāḥ-ı çenār
Didi el arkası yirde āferīnler pehlevān
- 12- Jāle vü berg-i semenden pürzer ü gevher çemen
Gülşene varın nişār itdi meger deryā vü kān
- 13- Gevher-i sīrāb şebnem ğüşvār-ı zer varak
Şāḥn-ı büstān oldı ğüyā çārsūy-ı zergerān

- 14- Şöyle beñzer kim haţ-ı āyāt-ı rahmetdür çemen
Bād-ı şubh itmişdür altun hal ile yir yir nişān
- 15- Bir yeşil garrā zerefşān kâgıd olmuşdur çemen
Yaraşur yazılsa ger medh-i edīb-i nüktedān
- 16- Hâce-yi ‘ālınazar serçeşme-yi fazl u hüner
Dāver-i ferhunde ahter kāmbahş u kāmran
- 17- Āfitāb-ı ‘ālemārā-yı sipihri-i fazl o kim
Buldı re’y-i enveri feyziyle nūr u fer cihān
- 18- Ayağı toprağıdur kühl-i cevāhir encüme
Āsitānı hākidür iklil-i fark-ı Farķadān
- 19- Rūzigāruñ şiddetinden gülşen-i bahtı masūn
Nitekim bād-ı hazāndan şahn-ı gülzār-ı cinān
- 20- Şafha-yı āyine-yi ‘ālemnümāy-ı tab‘ ina
Cümle-yi dünyā vü māfihā muşavverdür ‘ayān
- 21- Rāh-ı bāga berg-i zer düşmiş degüldür serverā
Rehgüzāruñda yüzün ferş itdi mäh-ı āsumān
- 22- Eyleyüpdür feyz-i hūrşid-i kemāl-i şun‘ ile
Zāt-i pāküñ gevherin perverde ķān-ı kün fekān
- 23- Meclisüñde ķalbi altun gibi sāfi olmayan
Kāl ocağından halāş olmaz ķılursañ imtihān
- 169b**
- 24- Āfet-i bād-ı hazāndan tā ebed mahfūz olur
Bāğ-ı dehre hūsn-i tedbirüñ olursa bāğbān

- 25- Şarşar-ı ğam fikrüm evrâķın perîşân eyledi
Çihre-yi zerdüm belâdan buldı reng-i za' ferân
- 26- Cür' a-yı cām-ı belâencām-ı gam bîhüş idüp
' Ākîbet kıldı ħumâr-ı derd ü mihnet sergirân
- 27- Cür'aveş ayakda ķodı sākî-yi devrân beni
Destgîr ol ey emîr-i meclis-i devr-i zamân
- 28- Himmetüñ şimşâdınıñ şâķ-ı bülendi var iken
Ķanda yapsun şâķbâz-ı tab' -ı Bākî âşiyân
- 29- Destüme alsam kaçan nazm-ı bedi' ümle benem
Nîzebâz-ı ' arsa-yı mülk-i ma' ânî vü beyân
- 30- Ben kemendendâz-ı meydân-ı belâgat olalı
Ķalka-yı teslîme geçmişdür ser-i gerdenkeşân
- 31- Pehlevân-ı ' arsa-yı nazmem diyen ferzâneler
Bir iki zâr u zebûnumdur za' îf ü nâtevân
- 32- Muţtaşıl şî' rüm yazarken ħâme durmaz deprenür
Neydür anı gūyiyâ lertzân ider âb-ı revân
- 33- Pehlivân-ı ' arsa-yı nazmem diyen ferzâneler
Bir iki zâr u zebûnumdur za' îf ü nâtevân
- 34- Bâģ u bustân içre tâ ola bisât-ı sebzeye
Şubĥdem berg-ı ħazândan katre-yi şebnem çekân
- 35- Her seher şaĥn-ı zümürüdgün-ı gerdün üstine
Āfitâb altun tabaķdan tâ ola gevherfeşân

- 36- Mesned-i rif atde gencefşān-ı ihsān ol mūdām
‘Ömr ü devlet pāyidār iqbāl ü ‘izzet cāvidān

641

Kaşide-yi Bākī Efendi

Mef’ülü/ Fā’ ilātü/ Mefā’ ilü/ Fā’ ilün

- 1- Gül meclisinde lāle yine kıldı āşikār
Āyīn-i bezm-i ‘işret-i Cemşid-i kāmkar
170a
- 2- Gülzāre gel ki cümle cihāndan nümünedür
Vaqt-i çemende hāşıl olur seyr-i her diyār
- 3- Döndi diyār-ı Rūma semenlerle şahn-ı bāğ
Güyā sevād-ı mülk-i Habeşdür benefşezār
- 4- Şahrāyı kıldı lāle Bedahşāñ vilāyeti
Gülzārı itdi tāze çemen mülk-i sebzezār
- 5- Tūlāb kurdı kavş-i kuzah bāğ-ı ‘āleme
Mizāb gibi her yañadan aqđı cūybār
- 6- Çarh oqlarını atdı yine gülşene sehāb
Altun göbeclü bir siper-i la’l tutdı hār
- 7- Gösterdi āb-ı ‘aks-i gül-i bāğı nitekim
Nuşret yüzini āyīne-yi tīg-i şehriyār
- 8- Ol kim gubār-ı dergehine intişāb ile
Eflāke irdi küngüre-yi tēc-ı iftihār

- 9- Mülk-i sühanda nevbetümüz çaldı rüzigār
Āfākı tıtdı velvele-yi kūs-ı iştihar
- 10- Bākī ne deñlü sözlerüñ āb-ı revān ise
Aķar Şu gibi yirde gerek rüy-ı i' tizār
- 11- Kandan gedā-yı biser ü pālar senüñ gibi
Kandan edā-yı medh-i ŐehenŐāh-ı tācdār
- 12- Yüz sür Cenāb-ı Hākka niyāz u tazarru' it
Olsun mezid ' ömr-i Hudāvend-i rüzigār
- 13- Kadr ü Őerefde her gicesi Leyletü'lberāt
Eyyām-ı ' ömr-i devleti nevrüz u nevbahār
- 14- ' Aķlı yoķdur cihānda anuñ kim Kemāl PaŐazāde
Taşa topraĝa çerĝ ider mesāyī⁸⁴
- 15- İŐbu dār-ı ' arūzuñ Őıĝmaz⁸⁵
Ne ki istemezse bu kubble-yi ' asāyı

170b

642

Kaşide-yi Bākī Efendi

Mef' ulü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Ey pāy-ı bend-i dāmgeh-i kayd-ı nām ü neng
Tā key hevā-yı meŐgale-yi dehr-i bīdireng

---

⁸⁴ Satır vezne uymamaktadır.

⁸⁵ Satır vezne uymamaktadır.

- 2- Añ ol günü ki āhir olub nevbahār-ı ‘ömr
Berg-i hazāna dönse gerek rüy-ı lālereng
- 3- Āhir mekānınıñ olsa gerek cür‘ a gibi hāk
Devrān elinde irse gerek cām-ı ‘ıyşa seng
- 4- İnsān odur ki āyine veş qalbi sāf ola
Sineñde n‘ eyler ādem iseñ kīne-yi peleng
- 5- ‘İbret gözinde niceye dek gaflet uyğusu
Yetmez mi saña vāqı‘ a-yı şāh-ı şırçeng
- 6- Ol şehsüvār-ı mülk-i sa‘ ādet ki raşşına
Cevlān deminde ‘arşa-yı ‘ālem gelürdi teng
- 7- Baş egdi āb-ı tığına küffār-ı Engerüs
Şeşşiri gevherini pesend eyledi Freng
- 8- Yüz yire qodı lūtf ile gülberg-i ter gibi
Şanduqa şaldı hāzin-i devrān güher gibi
- 9- Hākqā ki zīb ü ziynet-i iqbāl ü cāh idi
Şāh-ı Sikendereser ü Dārāsipāh idi
- 10- Gerdün ayağı tozına eylerdi serfürü
Dünyāya hāk-ı bārgēhi secdegāh idi
- 11- Kemter gedāyı az ‘aṭāsı qılurdi bāy
Bir lūtfi çok mürüvveti çok pādīşāh idi
- 12- Hāk-ı cenāb-ı Hāzreti dergāh-ı devleti
Fużl u belāgat ehline ümmīdgāh idi

- 13- Hük-m-i kaçāya virdi rızāyı egerçi kim
Şāh u kaçātüvān ü kader destgāh idi
- 14- Gerdün-ı dūna zār ü zebün oldu şanmañuz
Maķşüdü terk-i cāh ile ķurb-ı İlāh idi
- 171a**
- 15- Cān ü cihānı gözlerimiz görmese n'ola
Rüşen cemāli 'āleme hürşid ü māh idi
- 16- Hürşide baķsa gözleri halkın dolagelür
Zirā görünce hātıra ol mehlika gelür
- 17- Döksün seħāb kaçaddin añub kaçtre kaçtre kaçan
İtsün nihāl-i nārven-i naħl-i ergüvān
- 18- Bu acılarla çeşm-i nücüm olsun eşkbār
Āfāķı tutsun āteş-i dilden çıkan duħān
- 19- Kılısun kebūd cāmeñden āsumān-ı siyāh
Giysün libās-ı mātem-i şāhı bütün cihān
- 20- Yaķsun derün-ı sine-yi ins ü peride dāğ
Nām-ı firāķ-ı şāh-ı Süleymān-ı Kāmran
- 21- Kıldı firāz-ı küngüre-yi 'arşı cilvekār
Lāyık degüldi şānına hāķķā bu hākten
- 22- Murğ-ı revānı göklere irdi hümā gibi
Kaldı hażiz-i hākte bir iki üstüh'ān
- 23- Çābüksüvār-ı 'arşa-yı kevn ü mekān idi
İķbāl ü 'izzet olmuş idi yār u hem'inān

- 24- Serkeşlik itdi tevsen-i baht-ı sitizekâr
Düşdi zemîne sāye-yi eltāf-ı girdgār
- 25- Olsun gamuñda bencileyin zār u bîkarār
Āfākı gezsün ağlayuraķ ebr-i nevbahār
- 26- Tutsun cihānı nāle-yi murgān-ı şubħdem
Güller yolunsun āh u fiġān eylesün hezār
- 27- Sünbüllerini mātem idüb çözsün ağlasun
Dāmāne döksün eşk-i firāvānı kūhsār

171b

- 28- Gül ḥasretüñle yollara dutsun kulaġını
Nergis gibi kıyāmete dek çeksün intizār
- 29- Añduķca bŷy-ı ḥulķını derdüñle lāleveş
Olsun derŷn-ı nāfe-yi müşk-i tatār tatār
- 30- Deryālar itse ‘ālemi çeşm-i güherfeşān
Gelmez vücūda sencileyin dürr-i şāhvār
- 31- Ey dil bu demde sensin olan baña hemnefes
Gel nāy gibi inleyelüm bāri zār u zār
- 32- Āheng-i āh u nāleleri idelüm kemend
Aşḥāb-ı der-i cūşe getürsün bu heft bend
- 33- Gün toġdı şāh-ı ‘ālem uyanmaz mı ḥ’ābdan
Kılmaz mı cilve ḥayme-yi gerdŷncenābdan
- 34- Yollarda kaldı gözlerimiz gelmedi ḥaber
Ḥāk-i cenāb-ı sŷdde-yi devlet me’ābdan

- 35- Reng-i ʿizārı gitdi yatur kendü huşkleb
Şol gül gibi ki ayru düşübdür gülābdan
- 36- Gāhī hicāb-ı ebre girer H̄usrevā felek
Yād eyledikçe lütfuñu terler hicābdan
- 37- Tıfl-ı şirişki yerlere girsün duʿām odur
Her kim ğamından ağlamaya şeyh u şābdan
- 38- Yād eylesün hünelerünü kanlar aglasun
Tıgın boyunca kara batasun kırābdan
- 39- Derd ü ğamuñla çāk-i girīban idüb kalem
Pirāhenini pāralesün ğuşşadan ʿālem
- 40- Tıgın içürdi düşmene zaħm-ı zebānları
Baħsetmez oldu kimse kesildi lisānları
- 172a**
- 41- Görđi nihāl-i serv-i serefrāz-ı tırüñi
Serkeşlik adın añmadı bir daħı bānları
- 42- Her kande başsa pāysemendin nişār için
H̄anlar yoluñda cümle revān etdi kanları
- 43- Deşt-i fenāda murġ-ı hevā durmayub döner
Tıgın H̄üdā yolunda sebīl itdi cānları
- 44- Şemşīr gibi rüy-ı zemine taraf taraf
Şalduñ demür kuşaklı cihān pehlevānları
- 45- Alduñ hezār bütgedeyi mescid eyledüñ
Nākūş yerlerinde oқutduñ ezānları

- 46- Āhır çalındı kūs-ı raḥīl itdüñ irtiḥāl
Evvel ḳonaḡuñ oldu cinān būstānları
- 47- Minnet Ḥüdāya iki cihānda ḳılub sa‘ īd
Nām-ı şerīfin eyledi hem gāzi hem şehīd
- 48- Bāḳī cemāl-i pādişe-yi dilpezīri gör
Mir’āt-ı şun‘ -ı Ḥazret-i Ḥay u Ḳadīri gör
- 49- Pīr-i ‘azīz-i Mışr-ı vücūd itdi intiḳāl
Mir-i civān-ı çāpük Yūsuf nazarı gör
- 50- Behrām-ı vaḳti gūra yitürdi bu şaydgāh
Vār işigine Ḥüsrev-i şāh Erdeşiri gör
- 51- Gün toḡdı şimdi ḡāyete irdi sipīde dem
Ruḡsār-ı ḡüb ḡüsrev-i rüşen zamīri gör
- 52- Berbād ḳıldı taḫt-ı Süleymānı rüzḡār
Sultān Selīm Ḥān-ı Süleymān-ı serīri gör
- 53- Vardı peleng-i kūh-ı du‘ ā ḡ‘āb-ı rāḡata
Kūhsār-ı ḡüherbāra dön nerr-i şīri gör
- 54- Cevlāna gitdi ravza-yı ḡāvūs-ı bāḡ-ı ḳuds
Ḳarya-yı ḡümā evc-i sa‘ ādet mesīri gör
- 172b
- 55- İḳbāl ü baḡt u devlet-i āfāḡ müstedām
Rūḡ-ı revān-ı şāduma taḡiyyāt u esselām

Ṭālī'ī**Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün**

- 1- Bize şol deñlü cefâ itdi o sengin dilimüz
Dağı güzeller adın añağa varmaz dilümüz
- 2- Ğamdan āzād ideyin dimişidüñ kullaruñı
Ey efendi dağı yetmedi mi yoħsa yilumuz
- 3- Bir buluñ kaşı kemān ğamzesi tırüñ ğamile
Ṭoğrasın mı diyeyin iki post ⁸⁶
- 4- Şüfiyâ biz meyi şâf içmeyicek olımazuz
Āb-ı engürla yoğrulmuş ⁸⁷
- 5- Ezel ide gülümüz Ṭālī'ī ger şoralar haṭṭ-ı cefâsını
Yârüñ dād u feryād ide ve ben çağıra her biz kulumuz ⁸⁸

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

- 1- Kārār itmez gönül bir laḫza ey rüh-ı revān sensüz
⁸⁹ gözüm açdı benüm cān-ı cihān sensüz
- 2- Elif kaddüñle kaşuñ nevpezi cān şüfi anuñçün
Ne bir laḫza-yı cānsız olur ne cānān sensüz

⁸⁶ Mısranın sonu katlanmış olduğundan dolayı okunmuyor.

⁸⁷ Mısranın sonu katlanmış olduğundan dolayı okunmuyor..

⁸⁸ Beyit vezne uymamaktadır.

⁸⁹ Satır başındaki kısım silik çıktığından dolayı okunamamıştır.

- 3- Düşer dırahta bahtum beni sen-i mehlikādan dūr
Eyiler gör bu çarhı bīemān sensiz künc-i miḥnetde
- 4- Șoma lütf eyle sırrını ten-i bīcān dönemez
Nātüvān sensiz gül örerse sünbül şaçuñ şaç kim hem ğāmum⁹⁰
- 5- Gerekmez baña cennet ʿ ömr-i cāvidān sensüz
Görinür⁹¹

645

Feʿ ilātün/ Feʿ ilātün/ Feʿ ilātün/ Feʿ ilün

- 1- Raʿyet-i fitne çeküb ol kad-i dīlcü begler
Üşdiler yanına her şūḥ-ı cefācū begler
Bir yire geldi yine ğamzesi cādū begler
Bir alay oldu perīşīve-yi āhū begler
Gözi āhūlaruñ alayına yā hū begler

173a

646

Ḥayretī

Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilātün/ Fāʿ ilün

- 1- Șaçma benden cānuma cān ol benüm kıardaşcığum
Gel meded derdüme dermān ol benüm kıardaşcığum
- 2- Ne umarsın şīḥḥat-i nācinsiden hey gel berü
Hemdem-i erbāb-ı ʿ irfān ol benüm kıardaşcığum

⁹⁰ Beyit vezne uymamaktadır.

⁹¹ Mısranın sonu katlanmış olduğundan dolayı okunmuyor.

- 3- Ben belā küncinde giryān olayın Ya' kũbvār
Sen şafā Mıŝrında sultān ol benüm ardaŝcıgum
- 4- H̡ār-ı ğamda ben o nālān olayın bũlbũl gibi
Sen açıl gũl gibi h̡andān ol benüm ardaŝcıgum
- 5- H̡ayretī gibi dilerseñ olasın ğamdan h̡alāŝ
Gāh mest ü gāh h̡ayrān ol benüm ardaŝcıgum

647

Necātī

Fā' ilātũn/ Fā' ilātũn/ Fā' ilātũn/ Fā' ilũn

- 1- Hā eker yaşum beni urmaz bu deryādan yaña
Seyre ıkmıŝdur meger dilber alatadan yaña
- 2- Gۆzlerũm yaşı deñizler oldu deryālar gibi
Seyre gelmez mi deñiz dilber bu deryādan yaña
- 3- andasın ey serv-i gũl bāğ-ı gũl-i nergisleri
Gۆz ulağ açubdur sen serv-i ra' nādan yaña
- 4- Ka' be h̡aqqı ol firenk oğlanı ıblem oñmasa
Kāfirũm ger bir adem baŝsam kilisādan yaña
- 5- İrmeden sāy eħli olğıl Necātī h̡aqqıla
Vaqtidũr şimden girũ 'azm eyle derden yaña

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Eski şağa ile şu kim nüş ide şarāb
 Āb-1 hayātla dolı bir cām-1 Cem çeker
 Kılmağıçün Hayātī beden ƙal' asın ħarāb

173b

Ƙuddisī

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Bende şabr u tākāt u dilberde şefƙat yoƙ mıdur
 Yā İlähī miħnete yoħsa nihāyet yoƙ mıdur
- 2- Bir ƙadeħ mey bir gedā-yı 'āleme sulţān ider
 Cām-1 meyde zāhidā billāh ħālet yoƙ mıdur
- 3- Saña her 'āşık olan böyle mi olur nāmurād
 Yoħsa ben oñmaduğūñ başında devlet yoƙ mıdur
- 4- Miħnet-i āfet olurmuş 'āşikuñ eglencesi
 Gönlümüz eglemege şunda bir āfet yoƙ mıdur
- 5- Pādişāhum Ƙuddisī ben bilmezem kimdür dime
 Bende-yi dergāhdur emr eyle ħizmet yoƙ mıdur

Ṭālī'ī**Mef'ūlü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe'ülün**

- 1- Nāz eylese ol serv-i semenber daḥı nāzük
'Uşşāka cefā itse güzeller daḥı nāzük
- 2- Sīminbeden olanlara gāyet yaraşur ḥaṭ
Tez ṭutsa tırāş eylese berber daḥı nāzük
- 3- Ḥaṭṭı geliyorur didilerdi baña yārūñ
Gördüm ol lebi ğonçe daḥı ter daḥı nāzük
- 4- Şekker lebüñi bir kerre öpmek bize besdür
Luṭfuñdan eger olsa mükerrer daḥı nāzük
- 5- Ey Ṭālī'ī gerçi iyüdür medḥ ü kaşide
Ammā ki hoş enide ğazeller daḥı nāzük

174a

Figānī**Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe'ülün**

- 1- Ölen 'uşşāk için zülfüñ tutar yaş
Ḳerem kıll tır-i ğamzeñ yayını baş
- 2- Ḳul oldı zülfüñe dil boyını bağlu
Gerek öldür gerek dirgür gerek aş
- 3- Müjeñ şimşirini sinemden al kim
Ḳılıç toprakda yatdıķda olur paş

4- Işığ olsam yüzün şevğine ey şem^c
Elümde gün olur altunlu bir taş

5- Fiğānī şol kadar inceldi cānā
Anı sen zülfünüñ bir kılına ās

652

Mefā^c ilün/ Mefā^c ilün/ Fe^c ulün

1- Lebün kim cān u dil derdine emdür
Anı ben hasteye luğ eyle emdür

2- Qo aqsun pāyuña eşk-i revānum
Gözüm yaşı benüm ey serv-i nemdür

3- Belā iqliminün sultānidur ol
Ġam u guşsa aña hayli haşemdür

4- Dehānı kāmēt ide zülfünde ayru
Nigārā hemdemüm ancak elemdür

5- Sen bülbül gibi zār eyleyüb heb
Fiğānī ol yüzi gül gonçefemdür

174b

653

Mef^c ulü/ Fā^c ilätü/ Mefā^c ilü/ Fā^c ilün

1- Gördi nihāl kāmētüñi sen-i semenberün
Biñ pāre oldı kalbi haşedden şanavberün

- 2- Dağıt efendi gül yüzüñ üstine sünbülüñ
Yüzi qarası yanına qalsun ço ‘ anberüñ
- 3- Zāhid şarāb-ı la‘ lüñi nüş eyleyeydi ger
Hergiz cihānda adını añmazdı kevşerüñ
- 4- La‘ lüñ nebātı virdi kesāda benüm begüm
İşin bitürdi qāmet-i mevzūnuñ ‘ ar‘ aruñ
- 5- Kimdür dir iseñ ey şeh-i hūbān Figānī
Bir derd esīri ‘ aşık-ı şūrīde kemterüñ

654

Rahmī

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ülün

- 1- ‘ İzāruñda bu zülf-i ‘ anberālūd
Görinür āteş üzre nitekim dūd
- 2- Dehān-ı vaşfi cānā cevher-i ferd
Sözüñ ketm-i ‘ ademden oldı mevcūd
- 3- Buḡūr it rāz-ı ‘ aşka cism-i pāküñ
Yanınca āteşe hoş bū olur ‘ ūd
- 4- ‘ Adūlardan varılmaz kūy-ı yāre
Der-i maqşūdumuz ḡafā ki mesdūd
- 5- Vişāl olsa n’ola Raḡmīye hicrān
Ḥalīle gülşen oldı nār-ı nemrūd

175a

655

‘Ulvi

Mef‘ülü/ Mefā‘ilü/ Mefā‘ilü/ Fe‘ülün

- 1- Ol dilber-i nevḥaṭ seni çün firḳate şaldı
Ġam çekme gönül kim çoğı gitdi azı ḳaldı
- 2- Gitdikce gönül ṭālib olur genc-i vişāle
Cürmise ziyād olmada ‘ömrise azaldı
- 3- Ġarḳ olıcağın añmadı bīçāre gönülde
Ġavvāş şıfat ḳa‘rīm-i firḳate ṭaldı
- 4- Ḳān derleyerek tiğ-ı müjeñ geştī-yi tenden
Cān lengerini dil deñizinden çeküb aldı
- 5- Meydān-ı maḥabbetde serin eyleyeli ṭob
Çevgān-ı ḳazā ‘Ulviyi yerden yere çaldı

656

Mefā‘ilün/ Fe‘ilātün/ Mefā‘ilün/ Fe‘ilün

- 1- Bulundı kūyuñ içinde efendi ḥāne baña
Maḥalleñe bu yeter varmağa bahāne baña
- 2- Ḥadeng-i āhumı atsam ḳaşıñ kemanın añub
Kelāmını meh-i nev eyleye nişāne baña
- 3- ‘Acüz-ı dehrüñ olubdur zebūnı ḥalḳ-ı cihān
Cefālar eyler anuñçün zen-i zamāne baña

468

- 4- Muķīm-i künc-i ğam-ı zār u bīkes ü tenhā
‘ Aceb mi ağlasañ ey şem‘ yana yana baña
- 5- Çemende ķaddüm için inleşürler ey ‘Ulvī
Meger ki mātem ider çengle çegāne baña

175b

657

Müseddes-i ‘Ulvī

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Halk-ı ‘ālemden biraz gönlüm cüdā olsun derin
Arzū-yı cāh-ı devlet heb hebā olsun derin
Bendeñ olmağa şehā senden rızā olsun derin
Kuluña gāhi cefā gāhi vefā olsun derin
Gönlümi ķo ‘aşķuñ ile mübtelā olsun derin
‘ Āķıbet bir şāha ķul olur saña olsun derin
- 2- Cevrüne şabr eylemezsem vaşluña şād olmayam
Seng-i miñnetden kaçarsam ğamdan āzād olmayam
Āsitānuñ terk idersem ğayrile yād olmayam
Özge şāha ķul olursam ğamdan āzād olmayam
Gönlümi ķo ‘aşķuñ ile mübtelā olsun derin
‘ Āķıbet bir şāha ķul olur saña olsun derin
- 3- Naķd-i ‘ömrüm yoluña rūḫum revān itsem gerek
Hānçer-i müjgānile telsīm-i cān itsem gerek
Gizlü rāzım ‘āleme bir bir ‘ayān itsem gerek
Āh şāhum diyü yollarda fiġān itsem gerek
Gönlümi ķo ‘aşķuñ ile mübtelā olsun derin
‘ Āķıbet bir şāha ķul olur saña olsun derin

- 4- Ol şehüñ eyvânına dirsem n'ola dârü 'sselâm
‘ Arş-ı ferş-i serîr-i felek-i hürşîd-i cām
Kaşrınıñ etrâfına baqđum bir üstâd-ı benâm
Şafha-yı dîvârına yazmış bu maţla‘ ı tamâm
Göñlümi қо ‘ aşkuñ ile mübtelâ olsun derin
‘ Ākıbet bir şāha kul olur saña olsun derin
- 5- ‘ Ulviyâ gülzāra vardım kıлмаğa def‘ -i melāl
Şundi bir dîvān elime ol gül bāğ-ı cemāl
Ben tefā‘ ül idicek geldi bu nazm-ı pür hayāl
Okıyub ol şāh-ı hüsne karşı itdüm hasb-i hāl
Göñlümi қо ‘ aşkuñ ile mübtelâ olsun derin
‘ Ākıbet bir şāha kul olur saña olsun derin

176a

658

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Kaţre kaţre kanuña çeşm-i hünfeşānlar döktiler
Gülşen-i bezmünde yer yer erguvānlar döktiler
- 2- Arayub ağızın niçe gizlü haberler çektiler
Zahmıma peykānlaruñ tatlu zebānlar döktiler
- 3- Hayra maqdem diyü ol servüñ ayağına düşüb
Taşlar ile gözlerim āb-ı revānlar döktiler
- 4- İtdiler hün-ı şehîd-i ‘ aşka küh-ı deştî garq
Şol harāmî gözlerüñ kim niçe kanlar döktiler
- 5- Merdüm-i çeşmüm ağardı pîre döndi giryeden
Yüzümüñ şuyunu ‘ Ulvî nevcivānlar döktiler

470

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Ol perī olalı bezm-i meye tenhā ṭālib
Meclisinde didi er ğāyib ü şoḥbet ğāyib
- 2- İşşı kılmaz 'ilmüñ terk-i riyā itmeyicek
Sen eger nāyib ol ey şūfī gerekse şārib
- 3- Perdedür cān gözine қаşr-ı beden ma' nāda
'Ālem-i bāṭına baḳsañ görünür heb ḥāyib
- 4- Āh-ı dil bād-ı seḥer gözyaşı nehr-i cārī
Böyledür 'aşḳ ilinüñ āb u hevāsı ğālib
- 5- Halk içinde gül-i mātem n'ola rağbet bulsa
'Ulviyā ḥüsrev-i nazm oldı sözüme rāğib

176b

Mef' ulü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Şūfī cihānda maḥrem-i rindān olur mu hiç
Nādān olan kimsede 'irfān olur mu hiç
- 2- 'Āḳil odur ki eylese taḥşil-i ma' rifet
Ḥayvān-ı nāṭıḳ olmayan insān olur mu hiç
- 3- Ey cān ṭabīb-i 'aşḳla dermānda olanuñ
Ölmekden özge derdine dermān olur mu hiç

- 4- Revnağ kıomaz ruğuında ğađuñ ey meh-i münir
Ebr-i siyehde mihr-i rađşān olur mu hiç
- 5- Ey ‘Ulvī gelmez oldu yıķık göñlüme ferağ
Bir milket-i ğırāmdan sultān olur mu hiç

661

Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilātün/ Fe‘ ilün

- 1- Şunma ey ğı‘āce nebāt-ı ğamūyadan baña hiç
Dehen-i yār turur iken şekerüñ ez şuyın iç
- 2- Yāre didüm ki niçün şabrumı yağma itdüñ
Ne kıarar nām göricek didi ki lüğat bir bir hiç
- 3- Dil-i şad pāreme beñzetdiğün mekānın
Kākülüñ oldu bugün şāne ile pīçāpīç
- 4- Sīneden gözlerimüñ yaşı revān oldu yine
Beñzer ol şehre ki içinde aķar Tunca Meriç
- 5- Meyl iderse seni kıoyub dil-i ‘Ulvī ğayrı
Ten-i fersüdesini tığ-i müjeñle iki biç

177a

662

Fiğānī

Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilātün/ Fā‘ ilün

- 1- Eşk-i çeşmüm sāyeveş yollarda kim üftādedür
Pāymāl itme anı ey serv-i merdümzādedür

472

- 2- ‘Aşksuz icrā-yı cismüm gelmedi bir araya
Mebde-yi cem‘iyet-i şoḥbet meger kim bādedür
- 3- Nāme-yi ‘aşk oldu cismümde benüm her üstüḥ‘ān
Ḥayf-ı ‘unvān kim yolun Mecnūn ile Ferhādudur
- 4- Ey gönül şāh-ı cihāndāra şaḫın reşk eyleme
Çün gözi ‘ayyār-ı çarḫuñ efsere-i dārādudur
- 5- İrmek ister zülfine ṭül-i emellerle gönül
Ey Fiğānī bu perīşān dil ‘aceb sivādudur

663

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Fe‘ ülün

- 1- Murādı gönülümün senden vefādur
Ki ol cevriye çokdan mübtelādur
- 2- Benüm her ḫālīmī ḫāl-i siyāhuñ
Bilür bilmezlenür yüzi qaradur
- 3- Kimün kim bir büt-i sīmīnberi yoḫ
Eger şāh-ı cihān olsa gedādur
- 4- Mekes el açub zārīlık eyler
Murādı ḫalle dilden du‘ādur
- 5- O şudur meger kim kilik-i Fiğānī
Ki her sūda aḫar gönül belādur

Ḥayālī**Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün**

- 1- Dilberler içre ben saña ' aşık degül miyün
' Uşşāk içinde hıdmete lāyık degül miyün
- 2- Mecnūna bezm-i ğamda ben içtüm toluyı ben
Mest oldı geçdi ben daḡı ayık degül miyün
- 3- Bir cūybār-ı mihr ü vefāyın cihānda ben
Evvel baḡar geldi bulanık degül miyün
- 4- Dāġ-ı ğamuñ yürekde iken toġdum anadan
Ḳan ağlamakda ' ayn-ı şakāyık degül miyiün
- 5- Sūzumla söz çerāġını yakdum Ḥayālī ben
Ḥüsrev gibi zamānede fā' ik degül miyün

İşhak**Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün**

- 1- Yine dil murġına bu zülf-i siyeh rām oldı
Uçdı rāḡatlıġu bītākāt u ārām oldı
- 2- Ad u şan ehli geçüb ' aşkuñı zühde degişen
Ne didi ne oġudı illere bednām oldı
- 3- Yolumuz düşer ise mescide şūfi varuruz
Ġarazuñ da' vet ise var yeter ibrām oldı

4- Bir arada iki dildār cemālin gördük
Ne mübārek güne irdük iki bayrām oldu

5- Yine firqat görünür ölmege sa' y it İshāq
Ne turursın iregör menzile aḥşām oldu

178a

666

Cem

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Didüm ey çok sevdüğüm cevr ü cefādan vāz gel
Didi kimdür kim diyen baña vefādan vāz gel
- 2- Cān virem ' aşkuñ hevāsından çü senden geçemem
Öldüğüm vaqtinde dirler bu hevādan vāz gel
- 3- La' l-i yār için baña ulaşma iken ey raḳīb
Ḳan görünür gözüme ben bīnevādan vāz gel
- 4- Seyl-i eşküm çok geçübdür āsitānuñdan didüm
Didi kim geçdi geçen ol mācerādan vāz gel
- 5- Cem lebüñ ḥünına irmege du' ā ider didüm
Didi bu olmaz du' ādur bu du' ādan vāz gel

667

Ḥāletī

Mef' ūlü/ Fā' ilātü/ Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Eyle nazar ḥaḳīqate ' ayn-ı zuhūrı gör
Maḥv eyle gayrı nesneyi Rabb-i Ğafūrı gör

475

- 2- Her ne gelürse cānib-i Hāḡdan rızā virüb
Gūş eyle Hāḡ kelāmını ġıbdā şükürü gör
- 3- Kesme ümīd-i raḡmeti vechen mine 'lvücūh
Ḳıla nazār Kenāna ' Afüvvün Ġafūrı gör
- 4- Dāḡıl itme şūfi ehl dilüñ içdigi meye
Ġayrı tuḡūr dime şarāben tuḡūrı gör
- 5- Bezl itdi cümle varını dilüñde Hāletī
Ma' nā-yı remz ḡuşşulü mā fi 'şşudūrı gör

TEMMET

178b

668

Celāl Vedād

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Ey zi tū ḡübān-ı cihān serfirāz
Ve'y betū nāzān-ı hemse ehl niyāz
- 2- Ḥod tū cefā cūy-ı dest-i kāra
Zān li Müslim şede ber ḡüsn-i nāz
- 3- ' Āḡıbet ey ser-i cū Maḡmūd şed
Ser ki terā dīd-i şekl-i ayāz
- 4- Rūy-ı tū serġū taḡfifet-i bedīd
Ger-d-i teberrā zebān-ı mecāz
- 5- Ciz tū kesi nist beher rūla set
Ḳaşr-ı mümeyyin est ki ġüftim bāz

- 6- Būlbūl-i şūrīde çü bā gül nişt
Bānuñ bir urūz rāh-ı hıcāz
- 7- Güft-i Cemālī ham ebrū-yı dōst
Dīd ü verā nīdbecūd u nāz
- 8- Ser dem ez mā şudūr u dü şad selām
Ber resūl ü āl ü aşhābiş temām

179a

669

‘Ulvī

Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün/ Mefā‘ ilün

- 1- Çeker hışmile ‘uşşāka o çeşmi hūnfeşān hānçer
Zamāne görmedi bu resme haqqā bīemān hānçer
- 2- Hilāl ü hāle şandum atlas-ı gerdūnda seyr itdüm
Kuşanmış zer kemer ol şeh taqınmış zer nişān hānçer
- 3- Miyān server-i ‘ināda yazılsın rāyi ğararur
Meyānuñda görinen ey boyı serv-i revān hānçer
- 4- ‘Ayān eyler saña āyīn-i bezm-i remzi ey hūnī
Şol elde sāğar u şağ elde her dem hūnfeşān hānçer
- 5- Şekāfet sīne-yi ‘Ulvīden olmasun cüdā ğamzeñ
Ġılāf-ı sürh içinde yaraşur olsa nihān hānçer

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Geçdi ğurbet țana yārān-ı şafādan kimse yoğ
Bir ' aceb girdāba dūşdüm āşinādan kimse yođ
- 2- Kānı ol derdine ğamze kkanı ol ' ālī nağar
Bīkes oldum āşinādan rūşenādan kimse yođ
- 3- Āsitānuñ itlerinden dūr olalıdan āh kim
Kimse bilmez derdüm ihvān-ı vefādan kimse yoğ
- 4- Şimdi bir hāletdeyüm kim geçdi ğurbet cānuma
Ger ölürsem baña ağlar āşinādan kimse yoğ
- 5- Dār-ı ğurbetde n'ola ' üryān gezersem ' Ulviyā
Bir zamāna gelmişüz kim aşiyādan kimse yoğ

179b

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Öpdi dil yārūñ elin ' özür idüb āhından çok
Heb görenler didiler ' özri ğünāhından çok
- 2- Ādeme tül-i emel ' ömr-i kaşır oldu naşib
' Ālemūñ zilleti ğod ' izzet ü cāhından çok
- 3- Mūy-ı jūlide degül başa kbara bāzūdur
Ehl-i ' aşkuñ nesi vardur siyāhından çok

- 4-   AŖk sult nınuŖ ordu-yı h m y nında
G rmedim derd   gam u guŖŖa sip hından  ok
- 5-   Ulviy  h l-i ruğ-ı y r tuyarlar meyl Ŗ
   lem Ŗ Ŗimdi m neccimleri k hinden  ok

672

Fe' il t n/ Fe' il t n/ Fe' il t n/ Fe' il n

- 1- Halka-yı z lf-i Ėam enderĖamı c n nem z Ŗ
Oldı zincir-i c n nı dil-i d v nem z Ŗ
- 2- ĖarĖ-ı h n eylemiŖ k n mı did m didi y r
DiŖleri ni e merc n yaraŖur Ŗanem z Ŗ
- 3-    lemi r Ŗen ider mihr-i cih nt b gibi
  Aks-i ruŖs ruŖla Ŗu' lesi peym nem z Ŗ
- 4- C mle murĖ n olur alaca  ft desid r
MurĖ-ı r Ğa ruğ-ı dilberde biten d nem z Ŗ
- 5-   Ulviy  h nımuza kılmadı o meh teŖrif
Kati mağz nluğu var Ė t r-ı vir nem z Ŗ

180a

673

Mef'  l / Mef ' il / Mef ' il / Fe'  l n

- 1- Mest oldu g n l eŖ-i hicr nuŖ elinden
 ak oldu muğim-i k mla c n nuŖ elinden

- 2- Bir an kıomaz elden olaşur zülfüñe şâne
Lāyık mı perīşān dil olam anuñ elinden
- 3- Beñzetmiş özin dest-i muħannā-yı nigāra
Bilmem n' ideyin pençe-yi mercānuñ elinden
- 4- Çok sa' y-ı belig itdi ħalāş olmağa Yūsuf
Kıurtarmadu dāmānı Züleyhānuñ elinden
- 5- Murğ-ı dil 'Ulvī niçe bir eylesün efgān
Ol kıadd-i çenār āfet-i devrānuñ elinden

674

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Beni men' eyleme bu ħalkā-yı gīsū-yı serkeşden
Gel inşāf eyle ey nāşih ne vardur geçmedüñ eşden
- 2- Kıo zühdı zāhidā söyle sözüñ varsa luğf eyle
Güler yüzden güzel sözden ala gözden kıara kıaşdan
- 3- Dilerseñ menzilüñ dāyım gülistān-ı cinān olsun
Ĥalilāsā ħarık nār-ı 'aşk ol micmer-i āteşden
- 4- Dil-i düşmen baña raħm eyledi sen cevri arturduñ
Eşer itmez gözüm yaşı saña ammā geçer taşdan
- 5- Yaraşmaz ħāme bışem' olsa ey 'Ulvī neden birüħ
Beni yakıduñ diyü şekvāyı kıo ol yār-ı mehveşden

180b

675

Emrī

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

- 1- Yandı söyünmedi şanemā dilde dāğımız
 aldı şükür ki şoñumuza bir çerāğımız
- 2- Çekdüm elif bu sīneye 'ar' ar adūñ añub
 Bāğ-ı cihānda ala tā ki bir budağımız
- 3- Hattūñ muhibbiyüz gözümüz bir sirişk ile
 Terkāncı yüz çiçekte oludur çanağımız
- 4- Cismüm nihālini şemer-i dāğ egerdi ger
 Āhum sūtūnı olmasa cānā ayāğımız
- 5- Emrī yüzün görüb didi āyinede nigār
 Āb içre mün' akis-i aya beñzer yañağımız

676

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Dil şaçuñdan açuban bu ten şad-ı çāke gider
 Murğ-ı şebāzuñ elinden as u āşāke gider
- 2- Zūfūññ girdügi gönlüme budur ağlayacak
 Mār-ı bārān olacağuz şanma āke gider
- 3- Ey melek rüy iki cāmdur meh ü mihr anlardan
 Pür mihr-i ruñuñ āne-yi eflāke gider

- 4- Girer ağızına anuñ gāh gehī zülfi ucı
Ser-i ef' ī gibi kim hoşka-yı tiryāke gider
- 5- Girer ol kal' a-yı polāda şoyub gam-ı çeşin
Emri her kim ki dil-i dilber-i çalāke gider

181a

677

Müfred

- 1- El-mesmū' a mā' indi bitiryāk velārāf
Dergāh-ı misāfir māvlihā ilā māfi nihāl

Yüz elli üç - 153

Bu kitāb yüz kırk yedi kâğıddan mürebbiyāndur.

- 1- Meykend-i hāfiz du' ā-yı beşnü emīn begū
Rūze-yi mābād la' l-i şeker efsānı şebbū

Şāhib-i Kemāl

Muḥarrem Şafer Rabī' u 'levvel

Rebūlü'lāḫir cümāde 'levvel

Cümāde 'lāḫir Receb Şa' bān Ramażān Şevvāl

Yekşenbe Düşenbe Cehārşenbe Pençşenbe Cum' a

Bāzār Bāzāertesi

181b

678

Elkâb-ı Şu'arâ

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Fe' ülün

- 1- Vefâ bostânınuñ destân serâyı
Melâmet bülbülü ya' ni Nevâyî
- 2- Gözi âhûlaruñ âşüfte hâli
Hevâ şürîdesi ya' ni Ğazâlî
- 3- Belâlu dillerüñ dūd-ı siyâhı
Fırâķ odına yanmış ya' ni Âhî
- 4- Fenâ meyhânesinüñ sineçâki
Güzellerüñ ölümlüsi Helâkî
- 5- Ser-i kûy-ı vefânuñ hâksârı
Ayağlar toprağı ya' ni Ğubârî
- 6- Felâket tekyegâhınuñ ferîdi
Melâmet mâliki ya' ni Mecîdî
- 7- Mağabbet ehlinüñ zâr u ğarîbî
Müverret tälibi ya' ni Edîbî

III. DERKENARLAR

2a

Derkenar

Mef' ülü/ Mefā' ilün /Mef' ülü/ Mefā' ilün

- 1- Her laḫza cemāl-i ḫūr-ı nev' deger ārāyı
Sözi deger engīzi şevḫi deger efzāyı
- 2- Ey dü çeşmet der sebz ü kīn yekī
Dil yekī tārāc kerde dīn yekī
- 3- Ḥoş an ki dār⁹² mār ez mār mānī
Rūşen zamīr biri ya ḫūbdur ya civānī

2b

Derkenar

- 1- Ey Zuḫāl-i ḫudret⁹³
94
- 2- 95
- 3- Gün yüzünde hilāl ebrūsın
Ayda bir kez görürse ḫāyıldür

---

⁹² Bu aralıkta okunmayan kelime var.

⁹³ Mısranın sonu silik çıktığından dolayı okunamamıştır.

⁹⁴ Satırın tamamı silik çıktığından dolayı okunamamıştır.

⁹⁵ Beyitin tamamı silik çıktığından dolayı okunamamıştır.

31b

Müfred

Mef' ülü/ Mefā' ilü/ Mefā' ilü/ Fe' ülün

- 1- An şü be çerā ref be çerā büt-i be çerā
Adınıñ be çerā ref be çerā büt-i be çerā

Beyt

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1- Ne beyt bilürem ne gazel
Dudağın ağzuma ey güzel

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 2- Be fikr-i nistī her giz nemī efendüm mağrūrān
Egerçi şüre-yi mukrāz lā dāred kes-i peyābānhā

Nābī

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ilün

- 1- Ne ābāduñ ile gerçi ki meşhūruz biz
Çäre ne terk-i diyār etmege me' mūruz biz
- 2- Ne bezmdür ne degüldür gözimi cünbüşle
Şüret-i muhtārda mecbūruz biz

Nābī

Mef' ülü/ Fā' ilätü Mefā' ilü/ Fā' ilün

- 1- Ey gam yine mi hātır-ı Nābīde bulunduñ
Değişür İslāmumu düşdüñ

74b

Derkenar

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ulün

- 1- Eger kim benümle eglenür aralarda bir yeldā
Yār kim büseye bahāne arar
- 2- Senüñ de lebinüñ ey dilber it iki yeldādur
Bilmezüz neyle olur bahāne arar

128b

Derkenar

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Dāne dāne 'ārızuñda şol arağ neyler didüm
Gül gibi güldi didi güldür gülāb andan çıkar

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Kaçan bilseñ gerek 'āşıqlaruñ hālin çü 'aşquñ bu
Benüm cānum yanub yaqılmayınca gül gülāb olmaz
- 2- Maḥabbetden cemālüne ne noqşān irüşür ey meh
Hevā çün hā'il-i fer-i şu'ā'-yı āftāb olmaz
- 3- Mesīḫiye çü vaşl olduñ aña gel cevri ⁹⁶
Şef'āt olına çünkim bilürsin 'azāb olmaz

---

⁹⁶ Satır vezne uymamaktadır.

131b

Derkenar

Necāti Çelebi

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- K̄ara bağruma çekeyin ođ gibi
Öpe kuca eyleyeyin elvedā'

Necāti-i Rāst

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- K̄āmetüm yay itdügine itmeyem her giz nizā'
Ođ gibi bir kez çekersem bağruma rüz-ı vedā'
- 2- S̄inem üzre dāđlar görüb elif şanmañ ki ğam
'Ömrümüñ ser defterine çekdi ģarf-i inķıřā'
- 3- K̄addüñe beñzetdügüm işitdi beñzer bāddan
Kim şalub kıollarına şevķile serv eyler semā'
- 4- Ağlamağda inlemekde doğramağda bağrını
T̄āđlar Ferhādla hem müştarekdür hem müşā'
- 5- Dostum ģadd-i araķr̄izüñden irmezse gülāb
Gülşen-i cennet gülivirür Necātiye şudā'

135a

Derkenar

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Fe' ülün

- 1- Ne hoşdur s̄ine-yi ehl-i şafāya
Semenber ğonca dilberlere şarıлмаđ

- 2- Hıa-ı la' li durur Nazmı nigāruñ
Hıa-ı yāqūtı nesh iden muhaqqak

135b

Derkenar

- 1- Muıtaşıl
Olmasun iki ⁹⁷

136a

Derkenar

Rahmı

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Şarāb-ı la' lüñi nüş idenüñ gönlinde gam neyler
Vişalüñ bezminüñ devrin sürenlerde elem neyler
- 2- Gülüñ hicriyle bülbül öldi diyü mātem itmezse
Çemende nergis-i şehlālaruñ çeşminde nem neyler
- 3- Seri devrān elinde bir şikeste cāma dönmüşdür
Şorarlarsa di ey lāle çemen bezminde Cem neyler
- 4- Nişār it varuñı āsüde ol devr-i havādişden
Tecerrüd ehlinüñ cıbinde ey h'āce direm neyler
- 5- Ğam-ı dilber gibi olmaz vücüd ehline eglence
⁹⁸de Rahmı erbāb-ı 'adem neyler

⁹⁷ Mısra sonları katlandığından dolayı beyit eksiktir.

⁹⁸ Mısranın başı katlanmış olduğundan dolayı okunamamıştır.

144b

Derkenar

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Kese el-ḥaḳ be-ʿ ināyetü 'l-lüṭf
ʿ Ale 'd-dīn-i elvār dārı ʿ afıyyü 'n-nārı
- 2- Cān çıķınca hele ḥızmetde ben eksik ķomadum
Eger ölmeseñ efendi yine ḥızmet bākı

145a

REMZİ EFENDİ

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- ⁹⁹alur ʿ aqlımı kıyamam gözine ķaşına
Āferīn şad āferīn bu şüretüñ naķķāşına

Derkenar

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Sen ḥarāmı gözlüye çünkim yataķdur cān u dil
Ġıybet eylerseñ seni biz cān u dilden isterüz

145b

Derkenar

- 1- Ḥüsñüñ ḥüsñüñe dir evvel¹⁰⁰

---

⁹⁹ Mısranın başı katlanmış olduğundan dolayı okunamamıştır.

¹⁰⁰ Beyit katlanmış olduğundan dolayı okunamamıştır.

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Rinddür diyü bize ʔa' na ider zāhid-i ʔaşek
Kendinüñ ʔırķası altında ʔelipā şalınur

152b

Müfred

Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilātün/ Fā' ilün

- 1- Devlet-i dünyāya reşķüm yoķ benüm ey mürdesi
Bende-yi kūy-ı Nigār olmaķ sa' ādetdür baña

159b

- 1- Sezā-yı Necāti ma' rifet-i nazm u neşirle
Olmuş iken bu mülk-i süḫān içre pādişāh
- 2- Terk eyledüñ bu dār-ı fenāyı beķā için
Varurlar ma' idā ki ārturur raḫmetlerüñ ilāh
- 3- Zilka' denüñ yirminci günü tamām
Cum' a gicesi yatsu namazından ʔuydı rāh
- 4- Nāgah işitdi zay' ı biçāre rıtlıñ
Tāriḫini didi ķapuñā gitdi Necāti āh

Ĝazel-i Ḥayretī

Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilātün/ Fe' ilün

- 1- Āsitānuñdur yerüm ey dostā Beytu'İllahımız
Kande gösterdi cemālini nūrını Allahımız
- 2- Her gedā bir pīr-i şāhbende olmuşdur veli
Bizde rūm abdaluyuz bizim 'Alidür şāhımız

- 3- Bu misâfirhâne-yi dehrüñ derd-i dīvānesi
Âh şâhid-i müzeyyen kıldı şâhum âhımız
- 4- Hâlünüñ üzre gelicek ağlasuñ
Yağmasun sizi bizüm süz u derünümüz
- 5- Bir gedâ yüz meskenet toprağıdur miskin ben
Bir faķirüz Hâyretî dervişlik ider şâhımız
- 6- Her şadâ Tâhir olur nesne Ferhaddan
Bir eşerdür taşra kalmış naķş-ı Ferhaddan

Gazel-i Bâķi

Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün/ Mefâ' ilün

- 1- Eyâ gerdün-ı gurūr hînin mihr-i dirahşâni
Civân merdâ-yı hâtem-i himmetüñ imtihânı aķvânı
- 2- Cihân-ı mu' addeletkân kazıyyet-i meserret himmet
Zâhir-i ehl-i irfân mazhar-ı eltâ-yı mîzânı
- 3- Nihâl-i kâmetin bâğ-ı semānuñ server-i dîlcüyı
Ruğ-ı pāküñ gülistân¹⁰¹

164a

Fe' ilätün/ Fe' ilätün/ Fe' ilün¹⁰²

- 1- Çünki yâr ağyâr ile demsâzdur
Baña günde biñ kez ölmek azdur

¹⁰¹ Bundan sonraki kısım silik olduğundan dolayı yazılamamıştır.

¹⁰² Gazelin vezni bozuktur.

- 2- Ğamzenüñ itdüklerin zülfüñ bilür
O ‘urbalarla giceler hemrâzdur
- 3- Dürlü dürlü derde atdın beni
Ķalb mâyil çeşm şâhidim yâdur
- 4- Niçe bir yiler yanınca it rakib
Gel bulam it ol ityârdur
- 5- Ol gözi mestânenin itdüklerin
Ey Necâtî cevr şanma nâzdur
- 6- Ğuşşadan muhâl olursuñ ey göñül
Aduñ dîvân-ı ‘aşka yazdur

Ķayâtî

Mefâ‘îlün/ Mefâ‘îlün/ Fe‘ülün

- 1- Neden beni kıyd itmiş Mecnün
Ki kıoymuş başına biñ dürlü ğavgâ
- 2- Nür-ı kılsam leb-i dildâr için âhden
Ķanı ‘âlemde viren derde tevâ
- 3- Ayaĝa düşen dilşikesle başa çıkmak
Bunuñla başa çıkar bir câm-ı şahbâ
- 4- Vücüdüm mülkidür kâf-ı kıana‘at
Ķöñül mürtemidür ol kıaf-ı temennâ
- 5- Ķayâtîñüñ dili deryâya beñzer
Sütür-ı şî‘ridür emvâc-ı deryâ

- 6- ‘Ale ’şşabāḥ ki murġān-ı bidāyet ¹⁰³
Mırşāh-ı zarīfān

Şāh-ı Tahmās

Fā’ ilātün/ Fā’ ilātün/ Fā’ ilātün/ Fā’ ilün

- 1- ‘Ālem şanasın her çi elīmḥānedür
Geçse ‘aceb mi biri bu tāk nedür

167b

Fā’ ilātün/ Fā’ ilātün/ Fā’ ilātün/ Fā’ ilün

- 1- ‘Ālem ḥayāt nev bulur canlar baġışlar dembedem
Enfās-ı rūḥ Allāhındür gūyā yaşum şubḥdem
- 2- Şaḥn felekde cilveger tāvus-ı zerrin bāl vir
Bāġ cinān bu enverimüz ‘ālem gülistān irem
- 3- Bezm şafādur şeh ‘ālem bu zemzem oldı ol maḳām
Meyḥāneler Beytü ’lḥarām bir maḳām Mesīhu ’lḥarām
- 4- Miskin nesīm oldı hevā ġayrı şemsüm oldı ḥāl
Gülzār gülşen ġālibā urmaz ḥastanuñ tenine dem
- 5- Bir mücerrede hoş nesīm ḥālḳ-ı ḥüdāvend kerīm
Sultān-ı gazelḥān Süleymān şehenşeh şāhib kerem

170a

Fā’ ilātün/ Fā’ ilātün/ Fā’ ilātün/ Fā’ ilün

- 1- Görinen eflāk sanmañ dūd-ı āhumdur benüm
Pādişāh-ı ‘aşḳum ol çetr-i sipāhumdur benüm

¹⁰³ Mısra sonları silik çıktığından dolayı okunamamıştır.

- 2- Mülk-i aşkuñ şāhum ey ḥod be melek cemāl
Ateş-i āhum ʿālem eşküm sipāhumdur benüm
- 3- ʿĀşık-ı mestāneyüm pīrüm ḥarābat ehlidür
Kūşe-yi meyḥāne künc-i ḥalka āhumdur benüm
- 4- Kārbāh-ı cān u dil gitdikce kūyuñdan bañā
Kūs-ı rıḥlet nāle vü feryād āhumdur benüm
- 5- Şemʿüm ḳahruñla ey māh-ı cihānārā senüñ
Yanduran āfākı süz u şubhgāhumdur benüm

Mışra

- 1- Ne cünāndur bil gird-i efgān u nāle ise
Be kām dil-i āsī āḥir femen yaʿmel eger rāz ise¹⁰⁴

Bāķī

Mefʿ lü/ Fāʿ ilätü/ Mefāʿ ilü/ Fāʿ ilün

- 1- Fermān-ı ʿaşka cān iledür inḳıyādımız
Hükm-i ḳazāya zerre ḳadar yok ʿinadımız
- 2- Biz muttekā-yı zerkeş-i cāha dayanmazuz
Ḥaḳḳuñ kemāl-i luḫfunadur istinādımız
- 3- Baş egmezüz edāniye dünyā-yı dūn için
Allahadur tevekkülümüz iʿtimādımız
- 4- Meyden şafā-yı bāḫın-ı ḡamdur ḡaraz hemān
Erbāb-ı zāhir añlayamazlar murādımız

¹⁰⁴ Beyitin vezni bozuk.

- 5- Minnet Hüdāya devlet-i dünyā fenā bulur
Bākī kalur şāhīfe-yi ʿālemde adımız

171a

Derkenar

Müfred

Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün

- 1- Öterse yeridür güm güm kabāb-ı dehrnişinüm
Revān olmağ diler cānum vücūd-ı nāzeninümden

Mefʿ ülü/ Mefāʿ ilü/ Mefāʿ ilü/ Feʿ ülün

- 1- Gül gül oyayum gerdenüni derd-i serüm var
Bir büyün uzağ yol giderün seferüm var

Müfred

Feʿ ilātün/ Mefāʿ ilün/ Feʿ ilün

- 1- Yā İlāhī bi-ḥaqq-ı Faḥr-ı cihān
ʿAşksız eyleme beni bir an

Müfred

Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün/ Mefāʿ ilün

- 1- Maḥabbet şāhbāzinuñ yuvasıdur benüm başum
Görinen āşiyānında қanadı uçub қаşum

172b

Derkenar

Ġazeliyyāt-ı Bākī Efendi

Mef' ūlū/ Fā' ilātū/ Mefā' ilū/ Fā' ilün

- 1- Her giz ne adr-i cān ne sīm ū zer isterün
Bir serv boylu dilber-i sīmīnber isterün
- 2- Bāġ-ı hešt-i kūyına yārūñ irem diyü
Hādan hemiŖe umaġa bāl u per isterün
- 3- geŖt ū gūzār itdigim bu kim
göñlüm eglemege bir per isterün¹⁰⁵
- 4- siriŖki hārc iderin hāk-i pāyuña
' aŖ tālībiyin cevher isterün¹⁰⁶
- 5- meyl itdigim bu kim
aŖd iderin hāner isterün¹⁰⁷
- 6- ¹⁰⁸
- 7- miskīn-i ' aŖ olub¹⁰⁹
ol Ŗanemūñ isterün

---

¹⁰⁵ Mısra başlarındaki kısımlar silik yazıldığından dolayı okunamamıştır.

¹⁰⁶ Mısra başlarındaki kısımlar silik yazıldığından dolayı okunamamıştır.

¹⁰⁷ Mısra başlarındaki kısımlar silik yazıldığından dolayı okunamamıştır.

¹⁰⁸ Beyitler silik çıktığından dolayı okunamamıştır.

¹⁰⁹ Mısra sonunda ve ortasında silik kısımlar olduğundan dolayı okunamamıştır.

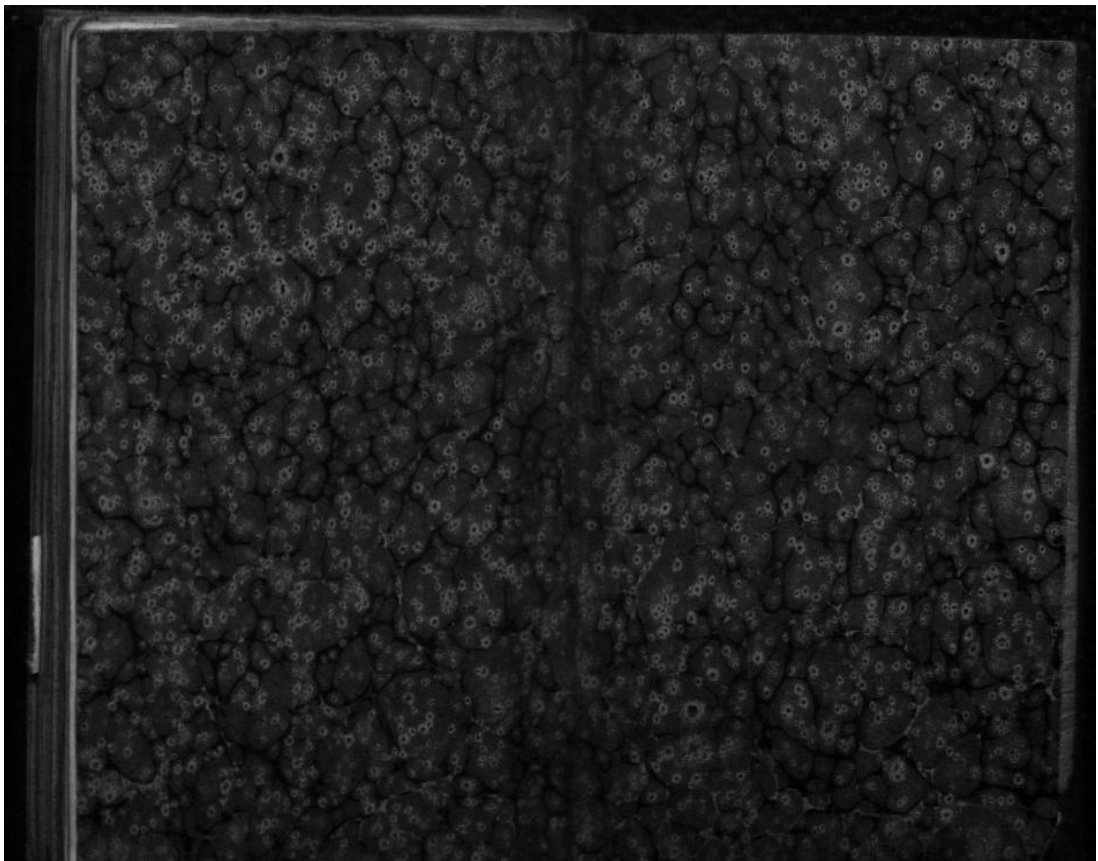
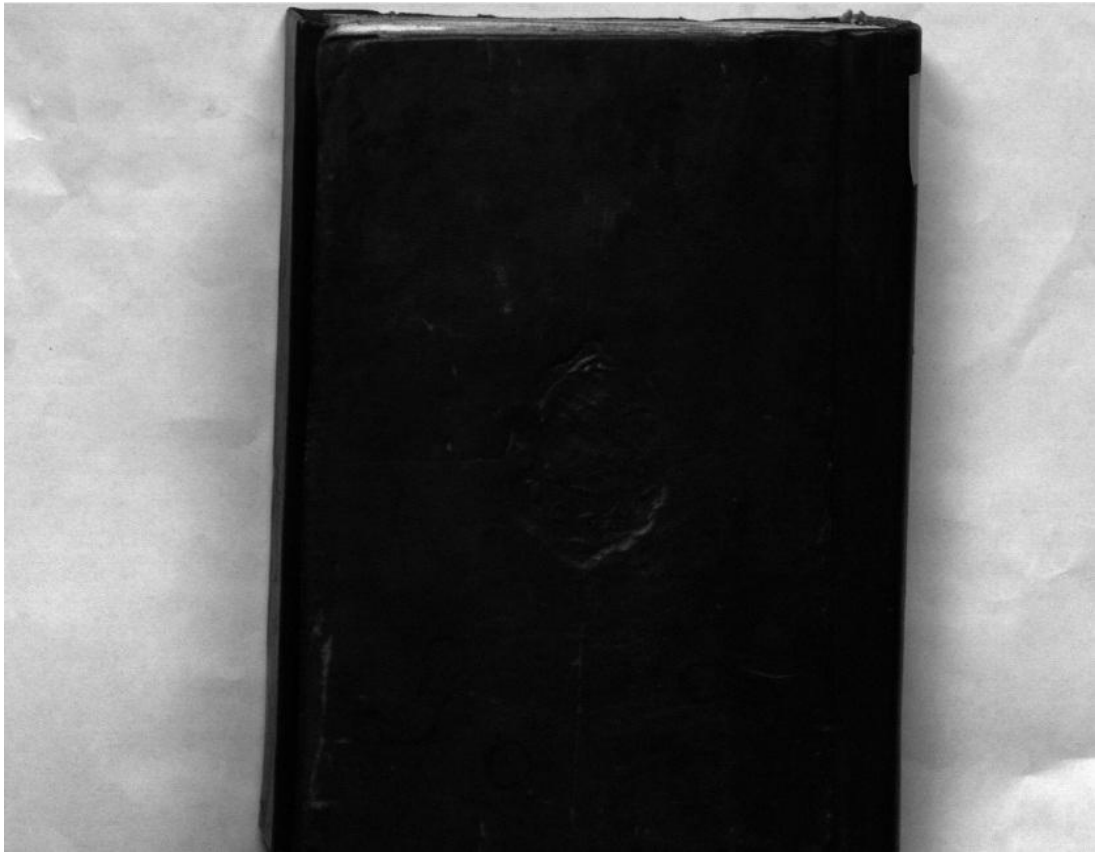
173b

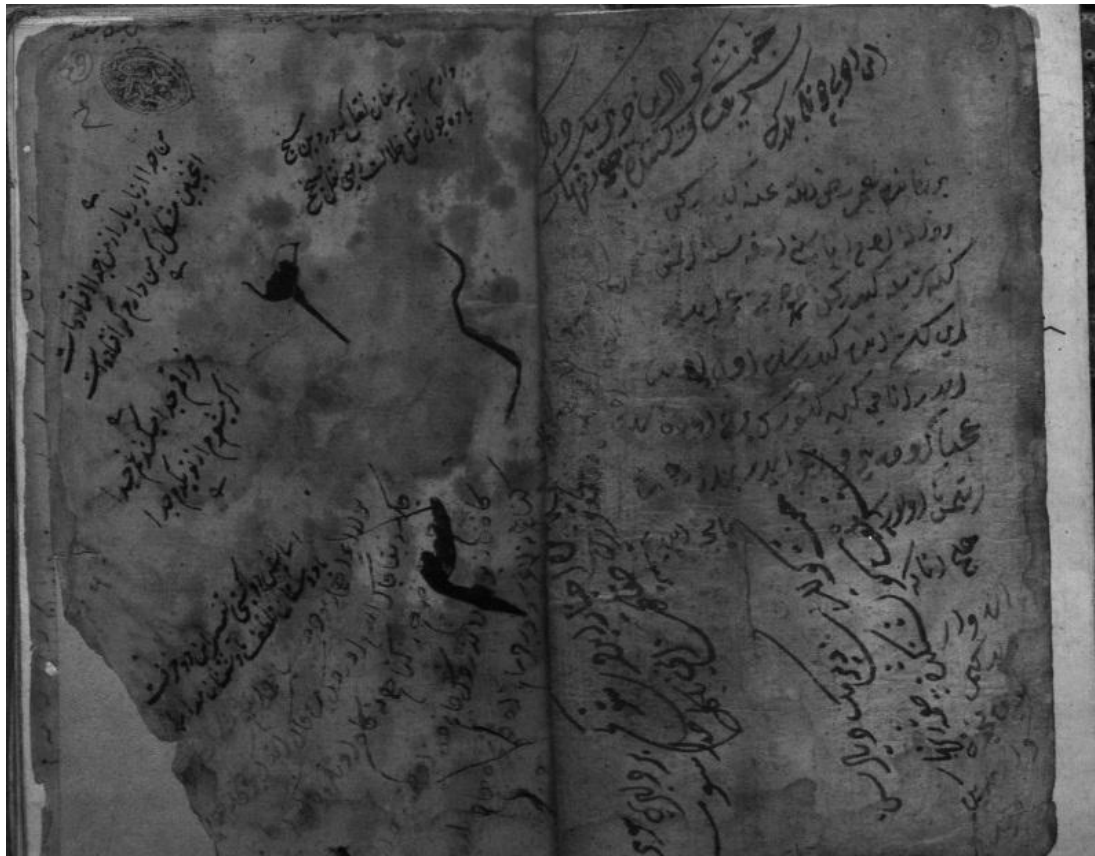
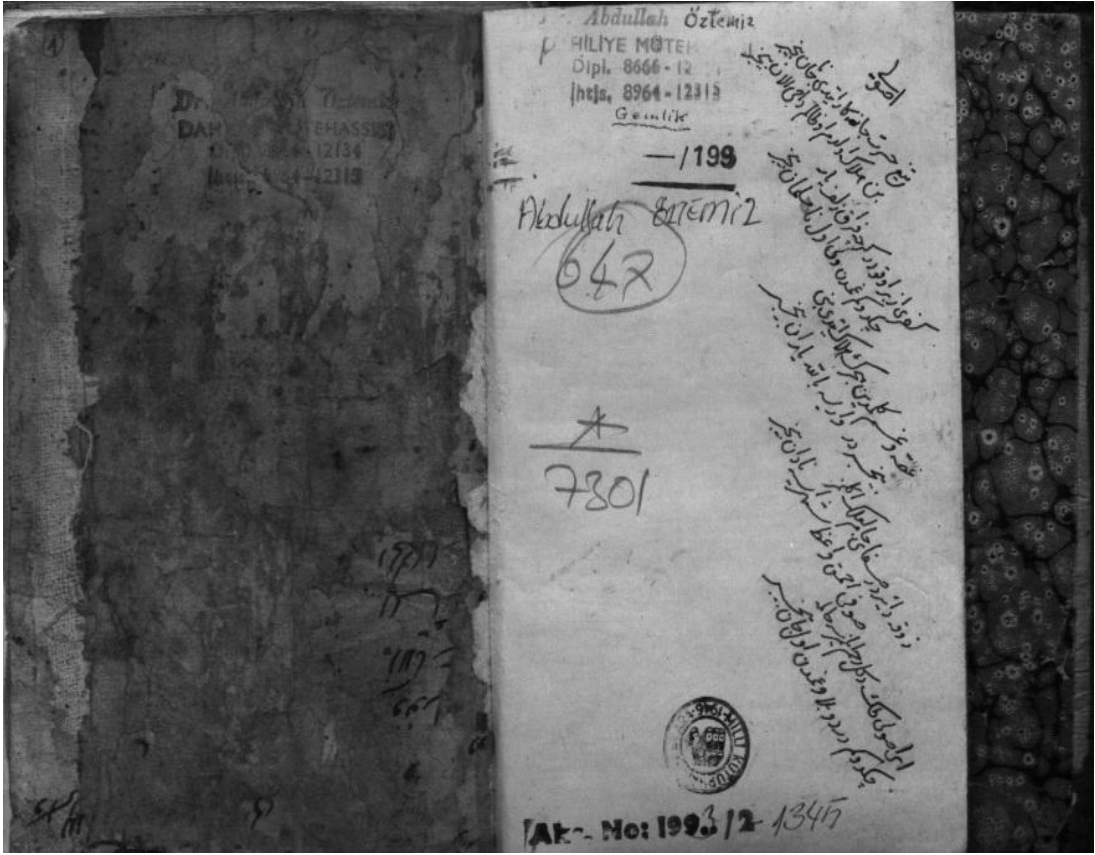
Derkenar

Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün/ Mefā' ilün

- 1- Bizi miḥnet yine dönmüş durur dirseñ
Yine kim sūz-ı derd ile işi āh u fiḡān sensiz

IV. TIPKIBASIM

عربی
 عیب و دشمن در میان شمشیر
 منکر که در سایه روشن کینت عاقبت
 ایستاد در جهالت شکست خط
 بوزیر قتلادی بر دخی نو که او برهنه
 بلبل است علوی مقصد کفالت
 گلستان ناز آینه که کل را

عربی
 ستمن جاسم اول خدیو عالمی چون
 دامن برایشها گاه وفا کاچینا
 سیر بر لبانی صحرائی سیستان
 لاله ک داغ درون ز پیران
 علوی شسته در بوق بره جوهر المیزن
 بوسته لعلی او بی تو کلور سینه

عربی
 چون چاشنی از لایه لایه ای در میان
 دل در دانه عالمه بولجادی دو
 چتر مطرب خم می آید ایوب حکایت
 ای در بکله افندی دگر وصلگی
 ناله علوی کو برنده استید باریک
 در دل بویله بر استیگر کالمان

عربی
 کجا بود که از پیش کبر خاند در دنیا
 کج کون بود از لایه لایه لایه
 صدای هیلد بر بنده و مستان دنیا
 فنا شایسته ایلیش دکلور با خود دنیا
 جهان ناظر اول علوی فانی بیوی یک
 قدیمی حاذق استیله طواف دنیا

عربی
 نامه شرح الطریق باره هم چاک ایندم
 اعلی طودی بی نامه بر کن باره
 صبر المشی بر پنج زبان گمش آه
 نامه حیرت بر سر آینه او همک
 علوی با یازم چون علم حقیقی و صوفی
 غایب شدن از جهان بر نفس باگام

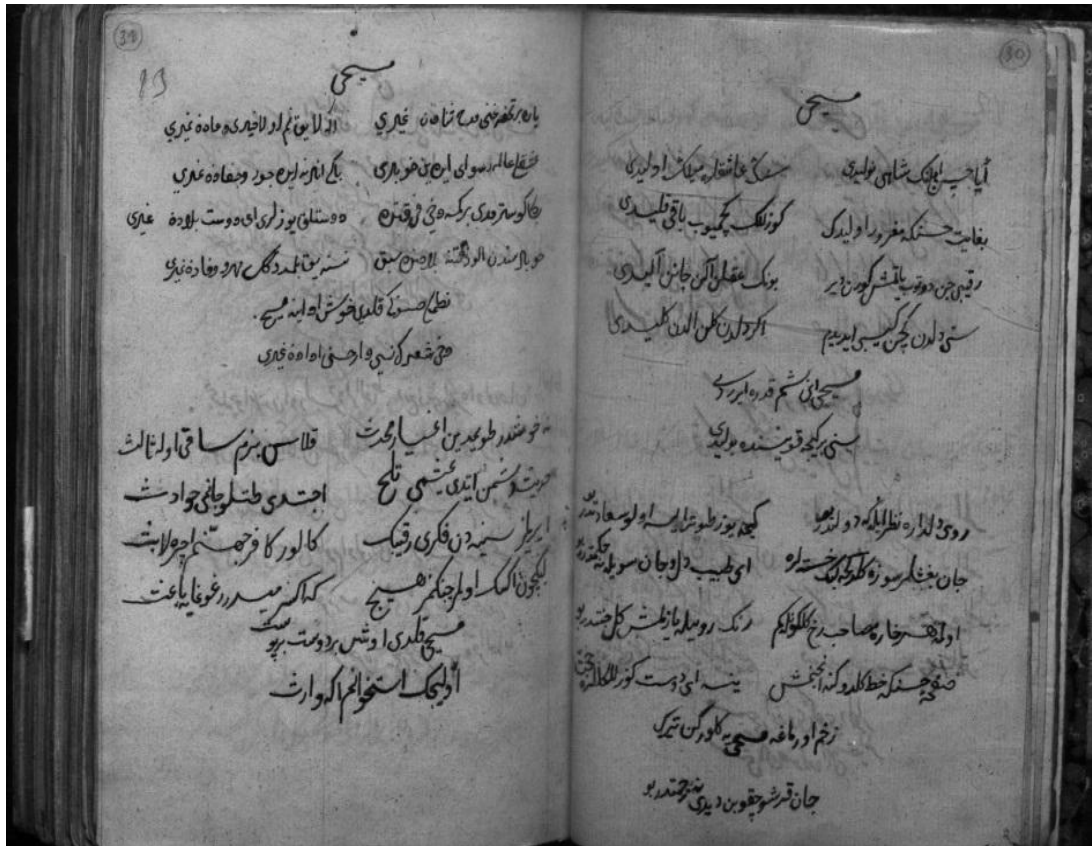
عربی
 تبر بوردیم باره از این راه او کولمز
 پیمان که در شکر لعلک در مادم
 کوز بر کونیا بر حبه نوا حسن لارا
 بر غزه سالی بولوب بر مشی او غوغ
 علوی قوی شمشیر را تیر در بیل
 ادرا شاه جهانند خواجه او ملزم

اصول
 بزرگ دونه با کاردن استیله کج کلور
 در کسوف و لایه لایه لایه
 همالاه اول کوز کم کوز لایه لایه
 کوز لایه لایه کوز کم کوز لایه لایه
 معانی صید کا معنی شکار نامه عارف
 کون محنت در نفس و استیله بیکر
 جهان و کول کل طایفه بر این راه
 بر کاشتا بر لبان شمشیر لایه لایه
 کوز بر کاشتا بر لبان شمشیر لایه لایه

مسیحی

ایچ پیک شای اولدی
بغایت حسنه مغرور اولدی
رقیبین دوستی باش کون
ستی لرن کچن کسب ایزیم

مسیحی

کجه یوز طوطی اولور
ای طیب دوجان سولور
دولت خواجه صاحب کلکولم
صغیر حسنه خط کلکولم

زخم او راقه مسیحی کلور کون تیرک

جان قهره حقون دینی

مسیحی

یا هر شخصی در زمان غیری
شعاع عالم سولی اربعین غیری
چاکو سردی بر کوهی ز قهر
جو بالندن الی رفته لایح سبق

خوشتر طوطی من اسی ایزت
حسرت کون ایندی شی تاغ
ایز سینه دن فکری رفیق
لیکن اکس اول چکنم هیچ
مسیحی کلدی اوشس بر دوست بو
اولجک استخوانم اکوارت

مسیحی

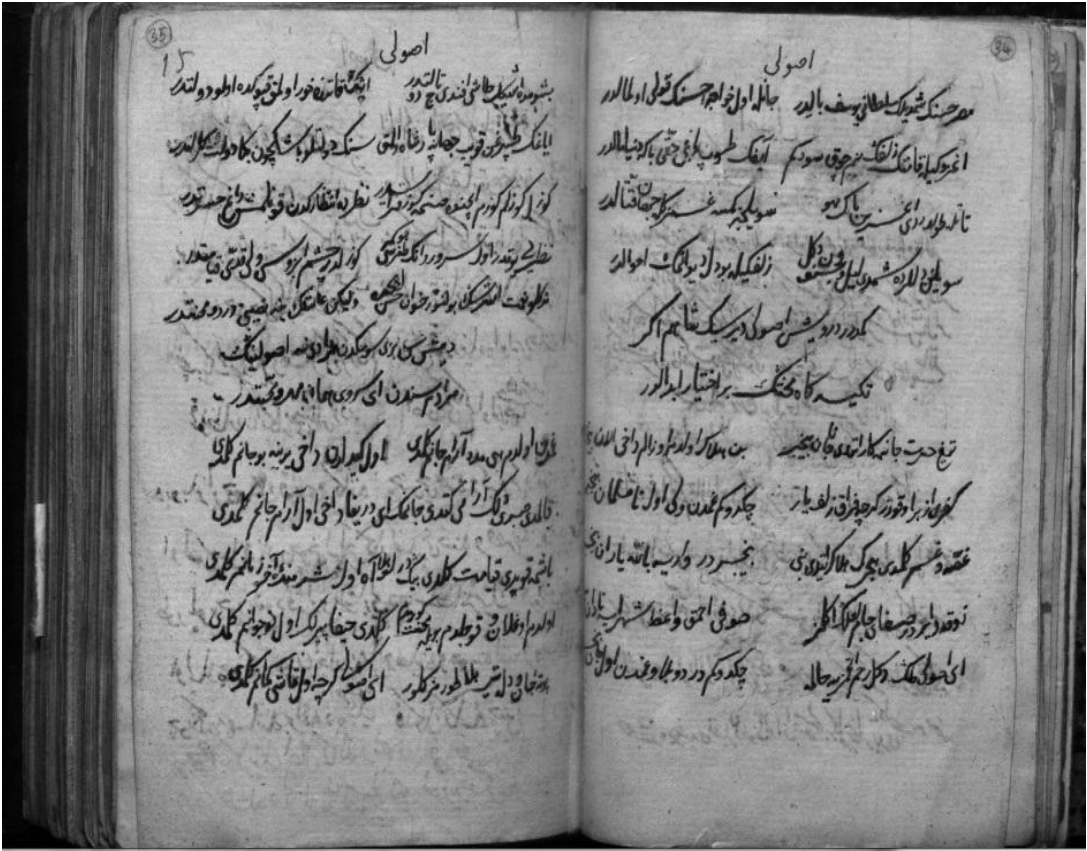
بن خسته با یک ایستادن
کلر دو خطم او کون برور
سوی کی شسرتان قورون
سجده کلر کفر کور و حسنه
صنوع تلوی ایزر ایزر کور مسیحی
سن انجی کلر یوز لوره اولور

فخیر چو اغندن اولور
چون وحلک اکلر
لاورنیک نظم سن درج
قوی اردن سوسی معلوم اولور
تقریر معانی ایزر
شعرا چو مسیحی ایزر

اصول

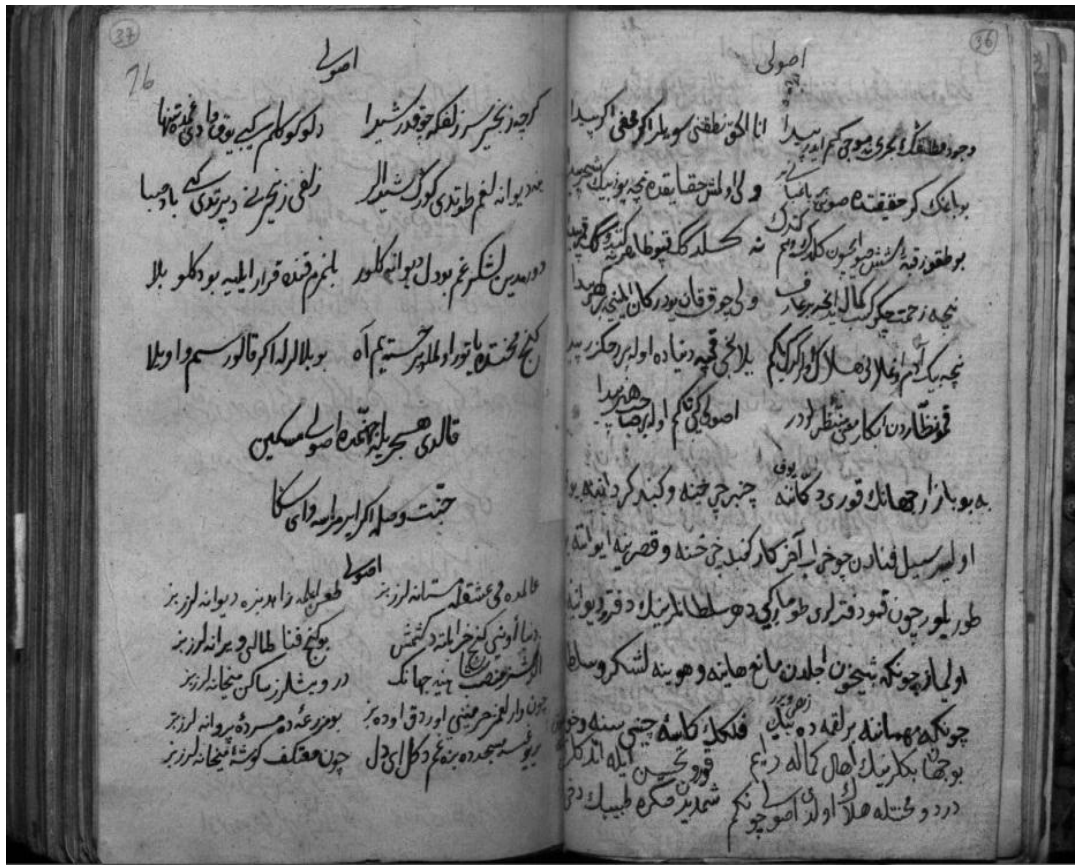
بیلور عاشقون
شوق ویدار اولور
دور باده سنک
کون کستری طاقت
عشق بازان
ای اصول

قانی شول کیم
جان دل سوسی
میرغ دل متون
ملوردی
صحنه یوزدی

اصولی
 هر چند که شکر است از بی نهایتی باری
 اما اول از آنچه است که اولی است
 از آنکه تا آنکه از آنکه از آنکه
 تا آنکه از آنکه از آنکه از آنکه
 سوای آنکه از آنکه از آنکه از آنکه
 که در هر دو اصل در یک مقام است
 تکیه بر آنکه از آنکه از آنکه
 ترخیص است که از آنکه از آنکه
 که در هر دو اصل در یک مقام است
 تکیه بر آنکه از آنکه از آنکه
 ترخیص است که از آنکه از آنکه

اصولی
 بشود که شکر است از بی نهایتی باری
 اما اول از آنچه است که اولی است
 از آنکه تا آنکه از آنکه از آنکه
 تا آنکه از آنکه از آنکه از آنکه
 سوای آنکه از آنکه از آنکه از آنکه
 که در هر دو اصل در یک مقام است
 تکیه بر آنکه از آنکه از آنکه
 ترخیص است که از آنکه از آنکه

اصولی
 در هر دو اصل در یک مقام است
 تکیه بر آنکه از آنکه از آنکه
 ترخیص است که از آنکه از آنکه
 که در هر دو اصل در یک مقام است
 تکیه بر آنکه از آنکه از آنکه
 ترخیص است که از آنکه از آنکه

اصولی
 در هر دو اصل در یک مقام است
 تکیه بر آنکه از آنکه از آنکه
 ترخیص است که از آنکه از آنکه
 که در هر دو اصل در یک مقام است
 تکیه بر آنکه از آنکه از آنکه
 ترخیص است که از آنکه از آنکه

بیکزیت ایدره اوزی بیرون
 باشش اکر ناول قیبه مردان
 عشق آتشه باجی بیروانه کلسک
 باها اصولی بزه دی یانه لر بز

اصولی
 یا شتر کم سکا انصار ایل ارا اوله
 کلایغ جاسن عدم خنارا اوله
 صالو جسن زیبای برافه شمر غیبای
 قولای تک جمله زبای طعکار
 بالیقش برره کوشوش بر کوکلده
 یکس کده نامه طلسکار
 جلاله دفر کلاره صفین بز ویر خله
 یاز قدر بلل زاره دلارا راک
 بولون نور الکن اصولیک بکر
 کوز لپا ایش عشق خالک ارا اوله
 نهایی
 روان ایل رسم سلنه بولادی ایش
 همانک بولون کوزون کوزون
 ولکن لعل جوش ایش املای
 او مال ارا غیا حیا حیا
 دور ایشی ایش حیا حیا
 ندم اول درم دین فخر کلمی
 دلم ارا غیا حیا حیا
 بود بری وفا ای ایش حیا حیا

اصولی
 یا کز قیبه یا خود جهر جان بادسن
 درج لعلین ایچره درج اولش در دردن
 یانه ویا سیر یا آب معلق یاز قن
 با شون یا غده کوشور کوزون باز و شویوه
 حانه دلون یازد کلسدر و جوری حلقن
 کونکی بر اخی عرض حسن ایبر کزای سن
 باشن بر دست کل اومش اوسرو سیمین
 آنکله ای سر و سیمین قباله رده سن
 فی المثلان عسز بر بر بنم اول پیرین
 حقلسو ایشی یوز کوزون حولای و المنین
 کلشن حسن اچر و کل کیشی شادوش
 بوجان طورد قیبه طرای سر و کلم سن

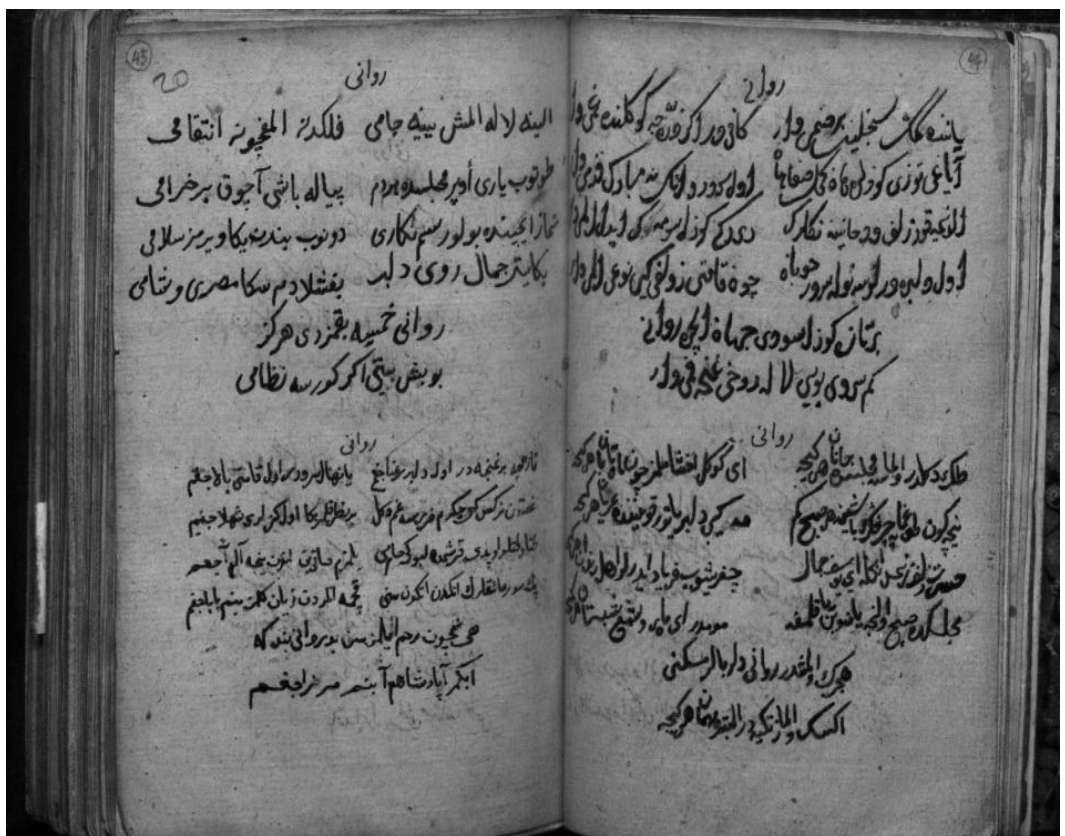
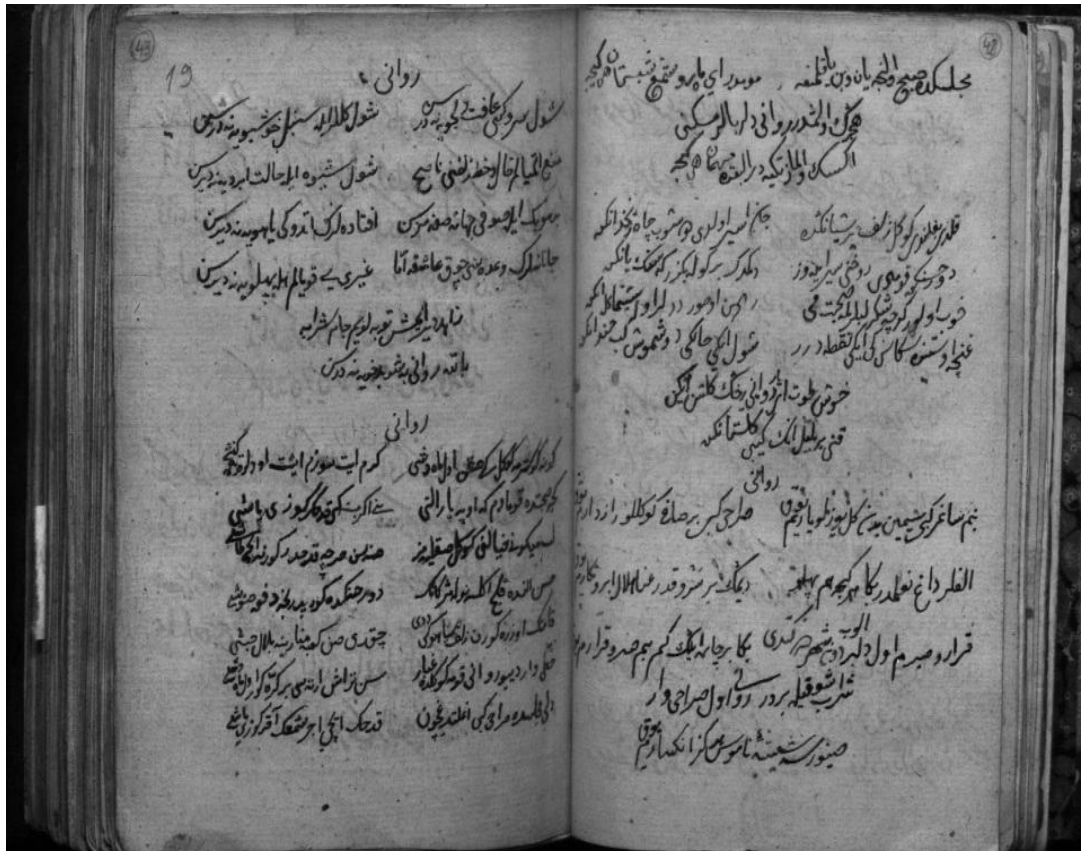
روایه
 کوزل املای وار کلک بیرون
 در اخی نطقه بر شیخ دین در
 کوز لک کیش دو عشقن قور کلسک التملو کز عشق قد حله
 او در بریم ایلک چشم و چاغی او در عاشق کز بر کیشی باغی
 معیار اینه خاص اولیدر اکیچون زنده رفاص اولیدر
 او قنور کیشی تازه عشق لاله آل اوستنوطه اکی کوز لک
 کوزه کوشن کور بزدی بولام بو عشق خاندن اول اوله
 قور طمشه نوز کاره دوش بید ساقی ایل بر کاره دوش
 بو عشق قایو کز حلقه بید کوزی اچ کلک سر حلقه
 غایب بیلوان مرد اکلش سمانلق بولنده رهزن اوله
 نه کرد و ندر جمع اولمش کجوی غمشه طمانده ایدر کجی
 دیار بوش زمرانه صالحه اکیچون دایر جوی صالحه
 صفا سنا کتک دولامبر اول وفادریا سکا کور ایدر اول

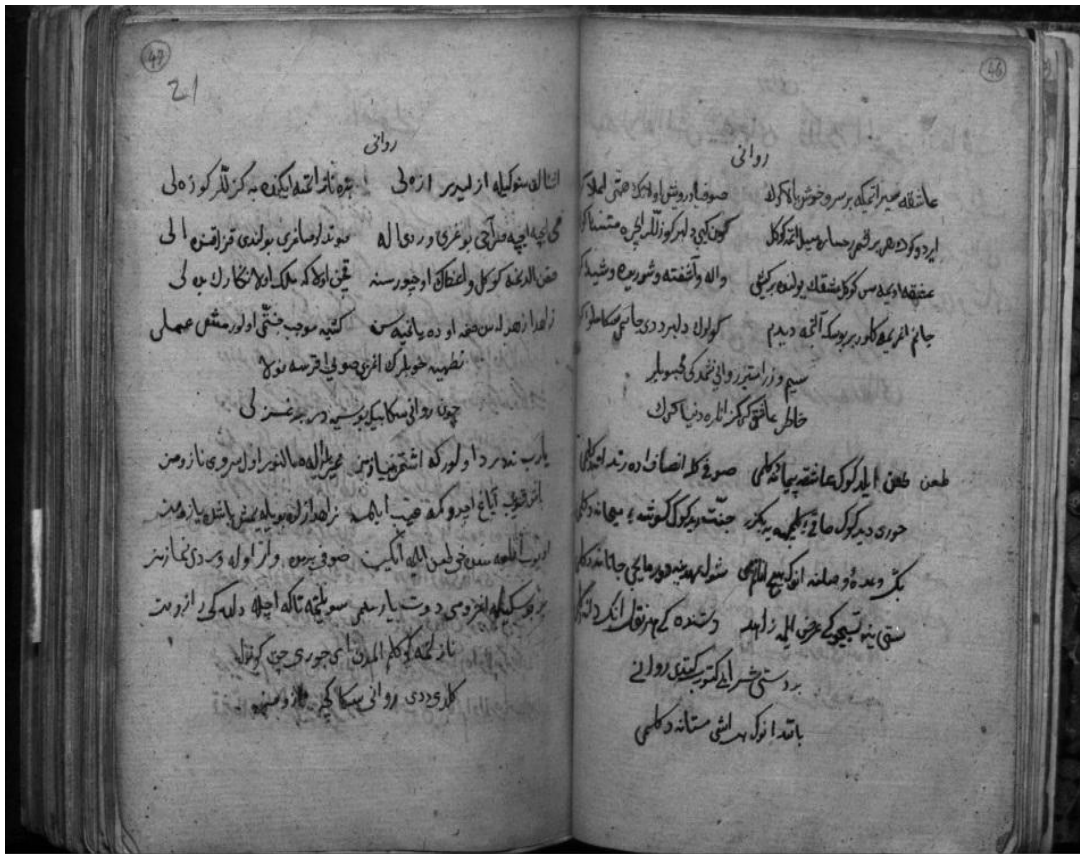
روایه
 او قوی اسسه عشق کمانین
 دخی کور کد دلیله فصله بابین
 نه کلور بیل بران صقلو
 بیکر کوز کک بیره ایی طولو

روایه
 روایه عشرت ایل کازان اول
 قوبالون کلر قونوجوان اول

روایه
 نکلشله نکلیم جانانی
 کتیکه کور کاسان صوکی طله
 یکام قایس کاسان کور کور
 قنق زلم اینه بیلایما قیاق
 بیز کلرله سیر اول ماله لقا
 کجه کندر ایل کور کور

روایه
 ای کور کاشتا لیرین نایا باه کجه
 نه کبی لیر بوز قونیند عریض کجه
 جعفر نوب فریاد ایدر لاله زون کجه

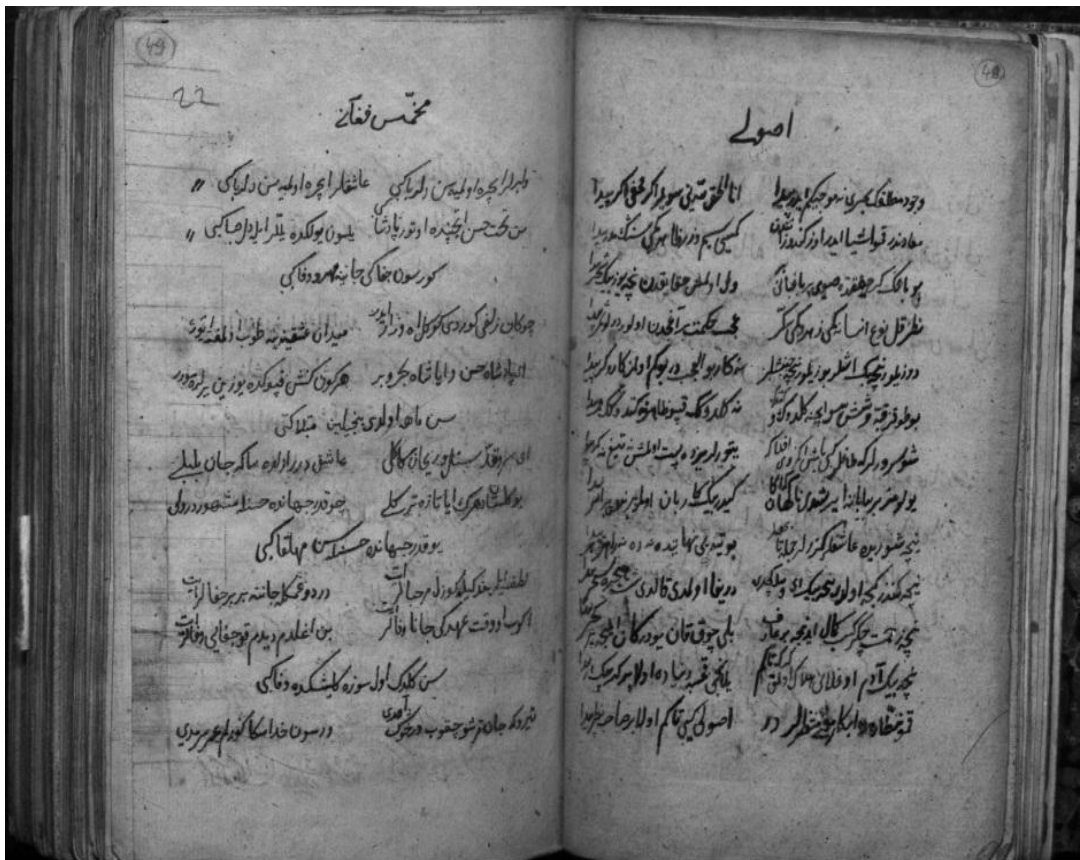

روانی

عاشقانه صبر آنکه بر سر و خوش آنکه در
ایر و کرد هر که در حصار میل آنکه کل
عشقده ای که در کوفتقک برنده بر کسی
جام آنکه بر بود آنکه دیدم
سیم و ز استیز و آنکه نمودی بسوی
خاطر عاشق آنکه آنکه در آنکه
ظمن طعن آنکه که عاشقانه آنکه
جوری دید که در آنکه که در آنکه
بکر و بعد و همنه آنکه که در آنکه
سقی و نه سنج که در آنکه که در آنکه
روستی آنکه که در آنکه که در آنکه
بند آنکه که در آنکه که در آنکه

روانی

آنکه آنکه آنکه از لیر از لیر
کون کوی که در آنکه که در آنکه
واله و آنکه که در آنکه که در آنکه
کولرک دلبر و در آنکه که در آنکه
سیم و ز استیز و آنکه نمودی بسوی
خاطر عاشق آنکه آنکه در آنکه
ظمن طعن آنکه که عاشقانه آنکه
جوری دید که در آنکه که در آنکه
بکر و بعد و همنه آنکه که در آنکه
سقی و نه سنج که در آنکه که در آنکه
روستی آنکه که در آنکه که در آنکه
بند آنکه که در آنکه که در آنکه

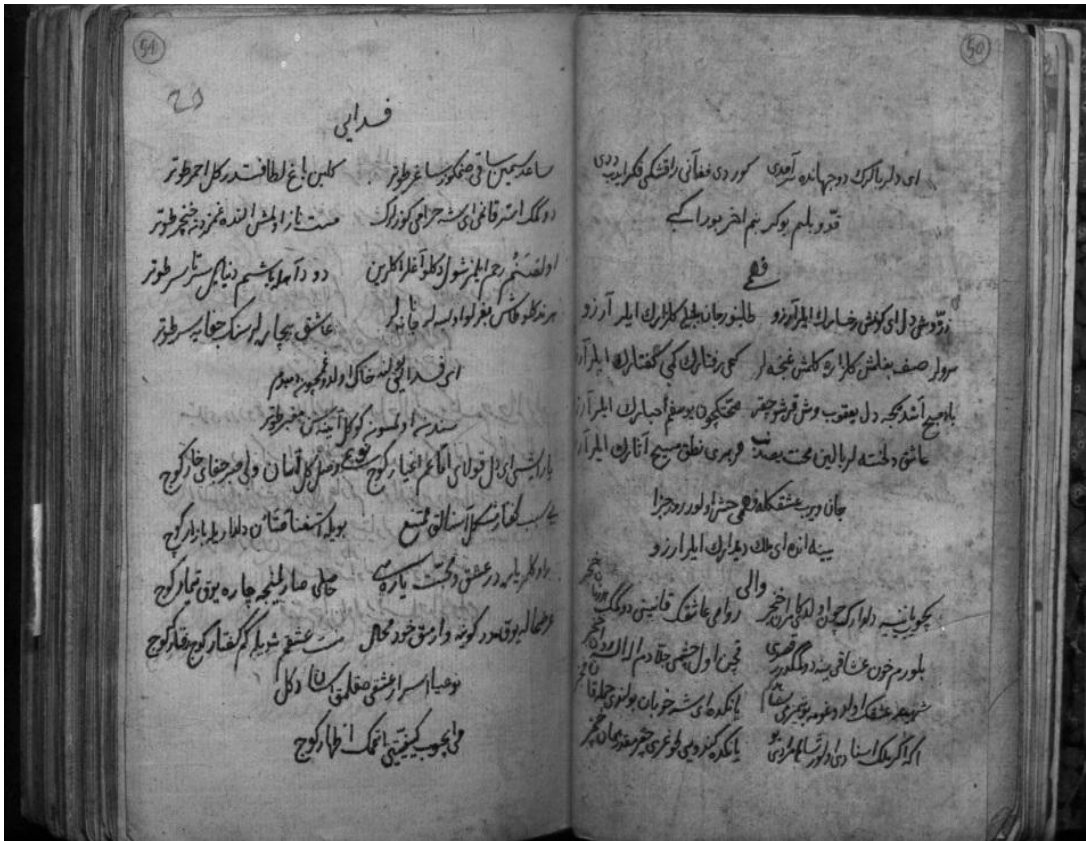

اصول

درد و در آنکه که در آنکه که در آنکه
مادری قواش ایدر آنکه که در آنکه
پو با که در آنکه که در آنکه که در آنکه
ظفر تل نوع آنکه که در آنکه که در آنکه
درد و در آنکه که در آنکه که در آنکه
بوی در آنکه که در آنکه که در آنکه
شور و در آنکه که در آنکه که در آنکه
بوی در آنکه که در آنکه که در آنکه
بوی در آنکه که در آنکه که در آنکه
بوی در آنکه که در آنکه که در آنکه
بوی در آنکه که در آنکه که در آنکه
بوی در آنکه که در آنکه که در آنکه
بوی در آنکه که در آنکه که در آنکه

مختص فغان

بهر آنکه که در آنکه که در آنکه
من و در آنکه که در آنکه که در آنکه
کوسون آنکه که در آنکه که در آنکه
چکان زلفی که در آنکه که در آنکه
اینها شاه حسن و ایاز شاه خروبر
سن باهر اولوی بیخاینه منلاکی
ایر و در آنکه که در آنکه که در آنکه
بوی در آنکه که در آنکه که در آنکه
بوی در آنکه که در آنکه که در آنکه
بوی در آنکه که در آنکه که در آنکه
بوی در آنکه که در آنکه که در آنکه
بوی در آنکه که در آنکه که در آنکه
بوی در آنکه که در آنکه که در آنکه
بوی در آنکه که در آنکه که در آنکه

ای در بارک دهم نامه لعی
کردی فغانی را فکری کردی
قدو بلم بوکرتم اخر بودا کی

فصل

درد عشق دل کویش خسارک ایله آرزو
طلبو جان طبع کلارک ایله آرزو
سورل صف بمانش کلاره کلش بنجه ار
کوی فغان کی گفتارله ایله آرزو
با هیچ آشد کجه دل بیستوب ووش قوش جهر
صحنه کون بیستوب اجبارک ایله آرزو
عاشق دلمه لر این محبت بیستوب
قهری مطلق مسیح آتارک ایله آرزو
جان در بیستوب کله عی حشر اولور در جزا
بیستوب ای ملک دلمه ایله آرزو

بجویند دلمه کون ایله آرزو
والی رومی عاشق قابین دلمه کون
بلورم خون عشق بیستوب دلمه کون
نجن اول عشق بیستوب دلمه کون
شهر عشق کلاره دلمه کون
یا کله می شسته جوان بلورم دلمه کون
اگر کله سنا دلمه کون
یا کله کردی بو غری حشر دلمه کون

فدایی

ساعه بین فی صحرای سحر طوز
کسین باغ لطافت در کل احطو تر
دو کله ستر قافلی ای شجر ای کوزارک
مست ناز اولمش اندم غمزده خنجر طوز
اولضنم رجم ایله شوق کلوا نظر کلارک
دو آمله بیستم دنیا کل ستر طوز
بریند کلوا کاش بغر لو اولور کله جاندار
عاشق بچاره لر سنا بچاره ستر طوز

ای فدا ایله خال اولور کجه بیستوب
سندرم اولسون کولا ایستوب خنجر طوز

بار ایستی ای دل قولان ایلم ایلم ایلم
قشقه وصل کل آلمان اولی بچاره ای خار کج
باید ایستوب آسناق مست
باید ایستوب آسناق دلمه ایله ایلم کج
باید ایلم در عشق دلمه ایلم
کجای صابر ایلم چاره بیوق بیمار کج
باید ایلم بیوق در کون و ارمق خورده محال
مست عشق شوق کل گفتار کج
بویا سر عشق صقلی کل اولی
بویا بوی کجینی افک طار کج

نوشی

مجموعه عشق بیستوب حشر اولور
فرمان عشق بیستوب حشر اولور
باغ عشق اولور کونست اولور
بر کوه در فک کون کون کون
بار کوهی اولور کونست حشر اولور
بار حشر اولور کونست حشر اولور
عشق کلاره کونست حشر اولور
دلمه کونست حشر اولور
دلمه کونست حشر اولور

ستلای در دلمه کونست حشر اولور
دلمه کونست حشر اولور
دلمه کونست حشر اولور
دلمه کونست حشر اولور
دلمه کونست حشر اولور
دلمه کونست حشر اولور
دلمه کونست حشر اولور
دلمه کونست حشر اولور

نوشی

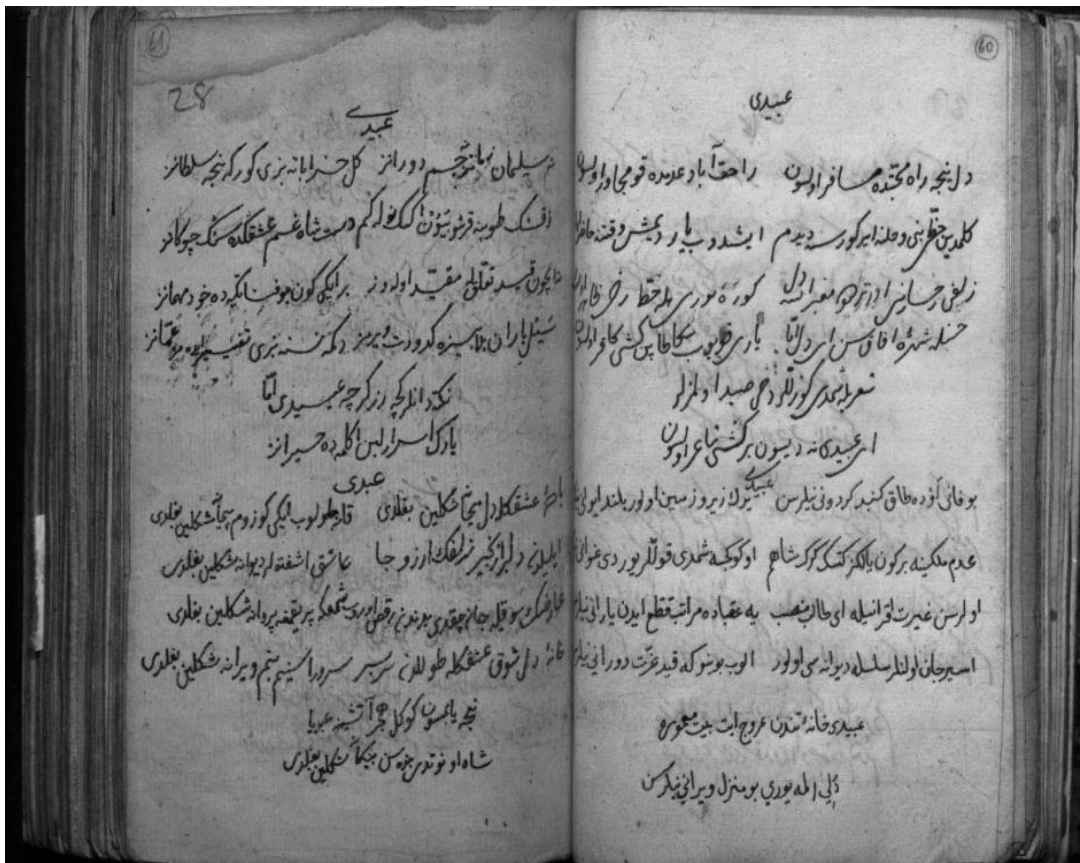
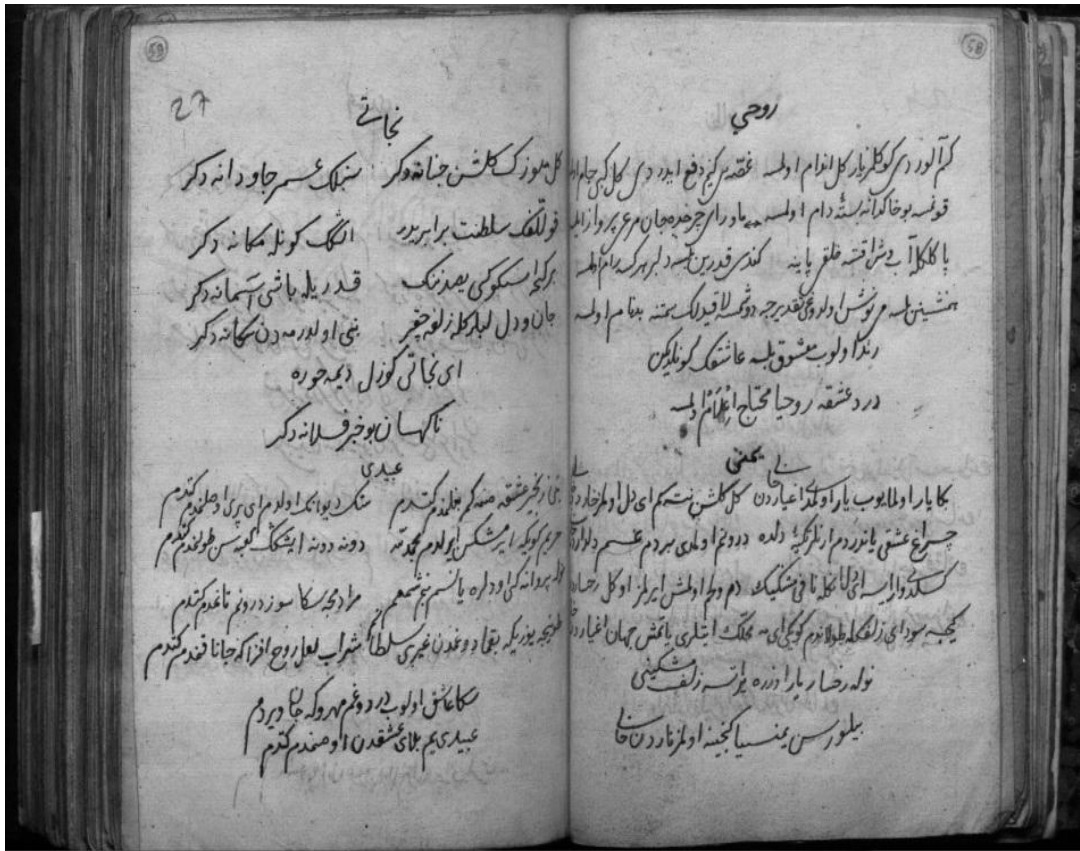
قلبی صاف ایلم جام صفا ایلم
عشق اولور ساز اولور ساز اولور
بویای فخر ایلم کونست حشر اولور
بجرم ستم فستا ناچ و قایل بیستوب
مالک عارف وجود کونست حشر اولور
عزقه امواج حیرت آسناق بیستوب
صبر ایلم شش اولور طغنه عاشق طوز
ایستوب کونست حشر اولور
اشک نطف باقرب کونست حشر اولور
اول کل نظر کونست حشر اولور

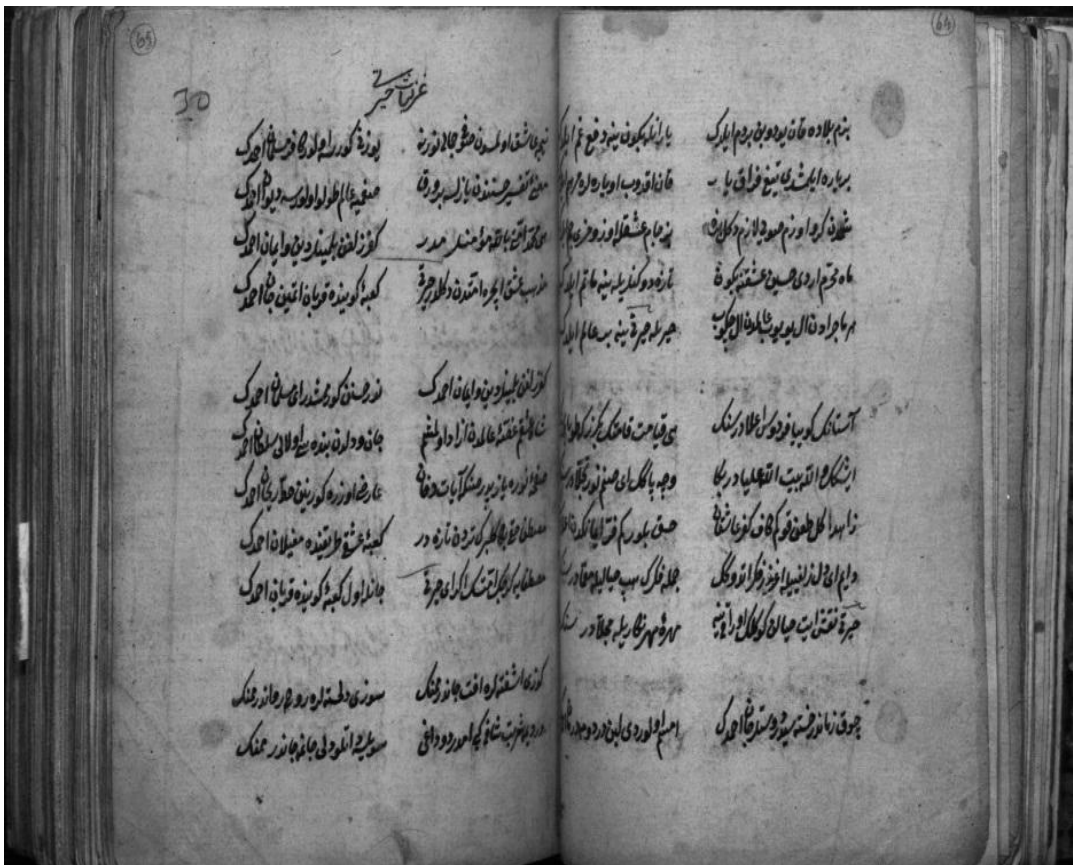
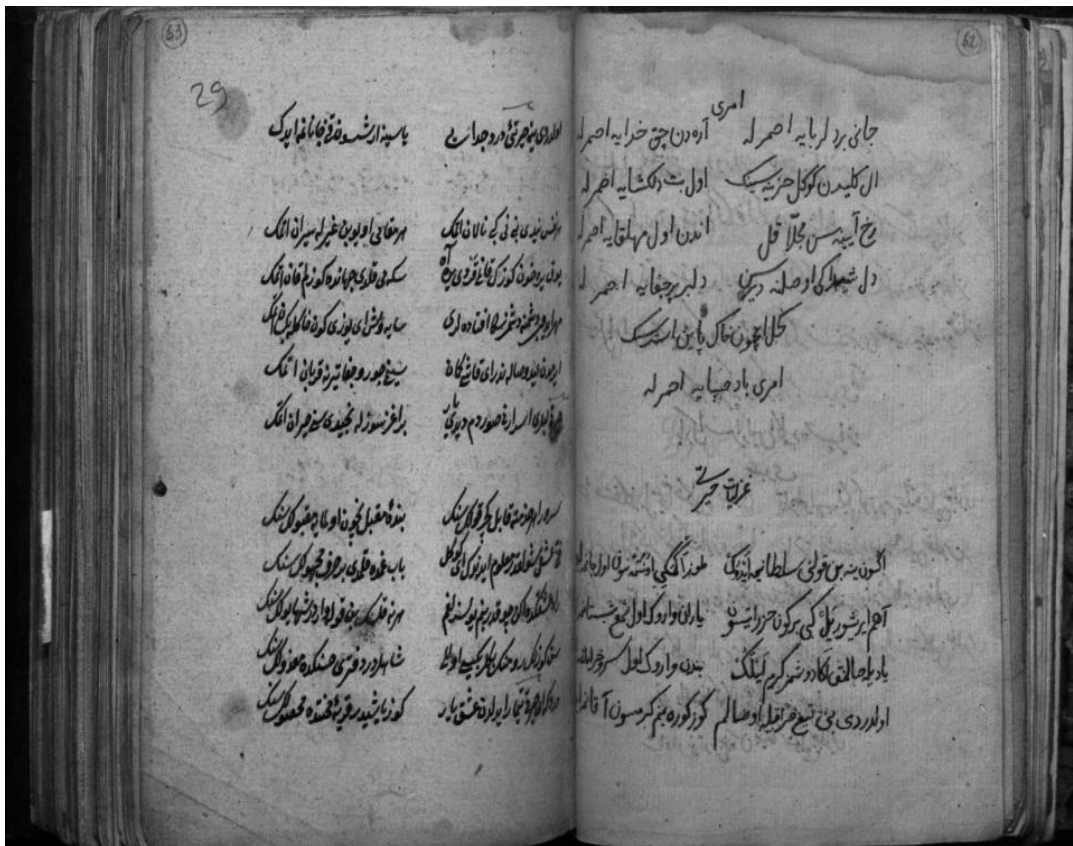
مغنی

کوز لکر ناز ایلم رفتار ایلم
دو نزل غمخ و شکر رفتار ایلم
دنی اقر ایلم شک بوسته یار
عجب نعلیر بوکند انکار ایلم
فیور عشق کل اولور راه دور
رقب ایلم وار و سب ایلم یار ایلم
کوز لکر در دفا ایلم حشر
جفا در کله ایلم سب ایلم یار ایلم
تجی عشق ایتمه انکار
صفین صورتش بر دلمه ایلم

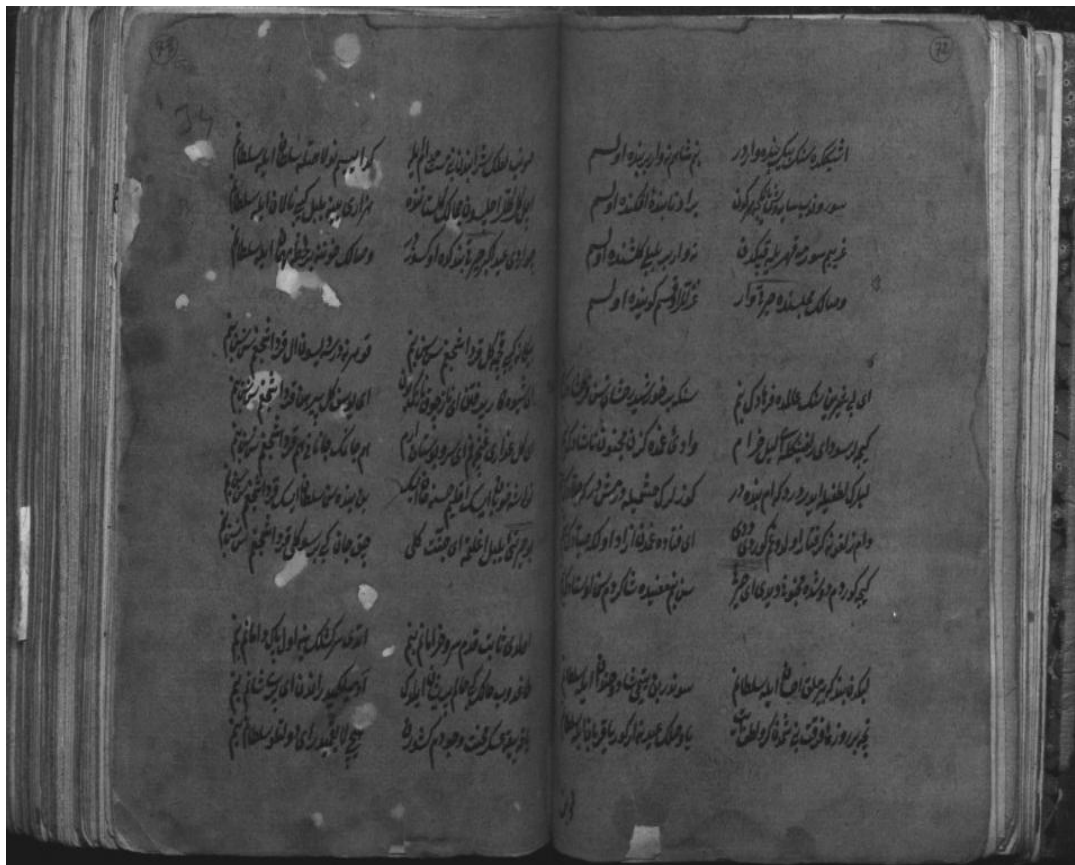
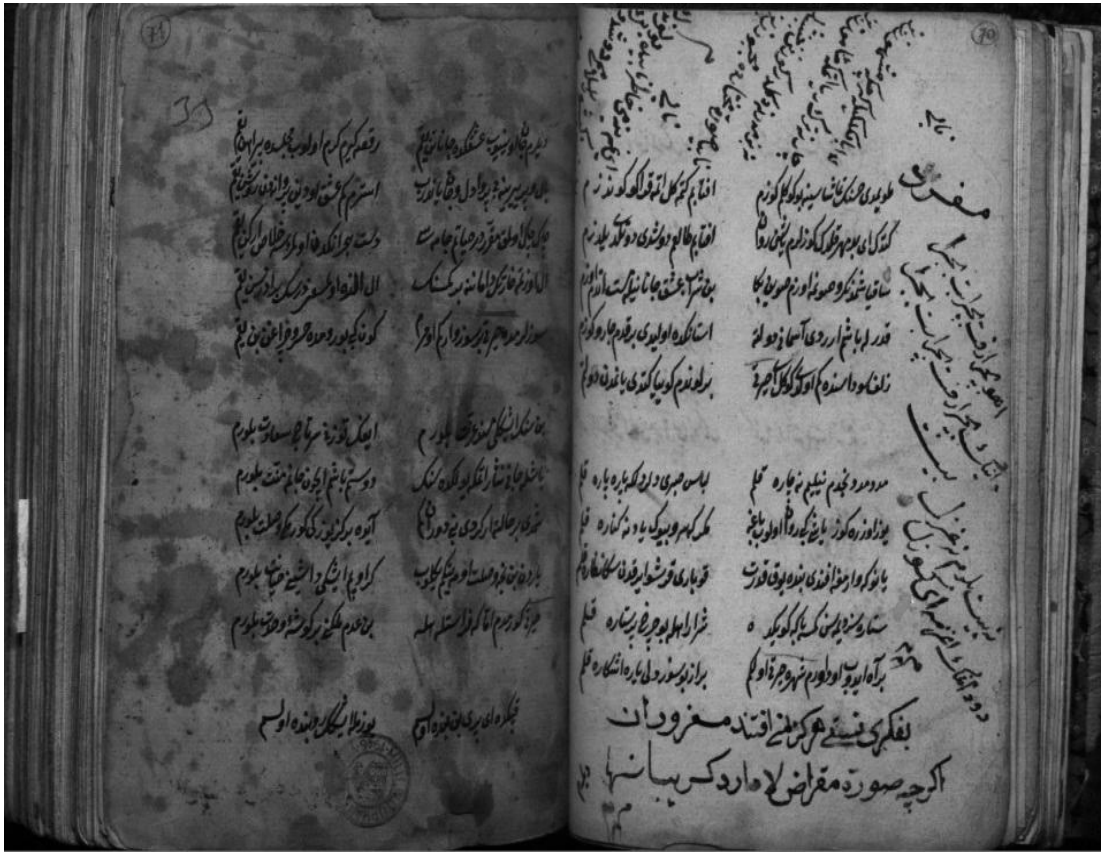

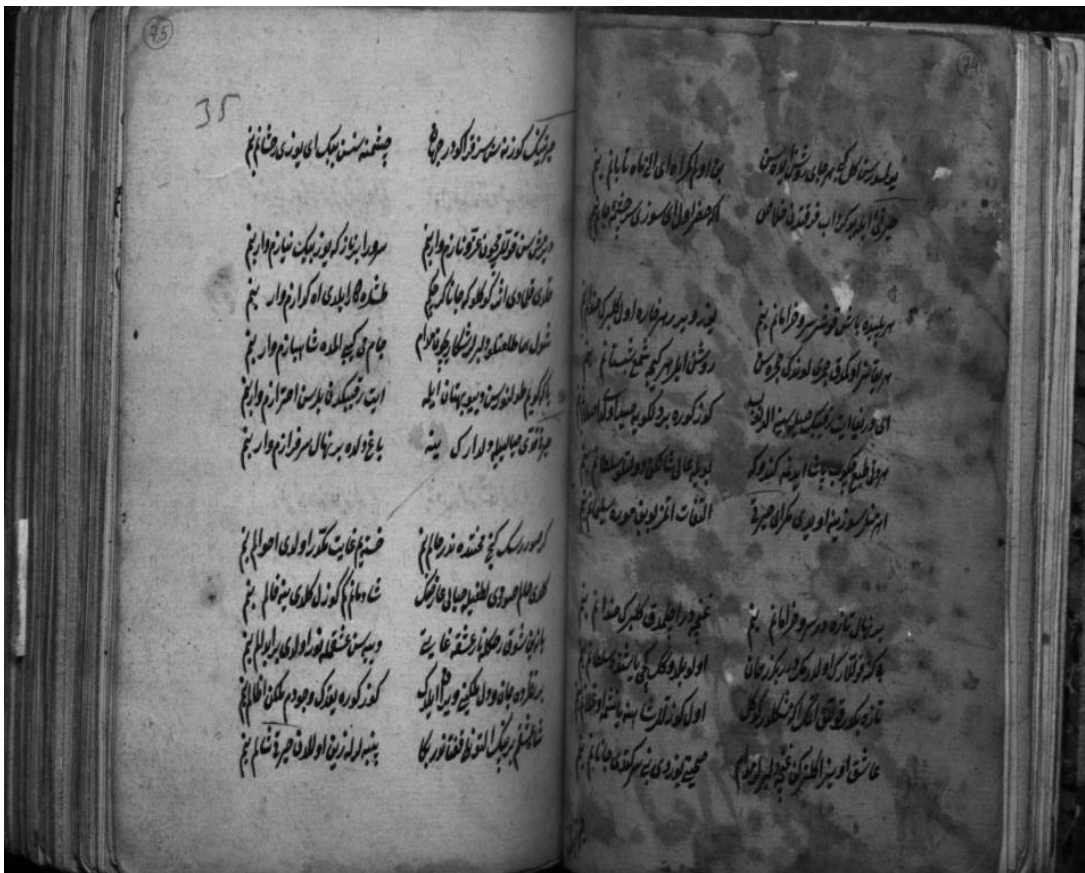
کسب و دست از زانها نور خنک	بیت و قشقم ابرو منوی مشکاف
خندش که در کجایان جهان در شک	بیت ایلیردی اقلی افناده لک
اولین دعوی ششده ملازمت	که کجیهر آغاشی در لیل و در قولا
ارشد عیوه جاندر لب فریاد	عجبم و فرما در قبالا سیک
بیم یاری شدت قشقه غریب	یا حاق قشقه با خود از غایب
تیران نه بدیدر کسک	یا بیکلی اچیز باغی بی غم
یا بیاه منتور در فریب	یا غما در او در کمال از تر
دو شردی هلاک کندی	بیت ایلیردی بی غم در غم
بن کار کوی غم شیشه افیم	نیچیم بوم من بنده سار کمال
رشته جانم غم شیشه کمال	باشیغ بیغی بیک کسک و ستم
کم غلام اوله تقدیر غما	کلیغ او شکر زان سلطانم غم

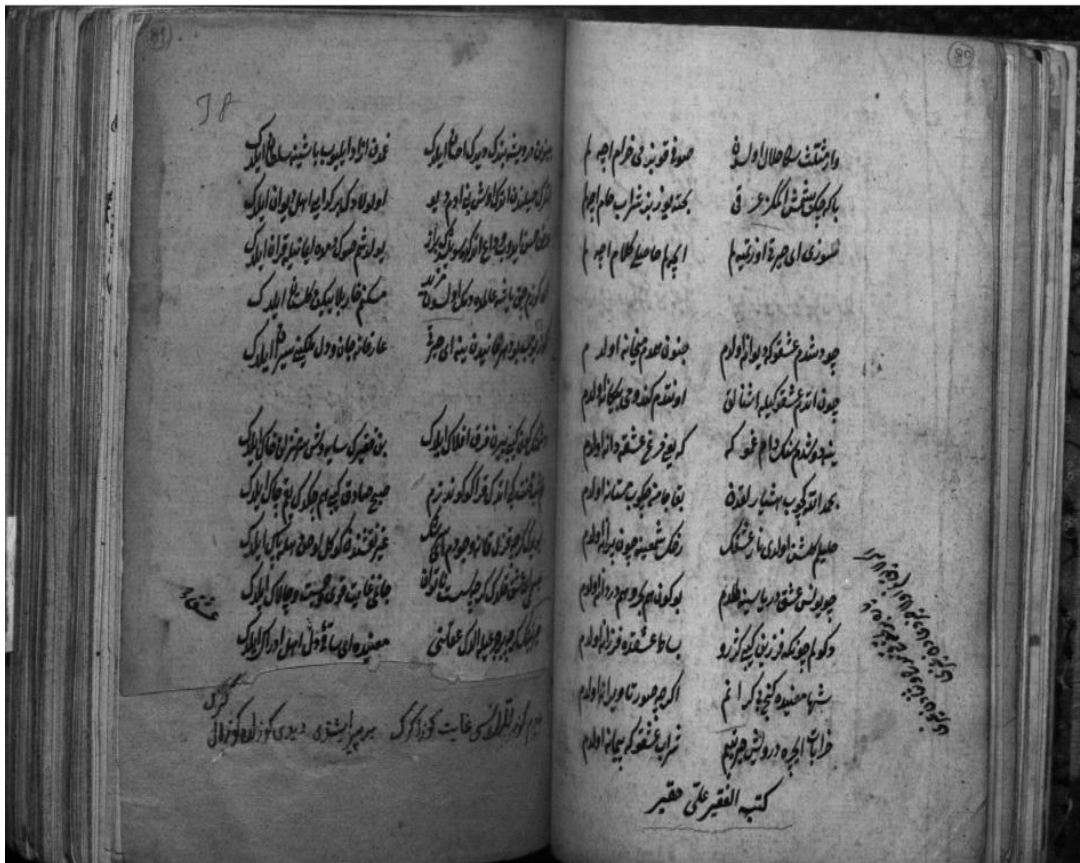
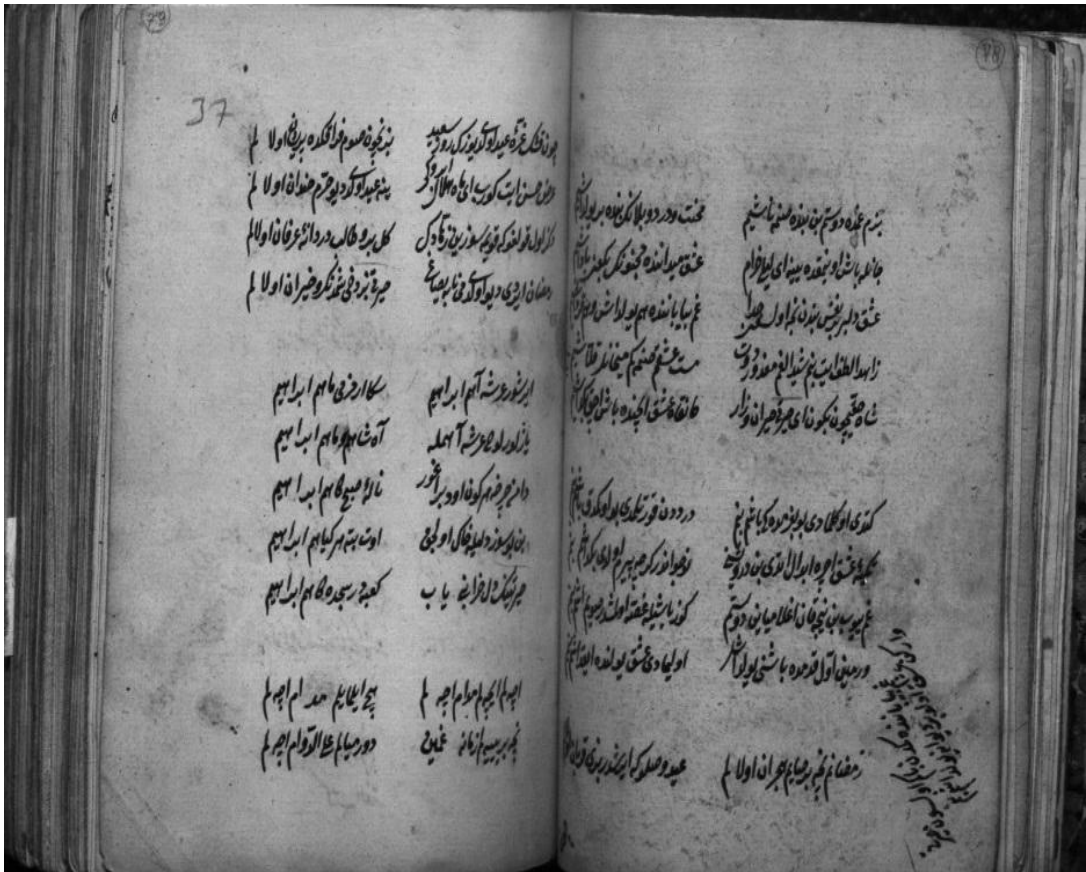
کسب و دست از زانها نور خنک
خندش که در کجایان جهان در شک
اولین دعوی ششده ملازمت
ارشد عیوه جاندر لب فریاد
بیم یاری شدت قشقه غریب
تیران نه بدیدر کسک
یا بیاه منتور در فریب
دو شردی هلاک کندی
بن کار کوی غم شیشه افیم
رشته جانم غم شیشه کمال
کم غلام اوله تقدیر غما

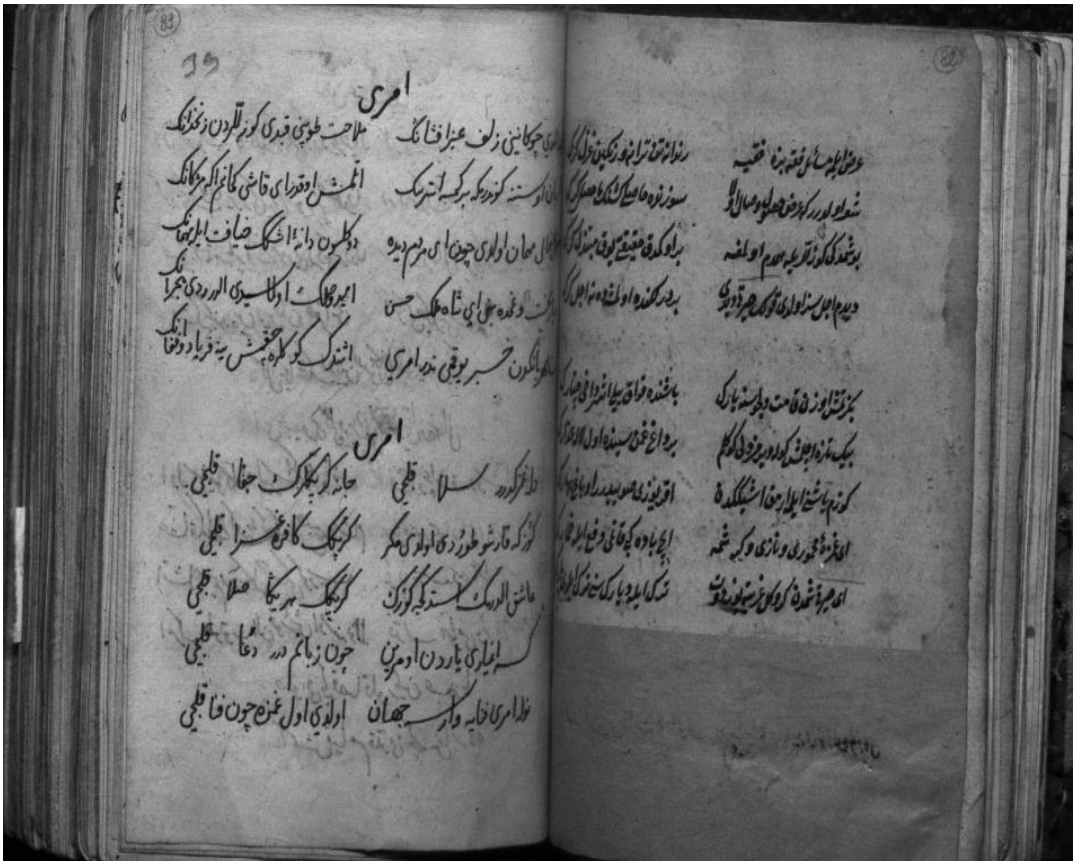
عشق اسیرو عالمه سفاک در کمال	ای هر کوی کوی در پیچ بلور تک
شعلا چنایه و شری کوی	بیت ارفا بدوش کوی
اورده اوزق اسب زوری	زلف سودا سینه و شوق
نیم غم اصفال به دور کوی	اندی بر و باغیه جنون
کورن غما در دوش کوی	عشق او باغیه از کوی
جنایه جنون از کوی	حیرت حاصل اتم
نایب کمال طالع سید اول	دو سید ای شب غم ز غم اول
جیب کوی غم سید اول	سینه نغمی کیم سیر غم ک
زیر اول کای غم سید اول	بلازیم کیم سید ک
ایرش بر سید اول	دیگر کیم سید اول
ایک هر کوی سید اول	صنعت سوز و در جهانده

عشق اسیرو عالمه سفاک در کمال
شعلا چنایه و شری کوی
اورده اوزق اسب زوری
نیم غم اصفال به دور کوی
کورن غما در دوش کوی
جنایه جنون از کوی
نایب کمال طالع سید اول
جیب کوی غم سید اول
زیر اول کای غم سید اول
ایرش بر سید اول
ایک هر کوی سید اول

امرئ

ملاحظ طوی قبری کز لرون دختک
المنش افقوای قاشی کانه کرمک
دو کلمه دانه اشک ضایف المینک
ایر گلک اولاسیری البردی همرا
اشترک کوه کوشش به فریاد و غنا

منازق ترانه کزین نزل کز
سوز نه و سوز کزین کوه کز
بر او کوه قیضه کوه کز
بر کوه و اولفته تا این کز

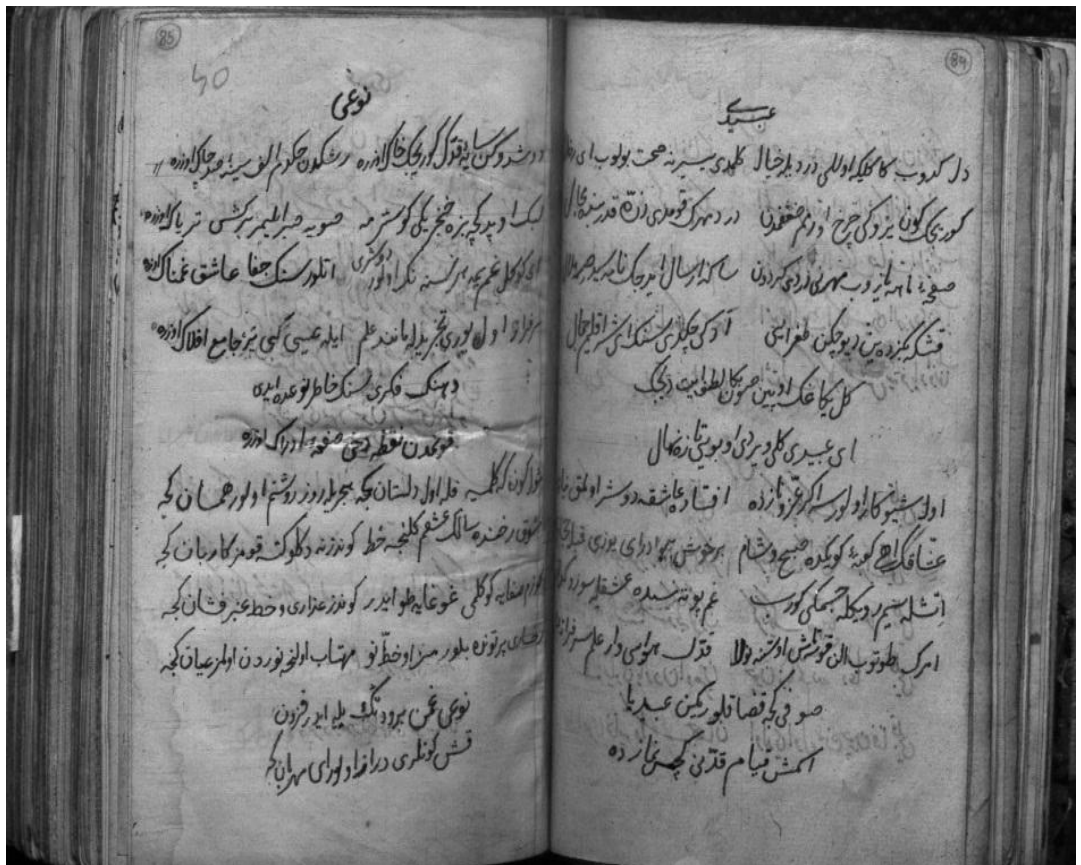
عوض کوه سار فته بره قعیبه
شعله لور کوه خصل وصال
بر شد کوه کز لایه هم اولفته
دیم به بر سوز لوری کوه کز

امرئ

جان کز بگلک جفا قلی
کوه کز کوه کز کوه کز
کوه کز کوه کز کوه کز
کوه کز کوه کز کوه کز
کوه کز کوه کز کوه کز

بشنده واقعه کزین نزل کز
بر داغ غن سینه اول اول کز
اقوی کوه سوز کوه کز
ایر کوه کوه کوه کز
کوه کز کوه کز کوه کز

بزنش کوه کوه کوه کز
بیکه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز

نوعی

درد کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز

دل کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز

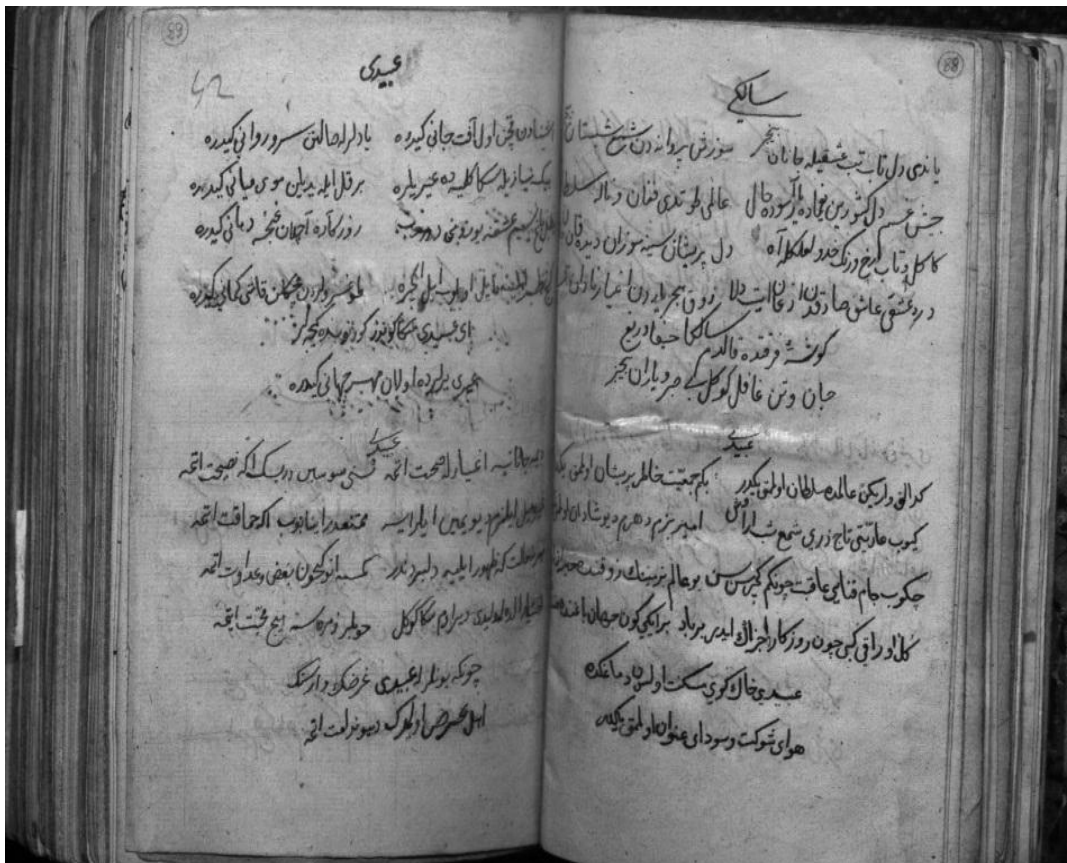
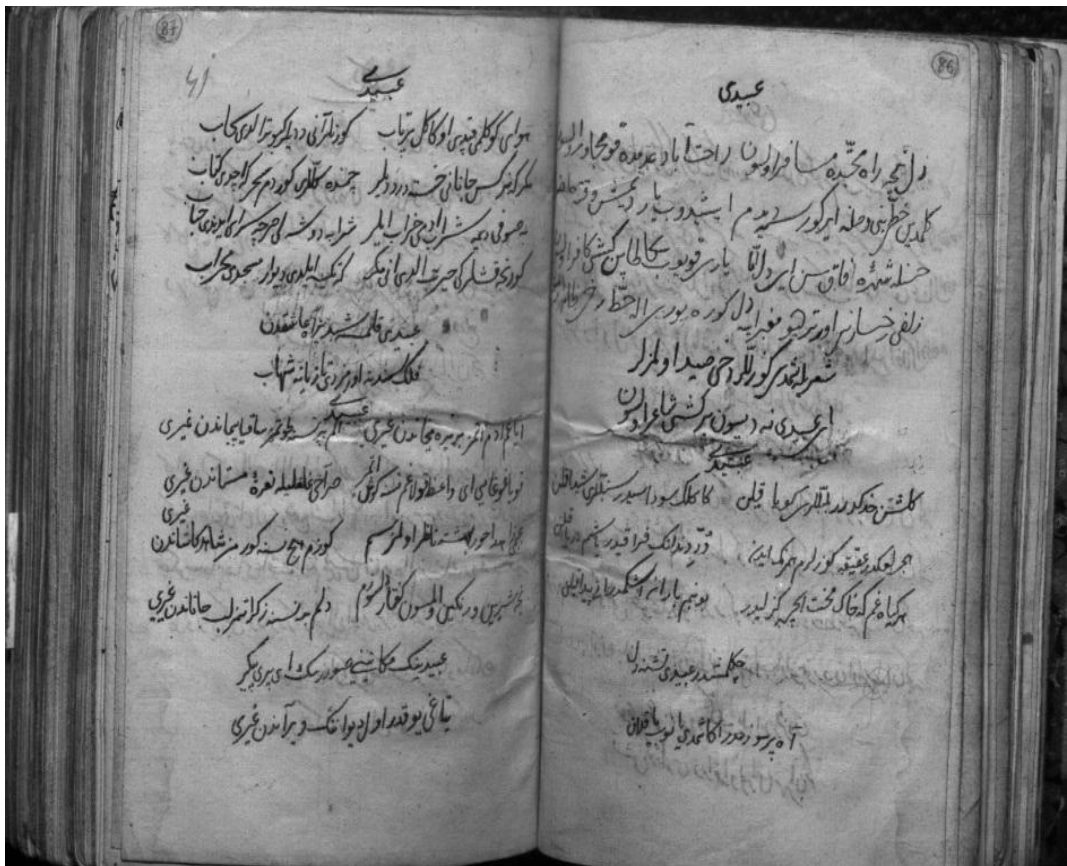
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز

کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز

کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز

کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز
کوه کوه کوه کوه کز

94
 تقوی و زنده گرانگی از اولیسا
 بود و اول ساغر از کج منسزل
 کرم و با فرود بطلوع با کس
 چرخ کس برین کجا اول
 سقاقت نقد سکا ال
 معنیه اول ناد کل علی
 حقدن بودی کتب با شقه
 انعام در مسیحی سنگ لایق یک

95
 احاط
 کندی و نیا جع قلدی بر اول
 کور کبی سنل مشهور شیخ اف
 کل کی اول کوزنگرانی اجدر بر
 جمع بود از با کور دمنش بر
 رسیله بندی پالم بر و کل یک
 قدر فصلیک کور که از کس ایان

میلادی
 آشکار اولدی اردم داغ حیران
 کولم آرام بلندی قامت دلان
 کیم بر روی اول خوشه تیغ
 آغلیوب در دایه کلیدی زار بل
 عشته قدی انکس اجدر دی
 ای سلاصیه دکلاه سوز اول

دکنه در دوسری از کندی
 ارباع کوزر لاله اکند
 قدر کوی دکدر رویه
 المروءه نظار اولدی
 کور ناماز اوله
 دل کبی نمده کوز لاله کاشغیر

96
 اسحاق
 باقری غلام کجی یاد ایله
 کسکه اقمه هم جور کوی باشقلردن
 اولی عاقتو سکینی چتره دلدن
 کلا لای غنجه دهن بوزومه مرکز اولیق
 خولر لایق مکن نام و نشان لستریک
 اوله راه حاجی قدیمه بر اولو آد ایله

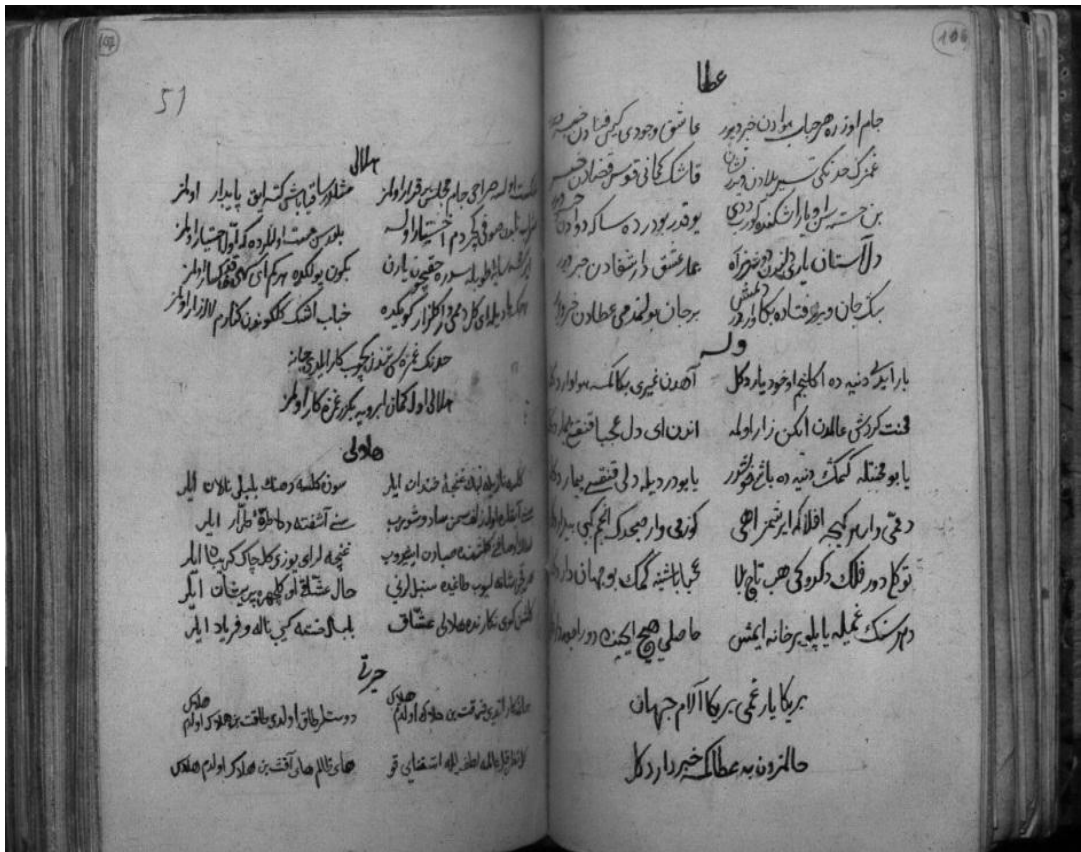
97
 علو
 فزاع و اوج بلک بر سید سنبله
 فاکل از نیک کچم کلند بلبلن
 کوزم ز کس بومم بوکلر اک کند
 صفار دور ساغ صرا قلعان
 خزان اولوب بار نام مارا اولور
 بلنجر علویا دهرک کلند بلبلن

عهدی
 کوره باغی غنچه تر سنبله خطه انوک باش
 جانی تیسر ویز و سواره
 الوی برزنگله دکی کندی
 اخرمه ویردی لیل اولور
 قتل و عدایلی کندی
 عهدی حسته دهن کس کوز

لاذقوای شوق فوینک کچین اکل
 اولدر هر کس کم دکه ایله آه کسم
 کوردی دلوان کسک دور شرم قیب
 دکلمه قرا دل بمنون برین وارکن
 ان صیحه آملک قور خندن آسمان
 سینه ستیا و دنا ایدندی بدی

همال

مستار در صراحی برده چای قرمز را از او
سبب است که در دم آید و سبب است که
از کله باطل بر سره چشمتان آید
بهر که باطل را در کله از او بگردانید
خواب اشک نگویند کلام از او
حدونک غره نوزد یک کله از او
همال اول کمان ایرویه بجز غره کار او

هلوی

کلمه ناله زده نشسته خندان آید
سوز کلمه و صهک لبیل بلات آید
سینه آشفته در طاق طیار آید
نخچه لرزیده و کلاچاک کرم آید
حال مشتاقان کله زده پیرستان آید
لبالخته کبریا و فریاد آید
کلمه ناله زده نشسته خندان آید
سوز کلمه و صهک لبیل بلات آید
سینه آشفته در طاق طیار آید
نخچه لرزیده و کلاچاک کرم آید
حال مشتاقان کله زده پیرستان آید
لبالخته کبریا و فریاد آید

جریه

دوست را طاق اولدی طاقت زده اولم
های طاق صاف آفتابین هادکر اولم
هلوی
دوست را طاق اولدی طاقت زده اولم
های طاق صاف آفتابین هادکر اولم

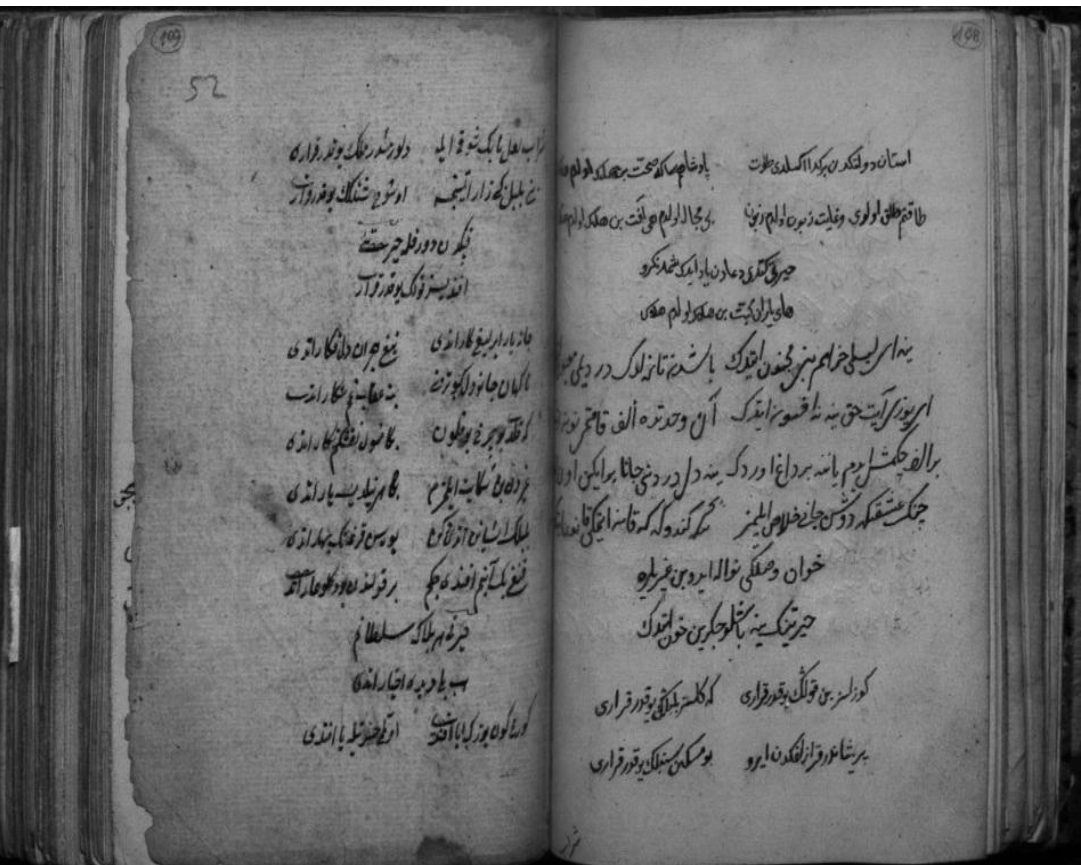
عطا

جام اوزده هر جا بر می آید خبر دور
عاشق و جدوی کوشش در دست
عزیز که حدیسی سینه از دور
فاش که گمانی تو خوشتر از دست
بن حسیه را در این کوه دور
بوقر بود ده ساک در دست
دلستان بر می آید در دست
عاشق در بخاندن خبر دور
بکجان و سرفرازه کار دور
برجان و نمدی عطا در دست

ولس

بار آید زنده ده اکلیم خود یار و کل
آهون غیری بکلمه سووار و کل
فنت کوشش عالمان آید زار اوله
انزوا ای دل عجیب آشفته کل
یا بوقلمه کلمه زنده ده باغ خوشتر
بایور در یله دلی قشقه بیار و کل
دستی در هر کج افلاک ایشتر اعلی
کونی در بجد کلمه کوی بیار و کل
نوع دور فلک در کوی هب تاج با
عربانیه گمان بوی همان دور و کل
دهر تک غیله یا پیلیر خانه ایشتر
حاصلی صبح آید در راه دور و کل

بریکا یار غمی بریکا الام جهان
حالم زنده عطا ک خبر دار و کل

سراب نعل با یک شوق آید
دلوزند رنگ و نور قرار آید
سینه لبیل کله زار آید
اوتوز شنگ و نور قرار آید
نکون دور نظر جریه
اندیشه رنگ و نور قرار آید

باز بر باربع کار آید
نفع جوان دل کار آید
مالکان جانور و کپورت آید
بینه عیاشی و کار آید
کافه بجز بوی کون
کانون و نغمه کار آید
خردن در سمانه انجم
باهر نبلد بیس کار آید
بیکل شایان از قاف
بوسن قرصه کار آید
شوق کلام آید
برقوند بود کوه کار آید
جیره هر طاق سلطام
بسیار در به اخبار آید
کوشان بوزار آید
اوتوز شنگ و نور قرار آید

استان و رنگد بر کله اسکند طوط
باد خا صفا کتحت به کله اولم
طاقه طاق لوری و فلیت زنده اولم زونا
بوی جلال اولم و فلیت بن هکله اولم
جریه کله و عدان با یک شوق آید
هلوی لایکت بن هکله اولم هکله
بینه اسرار سلیم منر منحن آید
باشته تا ز لاک در دلی آید
ایرینوز آیت حق بنه نه قصه آید
آن و حزنه الف قاتم آید
برالف کجست دم بانه بر دله آید
درد در دخی جلا بر این آید
چک ششکه دوش جان خضال آید
سکر کند و کله تاسه آید
خوان و صلی نوال آید
بیرین کینه نالو کین خون آید

کوزلر بن قولک بقدر قرار
که کلمه لبیل بقدر قرار
بیریشاندوزان کله ن ایرو
بوسکن شنگ و نور قرار

55

مشک بویک صحنه قالمشدر قندک بکلرینه قالمشدر
 نیا بجرک اندر آخالم نه کیریاخ نه سینه قالمشدر
 قوالر کیکر نامرادمان بکلم ایجن کینه قالمشدر
 رحیم ایرون بکایتم حالم ارحم الراحمین قالمشدر

بیشی

گندردل ای بیستی نایه روان
 بلین جان نه سینه قالمشدر

اول اعلا دهس ملک اول اول برینکشا رید اوچ
 اول اوله سیکر قزقون اول باشی اوله سینه قوالر
 قندردن نشان خرم کیکر سحر فدر راکتر
 طاق کردن قندردن کیکر بادهم سینه انی حرم
 اول اوله سیدی بر اولی اول اوله سینه قوالر

56

سلطان چشمه

نکته منی بر اول اوله سینه قوالر
 باغچه سیدی قندردن اول اوله سینه قوالر
 حاتم سوزک قندردن کیکر برین اول اوله سینه قوالر
 قانک کیم بایک نشان بکلر اول اوله سینه قوالر
 بکلر اول اوله سینه قوالر کیکر برین اول اوله سینه قوالر
 حاتم سوزک قندردن کیکر برین اول اوله سینه قوالر
 قانک کیم بایک نشان بکلر اول اوله سینه قوالر
 بکلر اول اوله سینه قوالر کیکر برین اول اوله سینه قوالر

56

سلطان چشمه

اوله یاره هم نفس نام داردر جانزه بویک نام
 دل در ندره نمانه بولدی دلف دلاره دست نام
 عارتم حرم سوزک آیدر دیره دن نیل یار نام
 اوله ندرد کیم ایتم حاصل اوله سینه قوالر
 جم غرا استایر اوله سینه قوالر کندی جانندن اوله سینه قوالر

کندر قندردن کیکر برین اول اوله سینه قوالر
 حاتم سوزک قندردن کیکر برین اول اوله سینه قوالر
 قانک کیم بایک نشان بکلر اول اوله سینه قوالر
 بکلر اول اوله سینه قوالر کیکر برین اول اوله سینه قوالر
 حاتم سوزک قندردن کیکر برین اول اوله سینه قوالر
 قانک کیم بایک نشان بکلر اول اوله سینه قوالر
 بکلر اول اوله سینه قوالر کیکر برین اول اوله سینه قوالر

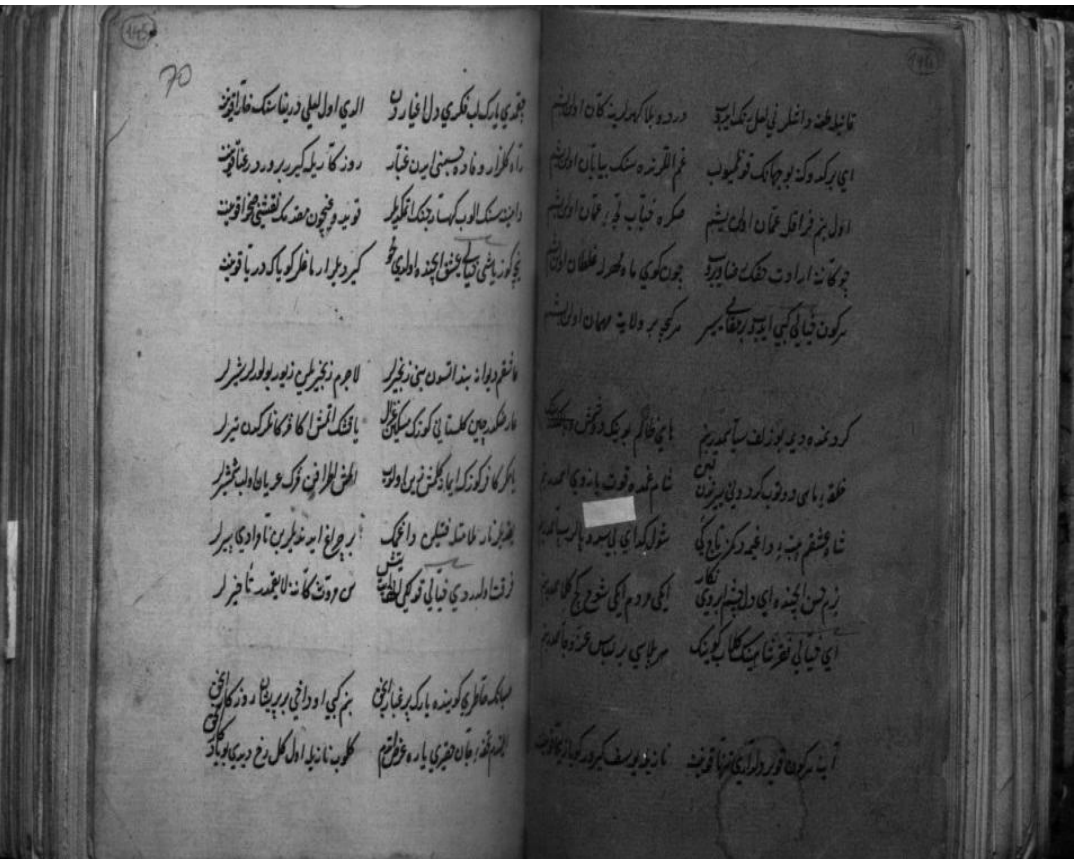
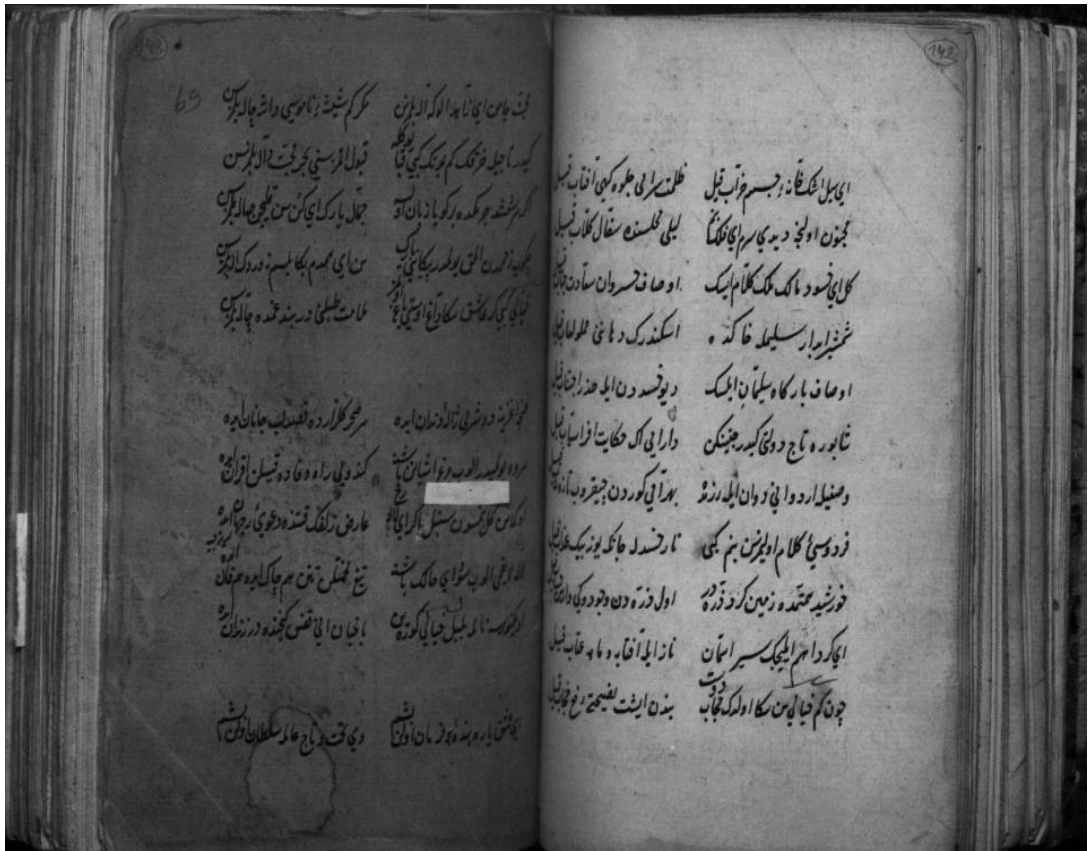

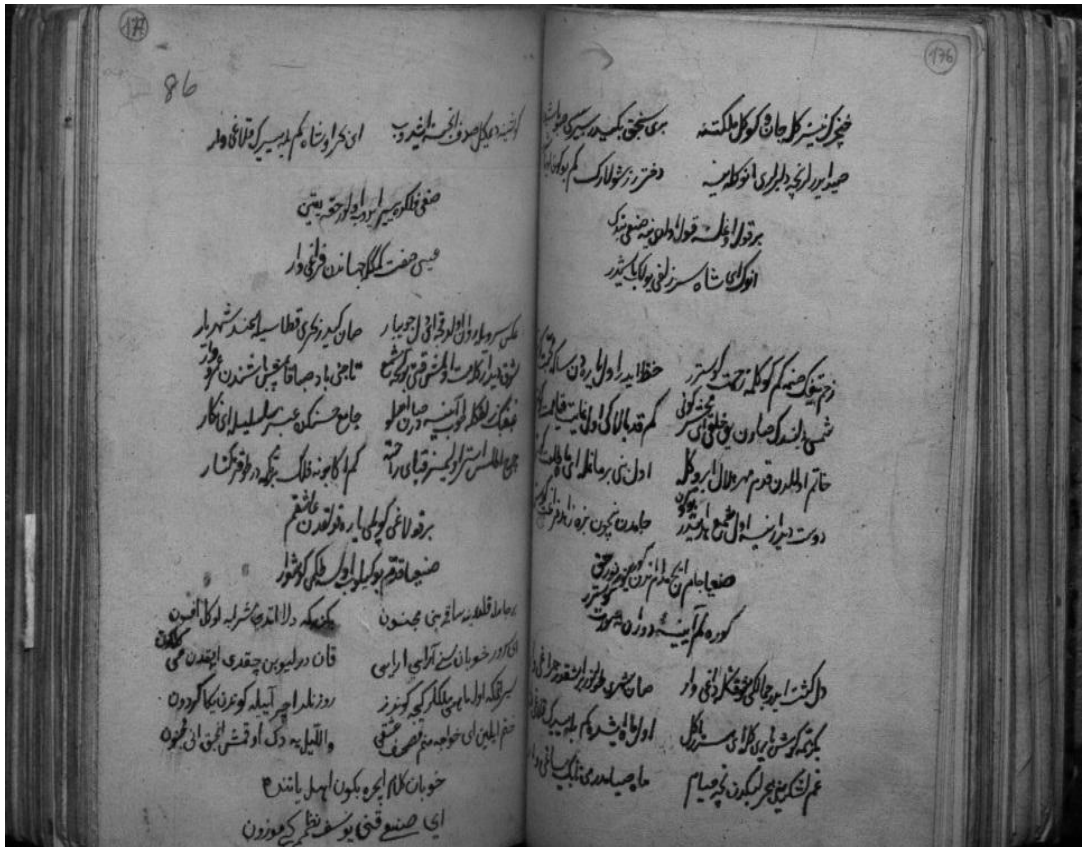
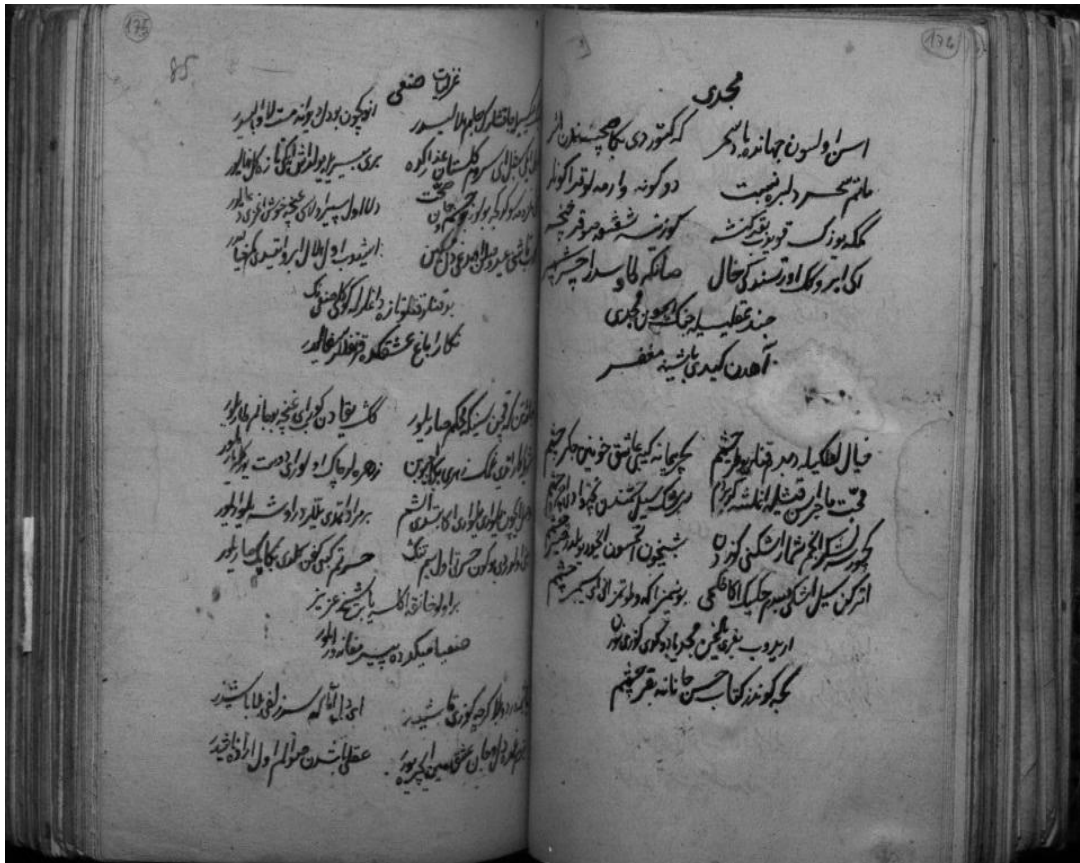

عسک

کوه کبک لیل سوهرم کوه کبک تکران
 بلبل خورده تک گوش الیسن بلان
 بر روی سلیمان کوه غنچه جان
 هر که افس قدیم کبیر دین غنچه جان
 ایروز اول انا شک فلانیه فغان آهیا
 کچاهم اکلر چک در درو کوه

کوه تفرکی قه ملافک دناه اول
 چوقدن قیبه سک در مکه تفرکی
 جانانه تک شرباب لعل و اکرن
 تیغ خفا لیل و تک سیم او تنه
 لطفیله سواد کینه سا که کرا کا
 کوه کبکی اوی پلغه یوغا چاره آهنگ
 قلدی همین شویله شوهر کیم تبا اول

عسک

دین چاره تجبه مسافر اولون
 کیندن خسته صله ایگور دیریم
 سینه سینه و فاقس ایردالان
 زلفی خراسان او ز تو معنی اول
 شعله شکر کوز لورج صید اولون
 ارمه سیدی کینه دیون برکتی خیار اولون

راحت آباد عدده قویجا اولون
 ایندیور بار دوشوقه حاضر اولون
 بار خورده صیقلان کیشا ز اولون
 کوره نور بر خط زر فلان اولون
 کینه کینه دیون برکتی خیار اولون

اسحاق

اول الی بلبلک طالعیم قون انه
 کون حنین کشه فلک ای شکر
 اکر دوش ایکی طوبی دیگر قاتنی
 او کوندی کیمی غنچه سیم غنچه
 اور سر ای عسیدی اینه زنده با
 اولی عسیدی غنچه کارک کایغنه

سوی کوه کبکی اول کاکل پر تاب
 مکر کینه کسرا نانی خسته در لور
 بیصوفی دین ستر ایله شرباب
 کوه تفرکی کبیر دین ای مکر کبک
 عسیدی کینه سیم غنچه
 فلک سینه اور خور ای زبانه شهاب

دین چاره تجبه مسافر اولون
 کیندن خسته صله ایگور دیریم
 سینه سینه و فاقس ایردالان
 زلفی خراسان او ز تو معنی اول
 شعله شکر کوز لورج صید اولون
 ارمه سیدی کینه دیون برکتی خیار اولون

راحت آباد عدده قویجا اولون
 ایندیور بار دوشوقه حاضر اولون
 بار خورده صیقلان کیشا ز اولون
 کوره نور بر خط زر فلان اولون
 کینه کینه دیون برکتی خیار اولون

231

غزل آید
 چو کاره کز کاره تا که خار به
 خواجه دار که با این چو کج
 کوهی بر کوهی فلک نهدی
 سوز و طغی و غلغله و قیامه
 شایسته که کوه کوه سوزد و غلغله

773

بسی و صفت اشک و عروپ بر منی
 دل و کفنه بولینور اوله یونک
 کولم ایله برکادوشی از غلغله سینه
 غمی با شدن چقدر بود از غلغله

آهنگ ایروالی زلفه ای ماه سنگ
 آتراق نلکه هسته که کسند

حاشق اولدم بر حال جانفروای کور بدین
 عشق قله ایمان کند در صحنه ای
 کولکره اندی و خانم آتش آیم کیمی
 یانم بیرون کوه که بر معلقه ای
 کولکره اوچر دلم دون برهای طبعی
 اوچدی کولکره شایسته به جان
 جان در دیم خطاتم ایرون لعلکه
 مشکل اولور چو می طبعی

هر چه من امانت غلامی جاننی
 قلوه نلکه لیر اتم سنگ صلا نی
 بولکس شایسته کولم کورم
 سوزون اول کل بود لر سوزون
 کور کور کله اول اول لول لول

کوهی دور سوز کور کور
 غمی و ش آتراق کور کور
 جانفکیمی نلکه کور کور
 اوچدی کور کور کور
 کور کور کور کور کور
 کور کور کور کور کور

232

بسی
 بن سوه پنجه کورین قدر لر به
 بر وجه لیر اوچی و در بر کاشوک
 مکانین چینی دلم دون سوز غلغله
 خط سیه کاشی کاشی دیر کور
 بر دلر ایله بنلا کولکینی آیم

کمان کش قلندر اتق بر جان ترنگ
 نفاق ایله سوز ایله مشق کور کور
 قیغ نوزش المیوب ایه دور کور
 رخ نیبا سیمیل ایزد لیر ایدی ما
 جمال مال آرا سن قاشا ایزد یک

سینم ایزد عشق برغ فانی ایلد
 عشق در دور لولر سیمیل المی
 مست بی خوش اولدی و مشک کور
 قودی درد لهینه آبی سیرین کور

حسودن و مشک جانفروای
 صفین نلکه اولم کور کور
 ددی ایلدیور خانم کور کور
 مکر بر زوجه بر قدر اولم کور
 دوشر سیه کاشی کاشی کور

کوهی دور سوز کور کور
 غمی و ش آتراق کور کور
 جانفکیمی نلکه کور کور
 اوچدی کور کور کور
 کور کور کور کور کور
 کور کور کور کور کور

233

بسی
 بانند لیدی صبا لیر کور کور
 میل ایزد کور کور کور کور
 بر رخ کور کور کور کور
 چلکون خون کور کور کور
 کور کور کور کور کور

774

کوهی دور سوز کور کور
 غمی و ش آتراق کور کور
 جانفکیمی نلکه کور کور
 اوچدی کور کور کور
 کور کور کور کور کور
 کور کور کور کور کور

کوهی دور سوز کور کور
 غمی و ش آتراق کور کور
 جانفکیمی نلکه کور کور
 اوچدی کور کور کور
 کور کور کور کور کور
 کور کور کور کور کور

234

بسی
 کوهی دور سوز کور کور
 غمی و ش آتراق کور کور
 جانفکیمی نلکه کور کور
 اوچدی کور کور کور
 کور کور کور کور کور
 کور کور کور کور کور

کوهی دور سوز کور کور
 غمی و ش آتراق کور کور
 جانفکیمی نلکه کور کور
 اوچدی کور کور کور
 کور کور کور کور کور
 کور کور کور کور کور

234

یکدی عمرانی هوی زلفه یارید
 قد و درن نیم آبی و اوروی کوزیم
 نکلا چشم فک بفتاب غمزه کارانجی
 کویک جاده خاریم بنیبه مورس
 غبار خاک پایوک شکیم صمیم همدم
 رقیب بدلقا جانان جانان بر لطف
 جھنگ مال مکی بر سرک آبی لزر
 اشد هم بر جفا کاره او مهر و مینا
 دیش کرم دفا در درود او چون
 کورن ناز کورم انقدر افندی
 نجیبی در کشر طفت جواش
 نکار ز شوی آینه بر نقش او کرم

نصیب اولادی چون بدم بود
 ایتری تویش کند رسمیم امان
 جگردن تیر کافک کجوب جان فیک
 نظریه ان افشا که عالمی قرار
 قیوب بوسه می چشمه دری خوی
 نزن که بو عزت کم کیک کیک
 نکلا سندن اود و غی بهان
 جفا تیر کس او دخی بهت
 مودی اول سن ساینه زلفه
 برید و کوز چشمه در
 جیح چشم مقصود او کرم

کوزک بیاری دلی دل الوه
 جاکشع روشندرا کاکیز طریخ
 دری کلا چشمد جلاله باغ
 چنگم شهر دو نسه می بچک باغ اول
 کسین چونک باک کسک دوا باغ

کوزک بیاری دلی دل الوه
 جاکشع روشندرا کاکیز طریخ
 دری کلا چشمد جلاله باغ
 چنگم شهر دو نسه می بچک باغ اول
 کسین چونک باک کسک دوا باغ

کوزک بیاری دلی دل الوه
 جاکشع روشندرا کاکیز طریخ
 دری کلا چشمد جلاله باغ
 چنگم شهر دو نسه می بچک باغ اول
 کسین چونک باک کسک دوا باغ

235

بیا جک ارکندم بنم شرف
 کلبی ظاهر اولدی مکه شرف
 بوغ صوفی بنم کلبی شرف
 هم لور کجور هم دکلور بنم
 طالی کور کجور کجور کجور
 اول چچه قبول المید بنم
 الوزه دیور اول کین بنم
 کز اولدی بنم حشیر
 عجب اول کولره کین بنم

بیا جک ارکندم بنم شرف
 کلبی ظاهر اولدی مکه شرف
 بوغ صوفی بنم کلبی شرف
 هم لور کجور هم دکلور بنم
 طالی کور کجور کجور کجور
 اول چچه قبول المید بنم
 الوزه دیور اول کین بنم
 کز اولدی بنم حشیر
 عجب اول کولره کین بنم

بیا جک ارکندم بنم شرف
 کلبی ظاهر اولدی مکه شرف
 بوغ صوفی بنم کلبی شرف
 هم لور کجور هم دکلور بنم
 طالی کور کجور کجور کجور
 اول چچه قبول المید بنم
 الوزه دیور اول کین بنم
 کز اولدی بنم حشیر
 عجب اول کولره کین بنم

بیا جک ارکندم بنم شرف
 کلبی ظاهر اولدی مکه شرف
 بوغ صوفی بنم کلبی شرف
 هم لور کجور هم دکلور بنم
 طالی کور کجور کجور کجور
 اول چچه قبول المید بنم
 الوزه دیور اول کین بنم
 کز اولدی بنم حشیر
 عجب اول کولره کین بنم

آسی

بیلش از اول از فغان و الال
 سوزن منو کله کله آید ایوان شیرین
 اشک خون افتانید فرا کت اشک شیرین
 بن زبونک شعله لایق ابر کت نام
 داغ در کویان بلبک جانم

دشمنان غمگین کشف لعلین
 سینه صباره دن کوز کله کله
 آجلن بر برین دشت لاله لاله
 مرغ جانم چه بگویم نه ساز زلف
 آهیا اول غمگین کله لعلین

شول کله کله کله کله کله کله
 چهره زرد منم فاش ایوان شیرین
 لاله کله کله کله کله کله کله
 بایال اولالی زلف کله کله کله
 غرق اولور در بایان غمگین کله

کوز لیم شیشه ایوان شیرین
 عقل و صبرم کار این اولور دین کله
 بیوه جدم بار لاله ایوان شیرین
 جاهدن کله کله کله کله کله
 طوفانی عالم بی آس اولدم

سندن ایوان شیرین کله کله
 مهر لاله لیم برون چوقه کله کله
 دای بو کله کله کله کله کله
 عالم اولور کله کله کله کله
 کله کله کله کله کله کله

باجلشتم بنی در روز بیدارون کجا
 قریب من اولور کله کله کله
 یوز جرم کله کله کله کله کله
 کافرم کله کله کله کله کله
 وقیدر شکر و غم ایوان شیرین
 خلقه خلقه دانه کله کله کله
 قریبی ایوان شیرین کله کله
 بربک وقت کله کله کله کله
 ایوان شیرین کله کله کله کله
 دله کله کله کله کله کله
 کله کله کله کله کله کله
 کله کله کله کله کله کله
 کله کله کله کله کله کله

آسی

بنه نظر صوب بن خسته ایوان شیرین
 شکل کرم اشک کله کله کله کله
 نیمه قویون ایوان شیرین کله
 بن بوغیت خانه قوه کله کله
 صوب کله کله کله کله کله

قیم اوزره چله بن چورش اولور
 دشت و صحرایه کله کله کله
 نیمه بر آقون بنی بو قله کله
 یئلزم قله کله کله کله کله
 صفا ایوان شیرین کله کله کله

صبر کله کله کله کله کله
 صوب کله کله کله کله کله
 قنده بر بار کله کله کله کله
 کله کله کله کله کله کله
 صبر کله کله کله کله کله

نیمه کله کله کله کله کله
 کله کله کله کله کله کله
 کله کله کله کله کله کله
 کله کله کله کله کله کله
 کله کله کله کله کله کله

نیمه کله کله کله کله کله
 کله کله کله کله کله کله
 کله کله کله کله کله کله
 کله کله کله کله کله کله
 کله کله کله کله کله کله

284

عالم زمینون الهم اوقاف شعی با بید
 صنعی بن بیورم زیکه و کی بر خدا بید
 صوفی شرا به هیچ آده کی تو با هیچ نسو کم کی اچ اول بریند عالم بید
 سرست اندو اباغ چغا کله علی اول قدم کتور دی براندی چغا بید
 ایرندی وصل باقیه نسو کم علی قدر قطع علاقه دراشتی شیخ فغان بید
 در و کچر و دره راضی دنیای نسو کسه
 صنعی قیلور سلال اوزن اوزون سو آید

فتی عاشقک غبار ده جان اویش
 سختی برکتور بکتور سبیلان اویش
 کور کی نور فانیه غیر کن ناره کوز ب پرنغی شیخ سلمان اویش
 خط سبزی نوز تازنه انگ لذن ار بکت غرضات آینه بیان اویش
 کربنده مور سکت دل حال شیخ کچی کوزی کرمان اوزی بر بیان اویش

صنعی باد بید پری روی نسو لیش
 اول کدا خاتم جا بید سلیمان اویش

285

عبد ربک کجا شیخه صور سکت علی بیکر
 بیانی بو ندر اول ایزانک و براندان شری

فغانی
 کور کتورین ایزانک کتور کتور
 ش عالم ایزانک بر هر صبر
 سبزه ننده کوز جا بکت انگ
 بزوان عطری ای منیزه نوره آلا
 ام ج او سته با جین لفظ کیه
 استوانه کوز فرخیز در او آب
 نسو کورم اوزنه قورمز دیون
 کوسر ایزانک بر منظره نینه نوره آلا

ای ایزانک تقسیم ایزانک
 بیون ای سانی فغانی فو کده کیه

286

باسم الله شاه زوی
 سنان فاطمه بیگل اولیدی
 طبع حسنه غوره اولیدک
 کونک کچوب باقی قلیدی
 کوزن و تو باغ کورن دیر
 بکنک عطر آن جان کیدی
 سنی لوزن کچوب بیدیم
 کور اول کل الون کلیدی

صنعی ای غم قدره بید
 سنی کچوب نوبنده بیدی

کادالار غم فر قانت
 قو لب کورده عالی عمت بید
 کتت کل اولون دیو مجلان
 وجود رشه سن ای کت بید
 کس دیو کور کجالت دیر کن
 کونک قیلوه صدم نیت بید
 کونک کتت پز اشک کیم چشم
 قو کور طوبیوب خد بید

صنعی ایزدی کوی لار
 سنی کور کور کل نیت بید

287

بابا جانی غم آن حسنه دین فغان
 اعلی در اوسته لذن بکورد فغان
 شاشتم اولدی اناقا کچر بادی
 دودا هم او سنده بر اجور دی سانی
 کندی نام خوش فدیولین قوت باغ بریند
 دودا هم اکسار و کتور دی در با
 بیرون کورده و دش هر قورم کله
 کور بیلدن کون یوز و کای ای نام بید

ای فغانی بو کور سودای رشف بار بید
 دودا هم باشن کوب کور کور کور

دو کور فغانی کتت کتت لار
 بز کله کورده و فخر کچر افعال بید
 مردم دیو کن رانگه لار و فدی
 بخش کی دره دن کور کور بید
 قرتی بوز بر دل کاسه بید
 تیر کای کش کان سینی بید
 دوزخ علی اینه کور کور لار
 سایه نیش بر لور جالریه باطل بید

کل یوز کور سبزه
 مرطوب فغان فغان
 کتتک سلیخه فصل قران ال بید

259
 علوی
 کجا دل و لب بدخ دل تلخ چو طمانینه
 کویا بد بد در کای بسیار
 بلکین اهل دل را نه نظر جسم
 شادی اولی و اولی است
 صغیر و شکر حسنگ کسانند
 قفق کون یزولو ناس با کما
 او طبیب جان چون بیار در ایام کوزک
 چون بک ایضا با بنده طمانینه
 کوزک بکنه و لعلان را ای کوی
 برکش مشکل در انک ایضا بک
 نواز دلبر با عاشق شیر او رو
 همه دلبر که دلبر عیار
 مرد نک سوزنه ایضا بک
 اوله غم و کیم حسنگ
 با قدر که کوشن بود کوز کوش
 کشفنگ عک کوز کوش
 کما غم کیم کوشن زیاد ایلم
 بلغم کوی سیمه بنده او
 و صفقه کوشن خروار روی
 باغ خنده طیش کل کوشن او

258
 علوی
 بسنده سبلی زلف نکاره بکنم
 نیم صبح اول بقیله بکنم
 اوچر یونایله بر نازه بر کل کل
 سمنده حسنا اول کله زاره بکنم
 ششانه ایرونی غمشینه بکنم
 بهار گلشن دهری بهار بکنم
 مال کردم ایرقدن کچله دقت
 کوشنه سر روی یاره بکنم
 روح نکاری خط شکبار علوی
 بنفشه زار باغ حویا بکنم
 آسای بکوشن کوشن کوهان
 علوی ایرشور سیر بوز یاره بکنم
 آستان لیره صما کوشن کرد باد
 صراط اول ایرشور غم بکنم
 صبح میا کوشن ایسای بکنم
 ایردهای مودده بکنم
 ما نعل اولی کوشن غم کوشن
 دکوشن لاله دوری کوشن
 دیر عالمه بک در عشق باغ
 علوی باجندی صدای مودده بکنم

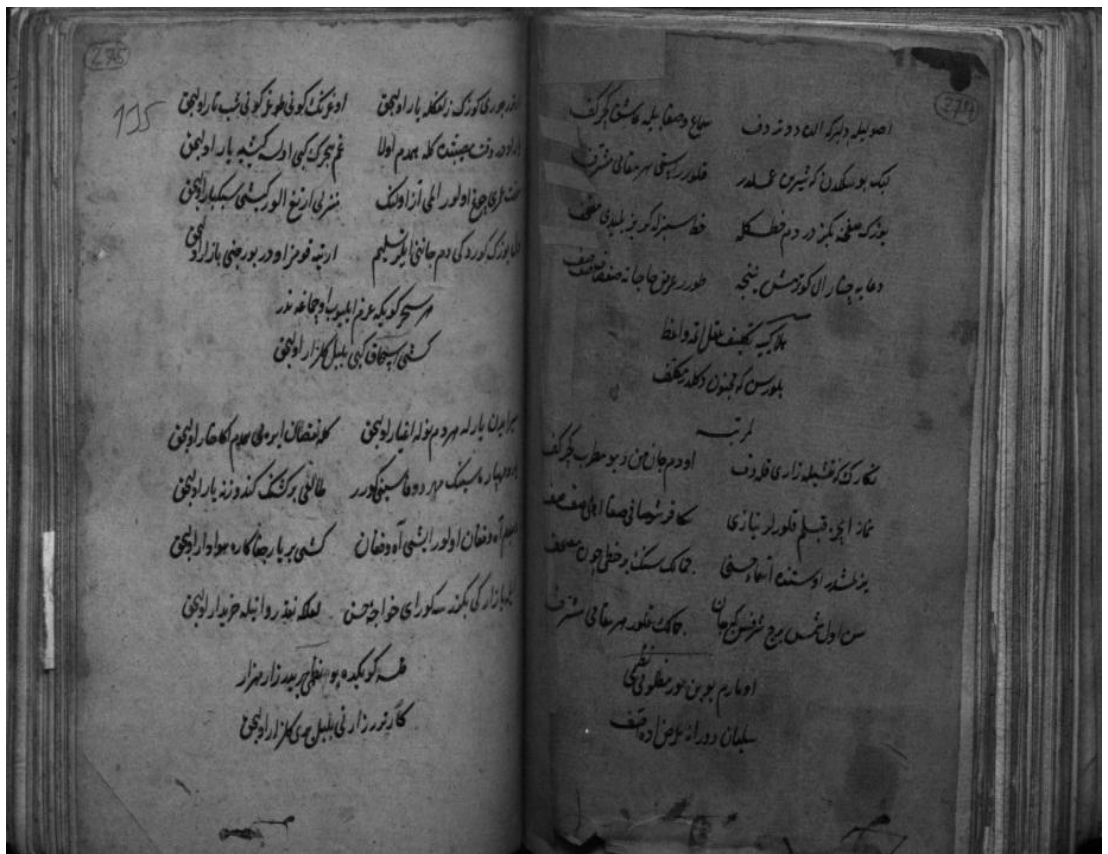
260
 علوی
 حرام حسنی با کوشن غم بکنم
 همان اول مردم مجور دوش کوشن
 دل او ترک بوجال حاشی دلاره
 صبا بر کله او روی غم بکنم
 شیطنت کل ای بی صفت کوشن
 دهان ناراهم استک برسیان
 قهر کل پیش قهر غم بکنم
 غم زدن خوف ایردی اول کوشن
 عدتم سینه کوشن بوجال کل علوی
 رجال غیب کوشن کوشن
 علوی
 بری کسم حاله عسم بولندی
 قلوبا کیم کیم مودده
 دارا شفا علی کوشن ایلم بکنم
 اوکلدن او کله یاره مودده
 برو کله افروغ غم بکنم
 هم کده نمانه حسام
 صبح انگه کله هر یانوب یاقله
 عالم المده بردن بکنم
 بزم ازله مودده بکنم
 علوی کوشن جانی کشفه قول قل
 عرض انکو حضور کسم بولندی

259
 علوی
 میان سبزه ده سرور دلی سیرایم
 سبزه سبزه اول بو سیای سیرایم
 برز فضایی برز گلستانی سیرایم
 سبزه سبزه کل چشم خوش فاشه
 شورو کلن دکوشن ارغوانی سیرایم
 شرای قاضیه بر طو تر او کل خلق
 نه فتنه لایحه دور زانی سیرایم
 او کله آینه ال علوی با قلند در دار
 سیاحت است بیوری دور جهان سیرایم
 علوی
 بر کوهان بده بکنه دل آزار غمی
 بر کور را اهل فتنه یوقلغ ایله دار غمی
 اهل عشق ایچره الور بو سینه بکنم
 اهل عشق ایچره الور بو سینه بکنم
 بکنم کوشن سیای لیل دار غمی
 علوی
 بیغ زورن اول آتش کوشم علوی
 عشق سلطان بکار ایردی کوشم علوی

اصول و دیگر که در ترفیع
 سبب و مصلحت کاشی برکت
 بکند بوسلطان کوشین غلدر
 مقدر است بر مصلحتی شرف
 بزرگ صفت بزرگ در دم غلدر
 خفاست بزرگ بر بزرگی صفت
 و ما بر چارال کوشین بنیج
 مورد غرض جان و صفت
 بگویند بخت نظر از حافظ
 بپوشن که توبان و کله بخت

مهر سحر کو که بزم ایلیریا و جانفرد
 کشتی بختانی بی بلبل کار او بختی

باید که باره مردم بوزله فیض او بختی
 کون تقاضا ابروی هم که کار او بختی
 در بهار و بهار که هر دو با هم بختی
 طالعی برکت کند و نه بار او بختی
 هم آه و دهقان اولور ایشی آه و دهقان
 کشتی بر یا جاکا و مواد او بختی
 با بازاری که بکنند سکوری خواجه حسن
 لعلک نذر و اندک خوار او بختی
 غم کو که بکند و با نظری بیدار هرگز
 کار نبرد زار بی بلبل می کار او بختی

انزیم عیش اوس از بهار او بختی
 سینه و ساز وی دوره که او بختی
 بجز بخت جان او بر تمام نزار
 ساقی بر سیم بر دل اندک او بختی
 مونس صفت ابدین فایده او بختی
 که در افق کای بوسه کار او بختی
 و بدم ای دوست نه چونی تا نایب
 کل کوی کولدی دیری نوله نزار او بختی

چو خنده بر کوزلوی اهوری نانی دله جان
 بی بختی که بوسه نزار او بختی

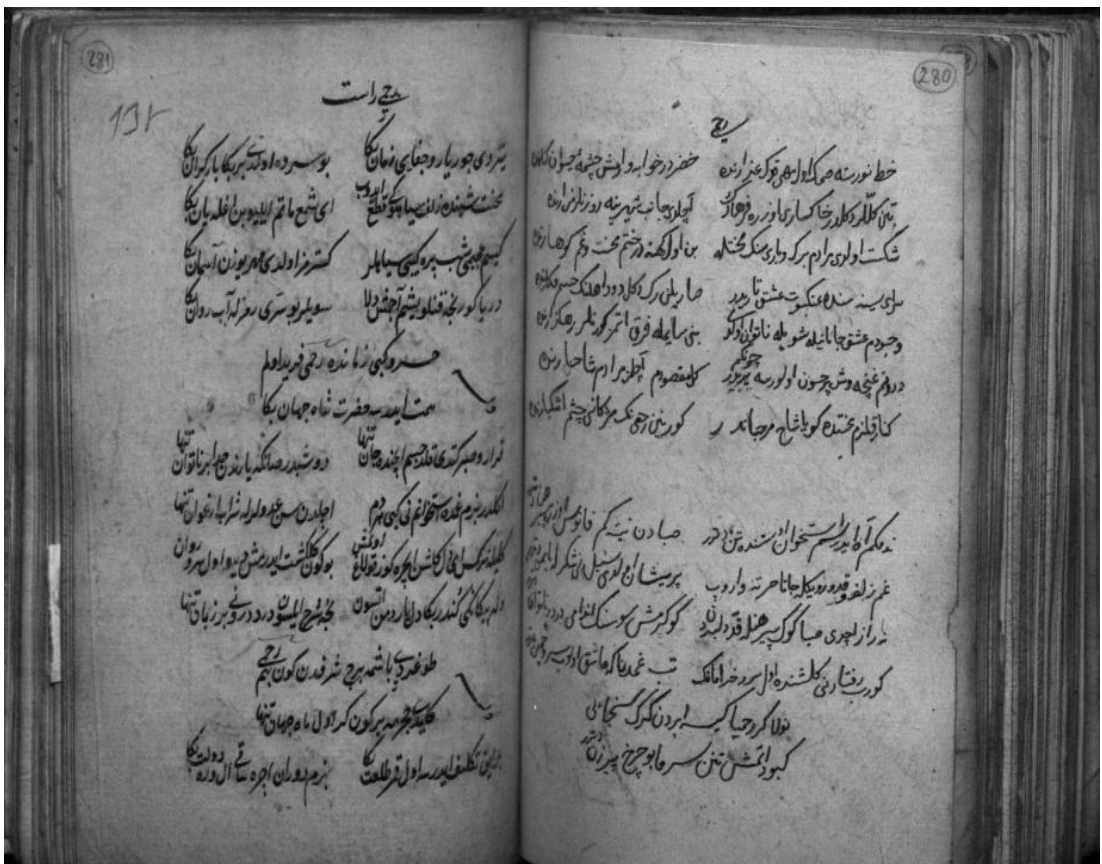
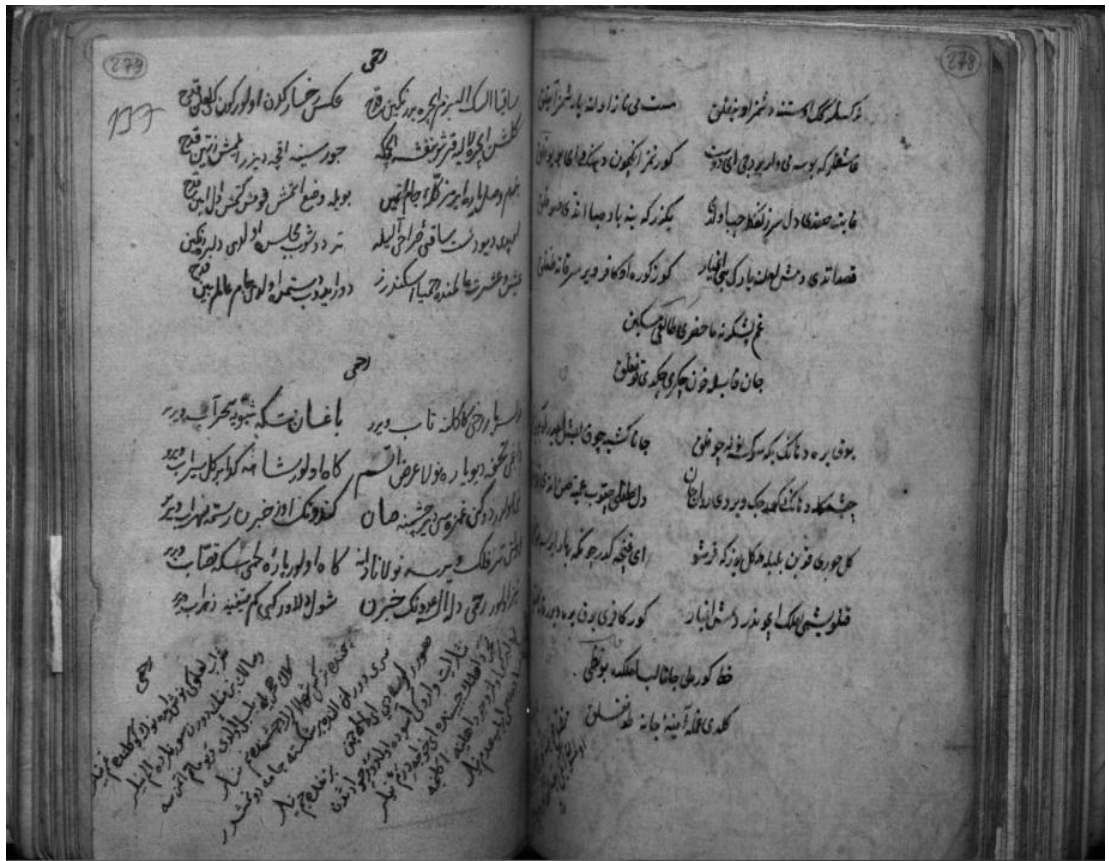
لاله و شاه الی ساوی بار او بختی
 غلیحیت بوسن باز نزار او بختی
 دیری بر هر که اچه کوزلور شراب
 هر طبلو با کشته بر بوسه کار او بختی
 زاهدان و بر لرا و سولان دینی او بختی
 ساقی بر نخبه دین لاله نزار او بختی
 مانتی بی بر نزار اهل دره شول کشکن
 بوسه صفت ابره سالی نزار او بختی
 بار که کله رودانی نوری هر دو قرار
 کلخی اولن بجز در هر دو قرار او بختی

سک تو تویی و لور ساقی نزار او بختی
 باد که نونی اولور بوسه کار او بختی
 سینه کوزلور کای کل نلبین کویک
 عنایب لوزنی با نزار او بختی
 کله بیدار بنیم بلا اچسیم
 نیکای هر دم بوشم کله و نزار او بختی
 در نزار قرار نیه ایلیریا قول نزار
 بار هر جای اولور با نزار او بختی
 نظای صفت کنار اوله سبان بارک
 نغد جان او نزار او بختی

سینه نظم و با نزار نزار
 اولوب با نزار نزار
 اولن جنس که جان کفار
 استبدون دبدی انک نزار
 سکن کوزلور جانانجه
 فوادی لفظ در رودن
 نزار لور کوزلور نزار
 اکانت او خود بر نزار
 قوتی با نزار نزار
 سوال یکی در نزار نزار

ناله نزار نزار
 نزار نزار نزار
 نزار نزار نزار
 نزار نزار نزار

282

283

139

گر کورس اهل دل لاجل حیران اولاد
دلبر سار عشق است بر حال کجا
چنان عشقی بی بی با کجاست که چشم
مهر خشمم که بر شکر کف است کجا
عیش بود آدم صفا هر کون زین
که چه ای اولاد کورن ز اولاد کجا
الجبی کوم اتید در بر من دلم بر نام
رحمیا تیر جهانم بخند بود و کجا
عشق آتش بی بی الی ایلی کباب
دیوانه وار نند زنی ایلی کجا
صال شاهماز کلدی کن التکا
هر چند اوزره تو نصرت کجا
دهر که تار یوق دیو نو ادا تدا
کوشم ای کجاست کجا
در بزمای بولغ غواص دل کجا
کوز بودی نیند دوشند کجا
یارک سوای زلفیله رحمیا کجا
نیزده و مذکور در زین کجا
دل زین کجا که اولد صحت کجا
خیال بر ابر که اولد کجا
ناسوی محو اولد زین صحت کجا
اولد موج او جی کجا

عشق تکلم طفل و روه نه تنای اول
کو چکی ای اولد جلیه خلیه
بیابک تانی کمر طودی کل غایبی
نظرات عارفی بیاسنه خلیه
کولک کوب نوله تان غلیم شستن
غریبه دوشه اولد ادم ز غلیم
رحمیه بار و صان نوله اسانسه
لایق اولد که اولد بکله رحمیا
انگلی کله اتدی ایلیجات
رفع الله قدریم در لجات
کله کولک کلن کتمنه
بایرید الو قوف بالعرفات
شستن اولد کله کله کله
بن فقیریم و مستحق زکات
بلرک صغیر ز کمن دل
اولدی خام الخه حب بتا
رحمیا تویه قله نوشن ات می
اتبع السعيات باطنات
نظاک اتقل باده دن اولد بر ایشک
اورادی یوق و نده ضلاله خلیه
نکجه در تسلسل دیو مدام
زلفه رخو کور بار بیامیچ و نام

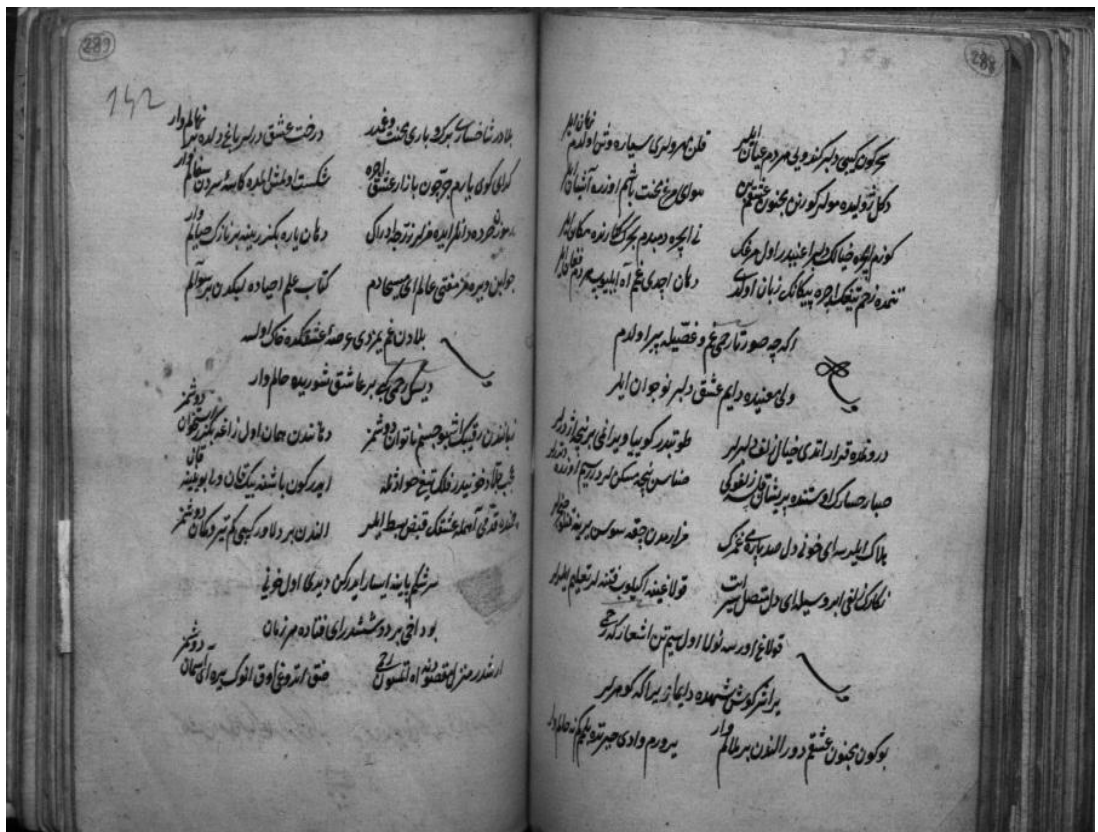
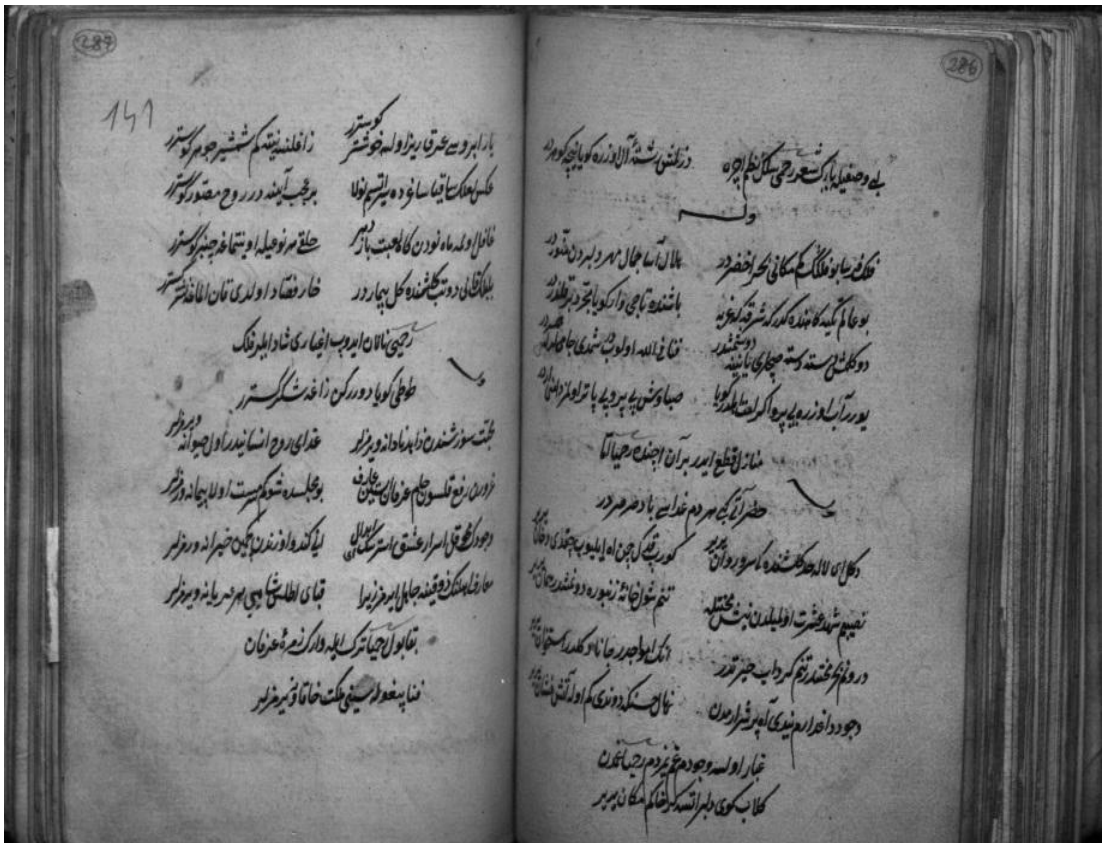
284

285

140

بوزن تروپ او پو دیو لعل الی
جلسه اتدی خطیبا ایلیه نام
صحنی کتا بی هم کن کلدی خطیبا
احشام از شدی اولدی غلیم
کیبیت کلما می ذوق ات رحمیا
بزم کتله اولدی شیخ عالم کجا
بار و زین زکات حسنیه یوقه جیح
بوشلدر دهر الصبر مناج الی
کجه کولکله آتم کربانم سخن
نهره لیکل برجه نا کمان کجا
یارم اتدی کجا کور کله بیج کجا
عاشق سر سزله کور کور افرونی
خاک آدم بالذات عشق اولد کجا
ان اولدوه العشق اولد کجا
طبع رحمی زما کله و سوزن کون کجا
راست کلینش یامه اولدی شیخ کجا
حق عکس کله یارک کله خرد
جلد دل شهری جواب اولدی
ورسون دیو خرابه عالمی
خاللی با جو جنبه حق کله کجا
واعلیه سینه کی بریر لاف
کویا بر غنیم لب در سرفند

دایما ایلیه صفا خف قدیب
داود زلف سرقی ای قاشی
بنیبه و انقیله زین اولدی تم
رحمیا کویا کله کیم بر غنیم
تسلسل اتدی کون بجان برودیلر
در یلور زینته آل دست کجا
در کیم اتوردم تو کور سنه
کولک کتله کور کور کور کور
چماغده رشک اتدی کور زکات
دوشدر بر و شکی الی کور کور
قیبسته در کیم کیمیا الیسم بر دیم
قرا خاک میدیم شری ما ایلیه
ترافت ایلیه اسان ریاضه کجا
بلوسن او تراندر ایله بیج اولدی
ماست کتله کور حسن ایچره
کوشقی ذوال انقار کولک کجا
نوشلدر هر دو بجه احتیما ایچره
نکله نیکه بنده کور کور کور
خیال کله کله دو دایم شام چونه
چیکور حلقه حلقه جره کویا کجا
کون اتورده تاجی پیشه ایلیه کتله
صو اولد اربا دولت کور کجا

جغفر

297

143

مشد کما تشیی منونک عمارت کوز
در در جان و پردم سوکوز مانای
اشتب بندن روز حق فرودانگی
وارنی اندیشیانی بار یاغینه نار

ازین صدا فرین بولمل کوهر پاشنه
مهر سکه که کم طدی کوکل جان بوی
جری وقت کلدن جو بیانی اشیرک
بگری نگر اوقی دلدی دولته کلا

سپری پاره بیوسیر که جانک و نیک
انری قحیلو بیلوکک بیل فرم
کوی شکو بیله شلادی آله
قری بدر و جلال لبیر الله تعالی

که کربسه قوی آله ای شمع قرنی
رند در دیو بره طعنه ایبر ذاهد شک
کندنگ هر قوس التند ه چلیبیا صلح

نکس بندن کر بونان بار چوردی
بیزاری اوزن قاصع کلر کیدک
اشک کلن بوز ه کلب کل
برایوه دیو کوشه سال غذای
بگوشی کل فرین کل سننه نارک
بایدن و جان کلن کو کوشه روز
کندی دودانو کابو و اوردی کل
نقار زدی کل پیر بار سحون

دل در دینی طوماره نرم در برادی جعفر
طومار دینی یوز چوب کاغذ ه بوردی

سینه چاک و حوم

کند اول در بیانی بلدی پوزی
کوشه کلن جانان بند اولدانه کوشه
بیار و بیلو کل خاکی کل دیلی
اولدانه کوشه کوه خندان اولدانه کوشه

برخ زبانه می در بیانی بلدی پوزی
کوشه کلن جانان بند اولدانه کوشه
بیار و بیلو کل خاکی کل دیلی
اولدانه کوشه کوه خندان اولدانه کوشه

300

301

درا سنده او قیوب نوزا بکی ای
کته یص اقدم معنی سنی
جلا اضداد وجودی معانی شکر ای شو
بیک بلدم لالا ابر تو صوفی اش

عجمی

کوشه اوزنه دلبره ال صوفیه کر
اون ایکی کسند نایری نیا ون دردیم
بیک اندن ایشیرد کیمی پاشنه
چون کیری دن انش ناز بیک کلا اولد

بودر فریب تری کاندن بیک
شکر ده کس کبی اکا قونیه کر
این کال پاش معنی الثقلین

عاشق کم اولدی بوردی جانننج
لال عشق کوه که عالم بقدر فرعون
مع زرد رنگ بره
ارد و غم مطری ایسه اصولی بورد

اوهار تر چرخ عود بیسته داخل اروز
ای عسیدی چکر بوز کوز ما نوننج

طوره اصندن اولدانه دوز فرنج
برخ هر سینه زنجی دوری نوز
تن اندن لای جان نوننج کل کلک

برگره در صدف کن و کماندن خانچه
بشفه عالمی در حدیسی اندر خانچه
او کوی سکه سلطان جهانننج
هر نومه که اولاصوبه جانننج خانچه

اولدانه کوشه کوه خندان اولدانه کوشه
بیار و بیلو کل خاکی کل دیلی
اولدانه کوشه کوه خندان اولدانه کوشه

برو کشته صفه کس که در خون
بزرگ او قدر کم تو بگرانی
عقل از دست رسد و دولت که
هر چه کوی طاهر دی نور که در
که که کسان نگاه ایله در خون
که صفت می دیوار نه جا مانده
خویشد اشوب دید که ایله بگو
چاروب صفت بسته جان اوله بر
زانکه ایله دردی چاروب لم صبح
زنده بین شعله ایله در نه خیزل
نهید زانکه ایله در یکی صفت
اقلان تنگ ایله در سب
چون طبعی که دور نه در چه اول
شول که در دی که نفس ایله در
طبی که اوله صفت کور سار

نادر بود که نازی نازه و حسرت
کوشی و با شست جلاب رو کس
هم بر سپهر ناله جاب کوزار
بهر خمی چشیده خویشد همان باب
داشت نه تب اهر التون کسید
طوب او لب انقه بسان سربک
نور که در نه نکل چینی چنگ
نور که چینی کاز بر ایله افلاک
نور ایله بون پری با کوی
مکان سر خضر که چه صبر و خور
نور که در نه بر نه ایله کم
نور که ایله در طره در صفت
نور که در نه ایله در اول بر
نور که ایله در که غور خوری
سلطان سلاطین جهان شاه محمد

155

که کوه علفی هم از این
چون صفت کشف او کس
که در هیچ دولت یوز نه در
که فوک ششدر مکت و سب
نظا و نه در عا که شانه شس
کم نیز و شک لافش ایله در
بوقطره در جودی بنده در
چو حک می تا ت حک می که
بر حلقه در زین که بویز دو
شعرک او خور حتم کس ایله
بویز فرود که در حک می که
دل بر صفا ایله در بان که
خویشد که در اوز در چه
کس سر نولای کون ایله در
کم شک سلا اوردی نگار کس

سوی که در دی حسرت لاک
نه حک برج قرطری زینی
چون صفت صبر کس که ایله
دیوان صفا ایله در صفا
بر کون کور تر ایله کون ایله
عراق تیور دست او من ایله
عبد که در خات ایله بر کس
هوا و کس ایله در کس
که هر حک در خات ایله نظر
بویز صواب دور صورت
ای قول که ایله صفا شول
دی حلقه بیت طوام او از صفا
دل ایله در کس که ایله
صبر کس ایله در کس
کس سر نولای کون ایله در
کم شک سلا اوردی نگار کس

156

318

757
 باکشش نعلو فرزند الیه ایچ
 بر قطره شبنم کور ز سیر دنیا
 شکستنی مشرق دونه سوز
 خاک کجی کجا رسا دونه مطرا
 سروا که شرف باغچه بر کین
 وارا کجی بر باغچه ایچی نغیر رسا
 اصولی سرا و از او سب او ارم
 و غولکی رفیع ایچسون الله کتا
 بنیا در ایو که بود حسن باج
 که ایوه سارک طبلو کتی تو انا
 ای کطا کرک قطره سحی جان کیم
 بیچ جور ابرو کنگر ملو کور انا کیم
 طبعی نظیر نه زک ابرو جیا
 اسان عطلت داوور انا کیم
 از ایش سر سلطان سلیمان
 زنت خشت و کین خیره کطا
 نظیر شاه و کاشی کونیک
 کتیرن الله و اولو انا کیم
 ایچ جور ابرو کنگر ملو کور انا کیم
 بنیر طبعی سحی کیم
 کتیرن الله و اولو انا کیم
 قطره نغیر نه زک ابرو جیا
 اسان عطلت داوور انا کیم
 از ایش سر سلطان سلیمان
 زنت خشت و کین خیره کطا
 نظیر شاه و کاشی کونیک
 کتیرن الله و اولو انا کیم

758
 باکشش نعلو فرزند الیه ایچ
 بر قطره شبنم کور ز سیر دنیا
 شکستنی مشرق دونه سوز
 خاک کجی کجا رسا دونه مطرا
 سروا که شرف باغچه بر کین
 وارا کجی بر باغچه ایچی نغیر رسا
 اصولی سرا و از او سب او ارم
 و غولکی رفیع ایچسون الله کتا
 بنیا در ایو که بود حسن باج
 که ایوه سارک طبلو کتی تو انا
 ای کطا کرک قطره سحی جان کیم
 بیچ جور ابرو کنگر ملو کور انا کیم
 طبعی نظیر نه زک ابرو جیا
 اسان عطلت داوور انا کیم
 از ایش سر سلطان سلیمان
 زنت خشت و کین خیره کطا
 نظیر شاه و کاشی کونیک
 کتیرن الله و اولو انا کیم
 ایچ جور ابرو کنگر ملو کور انا کیم
 بنیر طبعی سحی کیم
 کتیرن الله و اولو انا کیم
 قطره نغیر نه زک ابرو جیا
 اسان عطلت داوور انا کیم
 از ایش سر سلطان سلیمان
 زنت خشت و کین خیره کطا
 نظیر شاه و کاشی کونیک
 کتیرن الله و اولو انا کیم

319

758
 باکشش نعلو فرزند الیه ایچ
 بر قطره شبنم کور ز سیر دنیا
 شکستنی مشرق دونه سوز
 خاک کجی کجا رسا دونه مطرا
 سروا که شرف باغچه بر کین
 وارا کجی بر باغچه ایچی نغیر رسا
 اصولی سرا و از او سب او ارم
 و غولکی رفیع ایچسون الله کتا
 بنیا در ایو که بود حسن باج
 که ایوه سارک طبلو کتی تو انا
 ای کطا کرک قطره سحی جان کیم
 بیچ جور ابرو کنگر ملو کور انا کیم
 طبعی نظیر نه زک ابرو جیا
 اسان عطلت داوور انا کیم
 از ایش سر سلطان سلیمان
 زنت خشت و کین خیره کطا
 نظیر شاه و کاشی کونیک
 کتیرن الله و اولو انا کیم
 ایچ جور ابرو کنگر ملو کور انا کیم
 بنیر طبعی سحی کیم
 کتیرن الله و اولو انا کیم
 قطره نغیر نه زک ابرو جیا
 اسان عطلت داوور انا کیم
 از ایش سر سلطان سلیمان
 زنت خشت و کین خیره کطا
 نظیر شاه و کاشی کونیک
 کتیرن الله و اولو انا کیم

759
 باکشش نعلو فرزند الیه ایچ
 بر قطره شبنم کور ز سیر دنیا
 شکستنی مشرق دونه سوز
 خاک کجی کجا رسا دونه مطرا
 سروا که شرف باغچه بر کین
 وارا کجی بر باغچه ایچی نغیر رسا
 اصولی سرا و از او سب او ارم
 و غولکی رفیع ایچسون الله کتا
 بنیا در ایو که بود حسن باج
 که ایوه سارک طبلو کتی تو انا
 ای کطا کرک قطره سحی جان کیم
 بیچ جور ابرو کنگر ملو کور انا کیم
 طبعی نظیر نه زک ابرو جیا
 اسان عطلت داوور انا کیم
 از ایش سر سلطان سلیمان
 زنت خشت و کین خیره کطا
 نظیر شاه و کاشی کونیک
 کتیرن الله و اولو انا کیم
 ایچ جور ابرو کنگر ملو کور انا کیم
 بنیر طبعی سحی کیم
 کتیرن الله و اولو انا کیم
 قطره نغیر نه زک ابرو جیا
 اسان عطلت داوور انا کیم
 از ایش سر سلطان سلیمان
 زنت خشت و کین خیره کطا
 نظیر شاه و کاشی کونیک
 کتیرن الله و اولو انا کیم

322

153

اندرک زنده می کشد آن خدی
 سس سیمان ز دل او که بر خوشین
 جسد او با رگ های چو رگ های بر
 مدحک بلبلین غم فغانم تو دم
 اگر مطلق سن ای واسطه غمگرا
 قول خدا الله فلا عین نشین
 او دم جرمی غم ای رشتن
 بر قوایم غم ای صای مات الطین
 کردن در طبع و وزن انبالا
 چو که اقیه ز تو چه حکم و قاسم
 دست اضا غمک با بد بنیاز سما
 چو که گمب سا و زلف لطف آت
 عید فغانه که قویان اید و سطله

صکک غم ای بر ما یغی کج پایانه
 نامکی باشد انبال این عنوان کرم

324

154

بزم کله ها در شادی زهر سانه چک
 بوجم خیزد و طوب دور او خوشی
 مرغ زدنش که کز شادی چو صد
 بزم سملات امور جهان چون
 با بوزب و زینت عالم زرد بو
 با ای جرح کشته گویان کوه سال
 افرانه صلی که شتند کوه کوه
 غم ای بر حال دیده غم ت برت بود
 کم و نظای بودی عالم سراینه
 با این سس ز شامان تا جوار
 چشم خورشید در آرای او که
 سلطان غم و غم و شمشیر کوه

دارای چشمش ز سیلان کاهران
 آبی او کج اولس در اضم
 بجز که گمب دی نیه حکمشان

فصیح
 منکام شکم کنکره قصر آسمان
 خیل که کبک چهره بنوب منقل قر
 دست او ز شیری کلک شایه در جرح
 طغر انویس حکم خد او کج

162
 منقول خوان طلفه حصول کردگان
 محتاج دست قست فو ایدان
 بی شش تیر رس اگر جنگی
 خشک مانند لطفه کرم
 بنگارش پاد کوان کرد و رس
 اعدای بی طوره قیدین در حال
 منسخ غفر سینه سده ای
 عشای قافه ز کرم طوطی
 اولدم بودم در که دور کوی آستان
 بر نظرم روح شش ای او بر کوی آستان
 جان اولیدی اول بن ای شوخ داستان
 چون اولوروی جان کسی یادیه در جان
 رضا کرد ز طره اولوش که کو
 کورسون نعال بر و جسم جزای
 لعلک جالی حقه حاد و دارلین
 یا قوت نامه اولوش بی کان

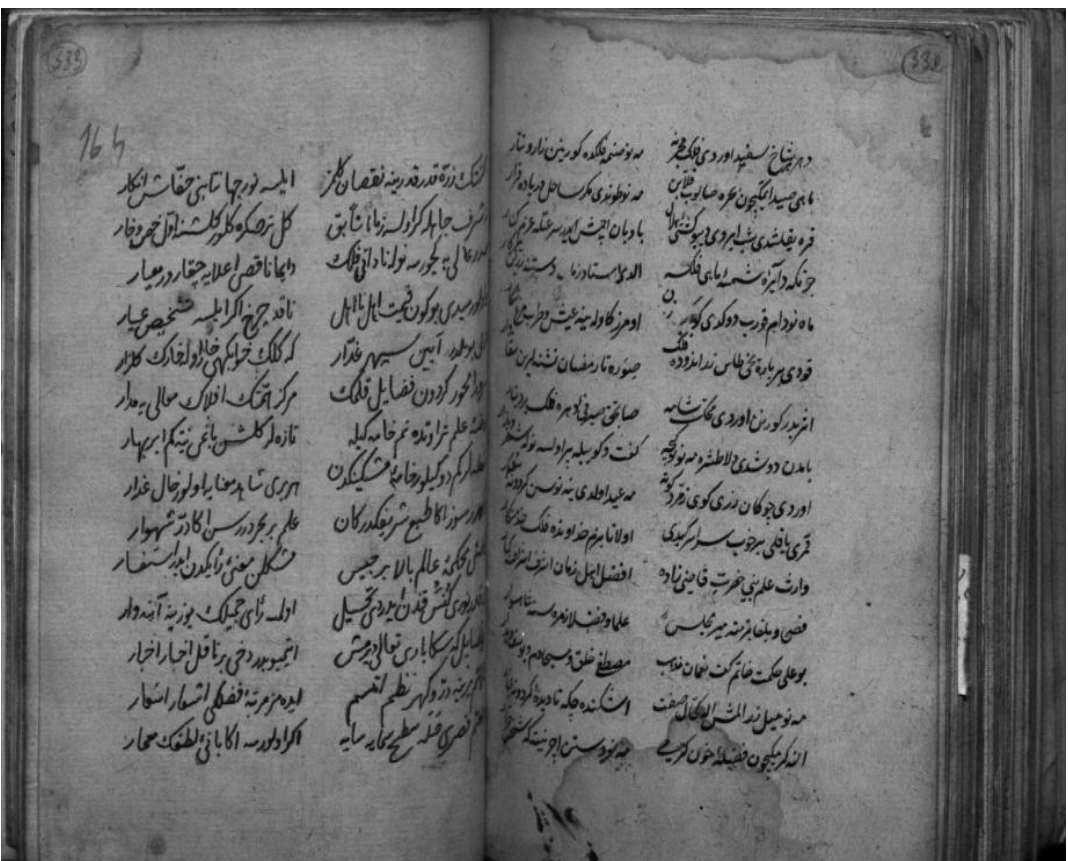
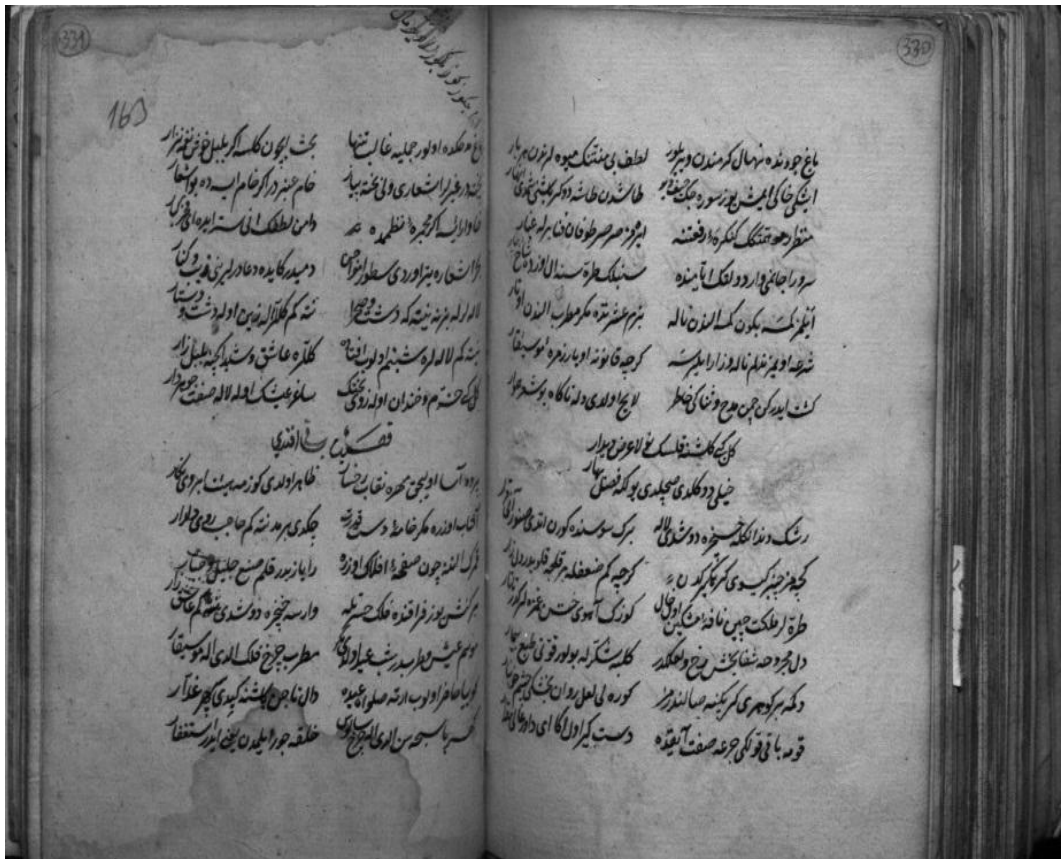
منقول خوان طلفه حصول کردگان
 محتاج دست قست فو ایدان
 بی شش تیر رس اگر جنگی
 خشک مانند لطفه کرم
 بنگارش پاد کوان کرد و رس
 اعدای بی طوره قیدین در حال
 منسخ غفر سینه سده ای
 عشای قافه ز کرم طوطی
 اولدم بودم در که دور کوی آستان
 بر نظرم روح شش ای او بر کوی آستان
 جان اولیدی اول بن ای شوخ داستان
 چون اولوروی جان کسی یادیه در جان
 رضا کرد ز طره اولوش که کو
 کورسون نعال بر و جسم جزای
 لعلک جالی حقه حاد و دارلین
 یا قوت نامه اولوش بی کان

قصیده
 لوح خوش اولدی سبب من فانی
 ایو بدو بد لکن جواب عدون زاهد
 ناله جان یولدی عجمان ابروی نمانه
 انزله دولت ایلک سوسون
 اولوشی نینه چین نطق نغز فغان
 سیم خام اولش کن فرخ کوز
 بی نظیر صبا سحری ساطعین
 کلدی تر فاطمه قوندی یوکی جلال
 دور بر دنیا در بندیشه کرمی نمانه

162
 فخره بر خیزه رطاف نورالتون تلو
 دلدی لشکر که از یاره صنیعین
 دورته دی صحر فلک بولدی و بی
 صحریم اولونوبت شامی دکل
 جن اطفا لک لای کولرن اوچوزنی
 داکد ابرینه غنچه لک شبنم
 موسم زعم دکلوروم بنوم ابروی
 سمنک سینه سیمین اوجتیر
 بیره سن کرسن بوی کیرتاتیم
 زین فر و بونچون روی عروفتین
 درو یا تو نمبر کل مرصع صمیم
 شیشه جوضه کور بونجور غلی
 برک از یاری هوشو بلنچون فلک
 دم عیبی بر اولوروی جوزیم
 زینک غنچه سیر باغ کونش اولد

جنلی از یاره مکرزین اولوروسور
 خیمه کوزدی سینه عجمین خیمه
 اندی شریف جن منک سلطان
 صومست غان خوش لمان و صلی
 صمیم غنچه فاخته کلک کیم
 بلشینه غنچه در بنشینه لطفال
 سوسنک خنجر بی طونسی سیر ایل
 جوزدی کشتده کلک کولرن
 کلستان اولدی کولون بر سر
 یاسمن شانده ساسناش اولد
 ارغوان اوزره دوکلت قور
 بجا آراسته قلمت من صحر
 پروکوک کور بونجور غلی
 اجدی نونج بوسنیانی کونش
 زعفر ایلدی زلفش کونش اولد

قصیده
 این غنچه تر در لطف سوسله
 کلک آچیلر غلی کلن کن رضار
 جام زربعی طلوع ده کلک کلتش
 کلک عاصم سحری قلمچون نغمه چار
 کله فرستی الورده صفتین در فلک
 سیم وز کوزی بومسوزنم
 علم می فخره کله سحره جان
 کلوز زرقه و ارادان ایو کم
 لاله کرامه فنار لولدی در شه پار
 لاله کرامه فنار لولدی در شه پار
 جانین در درجه جلاله بر انزی کل
 کعبه خاک در حضرت پناه
 صاحب تیغ و قلم خاک جامه خاتم
 آصف هم غنچه و اوچر شرف
 آسمان باید جاسایه علی ایشانم
 ابره خطن جلالینه کمنه افشانم
 شای کل شوفا لوسه فطون
 اولد بر خیزه تر پهلبل شین کنار
 طبع و فغان اگر آتشی زلف
 فخره کلک سوزان شکرک دانانار
 آس کولکن کلک لاله چمن
 بوی صفتیکه کور از اسلیم سحر
 کشتی کینه زلفشانه کلوز درم
 الهه مده عطا ایلیکن آتق کار
 شولور کونک کور یا عجمین کلک لاله
 کله کاشندن ایزر خنجر کانه
 زعفر ایلدی زلفش کونش اولد
 روی کاسه سوی بر شام کلک کور

356

کلیه حریفان و بزرگان و ستودنیان
 اگرچه بوی جگر در دهان لایس
 در بازار عالی محضه نشان
 ای دل بود و سر سبز لایس
 آنکه آینه و ناله می بود لم کند
 آنکه در جوش کوه رسو بود کند

کون طوفی شاه عالم او بود
 بر زنده غلامی که در کله می بود
 یک خنجر ای کوی بود که در کله
 کای خنجره امه که در کله
 طغی سرشکی بر او که در کله
 باد ایسوی منگلی قانداغ
 در ده غنک جاک که بران او بود
 میراغی با بره سون غنک در علم
 نیک غلامی که در کله بود

357

1770

کوشک آن که در کله می بود
 خانم بود که در کله می بود
 نیک طایفه که در کله می بود
 صلواتی که در کله می بود
 ناقوس کوزه او که در کله می بود
 اول قناعتی که در کله می بود

منه خواجه ای که در کله می بود
 نامش نیک لیلی هم غازی بود

مرات من حضرت می بود
 میرزا جاک که در کله می بود
 وارثی که در کله می بود
 رنسا که در کله می بود
 سلطان سید خان که در کله می بود
 کشتی که در کله می بود
 زنی که در کله می بود

358

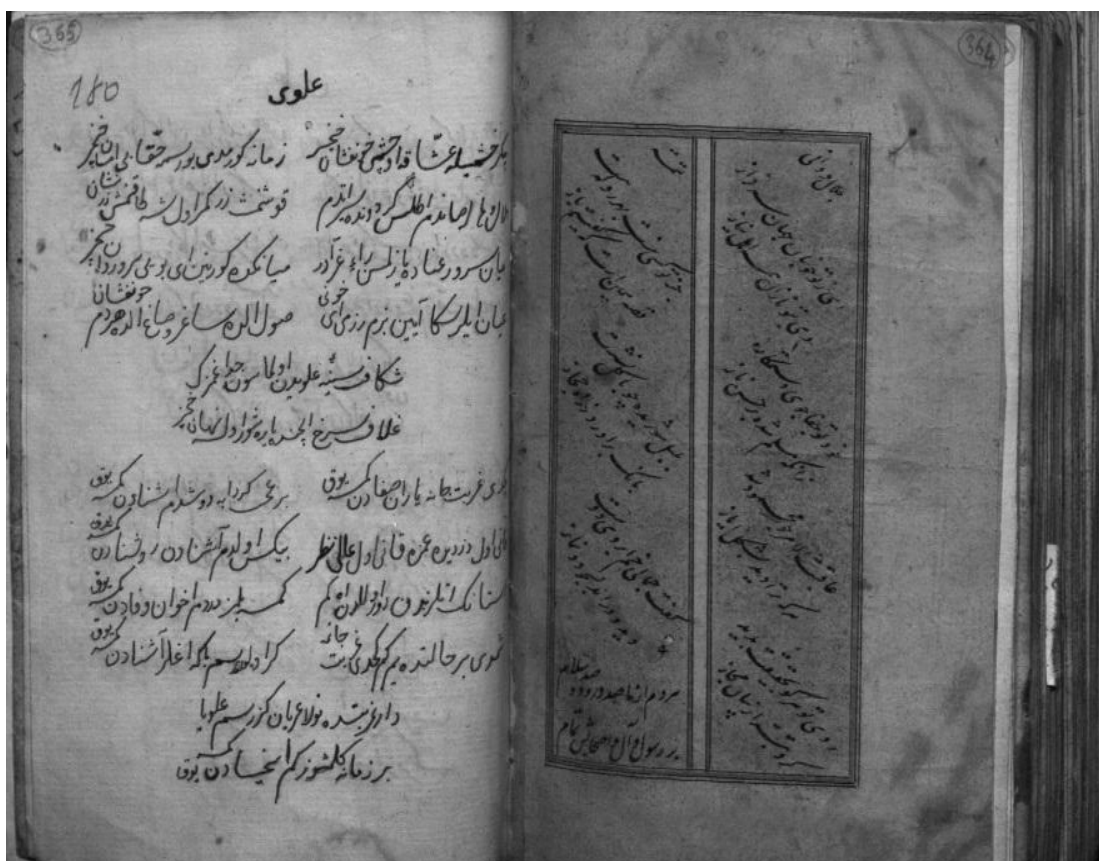
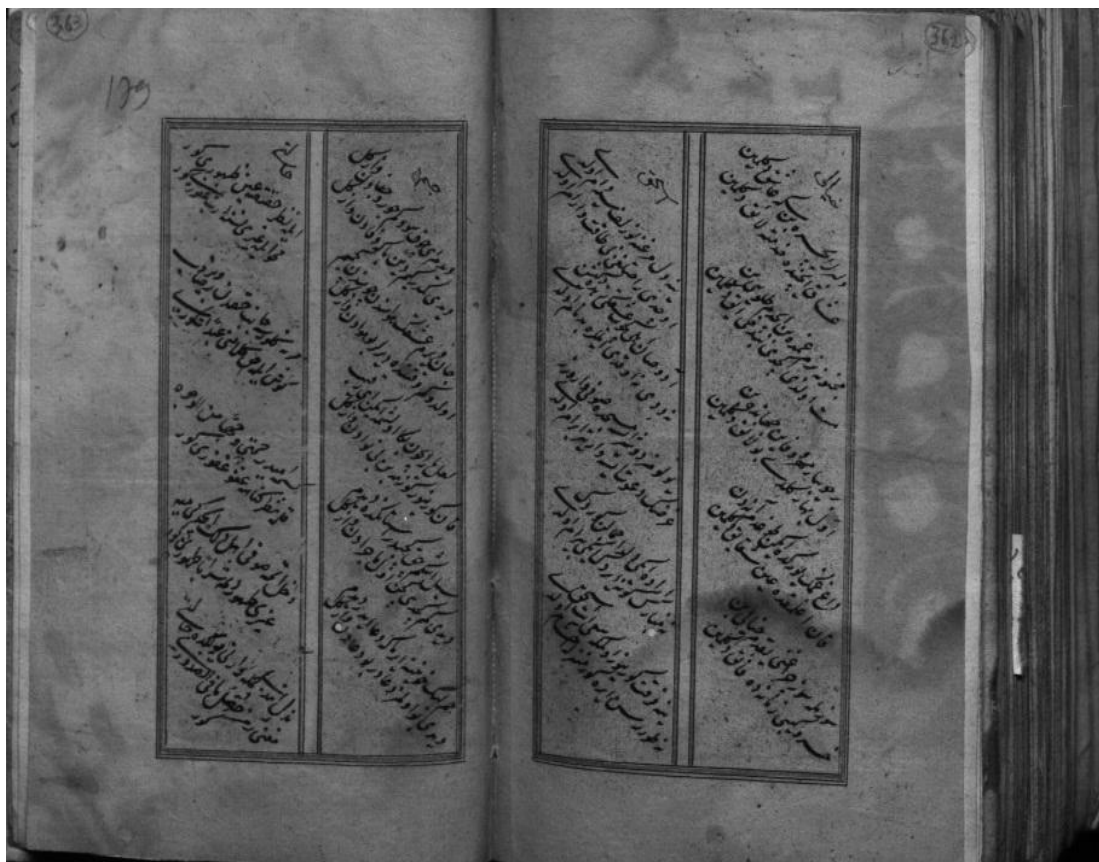
1771

بچه اسفند جامع جهان اولیم تو را شیخیم کل مدورم در زمانیم شیخیم
 خا و بر من صحبت بلخندن هم کله
 بلک خنده کریان اولین یعقوب دار سن صفامه که سلطان اول
 خا خله بن قونالان اولون بلبل کیم سن اجل کل کیم خندان اولون
 حیدر کیمی دلسک اولین غنک خلاص
 شاه مست و شاه حیدران اولیم تو را شیخیم جمع
 سیر چو شد کله کله قونالان
 سید کلنری که در کله می بود
 کوزی که در کله می بود
 کافر کبری که در کله می بود
 وقتی که در کله می بود
 آب حیات که در کله می بود
 تلخ چای که در کله می بود

بچه اسفند جامع جهان اولیم تو را شیخیم کل مدورم در زمانیم شیخیم
 خا و بر من صحبت بلخندن هم کله
 بلک خنده کریان اولین یعقوب دار سن صفامه که سلطان اول
 خا خله بن قونالان اولون بلبل کیم سن اجل کل کیم خندان اولون
 حیدر کیمی دلسک اولین غنک خلاص
 شاه مست و شاه حیدران اولیم تو را شیخیم جمع
 سیر چو شد کله کله قونالان
 سید کلنری که در کله می بود
 کوزی که در کله می بود
 کافر کبری که در کله می بود
 وقتی که در کله می بود
 آب حیات که در کله می بود
 تلخ چای که در کله می بود

KAYNAKÇA

- 1- Akdoğan, Yaşar; Āḥmedī Dīvānı, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1988.
- 2- Aşıkferki, Ümran; Şem‘î Dīvānı, Baltam Yayınları, Prizren, 2006.
- 3- Avşar, Ziya; Revānī Dīvānı, Kökler Yayınevi, Konya, 2007.
- 4- Ayan, Hüseyin; “Bir Nazire Mecmu’ası”, *Türklük Araştırmaları Dergisi*, S. 7, İstanbul, 1991-92, s. 114.
- 5- Aydemir, Yaşar; Behiştī Dīvānı, MEB Yayınları, Ankara, 2000.
- 6- Aydemir, Yaşar; “Şiir Mecmu’aları ve Metin Teşkilinde Mecmu’aların Rolü”, *Bilig*, S. 19, Ankara, 2001, s. 147-156.
- 7- Aydemir, Yaşar; “Şairlerin Edebi Kişiliğinin Tesbitinde Mecmu’aların Rolü”, *Türk Kültürü*, S. 464, Ankara, 2001, s. 731-744.
- 8- Aydemir, Yaşar; “Metin Neşrinde Mecmu’aların Rolü ve Karşılaşılan Problemler”, II. Kayseri ve Yöresi Kültür, Sanat ve Edebiyat Bilgi Şöleni, 10-12 Nisan 2006, Bildiriler, Kayseri, 2007, s. 673-706.
- 9- Canpolat, Mustafa; Ömer Bin Mezid, Mecmuatü’n-Nezair” Ankara, 1982.
- 10- Çavuşoğlu, Mehmet-Tanyeri, Mehmet Ali; Hayretī Dīvānı, Tenkidli Basım, İÜEFY, İstanbul 1981.
- 11- Dal, Safer; Muhibbī Dīvānı, Kaknüs Yayınları, 2009.
- 12- Devellioğlu, Ferit; Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat, Aydın Kitabevi, Ankara, 2006.
- 13- Doğan, Ahmet; Ḳuddūsī Dīvānı, Akçağ Yayınları, Ankara, 2002.
- 14- Ertaylan, İsmail Hakkı; Ḳabūli Dīvānı, Minyatürlü Tıpkibasım, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 1964.
- 15- Gedik, Zekeriya; Niḥānī Dīvānı, İstanbul, 1995.
- 16- Gökyay, Orhan Şaik; “Cönk” , Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C. 8, İstanbul, 1993, s. 73-75.
- 17- İsen, Mustafa; Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1988.
- 18- İsen, Mustafa; Uşūlī Dīvānı, Akçağ Yayınları, Ankara, 1990.
- 19- Kaya, Bayram Ali; Ḥāletī Dīvānı, Harvard, 2003.

- 20- Kut, Günay; “Mecmu’a” Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/ İsimler/ Eserler/ Terimler, Dergâh Yayınları, İstanbul, 1986, C. 6
- 21- Küçük, Sabahattin; Bākī Dīvānı, Türk Dil Kurumu Yayınları, 1994.
- 22- Levend, Agâh Sırrı; Türk Edebiyatı Tarihi, Türk Tarih Kurumu Basımevi, C. 1, Ankara 1998.
- 24- Mengi, Mine; Mesihî Dīvānı, AKM Yayınları, Ankara, 1995.
- 25- Mengi, Mine; “Bir Şiir Mecmu’ası Hakkında”, Ankara Üniversitesi Türkoloji Dergisi, C. 7, Ankara, 1997, s.78.
- 26- Saraç, Mehmet A. Yekta; Emrî Dīvānı, Eren Yayınları, İstanbul, 2002.
- 27- Sefercioğlu, Mustafa Nejat; Nev’î Dīvānının Tahlili, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1990.
- 28- Sungur, Necati, Âhî Divanı, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1994.
- 28- Tarlan, Ali Nihad; Hâyālî Dīvānı, Akçağ Yayınları, Ankara, 1992.
- 29- Tarlan, Ali Nihad; Necâtî Beg Dīvānı, MEB Yayınları, İstanbul, 1997.
- 30- Tarlan, Ali Nihat; Sulţân Selîm Dīvānı,
- 31- Tıǵılı, Fatih; Raĥmî, Yüksek Lisans Tezi,
- 32- Ünâl, H. Bülent; ‘Ulvî Dīvānı, 1982.
- 33- Tarlan, Ali Nihat; Aĥmet Paşa Dīvānı, Akçağ Yayınları, 1992.
- 34- Uzun, Mustafa; TDVİA “Mecmu’a” maddesi, C. 28, Ankara 2003, s. 265.

ÖZGEÇMİŞ

1986 yılında Bulgaristan’da doğan Sibel ÖZTÜRK, ilköğrenimini Gölcükler Adnan Olcay İlköğretim Okulu’nda, ortaöğrenimini Gazikent İlköğretim Okulu’nda, lise öğrenimini Gaziemir Lisesi’nde tamamlamıştır.2004 yılında kazandığı Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nü 2008 yılında başarıyla tamamlamıştır.

2008 yılında yüksek lisans eğitimine Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı’nda başlamıştır. Doç. Dr. Ziya AVŞAR danışmanlığında hazırlamakta olduğu “**Mecmu’a-yı Eş’ar (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım)**” isimli tezini savunma sınavını geçerek başarıyla tamamlamış bulunmaktadır.

İletişim Bilgileri

Adres:

729 Sok. No.46

Gazipaşa Mah.

Menderes/ İZMİR

Telefon:

506 505 93 09

E-posta:

s.ozturk8686@hotmail.com